

SLEUTELS

COSMISCHE LERINGEN
mediamiek ontvangen en uitgegeven
door de „Orde der Verdraagzamen”
te Gravenhage

M A A N D B L A D.
(10 nrs per jaar)

I N H O U D.

OKTOBER 1981.

27e jaargang.
Nummer 1.

DENKEN

Redelijk denken	CI blz. 2
Gast spreker; diens visie op denken	CI " 9
Het ballonnetje	CI " 14

WERKELIJKHEID

De innerlijke werkelijkheid	CII " 1
Waar of niet waar?	CII " 9
Kleuren	CII " 14

Overname uit „SLEUTELS” slechts toegestaan na
schriftelijke toestemming van het bestuur der „O.D.V.”

D E N K E N

HOOFDSTUK I.

INLEIDING.

Denken is een heel belangrijk iets voor de mens al is het alleen maar, omdat gedachten tolvrij zijn zolang ze niet worden uitgesproken en er geen telepaat in de buurt is.

Denken is het proces waardoor wij ons een orde scheppen in de chaos van gegevens die ons bereiken. Het zal duidelijk zijn dat je dat denken niet alleen op bewust niveau bezit. Je hebt wel degelijk ook een onderbewustzijn. Er zijn invloeden vanuit het bovenbewustzijn. Daarnaast zijn er ook allerlei geestelijke impulsen.

Nu is het heel erg moeilijk om juist dat niet waakbewuste denken helemaal te ordenen; dat kun je eenvoudig niet. Het enige werktuig waarover je beschikt is het hersendenken. al het andere blijft onbeheerst.

Als wij zien hoe sommige vrouwen reageren, dan blijkt dat ze in plaats van normaal te denken met een soort hink-stap-sprong door de feiten gaan om dan tot een conclusie te komen die toch juist blijkt te zijn. Men noemt dit vrouwelijke logica. U moet dan wel begrijpen wat er is gebeurd, vooral omdat de vrouwen zelf dat niet zo goed begrijpen. Zij denken misschien dat ze logisch redeneren, maar in feite redeneren ze emotioneel.

Nu is emotioneel redeneren soms goed om snel tot een bepaald oordeel of tot een beslissing te komen. Maar als je die eenmaal hebt bereikt, moet je proberen logisch de weg terug te vinden, want logica is heel erg belangrijk.

Zeker, logica is geen absolute waarde. Het is een menselijke waarde. God is niet logisch. De wereld van de geest is ook niet logisch, tenminste volgens de menselijke norm. Maar wanneer wij bezig zijn op aarde, dan moeten wij weten waarmee wij bezig zijn. Om dat te kunnen weten moeten wij het voor onszelf formuleren. Dit formuleren impliceert het denkproces.

In deze cursus zullen wij ons zeker niet alleen bezighouden met het hersendenken. Wij zullen proberen om alle aspecten die daarbij optreden - vanaf de processen bij de verschillende vormen van meditatie tot inspiratie en alle andere vormen toe - mede erbij te betrekken. Maar ons eerste doel is toch: Leren denken.

U zult zeggen: Maar ik denk toch al. Ja, u denkt inderdaad. Maar denkt u in redelijke samenhang? Denkt u logisch? Bent u bewust of onbewust te sterk eenzijdig? Al die punten vervreemden u van een werkelijkheid waarmee u te leven heeft. En juist om dat te voorkomen moeten we leren wat het denkproces is. Daarmee komt ons eerste onderwerp aan de orde

REDELIJK DENKEN.

Redelijk denken wil zeggen: gebruikmaken van de rede. Rede zou men misschien kunnen aanvullen tot redeneringsvermogen. Het is het vermogen om de feiten te rangschikken en op grond van een aantal misschien niet volledige gegevens te komen tot een conclusie die bijna dwingend voortvloeit uit hetgeen men heeft geconstateerd.

Nu zijn er natuurlijk grote gebieden waarin we niet redelijk kunnen denken. De moeilijkheid voor ons is dan altijd weer dat wij, als we daarmee te maken krijgen, vaak een redelijke benadering afwijzen. Voorbeeld:

Er is een God. Onaantastbaar. Daar mag niemand over praten; dat is zo. Een foute redenering. Iemand die denkt, zegt niet alleen: Er is een God, maar hij vraagt zich ook af: Waarom zeg ik dat? Waarom neem ik dat aan? Met andere woorden: hij geeft zich rekenschap van datgene wat hij onder die God verstaat, de redenen waarom hij aan die God gelooft en welke bewijzen hij heeft die zijn geloof aannemelijk maken. Hij zal daarbij niet uitgaan van: het staat geschreven. Hij zal steeds uitgaan van zijn persoonlijke ervaring en kennis, daarnaast van de kennis van anderen voor zover die in zeer algemene vorm bestaat. Dan kunnen we dus over dat 'er is een God' ongeveer als volgt gaan denken:

Ik zeg dat er een God is, omdat ik geloof in een God. Waarom geloof ik in een God? Omdat zonder een dergelijke kracht voor mijn besef mijn bestaan te zinloos wordt. Waarom vind ik het zinloos? Omdat ik het gevoel heb dat mijn betekenis niet alleen maar in één mensenleven is te meten.

Waarom zeg ik dat er een God is? Zolang er mensen op aarde zijn geweest hebben zij daarin geloofd. Ofwel het geloof aan een God is ingeschapen in de menselijke psychologie, danwel het is een feit dat op den duur niet helemaal bewijsbaar meer is.

Waarom geloof ik in een God? Het is mij zo geleerd. Maar die ene God kan wel een verzamelbegrip zijn voor vele Goden. Ik weet het niet. God is voor mij niet datgene wat ik ken, maar een voorstelling die ik hanteer. Dit betekent, dat ik die voorstelling voor mijzelf kan hantieren en eventueel aan een ander duidelijk kan maken waarom ik haar hanteer, maar ze betekent nooit dat ik een ander die voorstelling zonder meer als waarheid kan voorleggen. Dit is gewoon een methode van redelijkheid, van redelijk denken.

U zult in uw leven steeds weer geconfronteerd worden met plotse-linge conclusies en beslissingen waarvan u eigenlijk niet helemaal weet hoe u eraan komt. Bijvoorbeeld:

Wat is dat een sympathiek mens! U kent de persoon helemaal niet. Het is de eerste maal dat u de persoon ontmoet. U weet er verder niets van. Dan is het niet voldoende te zeggen: Dat is een sympathieke kerel. U moet zich ook afvragen: Waarom vind ik hem sympathiek? En dan krijgen we de eigenaardigste reacties:

Hij heeft zo'n prettige stem. Ik vind, dat hij zo'n mooi gezicht heeft. Wat heeft hij een atletische figuur! Of: wat is zij welgevormd. Met andere woorden: mijn sympathie wordt mede biologisch veroorzaakt. Dan heb ik dus met mijn sympathie niet gezegd dat die mens zonder meer goed is.

Dat is belangrijk. Want als ik weet dat die mens door mijn aanvaarding niet zonder meer betrouwbaar en goed is, dan zal ik rekening kunnen houden met alle afwijkingen van het ideaal dat ik mij onwillekeurig

heb gevormd. Ik ben niet meer alleen overgeleverd aan mijn eerste impulsen en impressies die voor een groot gedeelte instinctief zijn. Maar ik ben ook in staat te zien in hoeverre dit redelijk onjuist is. Daardoor zal ik een reserve behouden waardoor het mij mogelijk is om nieuwe gegevens te verwerven en die gegevens ook objectief te verwerken.

Nu zijn er denkprocessen die ons heel ver van de werkelijkheid kunnen afvoeren. Een filosoof zegt b.v.: Wij weten dat het atoom eigenlijk een klein zonnestelsel is. Wij weten dat het aantal atomen dat alleen al in een stukje materie voorkomt bijna ontelbaar is. Dan zijn er dus heel veel zonnestelsels en is een stukje materie vergelijkbaar met een melkwegstelsel. Maar als het vergelijkbaar is met een melkwegstelsel, wie zegt mij dan dat op een electron geen beschaving woont zoals hier op onze planeet? En als dat het geval is, dan is de mens die ingrijpt en misschien een stukje weghaalt uit een brokje materie of een stukje materie in het vuur gooit een soort God die willekeurige beslissingen neemt. Een leuke redenering.

Maar als ik dat doe, dan vergeet ik één ding: ik weet niet of het werkelijke zonnestelsels zijn en of die vergelijkbaarheid bestaat. Ik houd geen rekening met atomaire en moleculaire samenhangen. Ik houd geen rekening met de structuur van materie die aanmerkelijk verschilt van die van ruimte, vooral omdat materie een meer consistente dichtheid heeft. Met andere woorden: die redenering is bijna fout.

Soms redeneert men ook met een logica die paradoxaal wordt. U kent allemaal het bekende verhaal van de hardloper en de schildpad. De schildpad krijgt 5 minuten voorsprong. In de eerste minuut haalt de renner hem in en heeft de helft van de afstand die de schildpad heeft afgelegd eveneens volbracht, en zo verder. Wie komt er nu het eerst aan? Dat is altijd de schildpad.

Waarom is deze logica niet juist? Omdat beide zich bewegen met een snelheid die hun persoonlijke constante is en hun snelheid dus niet als een relatieve waarde kan worden uitgedrukt, tenzij vanuit deze persoonlijke snelheid, maar nimmer vanaf de afgelegde weg. Maar dan moet je ook op andere gebieden heel erg nuchter en logisch zijn.

Zeker, er bestaan sferen. Ja, ik kan dat gemakkelijk zeggen, want ik leef daarin. Maar is het voor u zo zeker dat ze er zijn? Wat voor bewijs heeft u voor hetgeen u denkt ten aanzien van de sferen? Wat zijn uw persoonlijke bewijzen voor de krachten en de werkingen van de geesten die optreden? Het is niet voldoende om het te constateren. Het is niet voldoende om te zeggen: Ik geloof. Want daarmee werpen wij de redelijkheid van ons af, maar ook de feitelijke situatie waarin wij verkeren.

Nu blijkt dat dat geloof in sommige gevallen invloed heeft op onze situatie, inderdaad. Maar daar moet er dan ook weer een reden voor zijn. Juist als ik al datgene wat voor mij constateerbaar is steeds weer formuleer, steeds weer probeer elk verschijnsel dat schijnbaar spontaan ontstaat te herleiden tot een redelijk proces, kom ik tot een beperkt aantal gegevens die mijn wereld, mijn werkelijkheid uitmaken. Daarbuiten blijven er vele vaagheden bestaan.

Maar die vaagheden - en dat is juist het interessante daarbij - hebben niet meer te maken met het redelijke proces. Ze zijn a.h.w. het milieu waarin ons redelijk proces zich afspeelt. Dit te begrijpen betekent het geloof zijn juiste plaats geven.

Als u tegen iemand zegt: U bent een waar christen (dat wordt wel eens gezegd als een compliment) wat zegt u dan feitelijk? Dan zegt u: U heeft uw naasten lief gelijk uzelf. U heeft God lief boven alle dingen. U offert uzelf op voor de mensheid. Maar als u dat allemaal opsomt en u kijkt nog een keer misschien dat u dan die uitspraak toch een tikje wilt variëren. Want dit is juist het belangrijke.

Redelijk denken betekent uitgaan van de feiten. Het betekent ook dat, als anderen mij voorlichten t.a.v. feiten, ik - zeker als het voor mij belangrijk is - eerst moet nagaan of dat allemaal wel klopt.

Het is u misschien niet bekend, maar een lange tijd heeft men met heel grove fouten gewerkt, o.a. op natuurkundig gebied, alleen omdat er in een boek van een bekend geleerde een aantal drukfouten stond; er was namelijk een decimaalteken verkeerd geplaatst. Het resultaat was, dat allerlei berekeningen helemaal fout gingen. Iedereen zei: Die berekening lopen fout dus is dit onmogelijk. Totdat er iemand kwam die zei: Heeft die man wel gelijk gehad? Hij ging het toen naciëren en zei: Ik moet de komma twee plaatsen naar voren zetten en dan heb ik de juiste constante. Toen bleek dat er dan veel wel mogelijk was. Met andere woorden: de deskundige is ook niet iemand die alles weet. Als een deskundige over het algemeen gelijk heeft en het komt er niet op aan, nu ja, geef hem dan maar gelijk. Je hoeft er niet over te vechten. Maar als je zelf met de gegevens van een deskundige moet werken, dan moet je toch eerst even controleren wat die gegevens in feite zijn en of ze wel zo juist zijn als je te kennen werd gegeven. Redelijk denken is controleren.

Een ander punt waarmee wij heel vaak worden geconfronteerd is onze neiging tot uitleggen. De droomuitleg b.v. Een heerlijk iets!

Iemand zegt: Ik heb gedroomd van een bezemsteel.

Dan komt de eerste deskundige die zegt: Aha, onbevredigde sexualiteit.

De tweede zegt: Behoeft om los te komen van de wereld.

De derde zegt: Ik heb het gevoel dat deze droom, gezien de psychologische achtergronden en de geestelijke mogelijkheden, een voorbereiding betekent voor een nieuwe ontdekking en een nieuwe ervaring.

Alle drie verklaringen zijn trouwens gelicht uit de praktijk, dus niet dat ik ze even als voorbeeld geef.

Wat is nu de werkelijkheid? U heeft zitten denken: ik moet toch eindelijk eens het tuinpad aanvegen!

Als u nu aan dergelijke simpele gegevens voorbijgaat, dan komt u in de een of andere illusiewereld terecht. Misschien denkt u wel: o, wat ben ik sexueel onbevredigd. U heeft er tot nu toe geen last van gehad en nu overkomt het u ineens.

Of u denkt plotseling: tjonge tjonge wat voel ik mij toch gebonden.

Ik moet de vleugels eens uitslaan, als ik al geen bezem heb om erop uit te vliegen. Misschien zit u wel te wachten op de grote verlichting die zal komen en u vergeet dat er niet eens een stopcontact in de buurt is. Realiseer u eerst, ook bij een droomuitleg, wat is de mogelijke aanleiding?

Uittredingsdromen, best. Maar een uittredingsdroom is nooit een reële droom, dat weten we ook. Wij nemen gegevens op, goed. Die gegevens kunnen waar zijn, maar ze behoren tot onze gevoelswereld; ze zijn redelijk niet als juist te bewijzen. Dat wil zeggen, dat wij wel met onze gevoelens rekening kunnen houden, dat we een beroep kunnen doen op de krachten die we misschien in die gevoelens hebben ervaren, maar dat wij niet in staat zijn de beleving en de krachten daaruit zonder meer als redelijk element te gebruiken. Zelfs als we de kracht kunnen uiten die wij menen te hebben ontvangen, dan nog bewijzen we alleen dat de kracht er is, niet dat het droombeeld juist is.

U zult zeggen: Wat blijft er dan van de wereld over, als men zo begint? Misschien niet veel, dat ben ik direct met u eens. Als je niet eerst redelijk kunt denken hoe wil je dan een weg vinden in de hele warwinkel van esoterisch denken, van magisch denken, van mystiek, van occulte werkelijkheden. Je moet toch ergens een plaats hebben van waaruit je begint.

Die plaats moet eerst holder, zuiver zijn. U kunt een ladder opklimmen

zo hoog u wilt en zo ver die ladder reikt, maar als ze niet op vaste grond staat, dan garandeer ik u dat de kans om uw nek te breken tien tegen één is. Dat weet zelfs elke glazenwasser. Hij denkt er niet eens over na; hij weet het gewoon.

Maar als u zich bezighoudt met allerlei speculatieve denkbeelden, met geloof, met innerlijke beleving, veranderde werkelijkheden, veranderde normen misschien, hoe wilt u dan zonder ongelukken iets bereiken, als u niet eerst een redelijk stuk heeft waaruit u uw leven kunt benaderen?

Zeker, dit is erg bitter voor degenen die wegwieken op de hoge wolken van lichtende geest naar onbekende werelden en sferen waar ze gekroond en ingewijd worden om dan terug te keren met de innerlijke zekerheid dat zij beter zijn dan een ander. Het is vervelend. Maar je hebt niet te maken met wat er is gebeurd - of het echt is of niet - je hebt te maken met de wereld waarin je leeft. Dat wil zeggen, dat je denkproces moet zijn toegespitst in de eerste plaats op de feitelijkheden, de mogelijkheden van de wereld waarin je leeft en dan pas kun je verder gaan.

Men heeft wel eens gezegd dat de menselijke rede vaak vervreemdend werkt. Dat is waar. Als je redelijk denkt, dan moet je je gevoelens tot op zekere hoogte kunnen uitschakelen. Je moet eerst je redelijke conclusie hebben bereikt en dan pas kun je je gevoelens bezien. Maar aan de andere kant, als we zien wat de emoties met de mensen doen, dan is het een dwaze wereld.

Vandaag is er een goed man vermoord (Sadat). Maar waarom? Niet om redelijke, maar in feite om emotionele beweegredenen. Denkbeelden van: wij zijn even goed als hij. Bewijs dat eerst maar eens. Denkbeelden van: wij weten hoe het moet en hij weet het niet. Hoe komen ze aan die veronderstelling? En ongetwijfeld op de achtergrond kreten van: de waarheid van ons geloof wordt hier bedreigd. Hoe kun je de waarheid van een geloof bedreigen, als het op werkelijkheid berust?

Ik vind het altijd zielig, als de mensen zo druk bezig zijn om God te beschermen. Misbruik de Naam niet ijdel. Maar degenen die u dat toeroepen zijn van enige ijdelheid niet vrij, want zij menen kennelijk dat ze weten waar God op reageert. Iemand die reëel is weet dat geen enkele mens tot nu toe daarachter is gekomen.

O, er zijn verhalen genoeg over het ingrijpen van God en van Godden in het verleden. Maar kijk eens naar deze dagen. Waar is God? Waar is de hand Gods? Waar is het goddelijk ingrijpen? Het is nergens te vinden volgens menselijke normen. Je kunt alleen zeggen: God houdt zich met ons bezig, als je voortdurend roept: De Here weet wat Hij doet en wij weten het niet. Maar als wij het niet weten, waarom leven we dan hier? Laat de Heer de zaak opknappen. Het is volkomen a-logisch, als je redeneert vanuit een vaststelling die niet bewijsbaar is, als je redeneert uit een emotie die niet op feiten is gebaseerd.

Nu zeg ik niet dat u gevoelloos moet zijn. Begrijp mij wel. Ik zeg ook niet dat u uw geloof terzijde moet zetten. Daar is geen enkele reden voor. Maar ik zeg u wel dat u redelijk moet kunnen denken, dat uw logische en redelijke processen altijd de basis moeten vormen voor alles wat u geestelijk of anderszins probeert te bereiken. En dat impliceert zelfdiscipline. Zo goed als meditatie discipline eist, eist denken discipline.

Denken is geen chaotisch gebeuren. Juist omdat u meestal gewend bent om toch wel chaotisch te reageren, moet u zich aanwennen om als u iets zegt, als u met een conclusie begint, u onmiddellijk af te vragen: waarom trek ik deze conclusie?

Als u met een bepaalde stemming de wereld intrekt, best. Ik heb daar geen bezwaar tegen. Maar op het ogenblik, dat die stemming te zeer uw reacties en gedachten gaat beïnvloeden is het misschien toch wel goed om u even af te vragen: Wat is er met mij aan de hand? Ben ik in mijn benadering van het leven nu niet te eenzijdig? Laten wij proberen om dat allemaal eens op een rijtje te zetten.

1. Denken impliceert het erkennen van een feit. En uitgaande van dit feit de verdere reeks feiten voor ons kenbaar als oorzaak-en-gevolg volgen tot aan het heden.
2. Denken betekent: u eerst de werkelijkheid realiseren, de toestand waarin u verkeert, de mogelijkheden waarover u beschikt en pas daarna ingaan op datgene wat u veronderstelt, wat u droomt of wat u waar wilt hebben.
3. Onthoud dat elke redenering, die beginnend met een feit zich verder alleen op veronderstellingen steunt, de neiging heeft om zich van de werkelijkheid, ook van uw persoonlijke en zelfs van de goddelijke werkelijkheid, eventueel te verwijderen.
4. Wij hebben niet het recht lange gedachtenketens op te bouwen op grond van veronderstellingen zonder deze in de praktijk voortdurend te toetsen tot zij bewezen feiten zijn. Eerst vanuit het bewezen feit kunnen wij dan verder gaan.

Dan zijn er een aantal denkgeregels die misschien niet zo algemeen aanvaard zullen worden, maar wij moeten er toch rekening mee houden.

Als iets niet te verklaren is, neem ik de eenvoudigste mogelijkheid tot verklaring aan als werkhypothese.

Ik zal nooit een feit, dat voor mij bestaat zonder meer als onverklaarbaar ingrijpen of iets dergelijks beschouwen. Ik zal altijd proberen erachter te komen wat er aan de hand is.

Je kunt niet een voortdurend herhaalde gelijkheid van resultaten bij handelingen of gedachten veronderstellen. Ik weet, dat de wetenschap daarop is gebaseerd. Maar dat komt, omdat a. de wetenschap wat dit betreft met grove lijnen werkt; b. omdat ze de neiging heeft om feiten uit te schakelen die niet binnen deze voor haar bestaande reeks bewijzen passen. Wij mogen die fout niet maken.

Het gaat niet om de voortdurende herhaling van een invloed, omdat het niet gaat om een bewijs voor de kwaliteit van die invloed. Voor ons gaat het om het bestaan van die invloed op dit ogenblik en een zo nauwkeurig mogelijke omschrijving van tenminste de omstandigheden waaronder ze optreden. Pas dan ontstaat er voor ons herkenbaarheid.

Een punt dat bij sommigen misschien wat vreemd overkomt is het volgende:

Denken is gebaseerd op herinnering. Dat wil zeggen: uw denken is een voortdurend groeperen en hergroeperen van gegevens die in de herse-
nen zijn vastgelegd. Vernieuwde signalen en totaal nieuwe ervaringen ontstaan niet spontaan. Zij ontstaan als een combinatie van een aantal reeds aanwezige herinneringen of ervarings-elementen. Op grond daarvan kan er dan een nieuw beeld ontstaan, dat verbonden met emotie weer een eigen specifieke betekenis krijgt. Dat houdt in, dat wij bij ons denken altijd mede gebonden zijn aan datgene wat wij zelf zijn en de inhoud die wij zelf bezitten.

Als u werkelijk redelijk wilt denken, moet u ook begrijpen dat u beperkt bent. Een voorbeeld:

U kunt uitstekend koken, u bent misschien een uitstekende huisvrouw, maar

u heeft absoluut geen aanleg voor mathematica. Dat komt veel voor. Probeer dan niet een mathematische bewijsvoering te volgen, want als u dat doet, verwacht u het eigenlijk met uw kookkunst. Dan denkt u dat een snufje van dit en een snufje van dat tezamen een goed resultaat geeft; en juist in de mathematica is dat niet mogelijk. Aanvaard eenvoudig dat deze bewijsvoering voor u met de kennis waarover u nu beschikt en de ervaring die u nu heeft niet benaderbaar is. Het is een taal die u niet spreekt. Probeer dan een andere taal te vinden. Dan is het verstandiger om de waarde Pi niet te vergelijken met oneindig en bovendien nog een som uit te rekenen.

Wij kunnen dan gewoon zeggen: Als we de feiten bij elkaar zetten, dan vormen ze toch een ander product, zo goed als lomboks die we oeleken met enige toevoeging van boemboes (kruiden) toch een heerlijke sambal wordt. Dit is redeneren. Dat wil zeggen: redelijk gebruikmaken van herinneringselementen.

U heeft uw eigen kwaliteiten. U moet niet zo knap zijn als een ander. Een ander kent misschien veel meer feiten en gebruikt veel meer vreemde woorden dan u ooit heeft geleerd. Trek u daar niets van aan. Maar als u iets niet begrijpt, sta er op dat het zo wordt geformuleerd totdat u het wel begrijpt. Zeker als het iets is dat voor u belangrijk is. Als u steeds vraagt naar de vertaling, dan zult u in het begin op moeilijkheden stuiten, maar op den duur geschiedt het volgende:

In de eerste plaats krijgt u een juister antwoord en bent u dus in staat redelijk de argumenten van een ander te volgen en eventueel uw eigen conclusies daaraan te verbinden.

In de tweede plaats verwerft u kennis van een aantal uitdrukkingen waarvan de betekenis voor u nu bekend is, zodat u op den duur gemakkelijker en met een steeds groter combinatievermogen de argumentatie van een ander kunt volgen. U moet dan nog steeds uw argumenten toetsen aan de werkelijkheid zoals u die kent.

Dat is natuurlijk een beetje pijnlijk. Je kunt wel uitroepen: Wij moeten allen inleveren. En dan kijk je zo en zeg: Hé, de nieuwe minister heeft net 40 mille uitgegeven voor de nieuwe inrichting van zijn kamer op onze kosten. Maar bij de EEG is dat bijna vijf keer zoveel. Waar is dat voor nodig?

U moet zich dan realiseren dat deze mensen die weelde zien als hun goed recht, omdat zij menen over een macht en een gezag te beschikken die u niet heeft. Maar dan gaat de redenering verder: Als ik niet betaal, kunnen zij zich hun machtssymbolen niet aanschaffen. Dientengevolge zal ik mij moeten afvragen, of het mij de moeite waard is om niet meer bij te dragen aan dergelijke excessen. Begrijpt u wat ik bedoel?

Een ander voorbeeld: De werkloosheid in Nederland neemt toe. Dat wil zeggen, dat de premie voor de werkloosheidsverzekering binnenkort zeker meer dan zal verdubbelen wil men in staat zijn het huidige systeem te handhaven. Dat houdt in, dat u zich moet afvragen, of u dit systeem wel wilt handhaven. Denkt u: ik kan binnenkort ook werkloos worden en ik wil zoveel mogelijk toch in mijn eigen inkomstenklasse blijven leven, dan moet u 'ja' zeggen. Maar als u zegt: Dat gevaar lijkt mij niet zo groot en het is het mij niet waard, dan moet u ook een oplossing vinden. U kunt niet alleen maar zeggen: Ik wil niet meer betalen. U moet ook zeggen hoe het dan moet.

Als iemand zegt: De bijeenkomsten van de Orde vind ik heel aardig, maar de organisatie zit niet goed in elkaar (bestuursleden wees gerust, ik heb het nog nergens gehoord), dan is het niet voldoende om te zeggen: Ik vind dat. U moet dan eerst de argumenten vinden, dus de feiten opsommen waarop u dat oordeel baseert en in de tweede plaats voor uzelf nagaan hoe u die feiten zoudt kunnen veranderen en wat u dat - als u het persoon-

lijk zoudt doen -- aan inspanning enz. zal kosten. Pas als u over die gegevens beschikt, kunt u terecht zeggen: Dit is wel of niet goed.

Een beetje vervelend, als je er zo over nadent. Het is net of je niet meer gewoon kunt leven. Je moet elke keer weer denken. Elke keer weer vragen stellen. Elke keer maar weer proberen te precisieren, proberen te begrijpen. Het is duidelijk, dat dit proces niet in uw hele leven altijd kan worden gebruikt. Per slot van rekening, als de tram twee minuten vertraging heeft, kun je wel gaan vragen hoe dat nu toevallig komt, maar daar word je niet wijzer van. Dat wil zeggen, dat wij bij het stellen van die vragen ook nog selectief moeten zijn.

Redelijk denken betekent ook dat wij voor onszelf nagaan in hoeverre het proces van je afvragen, feiten constateren, onderzoeken, conclusie trekken wel belangrijk is. En dan blijkt, dat we over heel veel dingen praten die eigenlijk niet de moeite waard zijn; dat we ons bezighouden met heel veel zaken die geen betekenis hebben, tenzij misschien in de zin van dat ze het ons mogelijk maken om veel te zeggen zonder veel te denken. Dan moeten we ons afvragen of dat zinvol is.

Redelijk denken voert ons tot zinvolheid niet alleen van ons bestaan, dat zou misschien nog onzeker kunnen zijn op redelijke basis, maar van al datgene wat wij doen en laten. De erkenning van onze eigen leefregels, zeker, maar ook van het feit dat ze misschien niet stroken met de leefregels van anderen.

Het erkennen van ons eigen geloof. Best. Maar dan ook de erkenning dat het geen zekerheid is, als we de emotionele waarde wegnemen. Zo te zoeken naar een steeds juistere definitie van datgene wat je wezenlijk met anderen gemeen hebt, voert tot een beter begrip voor anderen, een juistere gebruiken van je mogelijkheden, een grotere duidelijkheid ten aanzien van vele feiten om je heen. Het geeft je tenslotte ook de mogelijkheid om -- maar nu bewust -- te putten uit je geloof, uit je mystiek, uit al datgene wat je dierbaar is van ideaal en droom, want je behoeft niets achter te laten.

De enige eis van redelijk denken is, dat je eerst de redelijkheid, de feiten zoals ze zijn en de combinatie die daarbij mogelijk is vooropstelt. Dat is misschien wel het allerbelangrijkste.

Een dokter, die niet eens weet of hij alles wat hij nodig heeft in zijn tas heeft, is eigenlijk niet de moeite waard. Maar als u een geestelijke dokter wilt zijn en u een ander wilt bekeren, dan speelt u eigenlijk een beetje voor zieledoktertje.

Het gaat er dus gewoon om: de feiten en mijn emotie, beseft als mijn drijfveer binnen de feitelijkheid en de redelijke samenhangen, geven mij de mogelijkheid om optimaal te functioneren volgens de inhoud van mijn wezen.

Zonder redelijk denken kun je alleen instinctief reageren. Dan maak je misschien de wetten en de normen van je soort nog wel waar, maar wat je zeker niet waar maakt is de betekenis in de zin van een persoonlijk bestaan.

Een persoonlijk bestaan is nu eenmaal datgene wat voor de mens het meest belangrijke is, omdat zijn betrekkelijke vrijheid van persoonlijk denken en beleven hem steeds weer het gevoel geeft van iets hoger te staan dan andere levensvormen.

x Als je plotseling iets aan de hersens gaat mankeren door b.v. een ongeluk, dan kun je niet redelijk denken. Het denken gaat dan toch wel door op een andere manier. Maar als je zelf redelijk denkt, kun je met zo'n persoon toch geen redelijke gedachtengang volgen.

- Dat is inderdaad waar. Maar door een redelijk denkproces kunt u erachter komen waar uw redelijkheid en de voor u schijnbaar redelijke redenering van de ander verschillen. Daardoor kunt u die norm van begrip en reactie vinden waardoor u de ander toch kunt begrijpen en ook voor de ander begrijpelijk kunt reageren. Maar daarvoor is eerst het realisatieproces nodig. Dat moet redelijk en niet emotioneel zijn, omdat als wij de emotie teveel erbij brengen, wij onwillekeurig een vervalsing plegen in onze relatiemogelijkheid ten aanzien van de ander.

Voor degenen die zitten te zuchten, het wordt beter en op den duur zelfs gemakkelijker, tenminste voor u. Maar als u deze eerste les bij de verdere lessen uit het oog verliest, dan ben ik bang dat u niet zoveel opsteekt van deze cursus als wenselijk zou zijn.

Dus wilt u dit niet vergeten: probeer er maar eens achter te komen wat redelijk en ook wat onredelijk was volgens u in mijn argumenten. Maar vraag u dan ook af: waarom?

-:-

TWEDE GEDEELTE.

Zoals u weet ligt het in de bedoeling dat verschillende, niet regelmatige sprekers een toelichting geven op datgene wat in het eerste gedeelte van de avond werd besproken. Om vergissingen te voorkomen zou ik mij bij uitzondering gaarne willen voorstellen: Mijn naam is James Collins. Ik ben overleden in 1793 en sedertdien, de Here zij dank, niet wederom geïncarneerd geweest.

Wie spreekt over denken realiseert zich al te weinig dat er een groot verschil is tussen menselijke en redelijke processen. De mens is niet redelijk in de werkelijke zin des woords. Ik ben zo vrij om terugkijkend naar mijn vorig bestaan mijzelf hierbij nadrukkelijk in te sluiten.

De wegen van het leven zijn vaak wat zonderling. Wij worden geconfronteerd met het onbegrepen dat wij als noodlot of de wil Gods plegen aan te duiden. Het is voor ons noodzakelijk om als mens ons ook voortdurend voor te houden dat het niet onze schuld is, dat het buiten ons om is gegaan, maar dat wij zelf waardevol en vol betekenis zijn. Hiermede scheppen wij een vorm van dramatiek die wij verkeerd als redelijkheid definiëren. Maar het denken op zichzelf is toch steeds wel een keuzegang.

Als je begint met één beeld of één ervaring, dan heb je altijd vele mogelijkheden tot verder gaan. Je kunt b.v. zeggen: Er zit regen in de lucht. Dan kun je zeggen: Wat ellendig, het worden modderige wegen. Of: wat goed, want het gewas heeft het nodig. Je kunt dus in verschillende richtingen gaan.

Mijn persoonlijke ervaring is altijd geweest dat denken voornamelijk wordt geleid door onze belangstelling. Wij hebben een tevoren gekozen programma waaraan wij al onze gedachtenvolgorden plegen vast te knopen. Het resultaat is, dat onze redelijkheid eenzijdig is en niet absoluut.

Het betekent, dat wij aan vele dingen voorbijgaan omdat ze niet passen in onze denkwijze of ons systeem van denken enerzijds en anderzijds wij maar al te graag vergeten dat wij bepaalde feiten, toestanden of waarden verwaarlozen.

Ik ben zo vrij geweest uw inleider te volgen. De eerlijkheid gebiedt dat dit voor mij meer een kwestie was van het juist beheersen van uw taal dan een kwestie van het volgen van de inhoud. Maar je kunt niet het ene volgen zonder het andere automatisch op te nemen. Daar heeft u dan een typerend beeld van onze wijze van beleven en denken.

Ons doel kan geheel anders zijn dan het resultaat dat in ons ontstaat. Bij mij was het de redelijkheid die werd voorgestaan en in zich een mate van onredelijkheid verborg. Ik weet, dat mijn collega mij deze kritiek als buitenstaander wel zal willen vergeven.

Waarom kiezen wij voor een bepaalde redenering? Omdat zij past bij ons doel, bij ons bias (afwijking). Daar begint eigenlijk het proces waardoor de mensheid groot is geworden. De mensheid heeft de rede en de redelijkheid hard nodig; dat ben ik met de spreker eens. Wij moeten leren om voortdurend na te denken, inderdaad. Dat is geen bezwaar. Maar wij moeten ons ook realiseren dat dit zaken zijn die elke computer beter doet.

Een eenvoudige machine denkt consequenter dan een mens. Maar het is de inconsequentie van de mens en ook van de geest, neem ik aan, waardoor diens specifieke kwaliteiten en mogelijkheden veel scherper naar voren komen.

De mens, die alleen redelijk is, schiedt als mens tekort. De mens, die alleen inspiratief en intuïtief reageert, schiedt gewoonlijk geestelijk tekort, omdat hij niet beseft wat de relatie is die er bestaat tussen zijn wereld en zijn wezen. Ik ben daarom zo vrij om enkele van mijn persoonlijke gedachten en ervaringen hier aanvullend aan u voor te leggen.

Leven is een proces van onredelijke waarden die eerst in redelijke termen menselijk omschreven kunnen worden. Dat wil zeggen, dat wij alles in het leven in feite onvolledig omschrijven. Van die onvolledigheid zijn wij ons vaak ten eerste bewust en wij vullen dat aan door onze mythen in de feiten te mengen, door in onze argumenten onze gevoelens te injecteren en door zelfs het geheel van ons proces van realisatie, van werkelijkheidserkenning te binden aan emoties en impulsen die wezenlijk niet meer van stoffelijke aard zijn.

Wanneer je leeft in de sferen, dan is het vaak moeilijk om alle gedachtenprocessen op aarde nog op hun waarde te schatten. Het is alsof je de diepte van de stroom wilt afmeten aan de weerkaatsing van het licht in haar oppervlakte. Toch is het dat oppervlak waardoor de stroom kenbaar is. Het is het oppervlak dat ons de tekenen geeft van stroming, eventueel duidelijk maakt of het water zuiver is of misschien modder met zich meevoert; of er leven in is of dat het bijna stagnerend in feite bijna dood is. Het oppervlak kan ons dus veel zeggen. Maar het kan ons niet zeggen wat zich onder de waterspiegel afspeelt.

Als ik naar het menselijk denken kijk, dan zie ik een oppervlakte. Maar pas als ik kijk naar de menselijke emoties, de geestelijke en intuïtieve processen die achter en onder de denkwijzen, de redeneringen schuil gaan, kan ik de mens begrijpen. Dat wil zeggen, dat ik de redelijkheid ongetwijfeld belangrijk vind, dat ik het denken op zich een zeer belangwekkend en belangrijk proces vind, maar dat er meer dan dit nodig is.

Ik neem aan dat dit onderwerp, het eerste dat in deze reeks naar voren wordt gebracht, ten doel heeft om duidelijk te maken dat, als je het oppervlak niet kent je in de diepten gemakkelijk kunt verdwalen. Maar het

ontkennen van de diepte is zinloos. Laten wij ons contact hier, zoals het op dit moment plaatsvindt, een ogenblik beschouwen.

Ik ben wat u noemt lang dood. Redelijk is dit onzin. Het is niet bewijsbaar. Indien wij de stelling als uitgangspunt aanvaarden, dan betekent het nog niet dat ze daardoor ook bewezen is. Ik spreek woorden tot u die niet worden gevormd door mijzelf, maar die in de hersenen van mijn medium aanwezig zijnde door mij achtereenvolgens worden gestimuleerd door het uitzenden van analoge gedachtenbeelden. Wat naar buiten komt, zal dus nooit een volledige weergave zijn van wat ik wil zeggen of de wijze waarop ik denk; het is alleen maar een benadering.

Wat kun je nu doen om dat aan te vullen? Enkelen onder u hebben ongetwijfeld reeds geconstateerd dat er een bepaalde werking en uitstraling van mij uitgaat zoals ik nu dit medium doordeesem en oversluis en dat daarnaast nog enkele andere personen bezig zijn om de juiste krachten op te wekken. Dan staan wij voor een heel wonderlijk beeld.

Wij spreken dus schijnbaar menselijk en redelijk, maar de betekenis wordt voor een deel bepaald door datgene wat juist menselijk niet of alleen onder bijzondere omstandigheden waarneembaar is. Mijn persoonlijke ervaringen brengen mij ertoe te veronderstellen dat dit ook in intermenselijke contacten het geval zal zijn.

U heeft niet alleen te maken met feiten en redelijkheden, maar u heeft ook te maken met achtergronden die worden geprojecteerd als een uitstraling, als een gedachtensfeer, als een gevoelswaarde. En onbewust brengt de mens dit alles samen tot een interpretatie die schijnbaar redelijk is. Maar dan is er nooit sprake van werkelijk menselijk denken zonder meer.

Wanneer de mens denkt, dan denken alle krachten in hem mee. Als de mens probeert redelijk alles samen te voegen, dan injecteert hij in die schijn-redelijkheid voortdurend intensiteiten en krachten die van hemzelf uitgaan. Dan spreekt hij niet meer redelijk. Dan is het denken ook niet meer alleen hersendenken. Zeker, de hersens geven de beelden zoals hier geleende hersens de woorden geven om uit te drukken wat ik probeer aan u over te brengen. Maar er is een stuwende kracht die mede bepalend is voor de gerichtheid van uw denken.

De keuze-elementen, die voor u zo'n grote rol spelen bij de z.g. redelijke processen, worden bepaald door krachten op de achtergrond. Zoals de wielingen aan het wateroppervlak worden bepaald door stenen op de bodem. Of misschien, ik herinner mij die tijd nog, als een vette forel naar een vlieg hapt en met zijn wieling de visser erop attend maakt dat er iets te halen valt.

Wij moeten begrijpen dat al wat wij beleven, zien en denken zich afspeelt niet alleen maar op het hersenniveau, maar dat het voortdurend mede wordt bepaald en aangevuld door zaken die we menselijk niet helemaal kennen of waarvan wij ten hoogste slechts gedeeltelijk bewust zullen zijn. En dan komt de vraag op: wat is werkelijkheid?

Werkelijkheid is moeilijk te bepalen zelfs de menselijke. Geestelijk is de werkelijkheid een proces van voelen, van beleven, van onbewust erkennen ook weer door de herinneringen die je hebt omgezet in een beeld van een wereld of van een mogelijkheid.

Een mens heeft zichzelf niet meer kunnen vinden in zijn menselijk bestaan. Hij is heengegaan van de aarde op een wijze die tenminste enige twijfels bij zijn medemensen moet hebben opgeroepen. Menselijk gezien is hier sprake van een rechte redeneringsmogelijkheid. Hij was dit, hij deed dat. Hij was dus minder verantwoordelijk, maar het resultaat was zo.

Nu kijk ik naar de achtergrond. En dan zeg ik: Als je stuurlaas wordt door een stroomversnelling, dan is het soms noodzakelijk om naar de kant te gaan. Zeker, je verwijdert je uit de stroom, maar je schept

daardoor de mogelijkheid om verder te gaan waar je anders verbrijzeld zoudt worden. Maar dit betekent, dat je dan ook licht vindt. Dit betekent, dat je weg niet wezenlijk is onderbroken maar alleen van aard is veranderd. Dan kun je met denken niet meer begrijpen wat er gaande is; je kunt het alleen nog voelen. Maar als je dat gevoel in gedachten wilt omzetten, dan ontstaat er een volkomen onredelijk verhaal vol van allerlei veronderstellingen die dwaas zijn.

Wij spreken vaak als dichters omdat de werkelijkheid die in ons leeft de rechte lijnen van het woord niet kan verdragen. Wij, die schijnbaar de gevallenen zijn, lijken soms toch weer vorsten van licht te zijn. Dat is niet redelijk. Maar de rede geeft alleen de buitenkant weer. Zo gaat het ook bij u.

Het redelijk denken is belangrijk. Het is de buitenkant. Het is de kenbare begrenzing van uw persoonlijkheid, van uw wezen tegenover de wereld. Maar kunt u mij zeggen of u werkelijk redelijk bent? Als u dat zegt, bedriegt u zichzelf.

U spreekt dan misschien over een bepaalde manier van interpreteren van de feiten, maar spreekt u over de innerlijke werkelijkheid van de feiten? U spreekt misschien over de wetten van de natuur, maar spreekt u daarmee wel wezenlijk van datgene wat er in u leeft?

Geloof mij, redelijk denken is net zo goed en zo nuttig als de boer is die een omheining maakt rond zijn veld, die stenen stapelt of een heg plant van de briar (wilde roos). Maar die bewerking is slechts het scheppen van grenzen. Het zegt niets over de aard van de grond, zelfs niet over de betekenis die ze heeft voor de boer.

De rede beperkt voor u het leven. Dat is waar. Maar er is meer. Dat 'meer' kan redelijk niet worden omschreven. Dat 'meer' is niet te vangen in een droom, in een beeld, in woorden of in argumenten. Het is ontastbaar als de wind die je voelt maar die je niet ziet, niet kunt bepalen.

In ons leeft een adem die we niet kunnen waarmaken met onze middelen en onze mogelijkheden. Het is die adem die de zin uitmaakt van het bestaan in de geest en ongetwijfeld ook van het bestaan in de stof, als wij het ontdoen van zijn bijkomstigheden.

Mijn boodschap aan u is een eenvoudige: Denk redelijk om te weten waar de grenzen liggen, maar leef innerlijk om binnen de grenzen van uw mogelijkheden, van uw kunnen, van uw weten de beste oogst te krijgen die mogelijk is.

Voor mij is er deze avond gesproken over de omheiningen. Niet over de grond, niet over de natuur, niet over het leven. Misschien moet je beginnen bij de omheiningen. Maar dan moet je wel degelijk beseffen dat ze slechts een begin zijn.

Wees redelijk op uw eigen manier. Ga uit van de feiten op uw eigen wijze, ongetwijfeld, maar besef dat deze dingen alleen maar palen zijn waarbinnen zich uw leven afspeelt. En dat al wat u bent en kunt doen soms die omheining zal doorbreken om zich te manifesteren ook buiten een deel van uw redelijke werkelijkheid.

Het heeft weinig zin met feiten te vechten. Als Darwin zegt, dat de mens van de aap afstamt - ik hoor dat hij dat heeft gedaan - dan heeft hij ongetwijfeld vele argumenten die daarvoor spreken. Als ik van mijn kant zeg dat hiermede deze, later eminent genoemde geleerde en denker zichzelf tot aap heeft verklaard, zal niemand dat redelijk kunnen tegenspreken. Argumenten zijn alleen maar wapens. Wapens hebben slechts zin, indien we een doel nastreven dat op een andere manier niet te bereiken is. Dat is wat voor u het belangrijkste is.

Besef, dat de redelijkheid alleen maar het bepalen is van je wezen.
Besef, dat argumenten niets anders zijn dan wapens die je hanteert tegen jezelf en je innerlijke wereld of tegen de wereld buiten je.

Besef, dat daarachter de werkelijke lichtende kracht ligt, de werkelijkheid die onomschrijfbaar is en blijft.

Misschien zult u dan ontdekken dat de rijkdom van de grond de hecht-
heid van de omheining altijd toch weer mede schijnt te bepalen.

Hoe waardevoller uw innerlijk, des te meer u ook behoefte zult heb-
ben aan het redelijk denken om een grens te kunnen trekken tussen uw
zijn en al wat er om u heen is. En om met een citaat te eindigen:

"Er is meer tussen hemel en aarde dan gij ooit gedroomd hebt."
Maar al wat er tussen hemel en aarde is, kan niet veranderen dat ge
zijt wat ge zijt.

Ik dank u hiermee voor de gelegenheid mij, mogelijk wat moeizaam
hier en daar, te uiten. Ik hoop, iets te hebben bijgedragen tot een
juistere waardering van de processen die de mens redelijk denken noemt.
Ik geef u voor een slotwoord over aan een van uw eigen sprekers.

SLOTWOORD.

U heeft het gezien. Het stond ook al in het programma vermeld.

Wij proberen u de zaak van vele kanten te tonen. En om dat te
kunnen doen moet je ook verschillende richtingen en denkers aan het
woord laten. Het betekent in dit geval dat we iemand hebben gekozen
die in zijn tijd dacht dat hij een zeer redelijk mens was.

Het betekent verder, dat als we gaan spreken over b.v. mystiek
en andere zaken er ongetwijfeld iemand aan het woord komt die mystiek
ingesteld is geweest, die weet wat mystiek in het stoffelijke leven
is en wat ze voor hem geestelijk heeft betekend.

Wij zoeken allen samen naar een grotere werkelijkheid. Ergens moe-
ten we beginnen. Deze cursus zijn we begonnen met die ene kreet:
Het is noodzakelijk dat u zelf nadenkt! Ik kan haar alleen maar zo be-
eindigen:

Wanneer de feiten dromen worden,
horden die mijn zijn bestormen,
doortrekken, doorkrioelen alsof
wormen mij verteren,
zo zoek ik naar een kracht en zekerheid
die meer is dan het leven mij kan geven.
Dan zoek ik naar iets dat als een werkelijk leven
mij doortrekt, doordeseemt, mij pulseert,
terwijl mijn denken steeds nog weer
in feiten feiten beert."

Als u dit als slagzin wilt beschouwen voor deze bijeenkomst, dan
blijft mij niet veel anders over dan te sluiten.

Dat ik heb overgenomen, had ook wel iets te maken met de persoon-
lijkheid die iets meer dan we eigenlijk hadden gedacht, heeft geprobeerd
met uitstralingen en dergelijke te werken. Dan is het beter dat we een
kleine ontladingstijd mede in acht nemen. Dat heb ik nu gedaan.

Ik hoop, dat u van deze eerste les het een en ander meeneemt.

HET BALLONNETJE.

Het deinde zo doddig al op en al neer
gebonden aan een draad.
Een kleurig geheel, dat een kindergezicht
vol vreugde lachen laat.
Maar toen kwam de wind en onachtzaamheid.
Hoog steeg de kleurenvlek.
Beneden blijft een kind dat schreit.
Speeltuig, nauw omvangen lucht,
heeft zonder willen leed gebaard.

Er was een vraag, dat al begon
met "Moeder, mag ik een ballon?"
Er is een ogenblik van spelen,
dan dra vervelen
en in onachtzaamheid ontsnapt de schat.

Hoe menigeen heeft in het leven
geluk als een ballon gehad
uit weinig werkelijkheid en vele dromen saamgeweven.
Je speelt ermee, het is je stil geluk.
Dan één onachtzaamheid - de droom breekt stuk
en niets blijft over.
Misschien nog een kort ogenblik getover
van kleur die in de lucht verglijdt,
dan niets meer --
alleen nog grauwe lucht, onbegrepen oneindigheid,
een hart dat schreit.

Een kind speelt nog met een ballon.
Een mens speelt met ideeën.
Door onachtzaamheid baren beiden
zich wee en lijden.
Toch is het grotendeels de schijn,
die door beiden wordt begeerd.
Het is het sterven van de schijn
die mens en kind beheerst
in meen'ge wereld.

:--:--:

WERKELIJKHEID

HOOFDSTUK I.

Deze cursus houdt zich bezig met alle gebieden van het menselijk bestaan. Het belangrijkste voor een mens is eigenlijk zijn innerlijk. Daarom zullen wij de eerste lezingen besteden aan

DE INNERLIJKE WERKELIJKHEID.

In elke mens leeft een wereld die niet werkelijk buiten hem bestaat. Toch reageert hij op deze wereld als de enige werkelijkheid. Men is zich niet bewust van de invloeden die de buitenwereld op een mens kan uitoefenen. Er zijn zoveel van die dingen waar je eigenlijk niet naar kijkt of waar je niet op let. Dat gaat van de invloed die geuren op ons hebben tot onze voorkeur voor kleurigheid en zelfs een zekere gemakzucht waardoor we bepaalde gewoonten, ook denkgewoonten, plegen aan te nemen.

Het is duidelijk, wat in ons bestaat is datgene wat ons regeert. Om nu aan te geven op welke wijze en hoe dit innerlijk gezag functioneert, moeten we proberen het geheel, dit complex, allereerst eens te ontleden. Daarvoor zijn verschillende punten; sommige daarvan heeft u ongetwijfeld al eens eerder horen behandelen.

Genetische herinnering.

In de cellen is een bepaald herinneringsvermogen opgeslagen dat mede bepalend is voor de kwaliteiten daarvan. In een zaad- of eicel bevinden zich zeer ingewikkelde moleculairstructuren (DNA) waarin een groot gedeelte van de eigenschappen van de cellen worden vastgelegd, maar ook - en dat vergeet men vaak - het gedragspatroon van die cellen en een zekere herinnering zij het dat die voor het bewustzijn meestal schimmig of vaag blijft. De dromen van een mens zullen heel sterk worden gedictieerd door dit celgeheugen.

Als uw voorvader ruzie heeft gehad, dan krijgt u misschien een nachtmerrie waarin u eigenlijk die ruzie weer naspeelt, nu met uzelf als hoofdfiguur en een onbestemde dreiging op de achtergrond.

Het geestelijke herinneringsvermogen.

Zoals u weet wordt dit tijdens de groei van de vrucht bij een steeds intenser contact tussen de incarnerende entiteit en het lichaam voor een groot gedeelte overgebracht naar de hersenen. Een deel ervan komt terecht in de rechter hersenhelft, een deel ervan echter ook in de linker hersenhelft en wel speciaal in de centra voor beeld-, klank- en kleurherinnering.

Dan kennen we nog de frontale hersenlobben. Ook daarin worden bepaalde kwaliteiten vastgelegd. Dit zijn in feite gewoontepatronen die uit vroegere levens afkomstig zijn. Het zijn dus weer herinneringen,

maar nu aan je eigen manier van werken, denken en leven.

Bij de geboorte is er altijd een trauma; d.w.z. dat je een schok ondergaat. Een schok kan - zeker bij zo zwak vastgelegde herinneringen in groeiende hersenen - de direct toegankelijkheid verloren doen gaan. Maar er blijft een groot gedeelte ervan aanwezig.

Nu kunnen we van deze herinneringen zeggen:

In de eerste plaats: de kwaliteiten en de vaardigheden, vooral die zijn vastgelegd in de frontale hersenlobben, hebben een zeer sterke invloed op de ontwikkeling van het bewegings- en gedragspatroon van het individu.

In de tweede plaats: al datgene wat in de rechter hersenhelft is vastgelegd wordt als emotie ervaren en functioneert als een emotionele conditionering. Maar in deze conditionering zit tevens een mate van rationalisatievermogen. Je kunt dus steeds aan jezelf verklaren dat je terecht op een bepaalde manier denkt of voelt.

Datgene wat in de linker hersenhelft is terechtgekomen wordt praktisch volledig verdrongen naar het onderbewustzijn. Bepaalde hevig herbeleefde fragmenten zullen tijdens de incarnatie echter naar voren blijven springen. Wij zien b.v. dat ze het fantasieleven van jonge kinderen heel sterk beïnvloeden. De een droomt altijd van landhuizen, de ander van zeerovers, de derde van een bepaalde kunstvorm of misschien zelfs van een zekere lichamelijke overmacht.

Een ander niveau waarmee we te maken hebben is de wereld waarin we leven. Nu klinkt het voor u misschien wat vreemd, maar juist wanneer je heel erg jong bent, ben je eigenlijk voortdurend bezig om jezelf, en ook je wereld te ontdekken. Dat gaat meestal tot 6 à 12 maanden na de geboorte.

In deze periode nemen we allerlei indrukken op die we niet rationeel kunnen verwerken. Ze worden deel-herinneringen voor zover dat het redelijk beheerste deel van de hersenen betreft. Ze worden ook als extra emoties vastgelegd in de andere hersenhelften. Ook deze bepalen de voorkeuren maar ook onze interpretaties. Dat laatste is erg belangrijk. Want als wij de factoren die tot nu toe zijn genoemd even samenvatten, dan wordt het duidelijk dat ik niet kijk naar datgene wat er nu is. Ik kijk naar datgene wat er nu is door de lens van wat ik stoffelijk ben geweest maar op de manier van een andere persoonlijkheid die ik geestelijk ben geweest. Daarbij ontstaan er zwarte vlekken (dus uitwissingen) die weer worden bepaald door de jeugdherinnering.

Daarmede is, meen ik, in eerste beginsel al duidelijk gemaakt dat de innerlijke werkelijkheid van de mens eigenlijk een zeer complex geheel is waarbij bepaalde factoren worden versterkt, andere worden veranderd en zeker ook bepaalde factoren, die in de buitenwereld bestaan, worden uitgewist. Uw gehele herinneringsvermogen wordt echter opgebouwd op grond van uw ervaring met de buitenwereld. Als u een innerlijk leven heeft, dan zal zich dat rationeel en emotioneel wel degelijk afspelen volgens de normen die in u op dat moment heersen.

Conditionering door de omgeving.

De omgeving leert u van alles aan, want u maakt deel uit van een gemeenschap en u moet uw gedrag aan die gemeenschap aanpassen. Dat is niets bijzonders. Dat zien we ook bij dieren. Een welp krijgt een zekere vrijheid tot het ogenblik dat hij zich zelfstandig met een roedel, een horde of een kudde gaat bewegen. Vanaf dat ogenblik krijgt het dier aanwijzingen zodat het de gezagsorde aanvaardt en daardoor de gewoonten van de kudde a.h.w. overneemt en in zekere zin de taal van de kudde gaat spreken. De taal van de kudde behoeft helemaal niet op de werkelijkheid

gebaseerd te zijn, maar ze is er wel.

De jonge mens komt in een omgeving. Die omgeving begint hem onmiddellijk lastig te vallen met allerlei zaken. Vele daarvan zijn veronderstellingen; het zijn dus geen waarneembare feiten. Als het kind moet bidden 'Here, zegene deze spijzen', dan wordt de Here voor dat kind een figuur. Maar die figuur wordt niet bepaald door de predikers van het geloof. Ze wordt bepaald door de associaties, als vooromschreven, die in de innerlijke wereld aanwezig zijn. Het aangezicht van God wordt bepaald door de genetische, de geestelijke herinnering en eventueel de eerste ervaringen tijdens de eerste levensmaanden. Dat klinkt vreemd. Maar als u in de innerlijke wereld bezig bent, dan leeft u eigenlijk in een soort droom- en filosofiewereld.

In de gedachten is alles mogelijk, zegt men. Maar is dat waar? U bent geconditioneerd; dat wil zeggen, dat u heeft geleerd sommige dingen zonder bewijs als waar of zeker te aanvaarden en andere dingen, ongeacht het bewijs, als onjuist te verwerpen. Dat zal in uw innerlijke wereld zeker een grote rol spelen. Het zal ook wel degelijk bepalend zijn voor uw reactie op de buitenwereld.

Als die conditionering alles zou zijn, dan waren wij er misschien al. Maar u heeft ook nog een eigen karakter. Nu kunnen we over karakter veel strijden. Karakters zijn natuurlijk voor een deel genetisch bepaald, voor een ander deel door de omgeving bepaald. Maar één ding springt er altijd weer uit: het karakter impliceert een eigen oriëntatie op de wereld buiten het "ik". Bijvoorbeeld: Men wil zich laten gelden. Men wil het liefst ongestoord blijven. Ik noem nu maar twee van vele mogelijkheden.

Als deze dingen aanwezig zijn en ze zijn dominant, dus zeer sterk in het karakter aanwezig, dan zal niet alleen de ervaring naar buiten toe mede worden gedictieerd door deze onbewuste beweegredenen, maar dan zal het gehele beeld naar binnen toe daarop gebaseerd zijn. Bijvoorbeeld:

Iemand is dominant in zijn neiging ten aanzien van de buitenwereld. Wat droomt zo iemand? Zo'n mens droomt, fantaseert en stelt zichzelf in het middelpunt als een grote macht; als iemand die door de straten gaat en elk te snel rijdend voertuig aanwijst waarop het plotseling wordt verplaatst naar een plek ergens in het binnenland van Afrika waar men in het zand, als men nog rijden kan, kan rijden zo hard men wil. Het klinkt dwaas maar het is zo.

Of men stelt zich voor dat men een groot aantal betogers tegenover zich ziet en dat men dan die ene kreet weet waardoor ze plotseling allemaal met je meegaan en het hele conflict is opgelost. Misschien droom je ook wel eens dat je minister van financiën bent en als een alchemist erin slaagt om goud te maken. Over het algemeen is een minister van financiën iemand die probeert goud te maken uit het onbewustzijn van anderen t.a.v. de eisen die feitelijk aan hen worden gesteld.

Dan hebben we nu voldoende factoren bijeengebracht om de eigenschappen van de innerlijke wereld te bepalen. Die eigenschappen worden echter ook vertaald in innerlijke beelden. Wat meer is, die beelden zijn voor ons zo werkelijk, dat we ons niet daaraan kunnen onttrekken. De beelden die in ons bestaan beheersen in feite ons totale werkelijkheidsgevoel, zelfs als we wakker zijn.

Wanneer we slapen, worden we helemaal beheerst door dat onbewuste. Dan zijn onze dromen, onze belevingen eigenlijk niet veel anders dan een voortdurend opbouwen van een compensatie voor de buitenwereld die we met onze eigen karakteristiek niet voldoende aankunnen.

Het zal u duidelijk zijn dat een mens probeert met de beelden die in hem leven iets te doen. Men zegt b.v.: Ik wil ingaan tot God. Waarom? Als je eerlijk bent, dan zeg je: Ik weet het eigenlijk niet goed, maar ik wil dat. Ik voel mij daartoe geroepen.

God is een beeld, een voorstelling. Het is nooit de werkelijkheid. Die voorstelling echter is voor jou een wezen (je eigen "ik"), maar nu ontdaan van alle beperkingen en voorzien van alle mogelijkheden en alle macht. De identificatie met de Godheid is dus nogal gemakkelijk. Alle eigenschappen die je bezit en waardoor je in feite wordt gedreven, worden ook eigenschappen van die God. Daarom is de ene God een God van liefde, de andere een toornige of wraakzuchtige God. Er zijn ook Goden bij die zich helemaal niets van de wereld aantrekken of Goden die je kunt omkopen hetzij met schietgebedjes, met het offeren van een stier of een ram. Ik zeg dat erbij omdat Abraham ook zo geloofde.

De God is voor ons zo werkelijk dat, als we ons voortdurend daarin verdiepen die God tot ons gaat spreken. Wij kunnen dan niet zeggen dat die God werkelijk praat, maar er komen beelden, er komen zekerheden in ons op. En omdat wij ze toeschrijven aan een bron die hoog is, omdat we zelf emotioneel verbonden zijn aan hetgeen in ons als boodschap doorkomt, zijn wij eenvoudig niet in staat om ons daaraan te onttrekken. Er is een God in ons die ons regeert, die ons gedrag naar buiten toe bepaalt, maar gelijktijdig ook beslissend is voor ons schuldbesef, voor ons gevoel van bevrijding, van verlossing, het vrij worden van de krachten die wij normalerweise allemaal in ons dragen en die op aarde verkeerd paranormaal worden genoemd. Je zoudt eerder kunnen zeggen: wie geen paranormale eigenschappen heeft, is gezien de totale historie van de mensheid een tikje abnormaal.

Wat is dus voor ons die God? Wat is voor ons die wereld, die denkwijze, die denkbeelden, die idealen? Dat zijn voor ons eigenlijk de wetten die wij scheppen om ons ten aanzien van onszelf betekenis te geven. Zelfs degene die zich verdoemd gevoelt, geeft daardoor aan zijn wezen een betekenis, dat wordt over het hoofd gezien.

Als ik zoek naar mijn eigen perfecte vorm, dan zoek ik niet naar de perfecte vorm die ik kan bezitten; dan kun je beter op dieet gaan. Neen, ik zoek juist naar de vorm die beantwoordt aan hetgeen er aan totale eigenschappen in mij is gelegen. Mijn ware vorm is een persoonlijke interpretatie. Zeker, naar buiten toe kun je erover spreken alsof het een abstractie zou zijn. Maar als je probeert je ermee te confronteren, dan is het een definitieve voorstelling.

De innerlijke werkelijkheid bestaat uit definitieve beelden die zich voortdurend manifesteren in andere samenstellingen en waarin nooit vaste grenzen zijn te constateren. Wij zoeken ook in ons naar de waarheid. Maar waarom? Niet omdat wij naar de waarheid zoeken zo vreemd het ook moge klinken. Wij zoeken naar de formulering, de uitdrukking waardoor wij onszelf kunnen omschrijven op een manier die wij zelf nog net kunnen aanvaarden.

Je eigen karakteristiek is bepaald. Een masochist zegt heel gauw: Ik ben een grote zondaar. Ik moet naar de hel. Een sadist zegt: Ik ben de enig rechtvaardige. Ik mag alle anderen dwingen om in te gaan. Dan zegt men in beide gevallen: Dat zijn grote gelovigen. Maar waarin geloven zij? Zij geloven in zichzelf.

Als je bezig bent met God, dan blijft het altijd iets vaags, iets abstracts. Maar er zijn andere zekerheden. De zekerheid b.v. dat ik een democraat ben en een waar socialist. Dat zijn namelijk twee dingen die niet kunnen bestaan. Een waar democraat zou iemand zijn die acht op de mening van anderen, maar dan heeft hij geen leven meer. Een waar socialist is iemand die voortdurend strijd voor anderen en alles deelt met anderen en daardoor zelf niets overhoudt, want de anderen zijn geen socialisten. Maar waarom denk je dat dan? Heel eenvoudig: Je zoekt naar een fraaie formulering die voor jou een voldoende omschrijving geeft om alles wat je innerlijk beseft te zijn te rechtvaardigen. Dat is iets wat we steeds weer tegenkomen. Datgene wat we werkelijk zijn rechtvaardigen wij door formule-

ringen die we schijnen te ontlenen aan de wereld maar die we parafraseren totdat ze bij ons passen.

Dan komen we vanzelf op het terrein van de innerlijke wereld waarvan een groot gedeelte wordt verworpen. De mensen proberen heel veel dingen die in hen leven opzij te schuiven alsof ze daarvoor bang zouden zijn.

Een droom en ook een fantasiegemiddelde van ongeveer 1 op 5 heeft zoals u weet bij de stofmens sexuele betekenissen of associaties. De sexualiteit wordt gewoonlijk ontkend. Waarom? Omdat men haar ziet als een punt van zwakte, niet als een normaal deel van het bestaan. Men verbindt er beperkingen aan. En als men neigingen heeft die nog afwijken van dat wat door de gemeenschap nog wordt erkend, dan voelt men zich eigenlijk daardoor toch schuldig. Misschien zal men zelfs nog proberen zich te verdedigen door agressief op te treden tegen de buitenwereld.

Hetzelfde is het met begrippen als eerlijkheid. Geen enkele mens is, als je diep in hem kijkt, eerlijk. Hij wil natuurlijk wel de dingen doen zoals ze naar buiten behoren te zijn, maar innerlijk droomt hij ervan dat hij in staat is om het lot te dwingen. Hij kan uitmaken door wie hij wel of niet zal worden gekozen en voor welke functie. Hij kan uitmaken dat op het lot dat hij koopt de honderdduizend zal vallen. Hij kan uitmaken dat iedereen eerbied voor hem heeft, dat hij een hogere rang krijgt. Die dromen zijn wederom niets anders dan pogingen om dat complexe geheel dat je bent op de een of andere manier zo te vormen dat je nog net de buitenwereld en de werkelijkheid een beetje daaraan kunt aanpassen. Als er iets is dat een mens niet kan verdragen, dan is het de wereld die buiten hem bestaat.

De naakte werkelijkheid daarvan gaat hem te ver. Hij kan niet aanvaarden dat mensen over het algemeen meer worden gedreven door de drang tot zelfbehoud dan door edele gevoelens; dat hun heldendom over het algemeen meer domheid is of onvermogen om te erkennen waar hun beperkingen liggen dan feitelijke moed. Hij kan niet begrijpen dat zijn wilskracht naar buiten toe eigenlijk niet veel te maken heeft met werkelijke innerlijke kracht; dat het eerder een stoffelijke kwaliteit of eigenschap is waardoor hij geneigd is om langer in een bepaalde richting door te lopen dan een ander.

Dat is natuurlijk niet leuk, als je dat zo zegt. Daarom kijk je er ook niet naar. Daarom bouw je een beeld van jezelf. Van je wereld bouw je jezelf een werkelijkheid. Zo'n werkelijkheid heeft dan ook invloed op je. Zodra ik iets als buiten mij bestaand veronderstel, zelfs als het er niet is, heeft het ook stoffelijk gezien invloed op mijn emoties. Ik ben bang voor een spook dat er helemaal niet is, maar ik loop wel te klappertanden en ik heb kippevel. Als ik een hartzwakte heb, dan heb ik kans dat deze mij tot spook maakt voor de beleving ten einde is.

Stel u dan eens voor hoe het is, als u allerlei dingen droomt. Die wekken ook emoties op. Die wekken ook allerlei reacties op. Als u zich heel sterk vereenzelvigd met het lijden van een ander, dan is de kans groot dat het lichaam denkt dat het ook lijdt. Denk maar aan al die mensen die stigmata hebben vertoond in de loop der tijden. Mensen voor wie de innerlijke werkelijkheid de credienst was, de vrome verering van Jezus, maar waar de innerlijke wereld in feite zei: Jij bent Jezus.

Dan werd de hele geschiedenis die ze van buiten hadden geleerd herhaald en herhaald, aangevuld met vroegere ervaringen uit andere levens. Aangevuld misschien met genetische herinneringen aan wreedheden. En dat alles bij elkaar drukt zich dan zo uit dat er zelfs stigmata, bloedende wonden, ontstaan. Dan zegt men: Dat zijn de wonden van de Here Jezus. Ja, dat zijn de wonden die men zich daarbij voorstelt, ongetwijfeld.

Dus is die innerlijke werkelijkheid veel machtiger dan men denkt. Dan is de innerlijke werkelijkheid niet alleen maar een droomwereld zonder meer. Dan is het een concrete wereld waarin wij vertoeven. Een wereld die wij weliswaar zelf voortbrengen, maar die ons gelijktijdig domineert, die ons met haar angsten bestookt, met haar verrukkingen verzaadigt, die ons steeds weer belast met schuldgevoelens of ons het gevoel geeft dat wij nu eindelijk ontwaakt zijn tot het grote Licht. Achter al die dingen ligt natuurlijk een innerlijke werkelijkheid waarin we al die grenzen een ogenblik vergeten.

Als je de beelden, die in de innerlijke wereld zijn ontstaan, voor een ogenblik vergeet (terzijde stellen kun je ze niet, maar je kunt ze voor een moment vergeten), dan kom je pas tot rust. Dan is er geen sprake meer van een uiterlijke en een innerlijke werkelijkheid. Dan is er alleen nog maar sprake van een wereld waarin je opgaat, waarin je de oerkracht voelt die in je bestaat.

Bestaat die oerkracht? Wij nemen het aan. Maar in wezen is ze even onbewijsbaar als de 'Big Bang' voor het ontstaan van melkwegstelsels, ja, van de gehele kosmos. Het zijn stellingen.

In die stellingen vinden wij dan in ieder geval een rust en een vrede, een toestand van niet-zijn die zo ontstellend intens is dat ze in ons blijft hangen en in ons innerlijk leven voortdurend als een spinneweb van heimwee bij elke associatie ons opnieuw wijst op deze innerlijke mogelijkheid. Als wij die innerlijke mogelijkheid soms bereiken, dan zijn we niet alleen maar geestelijk verlicht, dan is het lichaam plotseling als verjongd; het is energiever, ontspannender, sterker.

Dan kun je zeggen: Is dat dan allemaal zo belangrijk? In de mens schuilen toch zoveel geestelijke voertuigen. Zeker. Je kunt ook zeggen: De mens is als een ui. De een na de ander zitten de rokken over elkaar heen. Als je eraan komt, barst je onwillekeurig in tranen uit. Maar hebben we te maken met al die verschillende lagen? Welneen. In het innerlijk bewustzijn hebben ze misschien wel een zekere invloed gehad, maar die invloed is t.a.v. de stof één geheel. Je kunt niet zeggen: Dit komt van mijn hoog lichtende "ik", dat komt van mijn Zomerland "ik" en dat komt van mijn astraal "ik".

Dit is nu precies hetzelfde als je een druppel water neemt, je vinger er heel voorzichtig in doopt en zegt: Dit komt uit de zee, dat komt uit de Rijn en dat komt uit de Lek. Dat is onzin. We kunnen de totale stroom, die tezamen geestelijke conditionering en ook wel geestelijk contact geeft niet onderscheiden in voertuigen of werkingen. Het is een geheel. En als geheel domineert ze mee in onze innerlijke wereld. Als geheel bepaalt ze ons. Laten we dan alstublieft niet gaan zeggen dat we dit allemaal moeten onderscheiden in verschillende waarden en voertuigen. Laten we die innerlijke werkelijkheid dan maar eens als een geheel nemen dat misschien verandert, wanneer wij van wereld veranderen, maar een geheel.

Laten we ons realiseren dat Zomerland eigenlijk ook zo'n soort droom is; een innerlijke wereld die naar buiten wordt gestulpt totdat ze de werkelijkheid is waarin je met anderen contact hebt; dat al die andere sferen in wezen precies hetzelfde zijn: werkelijkheden. Werkelijkheden waarin je misschien eeuwen kunt bestaan, waarin je met anderen kunt spreken en waarin je toch voortdurend verbonden blijft met de grondeigenschappen van je wezen, je kwaliteiten.

Nu heb ik hiermee, meen ik, al een tamelijk omvattend beeld van de innerlijke werkelijkheid opgebouwd. Het zal u duidelijk zijn, dat die innerlijke werkelijkheid voor ons ook heel grote voordelen en beperkingen kan inhouden.

Als ik in mijzelf kan geloven, of ik dit nu toeschrijf aan God, aan een demon, aan mijn eigen talent of iets anders, zo kan ik de grenzen van mijn waarnemen verschuiven. De mensen zeggen dan dat je paranormaal ontwikkeld bent, want je kunt een stukje in de toekomst zien. Je kunt aanvoelen wat er in een ander leeft. Je kunt krachten openbaren waardoor een ander geneest enz. Maar eigenlijk is dat alleen omdat de grens, die in de innerlijke wereld bestaat en die zegt: dit kan niet, dit behoort niet tot mij, weg valt. Als die is weggevallen, dan is daar de mogelijkheid, want die mogelijkheden bezit iedereen.

Laten we ons dan ook realiseren (dat zal een volgende keer ongetwijfeld mede ter sprake komen), dat we die innerlijke wereld niet zelf kunnen veranderen. Wij denken het wel. Zeker, wij kunnen selecteren uit de vele gegevens en daaruit voor onszelf een dagdroom samenstellen. Als wij dat dan intens genoeg doen, is het tijdelijk een werkelijkheid voor ons. Maar wij kunnen er niets aan toevoegen, we kunnen er niets van wegnemen.

Onze innerlijke wereld is het geheel van onze herinneringen, onze conditionering en onze mogelijkheden. Als we proberen om verder te gaan dan dat, dan komen we met onszelf in strijd. Als we proberen onze God los te maken van de kracht die in ons woont, dan scheppen we gelijktijdig een God die voor ons arbiter wordt, een soort rechter. Een God waaraan we ons voortdurend moeten verantwoorden. Die verantwoording is dan niet gebaseerd op feiten maar op emoties. Wij gaan dan onze eigen onevenwichtigheden met bijzondere nadruk etaleren omdat het beeld van God dat wij ons hebben geschapen voor ons het perfecte evenwicht is. Gespletenheden in feite.

Als je de dingen in twee partijen splitst, ach, zolang je het overzichtdaarover behoudt is er niets aan de hand. Als er een tennisset wordt gespeeld en je bent de scheidsrechter, dan zie je wat er gebeurt. Je overziet de mogelijkheden van twee spelers of van twee dubbels en voor de rest is er niets aan de hand. Op het ogenblik echter, dat je jezelf losmaakt van deze waarnemingspositie in je innerlijke wereld en een van de spelers wordt, heb je opeens een tegenstander. De God die je in jezelf schept is, zo goed als de duivel die je in jezelf schept, een tegenstander van de werkelijkheid die jij bent. Daardoor ontstaan al die conflicten, al die moeilijkheden, die grenzen. Realiseer je dit gewoon.

Er is geen punt dat u alleen maar moet aanvaarden als geloof. U moet het overwegen. Het wonderlijke is, dat u heel vaak aanvoelt dat iets juist is, terwijl het redelijk gezien onjuist is. Waarom? Omdat uw innerlijke juistheid emotioneel wordt uitgedrukt. Maar als u innerlijk de juistheid ervaart - ook als het emotie is en de rede dat schijnbaar kan ontmaskeren - dan moet er een samenhang zijn tussen uw persoonlijkheid en datgene wat u probeert zuiver rationeel te ontleden en eventueel te verwerpen.

Als u een reden nodig heeft om iets te doen, dan zien we precies hetzelfde aspect. In de innerlijke wereld ervaren we het niet als normaal, als natuurlijk om welke reden dan ook. Dat kan de conditionering zijn, dat kunnen voorgaande ervaringen zijn. Nu overtuigen wij ons dat het toch goed is. Daarmee scheppen we weer strijdigheden in onszelf. Onze innerlijke wereld is een perfectie die hemels lijkt op het ogenblik, dat de tegenstellingen voor ons niet tellen, dat wij - ons bevindend in het middelpunt van onze werkelijkheidswereld - diep in dat "ik" alle zijden kunnen zien als eenvoudige functies van dat "ik". Wanneer wij partij gaan kiezen en iets anders, wat dan ook, in het midden stellen als beoordeelaar, dan nemen wij een beperkt deel van ons wezen en spelen dat uit tegen al de dingen die we zijn; en dan komen we innerlijk in moeilijkheden.

Natuurlijk, onze relatie met de buitenwereld zal harmonischer zijn naarmate onze innerlijke werkelijkheid meer harmonie bevat. Aan de andere kant is

het natuurlijk weer zo: naarmate wij in de innerlijke wereld minder harmonisch zijn, zullen wij ons meer moeite geven om toch harmonisch te zijn naar buiten toe. Dat is heel zonderling.

Er is een vastliggende relatie tussen onze innerlijke werkelijkheid en onze hele visie op de wereld om ons heen, op alle mensen, op alle dingen. Ons gevoel voor schoonheid, onze erkenning van harmonieën en disharmonieën in de wereld om ons heen is gebaseerd op datgene wat er in ons bestaat.

De innerlijke werkelijkheid is de moeder van het ervaren. Daarom moeten wij de innerlijke werkelijkheid durven beseffen voor wat ze is. Wij moeten beseffen dat de goden, die wij in ons hebben geschapen, geen werkelijke goden zijn maar beelden van onze herinneringen waarvan wij een soort beeldhouwwerk hebben opgericht, een kracht die nooit bepalend kan zijn voor onze wereld. Als wij deze kracht wegnemen, dan krijgen wij al meer overzicht.

Wij moeten beseffen dat in onze innerlijke wereld heel veel emoties zijn die in wezen onzuiver zijn, die niets te maken hebben met enige werkelijkheid buiten ons, die ook niets te maken hebben met de structuur of de eigenschappen van onze persoonlijkheid, maar die alleen de uitdrukking zijn van de tegenstellingen die we niet kunnen oplossen.

Een tegenstelling kun je innerlijk alleen oplossen door versmelting. Als wij beseffen hoe alle dingen tezamen ons "ik" vormen, al die herinneringen, al die emoties, al die bewuste en onbewuste impulsen, dan komt er een ogenblik dat we kunnen zeggen: Mijn innerlijke werkelijkheid is voor mij het middel om mijn uiterlijke werkelijkheid te begrijpen. Zolang we echter niet komen tot die eenheid, zal de innerlijke werkelijkheid de macht zijn die ons belet de werkelijkheid buiten ons te beseffen.

Ik hoop, dat we met dit begin misschien ook hebben duidelijk gemaakt waar we naartoe willen. Want uw innerlijke werkelijkheid (we zullen daarover nog meer moeten spreken) omvat natuurlijk nog heel wat meer aspecten dan die welke wij vandaag in verband met uw menselijk bestaan hebben behandeld.

Als wij ons realiseren dat b.v. ruimte en tijd voor een groot gedeelte worden bepaald door ons bewustzijn, dan zullen wij ons ook realiseren dat het innerlijke bewustzijn een heel grote rol kan spelen in het al dan niet beheersen van de aspecten daarvan. Voor vandaag meen ik u voldoende stof voor overweging te hebben gegeven. Ik hoop, dat uw belangstelling voldoende gewekt is om ook de verdere lezingen binnen dit kader met bijzondere intensiteit te blijven volgen.

- x Waarom en in welke fase van de overgang verdwijnt de herinnering aan leven in een geestelijke sfeer wanneer een geest incarneert?
- Op het ogenblik, dat hij wordt geconfronteerd met zijn eigen lichamelijke en zijn noodzaak die lichamelijke instand te houden in een wereld die op dat moment nog onbekend en chaotisch is.
- x Is het dus noodzakelijk dat hij het verleden vergeet?
- Over die noodzaak is reeds veel gezegd. Ik geloof wel, dat het voordelen heeft, zeker als het gaat om vroegere incarnaties in de stof. Of het een noodzaak is, kan ik niet met zekerheid zeggen. Ik kan alleen zeggen, dat het een feit is dat tot nu toe bij zoveel tienduizend miljoenen mensen, zelfs van uw eigen soort, zich steeds weer manifesteert en dat de enkele uitzondering daarop een bijzonder grote uitzondering is en daardoor tevens een mens wordt die niet past binnen de gemeenschap van de mensen, ook als hij later misschien als leider daarvan wordt erkend.

- x Is het van belang om alle delen van je onderbewustzijn tot bewustzijn te brengen en daardoor een bepaald evenwicht te kunnen scheppen?
- Dit is meer psychologisch gezien noodzakelijk dan wenselijk. Wanneer de innerlijke wereld in harmonie is, zijn de verdrongen feiten niet meer verdrongen. Ze zijn gewoon vervaagde herinneringen die alleen daar naar voren komen waar ze noodzakelijk zijn om de wereld buiten je op enigerlei wijze te definiëren. Ze zijn niet meer bronnen van emoties die niet beseft en toch niet onderdrukt kunnen worden.

--:-

WAAR OF NIET WAAR?

De wereld wordt geregeerd door wijze, bezadigde mensen. Waar of niet waar? Wij allen streven slechts naar het goed. Waar of niet waar? Vul uw eigen antwoorden maar in.

Het klinkt misschien een beetje gek, als we zo over de werkelijkheid beginnen te praten, maar toch.... Wat is de werkelijkheid om ons heen? De werkelijkheid om ons heen is in feite een vertekening van al hetgeen wij menselijk als ideaal beschouwen.

Zij zeggen b.v.: Strijd is onmenselijk. Maar zouden de mensen zonder strijd ooit geëvolueerd zijn van apen tot mensen die elkaar naäpen? Wij moeten ons goed realiseren, al die dingen waarmee wij bezig zijn, zijn zozeer afhankelijk van de manier waarop wij het zelf zien dat het eigenlijk niet eens mogelijk is te zeggen wat werkelijkheid is of wat het betekent.

Zeker, werkelijkheid is iets als het bij herhaling proefondervindelijk juist en controleerbaar is. Maar dan is het nog de vraag: wie controleert dat en met welke proeven? Want er zijn zoveel dingen waarvan je je kunt afvragen wat het eigenlijk betekent. Neem nu de vraag:

Wie is nu het sterkst bewapend? De Amerikanen maken duidelijk dat het de Russen zijn. De Russen op hun beurt maken duidelijk dat het de Amerikanen zijn. Mogen wij misschien aannemen dat ze geen van tweeën durven? Maar dat kan niet, want dat is bondgenootschappelijk onjuist.

En daar zitten we met de grote moeilijkheid. Wij weten niet eens wat de feiten zijn. En waarom weten wij het niet? Wij weten niet wat de feiten zijn, wat de werkelijkheid is omdat we niet weten wat waar is en wat niet waar is. Want wij moeten voor een groot gedeelte dan toch maar vertrouwen op degenen die zeggen dat zij het weten. Als we zien hoeveel dingen anderen zeggen te weten waarvan wij kunnen weten dat zij ze nooit zullen weten, dan is het eigenlijk een kwestie van elimineren. Steeds meer wegstrepen van al datgene wat niet waar hoeft te zijn.

Dat betekent, dat de uitspraak van een politicus niet waar hoeft te zijn. De uitspraak van een theoloog waarschijnlijk niet waar is. Dat betekent, dat de uitspraak van menig geleerde ten hoogste voor een deel waarheid bevat en nooit een totale. Dat betekent, dat onze werkelijkheid anders is dan ze ons wordt voorgesteld. Maar als ik mij de werkelijkheid anders voorstel dan ze is hoe kan ik dan nog leven met de werkelijkheid? Ik heb eens een heel mooi verhaal gelezen.

Iemand was blind. Hij trouwde een mooie vrouw, althans dat dacht hij want hij hoorde haar stem. Toen hij het gezicht terugkreeg en zijn oog op haar liet vallen, vielen hem de ogen bijna uit het hoofd. Want ziet, wat hij als gevuldheid had beschouwd, was overvloedig. Datgene wat hij als schoonheid had aangenomen, bleek in het geheel niet aanwezig te zijn. Hij zei tegen zichzelf: Wat is ze lelijk. Maar toen hij beseftte wat ze allemaal voor hem had gedaan, zei hij: Neen, ze is mooi.

Dat was nog mooi van hem om dat mooi te vinden, maar ze was en ze bleef lelijk, want dat was de werkelijkheid. Alleen, in de werkelijkheid komen de dingen er niet altijd zo op aan als je denkt. En dat is nu weer iets waar de mensen eigenlijk bang voor zijn.

Kijk, als je zegt: één en één is twee, dan is dat duidelijk. Daar is het hele huwelijk op gebaseerd: één en één is twee. Maar als het een beetje tegenvalt, kun je doortellen tot 29. Dat zijn punten waarbij we ons gaan afvragen: Moeten wij hier overschakelen op het geloof: het is een zegen Gods, of moeten we overschakelen op zuiver menselijkheid: het is een te zware belasting, of is het een kwestie voor sociale beschouwingen: wij moeten in dit geval dit gezin in het bijzonder bijstaan? Geef maak een fokpremie. Al die dingen bij elkaar, wij weten niet wat de werkelijkheid is.

Wat is de werkelijkheid? De werkelijkheid is: een mens wordt geboren in een wereld die hij niet kent. Hij meent dat hij die wereld leert kennen, veronderstelt dat hij weet wie hij is en voordat hij beseft hoe fout hij het heeft, gaat hij meestal al dood.

Dan kunt u zeggen: wij zijn misschien allen niet even goed, maar er zijn veel goede mensen. Daar heb ik ook een antwoord op. In werkelijkheid ben je goed, als je voor een ander probeert meer te betekenen dan redelijk van je kan worden verwacht. En dan gaat het er niet om, of de ander dat beseft. Het gaat er alleen om, of je het probeert. Goed ben je op het ogenblik, dat je met datgene wat je beseft t.a.v. werkelijkheid en eigen wezen voor anderen steeds meer probeert te zijn zonder die anderen in hun eigen ontwikkeling overigens af te remmen.

Dat is natuurlijk wel waar of is het misschien niet waar? Menselijk gezien schijnt het niet waar te zijn, want de meeste mensen redeneren: Ik moet anderen helpen door hen te maken tot mijn beeld en gelijkenis. En dat kan soms wel een beetje pijnlijk aankomen.

Als je van een neger bij wijze van spreken een blanke maakt, dan is hij geen van tweeën. Hij kan misschien innerlijk de blanke beschaving hebben aanvaard, maar uiterlijk blijft hij iemand anders. Je kunt tegen een gelovige zeggen dat hij heiden moet worden. Maar als hij heiden is, dan zoekt hij toch weer een afgod omdat hij zonder een God niet kan bestaan.

Je kunt een ander eenvoudig niet aanpassen aan datgene wat je zelf bent. En dat betekent ook, dat je je eigen waarden en normen nooit een ander kunt opleggen. Toch durf ik zeggen: Het hele streven in de wereld, vooral bij de machtigen, is steeds gebaseerd op het aan elkaar gelijk doen worden van alle anderen. Waar of niet waar?

Het is natuurlijk jammer, maar men is er nog steeds niet in geslaagd om in plaats van zaken als K.I. over te gaan tot robotgeboorten, dan kun je meteen het din-nummer in de bodem stempelen. Men zou toch wel graag willen dat de mensen het zoveel mogelijk met elkaar eens zouden zijn. Met elkaar eens kun je alleen zijn in de stoffelijke werkelijkheid, als je je innerlijke werkelijkheid verloochend, want je komt allemaal uit een verschillende ontwikkeling.

Nu is het natuurlijk de vraag, of iemand ontwikkeld is. Ik geloof trouwens, dat de meeste mensen een ander pas als ontwikkeld beschouwen, indien datgene wat zij menen te kennen in het bewustzijn van de ander is gefixeerd.

Wat is dan de zin van de werkelijkheid? Laten we ons dat eens afvragen?

Dan hebben we de werkelijkheid buiten het "ik".

De werkelijkheid buiten het "ik" is een angstdroom die we soms onderbreken om onszelf terug te vinden in een innerlijke werkelijkheid die we even geuit menen te zien zonder dat het zeker is of een ander dat ook zo beseft. Daar zit je dan. Ik weet trouwens niet waarom de mensen dat altijd in de conservatieve sfeer zoeken. Zij zeggen: Je zit in de puree. Ik voor mij zou zeggen: Dan maar liever in de nieuwe aardappels; dat is minder gelijk maar het is minder plakkerig.

Realiseer u even: Waarom zitten wij zo vaak in de ellende? Misschien wel omdat we de moed niet hebben om de feiten onder ogen te zien. Zelfs de feiten, die kunnen kennen, willen we niet kennen. Datgene wat we moeten beseffen en wat ons steeds weer door de werkelijkheid buiten ons als een feit wordt bewezen, ontkennen we prompt. Wij durven eenvoudig het leven niet aan zonder de illusie. Maar een mens die zich illusies maakt, moet beseffen dat hij de werkelijkheid opzij schuift.

Dan zeggen ook veel mensen: Maar als je geen ideaal meer hebt, dan ben je helemaal niets meer in het leven. Daar hebben ze dan groot gelijk in. Het ideaal is datgene waarop je jezelf verheft, omdat je zonder dat geen betekenis hebt. Dat klinkt erg hatelijk. Besef echter wel even dat iemand, die zich innerlijk ontplooit zoals hij is en naar buiten toe reageert op de werkelijkheid zoals die is het enige bezit waarvoor een mens respect moet hebben: namelijk wijsheid. Want wijsheid is niets anders dan het zien van de werkelijkheid en het in staat zijn deze te interpreteren volgens een werkelijkheid die in de waarnemer leeft.

Dan zijn er mensen die zeggen: Dan moet je wel je mond houden anders heb je geen leven. En dan vraag ik mij toch wel eens af, of je dat eigenlijk wel hebt? Want de conclusies waartoe ik ben gekomen ten aanzien van uw huidige ontwikkelingen op aarde (misschien heb ik het fout) zijn de volgende:

1. In deze wereld worden steeds meer voorschriften gemaakt die niets uithalen om dingen te regelen waaraan niemand zich stoort, terwijl men gelijktijdig een steeds grotere ontregeling in de menselijkheid van de mens tot stand brengt.
2. Men belast voortdurend meer dingen om door de belastingen anderen meer te kunnen geven, maar de kosten van dat geven zijn zo hoog dat de belastingen te laag zijn.
3. Voortdurend is men bezig om de wereld te bevrijden. Degenen die daarover nadenken zouden moeten beginnen om de wereld van zichzelf te bevrijden, want daarmee zouden ze een groot gevaar en een groot nadeel voor de mensheid uit de weg hebben geruimd.

Is dit allemaal waar of is het niet waar? Zoekt u het maar zelf uit. En als u toch zo druk bezig bent, vraag u eens af: Als u zich bezighoudt met allerlei systemen, met allerlei geloof, is dat buiten u waar of niet waar?

Als u zegt dat God aan uw kant staat, doet Hij dan ook wat? Als Hij niets doet, waarom zegt u dat dan?

Als u zegt dat u weet hoe het leven het best geleid kan worden en u krijgt steeds weer ongelijk, waarom zegt u dan dat uw theorie wel juist is maar dat de mensen verkeerd reageren?

Is degene die denkt dat hij weet hoe een ander in werkelijkheid moet leven een dwaas, een waanzinnige of iemand die geen werkelijkheid maar macht zoekt?

Is een van deze drie stellingen nu waar of niet waar? Geeft u zelf maar het antwoord daarop.

Werkelijkheid, vrienden, is iets waarmee we altijd weer worden geconfronteerd, maar dat we niet willen aanvaarden zoals het is.

Wij klagen voortdurend dat dit onrecht ons wordt aangedaan zonder ons te realiseren dat we daarmee alleen maar beantwoorden aan een norm, die in de werkelijkheid altijd en voor iedereen schijnt te bestaan.

Wij beklagen ons altijd dat we niet krijgen wat ons toekomt. Als wij ons realiseren waar het opaan komt, dan blijkt dat de hele wereld uitgaat van het standpunt dat iedereen misschien recht op werk heeft, maar zeker niet op inkomen, laat staan op de winsten van geen werk. Dan kun je wel zeggen dat het anders is maar is dat wel juist?

Je kunt natuurlijk zeggen dat de hele wereld de laatste tijd veel te veel in de olie is geweest en dat ze nu eindelijk nuchterder moet worden. Maar als de ontzuivering zo kostbaar is, kun je dan niet beter in de olie blijven? Of om het anders te zeggen: Is een energieprobleem een concreet probleem? Bestaat het in de werkelijkheid zoals men dat zegt of is het misschien anders? Wat denkt u daarvan? Is die stelling juist of onjuist?

Wat denkt u van uw eigen zondigheid? Want geloof mij, u zit hier als zondaren. Weliswaar op een stoel en niet op het zondagsbankje, maar toch... U kunt zo dadelijk weer zeggen dat u gezeten heeft al is het maar voor een uurtje. Bent u nu werkelijk een zondaar(es) of niet? Zo ja, waarom denkt u dat? Zo nee, waarom ontkent u dat? Om de doodeenvoudige reden dat zonde iets is wat niet door de Schepper maar door de mensen wordt vastgesteld.

Ik denk, dat God de mens het paradijs heeft toegedacht, als hij het al geschapen heeft. Ik weet niet precies of het allemaal zo is gebeurd. Maar als dat waar zou zijn, waarom zou God de mens het paradijs hebben ontnomen? Zou de mens dat zelf niet hebben gedaan? Een mens is een wezen dat niet in een paradijs kan bestaan. Wist u dat?

De werkelijkheid is deze: De mens, die genoeg heeft, heeft geen zin meer om te leven. De mens, die volgens anderen genoeg heeft, vindt zelf dat hij tekortkomt. Dit betekent, dat hij nooit vrede kan hebben met het paradijs: een perfecte harmonie zonder meer. Want in zich heeft hij die harmonie niet, heeft hij het juiste besef niet. Dientengevolge kan hij een paradijselijke werkelijkheid buiten hem niet eens verwerken en zal hij proberen haar zo snel mogelijk te veranderen in iets dat hij een wereld in ontwikkeling noemt, maar eigenlijk bewijst hoezeer hij geestelijk onderontwikkeld is.

Een cursus als deze zou u dus kunnen beschouwen als een geestelijke poging om iets te doen voor onderontwikkelde gebieden. Nu weet ik wel, dat dat allemaal niet zo prettig overkomt. Want, zo roept men uit, waarom moet de geest nu steeds maar blijven hakken op de mensen op aarde? Wel, lieve mensen, als wij het niet zouden doen, dan zouden jullie gehakt van elkaar maken.

Weet u hoeveel zorg de geest steeds moet besteden aan het voorkomen van wat men 'het ergste' noemt? Hoe wij voortdurend bezig zijn om de mensen een klein beetje af te remmen zodat ze niet zichzelf en hun hele wereld zonder meer te gronde richten. En als we dat moeten doen, als we worden geconfronteerd met de manier waarop mensen altijd weer denken alsof ze een bepaalde Franse koning zouden zijn: *Après nous le déluge*. Dan denk ik: Zijn jullie nog wel mensen?

Is het werkelijk menselijk om anderen hun gemoedsrust te ontnemen alleen maar om je eigen gelijk te laten overheersen? Waar of niet waar?

Is het werkelijk menselijk om risico's te lopen met de veiligheid en de mogelijkheid van bestaan van vele geslachten na u alleen maar omdat u houdt van economische groei? Juist of onjuist?

Is het redelijk om geestelijk te leven en je steeds vast te houden aan dat wat anderen zeggen zonder zelf te denken? Juist of onjuist?

De werkelijkheid is volgens mij deze: Een mens is een wezen dat wel degelijk

een bepaalde eenzijdigheid kent; daaraan is niet te ontkomen. Maar in en met die eenzijdigheid kan de mens proberen zijn wereld te aanvaarden zoals ze is; kan hij trachten zichzelf te aanvaarden zoals hij/zij zelf is. Als hij dit probeert te doen, komt hij tot een groter besef van de werkelijkheid en een groter wezenlijke mogelijkheid.

Op het ogenblik, dat hij de werkelijkheid - al is het maar ten dele - probeert te verwerpen, als hij zichzelf bedriegt omtrent zichzelf, dan scheidt hij feitelijk een wereld die hem aldoor confronteert met onverwachte botsingen.

Een mens moet bereid zijn de wereld te nemen zoals ze is. Niet zeggen: Ik zal haar veranderen volgens mijn idealen. Dat is onmogelijk. Hij kan hoogstens zeggen: Ik zal zelf leven volgens mijn idealen. De mens moet niet zeggen: ik weet wat goed is voor de wereld, als hij niet eens weet wat goed is voor hemzelf.

Jezelf kennen is erg belangrijk. Maar ik geloof dat het nog veel belangrijker is om jezelf te aanvaarden zoals je bent. Pas als je eerlijk en bewust uitgaat van al datgene wat je bent en wat er in je leeft, kun je op grond daarvan misschien komen tot een aanvaarding van de wereld buiten je zoals die is. En dan vind je een weg om door ervaring, eventuele conditionering niet uitgesloten, te komen tot een groter begrip van de werkelijkheid.

Ik heb een collega die filosofisch is vandaar dat hij mij altijd stekelig vindt. Hij zegt altijd tegen mij: Jij bent een geestelijke egel. Ik heb dat beantwoord door te zeggen: Waarde vriend, jij beweegt je geestelijk voorwaarts als een geestelijke schildpad. Als er iets komt dat je niet bevalt, trek je plotseling alle ledematen in.

Deze collega zei tegen mij: Wanneer wij de werkelijkheid vinden, dan vallen alle begrippen van ruimte en tijd weg, dan is er niets meer over behalve het zijn zelf.

Ik heb hem gevraagd: Ben je dan al zover?

Hij zei: Neen, ik ben op weg.

Ik zei: Ja, ja, dat is dus een schildpad met een slakkegang.

Het is mooi om dergelijke dingen filosofisch te beredeneren, maar daar hebben wij op dit moment niets mee te maken. Op dit ogenblik hebben wij te maken met de wereld waarin we leven, de mens die we zijn, de mogelijkheden die er voor ons bestaan en de feiten waaraan wij niet kunnen ontkomen. De feiten die - al verdraaien wij ze nog zo erg - nooit wezenlijk kunnen veranderen. Laten we dan de feiten aanvaarden zoals ze zijn. Laten wij onszelf aanvaarden zoals we zijn en laten wij vanuit deze innerlijke werkelijkheid waarin wij leven proberen ons bewust te worden van datgene wat wij zijn in het andere.

Misschien dat we dan ook eens begrijpen wat de ander voor ons werkelijk betekent en op grond daarvan dan misschien eveneens ons met een schildpad- of slakkegang verder kunnen bewegen naar het filosofisch veronderstelde einddoel waarvan we alleen maar kunnen zeggen: Het is een mooie theorie. Het zou waar kunnen zijn, maar niemand van ons, ook de steller daarvan, beschikt over enigerlei teken dat het juist is.

Kortom, de werkelijkheid zoeken betekent illusies achterlaten. Het betekent de feiten accepteren ook als je er zelf bij betrokken bent. Het betekent het beste maken van de wereld waarin je leeft volgens de mogelijkheden die je zijn gegeven.

Als je dat allemaal kunt, dan kunnen we zeggen: Waar of niet waar, ik heb geleefd volgens mijn besef. Ik heb daardoor de ervaring opgedaan die mij dichter brengt bij de werkelijkheid die waarschijnlijk toch wel mijn eindbestemming is.

--:-

KLEUREN.

Er zijn zovele kleuren. Zelfs als ik kijk naar mijzelf, sta ik er gekleurd op. Want alles druk ik uit in verschillen; en kleuren zijn niets anders dan verschillen. Het zijn de verschillen waardoor ik mij bewust kan worden van mijzelf en van al het andere. Maar dan moet ik niet proberen de wereld die kleur te geven die mij het best bevalt.

Er is een veelheid van kleuren. Kosmisch gezien: trillingen. Op aarde gezien: weerkaatsingen van licht. Die hele veelheid van kleuren doet niets anders dan inhoud en diepte geven. De kleur is niets anders dan een boodschap van de wereld aan mij. Of ik haar begriep, of ik haar beleef dat is mijn zaak, maar ze is er.

Zo zijn er geestelijke kleuren van licht. Er zijn geestelijke uitstralingen vol van intensiteit die een eigen kleur hebben. Als ik nu ga beseffen dat ze bestaan en besef dat ikzelf evenzeer een kleur heb, dan zal ik misschien bereid zijn te accepteren dat - al sta ik er gekleurd op - ik niet behoef te kleuren. Want in de veelheid van kleuren die mijn wereld uitmaakt, liggen de boodschappen verborgen die mij bewust maken van de werkelijkheid, de inhoud en de betekenis van mijn leven.

Waar ik dat kan vinden daar zijn de kleuren geworden tot een goddelijke boodschap die mij duidelijk maakt hoezeer alle kleuren eens tezamen zullen terugkeren tot het wit waaruit ze zijn voortgekomen en in het wit zelf worden tot het licht dat de ziel lichter maakt.

Als u teveel bezig bent met kleuren, dan moet u maar zo denken: Zolang u ze ziet en ze zeggen u wat, dan is het prima. Maar op het ogenblik, dat u probeert de zaak zelf in te kleuren, zit u verkeerd.

:--:~:

SLEUTELS

COSMISCHE LERINGEN

mediamiek ontvangen en uitgegeven
door de „Orde der Verdraagzamen“
te 's-Gravenhage

M A A N D B L A D.
(10 nrs per jaar)

I N H O U D.

NOVEMBER 1981.

27e jaargang.
Nummer 2.

DENKEN

Denksystemen

CI blz. 15

Het juiste denken

CI " 23

Een grapje

CI " 28

WERKELIJKHEID

Het ware "ik"

CII " 15

Den Haag vandaag

CII " 22

Overname uit „SLEUTELS“ slechts toegestaan na
schriftelijke toestemming van het bestuur der „O.D.V.“

D E N K E N

HOOFDSTUK II.

D E N K S Y S T E M E N .

Er bestaat een bekende journalistieke regel. Daarin vermeld je wie, wat, waar, hoe en waarom. Maar onze eigen manier van denken kan met een dergelijke simpele vaststelling natuurlijk niet volstaan. Daarom moeten wij die regel een beetje veranderen. Natuurlijk blijft het 'wie' en het 'wat' zoals het is. Daarna komt het 'waar'; dus eerst de situatie constateren. Dan komt het 'hoe'; de samenhang van de gebeurtenissen. Vervolgens het 'waarom'; de redenen voor zover wij die kunnen zien. Ten laatste nog het 'aanvoelen'.

Als je in deze volgorde de gegevens afwerkt, kom je in ieder geval tot een beeld dat allereerst gebaseerd is op je eigen werkelijkheid. Dat is belangrijk. Pas daarna ga je je bezighouden met de speculatieve kant van de zaak.

Het 'hoe' dat kun je nog nagaan. Het 'waarom' wordt speculatief. En als we dan zoeken naar onze gevoelsachtergronden, dan zullen we meestal niet in staat zijn om de zaak helemaal duidelijk te stellen.

Denken is nu eenmaal iets dat bewust gebruikt moet worden. Wie bewust denkt - dat doen de meeste mensen al zoudt u misschien menen dat het anders is - die constateert. Maar zij constateren niet de situatie, het verloop ervan, maar hun eigen conclusie. Dat is een fout die we zoveel mogelijk moeten vermijden, als we willen proberen wat bewuster in de wereld te staan en ook ons meer bewust te worden van een andere wereld, die bij de menselijke wereld toch heel dicht in de buurt ligt. De situatie kunt u zich als volgt voorstellen:

De onbewuste denker zegt: Wat een onsympathieke persoon. De bewuste denker zegt: De indruk is niet sympathiek. Waarom? Welke redenen heb ik daarvoor? Dan zegt hij: Ik heb geen reden behalve mijn gevoel. Dit betekent, dat hij het gevoelselement nu bewust gaat rangschikken in de gegevens, maar gelijktijdig niet komt tot het spontaan uiten van een antipathie waar dit niet gerechtvaardigd is. Het gaat dus om de methode van het beheerst zijn.

Als je te maken krijgt met een bepaalde situatie in je omgeving, dan zijn er vaak zaken die zich onttrekken aan je waarneming, al is het maar omdat het allemaal te snel gebeurt. U kent allen wel die verhalen: Ja meneer, ik heb de aanrijding gezien. Hij reed door. Het was een groene auto. Neen, het was een rode, het was een zwarte enz.

Als we iets hebben waargenomen en we kunnen niet tot een definitief beeld komen als we proberen het te ontleden, dan geldt daarvoor dit: Wat nam ik waar? Probeer het beeld te reconstrueren. Het zal dan blijken, vooral als dat niet te lang geleden is, dat u het gebeuren van de aanrij-

ding heel aardig reconstrueert. De gegevens die dan opkomen, kunt u vervolgens vastleggen door de voorgaande fase daarachter te plaatsen. U keert dus het tijdsverloop om. Op deze manier krijgt u een herinneringsbeeld dat gecorrigeerd is t.a.v. de eerste indrukken.

Waarom zegt iemand: Die wagen was rood of zwart of groen? Niet omdat de wagen zo was, maar omdat hij dat gevoel heeft of een associatie legt tussen kleur en een soortgelijke vorm die hij ooit heeft gezien. Door terug te gaan naar het herinneringsbeeld en dit voor onszelf te reconstrueren zullen wij op den duur in staat zijn om alle details te beschouwen, ook die welke wij ons eerst niet herinnerden. Ook dit kan erg belangrijk zijn.

Als wij ergens een oordeel over willen uitspreken of onze mening over iets willen geven, dan zijn we geneigd om dat te doen aan de hand van vaak zeer summieere gegevens. Dat is op zichzelf niet zo erg; dat is een menselijk gebrek. Maar als u bewust wilt leven, dan betekent dat ook dat u precies moet weten waarmee u te maken heeft. Dan kunnen dergelijke reconstructies van gedachten u vaak helpen om een juist beeld te krijgen.

Er zijn andere gegevens waarbij men een soort blinde plek heeft. Er zijn mensen die een fout in het oogvocht hebben. Zij hebben wat men noemt deelzicht; d.w.z. er is een zwarte vlek. Zij zien niet het geheel van het beeld; er is altijd een schaduw in. U kunt leren daarvoor te compenseren.

Wanneer wij werken met ons redelijk denken, dan werken wij in feite met een soortgelijk waarnemingsorgaan. Wij hebben zelf onbewust een aantal dingen verdrongen. Er zijn problemen in ons leven geweest waarmee we geen raad weten. Er zijn zaken die we gewoon niet willen beseffen, al is het alleen maar omdat we dan anders zouden moeten leven dan we doen. Op het ogenblik dat we waarnemen zullen wij die factoren welke daarop zin-spelen uitschakelen. Dat doen we niet bewust. In vele gevallen gaan we zelfs verder dan dit. We gaan er een ander gegeven voor in de plaats zetten. Dat is dan eigenlijk een beredeneerd gegeven, een uitvlucht.

Reconstrueert u het beeld, dan heeft u wel de neiging die uitvlucht te gebruiken, maar omdat u het beeld probeert op te bouwen en u zich voortdurend blijft richten op feiten die u heeft erkend, zult u ontdekken dat er ergens een hiaat is. Het weten alleen dat deze hiaat er is, helpt u om het andere beeld beter te verwerken en te waarderen.

Dan zijn er natuurlijk allerlei geestelijke factoren in het geding. Heel veel mensen zullen zeggen: Ja maar, mijn geest en mijn geestelijke geleiders en helpers zeggen mij dit of dat. Wat een ander u zegt, kan alleen als een voorwaardelijk gegeven worden aanvaard, ook als dat van een geestelijke leider komt of mijnentwege van de H. Geest. Want weet u wel of die H. Geest of die leider datgene heeft bedoeld wat u heeft begrepen?

Dat maakt het moeilijk, als we sterk intuïtieve reacties hebben. Zolang het gaat om het stoffelijk gebeuren is het heel normaal. U weet het allemaal: er komt een vliegje op uw oog af en bom! het oog gaat dicht. U denkt er niet over na; een normale reactie. Dat u hetzelfde ook zoudt kunnen doen, als geestelijke krachten u bereiken, lijkt u minder waarschijnlijk; en toch is het waar.

Ons gehele denken dient te worden beschouwd als een systeem, dat ben ik met u eens. Maar het is een systeem waarin een aantal hiaten is aangebracht op grond meestal van vroegere belevingen. Deze hiaten worden dan wel gecamoufleerd, maar ze kunnen niet ongedaan worden gemaakt. Als er zo'n hiaat is t.a.v. een stoffelijk gebeuren, zal het ook t.a.v.

geestelijk ontvangen boodschappen precies op dezelfde manier functioneren. Dat houdt in, dat we toch wel erg veel behoefte hebben aan de juiste manier van denken. En daarvoor is dat recapitulatief denken wat ik u zo-even heb voorgesteld werkelijk belangrijk.

Als u eenmaal weet dat u blinde plekken heeft, dan zult u daarin niet gemakkelijk zelf doordringen. Een psychiater zal u zeggen dat dat zonder hulp maar zeer zelden gelukt. Maar u weet nu op welke gebieden u geneigd bent te fabuleren, uzelf verhaaltjes te vertellen. Dat wil zeggen, dat u bij elke geestelijke beleving, intuïtieve waarneming of beleving, paranormale beleving rekening kunt houden met een vervalsing op die punten welke u feitelijk als een herinneringshiaat heeft kunnen constateren.

Nu we dat hebben gezegd, kunnen we ook dit weer vastleggen in een eenvoudige formule:

Elke intuïtieve waarneming kan alleen worden getoetst door terugspoelen en nagaan wat de feitelijke herinnering is. Bij dit toetsen houden we rekening met eventueel aanwezige misleidende gegevens of hiaten. We gaan altijd uit van datgene wat in ons overeenstemt. Dan geldt: Op het ogenblik, dat intuïtieve waarde, recapitulatieve waarneming en reactiewaarde, zoals die werd beleefd, met elkaar overeenstemmen zal het geheel als een zekerheid worden gehanteerd tot op het ogenblik, dat nadrukkelijk een tegendeel wordt bewezen.

In het gehele denken zal echter de emotie voor een deel buiten spel moeten blijven en dat is heel erg moeilijk. De emotie buiten spel laten klinkt zo gemakkelijk, maar per slot van rekening is driekwart van uw denken emotioneel. Alweer een kwestie van 'ken uzelve'. Leer begrijpen hoe uw bewustwordingsprocessen zich afspelen. Als u dat wilt vereenvoudigen, dan begint u met heel eenvoudige oefeningen. U moet goed begrijpen, dit is geen huiswerk dat ik u opgeef. U kunt er iets mee doen, u kunt het ook laten.

Neem uit een rommellade wat klinke voorwerpen. Voor de heren b.v. wat sieraden die uw vrouw hier of daar heeft lagen liggen. Voor de dames iets van de inhoud van de zak van uw man. Zeg het wel van tevoren anders krijgt u ruzie. U legt die voorwerpen gewoon neer en legt er een blad papier op. Ga er tien tellen lang intens naar kijken, dek het dan af en probeer de scène op te schrijven: wat heb ik bewust daarvan othouden. Kijk echter naar het geheel. Probeer niet de dingen afzonderlijk op te nemen. Daarna sluit u de ogen. U stelt zich in voordat u het papier wegneemt en u probeert weer dat vakje te zien waar die voorwerpen op liggen. U zult dan tot de ervaring komen dat als u dat meermalen heeft gedaan (als u werkelijk wilt trainen, moet u het enkele honderden keren doen, normaal is tien keer voldoende) u een voorkeur heeft zowel voor bepaalde kleuren als voor vormen; die herinnert u zich gemakkelijker.

U heeft hiermede dan geleerd in de eerste plaats welke preferentie u heeft; die dingen welke bij u het sterkst aanslaan. In de tweede plaats zal u zijn opgevallen dat u bij de proeven niet altijd gelijksoortige voorwerpen terzijde schuift, maar dat er altijd iets bij is dat u zich absoluut niet herinnert. Dat is altijd iets waarvan de kleur en de vorm een zekere overeenstemming heeft. Hierdoor weet u, dat u geneigd bent om in uw geheugen een blinde vlek te hebben.

Om deze op te heffen neemt u een aantal voorwerpen die juist de kleuren vormovereenstemming hebben die u normalerwijze heeft verworpen. U begint daarmee weer een aantal gelijksoortige geheugenproeven te doen. U zult ontdekken dat het eerste een beetje verwarrend is, maar als u de 5e of de 6e keer bezig bent, dan gaat het al veel beter. Let er op om altijd alles ongezien door elkaar te mengen zodat het niet gelijk blijft liggen.

Als u het heel erg goed wilt doen en u heeft nog knikkers, dan kunt u het ook doen door een 40-tal knikkers van verschillende kleuren of verschillend gekleurde glazen knikkers met figuren erin door elkaar te mengen op een blad. U heeft ze dan maar een paar keren door elkaar te roeren en dan te zien wat u zich daarvan herinnert. Elke keer weer nieuwe nemen, dus nooit met dezelfde voorwerpen werken. Als u op die manier werkt, kunt u voor een deel de waarnemingshiaten, die als gewoonte in u bestaan, opheffen door in het bijzonder daarop te trainen.

Dat betekent echter niet, dat het alleen met die voorwerpen gaat. U heeft hiermee a.h.w. een grens in u overwonnen waardoor u geneigd bent om zekere dingen te verwaarlozen. Uw waarneming van de werkelijkheid zal eveneens worden gecorrigeerd. En dat geeft weer heel wat voordelen.

Het opbouwen van herinneringsbeelden is in het begin moeilijk. Met de voorgaande proeven heeft u al het een en ander gedaan om dat gemakkelijker te maken.

Als u nu eens bezig bent met het oude familie-album, dan moet u er een stelletje groepsfoto's uitnemen. Vooral uit het verleden die u zich niet precies herinnert. Kijk naar zo'n groepsfoto. Kijk daar goed naar gedurende tien tot twintig seconden. U heeft hier iets meer tijd. Niet kijken wie of wat staat erop, maar het gehele beeld gewoon beschouwen alsof u een foto zoudt willen maken. Daarna afdekken en een schetsje maken waarop u aangeeft wat er ongeveer op heeft gestaan. Vergelijk dan het schetsje met de foto en berg het weg. Als u over 3 à 4 uur weer tijd heeft, dan gaat u weer zitten en u probeert diezelfde foto u weer voor ogen te halen en van die waarneming een schetsje te maken. Vergelijk eerst de twee schetsjes met elkaar en daarna met de foto. Op deze manier leert u op een andere manier zien. Dat kan erg belangrijk zijn.

Denken is nu eenmaal niet alleen een proces van coördinatie. Het is veel eerder ook een proces waarbij indrukken belangrijk zijn. Hoe groter en vollediger de bewust opgenomen indruk of zelfs maar de te reconstrueren indruk is, des te belangrijker uw toegang tot het geheel van uw herinneringsvermogen wordt. Hoe meer u toegang heeft tot uw herinneringsvermogen, des te duidelijker u datgene wat u waarneemt en beleeft kunt omschrijven en hoe meer mogelijkheden u heeft om verschillen te maken en dus ook hoe dichterbij de werkelijkheid komt.

Wie de vorige les heeft kunnen doornemen (ik geloof niet dat dat het geval is geweest) zal ontdekken dat we daarin hebben gezegd: U denkt altijd vanuit uzelf. Dat is natuurlijk waar. Maar als ik vanuit mijzelf denk, dan is het nog altijd belangrijk dat ik mijn wereld zo volledig en zo objectief mogelijk waarneem.

Als u nu deze proeven heeft gedaan en u heeft weer wat tijd over en u heeft er zin in, dan gaat u eens iets anders doen.

U neemt nu eens wat kleine gedichten, maar van niet meer dan 6 à 7 regels. U gaat daar weer naar kijken. Als het een gedicht is, dan leest u het niet. U neemt het geheel op en u probeert aan te voelen wat de betekenis is. U gaat dus waarden inschakelen die normaal wel worden gebruikt maar niet beseft, want het aanvoelen maakt heel veel uit.

Ik heb daarnet al iets gezegd over sympathiek en niet-sympathiek. Dat soort dingen speelt natuurlijk een heel grote rol. Dit aanvoelen leren ontleden en ontwikkelen betekent, dat het aanvoelen ook kan worden teruggevonden, want dan wordt ook dit herhaalbaar. Wanneer ik mij de voorstelling te binnen roep en mij vraag: wat voel ik daarbij, dan krijg ik ineens een veel zuiverder omschrijving. De juiste manier van denken

is ook wel degelijk gebaseerd op het wegwerken van de vaagheden die ons denken zo vaak beheerst.

Er zijn mensen die zeggen: Je moet wetenschappelijk denken. Tot op zekere hoogte ben ik het daarmee eens. Het wetenschappelijk denken denkt in oorzaak-en-gevolg; en wel op grond van herhaalbare feiten. Nu hebben we te maken met feiten in het leven die zich weliswaar altijd in vele variaties herhalen. Wij hebben te maken met tekenen die zich herhalen. Als je tien keer iemand met geelzucht hebt gezien, dan heb je de elfde keer moeite om uit te maken of het een Chinees is of iemand die geelzucht heeft. Het klinkt misschien spottend maar het is waar.

Als we maar gewoon kijken naar het gezicht van een mens, naar de handen van een mens, dan is dat toch niet zo moeilijk. Wij observeren en dan zien we niet meer alleen de uiterlijk vorm. Wij fotograferen met onze ogen en onze gedachten niet alleen een voorstelling, maar wij gaan ons associatief voelen en denken inschakelen. Wat heb ik aanvoeld ten aanzien van die persoon? Wat blijken de feiten te zijn ten aanzien van die persoon? Mijn aanvoelen, mijn waarneming en de feiten moeten een relatie vertonen.

Als ik die relatie heb gevonden, dan ben ik in staat op den duur ook zonder het inschakelen van al die bewuste nadenkprocessen waarschijnlijk een conclusie te trekken waardoor ik zonedig kan verklaren waarom ik tot die conclusie ben gekomen. Dit is weer heel erg belangrijk!

Een conclusie bereiken is voor een mens niet moeilijk. Een conclusie bereiken en verklaren langs welke weg en om welke redenen hij daartoe is gekomen, dat is voor de meeste mensen heel moeilijk. Juist denken echter vergt dat je kunt verklaren. Niet dat je dat tegenover de wereld moet doen. Je moet het tegen jezelf doen.

Als je denkt, ben je ~~aan~~ jezelf verantwoording schuldig voor al datgene in het denken waardoor je gedrag in de wereld en t.a.v. de kosmos wordt bepaald. Daarom is dat zo belangrijk.

Nu zijn er mensen die zeggen: Maar ik heb van die hoog-geestelijke belevingen. Die kunt u best hebben. Misschien is dat waar. Maar wat kunt u stoffelijk denken daar zonder meer mee doen? U kunt wel zeggen: Ik ben in Zomerland geweest. Ik heb daar orchideeën gezien zo mooi als vlinders. Ik heb tulpen gezien die ik nog nooit op de wereld heb gezien. Gaat u maar terug en zet u ze in een vaasje. Dat kan niet. Met andere woorden: u kunt wel waarnemen, maar die waarneming in een geestelijke wereld op zich kan alleen voor uw innerlijke relatie tot die wereld van betekenis zijn. Maar het zijn geen feiten. Het is niet iets wat u naar de wereld kunt terugbrengen tenzij u zoudt weten op welke manier die orchideeën gekweekt moeten worden, op welke wijze die mutatie van tulpen bereikt kan worden. Dan blijft alleen maar de gevoelswaarde over.

Als u dus bezig bent met zo'n geestelijke beleving, dan moet u niet alleen maar zeggen: Het was zo mooi en er waren zulke mooie bloemen. Neen, welke bloemen heb ik gezien. Welke kleuren, ook al kan ik ze niet helemaal thuisbrengen. Gebruik dan maar een vergelijkende term. Welke kleuren hebben indruk op mij gemaakt? Hoe ben ik zelf? Welke kleurpreferentie heb ik? Welke vormpreferentie heb ik? Dat kunt u dank zij de vorige proeven zo'n beetje uitvinden.

Dan zien we dat er een aantal dingen zijn die eigenlijk al een beetje wegvallen. Er blijven dan enkele punten in die waarneming over waarvan ik kan zeggen: Ja, dat heeft grote indruk op mij gemaakt, maar ik weet er geen raad mee. Dan vragen wij ons af: Welk deel van onze persoonlijkheid kan daarmee harmonisch zijn? Dat is een vorm van zelfonderzoek.

Juist denken en de goede methode van denken vooral heeft natuurlijk te maken met het nemen van proeven, dat is duidelijk. Het hele leven be-

bestaat uit een proberen en een mislukken zonder dat een ander het opmerkt. En als niemand opmerkt hoe vaak je mislukt, dan ben je geslaagd.

Voor uzelf ligt de zaak toch wel een beetje anders. Want als u overgaat, dan wordt u geconfronteerd met uw werkelijkheid en niet met wat uw medemensen hebben geloofd en dan komt er heel wat anders uit dan u lief zoudt zijn. Zorg dus maar dat u eerst uzelf leert kennen voor wat u bent.

We gaan dan niet onszelf veranderen; dat kunnen we namelijk niet. Ik kan mij suggereren dat ik anders ben, maar daarmee verander ik niet mijn wezen, alleen de uiterlijkheid; misschien mijn gedrag. Dus wat ga ik doen? Ik ga constateren wat ervan die geestelijke belevingen en wat dat betreft ook vandenromen, als ik ze mij goed kan herinneren overblijft als ik al mijn preferenties, mijn gevoelsassociaties die ik normaal ook in mijn wereld gebruik, wegneem. De tekens die overblijven moet ik dan in mijn gedachten hernieuwd en zo volledig mogelijk opbouwen.

In het begin is dat moeilijk. Dan denk je: wat heb ik nu aan b.v. een vaas. Maar je moet leren die vaas in focus te brengen. Je kunt haar scherper en meer definitief maken. Hierdoor wordt het mogelijk om te zien welke waarden er uit het onbewuste, uit het bovenbewuste, uit een geestelijke wereld aanwezig zijn die op jou invloed uitoefenen. En dan hebben we weer iets geleerd.

Wij weten namelijk dat er een soort bias (afwijking of bevooroordeeling) bestaat die niet uit ons bewuste leven of uit onze bewuste mogelijkheden voortkomt. Door deze nu ook in te schakelen in ons denkproces en onder 'wat voel ik' dus rekening te houden met die preferentie maar ook met de onbekende factor die we waarschijnlijk nooit helemaal zullen kunnen omschrijven op aarde, ga ik zien: in mijn relatie liggen bepaalde synoniemen. Datgene wat ik droomde heeft een overeenkomst met iets buiten mij. Hierdoor leer ik bepaalde harmonische en superharmonische factoren kennen die in mij bestaan t.a.v. de buitenwereld en wederkerig. Je leert dus beter welke beïnvloeding van je persoonlijkheid plaatsvindt, maar ook waar je je innerlijke krachten als invloed het best kunt inzetten.

Ik ben geneigd een verhaaltje hiertussen te voegen al wordt het betoog misschien een beetje lang.

Er was een dokter. Vermoedelijk opgegroeid ergens in Heemstede, Aerdenhout of Wassenaar, die ging werken in een boerendorpje ergens in de Peel. De mensen geloofden hem niet. Dat wil zeggen hij werd wel behandeld als arts, maar toch was er geen vertrouwen. Dat kwam omdat de man anders sprak dan die mensen. Toen hij dat zelf ging beseffen, heeft hij met een paar stantafelvrienden afgesproken dat zij hem zouden leren om in het plaatselijke dialect te spreken. Zodra hij zich dat eigen had gemaakt, begreep men hem beter. Door dit betere begrip kon hij hun meer geven, meer genezen. Hij kon de mensen beter begrijpen en helpen. Dit is een heel belangrijk punt. Dit moet u ook in uw denkproces houden.

Wanneer u met een ander spreekt, dan moet u niet alleen maar spreken in uw taal. Neen, u moet de samenhang van uw betoog of van uw denkbeelden proberen onder te brengen in het begrip patroon van de ander. U moet het patroon van de ander niet interpreteren volgens uw betekenissen, maar volgens de betekenissen van die persoon.

Als u daarvan een aardig voorbeeld wilt hebben, dan moet u eens zien hoe eenvoudige mensen reageren op de manier waarop de heer Van Agt praat. De heer Van Agt bedoelt het heel goed. Maar men kan hem niet volgen; men kan hem niet begrijpen. De spraakfiguren waarvan hij zich bedient, hoezeer ook op de werkelijkheid gebaseerd, slaan niet aan. Dit geldt ook voor u.

Als u de eerste denkoefeningen heeft gedaan, dan weet u dat u blinde

plekken heeft. Maar bij die blinde plekken zijn ook bepaalde ingebouwde plekken voor oordelen of verwerpingen omdat elke mens in zekere mate een vooroordeel heeft tegen het andere. Iets dat teveel anders is, wordt a.h.w. een beetje verdrongen, dat neem je nooit volledig waar. Deze kennis omtrent jezelf opgedaan hebbend kun je dus weer je wereld beter gaan benaderen in haar taal.

Hoe beter u namelijk komt tot een uitwisseling van gegevens met de wereld buiten u, des te zuiverder de formulering van uw denken zal zijn. Juist denken kan niet alleen berusten op uw waarneming zonder meer. Het moet gepaard gaan met begrip voor de ander. Iemand, die op deze manier met zijn eigen denken bezig is, werkt gelijktijdig aan zijn geestelijke ontvankelijkheid. Ik zal u dit uitleggen. Een volgende keer komen wij daar nader op terug.

Datgene wat u in uw denken opzij schuift, schuift u ook in uw gevoelswereld opzij of u verandert het. Maar in uw gevoelswereld zit eveneens een deel van de geestelijke invloed geborgen. Uw geestelijke invloeden worden eveneens, als ze naar buiten komen, misvormd door diezelfde filters van uw denken. Als u leert om die filters weg te halen door een begrip tot stand te brengen op basis van de waarde van het andere, dan zult u dit ook in uzelf doen. U zult dan ontdekken, dat er innerlijk grote verschillen zijn tussen dingen die uit uzelf voortkomen en die uit een ander naar buiten komen. U zult a.h.w. een scheiding kunnen maken in het gevoelsleven tussen stoffelijke en geestelijke factoren, maar ook de geestelijke factoren onderling leren onderscheiden. Dit houdt in, dat u volgens de mogelijkheden van uw bewustzijn de meest perfecte vorm van beseffen kunt bereiken.

Dan gaan we nog een paar eenvoudige trucjes bespreken voordat ik deze inleiding beëindig.

Zoals u de eenvoudige oefeningen heeft gedaan, zo zult u op den duur ook leren om associaties waar te nemen.

Kom een kerk of een lokaal binnen, dat maakt weinig verschil uit. Neem de sfeer op. Kijk niet bewust naar wat er allemaal in is. Ga dan rustig verder. Probeer later dit beeld van die sfeer weer in u te laten opkomen. Hierdoor gaat u feitelijk een vorm van zelfsuggestie plegen. U gaat een gevoelswaarde opwekken. Probeer die gevoelswaarde dan te ontleden totdat u haar kunt uitdrukken in gedachten. Dat zijn meestal woorden of beelden.

Als ik weet wat mij heeft beïnvloed, kan ik steeds meer invloeden om mij heen erkennen. Het erkennen van de beïnvloedingen rond mij geeft mij een grotere mogelijkheid om onafhankelijk daarvan en bewust vanuit mijzelf conclusies te trekken en eventueel beslissingen te nemen.

Als u te maken heeft met ziek en gezond (dat is ook al zoiets), dan moet u dit onthouden: Een werkelijk gezond mens bestaat niet op deze wereld. Het is dus een relatieve uitdrukking.

U zult ontdekken, dat afwijkingen in de levenskracht van een ander, als u die probeert aan te voelen, altijd of naar links of naar rechts uitslaan. Het is net als een magneetnaald. U kunt niet zeggen waarom dat zo is. U weet het. Wanneer u eenmaal heeft geleerd om dat gezond of ziek zijn te zien in de uitslag van die innerlijke magneetnaald, dan bent u niet alleen in staat te zien dat een ander zich minder prettig voelt op een gegeven ogenblik, hoe goed dat ook kan zijn voor een beter begrip, maar u zult op den duur leren dat een bepaalde stand van wat ik de magneetnaald noem een aanduiding is voor een bepaalde relatie tussen u en de ander. Het is dus niet een aanduiding van de kwaal. Het is niet een diagnose in de zin van: dat mankeer jij, maar in mij is dit dat kan compenseren wat er in jou ontbreekt. Of omgekeerd: ik heb een tekort

hieraan, jij hebt er teveel van. U zult merken dat dat niet alleen voor geestelijke genezing werkt, maar dat het ook heel goed kan werken, wanneer u contact heeft met mensen, zelfs zakelijke.

Wanneer u deze dingen aanvoelt, dan kunt u a.h.w. gaan compenseren en daardoor een gelijkwaardigheid bereiken die zonder dat niet bestaat. Het helpt u aan een groter zelfvertrouwen. Maar het helpt u ook aan een beter denken. Want op het ogenblik, dat u weet dat er bij een ander moet worden gecompenseerd en u doet dit, dan zult u door dit compenseren gelijktijdig zelf beter doordringen in de waarde van de ander en daardoor vollediger en juistere waarnemen wat die ander is en werkelijk bedoelt. U zult meer en beter op die waarheid kunnen reageren. U stelt in feite een betere relatie voor. Dit is wat betreft ziek en gezond.

Probeer het ook eens wanneer iemand droefgeestig is. Droefgeestigheid of misnoedigheid blijkt heel vaak een kwestie te zijn waarbij niet alleen zenuwuitputting een rol speelt, maar ook wel een eenzijdig denken of een eenzijdig gevoelsleven. Probeer ook dit innerlijk te leren aanvoelen. Als u dan innerlijk een beroep doet op de tegengestelde krachten, dan zult u zien dat de ander daarop - zelfs op afstand - reageert.

Als u dat kunstje eenmaal kent, kunt u ook zorgen dat de emotionaaliteiten die zo vaak een rationeel proces van samenwerken, denken, realisatie verstoren voor een groot gedeelte kunnen worden uitgeschaald. Door deze eenzijdigheden uit het eigen denk- en reactieproces zoveel mogelijk uit te bannen en bij de ander te compenseren ontstaat er een nieuwe begripsmogelijkheid.

De achtergronden van dit besef zijn niet alleen stoffelijk denken. In wezen zijn er kosmische factoren aanwezig. Door deze kosmische factoren gaat de werkelijke samenwerking aan het begrip verder dan zonder meer in uw denken is uit te drukken. Heeft u de ervaring dat zoiets is opgetreden, dan is het goed om na verloop van tijd (neem er altijd op z'n minst enkele uren afstand van) rustig te gaan zitten en voor uzelf dit alles weer op te bouwen. Niet denken, niet formuleren maar gewoon proberen aan te voelen en te zien.

Als u dan dit heeft opgeroepen, kunt u voorzichtig proberen erover te gaan denken; en wel, door van het geheel van uw emoties en de voorstelling die is ontstaan a.h.w. nu innerlijk diezelfde foto te nemen die u eerst van de voorwerpjes heeft genomen. Het zal blijken, dat u dan heel veel associatieve waarden vindt die in uw denken niet alleen aanwezig zijn, maar die bovendien in een logische (belangrijk!) samenhang kunnen worden gebracht. Dit is wel niet de meest juiste, maar het is voor u als mens wel de meest hanteerbare procedure.

Denken, mijne vrienden, en vooral het juiste denken is niet alleen maar gebaseerd op de juiste denkmethoden. Het is vooral gebaseerd op een goed gebruik van waarnemings- en reactievermogen waardoor het denken op de juiste wijze wordt gevoed.

Het juiste denken omvat alle factoren. Hoe meer factoren u kunt inbrengen in uw gedachten- en gevoelsleven hoe vollediger het denken wordt. Maar de formulering van uw denken is nog steeds afhankelijk van de wereld waarin u leeft. Dit betekent, dat u alle innerlijke gevoelens en gedachten moet herleiden tot formuleerbare waarden en dat u de samenhangen daarvan zodanig moet uitdrukken dat ze in wezen logisch zijn. Dat wil zeggen, dat ze elkaar aanvullen of uit elkaar voortvloeien en een geheel vormen waarin geen tegenstellingen meer aanwezig zijn.

Nu ik u dit alles heb gezegd, meen ik dat ik u hiermee voldoende stof tot overdenken heb gegeven. Het is niet mijn bedoeling om u speciaal

huiswerk op te geven. Maar als iemand wil komen tot een juist denken, een juist beseffen en daardoor tot een juist benaderen van zowel zijn ware "ik" als van de kosmische wereld waarvan hij deel is, dan zal hij zich ook met deze dingen moeten bezighouden.

Ik heb u enkele lijnen geschetst die u op weg kunnen helpen in de richting van de werkelijkheid en de mogelijkheid om die werkelijkheid binnen de beperkingen van uw eigen wereld te beseffen en weer te geven. Ik hoop, dat u deze inhoud dan ook de aandacht waard zult achten.

-:-

HET JUISTE DENKEN.

Men heeft mij verzocht om een mening te geven over het juiste denken.

Het denken van de mens is op zichzelf een bedenkelijke zaak. De Schepper heeft de mens een behoorlijke hoeveelheid hersens toegediend, maar helaas weten de meeste mensen daar weinig raad mee. Toch kun je leren om de hersens zo te gebruiken als dienstig is voor een juist beseffen en juist beleven.

Van uw cursusleiders krijgt u ongetwijfeld allerlei praktische aanwijzingen in die richting. Van mij moet u die dan ook niet verwachten.

Je kunt niet denken zonder te voelen. Je kunt ook niet voelen zonder te denken. De mens is wat dat betreft een samengesteld wezen. Wanneer je denkt, zijn er achtergronden die meespelen. Zonder het te beseffen vind je een gebaard gezicht onaangenaam, omdat het je herinnert aan de buurman die je billen een blos heeft bezorgd omdat je zijn nog niet rijpe appels probeerde te ontvreemden. Je vindt iets mooi omdat het vroeger een prettige betekenis had voor jou, maar misschien niet voor anderen.

Al onze voorkeuren, afkeuren en angsten vallen eigenlijk samen in deze vroegere ervaringen en in sommige gevallen ook geestelijke impulsen die uit vroegere levens stammen. Maar als we er niets mee doen, dan worden die dingen winkeldochters. U weet wat een winkeldochter is? Het oude goed dat je in de etalage legt in de hoop dat een gek er nog wat in ziet.

Dat moeten we toch wel voorkomen. Want ontwikkeling is toch de basis van het hele bestaan. Maar dan kun je ook niet met je denken blijven stilstaan. Je kunt niet zeggen: Dit is de waarheid, dus verder behoeft ik niet meer te denken. Een waar denker is iemand, die voortdurend bezig is om zichzelf af te vragen of wat hij denkt wel juist is.

Elk proces van ontwikkeling is eigenlijk een samenstelsel van mislukkingen, veranderingen en resultaten. En als dat ergens voor geldt, dan is dat zeker voor het denken van de mens.

Als ze mij zeggen dat ik juist moet denken, dan zeg ik: Welk juist denken bedoelt u? Juist religieus, juist politiek, juist economisch, juist menselijk, wat heeft u in gedachten? Er bestaat geen juist denken. Er bestaat waar denken. Maar waar denken is in feite vragen stellen,

niet alleen aan de wereld, maar ook aan jezelf.

Wijsheid ontstaat doordat we nooit iets als zekerheid aanvaarden, want dan blijven wij onderzoeken. Hoe meer we onderzoeken, hoe wijzer we worden, want we krijgen maar feiten, meer inzicht en ook meer problemen.

Een mens, die niet van problemen houdt, doet er beter aan om niet na te denken. Dat dit een populaire houding is bij velen, kunnen we nog steeds op uw wereld constateren. Iemand, die echter de moed heeft om elke keer, als hij denkt een probleem te hebben opgelost nieuwe vraagstukken te zien, die gaat eigenlijk van grens tot grens verder.

Het is erg mooi, heeft men mij eens verteld, dat de een of andere getulbande snordrager uit oosterse gebieden zei: Je moet voelen wat het is om als een boom met de takken te ruisen in de wind. Nu ja, ik had een gestalte die beter bij een omvangrijke struik paste. Dus daar begon al de moeilijkheid. Ik kan mijzelf niet zien als voortdurend wuivend en wapperend.

Dan zegt de oosterling: Denk als het gras. Maar ik kan niet denken als het gras. Misschien kan ik het voelen, maar dan voel ik niet mijzelf. Dan voel ik wat het gras is en denkt of wat de boom is en denkt. En die denken niet veel. Vanuit mijzelf kan ik die dingen niet aan nemen. Ik kan mij wel afvragen waarom de boom zo reageert en niet anders. Waarom het gras hier zo welig tiert en daar niet. Dan heb ik met de feiten te maken.

Als je kijkt naar de zee, dan zie je alleen maar golven en wat brekers als er hier of daar een zandbank is of misschien de kust dicht bij is. Als je dan alleen naar de oppervlakte kijkt, dan weet je weinig. Maar als je beseft dat in dat water a.h.w. hele rivieren stromen, rivieren van water in water, dan ga je begrijpen dat het een heel complexe wereld is. En dan volsta je natuurlijk niet met alleen maar te zeggen: Nu ja, dat is zo. Waarom is het juist zo en niet anders?

Als je spreekt over vrijheid zoals veel mensen doen in uw dagen, dan ben je er nog niet als je zegt: Wij willen vrij zijn. Want vrij zijn zonder meer is niet te verwerklijken. Waar je vrij bent, daar beseft je niet dat je vrij bent. Pas waar je je onvrij voelt, kun je zeggen: Ik wil vrij zijn van deze spanning of van deze gebeurtenis. En dat is betekenisvol. Als je denkt, dan gaat het er niet alleen om: ik wil vrij zijn daarvan, maar ook waarom wil ik daarvan vrij zijn? Waarom is dat dan zo en niet anders?

U zult wel zeggen: Hier komt iemand ons een aardig tijdverdrijf brengen. Maar wie werkelijk denkt, wordt meester van de tijd. Dat is voor de meesten natuurlijk onzin.

Als u werkelijk leert om bewust vragen te zien, dan blijft u daar geen dagen mee bezig. Als de vraag is geformuleerd, zal ze zichzelf herhalen maar verrijkt met gegevens.

Iemand, die een bankrekening heeft, is een dwaas om zich failliet te laten verklaren, tenzij hij er beter van wordt. Iemand, die een vraag stelt en daar de antwoorden bij krijgt is een dwaas, als hij ze niet gebruikt, tenzij hij geen raad weet met de antwoorden.

Het juiste denken is voor mij allereerst bepalen wat je eigenlijk bent en wat je wilt zijn. Helaas willen wij meestal degene zijn wat we niet kunnen zijn.

Ik heb een tijd gehad dat ik een profeet had willen worden. Nu weet ik, dat ik nooit een profeet had kunnen zijn. Want een profeet is iemand, die de nuchterheid van anderen overwint op grond van gevoelens die hij zelf niet begrijpt. Ik was juist iemand, die moeite had om te geloven wat hij zei te geloven, omdat ik zakelijker was dan ik wilde toegeven te zijn. Dat kan een profeet nooit. Dus je moet gewoon een beetje rekening houden met jezelf.

Als je iets wilt zijn, dan moet daar een reden voor zijn. Voor mij was het eenvoudig. Ik was, zullen we zeggen, wat propperig gebouwd en in de ogen van anderen misschien een beetje vet. Ik was zo echt een zakenmannetje. Veel cultuur zat er ook niet bij. Zo iemand waar je over heen kijkt.

Waarom wilde ik een profeet zijn? Om op te staan en al degenen die over mij heen keken naar mij te laten opzien. Maar als ik dat weet, dan moet ik zorgen dat ik het op een andere manier doe.

Neem nu Louis Meyer. Hij was absoluut ook iemand waar je over heen keek. Toen ging hij zaken doen en ze keken nog over hem heen. Toen ging hij een grote mond opzetten. Hij had de centen en hij had de relaties. Maar toen keken ze wel naar hem op. Een beetje dwaas. Waarom?

Het is eigenlijk heel begrijpelijk. Hij heeft het waar gemaakt. Ik heb het niet waargemaakt. Ik wilde een profeet zijn. Hij wilde eigenlijk de Maecenas spelen. Ja, zijn eigen maecenaat verdienen. Hij heeft het klaargespeeld. Maar dan moet je reëel zijn.

Als u zich realiseert dat u ervan droomt om iets te zijn, niet omdat dat voor u zo belangrijk is, maar omdat u het ziet als iets waardoor u kunt vermijden wat u nu onaanvaardbaar vindt, dan zijn er vele vragen: Hoe komt dat zo? Hoe ben ik zo stom geweest? Waarom kan ik niet anders? Vraag op vraag. Maar als u zoekt, kan vindt u de antwoorden. Als u voldoende antwoorden heeft gevonden, dan kunt u zeggen: Zo ben ik en daar kan ik toch wat mee doen.

Ik denk altijd weer (ook geesten denken nog, soms meer dan mensen) ik zou mijn God wel willen ontmoeten. Maar het is zo moeilijk om iets te ontmoeten dat je omgeving is. God is onze atmosfeer. Hoe kun je de atmosfeer ontmoeten? Je ademt die in. Als ze te nat is, dan loop je er tegen te kankeren. Als het te hard waait, zeg je: Wat een rot wind. Je zegt niet: Dat is de atmosfeer. Met God is het net zo.

Toch geloof ik in een God. Is dat redelijk? Het is niet onredelijk. Ik kan niet bewijzen dat Hij bestaat. Maar er zijn in mijn wezen zoveel dingen die ik niet kan verklaren dat voor mij die God voorlopig kennelijk juister dan het antwoord is; voor een ander misschien niet. Wie zal het zeggen. Als ik goed nadenk, dan weet ik dat mijn God voor mij een persoonlijke God is. Dan moet een ander ook iets dergelijks kunnen hebben. Als een ander anders gelooft, moet ik niet vragen waarom die God anders is. Ik moet vragen waarom die mens anders is.

Als mensen dingen doen die ik onrecht vind, dan moet ik mij niet alleen afvragen waarom ik het onrecht vind, maar ik moet mij ook afvragen wat de ander beweegt om het geen onrecht te vinden. De grote moeilijkheid in het hele leven is altijd om te weten wat bij de ander kan bestaan.

De hele wereld is een laboratorium. Voortdurend kun je proeven nemen. Elke adentocht is op zichzelf al een proefneming, want je weet nooit of je van tevoren zult constateren: wat ruikt het lekker of wat stinkt het. Elke blik die je op een ander werpt is een proefneming: heb ik het goed of heb ik het niet goed en waarom?

Als je durft leven als een experiment, dan zul je ook durven denken. Er zijn mensen geweest die zich bezighielden - naar men zegt - met het maken van goud: alchemisten. Een alchemist werkt op twee manieren: in zijn laboratorium en in zijn studeerkamer. Onze studeerkamer zit hier in onze hersens en alles wat erbij hoort. Ons laboratorium is de wereld waarin wij bestaan. Wat er in onze hersens gebeurt, heeft geen betekenis als we het niet kunnen gebruiken in ons laboratorium. Maar wat we in ons laboratorium doen is zinloos, indien we de samenhangen niet kennen in de studeerkamer.

Denken is een werktuig, zeker. Maar het is veel meer. Denken is de mogelijkheid om de betekenis van een experiment en de mogelijkheden van een experiment te leren kennen. En dat is nu juist waar de mensen aan voorbij lopen. Als ze mij vragen: Wat is het juiste denken? Dan zeg ik: Het juiste denken is alleen dat denken waardoor ik beter kan begrijpen wat er in mijn wereld gebeurt en waardoor ik in mij verder kan bouwen aan experimenten en begrippen waardoor mijn wereld begrijpelijker en ruimer wordt.

Het ware denken. Voor mij bestaat er geen ware denken. Er bestaat een waarheid. Maar zolang je nog bezig bent met denken, heb je de waarheid nog niet. Als je de waarheid hebt, dan is het denken alleen nog maar een uitdrukking van kleine delen van de waarheid zonder het geheel te kunnen omvatten. Dit is misschien persoonlijk, maar toch is denken het werktuig, het hulpmiddel.

Ik heb altijd geleerd: als een werkman slecht gereedschap gebruikt, kun je nooit rekenen op de producten die hij aanbiedt. Als je dat alleen maar in de gaten houdt, dan weet je al heel veel over de wereld om je heen. Iemand, die werkt met onrecht, kan nooit iets goed tot stand brengen ook al lijkt het misschien of hij allerlei mooie dingen doet; ze hebben niet de juiste samenhang.

Iemand, die argumenteert en niet bereid is om toe te geven dat hij onvolkomen is en doet of hij het allemaal weet, gebruikt in wezen een onjuist argument. Maar als hij dat doet, dan zullen de conclusies die hij trekt ook aanvechtbaar moeten zijn; dan moeten ze ergens rammelen.

Als je denkt, moet je uitgaan van je eigen onvolkomenheid. Je moet proberen je onvolkomenheid te begrijpen. Beperken kun je haar voorlopig niet. Dan kunnen de mensen allemaal zeggen: Zo moet het zijn. Maar wie zal mij zeggen of ze gelijk hebben?

De mensen roepen uit: Er moet voor iedereen vrede en welvaart zijn! Niemand wordt zo ontevreden als iemand die vrede heeft. Niemand voelt zich zo beroerd als iemand die omgeven wordt door welvaart. Hij heeft geen reden meer om iets te doen. Wij hebben strijd nodig. Laten we dat toegeven. Maar laten we die strijd dan persoonlijk voeren en niet proberen om anderen voor ons te laten vechten - of het nu een oorlog is of een voetbalwedstrijd.

Wij hebben natuurlijk graag goede dingen in het leven. Maar laten we er dan voor vechten om ze zelf te hebben, ze zelf te maken, ze zelf te verdienen en niet tegen een ander zeggen: Geef ze mij. Zonder dat kunnen we toch niet echt leven.

Kijk, als je doordenkt, dan ga je dat begrijpen. Er kan geen vrede op aarde zijn. Als alle mensen van goeden wille zijn, dan willen ze nog altijd wat anders en krijg je weer bonje. Er kan welvaart zijn. Maar welvaart is ook maar een begrip.

Je kunt misschien zeggen: Nederland heeft welvaart. Een vergiftigde bodem, water dat bijna niet te reinigen is, dat je niet kunt drinken, een gemiddeld hoog inkomen en ongeveer op twee na de hoogste belastingen van heel West-Europa. Nah, daar zal je mee gelukkig zijn!

Dan zeggen ze: Die andere mensen hebben het veel slechter. Natuurlijk, ze vertellen elkaar verhalen en luisteren niet naar het betoog van een ander. Kijk, ze hebben misschien minder te eten, maar wat smaakt het goed als ze eten! Ze sterven misschien een beetje vroeger, maar ze leven toch wel voort. Als je het goed bekijkt, wie is er nu beter aan toe? Denk daar maar eens over na. Misschien is degene die overgaat uit armoede daardoor rijker. Niet als verdienste, maar gewoon omdat hij gaat begrijpen wat er allemaal mogelijk is.

Iemand, die de gedachte heeft dat hij de gehele wereld eigenlijk een beetje als zijn eigendom kan hanteren, gaat over en hij ziet dat dat niet

doorgaat, dat er geen wereld meer is waar je dat kunt doen. Zal hij dan niet arm zijn? Denk daar eens over na. Maar probeer dat dan ook om te zetten in een conclusie die je in de wereld kunt gebruiken. Dat betekent, dat je moet begrijpen dat strijd ook belangrijk is, maar dat de strijd nooit door anderen mag worden uitgevochten, alleen door jezelf.

Begrijp, dat welvaart niet is wat je hebt, maar datgene wat je voor jezelf mogelijk maakt. Probeer dan in je wereld te komen tot die vrede voor zover je die kunt vinden in de strijd en tot die gevoelens van welvarendheid, niet op grond van hetgeen anderen doen, maar wat je zelf waar maakt. Want de vrede van ons wezen, de bereiking van ons wezen, de juistheid van ons denken hangen niet af van wat anderen doen, maar van wat ze zelf doen en wat we zelf zijn.

Ik wil proberen ook nog een eind te maken aan dit korte contact. Ik heb overigens nooit begrepen waarom ze het 'contact' noemen. Het geeft je zo'n idee dat het uitgeschakeld kan worden.

Als ik hier spreek, dan spreek ik omdat ik hier begrepen word. Waarom spreek ik dan? Omdat ik het gevoel heb dat ik iets van u kan begrijpen. Met andere woorden: Als ik wegga, dan blijft u met vragen zitten, maar ik ga ook met een hoop vragen over u naar huis.

Er is een heel oud liedje dat zou ik graag willen parafraseren.

Waar leeft de wijde werkelijkheid,
waar zijn de wijdse dromen,
wanneer de mensen slechts benauwd
in zalen samenkomen
en spreken van een wet en niet van werkelijkheid?
Waar herleeft oneindigheid
wanneer in het minuten tellen
de mensen zelf verdolen in zichzelf
en eeuwigheid veronderstellen,
die voor hen niet werkelijk kan zijn.
Waar leeft een grootser kracht
dan Hij die alles schiep?
Maar waar is dan de mens die eens begrijpen zal
waarom hij werd geschapen?
Voorwaar, wie dat beseft,
hij heeft het sterkste wapen
tegen al wat vernietigen kan.
Hij vindt de enige kracht
waaruit het Al kan voortbestaan.
Want hij heeft een juweel van waarheid
gevonden in een oceaan van waan.

Een beetje dwaas. Slecht vertaald en nog slechter geparafraseerd, maar wel eerlijk gemeend.

Wat wij doen is naar parels duiken in een oceaan van illusies, opdat wij een glanzend kleinood van waarheid leren bezitten waardoor wij gesterkt zijn tegen een leven waarvan wij de werkelijkheid nog niet begrijpen. Het hele leven is duiken naar parels, zoeken naar dat ene fragment van waarheid over onszelf of over de wereld waardoor wij sterker zullen zijn in die onbegrepen werelden waar we doorheen trekken voordat wij misschien eindelijk de rust en glorie gaan genieten.

Wat moet ik u nog meer vertellen? Als u denkt, dat ik gelijk heb, misschien leert u ook een beetje duiken. Misschien leert u ook om de

werkkamer en de studeerkamer wat dichterbij elkaar te brengen.

Ik kan u alleen maar dit zeggen:

Gelukkig zijn is altijd weer: met denken en doen tezamen iets te vinden waardoor u uw wereld beter begrijpt en eerlijker uzelf durft zijn. Of u dat kunt bereiken, weet ik niet, maar ik gun het u van harte.

- 3 -

EEN GRAPJE.

Wat is eigenlijk een grapje? Is een grapje alleen het ridicule? Is het een spelen met woorden? Is het een confrontatie met het onverwachte? Als dat allemaal waar is, dan heeft God een reuze grap gemaakt want Hij schiep de schepping.

Ik geloof dat een grapje voor ons een andere betekenis heeft dan dit. Het is datgene waardoor we de zaak even anders gaan zien. Alles is betrekkelijk. Zelfs de waarheid is betrekkelijk voor zover wij haar kunnen zien. Daarom kan een grapje ons juist helpen om even los te komen van al die te diep ingewoekerde dodelijke ernst waardoor we de feiten eigenlijk over het hoofd gaan zien.

Lachen is een gave die de mens heeft ontwikkeld. Als er één ding is dat de mens de meerdere maakt van zijn mede schepselen, dan is het zijn vermogen om te lachen. Huilen kunnen krokodillen ook. Soortgelijke tranen worden door de mensen op aarde eveneens vaak gestort. Maar lachen kan de mens alleen.

De mens kan zien hoe bespottelijk, hoe betrekkelijk de dingen zijn. Hij kan zich een ogenblik verheugen niet in het lijden van anderen, maar in het absurde dat erin kan schuilen.

Een mens kan lachen over zichzelf. Dan maakt hij een grapje met het leven, niet omdat hij het leven niet ernstig neemt, maar omdat hij begrijpt dat datgene wat hij van het leven op dit moment ziet in feite maar een heel klein stukje is van wat waar is en dat hij door te lachen over de details dichterbij de onveranderlijke werkelijkheid.

Dit was nu geen grapje mijnerzijds.

Als u nog een grapje wilt hebben, dan heb ik er nog eentje. Den Uyl en Van Agt komen samen voor de hemelpoort. De een zegt, dat hij heeft gestreden voor democratie en het christelijk besef. De ander zegt dat te hebben gedaan voor de mensheid en de ontwikkeling van het sociale geweten. Waarop Petrus hen beiden aankijkt en zegt: "Heren, u links, u rechts zoals u gewend bent. Laat u beiden in het vagevuur een geweten aanmeten."

Dit grapje is nog niet actueel. Sommigen zouden willen dat het zo was, maar daar moet u nog even op wachten. Bedankt voor uw aandacht.

:-:-:-

WERKELIJKHEID

HOOFDSTUK II.

HET WARE "IK".

Het is moeilijk te definiëren wat je bent. Als je terug kijkt in je wezen en je bent je bewust genoeg, dan gaat er een eindeloze reeks gestalten en fasen aan je voorbij. Je bent het allemaal en toch ben je altijd weer wat anders.

Kijk je naar je geestelijk bestaan, dan blijkt dat je een ontelbaar aantal verschillende werelden en relaties hebt gekend en dat je ten slotte terugkerend tot wat je bent weer niet kunt zeggen: Dit ben ik. Ik was het allemaal, maar misschien ben ik meer.

Wie naar binnen kijkt en probeert de werkelijkheid te definiëren, loopt al heel snel vast. Zoals we al gezegd hebben, het is voornamelijk een kwestie van niet kunnen formuleren. Je kunt eenvoudig de woorden niet vinden, de beelden niet ontwerpen die nodig zijn om tijdloosheid te omschrijven die gelijktijdig toch een bewuste en wisselende existentie inhoudt. Daarom zal het eerste beeld van onze innerlijke werkelijkheid altijd een soort leegte zijn: Vol herinneringen en toch niet omschrijfbaar. Vol drijfveren die we eigenlijk niet helemaal begrijpen. Vol allerlei impulsen die tegen alle redelijkheid schijnen in te gaan.

Wie dus zijn innerlijke wereld probeert te benaderen, zal moeten toegeven: mijn wereld is geen redelijke. Wat ik ben is ook niet een redelijk wezen in de gangbare zin van het woord. Ik existeer, ik ben. Als ik probeer een beeld van mijzelf te ontwerpen, dan is dat steeds een samenvoegen van allerlei fragmenten van mijn bestaan waarbij de bindende factor, het geheel dat er achter schuilgaat, toch eigenlijk buiten beschouwing blijft.

Wie zover is gekomen dat hij dit bewust en oprecht kan constateren, zal minder moeite hebben om de innerlijke wereld helemaal te kunnen verwerken.

Zoals al is gezegd, wij hebben natuurlijk allerlei interpretaties van de buitenwereld. Wij hebben onze reacties daarop, maar de reden, de werkelijke oorzakelijkheid die toch een verband moet leggen tussen wat wij van binnen zijn en wat er buiten ons bestaat, ontgaat ons. Dan gaan we proberen de werkelijkheid te vangen in beperkte gedeelten.

Als ik het geheel niet kan vinden, dan kan ik in ieder geval proberen de gedeelten te omschrijven. Zoals je soms door enkele stippen te zetten toch al een idee krijgt van de vorm die er mogelijk in schuilt. Dan stel ik voor de innerlijke werkelijkheid allereerst dit:

Wat je in het verleden bent geweest, bepaalt ook je heden. Alle vormen, die je ooit hebt bekleed, spelen een rol bij hetgeen je vandaag bent.

Maar er is meer. De ervaringen die je daar hebt opgedaan en die voor jou werkelijk van het grootste belang waren, zijn vormend geweest voor alles wat je in dit leven kunt projecteren.

Elk mens is innerlijk begiftigd met een aantal gaven maar ook belast met angsten en misschien vooroordelen die uit een vorig bestaan in de stof kunnen stammen. Daarnaast is elk mens ongetwijfeld ook belast met de ervaringen die hij in een geestelijke wereld heeft doorgemaakt. Iemand, die ontzettend lang in het duister heeft lopen dolen en eindelijk incarneert, zal onbewust duister blijven associëren met een toestand van verwarring, van dreiging. Hij zal bang zijn voor het duister. Op deze wijze krijgen we dan begrip voor alle onredelijkheden in ons wezen.

Dat die onredelijkheden te verklaren zijn, ach, als we alles zouden weten, dan zou dat mogelijk zijn. Maar we weten eenvoudig niet alles en we kunnen heus niet alle gegevens achterhalen zolang we op aarde zijn. Daarom nemen we aan dat er sprake is van een geestelijke oriëntatie (dat is een geestelijk wereldbeeld), daarnaast van een prenatale oriëntatie, d.w.z. een wereldaanpassing zoals die werd doorgemaakt bij de incarnatie in het lichaam en de periode in het moederlichaam. Dan krijgen we nog - en die kan heel belangrijk zijn - onze na de geboorte plaatsvindende oriëntatie die immers voor een groot gedeelte wordt bepaald door uiterlijkheden waarover wij geen zeggenschap hebben.

Deze drie factoren zijn in aardse tijd misschien samen te vatten in een incarnatie-aanloop in de tijd van ongeveer twee jaar. Dan heb je het wel gehad en begin je eindelijk - ik zou haast zeggen - mens te worden. Alles wat er in die periode is gebeurd, blijft onze innerlijke werkelijkheid bepalen.

Het is natuurlijk wat vreemd te zeggen dat iemand een boom een struik noemt of omgekeerd. Maar als er in uw hele opmaak in die prenatale periode, in de post-natale periode van ongeveer 9 maanden tot een jaar of in een voorgaande ervaring iets is waardoor u die neiging heeft, dan zult u altijd die neiging blijven behouden.

Dat brengt ons tot een heel belangrijk punt. Want als je bezig bent met de werkelijkheid, dan lijkt het altijd een beetje op Dostojewsky: iedereen denkt aan schuld en boete.

Het is helemaal geen kwestie van schuld en boete. Zeker, er zijn karmische werkingen die ook een rol spelen. Maar de innerlijke werkelijkheid wordt toch niet door de karmische werkingen bepaald, maar door het geheel van hetgeen wij werkelijk zijn. Het is ons werkelijk "ik" dat bepalend is voor alles wat wij zijn en dus ook voor alles wat wij tot uiting brengen of van buiten kunnen opnemen.

Niemand van u zal proberen een kleurenfoto te maken met een zwart-wit film. Als u innerlijk nog een zwart-wit film bent, kunt u eenvoudig geen kleurvarianten duidelijk kenbaar vastleggen. Die vaagheid is dan niet uw schuld. Het is gewoon een deel van uw bestaan; een fase in uw bestaan. Daarom is schuld maar iets heel betrekkelijks.

Ik weet wel dat er mensen zijn die zeggen: Wij moeten onze innerlijke wereld oriënteren op de Openbaringen. Ik vind dat erg mooi, maar er zijn zoveel openbaringen. U kunt door een innerlijke stem gedreven of misschien door uiterlijke omstandigheden daartoe gedwongen kiezen voor een bepaalde leer, een bepaalde openbaring. Maar is die openbaring nu de enig juiste en is uw interpretatie daarvan juist? Is het menselijk spelen met zaken die misschien wel een vergelijking zijn van meer kosmische aard eigenlijk wel verantwoord?

Als u schuldig bent, dan is uw werkelijk "ik" schuldig. Als uw werkelijk "ik" schuldig is, dan is God schuldig, want in en uit God leeft dit werkelijk "ik". Dus begin daarmee. Als u uw innerlijke werkelijkheid

gaat beschouwen geen schuldgevoelens. En in 's hemels naam ook niet: o, wat ben ik **zondig!** - U bent het misschien wel, maar u kunt er niets aan veranderen; dat is deel van uw structuur op dit ogenblik. U kunt domheden uithalen, goed. Maar in uw innerlijke wereld kan dat niet de betekenis hebben van: ik ben dit of ik ben dat. Want datgene wat u bent, kunt u niet veranderen voor zover het de innerlijke werkelijkheid betreft. Wij zouden kunnen zeggen:

De innerlijke werkelijkheid in de mens is gedurende zijn leven op aarde een vaste waarde die wel enigszins verrijkt kan worden maar niet feitelijk gewijzigd. Elke wijziging, die wij dus tot stand brengen, heeft te maken met een uiterlijke werkelijkheid. Deze beheersen wij niet voldoende om haar te richten volgens onze eigen inzichten.

Als u zo durft denken, want het vergt een zekere moed af te stappen van alle dogmatische verkondigingen, dan komt u ook tot de conclusie: als ik in mijzelf kijk en tracht aan te voelen, dan kom ik als vanzelf tot een beeld van een soort wolkenwereld. Er zijn wel wisselende vormen, er zijn wisselende reacties, maar eigenlijk is het iets dat op zichzelf staat. Zoals de natuur wel gebruikt en soms gemanipuleerd kan worden, maar nooit gedomineerd door de mens.

Aanvaard dit en vraag u af: Wat leeft er in mij niet aan schuldgevoel, niet aan gedrevenheid om iets te doen? Gewoon, wat bestaat er in mij als situatie, als gevoelswaarde? Welke beelden leven er in mij? Dat heeft niet zoveel te maken met dromen en dagdromen waarover we vroeger wel eens hebben gesproken. Het heeft te maken met een aanvoelen.

Wie zichzelf aanvoelt, ontdekt eigenlijk een stukje van het grote "ik". Dan kun je zeggen zoals sommigen doen: Dat is de God in mij. Maar het is verstandiger te zeggen: Het is het licht in mij; het is de erkenningsmogelijkheid in mij. Want als ik terugga niet tot de uiterlijkheden, de grenzen die dat innerlijke wereldje voor mij heeft maar naar die bron van het licht, dan zal alles wat voor mij ooit harmonisch is geweest of zal zijn (de tijd speelt hier geen rol) als vanzelf begrepen kunnen worden in zijn harmonische betekenis. Mijn innerlijke werkelijkheid is dan een wereld die wordt aangevuld door de wereld buiten.

Wil je proberen om dat grote "ik" nog verder te omschrijven, dan kun je alleen maar zeggen: Ik ben wat ik beseft te zijn en nog veel meer het onbeseft. Verder kom je niet. Maar je kunt er wel bij zeggen: En levend uit het onbeseft zal ik aan alles wat ik beseft in mij zin en betekenis toekennen, maar ik zal het nimmer beschouwen als een waarde die mij overheerst. Dat is het belangrijke punt voor dit eerste deel van deze les.

Uw innerlijke werkelijkheid heeft natuurlijk haar droombeelden, haar illusies, haar dagdromen. Al die dingen die in u leven en alle gevoelens diep in u waarmee u naar zelden helemaal raad weet. Als u daar nu mee bezig bent, dan bent u al heel gauw geneigd te zeggen: Dat is een noodzaak; dat is iets wat mij wordt opgelegd. Dit is mijn taak of mijn noodlot. Dit is niet juist.

Al datgene wat u ervaart kan een handleiding zijn voor uw huidig leven, maar het is nimmer een wet. Al deze beelden zijn niet onomstotelijk ergens waar, noch is datgene wat u op deze manier aanvoelt als grens een werkelijke grens die nooit overschreden kan worden. Het ware "ik" is zo groot dat door de krachten daarvan alle grenzen, zelfs die van het menselijk bewustzijn, te zijner tijd overschreden kunnen worden. Denkt u nu niet dat het een grapje is. U zegt: Dat is gauw gezegd, maar geef dan een paar voorbeelden. Ik wil er enkele geven:

Het is bekend van een aantal z.g. heiligen (die gaan van Franciscus van Assisi tot Pater Pio toe) dat zij verzonken in meditatie of in verrukking zweefden. Dat wil zeggen, dat op dat ogenblik hun lichamelijke toestand zodanig was dat zij kennelijk niet zonder meer beantwoordden aan de normen van de zwaartekracht. Hiervoor zijn zeer veel getuigen te noemen. Alleen t.a.v. Pater Pio zijn er ongeveer een 90-tal getuigen. Voor vroegere heiligen zijn toch wel redelijk betrouwbare verklaringen van ongeveer 120 getuigen te vinden. Dit betreft dan wel een aantal verschillende personen.

Wanneer mensen mediteren (wij vinden daarover verklaringen zowel in India, in het vroegere rijk van de Lama's als ook in de christelijke wereld en zelfs bij bepaalde inboorlingenstammen en de Andes-indianen, dan worden zij in die meditatie volledig zichzelf. Een heel helder licht begint dan uit hen te stralen. Wij komen dat in vele sagen en legenden tegen. Dat een menselijk lichaam licht uitstraalt is onzin als men verstandelijk denkt.

Dit licht blijkt onder omstandigheden voldoende te zijn om zieken te genezen. Er gebeuren de vreemdste dingen. Zelfs bloemen of struiken blijken plotseling een versnelde groei ten toon te spreiden. Er zijn zelfs verhalen over iemand in meditatie waar rond die persoon tot vele meters in de omtrek de bloemen begonnen te ontluiken, de struiken opeens in blad zaten en bloesem droegen.

Wat heeft dat te zeggen over onze innerlijke werkelijkheid? Heel eenvoudig, dat onze innerlijke werkelijkheid een toestand is die niet wordt begrensd door menselijke logica, noch door de wetten van het universum waarin u denkt te leven. Het wil zeggen, dat uw innerlijke kracht onder omstandigheden sterker en vollediger is dan al datgene wat u redelijk gezien zou kunnen beweren. Het gaat nog veel verder. Wat blijkt er nu?

Geen van degenen die in verrukking zweefde, was zich daarvan bewust. Geen van degenen rond wie dat licht werd waargenomen, wist dat zij deze uitstraling tot stand bracht. Conclusie: Hier is geen sprake van een bewust proces of iets waaraan de zintuigen en de stoffelijke werkelijkheid voor het ego ook maar enigszins deel hebben. Dan blijft alleen over een innerlijke werkelijkheid waarin het ware "ik" wordt geactiveerd en zo alle grenzen worden verbrijzeld die in het stoffelijk besef van dit werkelijke "ik" nog steeds bestaan.

Dat is natuurlijk niet iets wat iedereen zal doen. Ik heb gevallen genoemd waarvoor getuigen bestaan. Maar ik wil er onmiddellijk aan toevoegen: Het zijn maar enkele gevallen waarvan deze getuigenissen overtuigend spreken. Het gaat mij er niet om u te zeggen dat u nu plotseling kunt zweven. Trouwens, dat mag niet eens in uw wereld. U moet eerst brevet A. hebben. Ik wil ook niet zeggen, dat u plotseling licht kunt geven. Dan valt u onmiddellijk onder het onderzoek van zowel de BVD als van de gezamenlijke electriciteitsmaatschappijen: waar haalt u de stroom vandaan?

Dus realiseer u goed: het gaat mij niet om deze verschijnselen of het feit dat u daarmee zo goed werkt. Ik probeer alleen duidelijk te maken dat onze innerlijke werkelijkheid veel verder gaat dan alle - zeker in menselijke vorm - voor ons kenbare grenzen die daar schijnbaar aan gesteld zijn. Juist daarom moeten wij zoveel nadruk leggen op het feit, dat elk besef van je innerlijk alleen een kwestie van fragmenten is, niet van een absoluut geheel. Juist daarom ook wilde ik nadrukkelijk erop wijzen dat wij bij het benaderen van ons ware "ik" nimmer kunnen uitgaan van welke norm dan ook - zij het er één van geloof, zij het er één van rede, zij het er zelfs één van gevoel. Wij beschikken eenvoudig niet over de middelen, de mogelijkheden tijdens een stoffelijk bestaan of een bestaan in

lagere sferen om ook maar iets van de omvattendheid, de betekenis en de zin van dit werkelijke "ik" te ervaren.

Dan is ons innerlijk "ik" een oneindigheid die wordt omgeven door een aantal zelf geprojecteerde coulissen. Dan is onze innerlijke werkelijkheid voor ons een punt van uitgang, zelfs een punt van conditionering, maar het kan nooit zijn een kenbare, omvatbare waarheid. Het kan nooit zijn een onveranderlijke werkelijkheid. Het kan nooit zijn een regel die vanuit ons standpunt onaantastbaar en eeuwig juist zal zijn.

Wij willen in deze les nog even aandacht besteden aan de uiterlijke werkelijkheid.

Als je naar de wereld kijkt, dan doe je dat met je zintuigen. Dat wil zeggen, datgene wat niet door de zintuigen wordt geregistreerd, wordt meestal door de mens als niet bestaand ervaren.

Alles wat je in die wereld buiten je erkent of herkent, zal alleen op grond van voorgaande ervaringen of op andere wijze verkregen beelden voor je kenbaar worden. Je kijkt door de lenzen van je verkregen besef; en die zijn meestal zwaar gekleurd. Dan is ook de werkelijkheid buiten je iets wat je kunt benaderen zonder enig voorbehoud en twijfel.

Het is pijnlijk voor een mens te weten dat er geen absolute zekerheden bestaan die hij rationeel kan stellen. Zoals het ook voor de mens over het algemeen erg pijnlijk is te ervaren dat er geen onveranderlijke waarheid is die je als geloof in jezelf kunt stellen, maar dat je alleen vaag iets van een hogere werkelijkheid kunt ervaren. Als je echter contact krijgt met de werkelijkheid om je heen, dan zijn er een groot aantal feiten die passen bij je uiterlijk bestaan.

Als ik zoëven al heb gesteld dat je die innerlijke wereld eigenlijk niet kunt beheersen, zo blijkt dat je je uiterlijke wereld slechts voor een deel kunt beheersen. Hier is echter de mogelijkheid om op grond van een beperkte kennis, een beperkt inzicht en een beperkt weten in te grijpen. Dit houdt in, dat de wereld buiten ons kan worden ontleed in oorzaak-en-gevolgwerkingen. Dat deze oorzaak-en-gevolgwerkingen niet de vloeiende reeks vormen waaronder wij ze voor ons meestal plegen voor te stellen, is weer een ander punt. Maar wij kunnen daarin redeneren. Anders gezegd: De wereld buiten ons is definieerbaar. De innerlijke wereld niet. De werkelijkheid buiten ons bevat veel meer dan voor ons definieerbaar is, maar daar dit niet door ons wordt beleefd, hebben wij te maken met een wel degelijk in redelijke normen en wetten te omschrijven wereld waarin voortdurend onverklaarbare afwijkingen voorkomen of verschijnselen die in wezen voortvloeien uit het niet erkende deel van de uiterlijke werkelijkheid.

Als wij dat dan ook weer samenvatten, dan zeggen wij: Dus ik leef eigenlijk in een wereld waarin niets precies zo is als het lijkt. Dan is het antwoord zeer luid en zeer duidelijk: Ja. U leeft in een wereld waarin uw eigen standpunt, uw eigen gezichtspunt, uw persoonlijke inhouden bepalend zijn voor de betekenis van die wereld.

Nu heeft u wel de kern van een innerlijke werkelijkheid die in wezen en essentie niet variabel is, maar de reactie door de verschillende beelden op de uiterlijke werkelijkheid doet het schijnen - let wel, schijnen - of de innerlijke werkelijkheid wordt beïnvloed door de uiterlijke werkelijkheid en of je vanuit de innerlijke werkelijkheid de wereld buiten je kunt beïnvloeden.

Wat kunnen we dan wel en wat kunnen wij niet?

In de eerste plaats: wat we wel kunnen. Wij kunnen ons een beeld opbouwen van de wereld en op grond daarvan in die wereld ingrijpen. Wij zijn dus in staat de relatie tussen onze innerlijke werkelijkheid en de uiterlijke werkelijkheid te veranderen, ook al zullen we de preciese

betekenis van de verandering waarschijnlijk niet kennen.

In de tweede plaats: Voor een mens is de enige mogelijkheid om zichzelf te zijn zichzelf tot uitdrukking te brengen. Maar hoe kun je dit doen, als je dat niet doet in een uiterlijke werkelijkheid; en meer nog, als datgene wat je uitdrukt, wordt aanvaard of althans geconstateerd in de werkelijkheid buiten je.

Wij kunnen de wereld buiten ons vanuit ons standpunt voor ons veranderen zonder dat het zeker is, dat de denkbeelden die we daaromtrent koesteren juist zullen zijn.

Dan kunnen we natuurlijk een beroep doen op onze innerlijke krachten. Als we dat beroep doen, dan veranderen we iets in de wereld buiten ons. Maar alweer, niet iets wat redelijk of logisch omschrijfbaar is. Het is niet iets waaromtrent redelijke verwachtingen of constateringingen kunnen bestaan. Wij kunnen tot een benadering komen en zeggen: Als dat en dat gebeurt, zal meestal dat het gevolg zijn. Maar één op de tien keer op z'n minst komt het volkomen anders uit. Wij kunnen dus met ons innerlijk de werkelijkheid buiten ons, die we zelf niet helemaal beseffen, benaderen. Want hoe zou anders dat onverwachte, dat onredelijke element nog altijd optreden? Dat komt gewoon, omdat we nog niet helemaal in staat zijn te beseffen wat er in ons bestaat en dus ook niet wat er in een wisselwerking tussen de inhouden van onze persoonlijkheid en de wereld buiten ons tot stand kan komen.

Dan hebben we verder de mogelijkheid om voor onszelf een beeld te ontwerpen waarbinnen wij onszelf kunnen blijven en toch kunnen beantwoorden aan onze illusie van de werkelijkheid buiten ons. Dat zijn dus onze mogelijkheden.

Wat kunnen we niet?

Wij zijn niet in staat wezenlijk, dus anders dan in onbelangrijke details, de werkelijkheid buiten ons te beïnvloeden. Wanneer die beïnvloeding plaatsvindt, dan is ze in de eerste plaats te zien in relatie tot onszelf en wel in relatie tot ons - let wel, onvolledig - stoffelijk bewustzijn plus de emotionele inhouden die daarin eventueel aanwezig zijn.

Wat kunnen wij verder niet?

Wij kunnen ons geen beeld maken van andere werelden. Elke voorstelling van een andere wereld die we maken is geënt op ons beeld. Niet eens op de werkelijkheid, maar op ons beeld van de werkelijkheid die buiten ons bestaat. Alleen als wij komen tot een beleving zonder voorstelling, zullen wij soms iets van de innerlijke werkelijkheid, maar ook de onbekende factoren in de wereld buiten ons kunnen beleven.

Wat kunnen wij ook niet?

Wij kunnen onszelf niet veranderen of verbeteren. Dat is een van de punten waar iedereen over valt en daarom herhalen wij ze zo vaak. Iedereen is geneigd te stellen dat het de taak van de mens is om zichzelf te verbeteren en zijn wereld beter te maken. Als men dat tegen mij zegt, dan antwoord ik: Gunst, wat is die wereld ziek! Ik geloof namelijk niet dat de wereld ziek is. Ik geloof dat de mensheid ziek is door haar idee van verbeteren dat helemaal niets meer te maken heeft met de werkelijkheid waarin ze naar buiten toe leeft. Neen, dat kun je niet. Je kunt jezelf niet veranderen, omdat je niet eens weet wat je bent. Dat is hetzelfde als iemand, die een hoogspanningsleiding neemt, helemaal niet weet hoe de zaak in elkaar zit en dan op goed geluk daaraan begint te knutselen. Je kunt net zo goed toevallig de stroom krijgen die je nodig hebt, als de kortsluiting die je dan onmiddellijk in de geestelijke werelden tot verdere overdenkingen pleegt te brengen.

Wij kunnen dus niet werkelijk iets veranderen of verbeteren in of aan onszelf. Wij kunnen alleen proberen te beantwoorden aan onze innerlijke

werkelijkheid door onze uitingen in de werkelijkheid buiten ons daaraan zo goed mogelijk aan te passen. Dat is dan ook alles. Wij kunnen de wereld niet verbeteren, omdat we haar ook maar zeer ten dele kennen. Wij weten niet eens wat haar regeert, wat haar beheerst. Hoe willen we dan de wereld veranderen? De werkelijkheid buiten ons is in wezen on-aantastbaar. Wij kunnen weliswaar details daarin veranderen, maar daar-door scheppen wij allerlei consequenties die we niet kunnen overzien.

Om deze les te beëindigen wil ik stellen, dat we de innerlijke werkelijkheid dus nooit kunnen zien als een redelijke bepaling voor onze benadering van de buitenwereld. De werkelijkheid buiten ons is trouwens onbekend. Alleen datgene wat er van ons uit kenbaar is in de wereld kunnen wij benaderen.

Ons leven wordt bepaald door de besepte delen van onze innerlijke werkelijkheid die worden geprojecteerd op de besepte delen van een uiterlijke wereld.

Besef, dat uw mogelijkheden in dit opzicht niet zeer groot zijn. Dan pas zult u in staat zijn om van de geringe mogelijkheden waarover u wezenlijk beschikt gebruik te maken. Want als wij willen leven in een werkelijkheid die groter en omvangrijker is dan alleen maar de droomwereld van een mens, de illusies en theorieën waarmee de mens ontvlucht aan de onbepaalbaarheid van de wereld waarin hij leeft, dan moeten wij beginnen bij het begin. Zo wil ik deze bijdrage, die eigenlijk twee onderwerpjes in zich verenigt, eindigen met de ophierking:

Wie van u zijn innerlijke werkelijkheid aanvaardt zonder haar aan regels te binden, zal leren een beroep te doen op zijn innerlijke krachten en deze zien werken in de wereld buiten hem zonder dat hij precies de gevolgen of de betekenis ervan zelf zal kunnen beseffen. Maar hij zal een gevoelswaarde krijgen waarin het werkelijke "ik" als het ware doorklinkt in alle vormen waarin het zich manifesteert en zo daaruit beseffen: dit is goed. De goedkeuring, die wij vinden diep in ons is een blijk, dat wij beantwoorden aan hetgeen wij zelf werkelijk en tijdloos zijn.

Onthoudt u één ding: Het gaat er toch niet om of u meester bent van uzelf? Het is toch niet belangrijk dat b.v. deze kleine vinger meester is in haar eigen besef. Het gaat toch om de hele persoonlijkheid. Als de vinger niet beseft wat ze doet, dan weet het geheel het wel.

U heeft een - ik noem het - groot superego of geeft u het maar een andere naam. Ik weet wat de betekenis ervan is. Maar omdat u bezig bent met de delen (b.v. een pink) denkt u dat dat de werkelijkheid is. Als we werkelijkheid willen ~~aanvaarden~~ zoals ze is, moeten we eerst beginnen onze eigen beperkingen te aanvaarden. En dan moeten we niet proberen om ze weg te redeneren door illusies van eigen superioriteit of mogelijkheden te creëren waaraan we feitelijk nooit kunnen beantwoorden. Daarom heb ik dingen gezegd waar menigeen het niet helemaal mee eens zal zijn.

Het onderwerp is werkelijkheid. De benadering van de werkelijkheid betekent helaas ook vaak dat je illusies opzij moet trachten te schuiven. Ik heb u in ieder geval een les gegeven die het overwegen waard is. Als u zich wilt houden aan de grootste werkelijkheid in u, dan laat u het in u doorwerken en gaat u niet proberen er zonder meer iets mee te doen. U zult zelf dan wel ontdekken, dat er voor u dingen in zitten die u helpen om beter uzelf te zijn. De andere dingen waar u niets aan heeft die laat u eenvoudig liggen.

DEN HAAG VANDAAG.

Wat er op het ogenblik in de wereld aan de hand is, kun je weer- spiegelt zien aan hetgeen er de laatste tijd in Den Haag is gebeurd. Het is namelijk zo, dat de mensen, overtuigd van een groeiende welvaart, steeds meer bij de winkelier op de lat hebben laten schrijven. Zij komen nu tot de conclusie dat er zelfs geen liter olie extra meer af kan.

Wij willen besparen. Maar hoe kun je besparen, als je gewend bent aan een bepaalde mate van consumptie? Anders gezegd: Een groot gedeelte van de problemen in deze wereld zijn consumptieve problemen. Je zoudt kunnen zeggen dat het eigenlijk een consumptieve tering is die pas kan worden opgelost als je de tering naar de nering weet te zetten. Aangezien echter de meesten niet weten hoe ze de nering kunnen voortzetten, proberen ze de tering anders te zetten dan naar de nering. Door deze misvatting is er geen tering en geen nering meer.

Terwijl het publiek wat weemoedig mompelt, ongetwijfeld denkend aan opa's goede oude tijd toen de mensen minder verdienden maar meer konden kopen, worden ze geconfronteerd met de waanzinnige race om belangrijkheid en getallen.

De mensen strijden in deze dagen niet meer om feiten, ze strijden om illusies. Men strijdt voor een hoger loon, terwijl men weet dat door een hoger loon alles duurder wordt, zodat men in feite door een hoger loon minder kan uitgeven.

Men is voortdurend bezig over meer ingrijpende overheidszorg, terwijl het heel duidelijk is dat de overheid al genoeg zorgen voor zichzelf heeft. Meer overheidszorg betekent, dat een groter deel van die zorgen wordt overgedragen aan degenen die van die zorgen wensen te genieten.

Denkt u eens niet alleen in de termen van het huidige Kabinet dat volgens mijn definitie, die al door enkele anderen is gebruikt, eigenlijk al vertimmerd is tot een stel krukken. Denk aan de wereld op zichzelf. Bijvoorbeeld:

Kijk naar het probleem Israel. Israel wil een staat blijven. Maar het is niet tevreden met datgene wat het heeft. Het wil meer hebben dan het had. Daardoor is het niet in staat in te gaan op eventuele toenaderingspogingen die van Arabische zijde toch heus wel worden gedaan. Het resultaat is dus, dat men uit angst iets te verliezen wat men in feite nog niet heeft de mogelijkheid verliest dat te behouden wat men werkelijk heeft. Dat is een pijnlijke situatie. Hoe komt dat? Waarschijnlijk omdat de mensen uitgaan van allerlei stellingen die met de werkelijkheid niets te maken hebben.

Als de heer Den Uyl uitgaat van solidariteit en een solidariteitsheffing, dan vergeet hij daarbij dat die heffing op zichzelf de mensen tot een grotere solidariteit brengt tegen die heffing.

Als de heer Begin uitgaat van een bijbels vastgelegd recht, dan komt hij tot een houding die hem brengt tot een zeer onchristelijke maar ook onjoodse problematiek waardoor hij niet meer in staat is t.a.v. anderen dat recht te doen wat hij zou moeten doen; en t.a.v. zijn eigen volk die wetten in te trekken die hij zou moeten intrekken.

Nu is het te begrijpen, het joodse volk heeft wat dat betreft minder neiging om zich in te houden dan je zoudt veronderstellen. Maar het be- roerde voor Begin is dat de Arabische wereld, nu deze meer financiële inhoud heeft gekregen, nog veel minder geneigd is tot inhouden. Waarom moet je naar een botsing toe werken die zeer waarschijnlijk meer

door sluipmoordenaars moet worden uitgevochten dan door soldaten?
Daar zal het wel op uit draaien.

Als we even naar de werkelijkheid kijken zoals ze op het ogenblik in de wereld zichtbaar is, dan zijn er een groot aantal problemen waarmee ik eigenlijk niet helemaal raad weet. Neem nu het communisme.

Het communisme is met de orde van Lenin het scheppen van een dictatuur voor het volk waardoor alle uitbuiters kunnen worden onderdrukt. Dat is een terminologie die op zichzelf nog niet onaangenaam klinkt in de oren van velen die zich uitgebuit achten. Maar het beroerde is dat, als de uitbuiters worden onderdrukt, er anderen zijn die er met de buit vandoor gaan.

Dan horen we dat China niet helemaal aanvaardbaar meer is voor Moskou. Want Moskou wil wel een algemene wereldrevolutie, maar alstublieft met als hoofdstad Moskou en het Kremlin. Om te rillen! Nu is het ook een koud land.

Kijken wij naar de Amerikanen, dan zien we al precies hetzelfde. De Amerikanen spreken over democratie. Hoe democratisch ze zijn blijkt wel uit het feit, dat ze bereid zijn iedereen om te kopen, te bedreigen of af te persen, als die anderen niet bereid zijn te doen wat zij willen. Ik geloof niet, dat je dat als democratie kunt omschrijven.

Dan heeft men het over de democratische noodzaken. Nu kan ik begrijpen dat de mens hoopt op democratie en dat menigeen op democratie een hoop doet (dat komt beide voor), maar als je nu b.v. zegt: De Turken zijn niet democratisch en dus mogen wij hen niet steunen, dan moet je ook zeggen: Dan mogen wij ook niet eisen dat deze zelfde Turken wel meevechten in onze organisatie. Het ene niet en het andere wel? Dat is toch als Den Haag Vandaag!

Wij willen wel besparen, maar wij willen niet zodanig besparen dat we niet datgene kunnen doen wat we eigenlijk niet zouden kunnen doen, als we ons hielden aan de mogelijkheden die we hebben. Dat klinkt politiek misschien fantastisch, maar menselijk gezien klopt het niet.

Kijk nu eens naar een ander feit. De kerk heeft zich eindelijk ook gemengd in de problemen tussen de Partij en de vakbonden in Polen. Waarom heeft de kerk zich daarin gemengd? De communisten letten daar niet op, maar misschien dat de vakbonden het wel doen. En omdat de kerk nu niet precies weet wat ze zou moeten doen, is de baas van de kerk in Polen naar de baas van de kerk in Rome gegaan; daar zit toevallig ook een Pool. Nu proberen ze eigenlijk de kerk tot een tegenpool te maken voor het communisme zonder gelijktijdig een conflict te veroorzaken met de vakbond.

Als je dat allemaal zo bekijkt, dan word je er toch een beetje crazy van. Wat willen de mensen eigenlijk? Iedereen wil aan de ene kant meer welvaart. Aan de andere kant minder vervuiling, minder industrie. Ja, het een of het ander. Je kunt niet allebei tegelijk hebben.

Men wil meer werk, maar gelijktijdig meer loon. Maar hoe meer loon je eist, des te minder mogelijkheden er zijn om te concurreren. Dus hoe minder werk er eigenlijk ter beschikking blijft komen. De mensen willen eigenlijk hun koek opeten en hebben tegelijk. Is het een koek waarvan je misselijk wordt en dus beter kunt bewaren, maar als je haar toch wilt opeten, dan moet je niet gek kijken als je buikpijn krijgt en niets overhoudt. De problemen liggen eigenlijk voor een groot gedeelte in de manier van denken van de mensen.

Ik ben het voor een groot gedeelte eens met - schrik niet - de heer Van Agt. Nu weet ik wel, dat de heer Van Agt het niet eens is met hetgeen hij zelf zegt te menen, maar zijn ambtenaren zeggen dat dat de enige manier is om te menen wat hij zegt te menen. Daarom zegt hij dat

hij meent wat hij eigenlijk meent dat anderen zouden moeten zijn.

Aan de andere kant kan ik heel goed begrijpen dat de heer Den Uyl zegt: Ik moet resultaten laten zien. Per slot van rekening, hij wil misschien dan wel geen 3e Kabinet hebben waarin Van Agt nog zitting heeft, maar de P.v.d.A. moet toch een beetje aan de babbel blijven. Als de P.v.d.A. dus geen resultaten kan laten zien, dan zal de P.v.d.A. naar beneden gaan. Dus wat gebeurt er in feite in Den Haag Vandaag?

De mensen hebben twee denkbeelden die elk op zichzelf goed zijn, maar waarvan het ene niet kan als je het andere wilt doen. Zij zeggen, dat ze het allebei tegelijk gaan doen. Dat zullen ze niet kunnen doen. En waarom doen ze het niet? Eenvoudig om elkaar de schuld te geven.

Dit is een heel eigenaardig verschijnsel in deze tijd. Dat behoef je heus niet alleen in Den Haag Vandaag te zoeken. Overal kun je dat vinden. De mensen zijn bezig om elkaar de schuld te geven.

De junky zegt: De maatschappij is de schuld dat ik verslaafd ben en dus moet de maatschappij voor mij opdraaien.

De maatschappij zegt: De junky had op een andere manier in onze maatschappij moeten staan, dan was hij niet verslaafd geweest. Waarom zouden wij voor zo iemand zorgen? Maar hij schreeuwt er zo hard over, dus laten we maar iets doen.

Dan kun je zeggen: Voor de junk is het natuurlijk beter als voor hem wordt gezorgd, maar doe het dan ook reëel. Als je zegt: Wij kunnen de verslaafdheid niet de wereld uithelpen, dan zou ik zeggen: Geef de verslaafden dan wat ze nodig hebben en tegen een prijs die ze kunnen betalen, dan behoeven ze geen criminele feiten te plegen om aan hun portie te komen. Bovendien gaan degenen die het duur hebben geïmporteerd vanzelf wel ergens anders heen of ze gaan failliet. Maar dat kun je niet doen, want dat is niet verantwoord.

Wij willen geen verslaving. De enige verslaafdheid die men op het ogenblik nastreeft, is die aan de NOS, aan de Partij en aan de kerk. Al het andere is niet nodig, zegt men.

Maar is een lichamelijke verslaving dan erger dan een geestelijke? Daar wordt nooit over gepraat. Toch is de werkelijkheid zo, dat in vele gevallen een geestelijke verslaving tot veel ernstiger ontsporingen (en niet alleen hier blijvende, want ze gaan na de dood door) aanleiding geeft dan de zuiver stoffelijke. Een junk kan overgaan en dan ontdekken dat zijn wereld anders is.

Iemand, die eenmaal verslaafd is aan een bepaald denkbeeld, kan overgaan en menen dat hij nog steeds gelijk heeft. Dus leeft hij in een hel, omdat zijn gelijk klaarblijkelijk niet wordt getoond in de wereld waarin hij moet bestaan. Als je het zo bekijkt, dan is het soms om er gek van te worden.

Laten we eens kijken of we nog een paar bloemen kunnen plukken op het graf van de illusies die men zo langzaam maar zeker zal moeten verliezen.

Heel veel mensen beginnen te begrijpen dat het belangrijk is om voor elkaar op te komen. Hoe meer mensen begrijpen dat dat opkomen niets te doen heeft met denkbeelden, maar met het feit dat de ander bestaat, hoe beter de wereld kan worden.

Er komen steeds meer van die mensen. Er zijn steeds meer mensen die zich alleen aan regels en wetten houden, als ze volgens hen zinnig zijn. Dat is vervelend voor degenen die de wetten maken, dat geef ik graag toe. Maar aan de andere kant kan dit misschien ertoe leiden dat men geen wetten meer maakt die ideëel gezien juist zijn, maar dat men regels stelt die praktisch zijn en toepasbaar blijven ook al betekent dat meer veranderen.

Dan zie ik dat steeds meer mensen zich gaan bezighouden met hetzij paranormale, hetzij religieuze werkelijkheden. O, de kerken stromen nog niet vol. Het enige dat wel gebeurt, is dat de bioscopen leeg stromen. Maar dat schijnt de schuld te zijn van de piraten en niet van de hoge prijzen en de slechte projectie. Dus, er zijn steeds meer mensen die gaan begrijpen dat de oplossing van je eigen problemen niet alleen gezocht kan worden in stoffelijke omstandigheden.

Kijk, je moet zoeken naar iets anders, iets beter. En ofschoon dit te vaag is om het vast te leggen in een politieke beginselverklaring, betekent het wel een aanpassing aan een werkelijkheid buiten je die helaas officieel nog niet wordt erkend.

Dan kijk ik naar de goede bedoelingen van de mensen en zeg: Ach, het is misschien vervelend. Ik heb menige noot gekraakt tegen Van Agt en ik heb onze ome Joop menigmaal met het verkeerde vingertje laten zwaaien, maar één ding is zeker: zij bedoelen het in ieder geval redelijk eerlijk. En meer dan redelijk eerlijk kun je van een politicus nu eenmaal niet verwachten.

Er zijn steeds mensen die in hetgeen zij doen eerlijk en overtuigd zijn. Dit is een goed punt. Het blijkt verder, dat steeds meer mensen met overtuiging beginnen te beseffen dat een overtuiging alleen zin heeft als je ook naar de tegenpartij wilt luisteren.

Als de mensen gaan beseffen dat de tegenstellingen vaak uiterlijkheden of zaken van methodiek zijn en niet van wezenlijke bedoeling, dan zal er misschien toch meer samenwerking tussen de mensen mogelijk zijn. Ik wil maar zeggen, zelfs in Den Haag Vandaag zijn nog enkele hoopvolle tekenen kenbaar. Voor degene die de laatste tijd alles heeft gevolgd, zal dat een verbluffende verklaring zijn, maar ik zal er geen stap van terug wijken.

Dan moet u geen rekening houden met wat er wordt gezegd in Nieuwspoort, want dat is de poort naar het nieuws en dientengevolge de poort naar de misleiding die voor de nieuwsgaring noodzakelijk is. U moet gewoon kijken naar wat die mensen zelf proberen te doen. Dan zegt u: Politici zijn geen heiligen. Voor het geval u het nog niet wist, want ze hebben het wel over de Gooise matras, maar dan mag je het Haagse veldbed er ook wel even bijhalen.

Politici doen een hele hoop dingen fout. Ze intrigeren ontzettend op een onverantwoorde manier, allemaal toegegeven, maar er zijn er onder hen toch zeker 50 % die het oprecht menen. En als ze oprecht en eerlijk proberen de wereld beter te maken, denkt u dan niet dat ze zo nu en dan hun geweten wat luider zullen laten spreken dan de leiding van de Partij. Zelfs daar is hoop te vinden.

Daarom zeg ik Den Haag Vandaag mag misschien somber lijken. En als u over de hele wereld hoort over crisis, noodzaak tot bezuinigen en al die andere zaken die daar bij te pas komen - van het opstellen van atoomraketten tot het vinden van nieuwe energiebronnen toe - dan denkt u misschien: nou, het ziet er somber uit. Maar als u er doorheen probeert te kijken, dan komt u ineens tot de ontdekking dat er toch overall nog in toenemende mate gezond verstand is.

Ik geloof niet in de goedheid van de mens, want dat is bijgeloof. Ik geloof in de zin van het mens-zijn en de mogelijkheid van menselijke samenwerking. Dit zijn punten ten voordele. Als u die zelfs in uw eigen stad ziet en ook over de gehele wereld kunt zien als u goed kijkt, dan zult u mij moeten toegeven: In de verwarringen van deze dagen worden de mogelijkheden voor een menselijke samenleving morgen geschapen.

En dan, ik kan ze niet helemaal buiten het spel laten, zijn er die vele groepen die ageren en actie voeren; die kraken. En dan hebben we de critici die kraken ook, maar op een andere manier. Kortom, mensen die

bezig zijn om de gevestigde orde op de een of andere manier door elkaar te rammelen. Dat zal de gevestigde orde niet prettig vinden. Zij maken echter duidelijk dat de zaak rammelt. Ze maken duidelijk dat er iets anders moet komen en gebeuren.

Zij maken met hun eigen mentaliteit ook duidelijk, dat een poging om een bestaande situatie zonder meer te continueren alleen kan uitlopen op anarchie. Terwijl een poging tot samenwerking tenslotte kan leiden tot een verbetering waarbij het eenzijdig enthousiasme van dergelijke groepen kan worden gebruikt om het evenwicht van het geheel te herstellen op een voor iedereen aanvaardbare manier.

De jeugd van vandaag met haar opstandigheid, haar oproer en haar rellen is niet alleen een symptoom van de storingen van deze tijd, maar ze bevat tevens de belofte van verbetering. Zie het maar als een voorjaarsstorm die het dode hout breekt zodat het nieuwe blad en de bloesem beter kunnen zetten.

Als ik alles zo samenvat, dan moet u naar de werkelijkheid dus niet al te pessimistisch kijken. Denk niet, dat er toch niets aan te doen is. Besef echter één ding wel: U kunt nooit iets doen, indien u weigert naar een ander te luisteren. U kunt nooit iets bereiken, indien u niet bereid bent ook een ander te vertrouwen, desnoods om in hem teleurgesteld te worden, maar desondanks.

Dan zult u zeggen: Kijk, de werkelijkheid van vandaag is zo slecht niet. Het is net als Den Haag Vandaag. Goede dingen, kwade dingen, botsingen, het is onvermijdelijk, maar daaruit kan een nieuwe wereld groeien; daaruit kan een nieuw besef groeien.

Zo kunnen we de werkelijkheid leren beleven op een manier die harmonischer is dan op dit moment mogelijk is. Als je over de werkelijkheid praat, dan praat je ook over deze dingen.

SLEUTELS

COSMISCHE LERINGEN

mediamiek ontvangen en uitgegeven
door de „Orde der Verdraagzamen“
te 's-Gravenhage

M A A N D B L A D.
(10 nrs per jaar)

I N H O U D.

DECEMBER 1981.

27e jaargang.
Nummer 3.

DENKEN

Filosofie en werkelijkheid

CI blz. 29

De Gastspreker

CI " 37

De droom

CI " 42

WERKELIJKHEID

Waarheid en onwaarheid

CII " 27

Varia

CII " 34

Overname uit „SLEUTELS“ slechts toegestaan na
schriftelijke toestemming van het bestuur der „O.D.V.“

D E N K E N

HOOFDSTUK III.

FILOSOFIE EN WERKELIJKHEID.

Er zijn heel veel stellingen, verkondigingen, filosofieën en denkwijzen die jammer genoeg worden aangenomen als waarheid. En toch, als we eerlijk zijn, dan weten we dat de stellingen en de feiten zeer veel van elkaar verschillen.

In ons denken is het vaak moeilijk om een scheiding te maken tussen een stelling die we aanhangen en de feiten. Laat mij een voorbeeld geven: Ik geloof in God, dus is er een God. Neen, dat is niet waar. Ik geloof in God. Ik weet niet, of Hij er is. Dan kan een ander zeggen: Er is geen God. Dat kan hij ook niet bewijzen.

Als wij te maken hebben met het reële denken van de mens, dan moet hij zich baseren op de feiten. Naast de feiten die er voor hem bestaan, zijn er ook innerlijke waarden: geestelijke waarheden of zelfmisleidingen. Alles wat in ons denken een hoofdrol speelt, moet in de eerste plaats gebaseerd zijn op de feiten die we kennen en op de gangbare voor ons als bruikbaar bewezen procedure, dus ook bepaalde denkmethoden. Het is duidelijk, logica kan worden gebruikt voor de innerlijke waarden van de mens, want een mens is geen logisch wezen ook al stelt hij zich als zodanig vaak aan.

De logica moeten we wel gebruiken zodra wij te maken hebben met de feiten van onze wereld. Wij moeten een onderscheid blijven maken tussen de filosofie en de feiten.

Karl Marx is eigenlijk een sociaal-filosoof. Hij komt tot vele vreemde conclusies. Hij zegt o.a.: "De arbeiders hebben geen vaderland. Zij hebben alleen hun eigen stand." Dat klinkt alsof het waar zou kunnen zijn. Maar het is alleen waar vanuit één enkel gezichtspunt, namelijk het gezichtspunt van de arbeiderskaste die onderdrukt is. Op het ogenblik, dat ze dat niet meer is, houdt die waarheid op te bestaan. Op het ogenblik dat ik zeg: Een arbeider heeft geen vaderland, vergeet ik even dat hij ergens geboren is, dat hij aan een omgeving, aan bepaalde gebruiken gewend is, dat hij een bepaalde taal spreekt etc. en ook die maken het vaderland uit.

De filosofie van heel veel mensen is: wij weten wat goed is. Die mensen zullen dus goed zijn, als er gebeurt wat zij goed vinden. Ik weet niet, of u die theorieën kent. Daar zijn zelfs mensen bij die dat in de moderne politiek nog voortdurend verwoorden. Maar kun je een mens anders maken dan hij is? Je kunt niet tegen een mens zeggen: God wil dit en dus is dat het enige dat je moet doen. Die mens zegt dan: Hoe kan ik het met God op een akkoordje gooien? Je kunt niet tegen de mens zeggen: Dit is sociaal het enig verantwoorde,

dus moeten wij solidair zijn om dat te bereiken. Dan heb je meteen drie vakbonden tegenover je. Al deze theorieën zijn mooi zolang ze niet worden ontleed.

Ons hele leven is eigenlijk opgebouwd op allerlei filosofieën. Of je nu gaat kijken bij de oude geschriften die in deze dagen nog worden geciteerd b.v. de Mare Liberum (de vrije zee). Of je gaat kijken bij de moderne filosofie van Het Wonen. Het lijken allemaal feiten te zijn, maar zijn het wel feiten?

Als men u vertelt dat stadsvernieuwing noodzakelijk is, dan is dat een stelling; het is geen bewezen feit. Het enige bewijsbare feit is dat door de vernieuwing van de stad de woonmogelijkheden voor de mensen minder worden en kostbaarder. En dat ongetwijfeld vanuit een bepaald standpunt een verbetering van woonstandaard zal optreden, maar daar tegenover weer een soort milieubederf ontstaat door het wegvallen van de typische sfeer, de kleinschaligheid die in de verschillende wijken bestaat en die plaats maakt voor een grootschaligheid waarin de mensen hun onderlinge samenhang dreigen te verliezen.

Dan kunt u zeggen: Wat moeten wij dan doen? Je kunt natuurlijk gaan ondervragen. Maar als je een mens een vraag stelt, dan moet je wel heel precies weten wat je vraagt. Heel veel van die z.g. onderzoeken (de polls) die men tegenwoordig pleegt te houden, zijn eigenlijk wat dat betreft eveneens vals.

Als ik tegen iemand zeg: Vindt u dat de honger de wereld uit moet? Dan zegt hij: Natuurlijk. Maar als ik tegen iemand zeg: Vindt u dat u van uw inkomen 30 % moet besteden aan de hongerenden op deze wereld? Dan zegt hij: Neen.

Ik weet het wel, er zijn heel veel mensen die 'ja' zullen zeggen. Maar als werkelijk puntje bij paaltje komt, dan voelen zij daar niets voor. Dan zeggen ze: Dat wil ik wel doen, als het op een persoonlijke basis gaat, maar ik ben niet bereid om dat zomaar in het wilde weg te doen. Dergelijke theorieën zijn zaken die ons voortdurend bestoken.

Wij worden overspoeld door stellingen, filosofieën, beelden die eigenlijk met de werkelijkheid slechts op één punt iets gemeen hebben. Als ik tegen u zeg, dat het de Nederlanders goed gaat, dan zullen veel Nederlanders in verzet komen. Maar ik kan aantonen dat het de Nederlanders goed gaat, als ik namelijk maar een maatstaf gebruik waardoor ik aantoon dat het hem veel beter gaat dan de mensen in vele andere landen. Dat is zeker waar. Maar of de Nederlander nu zelf het gevoel heeft dat het hem goed gaat, speelt daarbij geen rol.

Op diezelfde manier komen we terecht in de wereld van de heiligen, van God, van allerlei idealen, van het Nirwana, van de goddelijk gegeven wetten en wat dies meer zij. Het is duidelijk dat een denker als Thomas a Kempis op een gegeven ogenblik zeer mooie mystieke uitspraken doet. Maar als hij bezig is over zijn banden met God, zijn beleving van een mystieke werkelijkheid, dan heeft hij het niet over controleerbare feiten; alleen wordt het wel voorgesteld alsof dat wel zo is.

Als iemand u komt vertellen dat het bloed van de H. Januarius op overkoken staat, dan kunt u naar die kerk gaan en inderdaad een soort verschijnsel misschien zien. Maar is dat verschijnsel echt? U kunt het niet controleren. Waarop berust dat verschijnsel? Dat weet u ook niet. Iedereen die daar verhalen vertelt, draait in feite netjes om de kern heen. Het hoe, het waarom, de werkelijke krachten die werkzaam zijn, worden alleen aangoduid op een niet te controleren en in de eigen wereld ook zeker niet wetenschappelijk te bewijzen manier.

U zult nu zeggen: Maar als wij moeten leren denken, dan moeten we toch in ieder geval kennis kunnen nemen van de denkbeelden van een ander. Zeker. Als wij tegen u spreken, beginnen we altijd met de bekenden zinnen:

Denk zelf na, want wij zijn niet alwetend en onfeilbaar. Dat doen we niet voor niets. Wij zijn ervan overtuigd dat hetgeen wij zeggen juist is dan veel dat wetenschappelijk als bewezen geldt. Dat hetgeen wij zeggen veel meer kans heeft om waar te worden dan alle prognoses van bankdirecteuren en deftige onderzoekbureaus die toch steeds falen. Maar dat wil nog niet zeggen dat het waarheden zijn.

Driekwart van hetgeen de O.D.V. u brengt heeft een filosofische achtergrond. Dan kunt u zeggen: Voor ons is dat belangrijk. Natuurlijk, anders zoudt u waarschijnlijk niet hier zitten. Maar dat betekent nog niet dat u de zaak zonder meer voor zoete koek moogt aannemen. U moet zien in hoeverre er een correlatie is te vinden tussen het gestelde en de gebeurtenissen op aarde. Dan moet u zich verder afvragen in hoeverre de stellingen die worden gegeven op aarde toepasbaar zouden zijn. En dan moet u zich ook nog afvragen wat de consequenties daarvan zouden zijn op aarde.

Het is natuurlijk heel prettig als wij tegen iedereen zeggen: Mensen, hebt elkander lief. Ze hebben tegenwoordig die grote bedden niet meer. Vroeger hadden ze bedden waarin je zelfs 70 man in kon leggen. Er was een logement in de buurt van Brugge die heel beroemd was, want in het ledikant konden 110 gasten slapen. Maar dit doet voor ons verder niet ter zake.

Als ik daarover begin, dan zeg ik wel iets, maar wat bedoel ik eigenlijk? Wat is die liefde waarover wij het hebben? Ongetwijfeld niet een zuiver lichamelijke relatie. Maar wat is liefde? Een moeder heeft haar kind lief. Maar als wij het helemaal vertalen, dan is het deel een projectie van zichzelf op het kind en deels is het een soort bezitskwaliteit. Een man en een vrouw hebben elkaar lief; de man de vrouw, de vrouw de man. Maar wat is de bepalende factor? Heel vaak dat men in de ander voor zichzelf een echo zoekt.

Als wij praten over naastenliefde, dan geloof ik heus niet dat die alleen maar te vertalen is in een pannetje soep voor de arme zieke. We moeten dus ontzettend voorzichtig zijn, als we met dergelijke woorden en begrippen worden geconfronteerd. Wij moeten proberen het te vertalen in de feiten van de wereld. En dan blijkt, dat de naastenliefde nog heel iets anders is dan de meeste mensen denken.

Naastenliefde betekent: Ik ben bereid je te aanvaarden zoals je bent. Ik zie je als belangrijk ook voor mijn bestaan. Ik laat je rustig je gang gaan zover je wilt. Kun je niet verder en heb je hulp nodig, dan zal ik je helpen. Wat je ook doet, ik zal je niet haten. Verder gaat dat begrip niet. De naastenliefde is niet de honigzoete sentimentaliteit waarmee men het overgiet.

Dan vroomheid. Vroomheid vind ik ook zoiets ontstellends. Men zegt: Een vroom mens is iemand die zich in zijn leven voortdurend wijdt aan God en altijd diens geboden opvolgt met een aanhoudende ijver. Heeft u al zo iemand ontmoet? Ik heb mensen gezien die wel de uiterlijke bewegingen daarvoor maken.

Er bestaat een verhaaltje (ik weet niet of het waar is) dat oudere nonnen vaak heel erg gemeen kunnen zijn tegen iedere andere non zolang ze dat op een schijnbaar liefdevolle manier kunnen doen. Is dat nu naastenliefde of is dat eigenlijk niet haat of misschien zelfhaat? Je kunt er geen conclusie aan verbinden. Laten we dan ons eerste punt voor vanavond even vastleggen.

Wij kunnen nooit met zekerheid zeggen wat met bepaalde woorden wordt bedoeld. Daar dit voor ons niet mogelijk is, kunnen wij de werkelijke betekenis van hetgeen anderen zeggen nooit volledig kennen. Dit impliceert, dat wij op grond van de feiten en ons begrip van de gebezigde woorden niet moeten komen tot een conclusie die ook voor ons niet is te verwerklijken, zelfs in het stoffelijk bestaan.

Dan gaan we een stukje verder. Zoals onze vriend Henri al eens zei:

Een filosoof is iemand die op grond van één feit een toren van Babel van ideeën opbouwt. Nu kunnen we natuurlijk altijd weer van bestaande punten uitgaan. Ik kan b.v. zeggen: Er is een enorme strijdigheid tussen Amerika en Rusland. Dat is een feit.

Nu kan ik daar een hele filosofie opbouwen. Ik kan vertellen dat de Russen zich eigenlijk minderwaardig gevoelen (niets is minder waar, maar dat wordt gezegd) en dat ze juist dit trachten te compenseren door machtiger te zijn dan anderen. We kunnen ook zeggen dat de Amerikanen de Russen als een concurrent beschouwen t.a.v. hun eigen invloed op de wereld; wat ook niet helemaal waar is. Er zijn zeer velen die zeggen: Wat hebben wij met de rest van de wereld te maken, als wij dat binnenlands maar doen.

Dan zijn er zo van die denkbeelden: wij moeten alles oplossen op onze manier. Zij hebben b.v. steeds besprekingen aan ronde tafels. Weet u waarom die tafels rond zijn? Omdat niemand een belangrijkere plaats mag hebben dan een ander. Maar als u de woorden, die daar vergeefs worden gesproken, als aandrijfkracht zoudt gebruiken, dan zoudt u er een prima carroussel, zelfs een perpetuum mobile van kunnen maken. Waarom? Men is bezig met denken.

Als ik zeg: Wij leven hier op aarde om ons bewust te worden van het hiernamaals en van de werkelijkheid die wij in het hiernamaals zijn, dan spreek ik vanuit mijzelf een waarheid. Maar is dat ook uw waarheid?

Weet u dat? De meeste mensen zeggen: Ik geloof, dat er een hiernamaals is. In zichzelf denken ze: ik hoop dat het waar is. Behalve zondige mensen. Zij denken: gezien hetgeen ik in mijn leven heb gedaan, zou ik daar niet goed terecht komen. Zij hopen dat het niet waar is.

Wat is het verschil tussen het feit, de hoop of de verwachting en het geloof? Wel, wanneer u op aarde leeft, heeft u een aantal ervaringen. Als die ervaringen zich regelmatig kunnen herhalen, moet daar iets achter steken. Als daar iets achter steekt, dan geven we daar al een interpretatie van, maar die is niet noodzakelijk de juiste. Maar als wij zien dat de verschijnselen die kennelijk iets betekenen en ook later feitelijke betekenis blijken te hebben voortdurend optreden, dan mogen wij veronderstellen dat er een onzichtbaar geheel is. Of wijzelf daartoe zullen behoren, weten we dan nog niet.

Als wij dan worden geconfronteerd met stemmen, met mediums, met gegevens, soms met visuele waarnemingen, met emoties waardoor het ineens lijkt of iemand bij ons is, dan verandert de zaak. Dan is dit voor ons waar en is voor ons het bestaan in een hiernamaals dus zonder meer aanvaardbaar geworden. Maar het is nog steeds niet bewezen. Ik zeg dit laatste zo nadrukkelijk omdat wij, eenmaal bezig zijnde met onze opbouw van denkbeelden, al heel gauw geneigd zijn te vergeten dat er een andere benadering mogelijk is. Je kunt echter niet op grond van veronderstellingen een ander verplichten iets te doen.

Als in het joodse geloof b.v. het varken onrein is, dan kan ik mij dat best voorstellen. Dat is namelijk vooral in de oosterse landen werkelijk het geval. De consumptie ervan is gevaarlijk. Er kan trichinose o.m. optreden en er zijn nog andere nevenverschijnselen die door het nuttigen van varkensvlees kunnen worden veroorzaakt. Dat is dus een reden om te zeggen dat het varken onrein is.

Maar moet men dan zeggen dat elk varken altijd onrein is? Religieus gezien doet men dit. Is dat ook redelijk? Neen. Want datzelfde varken is onder noordelijker klimaatcondities een betere voeding dan het rund, omdat men namelijk varkensvlees gemakkelijker kan produceren dan rundvlees en het vetgehalte dermate hoger is dat men daardoor vooral in noordelijker streken een beter aangepaste voeding kan krijgen. Een vegetariër zou hiertegen natuurlijk onmiddellijk in verzet komen. Maar zo is de praktijk

toch een heel lange tijd geweest.

Zo'n geloof heeft dus regels en wetten die als absoluut worden gehandhaafd, terwijl ze alleen betrekkelijk gezien aanvaardbaar zijn. Ook als ik dit geloof belijd, ook als ik mij daaraan wens te houden, inclusief alle regels die daartoe behoren, zo is dit een persoonlijke zaak, maar ik kan dit nimmer zien als iets wat voor een ander eveneens verplichtend is.

Neem nu gewoon de spijswetten. Als je bepaalde dingen hebt gegeten, mag je geen melk in je kopje koffie hebben. Dat klinkt natuurlijk krankzinnig voor een Nederlander. Maar voor anderen is dit nu eenmaal gebruik; dat hoort zo. Dan zeg ik: als dat uw gebruik is, dan moet u wel beseffen dat dit niet is gebaseerd op feiten alleen.

U denkt waarschijnlijk dat filosofie alleen betrekking heeft op heel abstracte dingen, zoals de alchemistische filosofie waarmee de innerlijke verandering plus het ontstaan van het innerlijke goud een kracht wordt waardoor wij het uiterlijke goud kunnen produceren of zelfs kunstmatig leven kunnen wekken. Maar daar gaat het eigenlijk niet om.

In de alchemie zit heel veel filosofie en mystiek en dat is aantrekkelijk. Maar dat is geen bewezen feit, ook al zijn er misschien wel mensen geweest in het verleden die goud hebben gemaakt. Maar zelfs dat kunnen we niet met zekerheid bewijzen.

Dan gaan wij heel eenvoudig terug naar vandaag de dag en zeggen we: Ik heb hier ook te maken met vele theorieën die eigenlijk geen hout hakken. Als men op een gegeven ogenblik uitroept dat de toename van kanker bij de wereldbevolking vooral te wijten is aan het roken, dan zeg ik: U kunt inderdaad aantonen dat het meer voorkomt. U kunt echter niet aantonen dat het normale tabakverbruik op zichzelf kankerverwekkend is. U kunt alleen aantonen dat onder bepaalde levenscondities het beetje extra dat uit het roken voortkomt vergiftiging veroorzaakt.

Dan zeggen die mensen: Weg met het roken! Best. Als u dat wilt, geen bezwaar. Maar het is geen wetenschappelijk bewezen feit, ook al zou Dr. Meinsma mij hier waarschijnlijk ongelijk in geven. Het enige dat men kan bewijzen is, dat ook door roken, maar dan in zeer overmatige doses (enkele honderden sigaretten per dag vergelijkenderwijs) kanker kan worden veroorzaakt. Wij kunnen bewijzen dat de teerproducten die in sigaretten of in tabak zitten als ze uitgefilterd worden kanker kunnen veroorzaken, indien ze direct op de huid worden gebruikt. Maar dat zijn concentraties die zo hoog zijn dat ze in de praktijk nooit bereikt zullen worden. Toch zegt men: het een is het bewijs voor het ander. Iemand die denkt, zegt: Neen, dat is geen bewijs. Het is een aanwijzing voor een bestaand gevaar. Hoe ik daarop zelf wil reageren is mijn zaak. Er is echter geen bewijs zonder meer geleverd.

Er zijn ook mensen die zeggen: Bepaalde dingen moet je niet eten. Aardappelen zijn lange tijd ongezond geweest. Nu beginnen ze weer gezond te worden; waarschijnlijk omdat ze duurder worden. Is dit laatste nu een stelling of een feit? Het is een stelling. Waarom? Omdat het feitelijk ongezond zijn van overmatige aardappelconsumptie niet bewezen kan worden. Wel is bewezen dat, als men zich voornamelijk met aardappelen voedt zonder bijgerechten op den duur bepaalde ziekteverschijnselen (opgeblazenheid e.d.) daarvan het gevolg kunnen zijn. Maar men kan niet zeggen dat aardappelen ooit bewezen gevaarlijk zijn geweest. Tegenwoordig heeft men het over de vitaminen die erin zitten, dus zijn ze wel gezond. Ook dat kan men niet bewijzen. Dit zijn maar stellingen.

Ik kom nu tot mijn volgende stelling. U weet, een stelling is iets dat je goed moet overwegen en waar je je eigen houding tegenover moet bepalen.

Vele z.g. wetenschappelijke argumenten zijn evenals religieuze, filosofische en sociologische argumenten niet gebaseerd op onwrikbaar vaststaande feiten. Dientengevolge kan ik geen enkele stelling zonder meer als juist aannemen, maar zal ik zelf moeten beslissen in hoeverre dit voor mij waarschijnlijk is en in hoeverre de consequenties daarvan voor mij aanvaardbaar zijn.

Cogito ergo sum: ik denk, dus besta ik. (Descartes) Is dit waar? Voor mij wel, want ik denk, dat ik denk. Maar als ik denk, dat ik denk, is er een bewustzijn. Is dit mijn bewustzijn? Dat weet ik niet. Misschien denkt iemand mij en zegt mij te denken dat ik denk. Dat weet ik niet. Het enige dat ik heb geconstateerd is niet mijn bestaan als zelfstandig wezen, maar het feit dat ik een bewustzijn bezit.

Als ik op deze manier kijk naar het verleden, dan vallen mij enkele dingen op. Liang Po, een dichter die ongeveer 10 eeuwen v. Chr. heeft geleefd in China, heeft het in een van zijn gedichten over de materie en komt tot een omschrijving van iets dat lijkt op moleculen en atoom.

Griekse denkers houden zich bezig met de aard der materie en gebruiken zelfs de naam atoom. De oorspronkelijke aanduiding van deze nu nog bestaande bewezen deeltjes is Grieks en stamt van een Griekse filosoof.

Wat is er gebeurd? De denker heeft zich beziggehouden met het mogelijke. Zijn denken was dus speculatief. Maar als wij zeggen: Hij heeft dan toch gelijk gehad, dan mogen wij daarbij niet vergeten dat dezelfde denkers die hebben gesproken over atomen in de Stoa van Athene of aan het hof van de keizers in China ook hebben gesproken over de loop der sterren, de bezielheid van de kometen, over een aantal sferen. De aarde hebben ze beschouwd als een plat liggend middelpunt waarbij hun eigen standpunt waarschijnlijk weer was het centrum van de bestaande wereld. Met andere woorden: ze hebben net zoveel veronderstellingen gemaakt die niet juist waren als veronderstellingen die wel juist waren. Dan is het niet redelijk aan te nemen dat een filosoof gelijk heeft. Of die man nu Sartre heet of een andere naam heeft, maakt niet veel uit.

Wanneer iemand je iets vertelt, dan is dat een specifieke benadering, gebaseerd op enkele feiten en veel veronderstellingen. Toch heeft hij, geloof ik, wel gelijk. Zoals Sartre uitroept: "L'Enfer c'est nous", wij zijn de hel. Dat ben ik vaak met hem eens. Maar bestaat de hel omdat je die zelf bent? Of is de hel een veronderstelling die wij gebruiken om ons eigen onbehagen een vorm te geven die buiten ons ligt? Het is erg moeilijk om dergelijke dingen te beslissen.

Naarmate de filosofen verder gaan met hun veronderstellingen hebben zij de neiging zich te gedragen of zij in feite bezig zijn de werkelijkheid te omschrijven.

Ik stel, dat een filosoof niet iemand is die de werkelijkheid omschrijft, maar slechts zijn denken t.a.v. een onbegrepen werkelijkheid poneert. Per slot van rekening, een groot gedeelte van de moderne wetenschappen en de natuurwetenschappen zijn gebaseerd op een aantal veronderstellingen die nog bewijsbaar zijn. Het zijn interpretaties.

Zelfs datgene wat de astronomen menen te kunnen vaststellen omtrent het Al, o.a. de stelling van het explosieve of vliedend Al. de stelling van de werkelijke waarde van de z.g. Nebula. De sterrenniveaus bestaan uit sterren in geboorte. Het is allemaal onbewijsbaar. Zij zeggen het wel en ze kunnen het wel aanvaardbaar maken, maar er zijn andere uitleggingen mogelijk.

Als wij daarmee bezig zijn, laten wij dan de betrekkelijkheid begrijpen van hetgeen wij doceren. Laten wij inzien dat de hele wereld en alle zekerheden die op ons afstormen eigenlijk niet veel meer betekenen dan bepaalde blaadjes die zich met de privé-omstandigheden van bekende persoonlijkheden

bezighouden. Ze geven geen feiten weer maar veronderstellingen. Ze nemen één feitje en breien daar een heel verhaal aan vast. Diezelfde techniek bestaat niet alleen in die blaadjes, maar ook in de wetenschap en in de godsdienst.

Indien wij die dingen zonder meer als waarheid aannemen, krijgen wij een vervalst wereldbeeld. In een vervalst wereldbeeld kunnen wij niet leven. Dan is ons denken in strijd met de feiten en de werkelijkheid. Op dat ogenblik zullen wij zoveel tegenstellingen en onverwachte tegenslagen ontmoeten dat we geen raad meer weten. En dan krijgen we het gevoel alsof het heelal zich persoonlijk tegen ons keert. Dat is niet waar.

Wij moeten uitgaan van de oorzakelijkheden die we kennen. Wij moeten uitgaan van de bewijsbare feiten voor zover die voor ons bestaan. Daarnaast kunnen wij uitgaan van waarschijnlijkheden, maar wij kunnen die nooit als vaststaand aannemen, hoogstens als mogelijk. Pas als wij ons denken weten los te maken van de verwarring die in de dwaaltuin van de filosofie steeds weer optreedt, zullen wij de mogelijkheid vinden om reëel en vanuit onszelf te waarderen wat er is en wat er in ons leeft.

Ik stel: bij de filosofie en wat dat betreft bij de godsdienst en menige andere stelling vindt er een vervlechting plaats tussen de constateerbare feiten, de in het "ik" levende gevoelens en een aantal mentale veronderstellingen die op zichzelf nog onbewezen zijn. Het eindproduct is dan ook zo ver van de werkelijkheid verwijderd dat wij slechts op enkele punten later een bewijsbaarheid zullen verwerven. En dan zit je er weer mee.

Nu denkt er iemand: dit wordt wel een beetje moeilijk. Maar u bent toch hier om te leren denken. U hoeft niet aan te nemen dat hetgeen ik zeg juist is. Integendeel, u moogt rustig kritiek hebben. Maar u moet wel begrijpen in hoeverre die kritiek feitelijk is, in hoeverre ze gevoelsmatig is, in hoeverre ze uitgaat van veronderstellingen of onbewezen zaken die anderen u misschien als zekerheden hebben voorgelegd. Als u werkelijk wilt leren denken, dan moet u leren uw hersens te gebruiken als een losstaand systeem.

Om te weten wat denken voor ons betekent, moeten wij het denken weten te scheiden in het feitelijke denken en in het veronderstellend denken. In het veronderstellend denken zit een geestelijke waarde, zeker. Er zitten intuïtieve erkenningen in, maar ze zijn niet zonder meer bewijsbaar.

Als ik denk, zo moet u tegen uzelf zeggen, dan moet ik mij voortdurend bewust zijn van wat voor een mens redelijk aantoonbaar is en wat niet aantoonbaar is. Juist door deze scheiding te maken in mijn gehele gedachtenleven maak ik mij vrij van een al te grote beïnvloeding van filosofieën en dergelijke zonder dat ik gelijktijdig afstand doe van het totaal van mijn innerlijke waarden en werkingen die voor mij persoonlijk grote betekenis hebben.

Zo gezien zoudt u in het begin bij alles wat u ontmoet u moeten afvragen: In hoeverre is dit feitelijk waar? In hoeverre is dit voor mij waar? In hoeverre kan ik geen waarheid bepalen? Door deze drie vragen steeds te stellen zult u al heel snel bijna intuïtief komen tot een indelen van uw denkbeelden in verschillende klassen. Eerst als u gekomen bent bij het redelijk denken en steeds tot die redelijkheid en bewijsbaarheid kunt terugkeren, is het voor u mogelijk om zonder gevaar en zonder grote zelfmisleiding te filosoferen.

Als ik bijna meditatief zeg dat de gehele kosmos een soort levend organisme is, beziëld door een God die in alle dingen tegenwoordig is, dan kan ik het niet bewijzen. Dat moet dus filosofie zijn. Deze filosofie kan voor een groot gedeelte worden bevestigd; met andere woorden ik voel dit als juist aan. Is het daarom juist? Dat weet ik niet. Dan moet

ik een stap verder gaan en zeggen: Als dit in mij een waarheid is, dan moet ik uit die waarheid iets kunnen presteren, iets kunnen produceren. Dan vraag je je af: Hoe kan ik dat doen? Eigenlijk is de oplossing heel eenvoudig:

Als u door alleen uw wil daarop te richten een medemens kunt genezen, als u zonder daarvoor bijzonder moeite te doen ineens verschijnen ziet die een ander niet ziet, dan is er kennelijk iets in u dat niet meer valt onder de redelijkheid, onder het menselijk bewijsbare. Maar als ik tien keer op dezelfde manier mij instel en een mens genees, dan staat één ding vast: door het proces kan ik die mens genezen. Als ik tien keer iets heb gezien, dan betekent dat niets, tenzij de tien keer dat ik dat heb gezien tenminste zeven keer het gelijktijdig een aankondiging is geweest voor een gebeurtenis; iets wat voor mij feitelijk waar werd.

Het is misschien moeilijk om dat zo'n beetje te benaderen, dat weet ik wel.

U heeft uw innerlijk leven. U heeft uw innerlijke waarheid. U heeft uw behoefte aan geloof, aan zekerheid. U heeft redenen die u ertoe drijven om dit of dat tijdelijk maar aan te nemen of eventueel te verwerpen. Scheiding in uw denken maakt u duidelijk wat er aan de hand is. Weten wat er aan de hand is, geeft u ook de mogelijkheid om een paar saillante vragen te stellen aan uzelf. Vragen die werkelijk betekenis hebben.

Om te ontdekken of uw gevoelens misschien voortkomen uit ervaringen die u heeft opgedaan of moeten worden toegeschreven aan een inborst die u bezit of dat het misschien een intuïtieve kracht is, de betekenis ervan is aan de gevolgen daarbuiten af te meten.

Ik kan komen tot een vergelijking van mijn innerlijke waarde en de feiten. Ik kan komen tot de erkenning van de filosofische opbouw en de reële achtergronden die ik in het denken kan terugvinden. Dat betekent echter niet dat ik ergens afstand van moet doen. Het betekent niet, dat ik een godsdienst behoef te verwerpen. Het betekent niet, dat ik de wetenschap plotseling aan de kant ga zetten. Het betekent alleen, dat ik onpartijdiger word, dat ik bewuster word en dat ik met dit bewuster leven ook bewuster leer gebruik te maken van alle krachten in mij.

Menige filosofie is de aanleiding geweest tot wat men noemt de wetenschappelijke ontwikkeling. De alchemie was knoeien, laten we maar eerlijk zijn. Maar uit de alchemie is de chemie voortgekomen. En deze chemie heeft wel degelijk onnoemelijk veel mogelijkheden voor de mens geschapen en ...gevaren. Als wij beseffen dat de filosofie de stimulans kan zijn voor een feitelijke ontwikkeling ook in onze eigen wereld, dan komen we misschien een stap verder.

Als wij begrijpen, dat de godsdienst op zich zoals ze wordt voorgesteld niet noodzakelijk waar behoeft te zijn, maar dat hetgeen wij eruit putten en in onze wereld kunnen waarmaken wel degelijk betekenis zal hebben, dan komen wij op een punt waarop filosofie en denken, zonder dat er een versmelting, een kritiekloze volledige aanvaarding plaatsvindt, betekenis krijgt.

De filosofie kan een leidsnoer zijn, maar ze kan nooit een vervanger zijn voor de feiten. Het geloof kan voor ons een innerlijke beleving zijn waardoor onze levensmogelijkheden veranderen. Zolang die feitelijk bestaan en in ons denken voor ons betekenis hebben is de godsdienst voor ons goed. Niet omdat ze waar is, maar omdat ze ons mogelijkheden verschaft.

Alle denken, alle geloven, alle aanvoelen heeft zijn betekenis voor elke mens, mits die mens bereid is op grond daarvan te werken met de zo gevonden waarden en deze te toetsen aan de feiten van zijn eigen wereld. Als wij een brug weten te bouwen tussen ons denken en ons geloven, tussen onze filosofie en de feiten, dan slagen wij erin om onze wereld gro-

ter te maken. Hoe groter en meer beseft onze wereld wordt, hoe meer wij het gevoel zullen hebben dat ons bestaan zinvol is en hoe juist wij ongetwijfeld ook de beperkingen maar ook de mogelijkheden tot voortbestaan beseffen die daaraan verbonden zijn.

Deze les geef ik u gaarne ter overweging.

--:--

DE GASTSPREKER.

Daar het deze avond mijn beurt is om u het een en ander te vertellen over filosofie en denken wil ik graag teruggrijpen naar het verleden.

Ik heb een lange tijd de sterrenkunde, dus de astrologie bestudeerd. Ik heb mij verder beziggehouden met verschillende vormen van geestenbezwinging en alchemie. In het eind is mijn ondergang, geloof ik, voor een groot gedeelte het gevolg geweest van mijn geloof aan 'De Engel van het Westelijk Venster'.

Dit klinkt wat vreemd. Maar als je bezig bent met bepaalde technieken die eigenlijk niets meer te maken hebben met de wereld die je kent, dan ben je gauw geneigd om allerlei veronderstellingen te opperen die nog verder gaan. En als je één keer een rookwolkje hebt zien vormen dat een gezicht zou kunnen zijn, dan neem je aan dat je de grootste geesten zonder meer kunt oproepen en bezweren. Als je dan nog een medium vindt dat allerlei hoge geesten laat doorkomen, dan ben je onder de indruk en je vergeet eigenlijk dat je te maken hebt met jezelf, met je eigen wereld en dat je de consequenties van wat je bent en wat je doet menselijk moet blijven overwegen.

Ik heb enige reputatie opgebouwd als goudmaker. Ik wil daar onmiddellijk aan toevoegen dat het mij nooit werkelijk gelukt is om goud te maken. Ik heb alleen anderen laten geloven dat ik het deed, want dat was in mijn tijd een goed middel om een zeker inkomen te verkrijgen. Mijn werkelijke belangstelling heeft altijd gelegen in de werelden van de geest.

Wanneer ik terugziende probeer om mijn fouten en ook mijn goede kanten in een beeld samen te brengen dat gezien mijn ogenblikkelijke toestand voor mij aanvaardbaar is, dan vind ik mijzelf eigenlijk maar een zielige figuur. Een bekentenis die mij zelfs nu nog niet zonder meer over de lippen komt vandaar dit ogenblik van stilzwijgen.

Het is erg moeilijk toe te geven dat je je dromen hoger stelt dan de feiten en toch zie je dat telkenmale weer gebeuren. Als er iets gebeurt, dan heeft dat ongetwijfeld zijn betekenis. Maar of die betekenis zo groot is als je zelf veronderstelt dat is weer heel iets anders.

Ik heb mij de laatste tijd weer kunnen bezighouden met de ontwikkelingen op aarde. Ik heb moeten constateren dat zelfs de grote denkers uit het verleden eigenlijk hun reputatie aan het verliezen zijn. Ik heb zelfs al mensen ontmoet die dachten dat Spinoza dat groene spul was waar Popeye krachtig van wordt. Dat heeft mij aan het nadenken gezet.

Nu is denken in de geest een heel andere procedure dan op aarde. Bij ons is denken overzien, vergelijken. Als je dan de indrukken van buiten neemt en je meet die af aan wat je aan beelden in jezelf hebt, dan ontstaat er al heel gauw een zuiverder reliëf. Dan ga je zien waar

de werkelijk belangrijke punten in het leven liggen.

Toch moet ik eerlijk toegeven dat ik het nooit heb berpuwd dat ik goed van geloof was. De gevolgen, ja, die berouwen mij. Maar het feit, dat je aan iets kunt geloven, ook als het niet bewijsbaar is, dat geeft je de kracht om feiten aan te pakken die je niet begrijpt. De enige moeilijkheid is, meen ik, dat je dan geneigd bent om je droombeeld in de plaats van de werkelijkheid te zetten.

Een wereld is geen ideaal. Een ideaal zal nooit de wereld zijn. Je kunt, zoals ik, op zoek gaan tot zelfs in het graf van een bekende abt om de geheimzinnige flesjes te vinden waarin het alchemistische geheim is geborgen. Als je dan die dingen vindt, denk je: nu heb ik het gemaakt. Althans ik meen, dat dat in de moderne taal de uitdrukking is. Ik heb die flesjes gevonden en eigenlijk daardoor mijzelf mismaakt.

Geloven is nooit slecht. Filosoferen kun je alleen maar helpen om in te zien wat er allemaal mogelijk kan zijn. Maar op het ogenblik, dat je wat je in jezelf opbouwt verwacht met datgene wat er buiten je bestaat, kom je in moeilijkheden. De aantal keren dat ik spoorlags heb moeten vertrekken is dan ook tamelijk veelvuldig geweest. Niet te vergeten de keer dat ik heb moeten ontkomen aan die Pool, die me ook in de kerker heeft laten gooien. Van zijn standpunt had hij gelijk, want ik kostte hem veel meer dan ik hem opleverde. Maar hij was in ieder geval nog niet zo onhoffelijk als de Duitse graaf die in mij kennelijk een schatkamer zag die ik niet was.

Als je een beeld hebt van jezelf, dan mag je zelf daarmee leven, maar je mag het nooit aan de wereld opdringen. Want als je tegen jezelf zegt: Ik ben almachtig, dan kun je daarmee soms veel bereiken, ook al weet je dat je dat niet bent. Maar als je het tegen een ander zegt en die zegt: Laat mij dat zien, dan beginnen de moeilijkheden. Je kunt ze natuurlijk oplossen met een holle roedestok en dan kun je aan de oplossing wat goud toevoegen. Dat is niet zo moeilijk. Dan een beetje was erop, wie ziet dat. Ik doe mijn uiterste best om dit alles om te zetten in termen die passen in uw tijd en wereld. Ik zou dan willen zeggen dat het heel wat anders is om de dingen te zeggen dan om ze waar te maken. En toch is het de waarheid waarmee wij altijd worden geconfronteerd.

Nu heb ik langzamerhand geleerd dat er heel wat verschillende werkelijkheden bestaan. Kennissen van mij, die ook voor u daarover wel eens hebben gesproken, hebben het dan over parallelle werelden. Er is ongetwijfeld een wereld geweest waarin Magister John inderdaad goud heeft kunnen maken. Maar dat was ik niet. Dat de mogelijkheid er was verandert niets aan de feiten en de problemen die daaruit voor mij zijn voortgekomen. Er zal ongetwijfeld ook wel ergens een wereld zijn waarin ik gewoon de wetenschapsman ben geworden en meer de kant ben uitgegaan van b.v. Bacon. Maar dat was niet mijn wereld. Ik geloof, dat het onze grote fout is dat we de werelden van mogelijkheden verwarren met de werelden van feiten. Nu ja 'we' is zeer algemeen gezegd. Voor mij is dat zeer zeker het geval geweest.

Als ik zeg dat ik kracht heb, dan is dat ongetwijfeld waar voor mij en voor een deel van de wereld waarin ik nu leef is dat zeker ook waar. Dat heb ik kunnen demonstreren. Als ik tegen u zeg dat ik kracht heb, is dat dan nog waar? Ik weet het niet.

Als ik tegen u zeg: Ik straal kracht uit. Wat ziet u dan? Iemand, die met de handen omhoog staat als in een gangsterfilm waarin iemand wordt overvallen. Dat wil niet zeggen dat die kracht er niet is. Het wil alleen zeggen, dat die kracht niet feitelijk bestaat in uw wereld en dat ze alleen werkzaam kan worden, indien door u die kracht feitelijk wordt.

Nu denk ik dat de fout van menig filosoof (ik heb mijzelf ook als zodanig beschouwd vroeger) is, dat hij eenvoudig aanneemt: wat ik stel moet waar zijn. Hij kan niet begrijpen wat een ander daarvan denkt of hoe de ander daarop reageert. Mijn werkelijkheid domineert mijn wereld. Dat is een fout, omdat de anderen namelijk niet reageren op onze werkelijkheid, maar op hun eigen werkelijkheid. Het is niet aan mij om uit te maken of de werkelijkheid van een ander meer feiten bevat dan de mijne. Maar ik weet wel degelijk wanneer er bepaalde dingen zijn in mijn bestaan en wereld die bij anderen aanspreken, dat er dan conflicten kunnen ontstaan.

Als ik zeg: Ik kan goud maken (of dat waar is of niet, of dat geestelijk goud is of stoffelijk goud), dan denkt iemand met een lege beurs: laat mij die vent gauw in dienst nemen, dan is zo de schatkist vol. Want voor die ander is het wonder, dat voor mij een eenvoudige betekenis heeft, een middel om meer te kunnen uitgeven. U zoudt kunnen zeggen: het is eigenlijk als het conflict tussen een minister van Sociale Zaken en een minister van Financiën.

De minister van Sociale Zaken zegt: Als wij dat doen, dan wordt de wereld beter. De minister van Financiën zegt: Dat kan alleen, indien het oplevert. Leven ze daarom in een verschillende wereld? Misschien wel. Hun eigen specialisme veroordeelt hen tot een zekere eenzijdigheid. Die eenzijdigheid is zeker belangrijk voor hen. Maar ze betekent tevens het wegvallen van een harmonie: een samengaan van het geheel.

Een oud veldheer had één stelling: "Een goed veldheer," zei hij, "staat zo hoog dat hij de bewegingen van alle troepen kan volgen. Want alleen hij die overzicht heeft heeft de mogelijkheid om een slag snel te winnen." Dat was waar voor een veldheer uit mijn tijd, maar het is evenzeer waar voor de mens van uw tijd.

Als wij de zaken niet als een geheel kunnen overzien, maar bevooroordeeld op de een of andere manier proberen de werkelijkheid van anderen te onderwerpen aan onze dromen, dan scheppen wij conflicten die onoverkomelijk zijn. En dan zijn er toch weer die innerlijke waarheden waaraan je je niet kunt onttrekken.

Men heeft mij wel afgeschilderd als slachtoffer van een slecht medium. Dat was ik niet. Eigenlijk heb ik zelf datgene tot stand gebracht voordat het medium invloed op mij kreeg. Maar hij heeft mij afgeschilderd als een oplichter. Dat was ik niet, want ik geloofde dat hetgeen ik zei te kunnen mogelijk was. Ik kon het echter niet waarmaken.

Men heeft ook gezegd dat ik een slachtoffer ben geweest van mijn eigen dwaasheden. Was ik een dwaas? Ik denk het. Ik weet het niet zeker. Is het dwaas om in jezelf te geloven in een God? Is het dwaas om te geloven in een heir van geesten die allen bijzondere mogelijkheden hebben en die kunnen bijstaan? Is het dwaas om te geloven aan de tijd als iets waar je buiten kunt gaan staan om te zien wat er morgen gebeurt of om zeker te zijn wat zich gisteren heeft voorgedaan? Ik denk het niet, want in de geest zijn deze zaken zonder meer waar. Maar kan ik op aarde leven alsof ik een geest zou zijn? Ik denk, dat daar mijn grootste fout lag.

Ik droomde van een innerlijke wereld waarin je door het bijeenvoegen van de wil, het besef, het diep innerlijke licht en de kracht van de totaliteit in een bepaald ritme zou kunnen komen tot het werkelijke vuur waarin alles smelt en wordt veredeld. Innerlijk is dat waar. Maar deze innerlijke versmelting moet je doormaken. En als je die nog niet kunt waarmaken, is het dwaas om naar buiten toe experimenten te doen die daar bij horen. Het is alsof iemand, die nooit geleerd heeft een degen te hanteren, opeens een schermdemonstratie wil geven en misschien een duel van een erkende vechtersbaas wil uitvechten. Dat is fataal. Wat je in jezelf bereikt is de basis voor hetgeen je naar buiten kunt doen. Daarvan ben ik overtuigd.

Ons onderwerp zou moeten zijn: Filosofie en denken. Als ik denk, dan filosofeer ik. Want ik kan mij nooit alleen aan de feiten houden; ik houd mij ook aan mijzelf.

Een mens, die in zichzelf leeft, heeft zijn eigen opvattingen. Die behoeven niet juist te zijn, maar hij heeft ze. Als hij dan naar de wereld kijkt, ziet hij zijn denkbeelden in de wereld. Hij ziet ze in ieder geval veel scherper dan al het andere. Zo is elk wereldbeeld eigenlijk een soort filosofie. Dan zou je kunnen zeggen, dat het denken slechts een middel is om dit eigen beeld (het innerlijk denken) in een kader te plaatsen waardoor het voor de mens, de mensheid, de wereld van de mensen en de feiten aanvaardbaar wordt.

Ik ben mij ervan bewust dat je als gastspreker op enige moeilijkheden moet rekenen. Ik ben al heel erg dankbaar dat de taalmoeilijkheden gemakkelijk kunnen worden overwonnen. Ik ben mij er ook van bewust dat een gastspreker vaak de dingen anders zegt dan menigeen leuk of goed vindt en daarbij zijn de sprekers van uw Orde niet uitgesloten.

Maar kan ik verloochenen wat ik ben? Zeker, Magister John wilde een meester zijn. Ik ben nog steeds geen meester. De titel Magister heb ik allang verloren. Maar ik ben mijzelf. Ik leef mijzelf. Alle kracht en uitstraling die ik bezit is deel van mijzelf. Alles wat aan denkbeelden, aan herinneringen in mij leeft is deel van mij.

Als ik denk aan vorige bestaansvormen (ik heb ze nu leren kennen), dan zie ik hoe onvermijdelijk het was dat ik zou vastlopen in deze warboel van dwaasheden die eigenlijk waren gebaseerd op een innerlijke wijsheid die werd misverstaan. Ik weet heel goed hoe ik ben geworden wat ik nu ben, maar dat verandert de wereld niet waarin ik leef.

Wanneer ik spreek met de geest, dan moet ik nog altijd een antwoord krijgen op hetgeen er in mij leeft en dan moet een vergelijkingelijking mogelijk zijn. Zonder dat ben ik niets waard. Zonder dat is er geen overdracht van materiaal, van feiten, van denkbeelden mogelijk.

Wanneer ik met u spreek, dan kan ik wel putten uit oude herinneringen. Ik kan misschien uw aandacht een ogenblik boeien, maar hoe kan ik overdragen wat mij werkelijk beweegt? Dat kan ik alleen doen voor zover dat in u ook bestaat. Zelfs met woorden ben je afhankelijk van de echo, het terugkaatsingseffect dat in een ander bestaat. Dan zit je hier als gast en moet je spreken over filosofie en over denken.

De Schepper heeft de mens een brein gegeven. Dat is ook filosofie. Dat brein moet je gebruiken. Dat is ongetwijfeld waar. Maar als je een brein hebt en nog veel meer, betekent dat dan dat het brein het belangst is?

In de dagen dat ik mij op het vasteland heb bewogen, heb ik een kunstenaar ontmoet die werkte met een camera obscura. Hij maakte de schetsen van zijn schilderstukken door in een donkere kamer middels een paar lenzen het beeld op een vlak te projecteren en dat dan na te schetsen; dus de lijnen in te tekenen die de werkelijkheid daarop had geworpen.

Ik geloof, dat voor ons het brein misschien zou kunnen functioneren als een lens. In ons tekenen we een werkelijkheid na die we niet kennen en die we zonder dat misschien niet zo nauwkeurig zouden kunnen volgen. Maar in de lijnen kun je niet het karakter vatten van een mens. Daarom waren er bij deze schilder voor het gelaat altijd extra zittingen nodig. Zijn kennis op anatomisch gebied maakte het hem wel mogelijk om de menselijke vormen zonder meer uit te beelden. Voor de kleding had hij toch weer zijn camera obscura nodig. Dat is heel interessant.

U leeft. Uw gedachten weerkaatsen datgene wat buiten u is naar binnen. De materie wordt daardoor gemakkelijker omschrijfbaar, gemakkelijker te hanteren. Maar als u de werkelijkheid in het gelaat ziet, dan zijn er

geestelijke waarden, dan zijn er intuïties die u nooit kun vangen in een redelijk denken of de reflex daarvan in u. Dan moet u er iets bijvoegen van emotie, van voelen, van innerlijk weten misschien. Pas dan kunt u werkelijk het kunstwerk van het leven voltooien.

Mijn fout is geweest dat ik alles in mijzelf schetste zonder te letten op de lijnen van de werkelijkheid. De fout van menigeen is dat hij alleen de lijnen van de werkelijkheid schetst en de daar achter verborgen diepe innerlijke waarheden, de geestelijke tendensen, dat wat alleen in kleine tekens spreekt en toch versterkt moet worden om duidelijk te worden, verwaarloost.

Wij hebben onze gevoelswereld wel degelijk nodig. Wij kunnen niet helemaal zonder de droom, want uit onze dromen bouwen wij tenslotte onze werkelijkheid op. Maar wij moeten niet vergeten dat de droom niet gekleed is in de lijnen van de werkelijkheid. Daarom kan zij zich nooit buiten ons bewegen, buiten ons volledig waar worden. Pas als wij de werkelijkheid met haar soms harde lijnen kunnen toepassen op het innerlijke beeld, kunnen we de twee samenvoegen en dan ontstaat inderdaad het kunstwerk.

Alchemie wordt wel eens de hoge kunst genoemd. Ik ben daarin in zeker opzicht een jammerlijke mislukking geweest. Maar ik heb veel van die hoge kunst bijgeleerd nadat ik uw wereld had verlaten.

De hoge kunst is niets anders dan het samenvoegen van het innerlijk met de werkelijkheid, zodat je een steeds duidelijker beeld krijgt van iets dat onaantastbaar is, dat bestaat in een wereld buiten je, voor iedereen verstaanbaar blijft hoe en waar je ook leeft en aan de andere kant niet datgene ontbeert wat in je is, wat je beweegt, wat je werkelijk zijn mogelijk maakt.

Het is misschien een treurig beeld, als je spreekt over alchemie en moet zeggen: Ik ben begonnen met enorm te falen. Maar falen op zichzelf heeft ook betekenis. Het falen op zich zegt ons steeds weer dat we nog anders moeten werken, nog anders moeten leven, nog anders moeten zijn. Daarom is een mislukking helemaal niet erg en is een teleurstelling zelfs vaak een vruchtbare stimulans om verder te gaan.

Wij moeten ons niet laten verslaan door het leven en datgene wat anders ging dan wij verwachtten. Wij moeten verder gaan met ons werk, maar dan moeten wij ook nadenken over de wijze waarop wij dat werk willen uitvoeren.

Misschien in tegenstelling met dat wat u geleerd zal worden in deze cursus wil ik hier als gast pleiten voor de mogelijkheid om je denken alleen te gebruiken om richting en inhoud te geven aan de droom, die in je leeft. Als u vindt dat het vreemd is?

De goede God heeft geschapen. Toen Hij begon was er niets - tenminste dat vertelt men ons. Maar als er niets was hoe heeft het dan zijn vorm gekregen? Als de bijbel gelijk heeft, dan heeft God de wereld gedroomd lang voordat ze werkelijk werd. Misschien is zijn droom hier en daar in een nachtmerrie veranderd.

Wij dromen evenzeer. Wat we dromen zullen we moeten waarmaken op de een of andere manier. Maar we moeten ervoor zorgen dat de droom niet met ons wegloopt; dat de droom ons niet beheerst. De droom moet voor ons zijn: de krachtbron waaruit wij putten, de gevoelswereld, de geestelijke wereld, de wereld van krachten. De wereld van licht en werkelijkheid moet voor ons niets anders zijn dan de stimulans om te scheppen. Maar de schepping wordt bepaald door ons weten, onze mogelijkheden die we kennen, onze rede, kortom, door ons denken. Daarom pleit ik - gezien wat ik heb beleefd en geleerd - voor een steeds weer uitgaan van je innerlijke dromen, van je filosofieën, van de profetische beelden, maar dan aangepast aan het mogelijke.

Denk nooit dat je droom een beeld is van de wereld. Ze is een beeld van jezelf. En als je dan denkt, vind je hier en daar een vage gelijkenis in de

wereld buiten je en daar kun je gebruik van maken. Dat is je middel om jezelf uit te drukken en waar te maken, verder niets.

Ik heb u hopelijk een beeld kunnen geven van wat dit onderwerp betekent voor iemand, die door zijn dromen vergat te denken en door zijn gedachten vaak zijn dromen en de werkelijkheid verloochende. Dat ben ik geweest. Dat het u beter moge gaan. Dat u ergens uw Ultima Thule moge vinden. Dat u ergens het land zult bereiken waarin de droom en de feiten één harmonie vormen. Dat is hetgeen ik u met geheel mijn wezen toewens. Maar zonder uw eigen gebruik van uw vermogen tot redelijkheid zo goed als van uw innerlijk vermogen tot dromen zult u dat, vrees ik, nooit bereiken.

D E D R O O M.

Dromen zijn werkelijkheden, die -- karikaturaal vertekend -- ons spreken van hetgeen wij zijn, wat we verwachten van een wereld, verwachten van ons leven, van de feiten die we zullen ontmoeten zonder ze te herkennen.

De droom is altijd weer het middel waardoor het "ik" zichzelf zegt wat er gaat komen. En uit de veelheid van gebeurtenissen die uit de droom waar worden putten we dan de zekerheid dat we worden gewaarschuwd of dat we weten; maar altijd pas nadat het is gebeurd. Dat is onze fout.

Wij dromen en wij moeten weten dat een droom een droom is. Ze heeft haar reden, ongetwijfeld. Maar wie zijn wij dat we de droom kunnen verklaren tot werkelijkheid? Wie zijn wij dat wij voortdurend moeten hunkeren om in onze dromen feiten te zoeken die ze moeten bevestigen in de wereld waarin we denken te leven?

Laat onze dromen een begeleiding zijn van wat wij de werkelijkheid noemen. Laat onze droom voor ons de bron zijn van inspiratie om in de werkelijkheid te leven en dingen tot stand te brengen.

Slechts zij die weten te dromen, brengen de wereld vooruit. Slechts zij die diep in zichzelf de hoogste dromen dromen zijn degenen die de mensheid helpen aan een verdere bewustwording. Maar wij, wij dromers, moet blijven beseffen: de droom is niet onze wereld en onze wereld is niet onze droom. Maar daar waar we iets van de droom in onze wereld kunnen terugvinden, daar vinden wij de kracht terug die onze droom heeft voortgebracht.

Met deze korte overweging hebben wij net tijd genoeg gehad om na de gastspreker alles weer te normaliseren.

:-:-:

WERKELIJKHEID

HOOFDSTUK III.

WAARHEID EN ONWAARHEID.

Voor ik begin zou ik graag op het volgende willen wijzen: In verband met deze cursus is het ook goed, als u de les van cursus I doorneemt. Het zijn wel een stel oude waarheden, maar het neemt niet weg dat ze erg belangrijk zijn ook voor onze cursus.

Waarheid is altijd betrekkelijk. Onwaarheid dus ook. Het is misschien moeilijk om je dat te realiseren, als je aan het zoeken bent naar innerlijke werkelijkheid en daarbij toch in het subjectieve terecht komt. Maar wat in mij waar is, dat is daarom nog niet altijd waar in werkelijke zin of zelfs in kosmische zin.

Een kosmische waarheid - wij hebben dat in de eerste les al gezegd - is niet te vertalen. Zij is een gevoelskwestie, een intuïtieve kwestie waaruit we hoogstens komen tot een omstelling van al datgene wat we reeds als inhoud en als denkbeeld in ons dragen. Dan is het ook begrijpelijk, dat wij geen kosmische waarheden kunnen kennen en verkondigen.

Aan de andere kant zitten we ook met waarheid en onwaarheid. Dat is ook een beetje moeilijk, want iets wat nu onwaar is, kan morgen waar zijn. Laat mij een voorbeeld daarvan geven:

Het is niet mogelijk de Nederlandse werkloosheid te bestrijden. Is dat waar of onwaar? Dat is heel erg moeilijk te zeggen. Dan ga je kijken naar een bepaald standpunt. De een zegt: onwaar. De ander zegt: waar. Als we rekening houden met de huidige omstandigheden, dan is de stelling onwaar. Houden we rekening met de omstandigheden die zich over een jaar zullen voordoen, dan is dezelfde stelling waar. Het is zoiets als iemand zegt: tbc kun je niet uitroeien. Dat is altijd waar geweest totdat men ongeveer 5 à 6 jaar geleden met nieuwe mycinepreparaten is gekomen. Nu heeft men die mogelijkheid dus wel.

Als ik in mijzelf bezig ben en ik zeg: God is licht, is dat dan waar of onwaar? Voor mij kan dat waar zijn omdat ik, als ik mij concentreer op God, licht zie. Is die God daarom licht? Dat weet ik niet. Ik constateer een verschijnsel in mijzelf.

Nu word ik bewuster. Ik ga verder door in de werkelijkheid en mijn God is geen licht meer. Dus, God is licht is voor mij onwaar.

Het zijn heel moeilijke zaken om je daarmee bezig te houden. Ik kan begrijpen, dat menigeen moeilijkheden daarmee krijgt. Daarom moet je uitgaan a priori van je eigen innerlijk en je eigen innerlijke wereld. Maar je moet begrijpen dat waarheden, die je in jezelf vindt en die je op dit ogenblik kunt beleven, niet eeuwige waarheden zijn.

Ik begin met een eenvoudige opzet. U zoudt het zelfs meditatief kunnen gebruiken.

Ik ben. Ik ben deel van licht. Ik kan geen deel van licht zijn zonder duister. Ik kan zonder duister geen deel zijn van licht. Dus ben ik duister, dus ben ik licht.

Wanneer ik licht ervaar in mij, zal ik het lichte rond mij ervaren. Mijn wereld is dan een lichtende wereld.

De waarheid van de kosmos is de lichtende Godheid die werkt door mij. Op het ogenblik, dat ik in mij de duisternis beleef, is het duister rond mij in de wereld zichtbaar. Het manifesteert zich overal, negatief en als verval.

Zoek ik naar mijn Godheid, dan kom ik in een vreemde echoënde leegte terecht. Ik zie niets, ik hoor niets en er is niets dat mij moed geeft. Toch zijn beide punten even waar of even onwaar. Het is moeilijk om dit te begrijpen.

Soms zegt men: Ik heb niets aan mijn leven; dat komt zo vaak voor. Er zijn mensen die slaken die kreet zo om de andere dag: Ach, wat heb ik aan mijn leven! Het enige antwoord is, dat ze het niet kwijt willen ondanks alles. Zij zeggen wel: ik wil het kwijt, maar als puntje bij paaltje komt, dan nemen ze het weer terug. Die gevallen hebben wij zo vaak. Ze proberen het terug te nemen, als ze niets meer terug te nemen hebben.

Als je zegt: mijn leven is niets waard, dan kijk je naar de negatieve kant. Maar dan is dat negatieve ook op elk terrein op dat ogenblik negatief. Het betekent niet dat er geen licht is, dat er geen mogelijkheid is, het betekent alleen maar dat je in jezelf op dat moment werkt met het duister en dat je daarom het duistere rond je projecteert. Zou je een ogenblik later in een opgewekte stemming zijn (je ziet de zon, je voelt je blij), dan is het vanzelf ook licht in je.

Dat licht in je impliceert dan dat je ook lichtende ervaringen hebt, dat de erkenning van het leven lichtend is. Je leven is opeens weer de moeite waard. Dat is kennelijk een zeer persoonlijke aanpak en het is ook een grote fout. Want als ik in staat ben om in mij het begrip van licht te wekken, dan zal ik dat om mij heen in de wereld net zo goed zien. Het wil niet zeggen dat ik blind ben voor de feiten van de wereld, maar mijn bewustzijn vertaalt alles in positieve termen. Dan is de beheersing voor mij belangrijker dan de vraag: waar of niet waar? Want de waarheid is licht en de waarheid is duister. Maar mijn beheersing stelt mij in staat om uit deze waarheid het lichtende in de eerste plaats waar te maken en daardoor in mij de kracht te vinden waarmee ik het duister omvorm tot een positieve betekenis.

Nu zult u zeggen: Waarvoor is het nodig dat we in onszelf een positieve betekenis hebben? Nu, als we ons met de werkelijkheid bezighouden, dan zitten we altijd enigszins in moeilijkheden. De werkelijkheid is namelijk iets waarmee we ook niet helemaal terecht kunnen. Maar als ik nu uitga van een kosmische werkelijkheid en ik stel, dat deze kosmische werkelijkheid de vrede, de rust, de stilte is waarin ik volledig mijzelf kan zijn en erkennen zonder enige beperking maar ook zonder enige consequentie, dan ben ik heel dicht bij het hoogst voorstelbare voor een mens: Nirwana of iets dergelijks. Maar het gaat eigenlijk nog veel verder.

Neem ik deze basis aan, dan geldt: Als ik die basis in mij weet te wekken, dan wordt voor mij alles wat daarmee in betrekking staat waar. Het houdt niet in dat licht en duister ophouden te bestaan, maar het betekent dat licht en duister een elkaar aanvullende waarde worden. Ze geven elkaar a.h.w. de nadruk die nodig is om ze te besef-

fen, maar ze kunnen mij niet beroeren. Zij kunnen mij slechts bewust maken van het zijn. Dat is dan altijd weer een stap verder in de goede richting.

Als je bezig bent met de innerlijke werkelijkheid, dan word je altijd weer geconfronteerd met de uiterlijke werkelijkheid. De innerlijke werkelijkheid kan zijn: God is met mij en de wereld is goed. Terwijl de uiterlijke werkelijkheid is: nu laat die stommeling een pond lood op mijn tenen vallen. Waarmee er een formule wordt gevormd die nooit als gebed bedoeld kan zijn.

Waar en onwaar. Is mijn innerlijke werkelijkheid waar of is mijn uiterlijke werkelijkheid waar? Het ligt er maar aan hoe ik het bekijk. Want als ik in mij een werkelijkheid vind vol rust, vrede en kracht en ze gooiën mij een blok beton op mijn tenen, dan barst het beton en niet mijn tenen. Maar aangezien dat zeer zelden voorkomt, zal de mens over het algemeen beweren dat de uiterlijke werkelijkheid bepalend is. Dat betekent, dat hij zijn waarheden vooral in de wereld buiten zich zoekt. Die waarheden kunnen we dan weer gaan opsommen.

Is het waar dat een mars voor de vrede inderdaad de vrede kan brengen? Als je zegt 'kan', dan is het antwoord: Ja, het is waar. Maar als je zegt 'zal', dan is het onwaar. Omdat namelijk een manifestatie op zichzelf nooit bepalend kan zijn voor de reacties die deze manifestatie elders wekt. Als je dat nu maar begrijpt, dan zul je de uiterlijke waarheid ook zien in haar betrekkelijkheid. Wat voor mij belangrijk is, behoeft niet voor iedereen belangrijk te zijn.

Wanneer iemand met een werkgelegenheidsplan komt, dan is dat mooi, dat is positief. Ik ben erg blij dat het bestaat, maar zal het wat uithalen? Dan is het antwoord van de werkelijkheid: waarschijnlijk niet. Ik kan zeggen: Ik ga uit van: waarschijnlijk niet, dus is het plan niet goed. Ik kan ook zeggen: Als de wil bestaat om meer werkgelegenheid te scheppen, dan zal het misschien niet direct gelukken, maar we zullen er in ieder geval iets mee bereiken.

De uiterlijke werkelijkheid van een mens is meestal bepaald door het negatieve. Dat kunt u trouwens zien in elke krant. Daar staat nooit in dat iemand erg gelukkig is geworden. Er staat hoogstens in dat hij is verongelukt, dat hij de honderdduizend die hij gewonnen heeft onmiddellijk heeft vergokt of iets dergelijks. Voor de rest is er moord en doodslag, verkeersongelukken en wat er verder nog aan verheugende feiten te vinden zijn op deze wereld. Dat is gewoon de richting van de mens. Uw werkelijkheid wordt negatief afgeschilderd.

Waarom doet men dat? Omdat u in contrast tot deze uiterlijke negativiteit zelf het gevoel krijgt dat u er tenminste nog een beetje positief uit ziet. Maar als u met de innerlijke werkelijkheid bezig bent, dan heeft u die toestanden van buiten niet nodig. Dan heeft u ook die nadruk op het negatieve niet nodig. Ik geloof, dat dat een punt is waarmee u werkelijk rekening moet houden.

Wanneer ik vrede vind in mijzelf en deze vrede voor mij zo sterk kan maken dat ze mij blijft beheersen in elke constatering van een werkelijkheid buiten mij, dan zal de werkelijkheid buiten mij mij niet beïnvloeden, tenzij ik dit bewust wens. Terwijl ik gelijktijdig voortdurend een invloed kan (niet moet maar kan) uitoefenen op de werkelijkheid buiten mij. Kijk, dan zit je al een heel stuk positiever.

Ik kan begrijpen dat mensen zeggen: Is dat nu wel waar, als iemand zegt dat alles eigenlijk goed is? Het ligt er maar aan hoe u dat bekijkt. Het is natuurlijk onwaar, als u uitgaat van uw standpunt. Hoe zien de mensen dat vaak? Mijn positie is de ergste. Mijn toestand is verschrikkelijk. Wat ik moet doen dat moet ik toch kunnen volhouden. Als ik dat niet kan, dan ben ik nutteloos. En dat soort dingen.

Maar is dat wel waar? Vloeit niet het een uit het andere voort?

Daarom verkondig je ook tegenover jezelf in je benadering van de wereld vaak grote onwaarheden.

Ik ken mensen die tegen zichzelf zeggen: Ach, ik ben oud en machteloos. Er is niet veel meer, wat zal ik mij druk maken. Dat is een echte A.O.W.-instelling. Als het dat niet was, dan waren er al veel A.O.W.-ers in opstand gekomen de laatste tijd. Als we dat nu proberen om te zetten, dan zeg ik: In mij is kracht. In mij is vrede. In mij is schoonheid, wijsheid. U moogt het allemaal uitzoeken. Deze waarde is voor mij het licht, het belangrijke waarmee ik leef. Dit is voor mij de aanvaarding van het leven en daarmee van het totaal van het zijnde, dus ook de werkelijkheid die ik buiten mij constateer.

Dan ziet het er anders uit. Dan ben ik niet meer machteloos; en dat is al belangrijk. Want wat ik doe en in mij tot stand breng, zal altijd - ook als ik het niet onmiddellijk kan uitdrukken in de wereld buiten mij - werken in de wereld buiten mij.

Of ik nu wel of niet de wereld goedkeur, doet niet meer ter zake, want de kracht die in mij is, is positief erkend. Elk positief punt in de werkelijkheid buiten mij zal daardoor sterker kunnen worden. De negatieve punten wijken a.h.w. terug. Dan zeggen de mensen: Dat moet je maar eens duidelijk maken.

Er bestaan legenden. Als de duivel je verschijnt, dan moet je een kruis voor je uit houden. De duivel zal dan terugwijken. Er bestaat echter ook een ander gezegde: Waar de priester voor gaat, mag de duivel volgen. Wat is nu waar? Het is allebei ergens waar. Als voor mij het kruis het symbool is van het hoogste licht, de hoogste kracht, de hoogste liefde, dan zal alles wat geestelijk negatief is (of het nu duivel wordt genoemd, demon, spook of geest) daarvoor terugdeinzen; niet voor het teken maar voor het licht. Maar als ik denk dat het ding op zichzelf het zal doen, dan zegt de duivel: Wat heb je daar een leuk ding. Laat mij het eens vasthouden.

Het is misschien krankzinnig, maar hoeveel mensen zijn niet bezig om hun bewustzijn te verhogen, om hun begrip van de werkelijkheid te intensifiëren? Ondertussen zijn ze voortdurend bezig om een wereld af te breken. Niets deugt er, niemand deugt. Ik kan dat wel begrijpen. Er zijn vaak redenen genoeg voor. Maar wat kom je daar verder mee?

Een oud boerengezegde is: 'Zaai vroegtijdig, opdat het graan opschiet en het onkruid verstikt. Hij, die laat zaait, zal zien dat het graan door het onkruid wordt verstikt.' Dat is volkomen waar. Want als wij steeds bezig zijn om eerst te kijken naar de negatieve dingen, dan zal het goede dat in ons leeft (de innerlijke positieve waarde) eenvoudig niet meer tot gelding komen. Dan worden we overweldigd door het negativisme in ons. Maar als het omgekeerd is, als wij voortdurend werken eerst aan de innerlijke positiviteit (dus, het moet niet van buiten komen, als het maar in ons leeft), dan is dat al genoeg. Dan hebben wij de kracht waarmee het koren het onkruid a.h.w. verstikt. Het goede in ons kan dan zo sterk groeien dat onze werkelijkheid een goede werkelijkheid wordt. De innerlijke werkelijkheid, die goed en lichtend is, impliceert uit de aard der zaak dat onze inwerking op de werkelijkheid naar buiten eveneens een positieve is.

Er zijn honderden verhalen daarover te vertellen. Als ik u zou willen overstelpen met voorbeelden, dan zouden dat boekdelen worden.

Ik stel het volgende: Je innerlijk bewust zijn van licht of desnoods alleen maar van de mogelijkheid van positiviteit impliceert niet alleen het bestaan in jezelf van deze mogelijkheid (het is niet alleen in jezelf waar), maar ze betekent ook naar buiten toe een waarheid. Dat wil zeggen, dat iemand die zich innerlijk sterk voelt gewoon buiten zich dingen kan zien die tot de geest behoren; dat iemand die innerlijk dat gevoel heeft

hoe dan ook in staat is een ander te genezen of een ander tegen te houden als hij iets verkeerd wil doen. Dan heeft hij de zeggenschap, de invloed, de kracht die nodig is.

Als je daarmee rekening houdt, dan is het zelfs bewijsbaar dat je innerlijke werkelijkheid je uiterlijke werkelijkheid kan beïnvloeden, kan beheersen in bepaalde aspecten - zij het niet in het geheel - en veranderen.

Er zijn mensen die zeggen: Het is zo moeilijk. Als ik aan God denk, dan heb ik niets. Dan denkt u toch niet aan God. Waarom moet het altijd een mannetje op een troon zijn of een lichtende wolk in de ruimte? Goed, positief, wat is dat voor u? Is dat niet gewoon een gevoel van tevredenheid of alleen maar het idee dat het zinrijk is, een ogenblik dat u komt tot een aanvaarding van uw bestaan? Noem dat dan God, of noem het alleen maar gezond verstand. Als u die kant uitgaat, dan komt u tot de eerste en de belangrijkste handeling die noodzakelijk is voor het vinden van waarheid. Ik wil dit in een paar regels neerzetten, dat lijkt mij gemakkelijker.

Al datgene wat ik ben geweest, wat ik ben, wat ik ooit zal zijn is van betekenis, want in mij leeft iets wat ik niet kan ontkennen.

Alles wat buiten mij en naar buiten toe vanuit mij gebeurt, is onbelangrijk, tenzij het in strijd is met dit gevoel van aanvaarding, van vrede en geluk dat ik in mij ken.

Ik heb geen goden en geen demonen nodig. Ik heb vrede in mijzelf nodig en aanvaarding van mijzelf. Als in mij de aanvaarding van het "ik" waar is, heb ik alle leugen t.a.v. mijzelf ontmaskerd.

Daar waar ik waar ben tegen mijzelf, daar kan ik alleen reageren op de waarheid zoals ze buiten mij bestaat. Dan kan men mij niet meer misleiden t.a.v. de werkelijkheid waarin ik leef, t.a.v. de werkelijkheid van mijn eigen betekenis. Maar ik zal wel in staat zijn om alles wat ik erken deel te maken van mijn zelfaanvaarding, van mijn innerlijke vrede.

Er zijn mensen die zeggen: Je moet kosmisch voelen en kosmisch denken. Mediteer over het lijden van deze wereld. Ik vind dat schitterend. Als u het lijden van deze wereld wilt hebben, kunt u dat in tienduizend vormen krijgen. Denk alleen maar aan al die tandartsenstoelen met angstige gezichten, gezwollen wangen en opengeperde monden, tangen die ernaar grijpen en de pijnkreten die zo nu en dan ook nog worden geslaakt. Dan heeft u ook het lijden op deze wereld. U behoeft het heus niet allemaal te zoeken in die arme verhongerende mensen, de arme eenzamen en verlatenen. Maar als u daar niets tegenover kunt stellen, wat dan? Wel, dan gaat u uw innerlijke werkelijkheid vullen met tandartsenstoelen.

Dan is er geen plaats meer voor vrede. Dan is er geen plaats meer voor licht. Alleen als u het gevoel heeft dat u door u dit voor te stellen kunt deelnemen aan de pijn en de pijn kunt omzetten in een aanvaarding, een soort pijnloosheid, dan heeft het zin, anders niet.

Dus, mediteer over lijden zoals u wilt, maar dan niet over lijden als iets waarin u mede wordt ondergedompeld. Mede ondergedompeld worden in het lijden van anderen is alleen maar jezelf een kunstmatig lijden opleggen om uw werkelijke schuld voor uzelf te verbergen.

Zoek gewoon naar iets waardoor u het lijden iets kunt verminderen. Zoek een antwoord op datgene waarover u mediteert.

Vraag u niet af: hoeveel lijden is er in de wereld? Vraag u af: hoeveel lijden in de wereld kan ik minder maken? Dan mediteert u goed.

Anderen zeggen: Mediteer over de eeuwige vrede. Goed, als u daarmee bezig bent en u schrikt wakker, dan krijgt u nog een extra geeste-

lijke shock. Want alles wat u zich als vrede in uw meditatie heeft voorgesteld, dat is er plotseling niet meer. Dan gaat u de strijd tussen uiterlijke en innerlijke werkelijkheid opvoeren tot in het krankzinnige toe. Mediteer dus niet over een totale vrede. Mediteer over een vrede in uzelf. Want als u die vrede in uzelf ervaart, dan wordt ze niet alleen een toestand maar ook een kracht. En dan kunt u er misschien wat mee doen.

Ik vind het allemaal soms op het zielige af, als je ziet hoe mensen voortdurend bezig zijn om zich bij te schaven.

Ik wil een goed mens worden. Ik wil eigenlijk een...en dan noemt u maar op ... Sinte Clara worden. Die mensen komen nooit aan Sinte toe. U kunt toch niet een St. Franciscus worden en met de wolven rond lopen. Waar vind je nu nog een wolf? U moet niet het voorbeeld van een ander volgen. U moet zoeken welke wegen anderen zijn gegaan om te komen tot die toestand van vrede of van verrukking die u bewondert. Als u de weg vindt, kunt u die innerlijk gaan. Dan wordt er innerlijk iets geboren dat voor u steeds meer tot waarheid wordt. Maar als u uzelf probeert om te vormen tot die ander, dan maakt u van uzelf een groeiende onwaarheid.

U moet nooit proberen anders te zijn dan u bent. Als u zich maakt tot iets anders dan u bent, dan bent u er niet meer. Je hebt altijd in je een soort drang tot zelfbehoud. Ergens wil je toch nog jezelf blijven; d.w.z. dat je nooit absoluut in die transformatie kunt slagen. Erken dan dat de transformatie alleen een poging is tot uiterlijke benadering, niet tot innerlijke vereenzelviging.

Als alle mensen die zeggen dat ze één willen zijn met Jezus werkelijk één zouden zijn met hem, dan zou deze wereld misschien werkelijk worden verlost. Maar aangezien dat niet kan, aangezien ieder op zijn manier blijft leven, streven en werken wordt het toch tijd dat je zegt: Ik heb niet te maken met deze figuur. Ik heb te maken met een weg. Die weg wordt niet bepaald door definities van deskundigen.

Of de Paus nu zegt dat er sex is in het hiernamaals of niet, dat maakt niets uit. Dat zult u later wel zien. U moet gewoon zeggen: Welke stappen kan ik, zoals ik ben, nemen om meer te beseffen? Hoe kan ik elk besef dat ik in mij bereik naar buiten gestalte geven? Dan komt er een ogenblik, dat u zegt: Alles wat ik voor waar heb gehouden, bleek onwaar te zijn.

Er zijn ook veel mensen die zeggen: Dan deugt er niets meer. Neen. Als ik de onwaarheid erken, dan betekent dat, dat ik een deel van hetgeen ik op die manier heb verkregen terzijde moet schuiven en dan houd ik de waarheid over. De waarheid die in mij bestaat is ook in elke onwaarheid tegenwoordig. Alleen, ik moet leren welke uiterlijkheden, welke verschijnselen, welke delen niet behoren bij mijn innerlijke waarheid. En zelfs dan - nogmaals - blijft alles subjectief.

U kunt niet een ander zijn dan u bent. Een wereld kunt u niet ineens veranderen totdat ze heel anders is dan ze nu is.

Het is misschien reuze leuk te zeggen: Nu moeten ze alle wapens maar eens afschaffen. Maar dat lukt niet. Er zijn er te velen die precies de tegengestelde richting uit denken. U moet de wereld niet veranderen, maar u moet in die wereld datgene zoeken wat positief is. U moet in die wereld waarheid na waarheid kenbaar maken omdat ze in u bestaat. Of denkt u nu werkelijk dat een vertegenwoordiger van een ex-cowboyfilmster en van een half mislukte Taras Bulba samen tot de conclusie zouden komen die u aangenaam zou zijn, omdat het uw waarheid vertegenwoordigt? Dat kan toch niet. Twee establishments tegenover elkaar.

De uiterlijke werkelijkheid is in dit geval dat beide landen blij zullen zijn, als ze hun bewapeningslasten kunnen verminderen. Maar dat beide

landen eveneens blij zullen zijn, als ze op welke manier dan ook de ander een hak kunnen zetten door meer te behouden of meer te produceren dan de ander. Zolang die twee dingen niet samenkomen, gebeurt er niets; tenminste niet iets wat u leuk vindt.

Zoek dan diep in uzelf en vraag u af: wat is voor mij op dit ogenblik nog wel aanvaardbaar? Het is niet zoveel als u denkt, maar er blijft toch wel iets over. Neem dat ietsje, dat enkele grein van innerlijke waarheid en probeer daarop uw innerlijk bewustzijn te richten. Het geheel van uw aanvoelen, van uw denken, van uw intuïtie. Laat dat bewustzijn ermee spelen. Laat het proberen er iets uit te maken. Voor u het weet, ontstaat er iets in u dat voor u waar is. En dat dan niet een waarheid is die in de wereld moet worden verkondigd, maar een waarheid die in de wereld kan worden teruggevonden, die in en met de wereld kan worden beleefd.

Er zijn in deze dagen heel veel dingen waarbij men zich afvraagt: wat is er aan de hand? Er zijn veel mensen die zeggen: Het is jammer dat de heer Van Agt zich juist nu in het ziekenhuis moet bevinden, terwijl zijn vroegere tegenstanders en plaatsvervanger nu alle sociale geschillen moeten gaan arbitreren. Maar niemand vraagt zich af, of de man misschien verkozen heeft deze ingreep in deze dagen te ondergaan, omdat hij dan deze taak aan een ander kan overlaten. Daar kun je toch geen waarheid of onwaarheid uit opmaken.

Je kunt heel veel speculeren, bewijzen kun je het toch niet. Maak u daar niet druk over. Vraag u niet af wie gelijk heeft, maar vraag u af wat belangrijk is. En dan blijkt, dat het meest belangrijke niet is, of men wel of niet solidair offers wil gaan brengen, daar dat het meest belangrijke is, of men nog vertrouwen heeft in elkaar.

Als je dat eenmaal hebt gevonden, moet je je afvragen: waarin kan ik vertrouwen? En als je dat vindt, dan kun je dat buiten je sterker maken; daar kun je dan mee werken, daarmee kun je groter worden.

De uiterlijke werkelijkheid is en blijft plooibaar, indien de innerlijke werkelijkheid wordt gerealiseerd en wordt geprojecteerd. (Zie les I en II.)

Alles wat in de kosmos bestaat en mogelijk is, kan in mij slechts ten dele ontwaken. Al wat ik ben, wat ik denk, wat ik droom, wat ik doe, wat ik veronderstel is ergens waar. De waarheid omvat al het voorstelbare. Maar de waarheid buiten mij kan slechts een klein deel daarvan weerspiegelen. Dan is het voor mij geen kwestie van de kosmische waarheid even in mij zoeken. Het is het zoeken van een relatie tussen waarheid zoals ze in mij en buiten mij kan bestaan.

Het is niet het vinden van een antwoord op vreemde en zonderlinge vragen. Het is eerder leren om niet te vragen. Ze hebben eens gezegd: Als je vraagt, word je wijs. Je zoudt er achter moeten zetten: Als je antwoord geeft, ben je eigenwijs.

In de kosmos kunnen wij niet vragen, omdat wij niet wetend en bewust de juiste formulering kunnen vinden voor onze vragen. Dan kan ons antwoord nooit kosmisch zijn maar alleen beperkt. Hoe eenvoudiger en hoe rustiger ons standpunt is, hoe groter onze erkenning zal zijn van de voor ons belangrijke waarheid buiten ons. Hoe meer wij ons binden aan de voorstellingen die de wereld buiten ons heeft gewekt of heeft geprojecteerd, hoe groter de kans is dat wij innerlijk in een toenemende mate van onwaarheid leven.

Dat was dan het belangrijkste van deze les. Ik ben mij ervan bewust dat velen zullen zeggen: Je hebt een paar stukjes aardig herhaald. Als ik ze niet had herhaald, zoudt u ze dan begrepen hebben?

Sinterklaas is en blijft een droom: een door advertenties mede geschapen middenstands-illusie. De Kerstman bestaat ook niet. Op de noordpool kun je klappertanden, maar geen speelgoed vinden. Het is misschien aardig om dergelijke sprookjes instand te houden zolang je beseft dat ze sprookjes zijn.

De kosmos is geen Sinterklaas. Er is geen Kerstman. Er is alleen dat wat je zelf bent in relatie tot de kosmos. En als je dat niet kunt beseffen, doe het dan maar t.a.v. de werkelijkheid buiten je op basis van de werkelijkheid die je in jezelf erkent. Dit lijkt mij dan het antwoord dat elke mens, elke geest hoe beperkt ook kan geven op de totaliteit waarin je leeft.

x U zei in het begin dat God op een gegeven moment niet licht is. Is het aan te duiden wat Hij dan wel is?

-- Als ik dat zou kunnen doen, dan zou het weer ergens licht zijn. Licht en duister zijn kenbaarheden. Ik heb in mijn betoog iets daarover gezegd: het is een echoënde leegte. (U kunt het in de tekst terugvinden.) Dat betekent: dan is er niets meer, maar het is zo vervuld van hetgeen ik zelf ben dat ik daardoor toch de leegte weer erken als iets dat leeft, dat vervuld is. Daarna zijn nog meer fasen, maar die zijn nog minder aan te duiden.

God blijft niet altijd licht. God is licht en duister versmolten. God is iets op het ogenblik dat wij Hem werkelijk benaderen, omdat Hij zolang Hij iets is omschrijfbaar blijft. Zolang iemand praat over een God en die omschrijft, kan het God niet zijn. Maar die God is iets dat voor de mens omschrijfbaar is en als zodanig kan worden begrensd door het menselijk wezen. Maar is het wezen onbegrensbbaar voor de mens, dan is elke aanduiding op zichzelf alleen maar een aantasting van de werkelijkheid ervan.

Dat moet u maar eens aan de een of andere Jezuiet voorleggen, dan krijgt u ongetwijfeld een heel mooie uitleg. Het leukste is, hij heeft na afloop nog gelijk ook totdat u verder daarover nadenkt.

-:-

V A R I A.

De Rijn wordt schoner - onwaar. De wereld wordt steeds vuiler - waar. De wereld begrijpt dat kleinschaligheid noodzakelijk is - waar. Dus wordt alles kleinschaliger - onwaar.

Op die manier kun je doorgaan tot het einde. Maar het bewijst wel, dat er een eigenaardige mentaliteit is. Misschien is het goed om eens daarover na te denken.

Er zijn namelijk veel mensen die denken: als wij iets willen, dan kunnen wij dat doen. Maar om te kunnen doen wat je wilt, moet je zoveel bezitten dat je allang iets anders wilt.

Er zijn natuurlijk ook mensen die willen het goede voor iedereen. Maar als je nu toevallig net een paar atoomcentrales hebt gebouwd, dan zeg je natuurlijk dat het beste dat je kunt doen, is de mensen atoomenergie geven. En als je toevallig een wapenfabriek hebt, dan zeg je

dat sterkere bewapening beslist noodzakelijk is. Het is trouwens helemaal niet zo gek.

Als we kijken naar b.v. de verschillende tankproducten in West-Europa en Oost-Europa, dan blijkt dat oost-europese tanks van de KB-serie praktisch geen gelijke hebben in het westen. De z.g. K- en de KX-serie van de Russen zijn vergelijkbaar met bepaalde tanks zoals de Leopard in Europa en de verbeterde Sherman in Amerika. De mensen die dat uitdragen zeggen: Natuurlijk, wij moeten meer hebben. Want hoe meer zij maken, hoe meer zij hebben. Maar hoe meer zij hebben, hoe minder u krijgt. Dit is een van de problemen waar de hele wereld altijd om draait.

Zij denken dan wel: Het volgend jaar zal alles beter gaan, want er zijn zoveel goede zaken in onderzoek. Nu is dat wel waar, maar vergeet één ding niet: Als je ergens een onderzoekcommissie voor instelt, dan betekent dat, dat je de eerste paar jaren nog geen beslissing wilt nemen. Als je geen beslissing wilt nemen, dan betekent dat eigenlijk dat je probeert het oude ondertussen zo uit te bouwen dat eventuele conclusies van een dergelijke commissie dan achterhaald zijn. Al is de commissie nog zo snel de politiek achterhaalt haar wel.

Op deze manier is het hele leven een beetje somber. Wij kijken naar alle zwartgalligheid die op dit ogenblik -- met of zonder spataderen -- door Nederland flaneert. En dan zeggen wij tegen onszelf: Zo kan het niet langer. Maar kan het dan anders? Het is toch eigenlijk heel eenvoudig: als iedereen wil houden wat hij heeft, dan kan niemand méér krijgen dan er is. Maar als iedereen alleen uitgeeft wat er is, dan krijgt niemand wat hij wil hebben.

Dit is het grote dilemma van elke staat. Dat is de EEG ook. Ik heb niets tegen de EEG. Integendeel, dit europees eetgezelschap is mij buitengewoon sympathiek. Als je ziet wat ze in Straatsburg vertieren, dat is fantastisch! Dat is gewoon een welvaartstaat in de staat. De VVV vaart er wel bij.

Wat doet nu de EEG? De EEG geeft steeds meer geld uit om te administreren wat ze fout doet. Daardoor houdt ze steeds minder geld over om iets goed te maken van hetgeen er fout is gegaan. Daardoor gaat het steeds meer fout en moet er steeds meer geld worden uitgegeven om het te administreren waardoor er nog minder overblijft om iets in orde te maken. Dat zijn overal dezelfde zaken.

Neem Geneve. Ik zou dat absoluut een beetje willen veranderen: een r erachter, een j ervoor in plaats van een g en we zouden een prima oplossing hebben gevonden voor het bewapeningsconflict. Maar helaas is dat niet zo. Er zitten twee mensen tegenover elkaar die vriendschappelijk elkaar eigenlijk uitmaken voor alles wat lelijk is om daardoor te voorkomen dat ze elkaar iets zullen moeten toegeven waarvoor ze misschien later bij hun bazen een standje kunnen krijgen. Aangezien de bazen niet de opgewonden standjes zijn maar de onderhandelaars, is het duidelijk dat de onderhandelingen steeds in een richting gaan waardoor de bazen geen kant meer uit kunnen.

Zo bezien is de hele wereld eigenlijk een krankzinnige situatie. En waarom? Wel, doodgewoon omdat de gewone man nog altijd doet wat zijn leider zegt. Dat is altijd zo geweest.

Je kunt met Marx zeggen: de arbeider heeft geen vaderland. Maar dat gelooft zijn vaderland niet en dientengevolge wordt de arbeider soldaat. Een soldaat heeft wel een vaderland en daar moet hij voor sneven. Nietwaar, er is niets schoners dan te sneven voor het vaderland. Als sneven nu iets anders was dan het tegenwoordig is, zou het misschien nog iets zijn.

Wat is een vaderland anders dan een kleine belangengemeenschap. Elk vaderland is een nationale vakbond die probeert ten koste van andere

vakbonden meer te verwerven dan haar toekomst. En om dat nu een beetje aanvaardbaar te maken heeft ze dan een staatshoofd. Het hoofd van de staat kan mooi, het kan lelijk zijn, maar het is onaantastbaar. En dat is het mooie, want zolang de kop onaantastbaar is, kun je de rest aardig pantseren. Dat is eigenlijk hetzelfde als met gevechten.

Als je tegen iemand zegt: Je moogt iemand niet in het hoofd schieten en je geeft hem voor de rest een kogelvrij vest, dan kan hij vrij ademen en er kan hem weinig gebeuren, hoogstens een paar blauwe ribben.

Dat is het systeem waarmee de naties groot zijn geworden. Want elke natie had het idee dat het volkomen gerechtvaardigd was om het staatshoofd buiten het gevaar te houden en de rest in te zetten. Er bleef altijd nog wel genoeg over. Zo zijn vele kleine oorlogen ontstaan totdat er wat grotere rijken kwamen. Naarmate de rijken groter werden, werden ze machtiger. De rijken werden zo machtig dat één rijk niets meer te zeggen had, als de andere rijken niet 'ja' zeiden. Zo ontstond de standenmaatschappij.

Nu denkt u waarschijnlijk aan een standenmaatschappij op een andere manier dan iemand die denkt aan de beruchte standjes die je in Frankrijk kunt leren en ook in bepaalde hindoeboeken kunt terugvinden. In feite scheelt het niet zoveel.

Een standenmaatschappij berust op het aantal verschillende relaties die je kunt leggen tussen verschillende standen. Het standje berust op de verschillende relaties die je kunt scheppen tussen de sexen. Zodat je zoudt kunnen zeggen, dat een staat een soort sexueel misdrijf is waarbij de manipulatie van de standen tot de meest krankzinnige hoogstandjes in de politiek voeren. Dit zal voor velen iets te gepeperd zijn. In het Oostblok zou het paprika geweest zijn, hier is het peper. Ik zeg u dit alles alleen maar, opdat u gaat begrijpen waar het om gaat.

De meeste mensen zijn voortdurend bezig met alles wat wordt verklaard. Er wordt nooit iets verklaard. Een verklaring is een onbewezen stelling met een zodanige zekerheid gebracht dat niemand zich afvraagt waarom ze zo wordt gebracht. Als je dat eenmaal door hebt, kom je als vanzelf terecht in een beetje meer werkelijkheidsbesef. Dan begrijp je ook hoe de mensen kunnen worden gemanipuleerd.

U denkt aan de vredesdemonstratie. Iedereen heeft daar de mond vol van. Je zoudt er haast misselijk van worden. Vrede over eten. Dat heeft misschien ook wel nut. Dan worden de mensen misschien op een ander en belangrijker terrein strijdvaardig.

U denkt dat die vredesmanifestatie gewoon een vredesmanifestatie was? Welneen. Het was ook niet echt de volkswil. Het was een volksmanipulatie door belanghebbenden. Als je dat gaat begrijpen, dan zeg je: Het is wel mooi dat al die mensen vrede willen, maar ze wilden dat niet voordat iemand zei, dat zij dat moesten willen. Daardoor is hetgeen zij willen in feite geen vrede. Wat zij zoeken is een sterke man.

Dat hebben ze dan weer met de natie gemeen. Want hoe gemener het toegaat tussen de naties hoe groter de roep wordt om een sterke man; en dan wordt het een Nazi-natie. Hoe meer Nazi een natie is, hoe meer de mensen vertrouwen op datgene wat hun wordt gezegd.

De werkelijkheid is deze: Wij zijn schapen en lopen achter herders aan zonder te weten of het wolven zijn of herders. Menige van onze herders - hoe vroom zij zich ook voor doen - zijn in feite wolven, soms in schaapskleding. Vandaar dat blatende wolven op het ogenblik zeer veel voorkomen. Als je hen zo hoort, dan blaten ze: 'oremus'. Dat is gewoon ontstellend schoon. Binnenkort zullen ze ook weer blaten: Hosanna! Gloria in excelsis! in de hoop dat u mee blaait. Maar is er nu reden om te roepen: Glorie in den Hoge, als je ziet dat de hogen het hier op aarde zo moeilijk hebben en dat de lagen helemaal geen kant meer uit kunnen?

Dit is een beetje communistisch; ik weet het. De communist is de duivel van de politiek. Zoals de liberaal de engel is die helaas wordt miskend door de socialist die daarom in het economische vagevuur langzamerhand gaar moet sudderen, totdat hij eindelijk liberaal geworden kapitalist mag worden.

De waarheid is, dat u zelf - ook door de wijze waarop u zich steeds weer laat manipuleren en u niet bewust bent van het gemanipuleerd worden - in feite meewerkt aan het tot stand brengen van datgene wat u niet wenst, maar wat anderen belangrijk vinden.

Dat betekent dat u elektronische spelletjes koopt als sinterklaascadeautjes voor de kleinkinderen waar de kinderen niets aan vinden, maar wel de winst onder de 50 % troef is. Het betekent dat u meedoet aan 'vrede op aarde' en dus u arm koopt aan al dat wat er met de kerstdagen op tafel moet komen om dan uit schuldbewustzijn bovendien dan nog te storten op 45 verschillende gironummers voor alle soorten noodlijdenden. Dat is allemaal van tevoren gepland. Ook dat u zich misselijk zult eten. Ook dat u in een sfeer van stilte een ogenblik zult overwegen hoe goed en hoe groot de vrede op aarde was en daarbij zult vergeten hoe u in de maling werd genomen.

Dat wil niet zeggen dat het allemaal slecht is. O, als ze demonstreren voor de vrede, doe maar mee. Maar begrijp wel, dat degenen die de demonstratie op touw hebben gezet niet werkelijke vrede bedoelen. Zij bedoelen een bepaalde soort vredelievendheid. Laat u daardoor niet misleiden. Als de mensen dan uitroepen dat wij een stapje terug moeten doen, dan zijn dat mensen die u tot een hink-stap-sprong à la Kevelaer willen verleiden in de hoop dat zij daardoor vooruit kunnen komen.

Als u al die dingen begrijpt, dan zult u nog moeten leven in de wereld waarin u zit. Want u kunt geen Internationals plotseling nationaliseren. U kunt de standen niet ongedaan maken, ook al bestaan ze officieel niet meer. U kunt geen staatshoofden laten rollen. Dat rollen hoort juist bij de vertegenwoordigers van de staatshoofden; die rollen uw portemonnaie! Dus u kunt geen kant uit behalve één: dat u uit uzelf doet wat goed is. Dat is de enige waarheid die de meeste mensen niet willen horen.

Als u hoort: er moeten offers worden gebracht, beslis dan voor uzelf welke offers u wilt brengen en breng die zelf. Maar zorg dan ook dat het resultaat van die offers in overeenstemming is met wat u nastreeft.

Als u zoekt naar schoonheid, laat u dan niet door een ander vertellen wat de laatste mode is, maar zoek doodgewoon datgene wat voor u schoonheid uitdrukt. Als men u vertelt dat er zoveel dingen zijn die erg mooi zijn (b.v. de moderne architectuur), dan moet u niet zeggen: dus is het mooi. Dan moet u zeggen: wat spreekt mij aan en alleen daarop reageren.

Als de mensen leren reageren op datgene wat zij in zich als maatstaf, als waarheid dragen, dan kunnen een hoop van die halve waarheden, die buiten u worden gebruikt om u in een bepaalde richting te dringen, heel rustig worden afgeschaft. Nu zult u zeggen: Dit is heel aardig. Het is een echt politiek betoog, spitsvondig, maar waar blijft de geest!

Kijk, als de geest niet bij dit alles is betrokken, dan is uw besef van alles niet veel meer dan het verpakkingsmateriaal om de een of andere waardelose surprise. Om in sinterklaasstijl te blijven: een roggebroodrolletje besmeerd met stroop en vervolgens verpakt in feestpapier. Dat heeft u heus niet nodig. Om te weten wat u werkelijk wilt, moet u in uzelf kijken. Geestelijk bewustzijn is de basis van alles wat u werkelijk kunt zijn en doen zonder u te laten leiden door anderen. Dat betekent ook: zonder u door anderen te laten misleiden.

Aangezien ik dat een heel belangrijk punt vind, wil ik nog drie punten t.a.v. het volgende jaar naar voren brengen:

1. Er zal steeds weer een beroep worden gedaan op uw bereidheid om een oplossing mogelijk te maken. Maar als een oplossing geen bewezen juiste oplossing is, zoudt u wel gek zijn, indien u daaraan mee zoudt doen.
2. Men zal u voortdurend wijzen op het feit, dat u het beter heeft dan anderen. Degenen die dat doen kunnen gemakkelijk eerlijk doen, want zij hebben het beter. Vraag u eerst eens af wat u zelf van het leven verlangt en pas dan kunt u beslissen of u beter of slechter af bent dan anderen.
3. Een hoop rampen en eigenaardige situaties op de wereld zullen uw hulp noodzakelijk maken. Vraag u dan af hoe u werkelijk kunt helpen en maak u er nooit van af met een storting. U moet maar één ding onthouden: als u voldoende stort, dan stort het doel in omdat de stortingen ergens terecht komen waar ze niet voor bedoeld zijn. Dat is al vaak voorgekomen en dat zal nog meer gebeuren. Vraag u af: wat kan ik persoonlijk doen? Kunt u het niet alleen, vraag u dan af: wie kan ik werkelijk vertrouwen? Werk daar dan bewust mee samen.
Het zal u in het komende jaar helpen om innerlijk een beetje bewuster te worden van de mogelijkheden die elke mens heeft en gelijktijdig u iets minder gevoelig te maken voor alle indoctrinaties, misleidingen, manipulaties die men aan de buitenkant zo graag hanteert om u te kunnen voorstellen als een van de zwijgende demonstrerende meerderheid die het doel nastreeft waarvan men zelf niet beseft wat het behelst.

Degenen die het hier niet mee eens zijn, moeten voor zichzelf maar eens nadenken hoe de verschillende punten beter geformuleerd zouden kunnen worden. Laten zij zich daarbij ook afvragen waarom zij deze formulering verkiezen. Dan leren ze iets meer over mij, maar ook over zichzelf.

:--:~:

SLEUTELS

COSMISCHE LERINGEN

mediëmiëk ontvingen en uitgegeven
door de „Orde der Verdraagzamen”
te Gravenhaga

M A A N D B L A D.
(10 nrs per jaar)

I N H O U D.

JANUARI 1982.

27e jaargang.
Nummer 4.

DENKEN

Geestelijke waarheid en gevoelens

CI blz. 43

De Gastspreker

CI " 51

WERKELIJKHEID

De tijd en de eeuwigheid

CII " 39

Het occulte en de eeuwigheid

CII " 46

Ik ben

CII " 50

Overname uit „SLEUTELS” slechts toegestaan na
schriftelijke toestemming van het bestuur der „O.D.V.”

D E N K E N

HOOFDSTUK IV.

GEESTELIJKE WAARHEID EN GEVOELENS.

Gevoelens zijn voor een mens meer bepalend dan hij zelf pleegt te beseffen. Denkt u maar aan sympathie en antipathie. De manier waarop u de mensen beoordeelt zonder ze te kennen. De wijze waarop u conclusies trekt die niets te maken hebben met de feiten, maar die alleen voortvloeien uit de wijze waarop u voelt voor dergelijke dingen. Gevoelens zijn dus een erg belangrijke factor.

Het is duidelijk, als je gevoelens hebt, dan kunnen die door onbewuste associaties worden veroorzaakt. Bijvoorbeeld: iemand ziet er slordig uit, dus zal hij wel niet deugen. Of: iemand ziet er niet hip genoeg uit, dus dat is een square. Zo loop je voor een groot gedeelte aan de werkelijkheid voorbij.

Nu is er echter ook nog iets anders in ons leven. Wij hebben allemaal in ons een waarheid die we eigenlijk niet kunnen uitdrukken. We noemen dat dan de geestelijke waarheid omdat ze het totaal van onze persoonlijkheid omvat. Deze komt ook niet zo sterk naar voren. Ze blijft meestal in het onbewuste actief. Een enkele keer echter beïnvloedt ze ons direct.

Als we daarmee te maken krijgen, dan hebben we te doen met een aantal feiten die niet slaat op de werkelijkheid waarmee we op aarde worden geconfronteerd. Ik kan b.v. aanvoelen dat er in de komende dagen een bijzonder verlichtende werking zal optreden. Waar haal ik dat vandaan? Zeker niet uit Polen en wat mij betreft ook niet uit het Vaticaan. Dus, ik voel dat aan. Ik wacht er eigenlijk op. Als ik die geestelijke waarde juist heb aangevoeld, dan zal ik ook verschijnselen zien waardoor ik zeg: Zie je wel, ik heb gelijk gehad.

Hoe kan ik dat nu omzetten in redelijk denken? Dat gaat gewoon niet. Ik kan niet een gevoel nemen en zeggen: Dat is zo, dus.... en dan ga ik verder redeneren. Ik moet zeggen: Ik voel dit aan, misschien kan het zo zijn. Verder kan ik niet gaan. Alleen als ik mij weet terug te trekken diep in mijzelf en daarin de geestelijke waarheid bewust weet te beleven, kom ik tot de vaststelling van een aantal relaties die voor mij bestaat niet alleen t.a.v. geestelijke werelden maar ook van stoffelijke feiten. En dan heb ik een aantal uitgangspunten waardoor ik dus wel een redelijk denkproces kan opbouwen. Maar dat blijft nog steeds voor anderen niet-redelijk. Dat moet u goed begrijpen, want de ander kent de feiten niet die wij hebben geconstateerd; hij ziet de samenhangen niet die wij erkennen.

Laat mij u een eenvoudig voorbeeld geven uit een oud bijgeloof: Er staat een noordenwind en er vliegt een kraai schuin tegen de wind in over mijn pad. Ik kijk dan naar de grond en zeg: Ik moet uitkijken, want de grond is niet betrouwbaar verder op. Bij die wind en met mijn onbewuste kennis van de omgeving, door de vlucht van de kraai in die richting is het waarschijnlijk, maar ik kan niet redelijk aantonen dat het zo is, want er is geen directe samenhang te vinden. Dan zou ik moeten weten waarom de kraai juist schuin tegen de wind in vliegt - wat hij niet vaak doet. Ik zou dan ook moeten weten waarom er een noordenwind staat en welke klimatologische invloeden er optreden. Dat weet ik niet. Toch is die conclusie heel vaak goed.

Men zou kunnen zeggen dat een deel van het volksbijgeloof oorspronkelijk is voortgekomen uit een innerlijk besef van een geestelijke waarheid. Men heeft relaties geschapen die schijnbaar krankzinnig zijn, maar ze werken heel vaak wel. De gevolgen die we daarvan verwachten, blijken in 7 van de 10 gevallen in verschijning te treden. Dat is dus iets wat we voor onszelf kunnen hanteren.

Nu is een geestelijke waarheid, dat zult u ook begrijpen, een wereld waarin we ons moeilijk kunnen bewegen als mens. Een geestelijke waarheid kan b.v. bestaan uit een groot aantal banden tussen één persoon en vele andere personen. Dit op grond van vele incarnaties, contacten in verschillende werelden en sferen. Die banden bestaan dus wel. Die banden zijn volkomen concreet en reëel, maar ze zijn niet te realiseren in de termen van onze eigen wereld.

Dan is op grond van die relaties ook verder te verwachten dat we hoe dan ook elkanders leven zullen beïnvloeden, wanneer we elkaar ontmoeten; hetzij een geest een mens, twee geesten elkaar, een mens een ander mens etc. Dus is die beïnvloeding deel van een geestelijke waarheid. Ze bestaat concreet, maar niet in de beperkingen van het stoffelijke bestaan omdat we deze concrete wereld maar zelden helemaal kunnen overzien. Zelfs de hoogst ingewijde mens kan niet alle banden overzien die behoren bij zijn bestaan, tenzij hij de allerhoogste trap heeft bereikt en daardoor in wezen zelf niet meer actief is t.a.v. die banden, maar alleen reageert op die banden zoals deze bestaan. Dus, wat doen we? Wij maken het tot een gevoelswereld.

Die gevoelens kunnen in vele gevallen toch nog wel weer gerationaliseerd worden; van redenen voorzien. Een voorbeeld: Zout is een reinigend element. Ik bedoel hiermee in de eerste plaats zeezout omdat zeezout sporen bevat die in steenzout niet of niet in gelijke mate aanwezig zijn. Als ik zout over mijn schouder gooi, dan werp ik dat de duivel in zijn oog. Maar het gaat niet om de duivel, het gaat om het kwaad; d.w.z. het voor ons niet harmonische. Als ik zout neem en ik strooi dit om mij heen, dan gebruik ik eigenlijk een ritueel waarmee ik kwade krachten verdrijf. Niet alleen door het zout zelf, ofschoon het bepaalde eigenschappen bezit, maar ook nog door mijn eigen denken, mijn uitstraling, de werking van mijn aura en soms ook van een paar patienten. Op die manier is dus een stom bijgeloof wel degelijk een magisch en ritueel verantwoord gebeuren.

Maar dat kun je weer niet zeggen in redelijke termen. Dus, wat ga je zeggen? Vroeger was zout erg kostbaar en als je zout morste was dat een groot ongeluk. Dat ongeluk moest aan een demon geweten worden. Daarom strooide je het zout om de demon te verdrijven. Maar dan moet u mij eens vertellen waarom er as en zout worden opgelost in doopwater. Bij heel veel riten gebeurt dat. Dan moet u me vertellen waarom bij bepaalde offers niet alleen boter en meel worden gebruikt maar ook zout. Allemaal riten. Onzin. Goed, onzin, maar misschien wel deel van een werkelijkheid die we aanvoelen zonder dat wij die precies kunnen omschrij-

ven, zonder dat we weten wat we daarmee moeten doen.

Het zal u duidelijk zijn dat ook in uw eigen wereld gevoelens een rol spelen die allesbehalve redelijk zijn. U zult daarnaast in u soms waarheden ontdekken waarvan u niet eens wist dat u ze kende. U wordt wel degelijk voortdurend geconfronteerd zowel met uw gevoelswereld als met uw geestelijke waarheid.

In lessen als deze gaat het er niet alleen om te vertellen wat er bestaat, maar ook wat je ermee kunt doen. Laten we daarom maar eerst beginnen met het ontleden van de werking van onze gevoelens.

Een groot gedeelte van mijn aanvaarden of verwerpen, zodra dit gevoelsmatig geschiedt, vindt plaats op grond van niet bewust geconstateerde feiten van stoffelijke of geestelijke aard. Mijn gevoel is dus een aanduiding, maar schept geen zekerheid. Ik kan dus niet op mijn gevoel geheel afgaan, maar ik kan wel mijn gevoel beschouwen als een waarschuwing zodat ik rekening houd met mijn gevoelens zonder mijn handelen daardoor in het bijzonder te laten beïnvloeden tot het ogenblik, dat de voorvoelde situatie zich aankondigt. Dan ben ik voorbereid en kan ik reageren.

Als ik gevoelens heb die helemaal niets met de materie te maken hebben, dan wordt het moeilijker. Je kunt b.v. het gevoel hebben dat er iemand achter je staat. Je kijkt - geen kip, laat staan een mens. Nou, dan een geest. Goed. Die geest is een verklaring, maar dat weten we niet zeker.

Hoe komen wij tot een voelen van een aanwezigheid? Laten we dat even proberen uiteen te zetten. Wij voelen die aanwezigheid omdat er in onze privé-sfeer, die mede door onze aura wordt bepaald en daarnaast door gewoonte, een factor is die niet bij onze persoonlijkheid behoort, maar die wel een mate van persoonlijkheid schijnt te bezitten. Dan mogen we in een dergelijk geval aannemen dat er inderdaad iets of iemand aanwezig is. Maar we kunnen weer niet zeggen: O, dat is moeder of oom Janus of daar heb je dat gekke huisspook weer. Dat zijn weer de smoesjes die je jezelf verkoopt. Als het uw moeder is, dan zal ze meer moeten doen dan in uw nek blazen. Als het oom Janus is, dan moet hij nog heel wat anders doen dan u ineens rillingen over uw rug te bezorgen. En als het het huisspook is, dan zou er op z'n minst genomen een schilderij naar beneden moeten vallen om duidelijk te maken dat hij aanwezig is. Wij weten niet wie of wat er is.

Als dit heel vaak voorkomt, dan moet het aan ons liggen, dat is duidelijk, want andere mensen leven in precies dezelfde wereld met precies dezelfde omstandigheden en precies dezelfde geestelijke invloeden erom heen.

Denk niet dat u een uitzonderingsgeval bent, dat u voortduend in een kluitje spoken rondloopt, terwijl een ander zonder enige geest in de buurt zijn wegen kan gaan. Degene die denkt dat hij zonder geesten zijn wegen gaat, is waarschijnlijk - althans op het gebied van deze gevoeligheid - zwak van geest. Realiseer u dat, als deze voortdurend optredende verschijnselen plaatsvinden, zij direct te maken hebben met uw persoonlijke instelling.

Om die instelling te verklaren kunnen we nu wel grijpen naar de geestelijke waarheid en de geestelijke werkelijkheid, maar die is niet zo gemakkelijk toegankelijk. Dus kunnen we ons iets anders afvragen. En dan blijkt, dat een vergrote gevoeligheid zich voor een deel manifesteert, wanneer we onder bijzondere spanning staan; b.v. als we ergens bang voor zijn, als we vol verwachting zijn of als we heel sterk op iets geconcentreerd zijn. In deze gevallen neemt onze gevoeligheid buitenmate toe. Dit is te bewijzen. Ook de oude praktijken wijzen erop dat men inderdaad juist deze situatie van spanning zoekt om een contact met een geeste-

lijke werkelijkheid mogelijk te maken. Denkt u maar aan de inwijdingsgebruiken van vele indiaanse en van bepaalde negerstammen. Denkt u aan Jezus die 40 dagen vastte in de woestijn en aan al die mensen in het Verre Oosten die dat ook deden en nog doen.

Deze mensen doen dit heus niet om zichzelf te kastijden. Zij doen het om hun geest als het ware te laten doordringen in een nieuwe wereld. Maar wat die wereld betekent, kan weer niet redelijk worden overdacht of uitgedrukt. Zo is dat ook bij u.

Ga dus, als u die bijzondere gevoeligheid zich ziet ontwikkelen, u afvragen: waar heb ik mee te maken? Wacht ik ergens op? Ben ik ergens bang voor? Wat zijn de factoren die op dit ogenblik mijn gevoelsleven grotendeels bepalen? Weet u dat, dan weet u ook hoe u eventueel die gevoeligheid kunt verminderen nl. door de spanning weg te nemen of hoe u eventueel die gevoeligheid kunt versterken nl. door in overweging van juist die emotie, dat gebeuren of de verwachting de eigen spanning op te voeren en daardoor gevoeliger te worden. Dus wat dat betreft, zit het allemaal betrekkelijk eenvoudig. U kunt dat voor een deel zelf bepalen.

Nu geef ik graag toe dat niet elke mens in staat is om zijn verwachtingen, zijn verlangens, zijn angsten en al die andere dingen waarvoor hij van streek kan raken allemaal bewust te kennen en te beheersen. Maar een klein beetje kunt u er ongetwijfeld wat aan doen. Daarmee scheidt u in ieder geval voor uzelf de mogelijkheid om een geestelijke wereld, die u niet concreet kunt uitdrukken en vertalen in menselijke termen, dichterbij te brengen en althans delen van de werkelijkheid over te zetten in iets wat u in uw eigen wereld kunt hanteren.

Dan hebben we natuurlijk de meditatietechnieken. U kent ze waarschijnlijk allemaal.

Als ik mij sterk verdiep in een bepaald aspect van het leven, dan moet ik dat nooit doen in iets dat concreet is. U kunt b.v. heel diep gaan nadenken over de politiek en de economische problemen van Polen. Dat is tegenwoordig in de mode. Maar daar komt u niet verder mee. Als u echter uitgaat van de emotionaliteit en van een emotionele gebondenheid, dan wordt het anders. Vandaar dat men zo vaak hoort dat mensen mediteren over het lijden van de mensheid, over de vreugde en dergelijke dingen. Hier gaat het om een emotionele gesteldheid.

De gevoelswereld wordt in deze concentratie a.h.w. opgevoerd tot een maximum van gevoeligheid. Daardoor kan de gevoelswereld dan ook steeds meer registreren uit de werkelijkheid die om u heen is, maar die u niet kunt zien en die u geestelijk niet kent.

Met dit eerste punt hebben we in ieder geval iets bereikt. Wij weten nu wat het gevolg kan zijn van o.a. de verlichting tijdens de meditatie, maar ook het voorkomen van bepaalde verschijnselen in een toenemend of in een afnemende frequentie. Dan denk ik dat we in dit geval toch wel daardoor een meer redelijk niveau benaderen. Let wel, ik zeg niet dat uw leven redelijk is. De eerste totaal redelijke mens moet ik nog ontmoeten. Dat is maar een geluk ook, want de volkomen redelijke mens is een robot zonder fantasie en daardoor zonder het creatieve vermogen dat de mens juist aan zijn gevoelswereld en aan zijn z.g. intuïtie of zijn geestelijke werkelijkheid kan ontfangen.

Hoe moet ik denken in dit geval? Dat is erg belangrijk. In de eerste plaats: Als ik voortdurend intuïties heb t.a.v. een gebeuren, dan moet ik controleren of het klopt. Iets dat één keer uitkomt, telt niet. Iets dat twee keer uitkomt, dat is al interessant. Als het tenminste 6 van de 10 keer uitkomt, dan heb ik kennelijk te maken met een vermogen; een mogelijkheid om op dit terrein iets te doen. Zolang

ik deze zekerheid niet heb, zal ik proberen om in mijn denken althans deze waarneming terzijde te schuiven. Ik leg haar neer voor nadere beschouwing, maar wijk niet van mijn normaal pad van denken en handelen af. Blijkt, dat ik inderdaad op bepaalde punten (een ieder heeft dat wel op sommige gebieden) bijzonder gevoelig ben, dan treedt het volgende op:

Ik heb een waarschijnlijkheid bereikt. Als ik dat gevoel heb, dan is het zeer goed mogelijk dat het volgende resultaat kenbaar zal worden. In een dergelijk geval werk ik als iemand met een onbekende in een vergelijking. Die onbekende geef ik een voorlopige naam: b.v. dreiging van een ongeluk, een meevaller of bezoek. Als ik nu 6 van de 10 keer aanvoel dat er bezoek komt en het komt inderdaad wat let mij dan om vast thee te gaan zetten voor de dames en voor de heren te zorgen dat er wat onder de kurk zit. Dus we gaan rekening houden met het feit, maar we weten nog steeds dat er een kans tot mislukking is. dat

Als we te maken hebben met voor ons onoverzichtelijke gebeurtenissen, dan wordt het een beetje anders.

Wat denkt u b.v. van de wereldpolitiek? Dat u er misselijk van wordt, kan ik begrijpen. Maar ieder heeft zo zijn eigen ideeën. Als u daarover nadent, dan beschikt u eigenlijk altijd over te weinig feitenmateriaal. Het feitenmateriaal dat u ter beschikking staat is nooit helemaal zuiver en vaak zeer eenzijdig vervalst. Wat moet u dan doen? In dit geval moet u uw gevoel inschakelen.

Anders gezegd: u komt tot een intuïtieve interpretatie van bekende feiten. U realiseert zich dat dat intuïtief gebeurt en u bouwt op grond van deze intuïtie uw verwachting op. Als die verwachting grotendeels uitkomt, blijkt dat uw intuïtieve benadering niet de slechtste is. Hoe meer u ontdekt dat uw intuïties tamelijk zuiver en juist zijn, hoe bewuster u daarvan gebruik kunt maken. Op deze manier bent u in staat om zaken die u eigenlijk niet kunt overzien voor uzelf toch overzichtelijk te maken, inzicht te krijgen in zaken die voor anderen nog ondoorgrondelijk zijn. Alweer een mogelijkheid waarmee u kunt werken.

Als u hoofdartikelen in de krant leest, moet u niet geloven wat de redacteur zegt, maar u vraagt zich dan af: wat voel ik aan wat daarachter zit? Als u dan controleert of dat aanvoelen juist is, komt er een ogenblik dat u beter bent dan de redacteur van het hoofdartikel. Niet dat u er een baantje door krijgt in deze tijd, maar het is toch altijd meegenomen.

Ik heb al gezegd: we zijn op het ogenblik een beetje aan omwegen bezig als het het onderwerp 'denken' betreft. Ik zou dan graag nu iets zeggen over de geestelijke werkelijkheid.

Wij bestaan in de eerste plaats uit een energiebron (de ziel) waarvan wij de oorsprong en de betekenis nimmer zullen kennen voordat wij er bewust één mee zijn geworden.

Daarnaast beschikken wij over een geest. Deze geest is een veelvoud. Als u zich wilt voorstellen hoeveel voertuigen wij hebben, dan moeten we gaan staan in een zaal waarvan alle wanden met spiegels zijn bedekt en bij voorkeur waarvan één spiegel een octagoon (achthoek) is. Dan kijk je naar jezelf en je ziet je in het oneindige herhaald. De beelden die het dichtst bij zijn zie je het scherpst. En als je goed kijkt, zie je ze zelfs onder zeer verschillende hoeken. De geestelijke werkelijkheid betekent iets dergelijks.

Ons werkelijk "ik" waarin de werkelijkheid van ons lot, ons wezen, onze mogelijkheden in de gehele schepping al tijdloos is vastgelegd, weerkaatst zich in allerlei verschillende werelden. Elke weerkaatsing is niet slechts één beeld maar een groot aantal beelden die steeds verder terugwijken. Als u in die geestelijke werkelijkheid dus naar uzelf kijkt, dan ziet u niet het enige juiste beeld. U ziet alleen het beeld dat voortkomt uit het stand-

punt van beschouwing dat u nu inneemt.

Stel, dat u dat zoudt kunnen verplaatsen; dat u de plaats zoudt kunnen innemen van het eerste, het tweede of het derde spiegelbeeld. Dan zult u zien dat elke volgende figuur in details weer afwijkt van het eerste beeld waarmee u bent begonnen. Wij zien een oneindige verscheidenheid van kwaliteiten, mogelijkheden en eigenschappen. Tenminste voor zover het ons eigen begripsvermogen betreft. Dan moeten we ons realiseren dat wij dus oneindige werelden hebben. Wij hebben niet alleen een paar vastgestelde sferen, neen, wij hebben een oneindig aantal gestalten en een oneindig aantal mogelijkheden. Daarvan is er - om welke reden dan ook - één op aarde in het bijzonder geconcretiseerd. Die is stof geworden of vlees geworden zeggen ze dan.

Als u dit beseft, dan gaat u niet alleen maar uit van hetgeen u nu bent, schijnt te zijn of meent te zijn. U gaat uit van elke mogelijke variatie die voor u vanuit dit standpunt nog volledig en duidelijk voorstelbaar is.

Nu moet u zich één ding goed voor ogen stellen: Op het ogenblik, dat u nog te ver afwijkt van het ik-beeld dat u nu heeft, komt u weliswaar terecht in een werkelijkheid (geestelijk is dat nog steeds werkelijkheid), maar vanuit uw stoffelijk standpunt is dat fantasie. Een groot gedeelte van onze ik-fantasieën is eigenlijk niets anders dan een mogelijkheidsbeeld gebaseerd op een afwijking in details van hetgeen we ook nu beseffen te zijn. Dan is dus die geestelijke werkelijkheid van ons eigenlijk meer een speelveld. Het is iets waarin we scheppen en herscheppen de beelden die onze ogen opnemen, omzetten in andere vormen, de klanken samenrijgen tot heel iets anders; tot iets wat meer uitdrukt dan het eigenlijk concreet, stoffelijk, zou mogen zijn. Als ik zover ben gekomen, dan weet ik dus wanneer ik fantaseer, wanneer ik droom. Daar zitten dan wel degelijk elementen in van mijn geestelijke werkelijkheid.

Als ik afgrondig droom (u weet wel, al die zwarte duisternis, al die bitterheid, alle deurkrukken die je afbreekt, vloeren die onder je inzakken), dan heb ik niet alleen maar te maken met een angstdroom. Ik heb dan te maken met een fantasie die hoe dan ook iets projecteert van hetgeen ik ook nu ben, maar de details ervan wijzigt.

Elke fantasie heeft precies hetzelfde. Ook al fantaseert u zichzelf over het algemeen beter dan u meent te zijn en daardoor waarschijnlijk slechter dan u zoudt kunnen zijn. Realiseer u dat. De geestelijke werkelijkheid is zo veelomvattend dat alles wat je op aarde bent en kunt zijn daarvan eigenlijk maar een heel klein brokstukje is. Maar ons gezichtspunt en ook ons gevoel worden daardoor bepaald. Laat mij eens een heel gekke veronderstelling wagen:

U droomt dat u een engel bent compleet met klappende wieken, harp. En zegend de hand reikend gaat u over de wereld. U geneest zieken. U doet dit en u doet dat. U bent het misschien wel, maar waarom juist dat deel van de werkelijkheid? Niet omdat u die engel bent of omdat u de genezing kunt geven zonder meer, maar omdat u hier zinspeelt op een werkelijkheid die in uw "ik" als totaal bestaat en die in het "ik", zoals het nu op aarde bestaat, in feite maar zeer beperkt aanwezig is.

Of u droomt dat u een duivel bent. Er zijn heel wat mensen die graag een paar horens en een staart zouden willen hebben alleen maar om hun chef te vertellen wat ze van hem denken.

Waarom dit demonische, dit negatieve beeld? Dat zit ook in u. U bent geen engel, u bent geen duivel en u bent eigenlijk ook nog meer dan een mens. U bent gewoon een brok mensheid. U haalt deze aspecten naar voren uit de totale werkelijkheid omdat ze - hoe dan ook - iets te maken hebben met uw huidig bestaan.

Als u droomt van genezen, dan gaat het u niet eens om het genezen. Dan gaat het u misschien ook om een beetje meer te zijn dan een ander. Dat is heel goed mogelijk. Maar als u dat aspect kiest, dan betekent dat dat u bepaalde drijfveren kent, dat er in u bepaalde mogelijkheden zijn. In uw gevoel zullen die mogelijkheden zich soms aandienen. Het is natuurlijk krankzinnig om beredeneerd te zeggen: Ik wil genezen. O, daar zit iemand die hoofdpijn heeft....genezen. Als u dat zo gaat doen, dan heeft de ander nog zenuwpillen nodig en niet alleen een aspirientje.

Stel nu, dat u voelt: ik kan die mens genezen, dan heeft u ergens in u een bevestiging van de mogelijkheid. En dan moet u ook niet naar die persoon toe gaan en dat eventjes doen, want dan bent u verloren. U moet zich gewoon concentreren op hetgeen u wilt doen. Tot uw verbazing zult u dan zien dat u daarmee resultaat boekt. U moet het echter wel eerst aanvoelen als mogelijk. Hoe komt dat?

Wel, redelijk gezien is het ondenkbaar dat de een of andere congestie eenvoudig door gedachtenkracht kan worden opgeheven. Dat is natuurlijk onzin en als het dat niet was, zou het dat moeten zijn, anders worden er weer meer medische specialisten werkloos. Dus redelijk kan ik dat niet aanvaarden. Ik kan het alleen redelijk verwerken op het ogenblik, dat steeds weer het gevoel van 'het is mogelijk' plus de poging tot genezen leiden tot resultaat.

Wij kunnen onze geestelijke werkelijkheid niet overdenken. Wij kunnen onze gevoelswereld niet redelijk verklaren. Zeker, we kunnen de hele psychologie erbij halen en alle psychiatrie waarvan we ooit hebben gehoord en dan komen we wel tot een aardige ontleding van onze persoonlijkheid. Maar daar deugt over het algemeen niets van. De werkelijke problemen gaan we toch uit de weg. De dingen waar het niet op aan komt, geven wij een gewichtigheid die ze niet bezitten. Laten we dus maar heel nuchter blijven. En niet die ik-ontleding, niet die gekke benadering, maar doodgewoon het denken beschouwen als een registratiemogelijkheid. Een registratie: mijn gevoelens hebben onder die omstandigheden die werkelijkheidswaarde.

Mijn geestelijke werkelijkheid zoals ik die beleef, of mijn droomwereld of mijn fantasiewereld als u dat liever heeft, hebben bepaalde aspecten die in de werkelijkheid meetellen. Welke zijn die? Resultaten erkennen en op die resultaten een verwachting bouwen. Dat is een van de belangrijkste zaken, want daardoor schep je een uitbreiding van je eigen redelijke wereld.

U zult zeggen: Wat heb je eraan? U kent allemaal dat verhaal van de boer die voor het eerst in de dierentuin kwam. Hij zag daar een giraf. Hij keek ernaar en zei: Dat is nep, zo'n beest bestaat niet. Dat doet mij denken aan menige wetenschapper die met het occultisme in aanraking komt of die wordt geconfronteerd met iets wat hij niet goed begrijpt. Dan zegt hij ook: Nep. Onzin. Bijgeloof.

U moet eerst leren zien wat bestaat en wat niet bestaat voor u. Het is een persoonlijke kwestie. Dan moet u op grond van deze persoonlijke erkenning komen tot de betekenis van het erkende in uw dagelijks leven. Zodra u dit tot stand heeft gebracht, heeft u voor uzelf een mogelijkheid geschapen om deze op zichzelf onwaarschijnlijke zaken toch te groeperen binnen het normale denkproces. Uw wereld is dan groter geworden. Niet door definities van feiten, denkt u dat niet, maar door een definitie van mogelijkheden die hier constateerbaar zijn.

Daarmee zijn wij dan gekomen aan het laatste en volgens mij belangrijkste deel van deze les.

Een geestelijke werkelijkheid -- hoe onbenaderbaar ook -- maakt voortdurend deel uit van ons leven. De inwerkingen ervan zijn voor ons moei-

lijk te herkennen. Wij kunnen alleen met veel vallen en opstaan tot een besef komen van iets wat voor ons geestelijk waar en werkelijk is. Zodra wij uitgaan van waarden, die ons van buitenaf worden geleerd zonder dat deze voor ons betekenis hebben en door ons kunnen worden geuit, zullen wij onszelf altijd misleiden. Laten we dus wat dat betreft heel erg nuchter en heel erg logisch werken.

Als onze gevoelswereld ons voortdurend confronteert met zaken die we wel of niet aankunnen, waar we boos over worden of niet, laten we ons dan ook eens afvragen of die gevoelswereld niet een relatie weergeeft tussen ons en de wereld of tussen ons en het onbekende. Want datgene wat in ons aan emotie en gevoel ontstaat, heeft altijd enig verband met iets wat buiten ons bestaat. Door de erkenning ervan wordt het mogelijk onze gevoelswaarden te beheersen of te veranderen. Gelijktijdig wordt door de erkenning van de betekenis van onze gevoelens het ons ook mogelijk om deze bewust te hanteren en te gebruiken en zo in te voegen in onze wereld van redelijkheid zonder dat wij daarbij van de werkelijkheid te ver afwijken.

Geloof is goed. Een mens zonder geloof is een geestelijk arm mens. Maar geloof is een innerlijk aanvaarde, niet bewezen basis voor de rest van ons bestaan. Dit geloof kan alleen betekenis hebben, indien het daadwerkelijk in ons bestaan en door ons in dat van anderen van directe en stoffelijk constateerbare betekenis is.

Het heeft zo weinig zin om over geloof (over formulering van geloof vooral) te gaan strijden. Maar het is heel erg belangrijk om datgene waarin we geloven vanuit onszelf waar te maken, te zien wat het bereikt in onze wereld. Wij zijn misschien gebonden aan een lot dat in ons is vastgelegd. Ik zeg 'misschien', want redelijk gezien kunnen we dat nooit constateren. Maar wij zijn wel degelijk voorzien van veel meer mogelijkheden dan we normaal gebruiken.

Laat ons dan nagaan welke mogelijkheden er voor ons bestaan. Laat ons overleggen op grond van onze kennis en besef van dit moment en van deze vorm waarin we nu leven, die we nu "ik" noemen, te bepalen welke van die mogelijkheden gebruikt moeten worden en hoe. Op die manier komen we dicht bij een geestelijke werkelijkheid te leven en komen we langzaam maar zeker tot een besef dat vanuit het standpunt van zeer veel mensen als bovenredelijk kan worden beschouwd. Ik meen, dat ook dit alles wel degelijk met denken en juist denken te maken kan hebben.

Ik heb geprobeerd het allemaal redelijk en duidelijk te stellen. U denkt misschien dat er herhalingen in zitten. Daarmee moet u erg uitkijken. Ik heb enkele herhalingen gebruikt als varianten. Dat wil zeggen, dat ze afzonderlijke aspecten weergeven in een bijna gelijklopende zinsbouw. Het kan belangrijk zijn als u het naleest. U leest er dan niet zo gemakkelijk overheen.

Dan zou ik nog willen zeggen: Hetgeen ik nu heb gezegd, heeft niet alleen maar theoretische waarde. Het is voor elke mens, afhankelijk van zijn persoonlijkheid en zijn vermogen tot aanvoelen zeer belangrijk. Het kan u zelfs helpen om bepaalde verschijnselen die rond u optreden wat te beperken of ze juist duidelijker en daardoor kenbaarder te maken. Ik hoop, dat deze les iets daartoe heeft bijgedragen.

-:-

DE GASTSPREKER.

De Leiding heeft mij verzocht u wat te vertellen over de geestelijke werkelijkheid.

De geestelijke werkelijkheid is eigenlijk iets wat je niet kunt vatten. Ik weet nog hoe ik ben overgegaan. Toen noemde ik dat nog sneuvelen. Ik zat in een vliegtuig. Wij gingen bommen gooien. Wij kregen een treffer van het afweergeschut. Het vliegtuig zei: boum en ik zei het ook. Toen was ik dood.

Toen ik dood was, zat ik nog steeds in een vliegtuig. Maar er waren geen bommen meer, er was geen geschut meer en wij zaten er nog maar met zijn drieën in. De andere vier zullen het waarschijnlijk overleefd hebben.

Toen kwam er iemand vertellen dat we dood waren. Daar hebben we ons bijna over doodgelachen. Toen zei hij: stap uit, je staat op de grond. Wij stonden werkelijk op de grond. Dat was heel eigenaardig. Vanaf dat ogenblik zag ik allerlei mensen van wie ik wist dat ze dood waren. En niet alleen dat, maar zij wisten allerlei dingen te vertellen waaruit bleek dat ze wisten dat ik ook dood was. En wat meer is, dat ik ook bepaalde zaken moest gaan doen.

Als je kijkt naar de geestelijke werkelijkheid als je dood bent, dan lijkt het een beetje op een voortzetting van wat er is geweest. Je gaat langzaam maar zeker verder en het is net, of je beter gaat zien. Waar je eerst de horizon zag daar zie je nu weer verder. Daar zie je steden of landschappen. Hoe verder je kunt zien hoe meer je eigenlijk naar die kant toe wilt gaan. Je wilt gaan kijken wat daar eigenlijk is. Wat je zo klein ziet, wil je groot beleven. Zo kom je eigenlijk van het ene land in het andere.

Ik heb landschappen gezien die nooit hebben bestaan. Ik heb oerlandschappen gezien met allerlei enorme beesten. Ik heb de maan gezien. Ik ben op planeten geweest. Ik heb andere zonnen bezocht. Alles bij elkaar genomen was het eigenlijk alleen maar een beetje sightseeing. Ik heb geen foto's genomen dus moet ik het allemaal uit het geheugen doen.

Dan komt er een ogenblik dat je zegt: Ach, wat ik zie is niet interessant. Maar wat betekent het? Waarom is het zo? Met dat eerste 'waarom' begin je pas wakker te worden in de werkelijkheid van de geest. Vóór die tijd leef je in een stoffelijke wereld zonder stoffelijke rem. En dan kom je langzamerhand tot de conclusie: Hé, ik heb niet gegeten, niet gedronken en ik heb geen honger, ik heb geen dorst. Hoe is dat mogelijk?

Dan ga je verder doordenken: waarom? Hoe meer je denkt 'waarom' hoe minder je vraagt 'hoe'. Dat is heel vreemd. Je kijkt niet meer naar de dingen zoals ze gebeuren, maar naar de reden: waarom ze gebeuren.

In het begin zie je duizend redenen. Dan valt het allemaal samen en zeg je tegen jezelf: Wat moet ik daarmee beginnen? Zoveel verschillende invloeden zijn er nodig om één vlo één keerte laten springen. Dan vraag ik mij af: hoeveel zijn er wel nodig om mijn vliegtuig te laten springen?

Dan ga je kijken en zie je: het is eigenlijk voor een groot deel gelijk. Het komt van verschillende richtingen, verschillende sferen (spirit worlds), maar het is precies hetzelfde. Dan zeg je: Het waarom is dus het samentreffen van maar een paar krachten. Die paar krachten

komen uit zoveel verschillende werelden en invloeden dat je dat eerst niet begrijpt. Je kunt niet begrijpen dat al die dingen van drie kanten komen en toch één zijn. Zie je eenmaal de eenheid erin, dan wordt je wereld voor het eerst a spiritual reality. Op dat ogenblik ga je inzien: er zijn een aantal grote krachten die met ons werken of met ons spelen.

Je gaat dan kijken wat die krachten zijn. Niet wat voor vorm hebben ze, maar wat voor invloed zijn ze. Dan lijkt het of je eigenlijk zit tussen vier motoren die alle een andere kant uit trekken. Jij houdt ze bij elkaar. Dan zeg je: Mijn functie, mijn betekenis is dus dat ik de kracht tezamen houdt. Niet dat ik de kracht onderga, dat is een bijkomstigheid. Het gaat erom dat jij het gebeuren tezamen houdt door het feit dat jij er bent. En dan vraag je je af: Waarom ben ik er? Ik ben daar omdat zonder mij ergens de zaak uit elkaar zou vallen.

Ik heb een tijd een reargunner (schutter) gehad die een groot liefhebber was van allerlei Chinese puzzels. Het waren stukjes hout samengevoegd tot een mooie vorm. Maar als je één stukje niet op de goede plaats had, viel alles weer uit elkaar. Je moest dat ene stukje op de juiste plaats hebben.

Ik heb het gevoel dat wij eigenlijk ergens zo'n stukje zijn. Wij houden de zaak bij elkaar. De vraag waarom wij dat doen? Well, zonder ons zou de vorm niet bestaan. Zonder ons zou er chaos zijn. Geestelijke werkelijkheid is naar mijn mening het functioneren als anker voor het gebeuren dat zonder ons niet mogelijk zou zijn. Wij zijn de vorm waardoor de essentie van het leven niet zou bestaan.

Ik heb vrienden aan mijn kant. Ik heb ook nog een paar beneden op aarde. Eén daarvan is op het ogenblik bijna op komst. Hij wordt nu 56 jaar. Vóór hij 57 jaar is krijgt hij een hartattack. Dat is begrijpelijk, want hij zit op het Pentagon. Dat is werkelijk a stress situation. Niet dat je zoveel werk hoeft te doen, maar je hebt zoveel mensen die moeten denken dat je zoveel werk doet. Dat is een hele inspanning om dat waar te maken.

Well, al die vrienden van mij hebben een eigen voorstelling van de werkelijkheid. Ik heb dat ook; mijn beeld. Als ik zo kijk, zijn wij allen alleen een beetje verschillend. Dat is ook nodig, want wij zijn stukjes werkelijkheid die op elkaar moeten aansluiten, omdat zonder ons die werkelijkheid niet zou kunnen bestaan. Dan zeg ik:

Geestelijke werkelijkheid betekent iets wat in zich de vorm voortbrengt om vanuit zichzelf in die vorm zijn eigen structuur (construction) te openbaren; zelferkenning. Ik kom dan tot de conclusie: Degene die mij heeft gevraagd om duidelijk te maken wat geestelijke werkelijkheid is, heeft weinig werkelijkheidsgevoel.

Oh well, ik altijd een zeer eenvoudige jongen geweest. Natuurlijk, ik heb gevlogen - in een plane dan. Voordien ook wel van de school. Als ik niet tot dat team had behoord, was ik nooit op de university gekomen. Als ik nu probeer te kijken naar al deze dingen die geestelijk werkelijk zouden moeten zijn, dan heb ik weinig theorieën. Je kunt ze wel allemaal opbouwen.

Ik heb iemand gekend die van tevoren wist wat voor weer het zou worden en dan werd het altijd een ander soort weer. Maar hij wist het en de anderen wisten het niet, dacht hij. Dat is hetzelfde hier. Wij denken dat wij het weten, maar wij weten het niet.

De geestelijke werkelijkheid zal er voor ieder mens wel een beetje anders uitzien. Maar is dat belangrijk? Voor mij in mijn nieuwe situatie is het niet belangrijk dat het werkelijk is, maar het is belangrijk dat ik mij deel voel van het geheel door mijn beeld van de werkelijkheid. Dat is de

enige werkelijkheid die je altijd kunt gebruiken. Dat is het enige dat altijd waar blijft. Ik kan alleen bestaan en blij zijn met mijn bestaan omdat ik weet dat het zin heeft. Hoe ik die zinvolheid voor mijzelf probeer uit te drukken is eigenlijk minder belangrijk dan ik die voel.

U zit in een wereld waarin een ieder denkt dat hij het weet. Neem nu Reagan. Reagan is quite a guy. Je moet maar denken, als je begint als klein acteur en je wordt president van de USA, dan moet je toch een bijzonder goed acteur zijn. Die man heeft zijn eigen beeld van de wereld. Hij zegt: Ik heb alleen betekenis als ik sterker ben dan iemand anders. Als ik sterker ben, dan hoef ik niet zoveel te doen; dan kan ik het een ander laten doen. That's right. Dat is zijn idee van belangrijkheid, van de werkelijkheid.

Zo is dat bij Breznjef ook. Die man denkt op zijn manier. Zijn werkelijkheid is de onverslaanbaarheid van een theorie die hij zelf niet kan toepassen. Maar dat is zijn werkelijkheid, daardoor functioneert hij. Het is the way of life voor hem, de enige manier waarop hij zichzelf en wat hij heeft gedaan, moet doen en zal doen kan blijven aanvaarden. U zult zeggen: Dat is geen werkelijkheid. Niet de uwe.

De werkelijkheid van Reagan is niet die van Breznjef. Zij hebben beiden weer een heel andere werkelijkheid dan b.v. Lim Po Sing (?). Je vraagt niet: hoe heet die clown, maar kun je erom lachen. Die Chinees heeft weer een ander beeld van de werkelijkheid. Maar als die mensen er niet zouden zijn, zou de wereld anders zijn. Nu denkt u: Was zij maar anders. Als de wereld anders zou zijn, zoudt u dan nog bestaan, zoudt u nog betekenis hebben? Dat is de moeilijkheid, als je te maken hebt met een geestelijke werkelijkheid.

Je wordt geconfronteerd met een wereld en je zegt: Ik wil haar anders hebben. Maar als die wereld anders is, ben jij dan nog wie je bent? Je bent een product van al wat existeert. Je bent het product van de bakker, de melkboer, de belastingdienst, de dominee, de pastoor, van al die mensen om je heen. Indirect ben je ook nog het product van de een of andere staatsman. Niet dat je persoonlijkheid daardoor wordt bepaald, maar wel je betekenis. Het is wat je doet. Niet zozeer het gebeuren, maar de reden die er achter zit. En dan blijkt, dat de betekenis van een mens op de wereld eigenlijk heel anders is dan hij zelf denkt.

De mens kijkt ook teveel naar: wat heb ik en wat ben ik. Hij zal moeten vragen: Waarom ben ik? Waarom heb ik? Als hij de redenen kent, dan weet hij wat hij voor anderen, voor de wereld kan zijn. Mensen bestaan voor andere mensen. Geesten bestaan voor andere geesten. De kosmos bestaat omdat zonder dat bestaan de kosmos niet kenbaar zou zijn. Als je dan die dingen aanvoelt, dan is dat altijd beperkt; het is klein.

Ik heb een vriend gehad. Hij zei vier dagen voor zijn laatste vlucht: Ik maak nog twee missies, van de derde kom ik niet terug. Dat was waar. En niet omdat hij een fout maakte, maar gewoon omdat hij zoals onze planeet ook pouf de andere kant uitging. Hij wist dat. Maar waarom wist hij dat? Ik denk, dat hij voelde dat hij niet meer paste in dit geheel en dat hij dat vertaald heeft in een doodsverwachting: wat ik nu ben, verliest zijn betekenis. Ik kan dat niet langer zo zijn, dus moet ik anders worden. En anders worden was voor hem to die. Het is een manier van denken.

Nu weet ik dat het voor u vervelend is. Ik vond dat ook erg vervelend. Ik hield ook niet van denken. Weet u, als je denkt, dan erger je je. Hoe meer je je ergert, hoe slechter je over anderen denkt. Hoe slechter je over anderen denkt, hoe minder vrede je kan hebben met jezelf. Maar als je al denken wilt over de geestelijke werkelijkheid, dan moet je denken aan het waarom van je zijn en de betekenis die je hebt. Je gevoelens die je hebt blijken dan niet voort te komen uit een of andere helderziendheid of heldervoelendheid, ze blijken in de eerste plaats voort te

komen uit je eigen aanvoelen van je eigen betekenis en de mogelijkheid om die betekenis in deze vorm te handhaven.

Zolang je je eigen betekenis ontkent, zul je altijd ongelukkig zijn. Op het ogenblik, dat jij alleen maar betekenis wilt hebben voor jezelf en niet voor al wat er is, ben je ongelukkig. Op het ogenblik dat je begrijpt: het gaat er niet om wat ik doe of denk te zijn of wat anderen denken dat ik doe of ben, maar hoe ik de functies, de mogelijkheden van al die anderen door mijn bestaan alleen instand houd, dan wordt de wereld anders, dan kun je happy zijn.

Ik heb genoeg gezegd. Mijn hollands is niet zo goed geworden als ik had gehoopt. Ik geloof toch wel dat u heeft begrepen wat ik wilde zeggen. Ik hoop dat u het goed zult verwerken. Nu moet u niet denken dat u dat op aarde zonder meer kunt begrijpen. Dit is meer een kleine reserve; een mogelijkheid om nog wat extra kracht te vinden, wat extra vreugde, weerstand te vinden tijdens een gebeuren als je denkt: Mijn God, hoe moet dit verder gaan? Ook daar is het voor.

Een mens, die probeert in een geestelijke werkelijkheid te leven, is op aarde geestelijk gestoord. Die moeten er echter ook zijn. Maar ik geloof niet dat iemand er de voorkeur aan geeft om dat te zijn. Ga gewoon verder met leven. De geestelijke werkelijkheid is er. Je betekenis is er. De zin van je bestaan in velerlei werelden en niet alleen maar vandaag de dag en in deze tijd is er en blijft er. Als je je afvraagt: waarom? kom je soms een eind verder. Maar je moet je nooit afvragen waarom iets anders is. Altijd afvragen: waarom ben ik zo? Waarom doe ik zo? Als u dat doet, dan merkt u dat u zelf ook invloed heeft. Dat u daardoor vanzelf ook een beetje meer vrede kunt hebben met het feit dat u nog hier beneden zit. En als u het dan niet afmaakt en u komt bij ons, dan is dat ene stukje van de puzzel weg; de puzzel die u zelf bent. En dan ligt ze helemaal in puin en kunt u weer teruggaan om dat ene stukje te zoeken.

So, make your life. Make the best of it. Be happy. Be good if you can. That's difficult.

Leef je leven. Probeer nooit een ander te bepalen, want jij wordt of je wilt of niet door anderen bepaald. Accepteer het en je hebt iets gevonden van een geestelijke werkelijkheid, ook als je daar niet over nadenkt. En denk je wel eens: waar moet dat heen, denk dan even terug aan dat deel-zijn van alle dingen.

Nu heb ik werkelijk alles gezegd wat ik kan zeggen. Thanks, see you again.

Dat was een oude bekende. Voor degenen die de Orde al langer kennen is Bill zeker geen vreemde. Wij vonden het passend om hem met zijn bijzondere ervaringen in de laatste tijd weer aan het woord te laten. Misschien heeft hij iets bijgedragen tot de duidelijkheid van het onderwerp.

:--:--:

WERKELIJKHEID

HOOFDSTUK IV.

DE TIJD EN DE EEUWIGHEID.

Als wij met de werkelijkheid te maken hebben, dan blijkt dat wat vandaag werkelijkheid is morgen alleen nog maar een droom is of omgekeerd. Het is dus zo, dat de werkelijkheid een zeer betrekkelijk begrip is in de wereld waarin de mens leeft. Wil je daarentegen een beeld hebben van de werkelijkheid die onveranderlijk is, dan kom je terecht in de eeuwigheid, dus in tijdloosheid.

Nu is de moeilijkheid dat je je de tijdloosheid in verband met de tijd heel moeilijk kunt voorstellen. Ik zou u daarvoor een beeld aan de hand willen doen.

Stelt u zich een enorm park voor. Een soort super-Efteling compleet met sensatiebanen, spookhuizen en andere attracties. Dat park ligt daar altijd. Nu begint u te wandelen, maar u heeft geen kaart. U weet dus niet wat u het volgende ogenblik zult ontmoeten: een sensatiebaan, het spookhuis, de speeltuin of misschien zelfs de een of andere vijver waarin u nog kunt kantelen met uw bootje.

De manier waarop u door die tuin zult wandelen ligt geheel aan uzelf, maar de tuin is er altijd. Dat wil zeggen, er is altijd een spookhuis, altijd een speeltuin. De afwisseling voor u, omdat u zich erdoorheen beweegt, geldt voor u persoonlijk.

Nu bent u niet alleen. U bent deel van de mensheid. Misschien is er in een dergelijk park ook wel eens een rondleiding. Dan gaat er iemand vooruit en laat u de verschillende attracties achtereenvolgens proeven. Misschien komt u dan zonder het te weten een paar keer op dezelfde sensatiebaan terecht. In dat geval ervaart u tijd ofwel afwisseling in iets dat in wezen eeuwig of blijvend gelijkvormig is.

Als we dat zo gaan bekijken, dan wordt ook duidelijk waarom we altijd moeilijkheden zullen ontmoeten als we spreken over eeuwigheid. Als een mens denkt aan eeuwig, dan denkt hij aan een voortdurend verdergaande tijd. Dat is natuurlijk onzin. Als je denkt aan tijdloosheid, het werkelijk eeuwige, alle eeuwen omvattende, dan heb je juist te maken met iets dat er altijd is. In ons leven, in ons denken worden we maar al te veel geconfronteerd met allerlei verwachtingen, met denkbeelden, die maar tijdelijk zijn; die voorbijgaand van aard zijn.

Nu geef ik graag toe dat ook de geest niet in staat is om het hele park Eeuwigheid te overzien. Zeker, wij hebben een beetje meer kans dan u om hier of daar eens op een uitkijktoren te gaan staan en dan zien we een stukje verder dan u doet. Maar het is zelfs dan heel erg moeilijk te zeggen welke weg je zult inslaan, als er toevallig een kruising

van paden vlak bij is. Dus je kunt nooit met zekerheid iets voorspellen. Het is dan ook goed, meen ik, voor een ieder die in de tijd leeft om te onthouden: de toekomst is nimmer met zekerheid voorspelbaar op het ogenblik dat er een keuzemogelijkheid aanwezig is.

Om een keuze te maken, zeggen de mensen, moet je bewust weten wat je doet. Neen. U neemt elke dag misschien tienduizend kleine beslissingen. Van die beslissingen zult u er wellicht twee bewust doen; de rest neemt u instinctief als deel van een ingebouwd reactievermogen of van een gewoonte. Maar ook die gewoonten bepalen wel degelijk de volgende mogelijkheden die u zult ontmoeten. Er is dus altijd een aantal beslissingen die u neemt.

Als u die beslissingen allemaal bij elkaar neemt, dan blijkt dat de mensheid wel een gemeenschappelijk aantal reacties kent. En dan nemen we aan, dat voor het totaal van de mensheid de ontwikkeling in een bepaalde richting gaat.

Als we de werkelijkheid van vandaag bekijken, dan kunnen we zeggen: Er is een grote economische crisis. Ja, is die er wel? Eigenlijk niet. Wat er op het ogenblik gaande is, is een verbruik dat niet in overeenstemming is met hetgeen men kan produceren. Er is sprake van een nutteloos produceren op vele gebieden waardoor overproductie optreedt. Die beide samen (een onjuiste productie, een onjuiste verdeling) zijn in hoofdzaak verantwoordelijk voor de economische crisis. Dan kunnen we zeggen: Als wij dat nagaan, wat zou er dan gebeuren?

Als ik nu kijk naar het gemiddelde product van de U.S.A., dan blijkt dat in het direct produceren van wapens en aanverwante artikelen daar een werkgelegenheid is van ongeveer 37 % van het totaal aantal werkzamen. Als dus de hele wereld de wapenproductie met 10 % zou terugschroeven, zou dat voor de U.S.A. (een grote leverancier) heel waarschijnlijk betekenen een terugval van werkgelegenheid van 12 tot 14 %. Want de U.S.A. levert wel veel, maar ze levert ook duur.

Voor Nederland zou men kunnen zeggen: het wegvallen van de wapenindustrie voor zover Nederland erbij betrokken is, zou een toename van de werkloosheid betekenen van 5 tot 6 % zeker. Zo kan men dat verder uitrekenen.

Maar de vraag is natuurlijk niet: Produceer ik wapens of produceer ik niets? De vraag is eigenlijk juist in deze tijd: Welk product is in deze periode dienstig voor een maximaal aantal potentiële kopers? U zult zeggen: Dat is allemaal economie. Neen, dat is geen economie. Het is gewoon gezond verstand in deze tijd.

In de eeuwigheid is er plaats voor alles. Vanaf het eerste kleinpannetje dat ooit gebruikt is tot de modernste super-pan met antiaanbaklaag en weet ik wat voor andere luxe voorzien. Een pan is een pan, zegt men. Ja, maar een pan is een pan, tenzij men er een pan van maakt. Want als je een pan maakt van de pannen die je maakt, dan krijg je panne. Dat heeft een bepaalde Nederlandse industrie kortgeleden nog bewezen. Je moet namelijk datgene maken waar de meeste mensen op dat ogenblik de meeste belangstelling voor hebben en tegen een prijs die de meesten daarvoor willen betalen. Dat is eenvoudig een regel van de productie.

Nu kun je met de wapenindustrie heel veel dingen goedkoper gaan maken voor de verbruiker. Zeker, je hebt een andere vorm van marketing nodig. Je hebt minder directe winstzekerheden en minder grootse contracten, dat weet ik wel. Maar je kunt met hetzelfde productie-apparaat heel veel artikelen maken die ook bruikbaar zijn voor de burger. Al is het alleen maar dat je fietsen of rolschaatsen gaat maken. Dan zegt men: Die worden al geproduceerd. Daar zijn varianten op te bedenken.

Dus als wij kijken naar de crisis in deze tijd, dan is ze eigenlijk helemaal geen kwestie van een onvermijdelijk economisch gebeuren ook al doet men alsof. Het is gewoon een kwestie van zich niet tijdig aanpassen aan de werkelijke behoefte en de productiemogelijkheden die er in de toekomst zullen zijn. Men heeft dus een verkeerde keuze gemaakt. Men had naar het pretpark kunnen gaan, maar men is terecht gekomen in het spookhuis.

Dan hoor ik heel veel mensen al zeggen: Ja, maar wij moeten toch zus en wij moeten toch zo doen. Goed. Ik ben het volledig met hen eens. Iedereen kan daarover debatteren zoals hij wil. Maar je moet toch, juist omdat in de eeuwigheid alle feiten vastliggen, rekening houden met het feit dat je door een bewuste keuze en dus ook de daarbij passende inspanning (de wegen transporteren je niet, je moet zelf lopen) terecht kunt komen op elk punt waar je naartoe wilt. Als je tussen twee mogelijkheden staat en je zegt: dat kost mij zoveel inspanning, dan kom je ergens terecht waar je niet wilt zijn. En dat is in feite wat er is gebeurd met uw hele economie.

Het is hetzelfde wat er in Polen is gebeurd. De opstand in Polen is een symptoom dat we overal en in alle tijden kunnen terugvinden. Er is niet zoveel verschil tussen de beweegredenen van een Walesa en van een Spartacus (slavenopstand in Rome). In beide gevallen voelt men zich misbruikt. Men wil zich afzetten tegen degenen die het misbruik ook feitelijk maken. Men gaat echter veel verder dan men redelijk gezien in de maatschappij waarin men leeft zou kunnen gaan. Men schept daardoor problemen die alleen gewelddadig nog zijn op te lossen. Aan het geweld zijn we nog niet toe, maar als ze even verder gaan in Polen, dan krijgen we dat ook.

Het zijn dus dingen, die je bij een beschouwing van de werkelijkheid waarin je leeft, kunt zien. Maar als je alleen maar kijkt naar de werkelijkheid, dan kom je weer in heel rare perikelen terecht. Ik heb ook daarvoor een aardig voorbeeld:

De kerk van Rome heeft, naar men zegt, de ogen altijd op de eeuwigheid gericht. Kijk, Rome is nu al bezig om zich voor te stellen hoe de kerk haar macht, haar invloed (dat is in feite de sfeer waarin zij zich beweegt) zou kunnen behouden, wanneer de huidige ontkerkelijking voortgaat. Want het is geen werkelijk deconfessionaliseren, het is alleen een loskomen van de onfeilbaarheid van een bepaalde kerk of van een bepaalde leer. Dat kun je alleen opvangen, zo zegt men, door enerzijds een strengere discipline in te voeren en anderzijds gelijktijdig veel grootmoediger te zijn. Daarmee zijn we dan terecht gekomen in de techniek die in de kerk van Rome vooral is gepropageerd door Ignatius van Loyola. Op deze manier is die kerk bezig om vooruit te lopen op de mogelijkheden die het heden bevat.

De werkelijkheid van Rome is echter niet dat Rome over 200 jaar in moeilijkheden komt. De werkelijkheid van Rome is dat de leer, zoals die door Rome wordt uitgedragen en het gezag dat Rome voor zich op-eist op dit ogenblik voor de mensen niet te tolereren zijn in vele gevallen. En dat men door een schijn-tolerantie ten aanzien van randverschijnselen daarin geen verandering kan brengen, ook niet door de kerk te veranderen in een soort sociaal instituut.

Dan zou men zeggen: In de eeuwigheid blijft de waarheid de waarheid. Inderdaad. Wat waar is, is deel van het geheel; dat kan nooit veranderen. Maar het standpunt vanwaaruit men die waarheid beziet, wijzigt zich voortdurend. Want in de tijd verandert het standpunt voortdurend, jouw standpunt.

Als de hele mensheid een soort geleide toer aan het maken is door het enorme park Eeuwigheid, dan is het duidelijk dat alle waarheden die

zich daarin bevinden steeds weer een andere aanblik bieden. Het ene ogenblik verschrikkelijk; het volgende ogenblik misschien hemels. En weten hoe de anderen jou zien zou voor zo'n instelling betekenen dat men zich aanpast aan die visie en inspeelt op de waarde welke die visie op dat ogenblik heeft.

Het is natuurlijk moeilijk om een werkelijkheidsbeeld te ontwerpen dat voor iedereen aanvaardbaar is. Als je de mensen hoort praten, dan hoor je de een zeggen: In de bijbel staat uitdrukkelijk dit en dat. De ander moppert al even verward: Maar ik vind het zus en zo. Het gaat er toch niet om wat je vindt of hoe je het interpreteert. Het gaat erom wat het is. De werkelijkheid is gebaseerd op de feiten die aanwezig zijn plus de erkenningen die in mij bestaan en eventueel de geestelijke visie waardoor mijn keuze op het ogenblik dat ik links of rechts kan gaan mede zal worden bepaald. Als je dat nu maar in de gaten houdt, kom je verder. De meeste mensen weten het wel, maar ze doen het niet. Een aardig voorbeeld daarvan vindt u in uw eigen omgeving.

Iedereen is er langzaam maar zeker achter gekomen dat het apparaat dat de Nederlandse staat heeft opgebouwd voor sociale structuur, sociale zorg zo topzwaar is dat de lasten daarvan niet meer zijn op te brengen. En wat roept nu iedereen uit? Wij zijn het ermee eens, er moet bezuinigd worden. Dat zien wij wel in, maar niet bij ons. Wij willen recht door. Wat is het resultaat? Dat u nergens terecht komt, want iedereen wil een andere kant uit.

Een ander voorbeeld: Men heeft gezegd: Inspraak is belangrijk. Toen zijn steeds meer mensen gaan denken: inspraak betekent, dat ik iets te zeggen heb. Niet: dat ik ook mag zeggen wat ik denk. Neen, dat ik wat te zeggen heb. Met andere woorden: ze hebben het begrip 'inspraak' met gezag verward. Dit betekent dat, als die inspraak niet wordt gehonoreerd, d.w.z. dat ze geen gelijk krijgen, ze boos worden en in verzet komen tegen maatregelen die eigenlijk ook voor henzelf goed zouden zijn.

Als u dat ziet, dan moet het u toch duidelijk worden dat de mens hier een volkomen verkeerd concept heeft van de werkelijkheid. Dat hij denkt: ik kan mij daaraan onttrekken. Maar dat kun je niet. Je kunt wel in de werkelijkheid verschillende richtingen inslaan. En als je niet alleen kunt gaan en je kunt het alleen samen met anderen doen, dan moet je de anderen ervan overtuigen dat ze een bepaalde weg moeten inslaan. Als ze dat niet willen, dan kun je beter met de anderen meegaan - tegen beter weten in desnoods - dan blijven staan. Want als je blijft staan, dan ontstaat er een toestand die men een psychische stasis zou kunnen noemen.

Het is een toestand waarin geen verdere ontwikkeling meer plaats heeft, waarin het bewustzijn zich niet verder ontplooit. Het is een toestand waarin zuiver stoffelijk gezien het gebeuren steeds meer langs je heen begint te gaan. Je hebt nergens meer deel aan; je bent geïsoleerd. Maar als je geïsoleerd bent en je kiest die positie voor jezelf, dan heb je jezelf afgesneden van al datgene wat het leven interessant maakt, wat aan het leven ook in menselijke vorm zijn waarde en betekenis geeft.

Als ik dat nu vertel over een duistere wereld, dan knikt u onmiddellijk allemaal instemmend en welwillend: Ja, het is verschrikkelijk. Die mensen willen de waarheid omtrent zichzelf niet erkennen en daarom vluchten ze weg in dat schijn-duister en kwellen zichzelf voortdurend met pogingen om aan de waarheid te ontkomen.

Wat doet u op aarde? Probeert u ook niet steeds weer aan de knellende feiten van de werkelijkheid te ontkomen? Laat mij eens even infor-

meren. Bent u in staat om ook buitenlandse dagbladen te lezen of de nieuwsberichten te volgen? Doet u dat wel eens? Is het u dan misschien opgevallen dat de grootse en edelmoedige hulp die mede dank zij vrachtrijders Nederland heeft verleend aan Polen en nog steeds verleend via het Rode Kruis en andere instanties nergens in het buitenland enige weerklank of betekenis hebben? Die hulp wordt gewoon niet genoemd. Waarom niet? Omdat het er niet om gaat dat Polen wordt geholpen, maar dat wij Polen helpen bij al diegenen die helpen. Als u zich dat realiseert, dan ziet u het geval een beetje anders.

Dat gaat met zoveel van die zaken. Wij zorgen voor een ontwikkelingsland. Maar zolang het 'wij' is, wij doen dat, dan houden wij er geen rekening mee wat er elders gebeurt. Dan is er geen sprake van een samenwerking. Dat wil zeggen, dat je - al schijn je misschien tijdelijk iets goeds tot stand te brengen - in feite elkaar voortdurend tegenwerkt.

Er zullen mensen zeggen: Dat is dwaasheid. Neen, dat is geen dwaasheid. Wij hebben heel vaak gezien hoe dergelijke situaties zich in de tijd uitwerken. Als u zich nog eens te binnen wilt brengen hoe het is gegaan met de pogingen tot kerstening van Afrika, dan herinnert u zich hoe werkelijk opofferende mensen ten koste van hun leven en gezondheid de binnenlanden zijn ingetrokken om daar met de bijbel in de hand de mensen een nieuwe zaligheid te verkondigen. Maar dat konden ze natuurlijk niet voor eigen rekening doen, dus moesten ze gefinancierd worden. Degenen die hen financierden wilden zeker zijn dat hun belegging winst afwierp. Dientengevolge stuurden zij soldaten. De soldaten vonden het gedrag van de negers niet christelijk genoeg. Zij wachten niet tot ze waren bekeerd, maar schoten meteen.

In de eeuwigheid was er een mogelijkheid tot bekering. Maar dan was er veel meer tijd en waren er veel meer offers nodig geweest. Er was een mogelijkheid tot directe exploitatie, maar de enige die ooit daarvan met goed gevolg gebruik heeft gemaakt is een zekere Albert geweest, koning van België.

Er waren dus heel veel mogelijkheden, maar niemand heeft het aangedurfd een directe keuze te doen. Zelfs Engeland niet. Zelfs Duitsland niet. Ieder heeft altijd geprobeerd om aan de ene kant het goede, het kerstenende element op de voorgrond te schuiven en aan de andere kant winst te maken. Weet u wat het resultaat is? Dat nu een groot gedeelte van Afrika in feite de vijand is van de blanke wereld, van het blanke denken, van het blanke geloof, ook al doen ze anders.

Men heeft dus verkeerde paden gekozen. Misschien is dat verkeerde kiezen van paden en daardoor het in de tijd fouten maken wel voortgekomen uit een onvolledig begrip voor wat eeuwigheid betekent.

Eeuwigheid betekent, dat alles er altijd is en dus altijd, als je je wilt inspannen, bereikbaar zal zijn. Maar het betekent tevens dat je al datgene wat je niet wilt, zoudt kunnen vermijden, indien je bereid zoudt zijn om daarvoor voldoende inspanning op te brengen.

De werkelijkheid waarin de mensen leven is eigenlijk de schuld van de mensen zelf. Als u in Nederland te klagen heeft over uw regering - u heeft die zelf gekozen. Die keuze ligt niet alleen nu vast, maar we kunnen haar al terugvolgen tot de eerste overwinning van Alkmaar, de opheffing van het beleg van Leiden. Toen heeft u al allerlei keuzen gedaan die niet realistisch maar principieel waren. Nu heeft u zichzelf aangepreft dat u zeer principieel bent geweest en bent gebleven. In feite bent u alleen principieel, als de principes niet te kostbaar zijn. Daar ligt uw fout en daardoor bent u steeds afgeweken van de juiste weg. Dat kan ik voor elk land precies zo stellen.

Als Engeland zijn meerwaardigheidsgevoel niet had laten spreken in het Imperium, dan was er nu nog veel meer van dat Imperium over geweest. Als Nederlanders niet hadden gedacht dat Nederland moet worden verheerlijkt als een bijzonder land, dan waren er misschien niet zoveel Surinamers naar Nederland gekomen. Dus de oorzaak ligt wel heel ver in het verleden.

Wanneer wij weten dat wij in de eeuwigheid alles kunnen bereiken, dan is het ook veel gemakkelijker om te zien wat we kunnen doen. Dan zegt men: Dat is niet principieel, dat is pragmatisch. Een zeker pragmatisme is noodzakelijk, wanneer je leeft in de tijd. Je kunt je keuze niet laten bepalen door de stelling dat je terecht wilt komen in de carroussel. Je kunt het alleen bepalen door de vraag: wat je op dit ogenblik kunt bereiken en wat je kunt vermijden. Dat betekent, dat op elk ogenblik waar een pad ook maar een mogelijke splitsing toont er een beslissing nodig is die niets te maken heeft met het hoofddoel, maar voornamelijk te maken heeft met de bestaande mogelijkheden. Het tweede Kabinet Den Uyl bewijst dat ook.

Als wij zien wat de voorstander van gelijkheid van rechten en inkomens op het ogenblik moet doen en tot zijn eer gezegd ook doet om de ongelijkheid enigszins te helpen bevorderen, dan moeten we zeggen: Die man is eigenlijk niet principieel, maar hij gaat in ieder geval uit van de noodzaken. Dat wil niet zeggen, dat hij daardoor misschien minder principieel is.

Maar hoe bent u dan? Hoe leeft u? Hoe verandert u uw zienswijze en oordeel niet van dag tot dag, van maand tot maand? U laat zich daarbij leiden door iets wat u ziet als een principe of als een zekerheid. Maar is het dat wel? Als u uitgaat van een denkbeeld en u kijkt niet naar de feiten, dan komt u altijd verkeerd terecht. Dan loopt u heel vaak in een kringetje rond.

Stel u voor dat u hier in Den Haag bent en u moet van hier naar Delft. U zegt: Dat wil ik wel, maar ik ben links ingesteld, dus ik buig steeds links af. Weet u waar u dan terecht komt? Zwemmende in de Noordzee. Hoe u ook begint. Als u alleen rechts wilt gaan, precies hetzelfde, alleen eindigt u op een andere plaats. In beide gevallen wordt het zwemmen of verzuipen. Maar als u zich oriënteert en zegt: In ieder geval begin ik nu die kant uit te gaan, dan zult u soms links soms rechts moeten gaan en u zult in het eind uw bestemming kunnen bereiken, maar nimmer in een rechte lijn.

Dit is nu wat u voor ogen moet houden: de eeuwigheid omvat alle dingen en omvat ze in wezen gelijktijdig. Voor u is de tijd die u nodig heeft om iets te bereiken afhankelijk van de afstand die binnen dit geheel ligt tussen uw huidig besef en het doel dat u wenst te verwezenlijken.

Maar er is meer. U zult daarbij een algemene richting moeten kiezen en toch steeds moeten opletten wat de weg vóór u aan hinderpalen of attracties en meevallers biedt. Het werkelijkheidsbesef kan niet alleen bestaan uit idealen. Wie denkt dat dat waar is, die kijkt maar eens hoe christelijk de mensen hun naasten behandelen. Dat is vaak om te grienen. In naam van de God van liefde, van genade, van vergeving en van redding veroordelen ze iedereen tot het eeuwige vuur, tenzij men doet wat zij zeggen. Wat dat betreft zien we dat ook in andere landen.

Denk maar aan de ayatollah's. Die mensen zijn het volledig eens. De profeet heeft de enige ware weg gebracht: de weg voor de redding van de mensheid. Die weg moet iedereen gaan. De profeet heeft ons geleerd dat we rechtvaardig moeten zijn. En als iemand die weg niet gaat, dan zou hij een ander daarvan kunnen afbrengen, dus maak je hem af. Gek? Zo gek is dat niet. U weet, dat Khoumeiny al meer slachtoffers heeft

gemaakt in een betrekkelijk kort bewind dan de Sjah in een veel langer bewind en vaak op verschrikkelijke wijze.

Als wij ons realiseren waarmee we bezig zijn, dan mogen we wel degelijk een doel voor ogen hebben. Maar wij mogen niet bepalen dat wij langs deze weg zeker dat doel bereiken. De weg is niet recht. Ook niet de weg naar de eeuwige zaligheid en naar het Walhalla. Zelfs als Jezus de weg en de waarheid is, dan nog is dat een weg die vele bochten vertoont en die je soms schijnbaar terugvoert op je schreden, maar net een beetje anders.

Pas als je dat gaat begrijpen, zul je in staat zijn de werkelijkheid te aanvaarden zoals ze is. Niet als een mooi droombeeld maar als een geringe verandering van standpunt, geringe veranderingen van noodzaken en behoeften waaraan je je bij voortdurend en bewust hebt aan te passen om zo tenslotte, misschien via vele verrassingen, te komen daar waar je wilt zijn. Eén eindpunt is u althans in dit leven beschoren waarvan u zeker kunt zijn: de dood.

Als je denkt dat de dood een eindpunt is, dan heb je het lelijk mis. De dood is niets anders dan een ogenblik stilstaan en ontwaken, opeens de paden anders zien, dan verder gaan en weer kiezen. Maar kies dan volgens de werkelijkheid die je bent, niet volgens de droom waaraan je je vastklampt om aan de eigen werkelijkheid te ontsnappen.

x Wat is eigenlijk een droom?

-- Een droom is datgene wat wel bestaat maar dat niet binnen ons bereik ligt, althans in de zin waarin ik dit woord zoëven gebruikte. Voor heel veel mensen is de droom daarnaast een erkenning van datgene wat nu nog niet waar is of niet meer waar is waardoor ze tijdelijk leven in een beeld dat niet werkelijkheid is, maar dat wel deel uitmaakt van de eeuwigheid.

x Leven de mensen niet voortdurend in een droom?

-- Als ik eerlijk moet zijn: ik schat, dat ongeveer 80 tot 90 % van de mensen voortdurend droomt en zo nu en dan wakker schrikkend onmiddellijk terugvlucht in de droom, omdat de mensen meestal niet geneigd zijn de feiten te zien zoals ze zijn, niet bereid zijn om te reageren zoals ze voelen dat ze zouden moeten reageren en daardoor een verontschuldiging proberen te vinden die in de werkelijkheid niet voor hen bestaat.

Ik hoop, dat ik in dit onderwerp in ieder geval de punten eeuwigheid en tijd op de juiste manier heb geëttaleerd zodat u het verschil tussen deze beide wat beter begrijpt en dat u daarnaast ook begrijpt wat de betekenis is van de tijd.

De tijd is ons gaan door de eeuwigheid en daardoor het enige waarop wij enige invloed kunnen uitoefenen.

HET OCCULTE EN DE EEUWIGHEID.

Wat hangt het meest met de eeuwigheid samen? Ik zou zeggen het occulte. Want wat is het meest duistere voor de mens? De eeuwigheid. Dus laten we beginnen met ons af te vragen hoe het zit met de tijd. Want om de eeuwigheid te begrijpen moet je eerst de tijd hebben.

Er zijn mensen, die zoals het heet, schouwen in de toekomst. Kennelijk is dit een gebruik dat in de moderne tijd toeneemt. Als je in de toekomst kijkt, dan kijk je naar iets wat er nog niet is, voor jou. Daarom weet je ook niet of het waar wordt. Als het waar wordt, dan weet je pas dat je er verkeerd op hebt gereageerd. Hoe komt dat?

Als wij ons de tijd voorstellen als een lijn waarlangs wij ons in een vast tempo voortbewegen en we zouden zo nu en dan geestelijk een huppelsprong kunnen maken, dan zouden we een eind vooruit staan in de tijd. We zouden daar dan dingen kunnen zien die voor ons nog niet waar zijn; die niet tot de werkelijkheid behoren. Maar op het ogenblik dat wij ze waarnemen weten we niet hoe wij daar gekomen zijn, want wij hebben het tussenliggende overgesprongen.

Als u nu de eeuwigheid ziet als het geheel van die lijn of van een heel stelsel lijnen, dan is duidelijk dat er hier of daar wel eens een aftakking kan zijn. Dan bent u recht vooruit gesprongen terwijl iedereen afslaat. Dan heeft u het net niet helemaal goed. Daarom is het dus niet verstandig om te zeggen: Elk beeld, dat ik in de toekomst zie, wordt onvermijdelijk precies zo en in elk detail waar.

Aan de andere kant moet je natuurlijk toegeven dat het mogelijk is om in het algemeen bepaalde dingen vooruit te zien. Dat is ook weer begrijpelijk. Een afbuiging gaat nooit onder een hoek van 90 graden. Wanneer de scherpste afbuiging van de tijdlijn die wij volgen wordt gezien, dan ligt die tussen de 35 en 40 %. De gemiddelde afwijking bedraagt niet meer dan 7 of 8 graden. Dan betekent dat, als je niet te ver vooruit springt, je nog omstandigheden ziet die bijna juist zijn voor elke weg die men zou kunnen volgen. Op die manier kijken wij dan in de toekomst.

Ik doe het ook wel eens. Dan vraag ik mij altijd af, of ik ooit gelijk zal krijgen. Als ik probeer langs die tijdlijn vooruit te gaan, dan zijn er zo van die momenten dat ik denk: dat moet toch werkelijk wel iets bijzonders zijn.

Ik zie b.v. een conferentie. Dat zal wel mei zijn, want ik zie groene blaadjes, kwinkelerende vogels. Ik zie een buitengoed, waarschijnlijk een oud paleis waar een aantal deftige heren een overeenkomst sluiten waar niemand ooit aan gedacht heeft. Een overeenkomst die overigens voor Europa als geheel inclusief het Oostblok nogal gunstig is. Zal dat waar worden?

Punt 1. het behoeft niet dat paleis te zijn. Er zijn tenminste zes andere mogelijkheden.

Punt 2. de personen bij die samenkomst hoeven niet allen de personen te zijn die ik zie. Want als ze van de rechte weg afgaan - een staatsman is tegenwoordig zo vermoord, een generaal wordt ontvoerd. Tegenwoordig ben je zelfs als hoge ome niet zeker meer. Als je dus alles samenvat, blijft er één ding over: het is zeer waarschijnlijk dat er in de lente een bespreking voor een nieuwe overeenkomst plaatsvindt waardoor iets in de situatie en vooral in de spanningen Oost-West verandert, zeker ten aanzien van West-Europa. Dan heb ik vooruit gekeken in de tijd.

Hoe groot is nu de kans dat ik het mis heb? Wel, ik ben uitgegaan van een rechte ontwikkeling van wat er op dit moment bestaat. De afwijking die ik meen te mogen verwachten aan beide kanten is niet meer dan 7 gr. En aangezien het maar 3 maanden verder ligt, zou bij die afwijking de zaak nog wel goed zijn. Maar stel, dat er iets gebeurt waardoor die afwijking 30 gr. wordt. Dan klopt het niet meer.

Ik weet niet, of u ook niet wel eens in de toekomst kijkt. Ik bedoel niet met het gebruikelijke pessimisme. Het is bijna of ze Wim Kan perodiëren: 'Het was me een jaartje wel'. Nu kijken de mensen heel somber en zeggen: Dat wordt me een jaartje wel. Dus tussen zijn en worden ligt een klein verschil tussen het optimisme van het gaat beter en het pessimisme van het gaat slechter.

Als u probeert in de toekomst te kijken, waar denkt u dan aan? Dat is een heel belangrijk punt. Want om dat sprongetje in de tijd te maken moet je weten wat je bent. Dan moet je ook weten wat jouw stuwkracht is. Je kunt namelijk heel moeilijk in de toekomst gaan kijken om een hoekje.

Er is een militair geweest in mijn tijd die zei: Het zou gemakkelijk zijn, als we een geweer hadden dat om het hoekje kon schieten. Dat kan niet, omdat dan de kogel met een dergelijke versnelling de loop zou doen springen. (Er is een geweer dat om een hoekje kan schieten. Dat is een geweer waarvan de loop haaks op de kolf staat die is verlengd. Het nadeel is, dat je moet visieren via een spiegeltje dat erop zit. Het geweer is gemaakt door een Franse gewermaker in Louisiana: Flaubert of Joubert.)

Wij kunnen niet de afbuiging nemen. Laten we dat goed onthouden. Wanneer wij in de toekomst kijken, dan gaan wij uit van een rechtlijnig vervolg van wat er nu aan de hand is. Om dat te kunnen doen, moeten wij geconcentreerd zijn op één punt dat in de toekomst mogelijk is. Dan kunnen we zien of het waar is. Maar we kunnen nooit zeggen: wij gaan even kijken hoe ziet het eruit.

Bijvoorbeeld: Wij gaan eens kijken hoe de gezondheid van Van Agt ervoor staat over 6 maanden. Maar dan loopt het tegen de Tour en zal hij wel gezond zijn.

Je moet dus een ontwikkeling hebben die je zeer waarschijnlijk acht. Stel je die voor en probeer dan de hele wereld uit te sluiten. Dan ontstaat er een droombeeld. Je hebt een sprongetje in de tijd gemaakt. Maar zou dat sprongetje in de tijd mogelijk zijn, als er geen eeuwigheid was? Dat is ook nog een vraag.

De eeuwigheid is voor sommige mensen kort. Mensen moeten soms een eeuwigheid wachten op de tram of op een taxi. Dus voor hen is de eeuwigheid kort, maar voor ons is ze onoverzienbaar. Er kan geen tijd zijn, als er niet iets is waarin die tijd of die mogelijkheid van tijd zich beweegt. Dus moeten we zeggen: Eeuwigheid is datgene wat alle tijd omvat.

Hoe kan tijd omvat worden als eeuwigheid op zichzelf niet iets is, al is het maar een spiraal, waardoor binnen een bepaald terrein het geheel zich a.h.w. kan voltrekken? Je kunt namelijk niet onbegrensd stellen dat het werkelijk is. Want ons bevattingsvermogen als mens en ook als geest (wij moeten niet opscheppen dat wij zoveel beter zijn) is beperkt door ons voorstellingsvermogen en door ons vermogen om af te lezen wat er is. En dat betekent dat eeuwigheid een begrensd geheel vormt, maar wel alle tijd omvat.

Als je droomt, dan droom je vaak over het verleden of over de toekomst. Waarom komen die dromen soms uit? Dat kunnen we alleen verklaren, indien het uitkomen van die dromen is gebaseerd op de rechtlijnigheid ten aanzien van hetgeen wij zijn. Wij kunnen namelijk in elke richting dromen. Dromen we over het verleden, dan kunnen we over het echte verleden dromen,

maar ook over elke variant die daarvan denkbaar is.

Zo is het bij dromen over de toekomst ook. Daarom is ongeveer één op de 50 à 60 dromen die je hebt (je hebt er vaak 2, 3, 4 per nacht; je weet het wel niet anders word je elke morgen weer wakker met een nachtmerrie) die werkelijk de toekomst of het verleden bevat. De enige moeilijkheid is, dat wij als mens niet zo gemakkelijk in staat zijn om uit te maken wat nu werkelijkheid is en wat illusie. Daar moeten we dan een trucje op vinden. Wij gaan uit van het volgende standpunt:

Als ik droom over het verleden, dan moet er iets zijn overgebleven van het verleden dat ik nu nog niet bewust ken. Kan ik dat terugvinden, dan zal de droom zeer waarschijnlijk eveneens terugvallen op dat verleden en de werkelijkheid.

Bijvoorbeeld: u droomt dat u zich in een stadje bevindt waar u nog nooit bent geweest. Daar staat een standbeeld van een man waarvan u nog nooit heeft gehoord. Toevallig hoort u dat dat stadje bestaat. U vraagt na en werkelijk daar staat het standbeeld. Dan is alles wat u in het verleden over dat stadje heeft gedroomd waarschijnlijk waar of bij benadering waar.

Nu gaan we het andersom doen. We gaan naar de toekomst. Dat is moeilijker te controleren. In die toekomstdroom zal altijd wel iets zitten dat nu al bestaat. En dat wat bestaat, kan wel eens onbekend zijn of er anders uitzien dan we het nu menen te kennen. Dan moeten we nagaan of dat klopt.

Als u droomt van de toekomst en u ziet wederom een standbeeld en u ziet dat het standbeeld een gebroken degen heeft, dan gaat u kijken naar dat standbeeld. Is de degen nu zwaar verroest of zwaar uitgeslagen, dan is de kans groot dat die inderdaad breekt. Dan nemen we aan dat dat beeld dicht bij de werkelijkheid staat. Maar heeft het standbeeld geen degen, dan zegt u: Ik heb een nachtmerrie gehad. Dat ze dat beeld opnieuw gaan maken met een degen erbij is onwaarschijnlijk. Trouwens, als ze tegenwoordig een standbeeld maken, dan weet je nooit wat het voorstelt.

Laatst kwam er een kennis van ons, een beeldhouwer, over. Ik vroeg hem wat hij zo al voor beelden had gemaakt. Hij zei: "Ik heb een heel mooie gemaakt: innige liefde." Ik zei: "Projecteer dat beeld dan eens." Dat heeft hij gedaan. Het was verschrikkelijk! Het zag eruit als een soort zitzak waarboven een paar ballonnen zweefden die door een gat verbonden waren. De zak zou in die 'innige liefde' nog begrepen kunnen worden, maar dat andere, de opgeblazen zaken.....!

Ik zei: Maar maken jullie dan geen beelden meer van beroemde personen? Hij antwoordde: Dat heeft toch weinig zin of je moet een opdracht krijgen die goed betaalt. En aangezien ik aanneem dat er steeds minder beroemde personen zijn die er veel voor willen betalen om vereeuwigd te worden, neem ik aan dat standbeelden in de toekomst steeds zeldzamer zullen worden. Trouwens, het is ook helemaal niet meer nodig. Een staatsman behoeft tegenwoordig geen standbeeld meer te hebben, die staat zelf voor gek.

Ik probeer hiermee te zeggen, dat je altijd een relatie zult vinden tussen de toekomstdroom en het heden. Er zijn een paar controles die je gemakkelijk kunt uitvoeren.

Kijk, als je in de toekomst droomt en je droomt dat één keer, nu ja, dan kun je dat bijna vergeten. Maar als je dat nu drie of vier keer droomt en er zit steeds hetzelfde element bij, dan moet je heel goed kijken: wat zit erin dat ik mij herinner dat ook op aarde bestaat. Neem dat erbij en je komt een heel eind verder.

Symbooldromen zijn natuurlijk veel gemakkelijker. Als je een symbooldroom hebt, dan kun je daar verleden of toekomst van maken of een geeste-

lijke beleving precies zoals je wilt. Dat ligt aan de manier waarop je het uitlegt. Zo ongeveer, dat je van de bijbel alles kunt maken als je het maar op een bepaalde manier uitlegt. Ik vind het zo typisch. Als je een islamiet het Oude Testament hoort uitleggen, dan geeft het hem het recht om een hekel te hebben aan de joden.

De joden leggen het Oude Testamen zo uit dat ze daardoor het recht hebben om zich te verweren tegen alle Arabieren en islamieten.

De christenen leggen het zo uit dat zij daardoor gerechtvaardigd zijn om zich boven beide andere partijen verheven te achten.

Mag ik een opmerking maken? Vindt u het eigenlijk niet stom van Begin dat hij de Golanhoogte onder burgerlijk bestuur heeft geplaatst? Hij had het toch al. Had daar een militair laten zitten, dan had niemand wat gezegd. Nu heeft hij een hoop besognes voor niets. Kijk, dat had hij misschien ook kunnen voorzien.

Er zijn ook andere dingen die je kunt voorzien. Je kunt b.v. voorzien dat er binnenkort grote veranderingen komen in China. Dat zie ik nu al aankomen. Het is bijna zeker dat dat gebeurt. Welke kant gaat het uit? Natuurlijk weer een beetje naar de dogmatische kant. Want de heersende kaste voelt zich bedreigd door het al te zakelijk denken van de volgelingen. Dat is ook begrijpelijk, want als je in een partij zit, dan weet je van zaken niets af. En als je dan een zakenman ontmoet die zegt dat je ideologie niet klopt, dan moet je uitkijken; dan ben je je baan kwijt en je aanzien.

Wat gaat er in de natuur gebeuren? Een paar dingen zijn altijd zeker. Het zal van de zomer wel regenen in Nederland. Of: er zal een aardbeving komen. Hoeveel zijn er niet per jaar? Gemiddeld 1400 aardbevingen of meer. Dan kun je ook nog spreken van vulkanische uitbarstingen, als je maar niet zegt waar. Vulkanen genoeg. Er zal heus wel één werken. Dat is allemaal een vage manier van vooruitzien.

Maar als u nu wilt proberen om de relatie tussen het heden, de werkelijkheid waarin u vandaag leeft, en morgen in de tijd beter te zien, dan zult u toch moeten uitgaan van zaken die te precisiëren zijn. U zult ook moeten uitgaan van gegevens die controleerbaar zijn. Dus kunnen we zeggen:

Wanneer ik bereid ben mijn droom omtrent de toekomst voortdurend te toetsen aan de werkelijkheid van het heden, kan ik een deel van het toekomstig gebeuren voorzien. Ik kan namelijk een situatie voorzien, maar niet de manier waarop ze ontstaat.

Kijk naar de economie. Die is met alle deskundigen in een toestand gekomen waarvan niemand meer weet hoe ze is ontstaan. Dat is maar goed ook, want anders zouden ze meer kopers moeten oproepen en zouden ze misschien voor R.K. of Anglikaans worden aangezien.

Dus, beste vrienden, eeuwigheid omvat de tijd. Wij kunnen de tijd alleen in een rechtlijnige ontwikkeling overzien. Afwijkingen door beslissingen of gebeurtenissen kunnen we daarbij niet geheel uitsluiten. Daarmee krijgen we nooit een onfeilbaar toekomstbeeld. Onthoudt u dat als u naar de helderziende gaat en hij heeft het over 'de zwarte man die uw pad zal kruisen'.

In de eerste plaat kan hij ook blond zijn. In de tweede plaats is het misschien een pastoor of een neger. Misschien kruist hij uw pad niet, maar loopt hij een eindje met u op. Dat kun je nooit zeker weten. Altijd voorzichtig zijn met die dingen, als u zelf met de toekomst bezig bent, want niets van wat u veronderstelt behoeft waar te worden. Maar de gegevens die controleerbaar zijn op dit ogenblik t.a.v. waarschijnlijkheid geven u een zeker inzicht in datgene wat waar kan worden.

Wat heb ik verder nog te zeggen over de tijd en de eeuwigheid?
Laten we het maar heel simpel houden.

1. U moet leven met wat u vandaag bent. Ook als u denkt dat u in werkelijkheid anders bent.
2. U moet streven op grond van datgene wat vandaag denkbaar en mogelijk is en niet alleen op grond van uw dromen, ideeën of wensen.
3. Als u iets van de toekomst ziet, moet u eerst eens nagaan, of dat gezien de feiten van vandaag ook denkbaar is. Zelfs dan moet u er alleen op rekenen, maar er niet op vertrouwen.

Ik meen, dat ik daarmee mijn bijdrage in ruime mate geleverd heb. Misschien vindt u dat ik u alleen maar een poets heb geleverd. Dat was niet mijn bedoeling.

-:-

IK BEN.

Ik ben. Ik besta. Ik leef. Want ik ken de wereld. Door de wereld ken ik pijn, ken ik vreugde.

Voor mij lichten de sterren. Voor mij gaat de zon op. Voor mij gaat de maan onder. En wanneer ik niet meer ben, dan is dat alles geblust.

Als er een God is en ik sterf, sterft voor mij die God met mij. Maar ik ben. En aangezien een God niet sterven kan, kan ik niet sterven. Daarom zal ik zijn.

Wat ik ben dat weet ik zelf niet. Waarom ik ben dat kan ik alleen maar vermoeden. Maar ik kan leven. Ik kan de dag proeven. Ik kan de nacht door sluimeren. Ik kan de vreugde kennen van de jeugd en misschien de wat moede verzadiging van de ouderdom.

Ik kan gaan door de velden van het Elyseum.

Ik kan gaan door de donkere grotten van de duisternis, maar ik zal altijd zijn. Ik zal bestaan. Want zolang ik weet dat ik ben, ben ik.

Het is mijn besef dat mij doet zijn. En daar ik besef dat ik ben, kan ik waarlijk oprecht zeggen: Ik besta. Ik leef. Ik ben. Ik zal zo zijn totdat alle zijn is uitgeblust en er geen gedachte meer overblijft en geen erkenning meer denkbaar is. Pas dan zal ik niet meer bestaan zoals ik ben.

Toch vraag ik mij af: zal ik ook dan niet - anders misschien - zijn?

:--:

SLEUTELS

COSMISCHE LERINGEN

mediamiek ontvangen en uitgegeven
door de „Orde der Verdraagzamen”
te s-Gravenhage

M A A N D B L A D.
(10 nrs per jaar)

I N H O U D.

FEBRUARI 1982.

27e jaargang.
Nummer 5.

DENKEN

De geestelijke waarheid (gast spreker)	CI	blz.	55
Vragen en antwoorden over het onderwerp v.d. gast spreker	CI	"	60
Verruiming	CI	"	68

WERKELIJKHEID

Vandaag en morgen	CII	"	51
Mijn eigen werkelijkheid	CII	"	59

Overname uit „SLEUTELS” slechts toegestaan na
schriftelijke toestemming van het bestuur der „O.D.V.”

D E N K E N

HOOFDSTUK V.

VOORWOORD.

Wij hebben vandaag de zaak een beetje omgedraaid. Tot nu toe heeft u de gastspreker altijd gehad in het 2e gedeelte van de cursus. Doordat je de spreker in het 2e gedeelte krijgt is er eigenlijk weinig mogelijkheid tot ontleden, tot nagaan wat er precies is gezegd. Ik meen, dat bij denken wel degelijk ook behoort het nagaan wat zo'n gast in feite zegt. Er worden soms zaken aan de orde gesteld met heel veel mooie woorden waarbij je eigenlijk heel weinig gegevens hebt totdat je gaat begrijpen hoe op een bepaalde wijze de dingen gezegd zijn.

Daar we nu bezig zijn met o.m. de geestelijke werkelijkheid is het, meen ik, erg belangrijk om de zaak ook enigszins te ontleden zodat je kunt terugkijken vanuit een wat meer menselijk standpunt naar de visie van iemand, die zich aan alle stoffelijke zorgen allang heeft ontworsteld.

Wij hebben geprobeerd dat nu zo te regelen dat u zo dadelijk eerst de gastspreker krijgt. Deze zal u het een en ander vertellen over geestelijke werkelijkheid. Daarna krijgt u een pauze en kunt u het rustig laten bezinken. Na de pauze gaan we proberen er achter te komen wat hij nu precies heeft gezegd.

Het is ongetwijfeld een wat afwijkend procédé, daarvan zijn we ons bewust, maar wij menen dat het wel eens goed is dat u leert de feiten enigszins te ontleden en voor zover mogelijk ook achter de coulissen te kijken. Onze gast meldt zich nu als stand by en dat betekent dat ik deze korte inleiding kan afsluiten.

Onze vriend is van Zuid-Europese origine geweest in zijn laatste incarnatie. Hij heeft het geestelijk heel ver gebracht. Op aarde heeft hij zich heel veel beziggehouden met bepaalde maçonnieke achtergonden en met alchemie. Dit kan van invloed zijn op zijn betoogtrant.

Het onderwerp is:

DE GEESTELIJKE WAARHEID.

Goeden avond, vrienden.

Ik zit eigenlijk hier voor u als proefkonijn en dit ofschoon ik in mijn laatste leven celibatair heb bestaan. Ons onderwerp is: De waarheid zoals je die ziet, wanneer je van de stoffelijke bekommernissen bevrijd bent.

Laten we beginnen met dit te zeggen: De waarheid kun je niet definiëren als één bepaald punt. De waarheid is de relatie die er bestaat tussen de dingen. Ze is nooit gelegen in de dingen zelf. U heeft in u

een vermogen om dat ook op te nemen. Velen van u zullen in zich bepaalde waarheden aanvoelen die redelijk beschouwd eigenlijk een beetje dwaas lijken. Anderen zullen misschien juist weer intuïtief dingen weten die ze redelijk gezien niet kunnen weten.

Stel u nu voor, dat deze mogelijkheid tot in het oneindige is uitgebreid en dat u gelijktijdig het vermogen heeft gekregen om datgene wat u in u gevoelt als een werkelijkheid om u heen te zetten. Dan bent u beland op dat gebied waar de geestelijke waarheid begint te spreken en waar ze wereld-bepalend wordt.

Mijn eerste ervaringen zijn geweest, zoals bij vele mensen die het aardse weer eens vaarwel zeggen, een soort Zomerlandsfeer. Een wereld waarin, althans voor mij, esplanades waren waar je heerlijk kon wandelen. Er waren wat bossen. Er was ook een zeker sociaal verkeer. Die wereld leek op dat ogenblik volmaakt. Er zat maar één klein foutje in: de hoofdbestanddelen bleven altijd wel dezelfde, maar het was net alsof de achtergronden steeds wisselden.

Ik heb een dergelijke illusie meegemaakt op de Wereldtentoonstelling in Parijs indertijd. Daar had men een reis die officieel werd gemaakt naar Moskou. Je zat in een treinwagon (als je het niet kon betalen, mocht je op een plankier staan) en met een zekere snelheid rolden er een paar doeken voorbij de wagon. De illusie die je kreeg was er inderdaad een van rijden in een trein door wisselende landschappen.

Die landschappen waren er wel, maar als je even wegkeek en je keek weer terug, dan zag je weer wat anders. Aangezien die wagon als restauratiewagen was ingericht (je kon er heel behoorlijke wijn gebruiken, escargots eten e.d.) keek je wel eens weg. Dan was het net alsof je ineens ergens anders zat en toch bleef de wagon dezelfde. Dit is een van de aspecten van de waarheid waarmee je als geest het eerst wordt geconfronteerd. De achtergronden veranderen en toch blijven de feiten gelijk.

Ik heb u dit voorbeeld speciaal gegeven omdat mensen ook altijd een groot aantal bekende feiten hebben. Die nemen ze als vanzelfsprekend aan en ze veranderen voor hen ook niet. Maar daarachter gebeurt er iets. Als je even wegstapt en je kijkt terug, dan lijkt het alsof er iets in je wereld is veranderd.

Als je dit geestelijk verwerkt, dan wordt het langzamerhand duidelijk dat je niet te maken hebt met een wisselend landschap of met een je verplaatsen, maar dat je een ander beeld van een landschap te zien krijgt. Je gaat begrijpen dat de waarheid ontelbare facetten heeft en dat bij al die ontelbare facetten, die steeds weer op je inwerken, voor jou een aantal vaste punten noodzakelijk zijn omdat je je zonder dat nu eenmaal niet kunt oriënteren. Het resultaat is, dat je gaat begrijpen dat die achtergronden ergens in verband moeten staan met het doel.

Op deze zeer grote wereldexpositie wist je wat het doel was, daarvoor kocht je een kaartje. Maar wanneer je leeft, dan weet je niet wat het doel, de bestemming is. Maar als je nu een aantal van die verschillende scènes zou waarnemen, zou je in ieder geval kunnen constateren: er is een reis. Die reis begeeft zich in noordelijke richting. Kijk, dan heb je in ieder geval iets geleerd.

Door de vaststaande samenhang aan te nemen tussen alle verschijnselen die je ontmoet, wordt het je mogelijk om een soort richting te bepalen. De richting op zichzelf is misschien niet de waarheid, maar ze is een aanduiding van iets wat voor jou op dit moment de waarheid is van je bestaan en van de samenhangen van werkelijkheid waarin je dan gebonden bent. Hierdoor krijg je als vanzelfsprekend minder respect voor de vaste vormen.

Ik herinner mij mijn volgende fase waarin de vaste vormen eigenlijk ijel waren. Je kon er nog wel naar kijken en dan werden ze weer even echt,

maar ze hadden geen vaststaand bestaan. De wisselende achtergronden waren wat vager van voorstelling, maar ze waren veelzeggender geworden van kleur. Een zonsopgang of zonsondergang kunnen een heel grote emotionele indruk op je maken, als je mens bent. Op dezelfde manier maakten die achtergronden indruk. De verhouding van het geestelijk weten tot de geestelijke waarheid werd er een die grotendeels emotioneel werd bepaald.

Hier krijg je dan als geest een aantal belevingen die moeilijk te omschrijven zijn. De emoties op zichzelf worden langzamerhand weer tot feiten. Maar feiten die amorf zijn, die zich voortdurend voegen naar nieuwe situaties, nieuwe noodzaken en zelfs een nieuwe gerichtheid van je denken.

Die amorfe vormen bewegen zich in een vage wereld die steeds weer antwoordt met reflexen. Wat je denkt, wordt ergens in die grote waarheid tijdelijk fel belicht, alsof je uit een halfduister met een schijnwerper probeert om stukje voor stukje verschillende dingen eruit te lichten. Deze geestelijke waarden zullen voor u als mens waarschijnlijk niet zozeer tellen. Maar er zijn wel andere elementen waar u wel door wordt getroffen.

U heeft in u natuurlijk uw eigen gevoelens. Onveiligheid op straat b.v. betekent dat ik bang ben in het duister. Ik word voorzichtig, maar eigenlijk ben ik bang. Nu zult je dat bang zijn niet willen toegeven. De relatie tussen de angst en de werkelijke feiten zie je over het hoofd. Je begrijpt niet, dat je eerder wordt gevat door een mentaliteit die algemeen bestaat dan dat je wordt gegrepen door de feiten op zichzelf. Die komen in verhouding niet zo vaak voor. Het resultaat is, dat heel veel van onze gevoelens, zeker als we mens zijn, wel reflexen vinden, maar die zijn heel vaak zaken die uit een gedachtenwereld komen en niet uit een feitelijke wereld.

Een geestelijke waarheid echter moet overal waar zijn. Ze kan niet alleen in een gedachtenwereld bestaan zonder dat ze wordt weerkaatst in de stoffelijke werkelijkheid. Ze moet evenzeer aanwezig zijn tot in het hoogste licht waarin onderscheidingen volgens uw normen niet eens meer mogelijk zijn.

En dan wordt het belangrijk. Dan kan ik dus als geestelijke waarheid al datgene beschouwen wat er in mijn gevoelens bestaat, wat in de wereld buiten mij wordt bevestigd en mij tevens de mogelijkheid geeft om mijn eigen relatie met de werelden die ik ken, maar ook met mijn innerlijke wereld die ik voor een deel niet ken, te beseffen. Er bestaat hiervoor een oud beeld of voorstelling. Men noemt het: het bestijgen van de Trap der Filosofen.

Je begint natuurlijk met de redelijkheid. Aan de redelijkheid voeg je het onderzoek toe. Onderzoeken is o.a. een vorm van wetenschap, maar dan een niet-dogmatische wetenschap die alles wat als mogelijk wordt gesteld als mogelijk of onmogelijk probeert te bewijzen. Vandaaruit kom je op de eerste trede van wijsheid. Je gaat onderscheid maken tussen mogelijk en onmogelijk. Geestelijk gezien dus tussen waarheid en illusie. Door waarheid en illusie van elkaar te scheiden word je geconfronteerd met de hiaten die in je waarheid schuilen. Het opvullen van die hiaten is een kwestie van geestelijk werken en stoffelijk experimenteren. Die twee tezamen maken het je mogelijk om een geheel te maken van je eigen visie. Voor mij is dat beperkt mogelijk geweest in mijn stoffelijk bestaan. Ik geloof dus dat het ook voor een mens in uw omstandigheden te doen is.

Als ik spreek over een geestelijke waarheid en een innerlijke werkelijkheid, dan kan ik nooit over twee verschillende dingen spreken. Ik kan innerlijk een illusie hebben die niet met de waarheid verwant is.

Maar ik kan wel een beeld in mij hebben, een fantasiebeeld dat, als ik probeer het te ontleden en probeer te beseffen wat het mij zegt, toepasselijk blijkt in de wereld waarin ik mij bevind. Dit is dan waarheid. Hoe meer waarheid ik vergaar, hoe minder afhankelijk ik ben van illusies.

Als iemand mij vertelt over een hel, over een duivel (in mijn tijd was dat meer het geval dan in uw tijd), dan kan ik aannemen dat hij weet waarover hij spreekt. Maar als dat wat hij zegt in strijd is met al wat ik als waarheid ken en ervaar, dan mag ik dit nooit als een zekerheid aannemen. Op het ogenblik, dat ik mij toch door dat denkbeeld laat overheersen, ontstaat er een illusie. Maar die verwijdert mij zowel van mijn innerlijke werkelijkheid als van de geestelijke waarheid. Daarom moeten we proberen altijd een vergelijking te maken. En omdat de waarheid zo groot is, kunnen we nooit zeggen dat iets in zijn geheel niet waar is.

Ook dat is voor een mens moeilijk te begrijpen. Ik geloof niet dat er iets bestaat wat wij kunnen fantaseren of ons ook maar kunnen voorstellen dat niet ergens deel is van de waarheid. Maar onze eigen relatie met de grote kosmos bepaalt de waarheid die er voor ons op dit ogenblik bestaat.

Zo is onze geestelijke werkelijkheid iets wat getest moet kunnen worden. Onze waarheid is niets anders dan de vaste lijnen die we erkennen tussen onszelf en al het andere waarvan we ons bewust zijn. Ik hoop, dat ik uw geduld niet teveel op de proef stel.

Wat ik probeer duidelijk te maken is, hoe ik tot mijn visie ben gekomen. Daarom heb ik u iets verteld over mijn ervaringen. Ik heb ook geprobeerd iets te zeggen omtrent uzelf en uw wereld. Laat mij nu trachten in dit gastoptreden iets te schetsen van de geestelijke werkelijkheid, de geestelijke waarheid waarvan wij allemaal deel zijn. Dit zal uit de aard der zaak iets theoretischer zijn.

Stel u voor dat u in een lange gang staat. In die lange gang zijn honderd deuren. Achter elke deur is een kamer die we 'werkelijkheid' kunnen noemen. U heeft echter maar één sleutel en die past maar op één deur. Dan is uw waarheid beperkt tot datgene waarvoor u de sleutel heeft. Maar u weet dat ze (de waarheid) ook in alle andere kamers aanwezig is. Als u die ene kamer betreedt, dan bezit u dus een klein deel van de waarheid waarvoor u de sleutel heeft; al het andere is er wel maar u kunt het zich niet eigen maken. Dan kunt u zeggen:

Daar de waarheid nimmer gedeeld kan worden, zal ze altijd één en dezelfde blijven. Daar de geestelijke waarheid alle ons bekende en voor onskenbare werelden omvat, zal ze gelden in elke wereld waarin wij kunnen beseffen. Zij zal deel uitmaken van elk gebeuren waarmee wij worden geconfronteerd. Doordat ik deze relatie met alle dingen blijf erkennen, wordt mijn eigen waarheid weliswaar minder algemeen en alomvattend, maar ze wordt gelijktijdig voor mij een benadering tot het geheel.

Aan de hand van de bekende invloeden kan ik onbekende invloeden afleiden. Aan de hand van de bekende feiten kan ik mij de niet-redelijk bekende feiten voorstellen.

Aan de hand van impulsen die ik als innerlijke waarheid ervaar en die ik niet op een menselijk verstandelijk niveau kan uitdrukken, heb ik toch een soort kompas, een koers waardoor het mij mogelijk is meer waar te zijn in mijn benadering van de wereld en in mijn besef van de betekenis van de wereld.

Nu heeft u ongetwijfeld gehoord van de spiralen van leven, van de vele werkelijkheidssporen, van de parallelle werelden en wat dies meer zij. Ik neem althans aan dat uw leraren u over deze grondbeginselen wel hebben ingelicht.

Nu kunnen we wel zeggen: wijzelf veranderen, daarom kan dezelfde invloed voor ons nooit precies dezelfde betekenis hebben. Mijn waarheid wijzigt zich dus, terwijl de uiterlijke factoren gelijk blijven.

Hetzelfde geldt voor de z.g. parallelle werelden en de universa. Natuurlijk, wat ik in deze werelden ben, kan verschillen van dat wat ik in een parallelle wereld zou zijn. Maar datgene wat ik elders ben, zal ik hier kunnen dromen. Er is dus een band tussen mij en alle mogelijke verschijningsvormen. Er is een band tussen mij en alle invloeden. Maar mijn eigen wezen en zijn ontwikkeling bepalen de wijze waarop ik er-voor en daarmee ook de waarheid zoals die voor mij kenbaar is.

Wie nu dwaas is, zal zeggen: De waarheid die ik nu heb is de juiste. De waarheden van het verleden waren dus niet juist. Dit is een fout die vaak wordt gemaakt. Ik moet stellen: in het verleden had ik een deel van de waarheid. Nu heb ik een ander deel van de waarheid. Als ik beseft hoe deze in mij samenvloeien, zal mijn begrip voor een geestelijke waarheid groter worden. Daarmee benader ik meer de totale werkelijkheid waarbinnen mijn leven existeert.

Door het geheel van alle werelden en sferen word je met deze verandering voortdurend geconfronteerd. Wanneer je een groter bewustzijn krijgt, dan betekent dat niet dat je verliest wat je vroeger hebt verkregen, maar het wordt kleiner, onbelangrijker. Datgene wat eens je hoogste bezit was, blijkt nu alleen een stukje speelgoed te zijn, maar het is er wel.

Maak nooit de fout het verleden te verwerpen om alleen in het heden te leven. Verwerp ook nooit de waarheden van gisteren om de nieuwe waarheid van vandaag te kunnen aanvaarden. Beseft, dat de waarheid van gisteren samen met die van vandaag de waarheid van morgen vormt. Anders gezegd: de richting aangeeft waarin je je beweegt.

Dit kun je natuurlijk niet elke dag doen als mens. Als geest doe je het evenmin voortdurend, omdat je steeds weer bezig bent met de wereld (zo noem je dat dan) waarin je op dat ogenblik met anderen actief bent en gedachten uitwisselt. Maar je kijkt telkenmale toch weer terug en je probeert het geheel te overzien. Hierdoor wordt het je dan mogelijk om je te oriënteren.

Je krijgt zoveel verschillende visies en versies achtereen dat je kunt zien in welke richting de ontwikkeling zich beweegt. Zeg dan tot jezelf: Deze richting is het meest bepalende van mijn werkelijkheid. Al het andere gaat voorbij; deze richting blijft bestaan.

Al wat ik in deze richting achtereenvolgens heb doorgemaakt, beleefd, geleerd en gevonden tezamen maakt voor mij mijn geestelijke waarheid uit. Het is uit deze waarheid dat ik in staat ben het gebeuren van vandaag te beoordelen zonder mijn richting te verliezen of zonder mij in illusies te dompelen en mij daardoor ongevoelig te maken voor de werkelijke krachten die er in en rond mij bestaan.

Ik neem aan dat u ook dit enigszins heeft kunnen volgen. Ik hoop ook handig genoeg te zijn geweest om uw feitelijke spreker enige moeilijkheden met de ontleding te bezorgen!

Ik ga nu een aantal spreuken op u afvuren, veel meer is het niet. Elk daarvan is een deel van mijn waarheid. Of ze er een is van de uwe, kunt u alleen zelf beoordelen.

1. Wat ik ben, wordt bepaald door wat ik denk te zijn. Hoe minder ik denk te zijn, hoe meer ik werkelijk word ten aanzien van het heelal waarin ik besta.
2. Al wat in mij bestaat aan aanvoelen, denken en voelen maakt

mij tot hetgeen ik ben en doet mij de wereld zien zoals ik haar meen te kennen.

3. Als ik de illusie weet te scheiden van datgene wat voor mij innerlijk waar is, zal ik in staat zijn mijn wereld meer in waarheid te beschouwen en zal ze mij daardoor de mogelijkheid geven steeds meer werkelijkheden te ervaren en bovenal te begrijpen.
4. Bewustwording, een veel gebruikt woord, is nimmer een afscheid nemen van wat je bent. Het is een beter begrijpen wat je was om zo beter te zijn wat je nu meent te zijn.
5. Spreken over het hoogste Licht is een vergelijking. Licht kan echter dodelijk zijn. Teveel licht veroorzaakt blindheid en misschien als het een zon is, uitdroging en de dood.
6. Wij kunnen niet teveel waarheid tegelijk verwerken. Wij kunnen niet zonder meer overgaan van onze eigen wereldvoorstelling naar een grotere werkelijkheid of een geestelijke waarheid die wij op dit ogenblik nog niet kunnen beheersen. Het is belangrijk dat wij eerst beheersen wat wij zien als onze werkelijkheid. En daarin de kern van waarheid vinden die daartoe behoort om vandaaruit voorzichtig verder te gaan.

Dan wil ik afsluiten met de opmerking dat, aangezien tijd de illusie is die wordt bepaald door lichamelijkeheid, tijd voor ons wezen van geen belang kan zijn. Tijd is iets wat wij zelf maken, daarom hebben wij er altijd genoeg van zolang wij die zekerheid maar in ons behouden dat niets ten einde komt voordat wij alles hebben gevonden wat behoort tot onze werkelijkheid.

Met deze korte inleiding hoop ik althans voor u de mogelijkheid tot juist denken te hebben geschapen. Zou dit niet het geval zijn, dan heeft u hiermede het bewijs dat ook een geest wel eens verkeerd kan denken. Is het wel waar, dan wordt het de hoogste tijd dat ik het woord teruggeef aan uw inleider die het verdere verloop van uw bijeenkomst zal bepalen. Ik dank u in ieder geval voor de mij gegeven aandacht.

--3--

Dit tweede gedeelte is een soort discussie, althans dat wordt ervan verwacht. Wat heeft de gastspreker zo al gezegd. Ik zal u een paar vragen stellen. Misschien weet u het antwoord.

- x In welke tijd moet hij hebben geleefd?
- Ongeveer 1900, de Wereldtentoonstelling in Parijs.
- x Hij verstrekt gegevens over die tentoonstelling. Zouden die juist zijn?
- Waarom zouden ze niet juist zijn? Wij moeten maar aannemen dat het juist is. Wij kunnen het namelijk controleren als we willen. Dit geldt voor ons allen. U bent zeker in staat na te gaan of daar toen een imitatiereis is gemaakt. Dus moeten we aannemen dat het juist is.
- x Tot welke sfeer zou hij kunnen behoren gezien zijn uitspraak?
- Tenminste één sfeer verder dan Zomerland. Hij heeft namelijk een beschrijving gegeven van een sfeer die boven Zomerland ligt.
- x Welke vergelijking heeft hij gebruikt? Hij gebruikt een aantal beelden. Waar komen die beelden uit voort?
- Niet uit een klooster. Hij heeft wel een gelijkenis gebruikt, maar die

stamt niet noodzakelijkerwijs uit een klooster, omdat in een klooster deuren niet worden afgesloten; althans niet werden afgesloten in zijn tijd. Dit voorbeeld zullen we even buiten beschouwing laten.

x Wat voor beelden heeft hij nog meer gebruikt?

De Trap der Filosofen heeft hij inderdaad genoemd. Waar zou die vandaan komen, denkt u?

-- Dit is een betrekkelijk vroege symboliek van de eerste maçonnieke Loges. Het beeld stamt uit ongeveer 1700 en is overgenomen uit de alchemistische ontwikkelingen van 1400 tot ongeveer 1600 in de verschillende grote steden van Italië.

U ziet dat we er een hoop feiten kunnen uithalen. Die feiten geven ons toch wel een beeld van degene met wie we te maken hebben.

Denken is niet alleen een kwestie van: hoe mooi heeft hij het filosofisch gezegd en ik ben het ermee eens. Denken is wel degelijk ook: waar kan ik die persoon plaatsen? Wat voor iemand moet het ongeveer zijn geweest?

x Heeft een van u daar een oordeel over?

-- Zeer waarschijnlijk heeft hij een priesterlijke wijding ontvangen, waarschijnlijk een lagere anders had hij het wel erbij gezegd, omdat hij de nadruk legt op zijn celibatair zijn. Zo komt de persoon beter uit de verf. Als je zoekt naar de werkelijkheid en je probeert goed na te denken, dan blijkt dat je uit vele schijnbaar onbelangrijke gegevens heel wat kunt lezen. Je kunt er ook heel veel uit begrijpen.

x Dan heeft hij nogal wat voorwaardelijke uitspraken gedaan. Waarom?

-- Het ligt in het onderwerp zelf besloten. Hij heeft namelijk voorwaardelijke uitspraken gedaan, omdat hij het steeds heeft over zijn waarheid en in twee gevallen over een mogelijke waarheid. Dus ook hier weer: niet alles wat hij zegt is waar vanuit zijn eigen standpunt. In enkele gevallen hanteert hij beelden die voor hem niet helemaal zuiver zijn om een voorstelling op te roepen van datgene wat voor hemzelf waar is.

x Kun je ook zeggen dat hij de indruk wekt onzeker te zijn....

-- Die indruk is niet zo gek. Ik vind het zelfs prettig dat u dit opmerkt, want daardoor bewijst u dat u vanuit uw standpunt hem heeft geanalyseerd.

Nu zegt u: Hij was onzeker.

Ik stel daar het volgende tegenover: Hij was zeker van hetgeen hij heeft meegemaakt in Zomerland en bij zijn overgang naar een daarop volgende sfeer. Hij blijkt zeker te zijn van het bestaan van vaste en weerkerende omstandigheden. Dit impliceert tevens dat hij voor zichzelf zeker is van reïncarnatie. Hij gebruikt verder enkele beelden t.a.v. parallelle universa.

Deze stellingen zijn slechts veronderstellingen. Hij hanteert deze dan ook niet als een volledige zekerheid. Hij stelt dat, indien ze zouden bestaan, er altijd een band moet blijven bestaan tussen de persoonlijkheid in dit universum en in het parallelle. Hieruit blijkt dus dat hij er wel zeker van is dat er altijd een relatie moet zijn, maar dat hij er niet zeker van is dat het parallelle universum zoals het wordt voorgesteld te allen tijde zal bestaan.

x Hij heeft ook gezegd dat de waarheid voor hem uit relaties bestaat en niet uit een ding op zich.....

-- Dat heeft hij ongeveer zo geformuleerd. Hij heeft namelijk gezegd, dat de dingen de waarheid niet vormen, maar de relaties tussen de dingen.

x Wat voor conclusie trekt u daar uit?

-- Dat de universa verwisselbaar kunnen zijn.....

x Hij heeft niet gezegd: in verband met een universum. Als u die relatie brengt, gaat u verder dan de spreker heeft gedaan.

x ?.....

- Dat had hij ook kunnen zeggen, maar hij heeft het niet gedaan. Daarvoor heeft hij een reden gehad, moeten we aannemen. Wij moeten uitgaan van het standpunt dat hij de dingen niet zegt zomaar; er moet dus een bedoeling achter zitten.

Waarom gebruikt hij dit beeld? Hij gebruikt het beeld om duidelijk te maken dat er een deel-waarheid bestaat en dat je weet dat er meer waarheid bestaat, maar dat je slechts kunt wonen in een deel van de waarheid. Vandaar ook het begrip 'kamer'. Anders zouden vele andere voorstellingen misschien beter zijn.

Maar er is nog iets waar u kennelijk overheen heeft gekeken, nl. dat hij zegt: Je hebt een sleutel. Met andere woorden: de kamers zijn gesloten. Dat wil zeggen dat de waarheid niet te benaderen is zonder dat je een sleutel hebt (een begrip) waardoor die waarheid - a.thans een deel ervan - voor jou kenbaar wordt. Zo ziet u dat er veel geïmpliceerd wordt waar u eenvoudig aan voorbij zoudt gaan.

Het is gemakkelijk om zo'n lezing samen te vatten. Er zitten hier en daar wat hiaten in, maar hij heeft eigenlijk willen zeggen: De waarheid is een persoonlijke. Dan heeft hij gezegd: Elke persoonlijke waarheid bevat een deel van de werkelijkheid. Je vat dan het geheel samen.

Waarom benadert hij het juist op die manier? Omdat voor hem geloof kennelijk een hele tijd erg belangrijk is geweest. Dat kunnen we dan weer concluderen uit zijn inleiding: zijn verhaal over de tentoonstelling in Parijs, over zijn persoon en wat hij daarover even verraadt.

Waarom was het geloof voor hem belangrijk? Omdat het geloof voor hem een innerlijke zekerheid was die geen innerlijke waarheid bleek te zijn. Zo komt hij er dus toe te spreken over illusies.

Dat hij ongetwijfeld een kerkelijk geloof heeft gehad, kunt u ook afleiden. Waarom komt hij anders met zijn voorstelling van de hel? Ik zou zeggen dat de hel iets is dat specifiek behoort bij de godsdienst voor zover het tot het hiernamaals behoort en bij de mensheid voor zover men het elkaar aandoet in deze wereld.

x ?.....

-- Ik kan daarover wel iets zeggen, ofschoon de gastspreker daar enigszins aan voorbij is gegaan.

Een waarheidsgevoel geeft ons een vals gevoel van zekerheid. Op het ogenblik dat wij denken dat we een waarheid bezitten, putten wij daaruit de kracht om een groot gedeelte van de wereld, die niet past bij die wereld, eenvoudig terzijde te schuiven. Dat houdt in, dat we de wereld kunnen blijven beschouwen op onze eigen wijze en ons eigen gelijk en daarmee ons recht kunnen blijven verdedigen ondanks de werkelijkheid waarmee wij worden geconfronteerd. Maar dat heeft de spreker niet gezegd. Hij heeft wel gezegd dat we een scheiding moeten maken tussen de feiten en de illusies. Dat kan erg belangrijk zijn, want hoe weet je nu wat illusie is en wat niet? Als hij redelijk was geweest in zijn betoog, dan had hij dat ongetwijfeld ter sprake moeten brengen. Hij heeft dit niet gedaan, alleen twee keer bij wijze van implicatie; dus zonder het uit te spreken.

Een illusie is een denkbeeld dat in je bestaat en dat je op geen enkele manier buiten jezelf kunt waarmaken. Met andere woorden: een waarheid die in je bestaat en niet in je wereld is geen waarheid. Dit is een heel interessant punt. Want je kunt nu wel gaan praten over al die sferen en al die mooie vage waarheden, maar ergens heb je een houvast nodig. Je moet beginnen bij jezelf. Dan zeg je: Ik ben bereid om alles te geloven, maar alles wat ik geloof stel ik op de proef. Als die proef voor mij niet slaagt, dan behoeft ik het geheel niet te verwerpen, het kan waar zijn voor een ander, maar voor

mij is het niet ter zake dienstig. Zolang ik dit als waarheid blijf hanteren zonder dat ik er iets mee kan doen, kom ik er niet verder mee.

x Wilt u daarmee zeggen dat je dan alles in de stof moet uitdrukken...

- Je moet het kunnen objectiveren. Dat wil niet zeggen dat je het letterlijk en volledig in de stof hoeft uit te drukken. Laat mij het heel eenvoudig zeggen:

Ik roep God om hulp. Ik geloof in die God. Ik heb een voorstelling van die God. Op het ogenblik, dat ik van de tien keer dat ik roep vijf keer resultaat krijg, mag ik aannemen dat er iets is. Of het mijn God is dat weet ik niet, maar iets is er in ieder geval. En aangezien ik dat iets niet kan omschrijven, mag ik verder blijven uitgaan van mijn eigen Godsbeeld. Maar als ik honderd keer roep en ik krijg maar twee keer antwoord, dan kan dat toeval zijn. Dan mag ik niet uitgaan van het beeld Gods dat ik in mij heb en moet ik proberen een beeld van die God te vinden dat meer past bij de feiten die ik buiten mij constateer.

U zegt: Door de geest kan ik genezen. Een heel bekend iets vooral in dit soort kringen. Als dat waar is, dan moet u 2 tot 3 van de 5 patienten in ieder geval kunnen verbeteren, ik zeg nog niet eens helemaal genezen. U moet ze dus van pijn kunnen afhelfen, misschien het genezingsproces versnellen. Dat kunt u aan de feiten zien. Maar als u het 5 keer probeert en er gebeurt 5 keer niets, dan moet u niet zeggen: De anderen hebben schuld, want ze hebben niet geloofd. Dan moet u zich afvragen: Heb ik zelf ergens gefaald? Is mijn voorstelling wel juist of niet juist? Als u alles wat de gastspreker heeft gezegd helemaal gaat herleiden, dan komt u tot een conclusie die zelfs nog iets verdergaat dan wat ik daarnet heb gezegd. Wat hij zegt is eigenlijk dit:

De waarheid is alleen datgene wat ik ook buiten mij kan vinden. Iets wat in mij bestaat en dat ik buiten mij nergens kan vinden, moet ik als een illusie beschouwen tot het ogenblik dat het wel te vinden is en dan mag ik het als een deel van mijn waarheid beschouwen.

Ik geloof, dat je daarmee wel een aardige denkoefening hebt moeten volbrengen. U kunt zeggen: Die logica is ook hier en daar krom. Ik geloof niet dat er een lijnrechte logica bestaat. Want een lijnrechte logica brengt de mens terug tot het punt waarop hij zichzelf niet meer kan aanvaarden.

x Jezus zei, dat je alleen mensen kunt genezen die in hem geloven etc. etc.

- Dit vind ik een zeer interessant voorbeeld, omdat u namelijk van een premisse uitgaat, die u niet kunt bewijzen. Waarschijnlijk op grond van achtergronden, opvoeding en misschien eigen gevoelsleven stelt u dingen waarvan u niet weet of ze waar zijn. Zoals u het formuleert, staat dat niet in de evangeliën. Dat ten eerste.

Ten tweede: In de tijd dat Jezus er was, waren er vele genezers.

Dat dit het geval is geweest blijkt o.a. uit a. de nijd van de apostelen dat er anderen zijn die genezen in de naam van Jezus, in de naam des Vaders; b. uit brieven van de apostelen, reizen van de apostelen, de verschillende tovenaars en genezers waarmee ze worden geconfronteerd, o.a. Paulus in Antiochië en later het verhaal van Simon de tovenaars. Hieruit blijkt dat er geestelijke genezing bestond en mogelijk was ook buiten Jezus om.

Historisch kunnen we bewijzen dat lang voordat Jezus werd geboren er reeds genezingspraktijken bestonden die niets met Jezus te maken hadden en zeer waarschijnlijk niet eens met een Godsvoorstelling die Jezus nog als aanvaardbaar zou hebben beschouwd. Er waren profeten en genezers in de verschillende tempels in Egypte. Daar zijn gegevens over.

Nu kunnen we zeggen: Dat waren psychologen, maar dat kunnen we ook niet bewijzen. Het feit, dat die genezingen bestonden staat vast. Dus als u zo

bezig bent, dan moet u even formuleren: voor mij is dit waar. Maar het is geen bewezen waarheid. Zolang deze voorstelling werkt en ze het mij mogelijk maakt te genezen, kan ik op grond van de genezing het geheel blijven aanvaarden. Maar ik zal zien dat delen daarvan wegvallen. De illusies sterven weg en de werkelijke kracht tot genezing blijft over.

Ik hoop niet dat u het pijnlijk vindt. Wij hebben helemaal niets tegen het christendom of tegen het geloof zoals u dat hier tot uiting brengt. Het gaat hier om denken. Als u denkt, dan moet uw denken eveneens datgene omvatten wat u gelooft. De spreker van deze avond zegt: Je gelooft zoveel en je voelt zoveel aan als waar, maar als je dat niet kunt terugvinden, dan deugt er iets niet. En als je iets terugvindt, dan is dat wat je terugvindt en wat in jou bestaat de waarheid; niet de voorstelling die je eraan verbindt.

Een ander zal ongetwijfeld zeggen: Hij is dus van weinig dingen zeker. Ik geloof, dat dit geldt voor de meeste mensen.

Als wij namelijk worden geconfronteerd met alle leerstellingen die er zijn verkondigd in de loop der tijd, met alle systemen, met alle leringen die gegeven zijn door meesters en anderen, dan moeten we tot de conclusie komen dat een groot gedeelte daarvan eigenlijk niet bewijsbaar waar is. Toch zullen er heel veel mensen zijn die het als onomstotelijk waar aanvaarden zonder zich af te vragen waarom dan al datgene wat ze hebben geleerd niet tot uiting komt in de wereld. Kijk, daar zit een fout in.

Het gaat er niet om dat je niet moogt geloven in hindoegoden, in Mohammed als profeet, in Jezus als de enig geboren zoon Gods. Je moet een verschil weten te maken tussen dit geloof (een gevoelsmatige constatering gebonden aan beelden die anderen eigenlijk voor je hebben gevonden) en de feiten die buiten je bestaan.

Een collega van mij heeft eens gezegd: Als werkelijk de Paus, de bisschoppen en de priesters de opvolgers zijn van de profeten waarom drijven ze dan geen duivelen uit en genezen ze de zieken, want dit is een opdracht die Jezus aan de apostelen heeft gegeven.

Dan kun je zeggen: Daar zijn een hoop dingen tegen. Natuurlijk. Maar waarom? Wat is dan de reden? Dan moet je niet zeggen dat het alleen aan de apostelen lag. Van de apostelen wordt er gezegd dat ze aan de ouderlingen van de gemeenten iets van hun kracht overdroegen door hen te zegenen. Die zegen wordt nog steeds gegeven; alleen de resultaten blijven uit. Daar moet een reden voor zijn. Vraag je af: waarom?

Als iemand zegt: Je kunt de waarheid alleen vinden in de bijbel, dan vind ik dat heel mooi en zelfs begrijpelijk voor een christen. Maar mag hij zich alsjeblieft ook afvragen waarom zoveel dingen in de bijbel staan die strijdig met elkaar zijn? Mag hij zich afvragen waarom God in Zijn openbaringen kennelijk het ene ogenblik meespeelt met iemand die alle dingen doet die volgens ons God heeft verboden, hem beschermt en helpt en het volgende ogenblik iemand voor een klein vergrijp verdoemt? Wij moeten ons blijven afvragen: waarom?

Dat wil niet zeggen dat u dan niet aan de bijbel moet geloven. Als dat voor u de waarheid is, best. Maar zoek dan uit die waarheid de zin, de werkelijke betekenis ervan. Dat u niet woordjes aaneen rijt en daar dan maar een conclusie aan verbindt zonder u af te vragen wat de betekenis en de werkelijkheid daarvan is voor u, voor uw medemensen, voor uw wereld.

Een geestelijke waarheid, een geestelijke werkelijkheid zijn dingen die heel mooi zijn, maar ze moeten zijn aangepast aan je mogelijkheden. Pas als je je mogelijkheden hier volledig hebt waargemaakt volgens een innerlijk besef en verder kunt gaan, heb je het recht om dat te doen. Anders kom je terecht in een wereld van het oncontroleerbare; dat is

een wereld van fantasie, van illusie.

Iedereen heeft het over maya, de begoocheling. Maar waar begint de begoocheling? Op het ogenblik, dat de geboorte plaatsvindt. Wie is de zoon van Maya? De Boeddha. Waarom? Omdat hij de waarheid waarmee hij wordt geboren bekritiseert. Hij zoekt naar een werkelijkheid die bij hem past en daardoor vindt hij tenslotte de verlichting.

Waarom noemen ze het de verlichting? Misschien wel omdat je daarmee de last van anders te zijn dan je bent van je kunt afwerpen en daardoor een eenheid kunt vinden met de werkelijkheid overal om je heen. Dit is weer veronderstellend, want ik weet het niet. Begint u langzamerhand iets in de gaten te krijgen, of nog steeds niet.

x Hoe plaatst u dan de ongebreidelde of mijmentwege de gebreidelde emotie?

-- Een emotie kan evengoed voortvloeien uit een illusie als uit de werkelijkheid. Want emotie bestaat uit de associatie met een beeld zonder dat dit beeld noodzakelijkerwijs echt behoeft te zijn. Een voorbeeld:

Er zijn mensen die hartstochtelijk snikken, als ze een ander zien trouwen. Er zijn mensen die hartstochtelijk snikken, werkelijk emotioneel zeer geroerd zijn, als er iemand wordt begraven. Zij hebben er eigenlijk niets mee te maken. Er zijn zelfs mensen die naar de bioscoop gaan en tranen plengen over het droeve lot van keizerin Sissi, die zoals ze getoond wordt nooit heeft bestaan. Ik gebruik deze beelden alleen om duidelijk te maken dat die diepgevoelde emotie op zichzelf niet betekent dat we met een werkelijkheid te maken hebben. De emotie is echt, voor u. Maar de aanleiding voor die emotie zal ongetwijfeld een andere zijn dan die u eraan verbindt.

De beelden die men gebruikt om ze te verklaren zijn meestal illusies, maar de oorzaak moet een werkelijke zijn. Iemand die snikt om de dood van een ander en dat emotioneel ernstig doet, doet dit waarschijnlijk of omdat een vroeger verlies raak geslagen heeft in zijn gevoelsleven of omdat zo iemand erg bang is voor de dood.

Iemand die snikt over het huwelijk van een ander, snikt over het afscheid van de jeugd hoogst waarschijnlijk. Wij kunnen dit allemaal analyseren. Als we kijken naar de emoties die men heeft over een film als Sissi, dan is dat iemand die zich associeert in zijn gevoelsleven met een persoonlijkheid die hij niet is. Waarom doet hij dit?

De meeste mensen die daar emotioneel bij worden, verbinden zich met een illusiebeeld om zo ergens iets te compenseren wat ze voor hun eigen gevoel tekort komen. Met andere woorden: in al die gevallen is de hevige emotie in feite veroorzaakt door de behoefte aan compensatie en niet door een direct aan het feit gereleerde emotie; dat is alleen maar een illusoire kwestie.

x Waarom spreekt de gastspreker meer monotoon en u met emotie?

-- De spreker in kwestie komt van een iets hoger niveau dan u zoudt vermoeden. Dat betekent dat hij een beperkter manipulatiemogelijkheid heeft dan ik. Iets wat u overigens maar zult moeten aannemen, want u kunt erover denken wat u wilt. Het feit blijft echter bestaan dat zijn monotonie deel was van zijn persoonlijke poging tot uiting zoals mijn levendigheid deel is van mijn persoonlijkheid.

x Heeft u een doel met die levendigheid of de spreker met zijn monotonie?

-- Voor zover ik kan nagaan niet. U ziet dat ik mij erg voorzichtig uitdruk. Het is mogelijk dat hij iets monotoner heeft gesproken om daardoor voor u een soort gedachtensleur te scheppen waardoor een groot ge-

deelte van de feiten onderbewust worden opgenomen. Misschien heeft hij dat willen bereiken.

Wat mij betreft, waarom ik levendig ben? Doodgewoon, omdat ik mij gemakkelijker kan uiten. Het gaat hier om een spontane gedachtenwisseling. U gelooft het niet, maar het is waar. En ook omdat die levendigheid het voordeel heeft dat het u een beetje wakker houdt en daardoor gemakkelijker tot weerwoord brengt.

x Een opmerking over temperament van sprekers in de sferen.....

...Het ligt volgens mij niet in de karakterstructuur. Integendeel, ik had van deze man een meer temperamentvol optreden verwacht. Het blijkt, dat hij gebruik heeft gemaakt van een tusservoertuig. Hij heeft dus eerst een figuur geschapen op de grens Zomerland-astrale sfeer en vandaaruit heeft hij het medium beïnvloed. Daardoor krijg je veel minder een terugval in de oude persoonlijkheid. Gelijktijdig krijg je een meer open overbrengen van inhouden en een minder overbrengen van de daarbij behorende expressiviteit en emotionaliteit. U begint nu dus over die dingen te denken.

Nu ga ik proberen om daar op mijn manier iets over te zeggen. U moet mij niet kwalijk nemen dat ik u even heb getoetst. Het werd minder discussie en hier en daar eerder een tikje dialoog.

Wij hebben nu wat met elkaar gebabbeld. Ik heb vragen gesteld. Ik had eigenlijk liever weerwerk gehad, maar het zij zo.

De hele opzet van dit tweede gedeelte is geweest om u te laten meedenken over de dingen, want het is niet voldoende om alles maar aan te horen, te ondergaan en te absorberen. Het is niet voldoende om de menigen van anderen te horen en je daar dan een oordeel over te vormen. Je moet zoveel mogelijk de werkelijke feiten proberen na te gaan. En kun je dat niet, dan moet je in ieder geval proberen om de dingen die voor jou zeker zijn te scheiden van de dingen die ten hoogste waarschijnlijk of mogelijk zijn.

Dit houdt natuurlijk in -- daar ben ik mij zeer wel van bewust -- dat je daardoor de autoriteit die overal zo vaak wordt gezocht een beetje aantast. Want zelfs de hoogste geest is dan niet meer helemaal vrij voor kritiek en ontleding. Het betekent dat je niet aanvaardt, maar dat je probeert je een oordeel te vormen en met dat oordeel te werken.

Deze hele cursus van denken met de totale inhoud is nutteloos, als je alleen aanvaardt en niet denkt. Denken impliceert dat je kritiek durft hebben, maar dat je je dan ook durft realiseren waar die kritiek vandaan komt. Het betekent: weten wat er in jezelf leeft aan onbewezen zekerheden of misschien aan illusies en daarin een verklaring vinden waarom het ene aanvaardbaar is en het andere niet. Kijken naar je lichamelijke gesteldheid en weten waarom het ene je vandaag kan beïnvloeden en morgen het andere niet. Dat hangt wel degelijk samen met je eigen lichamelijke condities.

Weten wat je bent. Weten wat je doet. Vooral proberen te weten wat er om je heen bestaat, dat is het eerste beginsel als je probeert werkelijk te denken, als je probeert werkelijk iets van de waarheid te vinden in jezelf en buiten jezelf.

Onze gastspreker heeft ons één ding gegeven waar niemand van u naar verwezen heeft en dat toch erg belangrijk is:

Er bestaat maar één waarheid. Al datgene wat geestelijk waar is, zal dus ook waar zijn in elke wereld waarin wij beseffen te bestaan. Dit betekent, dat de waarheid die we vinden in elke wereld terug te

vinden moet zijn. De waarheid kan niet boven ons liggen. Een waarheid kan niet buiten ons liggen. Een waarheid kan niet alleen in ons bestaan, maar zal altijd deel moeten zijn van het geheel waarin wij bewust leven. Dat is belangrijk. Want hoe wilt u uzelf leren kennen? Hoe wilt u terugkeren naar uw werkelijke vorm, uw werkelijke mogelijkheden als u voortdurend datgene verwaarloost wat in u bestaat en wat u rond u meent te zien met elkaar confronteert. Als u weigert om uzelf vragen te stellen zowel ten aanzien van uw inhoud, uw bedoelingen, uw manier van leven en werken als ten aanzien van al datgene wat er in de wereld gebeurt.

Het is gemakkelijker kritiek te hebben op de wereld en het is vaak heel erg moeilijk om kritiek te hebben op jezelf. Maar dat neemt niet weg dat je de wereld niet kunt bekritisieren zonder jezelf te bekritisieren. Dat je tekortkomingen in anderen kunt constateren, maar dat die constatering dan gepaard moet gaan met de vraag: waarom constateer ik juist dit en andere dingen misschien minder?

Leer jezelf kennen. Leer jezelf aanpassen aan de waarheid die je bent. Dan pas is de geestelijke werkelijkheid iets wat we kunnen bereiken. Dan pas is datgene wat wij als wijsheid of grootste bereiking zien iets waarin we kunnen leven.

Je kunt niet leven in een wereld van voortdurende illusies, voortdurende ontwijkingen van datgene wat in jezelf bestaat en een voortdurende selectieve blindheid ten aanzien van hetgeen er in de wereld gebeurt. Dat punt, dat heb ik vandaag met u willen aanpakken op een manier die een beetje afweek van het gebruikelijke.

Ik hoop echter dat de procedure, die we heus niet elke keer zullen herhalen, u een beetje bewust heeft gemaakt van de noodzaak om zelfs de hoogste geest en de beste geestelijke lering na te gaan. En niet alleen te aanvaarden maar ook te denken. Datzelfde moet u dan toepassen op alles wat u in uw wereld ziet aan verschijnselen, op alle gevoelens die u in uzelf ten aanzien daarvan koestert.

Zoek de werkelijkheid. Want alleen wie de werkelijkheid leert kennen, verkrijgt de wijsheid waardoor hij verder kan gaan. Hij zal in zich de liefde voor de totaliteit kunnen ontwikkelen waardoor hij tenslotte het allerhoogste in zich kan bereiken.

--:--

N.B.

Het was niet mogelijk om alle opmerkingen en vragen uit de zaal te verstaan. U zult het voornamelijk met het antwoord van de spreker moeten doen. (de red.)

VERRUIMING.

Als ik zeg 'verruiming', dan veronderstel ik ruimte. Want ver-
ruiming betekent vergroting van ruimte.

Maar waarom zoek ik naar verruiming voordat ik weet wat de ruim-
te is die er in mij bestaat? Als ik weet wat in mij aanwezig is, als ik
kan werken met al wat er in mij aanwezig is, dan ontstaat er als van-
zelf een verruiming.

Hoe meer mijn bewustzijn kan bevatten hoe groter mijn bewustzijn zal
zijn ten aanzien van mijn wereld en hoe intenser mijn bewustwording ten
aanzien van de totaliteit.

Maar als ik begin met aan te nemen dat de verruiming noodzakelijk
is, dan schep ik in feite een leegte om mij heen zonder datgene te ont-
wikkelen wat juist altijd de ruimte in mij moet vullen.

Een mens moet eerst zichzelf worden. Eerst zich bewustworden van
zijn eigen inhouden, van zijn eigen zekerheden en onzekerheden, dan pas
kan hij verder gaan.

De verruiming van bewustzijn en van mogelijkheden is een normaal
resultaat van de ontwikkeling van de eigen persoonlijkheid. Op het ogen-
blik, dat je probeert de zaak om te keren bereik je alleen maar een
toenemende belasting van je eigen wezen met een toenemend onvermogen
om die ruime wereld waarin je leeft voor jezelf te verwerken en daar-
door bewust te reageren. Daarom zou ik voor verruiming dit willen op-
merken:

Verruiming is iets waar u niet naar hoeft te zoeken. Het is
iets wat geestelijk en anderszins voortvloeit uit hetgeen u bent.
Zoekt u dus eerst bewust te zijn van hetgeen u bent, van hetgeen u
kunt en niet kunt. Schuw de overdrijving eens een beetje. Probeer niet
uzelf of anderen iets wijs te maken. Geef tenminste innerlijk toe waar
de feiten liggen voor zover u ze kunt overzien. Dan scheidt u de basis
voor een innerlijk begrip waaruit een innerlijke groei voortkomt.

Daar waar u innerlijk groeit, zult u een steeds grote deel van
de werkelijkheid in u bevatten. Dat is de verruiming van bewustzijn.
Het is de bewustwording waarop u indirect met het stellen van dit
punt hebt gedoeld.

~*~

Ik hoop, dat niemand het mij euvel zal duiden dat ik heel stout-
moedig, want ik heb het zelf helemaal ontworpen, in de cursus de zaak
een beetje heb omgeschakeld. Ik hoop ook, dat degenen die dit nalezen
zich zullen realiseren dat het hier niet ging om overlegde betogen,
maar dat het werkelijk een poging was tot een beetje spontane wissel-
werking tussen iemand die zich met al zijn onvolkomenheden soms als
leraar opwerpt en een aantal anderen die zich misschien te bewust
vaak van hun onvermogen of tekortkomingen toch moeten profileren als
wetenden.

~*~

WERKELIJKHEID

HOOFDSTUK V.

VANDAAG IS MORGEN.

Als je bezig bent met het zoeken naar feiten en je wilt tussen de illusies door kijken, dan vergeet je heel vaak dat alles wat vandaag gebeurt een beeld vormt voor alles wat morgen waar zal zijn. Zeker, morgen geeft een keuze-element te zien, maar dan moet de keuze vandaag worden gemaakt.

Er zijn heel wat elementen waarop we elke keer weer vastlopen, zoals b.v. onze voorstelling van wat er geestelijk in de mens zou moeten gebeuren. Maar wat voor de mens van vandaag een innerlijke verlichting is, is voor de mens van morgen misschien alleen maar een bewusteloosheid. Want leven betekent eigenlijk voortdurend veranderen. Naarmate je minder geneigd bent om te veranderen leef je minder. Ik kan daarvan heel veel voorbeelden geven, maar enkele uit de recente tijd zijn misschien voldoende.

Wij hebben al dikwijls gezegd: groeiende economie is maar tot een bepaald punt mogelijk, daarna niet meer. Als men dat toegeeft, dan zal men moeten komen tot een andere opzet van de maatschappij: verdeling van inkomen, van arbeid en al die dingen meer. De feiten zouden eigenlijk iedereen erop moeten wijzen dat de these van die groeiende economie achterhaald is.

Wij zien dat president Reagan juist op dit punt eigenlijk zijn gehele interne economische beleid probeert te baseren. Dat betekent doodgewoon dat de vooruitgang van morgen vandaag wordt gefrustreerd. Of u dat nu wilt toegeven of niet. Dat betekent op een andere manier weer dat de stemmingen, de neigingen, zelfs de bondgenootschappen die vandaag ontstaanbepalend kunnen zijn voor wat er morgen gebeurt.

Een mededeling die u ongetwijfeld kortgeleden heeft gehoord zegt dat kolonel Kadaffi van plan is om met Syrië en als het even kan ook nog met andere Arabische staten te komen tot een Verenigde Arabische Liga. Nu denken de meeste mensen daarbij alleen aan een politieke kwestie. Maar willen we weten wat de werkelijkheid is, dan moeten we kijken naar de karakteristiek van Kadaffi, hetgeen hij in eigen land probeert te doen en ook de krachten waardoor hij wordt gedreven, want dit zoekt hij bij anderen.

Wij zien dan dat deze man wat links is georiënteerd. Hij is een zeer vroom moslim. Hij heeft een zeer sterk waardigheidscomplex. Als we deze dingen tezamen voegen, dan komen we tot de conclusie dat zo iemand met b.v. Rusland in zijn huidige opzet heel moeilijk zal kunnen samenwerken. Hij zal toch niet willen samenwerken met de westerse wereld. Israel maar ook bepaalde andere punten t.a.v. het geloof zijn

voor hem daarmee in strijd. Wat blijft er dan eigenlijk over? De samenwerking met bepaalde groeperingen die op dit ogenblik in Rood-China betekenis hebben, want die kunnen zich aan hem aanpassen en hem het gevoel geven van belangrijkheid dat hij verlangt.

Is het nu één man, dan is dat niet erg. Maar als het Westen zich verder blijft afzetten tegen al datgene wat voor het Oosten erg belangrijk is (vergeet niet dat de Palestijnse kwestie voor een groot gedeelte niet gaat om de Palestijnen, maar om het gevoel van recht en waarheid dat de islamitische en vooral de Arabische groepen hebben ten aanzien van de blanken en de joden) en wanneer de Liga erdoor komt, dan krijgen wij te maken met een op het moslimgeloof mede gebaseerde bondgenoot voor China.

China doet op het ogenblik veel meer in Afrika dan de meesten weten. Dan zouden we dus een Afrikaans-Aziatische alliantie kunnen krijgen. Ik weet niet, of dat zo prettig zou zijn. Want aan de andere kant zitten we ook nog met de moeilijkheid van Rusland.

Rusland is nu wel de grote tegenstander van de U.S.A. en van de westerse vrijheden, maar China is dat ook, alleen op een andere manier. China heeft nog steeds bepaalde claims op Mongolië en Buiten-Mongolië waar de Russen erg ongerust over zijn. Er bestaan zelfs landkaarten waarop de Chinezen zelfs heel Siberië tot aan de noordpool en de Oeral toe hebben aangegeven als in feite behorende tot hun gebied. Dat betekent, dat je op een gegeven ogenblik misschien de Russen nog zoudt zien optrekken met de NATO (het meest krankzinnige wat je je zoudt kunnen voorstellen, maar het is denkbaar) en dat daardoor twee enorme machtsblokken tegenover elkaar komen te staan.

De Amerikanen staan daar een beetje buiten. Zij zitten niet op hetzelfde continent. Ze hebben niet te maken met dezelfde belangen van vloten in de Middellandse Zee etc. Maar de Amerikanen zijn ook weer voor het evenwicht in de wereld - of ze het toegeven of niet - afhankelijk van de invloed die ze hebben in andere delen van de wereld. Dat betekent dat, als het werkelijk een tegenstelling gaat worden tussen Azië-Afrika en Europa, de Russen klein bij moeten geven (?), maar dat dan de Amerikanen ook geneigd zullen zijn om weer in te grijpen. Dat is iets wat in de verre toekomst ligt.

Nu zijn er heel veel mensen die zeggen: Dat is dus de toekomstige werkelijkheid. Neen, dat is niet waar. Het is slechts een beeld van datgene wat op grond van het heden kan ontstaan, meer niet. Toch is vandaag in feite gelijk aan morgen. Alleen, vandaag is het beginsel, morgen is de ontwikkeling. Waar ligt dan het criterium?

Als je de werkelijkheid beschouwt zoals ze menselijk bestaat, dan houd je geen rekening met de andere delen van de werkelijkheid die eromheen hangen. Want de wereld van de geest is ook een werkelijkheid, een apart continuüm. De werelden van allerlei krachten tot de astrale toe bestaan wel degelijk, ook als ze niet onmiddellijk kenbaar zijn. Tussen deze verschillende werelden zijn wisselwerkingen.

Er zijn op aarde bepaalde plaatsen waar deze verschillende werelden elkaar bijna raken. Het is op die punten dat we een bijzondere invloed kunnen verwachten en dat we ook kunnen aannemen dat er vreemde dingen kunnen gebeuren.

Dan moeten we eigenlijk ook dat in onze beschouwing van de werkelijkheid betrekken. Het is niet alleen een kwestie van: wat is mijn geestelijke werkelijkheid? Het is een kwestie van: hoezeer kan de geestelijke werkelijkheid die voor mij bestaat worden betrokken bij de algemene stoffelijke werkelijkheid van den mensen op aarde?

Die werkelijkheidsbeschouwing is voor heel veel mensen niet zo erg interessant. Toch zullen ze eraan moeten wennen om de feiten onder ogen

te zien en ook de mogelijke consequentie ervan te beseffen. Nu heb ik een paar eigenaardige punten ontdekt die ik u in dit verband ook even wil voorleggen.

Eén van de grote brandpunten voor geestelijk contact (d.w.z. contact van geesten uit onze werelden met de uwe) is op het ogenblik nog steeds gelegen in de buurt van Gizeh (de piramiden). Het ziet er verder naar uit dat een zeer sterke beïnvloeding vanuit dit punt mogelijk is. Dit zou inhouden dat de mensen anders handelen dan men zou verwachten, omdat in hun onderbewustzijn en misschien ook in hun werkelijkheidsbesef bepaalde normen verschuiven.

Kan deze invloed bepalend zijn voor b.v. de invloed die ik u heb geschetst van Kadaffi en zijn Arabische alliantie die hij wil stichten? Dat is heel goed mogelijk.

Als namelijk Egypte niet meegaat (dat ligt toch wel erg in de buurt van Gizeh) dan ontstaat er een scheiding tussen een groot gedeelte van de Arabische invloedssfeer en de mogelijke invloedssfeer van Kadaffi. Egypte zou dan nooit mogen meedoen met Israël, want dan wordt het onder de voet gelopen. Het kan wel een zekere mate van neutraliteit handhaven. Doet het dit, dan voorkomt het hierdoor een al te krijgshaftige en plotseling optreden van allerlei mohammedaanse heethoofden. Dat is interessant, want in dat geval verschuift namelijk het belang van Syrië en van onze vriend Kadaffi (het is meer de persoon dan het land in dit geval) naar Jordanië.

In Jordanië is op het ogenblik een ontwikkeling aan de gang die zeer waarschijnlijk ook voert naar een wat links gerichte republiek. Als dit waar wordt, zal die republiek nog steeds in de eerste plaats een Palestijnse republiek zijn, of men het wil toegeven of niet. Wat meer is: deze Palestijnse republiek kan op grond van de vorige situatie in onderhandeling treden met Israël en daarmee een groot gedeelte van de spanning wegnemen.

Het is erg interessant te zien hoe zich dit zal ontwikkelen. Hier hebben we in ieder geval een punt waardoor we vreemde verschuivingen van machtsverhouding op zelfs betrekkelijk korte termijn kunnen verwachten. Ik vermoed dat dit over 2½ à 3 jaar het geval zal zijn en dat het hele proces zich heeft voltooid vóór de eeuwwisseling.

Een tweede plaats waar die werelden zo dicht bij elkaar komen ligt nog steeds in het Karakorumgebergte. Weliswaar niet in het bekende vroegere dal (Wesak) het ligt nu eerder bij de Tempel van de Wereld.

Deze rotstempel (voor het merendeel der mensen niet zeer bekend maar erg belangrijk in geestelijk opzicht) heeft namelijk de laatste tijd een steeds sterkere verbinding gekregen met een astrale en een geestelijke wereld. Manifestaties zijn hier voorgekomen. Het is zeker denkbaar dat van hier een invloed uitgaat die vermoedelijk eerst landen als Sikkim, Nepal, Bhoetan maar ook grote delen van India, zelfs een deel van Pakistan, gaat beroeren.

Het gaat hier om overdracht van waarden van persoon tot persoon en directe beïnvloeding. Dit zou wel eens ten gevolge kunnen hebben dat er heel grote veranderingen gaan optreden op dit terrein. En dan vermoed ik in de eerste plaats dat we een soort revival krijgen, een nieuw soort godsdienstig beleven.

In dit revival zullen uit de aard der zaak hindoegoden of de boedhistische mythologie (die bestaat ook) een grote rol spelen. Ze zullen allereerst gericht zijn op het terugbrengen van de verhoudingen tot wat men als menselijk normaal beschouwt volgens deze stelling.

Het zou inhouden dat India, dat op het ogenblik een van de sterkste legers van de wereld heeft, in staat zal zijn zich te hergroeperen

en mogelijk eindelijk eens een interne eenheid te bereiken. Dat is niet alleen economisch goed, het is ook geestelijk goed, want daardoor ontstaat er een nieuwe visie op het leven en op de mens zelf.

Hier en daar zal misschien het bezoek aan de tempels wat teruglopen, maar daarvoor in de plaats krijgen we praktisch een geestelijke basis die in staat is zich te verzetten tegen veel wat er nu in China gebeurt. Dat betekent niet strijd, maar gewoon het scheppen van een evenwicht waardoor de Chinese pretenties in Azië niet helemaal waar kunnen worden gemaakt.

Een plaats waar vreemd genoeg ook allerlei krachten zich nu manifesteren bevindt zich in South Dakota in de U.S.A. Ik kan natuurlijk niet alle punten afwerken. Ook hier zien we dat er in deze dagen een sterke beïnvloeding van de mensen is ontstaan. Deze beïnvloeding heeft voornamelijk te maken met een terugkeren tot de eigen kleine kring; een zich in het bijzonder richten op de onderlinge verhoudingen en daarbij weer het buurtgenoot zijn dat heel sterk op de voorgrond zal komen. Hierdoor gaat zich een groot aantal enclaves vormen die zonder het te weten communale praktijken ontwikkelen die men eerder in een socialistisch land zou verwachten.

Dat kan weer heel belangrijk zijn gezien de invloeden die vandaar kunnen uitgaan over de hele U.S.A. Het zal daarnaast zeker ook te maken hebben met de reacties van bepaalde indianenstammen t.a.v. de blanken, van de geschillen van minderheidsgroepen die daar worden opgelost door een opgaan in een gemeenschap en gelijktijdig het handhaven van het recht om jezelf te zijn. Ik verwacht ook daar heel veel van.

Vreemd genoeg is in de buurt van de Andes die invloed tamelijk klein. Wij zien wel invloeden waarmee men probeert de mensen een beetje meer positief te richten. Maar deze invloeden zijn volgens mij niet dicht genoeg bij de mensen om werkelijke veranderingen tot stand te brengen op korte termijn.

Wel vermoed ik dat hierdoor (dat zal ook een kwestie zijn van enkele jaren, mogelijk 2 à 3) een verandering zal plaatsvinden in de opvattingen van o.a. guerrillergroepen. Er zal een aantasting zijn van het directe gezag van allerlei militaire regeringen. Economisch zullen die invloeden waarschijnlijk betrekkelijk gering zijn, maar ze zullen ook een vernieuwing, vooral ook een meer internationale overeenkomst binnen Zuid-Amerika mogelijk maken.

Dan is het opvallend, dat we eveneens in het Randgebied (Zuid-Afrika) een brandpunt hebben dat egaliserend schijnt te werken. De neiging tot gewapend verzet van de kleurlingen wordt hier kennelijk afgeremd. Gelijktijdig is er een vergrote nadruk op mogelijkheden die sommige thuislanden ondanks alles bezitten en wordt er ingewerkt op de blanken voor zover die bereikbaar zijn.

Of dit ook een ommekeer betekent, dat kun je niet zeggen. Theoretisch gezien zal binnen 6 maanden reeds in allerlei politieke en andere beslissingen en ook in bepaalde manifestaties of opstandigheden iets kenbaar moeten worden van deze verandering. Iet wel, ik heb het nog steeds over geestelijke invloeden en stoffelijke omstandigheden die vandaag bestaan. Wij hebben het niet over morgen.

Als wij bezig zijn met Nederland, dan kunnen wij wel zeggen: Over enige tijd zal daar een zekere mijnheer De Goede zijn. Hij zal een zeer belangrijke regeringspositie bekleden en de oplossing vinden voor de Nederlandse problemen. Maar daar hebben we niets aan. Dat is prognostisch misschien wel aardig, maar we moeten ons afvragen: wat is er op het ogenblik gebeurd? Wat is de toestand waarin wij ons op het ogenblik bevinden? Wat is de mentaliteit, de geestestoestand van de mensen in Nederland? Die factoren zijn van belang. Al het andere kun je niet

overzien. Wat er vandaag bestaat, bepaalt wat er morgen kan gebeuren.

Als in heel Nederland iedereen probeert voor zichzelf op te komen en de voorrechten van zijn eigen groep te handhaven, dan is het heel duidelijk dat in Nederland binnenkort een soort burgeroorlog voor de deur staat. Want het is eenvoudig niet mogelijk om aan alle eisen tegemoet te komen. Of je nu voetballer bent of motorrijder, of je jongere bent of een oude-van-dagen, iedereen heeft wel bepaalde voorrechten en mogelijkheden. Iedereen heeft bepaald zaken waarvoor hij toch de gemeenschap verantwoordelijk wil stellen.

Dan kunt u zeggen: Dat is de schuld van de huidige regering. Ik geloof het niet. Deze mensen doen hun best. Maar ja, als je met een emmertje de zee wilt leeg maken, dan kom je niet ver. Ook niet of je Joop heet of Andries. Op het ogenblik zoekt men nog steeds meer naar het politiek haalbare, wat betekent de zekerheid van eigen politieke positie en macht, dan dat men zoekt naar een werkelijke oplossing van problemen. Laten we dat ook niet vergeten.

Dus als ik dan zeg: Over zoveel jaren zal een zekere mijnheer De Goede een soort minister-president worden en de positie van Beatrix komt dan over ongeveer 12 jaar in het geding, dan is dat mooi. Maar we hebben er niets aan, want we hebben te maken met de werkelijkheid. Die werkelijkheid kun je steeds bepalen op grond van een geestelijk klimaat, geestelijke invloeden en de niet-bestaande feiten.

Dat men toekomstige ontwikkelen heel vaak beschouwt als iets dat de oplossing moet brengen is begrijpelijk.

Kijk, er zijn al vijf Kabinetten in Nederland die wisten dat het mis ging en alle hebben gezegd: Het zal wel weer omslaan. Het rentepeil zal zakken. De handel zal aantrekken. En elke keer hebben ze ongelijk gekregen. Elke keer hebben ze toch weer becijferd dat het mogelijk is en dan moet het maar. De mentaliteit is er dus kennelijk één van: eerst ik, dan nog eens ik, dan degene voor wie ik mij idealistisch kan inzetten en de rest moet maar betalen. Zo bezien is er absoluut niets te regeren; daar kom je niet verder mee.

Ik heb de vrijheid genomen om voor deze korte studie die ik u voorleg (het is inderdaad een studie geweest) de feiten van het heden samen te vatten, te kijken naar een aantal geestelijke invloeden zoals ik die op dit moment meen te mogen veronderstellen of heb kunnen waarnemen. Op grond daarvan ben ik zelfs gekomen tot een beeld van morgen. Dat is dan morgen over een jaar of zo, dus niet morgen de dag.

Ik voorzie in Nederland maar ook in geheel Europa een toenemende strijd. In deze strijd zal over het algemeen het buitenbeentje Frankrijk heten.

Ik voorzie verder grote moeilijkheden in Engeland. In dat land zal men waarschijnlijk ook op de grens van een burgeroorlog balanceren. Er zal nogal wat geweld zijn en het blijft niet alleen beperkt tot stakingen of acties die door vakbonden zijn opgezet.

Ik voorzie in Duitsland de val van een regering gevolgd door een toch wel zeer rechtse benadering van de huidige problemen waardoor, zoals u weet, er ruim twee miljoen werklozen zullen zijn.

Ik voorzie tevens in Oost-Duitsland de dood van een aantal personen; dat staat op het ogenblik al bijna vast. Maar dit zal eveneens betekenen dat nieuwe mensen aan de macht komen die zullen proberen zich scherper af te zetten zowel tegen de invloed van het Westen als tegen die van Rusland; a.h.w. een nieuw soort communistisch nationalisme.

Polen zal tenslotte klein bij moeten geven. In Polen blijven de vakbonden bestaan, in naam. De kerk krijgt een aantal vrijheden, omdat

ze zo wijs is om de mensen niet te vertellen dat hun vakbond eigenlijk alleen in naam bestaat. Dat alles kun je vandaag zo aflezen.

Al die spanningen bij elkaar betekenen voor Europa een zeer onevenwichtige tijd. Die moeten invloed hebben op alle bondgenootschappen, dat kan niet anders. Dit geldt zowel voor het Warschau-Pact als voor de NATO. Daarin zullen de spanningen zo sterk oplopen dat het mogelijk is dat een aantal leden uittreden.

Frankrijk zal waarschijnlijk zijn verplichtingen aan de NATO opschorten en gelijktijdig een groot gedeelte of misschien zijn gehele deelname binnen de EEG terzijde willen zetten, omdat het niet eens is met de eisen die o.a. door Engeland en Italië worden gesteld.

Dan kijk ik naar het klimaat van Rome.

Rome is ook erg belangrijk. Rome is het centrum van geestelijke macht, ook als daar veel minder heilige geesten zijn dan je zoudt wensen en ook de geestigheid vaak te wensen overlaat. In Rome wordt een machtsspel gespeeld rond de huidige paus. Deze man, ijzersterk als hij was, heeft zich niet helemaal kunnen herstellen. Hij zal zeer waarschijnlijk reeds in het volgende jaar of lange tijd ziek zijn of in levensgevaar verkeren door ziekte: het uitvallen van bepaalde lichamelijke functies.

Dit houdt in, dat de harde lijn van Rome conflicten met alle andere landen zal oproepen. Ik denk, dat de kerken wel weer meer zullen volstromen, maar dat degenen die de kerken bevolken steeds meer zullen protesteren tegen wat ze zien als een aantasting van hun praktijk van leven. Dit betekent een feitelijk tanen van de macht van Rome. Gelijktijdig houdt het ook in dat de onderhandelingspositie van Rome in de Costbloklanden zwakker gaat worden. Waartoe dit tenslotte zal leiden is niet met zekerheid te zeggen op grond van de nu bestaande feiten, maar er is kennelijk nu reeds een neiging bij bepaalde hoge geestelijken om zichzelf a.h.w. zelfstandig te maken en te zeggen: Als het concern dan failliet gaat, begin ik als kleine zelfstandige.

Deze ontwikkeling is voor ons in zoverre interessant dat het een verbreking kan betekenen van bepaalde dogmatische bindingen die op het ogenblik een zeer grote rol spelen. Wanneer de bindingen op één punt wegvallen (dat beseffen degenen die nu de schisma's een beetje nastreven niet voldoende) komen ook alle andere dogmata in het geding. Dan zullen er dus steeds meer groepen ontstaan die niet slechts één dogma (de Paus met zijn absoluut gezag) maar meer dogmata gaan verwerpen en daardoor kleine maar gespecialiseerde geestelijke groepen worden waarin dan de kracht van de geest (zij zullen dan waarschijnlijk nog spreken over de heilige geest, ofschoon ze dat lang niet allemaal zijn) een rol gaat spelen.

Ik vermoed dat hierdoor ook op ander geloofsgebied een soort reformatie wordt afgedwongen. Ik voorzie een deel van deze gebeurtenissen al deels dit jaar, deels het volgende jaar. Het is in aanloop, in ontwikkeling. Wat de resultaten zijn is op grond van redelijke veronderstellingen nu niet te zeggen.

Wij zitten dus met het afbrokkelen van een aantal machten. Gelijktijdig afbrokking van het regeringsgezag en de noodzaak tot het vinden van een in feite nieuwe bestuursvorm in landen als Nederland en Duitsland. Een uitholling van het werkelijke gezag en daardoor steeds hardere eisen uit het publiek in de Sovjet-Unie maar ook in vele van de z.g. satellietstaten.

In de Ver. Staten een voortdurend grotere aantasting van het vertrouwen in het Federale Gouvernement en een poging om zelfs per staat te voorkomen dat teveel macht in één hand komt eventueel met alle geschillen over het optreden van de gewapende burgerwacht e.d. erbij dat we daaruit kunnen verwachten. Dit alles in de 2e helft van dit jaar,

van het volgende jaar en waarschijnlijk nog een deel van het jaar daarop.

Door al die dingen zo te ontleden krijg ik een voorstelling waarmee het vandaag bestaande mij een beeld geeft van het morgen mogelijke en zelfs voor een deel van het morgen bijna onvermijdelijke. Bij het zoeken naar de werkelijkheid moet ik die uiterlijke wereld en haar ontwikkelingen goed kennen. Want hoe kan ik goed een innerlijke werkelijkheid ontwikkelen die mij de kracht geeft om ook naar buiten toe iets te betekenen en iets te zijn, als ik niet bereid ben met de feiten rekening te houden, als ik niet wil kijken naar de wereld waarin ik leef?

Het is gemakkelijk genoeg te zeggen dat de geest maar moet ingrijpen, of dat God het maar moet doen, of dat de Staat het maar moet doen, of de bevoegde sociale instanties. Maar in de praktijk gaat dat niet. God grijpt niet in, anders had Hij het allang geleden gedaan, gelooft u dat.

De geest probeert wel in te grijpen maar de geest is, gezien de resultaten die ze in de laatste 50 tot 100 jaar heeft behaald, zeker niet in staat onmiddellijke veranderingen tot stand te brengen. Ze kan hoogstens de weg, die de mensheid gaat, een klein beetje ombuigen.

Dat de staten steeds meer machteloos worden, in feite geketend aan hun eigen structuur waaraan ze niet durven tornen, is iedereen wel duidelijk. Dat sociale instanties e.d. op het ogenblik steeds meer het boegbeeld worden van een bankroet en zinkend schip zal ook menigeen begrijpen. Dan blijft alleen de mens zelf over.

Die mens zal dan zelf moeten zoeken naar de juiste weg, naar een juiste ontwikkeling. Daarbij speelt ongetwijfeld de innerlijke werkelijkheid een grote rol. Maar als uw innerlijke werkelijkheid is, dat alle mensen broeders zijn, dan moet u er wel rekening mee houden dat die broeders bereid zijn om u het ziekenhuis in te slaan.

Als uw innerlijke werkelijkheid is, dat binnenkort het duizendjarige rijk aanbreekt (er zijn genoeg mensen die dat geloven), dan moet u ook begrijpen dat een duizendjarig rijk zoals zij dat bedoelen alleen kan bestaan, indien de wereld een eenheid wordt. En dat die eenheid alleen kan worden bereikt nadat de wereld practisch ten onder is gegaan aan haar huidige vorm. Wij moeten ons dus niet bezighouden met de droombeelden en idealen die in ons leven, maar we moeten zoeken naar datgene wat er in ons werkelijk is en wat voor ons betekenis heeft.

Ik zou hier graag enkele punten willen noemen die in dit verband van belang kunnen zijn.

1. Kan ik in mijzelf nog licht zien? Kan ik in mijzelf nog positiviteit ontdekken? Zo ja, op welke manier kan ik die positiviteit toepassen op de wereld die ik vandaag zie. Want de toepassing van uw innerlijk licht en uw positiviteit vandaag betekent een vermeerdering van mogelijkheden tot licht morgen.
2. Het is gemakkelijk om weg te dromen in een innerlijke eigen hoogheid of macht. Maar als je ze op de proef stelt, zal ze vaak falen. Je kunt dan die macht zoeken in externe factoren, maar begrijp wel, dat externe factoren je die macht niet kunnen geven. Die kan alleen in jezelf ontstaan en vanuit jezelf werken. Hoe je probeert die kracht of macht in je te beleven en te verwerken is van minder belang. Het is wel belangrijk dat je dat innerlijke gevoel dan hebt bereikt waardoor je meer durft zijn en meer durft doen. De moed die de mens heeft om zijn innerlijke waarheid uit te dragen aan anderen en te doen beleven zal van heel groot belang zijn voor de ontwikkeling van morgen.
3. Elke mens heeft in zich een geloof. Dit geloof stamt uit een onbewust zijn dat de mensheid eigen is en conformeert zich niet of

niet geheel aan alle bestaande theorieën, godsdiensten etc.

Besef wat u werkelijk gelooft. Dit werkelijk geloven is namelijk de bron van uw wezenlijke macht, uw innerlijke geestelijke macht. Het is uw sleutel om een eenheid in uzelf tot stand te brengen waardoor geestelijk werelden ook in u een uitlaat kunnen vinden waardoor aan de andere kant u zich bewust kunt worden van al wat die geestelijke werelden werkelijk willen.

Als u dit tot stand brengt vandaag, dan bent u morgen de krachtbron voor anderen. Gelijktijdig bent u iemand die innerlijk zo grote zekerheden heeft dat het aardse gebeuren hem niet behoeft te beroeren tenzij hij dat zelf wil. Ik meen dat dat een heel belangrijke factor is.

Daarmee heb ik eigenlijk het onderwerp afgerond. Maar ik zou toch nog iets willen zeggen over de geestelijke inwerkingen op aarde, omdat ze toch ook tot uw werkelijkheid van vandaag behoren.

Er wordt enorm hard gewerkt. Er zijn op het ogenblik allerlei zaken in voorbereiding voor het komende grote krachtfeest (Wesak). Gelijktijdig is men voortdurend bezig te overwegen of men geestelijk gezien de ambtelijkheid, die ook daar was binnengeslopen niet kan vervangen door een soort fusie van innerlijk besef zonder meer. Ik meen, dat dit in de Witte Broederschap zeer waarschijnlijk al dit jaar de praxis zal worden.

Ik geloof ook dat vele andere groepen nu reeds pogingen in die richting ondernemen. Dit houdt in, dat we minder te maken krijgen met plannen en meer met feiten, met uitstralingen en de daaraan eventueel verbonden contacten met andere werelden en continua.

Dat erkrachtpunten zijn op aarde waar onze werelden heel dicht bij elkaar liggen, heeft daarbij natuurlijk het voordeel dat vandaaruit reeds nu de grootste werking zonder meer bereikbaar is. Maar als men eenmaal die instelling verkrijgt, dan zullen weer waarschijnlijk ook andere punten worden gevonden waar men met een zekere regelmaat grote geestelijke krachten kan ontladen. Voor u is dat misschien nog niet werkelijk; het is een veronderstelling. Maar voor mij en de mijnen is dit wel werkelijkheid.

Wij moeten niet de fout maken dat we uiterlijkheden, overleveringen of voorstellingen gaan vereenzelvigen met geestelijke gebeurtenissen van dit ogenblik, dat is duidelijk. Het zal u even duidelijk zijn dat we niet te maken hebben met een geestelijke wereld die in staat is deze wereld van u te veranderen. Het is alleen mogelijk u te helpen om zelf de wereld te veranderen. Daarom moet goed worden begrepen dat de geest in haar ontwikkeling vandaag morgen een vergroting van haar invloedssfeer op aarde inhoudt. Hoe die zal verlopen, kan redelijk gezien niet worden gezegd en kan visionair alleen maar worden vermoed; er zijn teveel mogelijkheden. Maar dat vanuit de werelden van geest en licht op u wordt ingewerkt is zeker.

Daarom hoop ik, dat u ook de werkelijkheid van vandaag niet al te pessimistisch bekijkt. Dat u zegt: Veel van hetgeen nu verkeerd lijkt te gaan, zal tenslotte goede resultaten hebben. En veel van de dingen die we nu goed achten, zijn niet veel meer dan de remmen die zullen moeten wegvallen voordat we weer werkelijk als mens, als geest een stap verder kunnen gaan.

Als u daarmee rekening houdt, dan heeft u een beeld van al dat wat ik u heb voorgesteld: Vandaag dat morgen is. Vandaag dat in zich embryo-naal alle mogelijkheden en gebeurtenissen van morgen bevat en wat meer is, reeds nu laat zien dat bepaalde eigenschappen morgen zeer waarschijnlijk dominant zullen worden.

Ik hoop, dat u in deze zin de feiten van uw leven en van uw wereld zult willen bezien en dat u daarnaast toch enig vertrouwen wilt wijden aan de werelden van de geest die in deze dagen steeds gemakkelijker, naar ik aanneem, invloed gaan krijgen op uw wereld en daarmee de voorvelen van u onbegrepen, maar later toch belangrijke ervaringen tot stand kunnen brengen, terwijl u onbewust beïnvloed wordt in een richting die voor het geheel van de mensheid en uw eigen geestelijke ontwikkeling positief is.

-- 3 --

In dit 2e gedeelte zou ik aan geestelijke beschouwingen willen wijden gezien het karakter en de inhoud van de les die u heeft ontvangen.

MIJN EIGEN WERKELIJKHEID.

Een wolkenlandschap vol van droomkastelen, draken klaar om te verslaan en schoonheden die vrolijk wenkend naar je langs de straten staan. Een wereld vol heerlijkheden met kathedralen vol van licht waar je steeds jezelf kunt wezen. En zelf zijn is je ware plicht.

Ik droom: ik ben zo hoog gestegen. Ik zie wiekend op de wereld neer en dank, dat ik niet daar beneden moet zijn. Het is slechts mijn eigen streven en de krachten van mijn Heer.

Voorwaar, ik heb een wereld mij geschapen. Een wereld waarin alles naar mijn eigen wensen gaat en waar wat mij drijft een uitdaging betekent, daar ik - de held - het al verslaat. Zo is de wereld van je dromen. Die noem je vaak ook werkelijkheid, omdat je niet zo ver wilt komen dat je jezelf erkent en dan tenminste niet jezelf weer misleidt.

De dromen die we dromen zijn een deel van ons leven. De angsten die we ondergaan, de onzekerheden die we in ons kennen, ze vinden alle wel een weerslag in de wereld waarin we denken te leven. Alles wat we samenvoegen is eigenlijk niet veel meer dan een beeld van wat we zouden kunnen zijn en wat wij dank zij onszelf ooit geworden zijn.

Misschien klinkt het wat pessimistisch, als je zegt dat de innerlijke werkelijkheid van een mens over het algemeen een mengsel is van dromen en ontkenningen; toch is dat vaak waar. Want alles wat je diep in jezelf denkt en droomt is gericht op het handhaven van een beeld dat je werkelijk kunt zijn.

Zijn wij zo lichtend en zo vrij als we denken? Zo vrij van schulden als we zo graag zouden willen zijn? Is er een rechtvaardigheid die ons eens in het einde in genade zal aanvaarden, terwijl we weten hoe we faalden en hoe bekrompen en klein we zijn? Ik denk het niet.

In alle dromen, gemengd in al die werkelijkheid, zoeken we een spoor te vinden waardoor we toch de feiten steeds ontgaan en in onze dromen rijk gekleed voor onze Schepper staan, terwijl we niet eens weten of de kleden passen die we onszelf hebben aangemeten. Wij zijn vergeten wat we zijn.

Als je zoekt naar een innerlijke werkelijkheid, dan zoek je niet alleen maar naar een beeld van je wereld en wat je zouwt willen zijn. Je zoekt naar dat onbestemde waardoor je weet dat je mens bent en dat in jou een

geest leeft en een kracht. Je bouwt uit de totaliteit steeds weer dromen op. Maar elke droom verwaast, als je kijkt naar wat je bent en zoekt te vinden wat je eigenlijk beweegt.

Dan zie je in je een kracht die je beweegt en die je niet kent. Daaromheen is een soort zelfzucht, een ik-weten dat al die krachten boetseert totdat je kunt vergeten dat er een kracht is die je leidt. En aan jezelf kunt wijten wat je hebt gedaan, wat je voortbrengt en al wat er in je kan bestaan aan geloof, aan verwachting, aan zekerheden.

Wie kent een zekerheid? Wie weet en zonder twijfel: ik ben een deel van de eeuwigheid.

Wie weet diep in zichzelf zonder leugen, zonder enig verborgen ontwijken: dit is het licht dat in mij leeft. Het licht dat nooit zal wijken voor geen geweld van duisternis.

Wie weet met zekerheid dat de God waarin hij nu gelooft ook werkelijk bestaat?

Wie weet met zekerheid dat niets van wat hij is vergaat en voort zal gaan tot aan het eind der tijden?

U weet het niet. En juist die twijfel, sterk verborgen achter alle schijn van geloof, van alle zekerheid is de werkelijkheid waarmee je toch moet leven. Dat is het gegeven van de onbepaalde strijd die je moet strijden. Dat is de zin van alle streven naar juiste vormen, juiste normen, naar de erkenning van bestaan.

Het onbekende, vol van die onzekerheden, ontdaan van alle illusie, ontbloot van alle waan is toch de kracht waaruit we puren. De werkelijkheid die de wereld ons toont is vaak een werkelijkheid die - zo we haar al eerlijk en oprecht aanschouwen - ons hoont met al wat wij geloven, met alle zekerheid diep in onszelf opgebouwd. Al wat zo eigen en vertrouwd leek, blijkt te wijken. Wat er overblijft is een lange stoet van lijken, verwachtingen beschaamd en door de feiten neergeslagen.

Maar er is iets wat al die dromen steeds gedragen heeft en dragen zal. Er is iets wat niet kan sneven. Iets wat een werkelijkheid drijft die verder gaat tot ergens in het onbegrepen, onbesepte wonder dat werkelijkheid nog heet en bewust eens voor de spiegel staat en dan zichzelf erkent.

Het is dwaas misschien om zo van waarheid in jezelf te spreken. Want wie niet droomt, niet dromen kan, verliest zo gauw de moed. Maar als je diep, diep in jezelf de muur tussen schijn en werkelijkheid kunt afbreken, dan ben je maar al te goed in staat om door te gaan ook zonder dromen, zonder wensen.

Dan zijn de grenzen eindelijk gesmolten als de sneeuw voor de zon. Dan ben je een mens, een deel van een eenheid die was voor eens de mensheid begon en die zal zijn als de vorm van de mens allang van de aarde is weggevaagd.

Je draagt in jezelf de werkelijkheid. De werkelijkheid van de geest die ook is de werkelijkheid van alle werelden die je ooit beleeft of beleven zult of ooit beleven kon. Er is geen begin en er is geen einde dan dat wat je werkelijk bent. Maar er is voortdurend een einde aan al wat je nu als een waarheid erkent, omdat je weigert diep in jezelf te toetsen aan het onbegrepen innerlijk licht de waarheid die schijnbaar zo klaarblijkelijk duidelijk voor het grijpen ligt.

Toch zal dat licht in ons werken. Soms scheidt het de schoonheid: een kleurige droom van een hemel die tintelt, een aarde die ritselt, de vorm van een eenzame boom die een binding vormt tussen aarde en hemel: een symbool van je eigen bestaan.

Het is die schoonheid waarin we de waarheid die in ons leeft ondergaan terwijl we vluchten voor de feiten die deel zijn van ons "ik". De schoonheid: een weg die wij kunnen gaan, als we niet haar vormen maar

haar wezen steeds beter leren verstaan en leren verweven in ons zijn, in ons streven en maken tot steun van de kracht die omschrijft het onbegrepen lichtende Wezen dat in zijn boek onze lotgevallen schrijft.

Diep in jezelf, diep achter de dromen, diep achter illusies ligt het ware bestaan dat bepaalt ondanks alles de wegen die wij door de tijd en de sferen gaan.

Men zegt: God Zelf heeft het geschreven. Ik geloof het wel, maar ik weet het niet. Het is slechts een richting. Ik word gedreven. Dat is het wat mijn wezen ziet en wat mijn wezen wel verstaat: er is één lijn die al maar voert naar onbekende eindens die ik niet ken en niet kan zien zomin als ik die kracht besef die door mijn leven gaat, naar ik geloof.

Het is moeizaam als de dromen sterven, als illusies als nevels langzaam vergaan en we even waar, naakt als onszelf, oog in oog met onszelf staan. Ons leven wordt sterven, ons sterven wordt leven. Ons dromen wordt waarheid, waarheid wordt droom. Dan pas weet je waarom je bent. En zul je zonder schroom de wegen gaan die onvermijdelijk in je wezen als schijnbaar noodlot neergeschreven je toch geven de kracht om steeds te dromen en te kiezen, totdat je zelf bewust van het leven dat in jou is, dat door jou spreekt de grenzen van de waan doorbreekt die door het "ik" zijn opgetrokken.

Je leeft. Je doet wat in je leven. Je zoekt een rechtvaardiging en zegt: Nu ja, het was goed bedoeld. Ik heb het toch als juist gevoeld. Dat is het enige beding dat kan worden gesteld aan een mens die geen held is maar een mens, die niet een wijze is maar naar zijn beste bewustzijn leeft en gaat in de wereld zoals hij de wereld en zoals hij zichzelf voortdurend verstaat.

Maar is dat wel waar? Is dat wel de zin van het leven? Werkelijk zoeken, de waarheid verstaan is somber en sober tot het ogenblik dat je het licht diep in je leert zien en verstaan. Maar in de schoonheid van kleuren, een baaiend van vlammen, een twinkelen van sterren in fluweelachtig zwart ligt toch de zon en spreekt van een leven dat vlammen en kleuren en somberheid dekt.

Soms ruik je verdoken haast stille geuren alsof even een bloem voor een wyl langs je zweeft. Soms is het opeens een wonder-gebeuren alsof iemand vlak naast je een wenk je geeft of blaast door je haren, wat fluistert wat je niet helemaal kunt verstaan. Want je bent niet alleen en niet gedreven om tot dat ene doel te gaan.

De innerlijke waarheid is met alles verweven. Er is geen ondergang, geen eenzaamheid. Er is alleen maar het voortdurend streven van een-zijn met anderen: de vitaliteit van de eeuwigheid, niet meer en niet minder.

En als je diep in jezelf beseft hoe het licht de zin geeft aan je leven, hoe het je boven dromen verheft en je het mogelijk maakt met de feiten te streven, te leven zoals je moet zijn als een mens, dan ken je geen angsten, geen verdoken leven. En dan wordt zo bleek en onbelangrijk de wens die je hebt om wat meer te zijn in het leven, wat meer te hebben, wat meer te doen.

Dan zoek je niet meer over een ander te heersen en wil je alleen maar jezelf zijn. Dan teken je in jezelf een leven dat krachten omvormt zoals het groen in de bomen het zonlicht neemt en het maakt tot voedsel en tot kracht waardoor de boom verder kan leven en uit zich weer leven heeft voortgebracht.

In ons is de kracht om dat licht te beleven, dat licht te maken tot werkelijkheid die ons boven de dromen tot werkelijkheden geleidt waarin onze weg is aangegeven. We weten nog steeds niet door wie, wat ons drijft. Maar we weten de zekerheid van het leven, de zekerheid die altijd blijft,

dat ons innerlijk juist ons is gegeven omdat we zijn wat we moeten zijn. Omdat we met kiezen, met falen, met streven, met zoeken tenslotte alleen nog maar boeken de feiten die in ons gedreven zijn in het begin van ons ontstaan.

Zeker, wij leven met luchtkastelen. Wij leven met dromen. Wij aanbidden de waan. Wij vluchten nog steeds voor de werkelijkheden omdat het zo zwaar is om echt te zijn. Maar als je dan door angsten belaagd wordt vertreden, als je de wanhoop kent en de pijn van een mens die geen uitweg meer ziet in het heden, die geen morgen meer kent slechts zijn ondergang droomt, dan komt er een ogeblik misschien dat je wezen voor het sterven van dromen niet langer schroomt.

Laat de luchtkastelen maar langzaam verwazen. Laat morgen maar blijven een waan zonder meer. Ga je eigen kostbare wegen en zoek die kracht die in je gedegen bestaat, die verheven blijft en is boven alles, zelfs liefde en haat. Dan, mens, kun je eindelijk verder leven. Geen bommen die vallen, geen wrede vazallen van vreemde heersers, geen ondergang, zinloosheid, moedeloosheid. Want die dingen hebben geen plaats in het leven dat alleen nog maar is lijn van eeuwigheid.

Innerlijke waarheid vinden betekent meester worden van het bestaan. Niet door het beheersen van alles om je heen, maar door te weten wat er in je bestaat. Dat geeft de zin aan wat is, geeft je een doel om te streven.

Al wat gebeurt in de illusie van tijd is iets wat voorbijgaat en vaag wordt herinnerd, vergeten haast weten dat zonder spijt wordt gevoegd tot beginsel van eigen beseffen. Beseffen van de wegen die je moet gaan.

Ik heb geprobeerd met woorden te geven een beeld van iets wat in mij staat geschreven en wat in u ook zeker bestaan kan en moet, als u verder voelt tot aan de wortels van uw droom.

Jezelf zoeken, niet als eigen "ik" en stil verheven maar als een enkele lijn. Eén draad in het weefsel van het leven, één deel van werkelijkheid die altijd voortbestaat.

Mijn droom, mijn zoeken, ook het licht gevonden diep daar waar ook in onbekende krochten van mijn wezen tot aan de kernen van mijzelf, ik heb het u in woord gegeven. Een woord, misschien een beetje sfeer, gedachtenstraling uitgedreven om toch te spreken en wat meer in u een denkbeeld weer te geven van wat u bent. Ik ben u na, omdat ik juist zoals gijzelf, uit ene kracht ben.

Het lijkt dwaas. Een ritme van wat woorden bouwen samen een beeld dat ergens droom blijft, omdat alles toch weer wordt gespeeld en geacteerd, omdat het juist gearticuleerd en in woorden en klanken neergeschreven de werkelijkheid toch weer ontwijkt. Maar hoe? Dat blijkt alleen, als je diep in jezelf zoekt.

Wij hebben een innerlijke werkelijkheid. Wij hebben een eeuwigheid die belangrijker kan zijn dan alles wat de tijd kan zijn en doen. Ieder van ons moet die werkelijkheid vinden op zijn eigen manier.

Niemand kan u zeggen welke wegen gij moet gaan en hoe de reis zal verlopen. Of gij moogt hopen op succes of misschien moet afdalen in een tranendal. Niemand kan dat zeggen, behalve uzelf.

Het "ik" dat zichzelf kennen zal, weet welke wegen het moet gaan. Misschien heb ik toch iets van de waan doorbroken van 'het gaat slecht' en van neerslachtigheid. Ik zeg u: u bent vrij in uzelf. Licht kunt u brengen in elke duisternis. Kracht kunt u zijn in elke matheid en krachteloosheid, want u bent licht. Als u dat beseft, heeft het geen zin om langer te spreken. Als u het niet beseft, als woorden niet door de grens kunnen breken die de mens rond zich heeft opgebouwd, dan is het zinloos dit discours voort te zetten en het hier te beëindigen.

SLEUTELS

COSMISCHE LERINGEN

mediamiek ontvangen en uitgegeven
door de „Orde der Verdraagzamen“
te 3-Gravenhage

M A A N D B L A D.
(10 nrs per jaar)

I N H O U D.

MAART 1932.

27e jaargang.

Nummer 6.

DENKEN.

Wat is en wat kan

CI blz. 69

Meer over denken

CI " 79

WERKELIJKHEID

Maya in moeilijkheden

CII " 63

Wijsheden in Nederlandse volksgezegen

CII " 70

Overname uit „SLEUTELS“ slechts bezaten na
schriftelijke toestemming van het bestuur der „O.D.V.“

D E N K E N

HOOFDSTUK VI.

WAT IS EN WAT KAN.

Wanneer wij bezig zijn met denken en dat doet men in deze tijd nogal eens, dan blijkt men zich voornamelijk bezig te houden met wat eventueel zou kunnen zijn. Zo ongeveer als de speculatie omtrent het banenplan. Als je daarmee te maken krijgt, dan ben je geneigd te zeggen: Dat moet toch mogelijk zijn. Maar op het ogenblik dat je die mogelijkheid als een zekerheid gaat hanteren, kom je in moeilijkheden. Dat is in uw eigen leven precies hetzelfde.

Ik geloof, dat het voor de meeste mensen heel goed zou zijn een verschil te maken tussen wat er is, dus het kenbare feit op dit moment en de mogelijkheid die eventueel ontstaat. Laten wij het eenvoudig samen vatten.

U komt hier. U zegt: Later komen wij in Zomerland. Daar zullen we een huisje hebben....enfin, u kent het verhaal wel. Dat is mogelijk. Maar wat heeft u nu? U heeft nu uw problemen. U bent in en zelfs tegen uzelf verdeeld. U weet niet goed raad met de wereld en met uzelf. Die verdeeldheid is datgene waar u nu misschien iets aan kunt doen; niet aan datgene wat later komt.

U kunt praten over de energiebehoefte in het jaar 2000; daar weet u niets van af. Als u zich bezighoudt met de mogelijke ontwikkelingen, dan gaat u nu maatregelen treffen die misschien goed zijn en misschien ook niet, dat weet u niet. Maar u schiet waarschijnlijk wel tekort in datgene wat op dit ogenblik mogelijk en opportuun is.

In het hele leven is men geneigd zich bezig te houden met allerlei prognoses. Ik kan u er ook wel een paar van geven. Bijvoorbeeld:

Ongeacht het banenplan neemt de werkloosheid in Nederland nog toe met zeker 70.000 personen in de komende 9 maanden. Dit is een prognose. Maar als ik ervan uitga dat dat zeker is, dan zit ik fout. Dit is op grond van de nu bekende gegevens waarschijnlijk.

Als ik kijk naar wat er nu aan de hand is, dan moet ik kijken naar wat er later eventueel zou kunnen gebeuren. Ik moet eerst kijken naar de fouten die er op dit ogenblik zijn. Speculatief denken, filosoferen is allemaal heel mooi, heel goed. Wie van u houdt van een broodje filosoof? U krijgt het niet. Het slachten van filosofen is verboden anders zou plotseling het vleestekort zijn opgeheven. Misschien houdt u wel van filosoof: een aardappelpureerand met haché erin.

Een filosoof is iemand die neemt een feit en daarop gaat hij allerlei stellingen opbouwen. Al die stellingen tezamen komen op een gegeven ogenblik natuurlijk uit op de conclusie waartoe hij is gekomen van wat hij

had willen bereiken. De werkelijkheid is anders.

Het is voor ons heel erg interessant te zien wat anderen van de toekomst verwachten, maar wij mogen daarvan niet uitgaan. Wat is, is iets anders dan wat zou kunnen zijn. Daarmee zitten we niet alleen maar op het terrein van de zuiver materiële zaken, zoals u misschien denkt, waar het een of ander instituut uitrekent wat het volgende jaar het inkomen van de Staat zal zijn en waarop de Staat dus rekent en teveel uitgeeft omdat ze minder krijgt aangezien de mensen minder hebben. Het is wel degelijk ook een kwestie van geloof, van godsdienst, veronderstellingen ten aanzien van ontwikkelingen in Derde Landen of in geestelijke gebeurtenissen. Daarom moeten wij een systeem proberen te ontwikkelen.

Daarmee zou ik mij vandaag willen bezighouden waardoor we het waar-schijnlijke, het mogelijke en het feitelijke van elkaar scheiden voordat wij proberen onze eigen richting en onze eigen gedachtengangen verder te volgen.

Wat is.

Kijk naar alles wat er is. Gaat het om geestelijke zaken, probeer dan niet te denken wat mooi zou zijn. Bijvoorbeeld: O, ik zie het gouden licht. Het zou erg mooi zijn als u dat zag. Maar u ziet alleen sterretjes omdat u uw ogen te hard dicht knijpt. Geef dat dan toe. U hoeft het niet tegen anderen te zeggen. U moogt nog steeds zeggen dat u het gouden licht, het blauwe licht en verder de hele regenboog voorbij ziet gaan, alsof er een geestelijke toppop wordt gelanceerd.

U moet begrijpen: Wat ben ik? Wat kan ik op dit ogenblik? Wat geloof ik werkelijk en wat hoop ik alleen maar? De situatie zien zoals ze is, dat is een soort balans opmaken. Kijken wat er is overgebleven. Van alle verwachtingen niet zeggen: Die zijn er nog. Neen, u moet zeggen: Wat is ervan waar geworden? Wat heb ik op dit moment aan mogelijkheden? Wat heb ik nu aan voordeel, wat heb ik aan nadeel?

Als u te maken heeft met een probleem in de wereld of van de wereld, doe dan precies hetzelfde. Vraag u niet af wat er is geweest en wat er eventueel zal komen. Vraag u af wat er op dit moment bestaat en wat daarvan op dit moment de consequenties zijn. Pas door zo te redeneren komt u verder.

Gaat het om een geloof, vraag u dan niet af waarom u het gelooft als u het gelooft. Vraag u alleen maar af: geloof ik het of geloof ik het niet? Is het voor een innerlijke zekerheid, is het onaantastbaar? Zo ja, dan is het een positieve waarheid. Hoop ik dat het waar is, dan is het een twijfelachtige waarheid. Ik kan er niet op rekenen, want ik heb geen zekerheid in mijzelf. Zou ik het mooi vinden, als het waar zou zijn, laat mij het dan voorlopig maar vergeten, want daar kan ik op dit ogenblik niets aan en niets mee doen.

Waarschijnlijkheid.

Als je twee auto's ziet die met een snelheid van 120 km/u een kruispunt naderen terwijl dat kruispunt onoverzichtelijk is, dan kun je wel voorzien dat een aanrijding waarschijnlijk is. Dat betekent, dat je rekening houdt met de noodzaak om hulp te verlenen. Heel simpel.

In het leven zijn er altijd weer vele zaken aan de gang waarvan je zegt: Die dingen moeten tot een botsing voeren. Of: dat moet mis gaan. Dat zef je op grond van feiten die je nu kent. Als er in feiten, die nu bekend zijn, zo grote tegenstrijdigheden zitten dat ze zeer waarschijnlijk elkaar zullen beroeren en eventueel vernietigen, mag je op geen van beide meer rekenen. Wat ontstaat is een resultan-

te die nu niet is te overzien. De waarschijnlijkheid is dus een nieuwe ontwikkeling. Je moet openstaan voor nieuwe gebeurtenissen; voor een totaal andere benadering.

Kijk ik naar wat wel eens waar zou kunnen zijn in een verre toekomst, dan kan ik daar eigenlijk niets aan doen. Als ik u zeg, dat over een paar jaren een grote Meester op aarde zal rondwandelen, dan kunt u denken: nou, dat is leuk. Maar wat voor een meester zou het zijn? Een schaakgrootmeester, een bovenmeester of een ander soort meester? U weet het niet. U kunt er geen invloed op uitoefenen. Maar dan is het toch dwaas om in uw denken, in uw streven alvast rekening te houden met het feit dat hij dan komt.

Als ze tegen u zeggen: Over 5 jaar komt het einde van de wereld. Er is niets om te zeggen: het is onmogelijk. Het is mogelijk. Maar er is ook niets om te zeggen: het is onvermijdelijk. Daar ziet het er ook niet naar uit. In ieder geval moet ik morgen eten. Ik moet dus vandaag zorgen dat ik morgen kan eten. Zo eenvoudig ligt de zaak.

De gehele situatie van onze geestelijke ontwikkeling, van esoterie en al wat erbij hoort, is eigenlijk voor een groot gedeelte op allerlei veronderstellingen gebaseerd. Als dit zo is, dan zal dat wel zo zijn. Je weet het niet. Esoterie kan niet gebaseerd zijn op wat later eventueel zal gebeuren of wat mogelijk is. Het moet gebaseerd zijn op datgene wat je nu bent en zelf erkent. En als je iets erkent ten aanzien van jezelf, dan moet je het ook op de een of andere manier kunnen waarmaken. Je komt er gewoon niet onderuit. Dus, nuchterheid. Maar er is nog veel meer.

Als ik innerlijk weet dat hier een kracht is, onverschillig welke, dan moet ik die kracht op dit ogenblik actief kunnen maken. niet morgen. Niemand moet zeggen: O, als je vandaag hier die kracht ontvangt, dan zul je over 7 dagen een straal licht vertonen. Je mag trouwens niet zelfstandig licht maken, dan krijg je last met de GEB. Als er licht is, dan moet dat ook naar buiten kunnen komen. Als dat niet kan, dan moet je het ergens mis hebben; dan deugt er niets niet. Dan moet je eerst eens nagaan wat dat licht dan wel is en wat het betekent. Of wat die kracht is die in je schuilt en die je op dit moment als aanwezig voelt en wat je ermee moet doen. Pas als je leert werken met de zaken die je nu in jezelf meent te kennen, ontstaat een waarschijnlijkheid.

Die waarschijnlijkheid is voor een groot gedeelte afhankelijk van de manier waarop je nu reageert. Wat er tenslotte uit voortkomt, dat is een verwachting. Die verwachting kunnen we echter niet overzien; die ligt te ver weg. Dus, in denken en in systemen is het altijd erg belangrijk dat je een beetje verstandig blijft.

Denken is een situatie waarbij we een innerlijke wereld hebben die onbegrensd en onbeperkt is. Je kunt fantaseren wat je wilt. Je bent 80 en je kunt dromen dat je 8 bent. Je bent lelijk en je kunt dromen dat je de prijs van Miss of Mister World wint. Je kunt in je gedachten alle argumenten op een rijtje zetten om de hele wereld ervan te overtuigen dat je beter bent dan ieder ander. Maar als niemand erin gelooft wat heb je er dan aan?

De denkwereld is er niet alleen maar om daarmee een spelletje te spelen. De denkwereld (wij hebben het al eens eerder gezegd in deze cursus) is eigenlijk een instrument dat we kunnen hanteren om hetgeen we innerlijk als juist menen aan te voelen te overzien, te overwegen en op de proef te stellen. Dat is toch heel duidelijk.

Als je een gereedschapskist hebt en je hangt haar aan de muur, dan kun je wel zeggen dat je nu elke reparatie kunt uitvoeren, maar bij het eerste kraanleertje dat je moet vervangen blijkt, dat je beter een loodgieter erbij had kunnen halen. Want je hebt meer nodig dan alleen de aanwezigheid van het gereedschap.

Zo heb je meer nodig dan alleen rationele processen. Je hebt ook de innerlijke kunde nodig waardoor die processen goed kunnen worden uitgevoerd. En dan kom je als vanzelf terecht bij de tweespalt in de mens tussen de innerlijke wereld en het verstand.

Wanneer u iets gaat uitgeven, dan zult u uw uitgavenpatroon laten bepalen - dat neem ik tenminste aan - door dat wat u in uw zak heeft of op de bank. Wat u in uw zak of op de bank heeft is in geestelijk opzicht niets anders dan datgene wat u zelf aan zekerheden en mogelijkheden erkent. De wijze waarop u desnoods ook uw eigen mogelijkheden veronderstelt te zijn, dat is het geld op de bank. Maar dan moet u het ook uitgeven. Dan blijkt heel vaak dat u een miskoop heeft gedaan; dat u dingen gaat proberen die helemaal niet in overeenstemming zijn met de werkelijke kracht die u in u heeft. Of u gaat de zaak misschien veel te formalistisch aanpakken. Dan loopt het over vele schijven. En als het over zoveel schijven heeft gelopen, dan is het veel te duur voor dat wat het is. Dat zit vooral in de handel: hoe meer schijven hoe duurder. In de ambtenarij: hoe meer schijven hoe meer tijd er nodig is.

Wij moeten gewoon proberen het zo direct mogelijk te zien en te doen. Niet stellen, dat het ook nog anders kan. Wat kan nu? Wat kan ik zelf? Wat is op dit ogenblik mijn mogelijkheid?

Dit eenmaal te berde te hebben gebracht, moeten we maar eens kijken hoe u zich laat voorlichten. Dit is een van de mooiste en bekendste voorbeelden van dit getheoretiseer; dit stellen van mogelijkheden als zekerheden die nooit hebben bestaan. Bijvoorbeeld:

Er staat dat het Kabinet op springen staat. Nu zou dat op zichzelf helemaal niet zo gek zijn. Ik zou de heren graag over het Binnenhof zien kikkeren. Is dat nu denkbaar? In de praktijk niet.

De heer Van Agt wil ten koste van alles de macht behouden. Hij zou hoogstens een Kabinetscrisis entameren op het moment dat hij zelf minister-president kan blijven. De heer Den Uyl heeft geen belang bij een Kabinetscrisis. Zoals de situatie nu is zit hij anders weer in de oppositie; daar heeft hij helemaal geen behoefte aan. Want als Den Uyl eenmaal minister af is, dan is hij bij de Partij uitgespeeld. De heer Terlouw moet het nog leren. Ik wil niet zeggen dat de man het goed of slecht doet, dat moet ieder voor zich weten. Maar het is duidelijk dat deze man er voorlopig belang bij heeft dat hij eerst nog eens volleerd minister kan worden zodat hij eventueel bij volgende Kabinetsformaties niet als een 'nu ja, we moeten die Partij erbij hebben, neem de man ook maar' binnenkomt. Maar dat ze zeggen: Dat is toch wel iemand. Hij heeft dat heel deskundig gedaan, die hebben we nodig. Dus kan dit Kabinet niet op springen staan. Dat is wel gek, maar het is waar.

Wat is dan de enige reden waardoor zo'n Kabinet uiteen zou kunnen vallen? Alle analyses die u hoort, zeggen: Er komt een toenemend conflict tussen P.v.d.A. en C.D.A. Ach, natuurlijk, ze schreeuwen tegen elkaar, maar niemand durft het aan. Dat weet u ook. Laten we ons daarvoor dus ook niet laten verblinden en ons afvragen: Wat zijn de werkelijk grote problemen van beide partijen? Dat is heel duidelijk.

Wat het C.D.A. betreft: besparingen zijn erg gewenst, maar niet op kinderbijslag, toeslag aan het Bijzonder Onderwijs en al die andere dingen die nu eenmaal behoren tot de christelijke partij. Daarom zouden zij het liefst de arbeiders en het arbeidsinkomen aanpakken. Maar dat kan

de P.v.d.A. niet doen. Op het ogenblik, dat een van beide partijen probeert haar zin volledig door te zetten, krijgt ze nul op het request. Wat wordt het dus? Het wordt een Kabinet van politieke compromissen dat niet aan de werkelijkheid tegemoet kan komen gezien zijn structuur en de verhouding waarin het verkeert. Dat kan wel veranderen, maar dan moeten eerst de machtsverhoudingen in Nederland verschoven zijn.

Dit is gewoon een politieke analyse. Het wil zeggen, dat alles wat daarover in de kranten wordt gezegd eenvoudig niet deugd. Of je nu leest dat het een of ander sportteam (het Nederlands elftal b.v.) het nu eindelijk eens een keer zal gaan maken. En dan kijk je naar de werkelijke situatie en zie je dat de heren steeds minder hard lopen voor steeds meer geld. Wij weten ook dat de enige Nederlandse leeuw die zij met geheel hun hart willen aanhangen en verdedigen staat op de achterkant van de gulden. Wij kunnen dus niet verwachten dat ze grote sportieve prestaties leveren, tenzij dit voor henzelf noodzakelijk is om er beter van te worden.

Die mogelijkheid om er in Nederland beter van te worden is niet aanwezig. De transfermogelijkheden naar het buitenland worden minder. Dus, het winnen van het Nederlands elftal zou eerder moeten liggen aan de zwakte van de tegenstander dan aan de sterkte van het Nederlands elftal. Elke sportjournalist kan dan daarover vertellen wat hij wil, hij kan het analyseren van: die is ziek geweest en die is nu net weer beter en die heeft zijn meniscusblesure overwonnen, het zegt allemaal niets.

Dan kijk ik verder. Wat denk ik van het bezoek van het Nederlandse koninklijke paar aan de republiek Duitsland? Je kunt het natuurlijk een beetje gemeen zeggen: Ze gaan kijken waar de fiets is gebleven. Je kunt ook stellen: Het is een doekje voor het bloeden omdat Nederland niet zo mooi in de pas loopt met Duitsland. Het kan ook nog zijn dat er sprake is van Nederlandse zakenbelangen die op deze manier onderhands beter bevestigd kunnen worden. Je weet het eenvoudig niet. Wat is het enige dat je weet? Dat Nederland Duitsland nodig heeft. Of je het toegeeft of niet. Dus is het voor Nederland erg belangrijk dat er goede relaties met Duitsland zijn. Dit bezoek is ongetwijfeld redelijk goed getimed om een verbetering van de Duitse waardering voor Nederland tot stand te brengen en daardoor misschien een grotere mogelijkheid tot samenwerking. Maar dat weten we eenvoudig niet zeker.

Dan hebben we de Paus.

De Paus spreekt over de situatie in Polen. U kunt ook Nicaragua of een ander land invullen. De man mag zich wel uitspreken, maar als we de situatie goed bekijken, is de macht van de kerken in de staat dermate geslonken dat het op zijn minst genomen een heel voorzichtige zaak wordt. Je kunt eenvoudig niet meer als Paus een uitspraak doen en erachter blijven staan, tenzij die ook in de betreffende landen en in de rest van de wereld tamelijk goed wordt ontvangen.

Dan is het duidelijk dat wat de Paus zegt niet is wat de Paus bedoelt, maar wat hij denkt dat andere mensen durven horen. Het betekent ook dat de Paus in feite niet bezig is om vanuit zich een vernieuwing of een verandering te ondernemen ook al wordt dat gezegd, want hij kan dat eenvoudig niet. Het enige dat hij probeert te doen, is het verlies aan invloed van zijn eigen kerkelijke gemeenschap af te wenden. Dat is dus een kwestie van denken.

Nu kun je zeggen: Als de Paus in een land dat zo katholiek is als Polen voortdurend zegt dat de vakbonden er moeten komen, dan wordt het steeds moeilijker om die vakbonden te ontkennen. Dat ben ik met u eens. Maar impliceert dat, dat er een vrije vakbond komt?

Vergist u zich niet. Je kunt een z.g. vrije vakbond hebben die toch gebonden is. Die zullen ze wel willen geven, maar een vrije vakbond is niet denkbaar gezien het systeem.

Dan krijgen we een soort godsdienstoorlog tussen degenen die geloven in de almacht van de staat en degenen die geloven in de almacht van God. Wat is het resultaat? Zeer waarschijnlijk dat de gewone mens lijdt onder beide almachten. Dus het ontleden van de zaak is eigenlijk helemaal niet zo gek.

Als we kijken naar de toekomst, dan wordt het ook eerst kijken: wat is er? Wat hebben we nu? Voorbeeld:

Er is nu een niet officieel erkend maar een feitelijk evenwicht in de machtsverhouding USA - USSR. Dit betekent, dat elke vergroting van macht of van wapens van een van beide partijen voert tot conflict. Toch wordt er voortdurend over gestreden dat men elkaar (men wil dan z.g. verminderen) geen duimbreed wil toegeven. Wat moet de reden daarvan zijn?

Het gaat helemaal niet meer om de macht. Het gaat om het prestige. Als het om prestige gaat, dan zegt men: Het is zeer waarschijnlijk dat er ondanks alles enige overeenkomsten worden gesloten. Dat kunt u daaruit afleiden.

Nu kan men zeggen: Er komt een ogenblik dat ze gaan samenwerken. Op grond van prognostische gegevens is dat in een wat verre toekomst zelfs heel waarschijnlijk: een samenwerking om een bepaalde Aziatische dreiging uit de weg te ruimen. Maar tot die tijd weten wij dat nu niet. Er zijn op dit moment wel indicaties dat het mogelijk zou kunnen zijn, maar geen zekerheid.

Wij moeten ons ook niet steeds laten overbluffen door de manier waarop de dingen worden voorgesteld. Of we nu spreken over een solidariteitsheffing of over de noodzaak om alles lonend te exploiteren, ook als de Staat erachter staat, of dat we spreken over de heffing van extra belastingen omdat men meer geld nodig heeft, dit maakt geen verschil uit. Het lijkt iets anders maar dat is het niet.

Solidariteitsheffing betekent gewoon een belasting. Je doet alsof ze eenmalig is en dan houd je die zolang vol dat niemand haar meer kan betalen. Dat leert de ervaring en dat is dus de huidige toestand.

Kijk ik naar de toekomst van de gehele wereld, dan valt op dat het nationalisme op het ogenblik de grootste hinderpaal is voor elke ontwikkeling van het huidige systeem. Nationalisme is eigenlijk de rem die wordt gelegd op een industriële ontwikkeling binnen een leefbare wereld. Dan kunt u daaruit wel een conclusie trekken.

Is het waarschijnlijk dat alle groepen die hun belangrijkheid juist aan het nationaal chauvinisme danken afstand willen doen van hun zeggenschap, hun macht en hun inkomen? Ik meen van niet. Dus moeten wij erop rekenen dat deze situatie blijft voortbestaan.

Dan is het zeer waarschijnlijk dat er steeds meer industriële moeilijkheden ontstaan, dat er ecologisch steeds meer problemen komen en dat als gevolg daarvan en om die te bemantelen politieke problemen worden aangevoerd die feitelijk niet bestaan. Dat kunt u gewoon uitrekenen.

Dat er een oplossing komt met een Verenigd Europa (ik ben er persoonlijk zeker van) behoort onder het hoofd 'dat zou wel eens kunnen zijn'. Dit wil zeggen: daarvoor is geen zekerheid en daar kunnen wij dus ook niet op rekenen.

Wij kunnen niet zeggen: Als we het nu maar een paar jaren uithouden, dan komt er een Verenigd Europa en dan ligt de zaak anders.

Daarvoor is de waarschijnlijkheid te klein. De feiten die op dit moment bestaan, spreken dat volledig tegen.

Wij kunnen ook zeggen: God en de geest zullen ingrijpen op deze wereld. Dat doen ze ook wel. Wij doen het ook wel eens. Maar aannemen dat de geest in de toekomst zo'n grote greep kan krijgen op de menselijke wereld zonder daarbij de vrijheid van de menselijke wil aan te tasten, zodat ze daardoor alles ten goede kan leiden dat bestaat niet. Een goede geest moet de vrijheid van beslissing van een ander blijven respecteren, ook als hij mens is. De geest mag wel suggereren, maar ze mag niet beslissen. Dan zijn de enigen die geestelijk gezien de greep op deze wereld kunnen versterken en de mensen naar hun hand zetten, degenen die uit het duister komen. Zij kennen de beperkingen. Maar moeten we dan pessimistisch worden? Ik vind niet dat daarvoor reden is.

Waarom? Wel, als ik tegenwoordig naar uw wereld kijk, dan zie ik dat er steeds meer mensen zijn die gevoelig worden voor paranormale verschijnselen. Ik zie dat er steeds meer mensen zijn die op de een of andere manier teruggrijpen naar een geestelijk leven, al is het maar omdat ze met het zuiver stoffelijke bestaan geen weg meer weten. Ik zie dus een verschuiving van materialisme in de richting van meer geestelijk denken en leven. Maar als dat ontstaat, dan wordt de ontvankelijkheid voor negatieve invloeden eerder kleiner dan groter. En dan komen we weer aan wat zou kunnen zijn.

De waarschijnlijkheid is groot dat steeds meer mensen gaan begrijpen wat positief juist is en dat daardoor steeds minder mensen datgene gaan doen wat in feite negatief inwerkt op henzelf en hun wereld. Daardoor zal langzaam aan een veranderingsproces inderdaad op gang kunnen komen. Maar dat kan nooit snel gaan; het kan nooit binnen tien jaar geschieden.

Denken is een kunst. De meeste mensen weten dat niet. Zelfs spreken is een kunst. Dit wil ik ook zeggen aan degenen die zich ergeren aan het onderwerp en aan de wijze waarop het wordt behandeld.

Spreken betekent: je denkbeelden tot uiting brengen. Het is niet voldoende om iets in jezelf te denken. Je moet het ook naar buiten kunnen brengen. Het is heel erg belangrijk om datgene wat je denkt zo exact mogelijk te formuleren; en dan niet alleen exact maar ook begrijpelijk. Eerst als een denkbeeld met een ander kan worden gedeeld, kan ten aanzien van dat denkbeeld er sprake zijn van een vergelijking van gegevens of een eventuele samenwerking.

Dan moeten we ons gedachtenproces nog een beetje gaan herzien. Want wij kunnen niet meer volstaan alleen maar met hetgeen wij denken. Wij moeten ons ook afvragen hoe dit denken is om te zetten in algemeen gangbare vormen. Endan maken we heel gauw een fout. Een fout overigens die ook bij ons wordt gemaakt, eerlijk is eerlijk.

Wij hebben dan de neiging om het product van ons denken mee te delen zonder het proces van ons denken ook mee te delen. Dat kan goed zijn, als het gaat om betrekkelijk kleine beslissingen of reacties die onmiddellijk noodzakelijk zijn. Maar eigenlijk is het toch heel belangrijk dat je een ander ook duidelijk kunt maken waarom je iets zegt. Je mag niet aannemen dat wat je zegt voor de ander juist moet zijn. Neen, hoe kom je daartoe. En in dat 'hoe kom ik daartoe' zul je erop moeten letten dat alles wat je zegt in overeenstemming is met een menselijke logica. Waar deze logica ontbreekt, worden de emotionele argumenten, de geloofsargumenten zodanig op gevoerd en daarmee tevens de betrekkelijkheid van de argumentatie toegegeven.

Dan rest ons nog één punt. Misschien een wat eigenaardig punt in dit verband. Wij hebben het al eens meer gezegd: het is een kwestie van kracht.

Ik heb kracht in mijzelf. U heeft kracht in u. Als we daar niets mee doen, dan is het net of die kracht er niet is. Dus, als ik zeg: ik heb kracht in mijzelf, dan moet ik haar ook uitstralen.

Ik kan daar een kleur aan geven. Ik kan zeggen: Ik wil u allemaal een beetje gelukkiger maken. Ik weet: dat wordt binnenkort toch weer door u ongedaan gemaakt.

Ik kan zeggen: Ik wil u genezen. Als ik zo kijk, dan zijn er hier wel een paar die wel een beetje energie kunnen gebruiken. Maar dan moet ik ook denken: die genezing moet dan een goede kant uitgaan. Ze moet zo terecht komen dat ze niet een ogenblikkelijke miraculeuze verbetering voor een korte tijd betekent, maar een verbetering die een lange tijd kan aanhouden. Dan moet ik mijn kracht daarop afstemmen.

Nu het vreemde: De kracht die ik veronderstel is in mij. Het is een emotionele, een onbewuste kwestie. De manier waarop ik haar uit is dus niet belangrijk. Maar ik moet wel met mijn denken de richting bepalen. Misschien kan ik het zo vergelijken:

De kracht die je in je hebt is een handjevol buskruit. Je kunt het aansteken en...plof, het is weg. Als je datzelfde handjevol kruit in een koker doet, dan kun je daar wel degelijk een effect mee bereiken. Zeker als het helemaal opgesloten is met een losse prop erop, want dan heb je een patroon. Dan kun je daarmee iets transporteren over een grote afstand.

Het denken is bij het gebruiken van die kracht eigenlijk niets anders dan die patroonhuls die we maken. Het is de buis die we maken waardoor de kracht wordt gekanaliseerd.

Als ik dus wil genezen, dan kan ik zeggen: ik doe dat emotioneel. Dat werkt dan voor één persoon waarschijnlijk wel. Wil ik het echter op een meer algemeen niveau doen, dan moet ik eerst mijn denken gebruiken om te zorgen dat die kracht zo goed mogelijk tot ontlading komt. En wat doen we dan?

Wij hebben het denkbeeld geformuleerd en dan ontladen we de kracht. Dat is dan gebeurd. Maar wat nu? Nu kan ik mij gaan bezighouden met de vraag of die kracht ogenblikkelijk resultaat heeft. Het is verstandig daarmee te wachten. Daar heb ik op dit moment nog niets mee te maken. Ik heb nu de kracht gebruikt; ik moet die weer terugwinnen.

Ik moet dus eerst de rust in mijzelf vinden waardoor ik de kracht terugwin. Dat is het meest belangrijke. Dan moet ik mijn denken terugbrengen tot de normale toestand en de noodzaken van vandaag, mijn concentratie en mijn veronderstelling ongedaan maken en dan pas kan ik gaan waarnemen.

Het is dan weer: Wat is er? Wat is waarschijnlijk? Wat zou misschien mogelijk zijn? Het is misschien mogelijk dat je iemand uit de dood opwekt. Het is heel waarschijnlijk dat je dan ruzie krijgt met de erfgenamen. Maar het is zeker dat, als je dit kunt, jij je veel bewuster moet zijn van alle essenties van leven dan de doorsnee-mens is. Deze manier van redeneren is dus niet alleen iets wat je nodig hebt als het gaat om krantenartikelen e.d. Het gaat er wel degelijk om dat je zegt: Wat is er nu eigenlijk aan de hand in, met en rond mij?

Als ik voel dat in mij een lichtende wereld zich openbaart, dan is het niet voldoende dat ik het voel. Dan moet ik proberen in mij met de gedachte een soort vat te maken waarin dat licht en die kracht voor mij meer kenbaar en hanteerbaar worden. Aan de hand van de ervaring, die ik zo opdoe, komt dan het waarschijnlijke, de mogelijkheid die erin

ligt. De verdere gevolgen daarvan kan ik niet overzien.

Het is wat vreemd, als iemand u zit te vertellen dat u vooral bij de dag moet leven. De meeste mensen zeggen: Het klinkt schitterend, maar wat moet ik morgen doen? Per slot van rekening, ik moet toch ook wat hebben tegen de tijd dat ik de pensioengerechtigde leeftijd bereik. Dat is allemaal waar. Maar als wij teveel bezig zijn met wat we zullen doen wanneer we 65 jaar zijn, dan zullen we nu we nog 35 of 50 zijn te kortschieten ten aanzien van hetgeen nu kan worden bereikt.

Daarom zeggen wij steeds weer: carpe diem (pluk de dag). Niet omdat we van elke dag moeten genieten, maar om de doodeenvoudige reden dat we eerst moeten werken met hetgeen er is. Dat we eerst moeten werken met onze zekerheden en op grond van die zekerheden dan mogelijk waarschijnlijkheden ontdekken waardoor we, zonder ze als zekerheid te beschouwen, in die richting kunnen streven. Pas als we dat hebben gedaan en niet eerder kunnen we misschien eens dromen over wat er eventueel uit zal voortkomen.

Het is treurig als je het moet zeggen, maar hoeveel mensen zijn er tegenwoordig die denken dat zij iets bijzonders zijn? Omdat zij niet in staat zijn iets bijzonders te presteren. Heeft u zich dat wel eens gerealiseerd?

Hoeveel mensen zijn er niet in deze dagen die denken dat woorden de plaats kunnen innemen van feiten? Ik denk, dat u er ook heel veel kunt vinden. Maar als dat het geval is, dan moet u toch afstand daarvan nemen.

Als iemand u morgen komt vertellen dat, als u zich maar bekeert tot de Heer alles goed komt, dan moet u er niet op rekenen dat uw banksaldo ineens groter wordt. Dat zijn andere dingen. U moet niet denken dat u een ideëel of geestelijk punt - hoe aanvaardbaar ook - zonder meer kunt omzetten in een feit. Het denken geeft ons de mogelijkheid de relatie daartussen te ontdekken. Het geeft ons de mogelijkheid om op grond van de feiten zoals ze bestaan met deze persoonlijke inhoud verder iets tot stand te brengen, meer kunnen we niet.

Daarmee heb ik het grootste gedeelte van deze les alweer gegeven. Ik zou nog een paar dingen willen zeggen die eigenlijk niet helemaal passen onder het hoofd van dit onderwerp.

De beelden die in mij ontstaan zijn geen werkelijkheid. Ze zijn hoogstens een vertaling van een aangevoelde werkelijkheid. Toch zijn de beelden die in mij opkomen altijd die punten waaruit ik verder mijn houding ten aanzien van de feiten zal bepalen.

Ik kan mijzelf nooit beschouwen als iemand die alleen maar logisch en redelijk reageert. Juist omdat dit het geval is, is het erg belangrijk dat ik de innerlijke wereld hoe dan ook tot een mate van harmonie weet te herleiden.

Tegenover elke dreiging die ik innerlijk ervaar moet een positieve kant staan. Als ik droom van eenzaamheid, dan moet er ook een verbreking van eenzaamheid zijn. Als ik droom van wereldondergang, dan moet er ook een wereldgeboorte zijn. Ik kan nooit een eenzijdige droom hebben die niet tevens zijn tegendeel inhoudt. Daarom mogen we ons nooit laten meeslepen door gevoelens van machteloosheid of hulpeloosheid. Zomin als we ons mogen laten meeslepen door het gevoel dat wij het wel weten en dat wij gelijk hebben.

Wij moeten altijd weer proberen de innerlijke vrede, de innerlijke rust

zo goed mogelijk tot stand te brengen en te bewaren. De regels daarvoor kent u: a. aanvaard de feiten zoals ze zijn; b. aanvaard jezelf zoals je bent; c. probeer tussen beide een relatie te erkennen en bouw die relatie op een voor jou zo positief mogelijke manier uit. Als u dit doet, dan ontstaat er een innerlijke wereld die door haar evenwicht dichterbij de werkelijkheid komt.

Op gevaar af dat ik dingen ga herhalen die u allang weet, wil ik erop wijzen dat er een werkelijkheid bestaat die kosmisch is. Ze omvat alle dingen en alle mogelijkheden. Maar ze omvat zeer zeker ook alles wat we zijn, kunnen zijn, wat voor ons mogelijk en onmogelijk is. Kortom, in de kosmische werkelijkheid zijn wij begrensde wezens. De erkenning van deze begrenzing is voor ons noodzakelijk. Maar zij kan pas worden ervaren, indien wij innerlijk harmonisch zijn.

Innerlijke harmonie is een emotionele zaak, dat geef ik toe, maar een noodzaak. Wij kunnen deze innerlijke harmonie redelijk niet zonder meer tot stand brengen. Laten wij daarom niet-redelijke zaken en argumenten gebruiken totdat we innerlijk evenwichtig zijn. Op het ogenblik echter dat wij het gevoel hebben van een innerlijke zekerheid en rust, is het noodzakelijk dat wij terugkeren tot de logica en de rede.

In die rede en logica zullen wij nooit mogen uitgaan van de innerlijke harmonie en de zekerheden daarin als zijnde bewezen feiten. Wij kunnen ze zelfs niet zonder meer als waarschijnlijkheden aanduiden. Daarom delen wij ons dan in tweeën om in een redelijke menselijke analyse van onze toestand, mogelijkheden en ontwikkelingen en onze innerlijke zekerheid een synthese te vinden waardoor wij het geheel van onze geestelijke ervaringen, mogelijkheden en krachten zodanig projecteren in de feiten, dat een waarschijnlijke benadering van harmonie ook in de feitelijke wereld voor ons mogelijk wordt.

Dan zeggen de mensen: Als je een geestelijke helper hebt (velen onder u hebben die inderdaad), dan kan die helper je misschien attent maken op fouten die je maakt ten aanzien van de feiten. Hij kan je daarnaast wijzen op mogelijkheden om een innerlijk evenwicht te herstellen. Dergelijke aanduidingen bestaan meestal uit symbolen of gevoelsimpulsen. Ze zijn niet redelijk. Het rationaliserende van het omzetten van het geheel in een redelijk contact met een geest of entiteit op persoonlijke basis is niet aanvaardbaar. Het is iets wat je moet ondergaan, moet beschouwen als een deel van je wezen.

Als Jezus zelf uw persoonlijke geleider is, dan kan hij u nog niet maken tot iets anders dan u bent. Hij kan u alleen helpen om datgene wat u bent beter en harmonischer te zijn. Dan heeft het geen zin om van hem uit te gaan in uw denken. In uw gevoelswereld moogt u hem volledig aanvaarden en omarmen zoveel u wilt. De redelijkheid geeft ons de wegen waardoor we de innerlijke harmonie kunnen overdragen aan de buitenwereld.

De wisselwerking tussen deze beide is de optimale bewustwording ofwel de weg waarmee wij ons onttrekken aan de noodzaak om onszelf voortdurend weer in stoffelijke conflicten op de proef te stellen.

Daarom altijd weer: wat is, is belangrijker dan wat kan zijn. En wat misschien mogelijk zou kunnen zijn, moeten wij buiten beschouwing laten omdat het geheel buiten ons vermogen ligt om daarmee te werken en daar iets aan te doen.

Ik hoop, dat u zult nadenken over de inhoud van hetgeen er is gezegd en vooral zult proberen om de techniek eens op uw eigen benadering van uw wereld en uzelf toe te passen. Misschien dat u daardoor toch komt

tot conclusies die wat afwijken van al datgene wat u als vanzelfsprekend heeft aangenomen.

-:-

MEER OVER DENKEN.

(Visie van Henri)

Denken is een heel belangrijk iets. Ik heb eens meegemaakt dat iemand tegen een ander zei: Wat denk je van mij? Deze zei toen wat hij van hem dacht..... Dat werd gewoon een drama. Denken moet je toch wel een beetje voor jezelf houden. Dat vind ik tenminste.

Als ik precies zou zeggen wat ik denk over de Staat der Nederlanden op dit ogenblik, dan denk ik dat het medium in moeilijkheden zal komen. Als ik alles zou zeggen wat ik denk over heel veel mensen, dan zouden ze zeer waarschijnlijk een noodlanding moeten maken. En de plotselinge onderbreking van hun zweefvlucht zou ongetwijfeld leiden tot een verstuurde enkel in geestelijke zin.

Als u het mij vraagt is denken eigenlijk een kwestie waarmee je voorzichtig moet omspringen. Je kunt daarover wel een hele cursus geven. Wat dat betreft, draaien ze bij ons nergens de hand voor om.

Als ik zo kijk naar deze wereld, dan zeg ik: Nou, wat denk jij ervan? Tegen mijzelf. Als ik dat nu zeg, dan denk ik dat ik op mijn donder zou krijgen.

Wat denk je van de Orde der Verdraagzamen? Dat heb ik vroeger al eens gezegd. Dat is een groepje dat in naam van de verdraagzaamheid de innerlijke onverdraagzaamheid uitleeft zonder die feitelijk te beoefenen.

Wat denk je van de kerk? Dat is een groot gebouw waarin God niet aanwezig is omdat de mensen teveel denken aan de kosten die nodig zijn om de diensten te kunnen houden.

Wat denk je van de Staat? De Staat is iets wat in staat zou zijn tot veel, indien het zichzelf niet zozeer zou verheerlijken.

Wat denk je van de ambtenarij? Ik denk dat ambtenaren en beambten noodzakelijk zijn. Maar het feit, dat ze hun eigen noodzakelijkheid overschatten leidt er wel toe dat er steeds minder wordt gepresteerd door steeds meer. Dan zeggen de mensen: Zo mag je niet denken. Waarom niet? Je mag alles denken, maar je mag niet alles zeggen.

Vanuit deze kleine inleiding zou ik willen wijzen op een paar eigenaardigheden die mij zijn opgevallen.

Heeft u wel eens een goochelaar aan het werk gezien? Hij laat eerst zien dat hij niets in de handen heeft. Dan zegt hij: adacadabra.... en hij heeft wat de hand. Dan denkt iedereen: wat is dat knap. Maar waarom zegt hij: adacadabra? Hij zegt adacadabra om op dat moment de aandacht af te leiden zodat hij ongezien kan pakken wat u anders zoudt zien dat hij tevoorschijn haalde.

Dat doet mij nu denken aan heel veel mensen die in deze nadenkende wereld steeds bezig zijn om geheimitaal uit te braken. De dokter zegt b.v.: Ik geef u aqua distillata als purgans. Dan denkt de patient dat hij heel wat krijgt. Maar hij krijgt gedistilleerd water, opdat hij denkt

dat hij gemakkelijker gaat. Als hij denkt dat het gemakkelijker gaat, dan gaat het gemakkelijker.

A ha er komt medisch commentaar uit de achtergrond. Niet de achterhoek, want dan denkt u aan een bepaald deel in Nederland. Nederland heeft namelijk een Achterhoek die steeds minder textiel kan produceren omdat het te duur is, ofschoon de mode nog niet zodanig is dat textiel overbodig is geworden. Maar dat ligt meer aan het klimaat dan aan de mode.

U moet mij niet kwalijk nemen dat ik het zo bekijk. Maar als je denkt, dan heb je allerlei voorstellingen. Ik heb mij wel eens voorgesteld hoe het zou zijn, als alle Nederlanders nu eens nudisten zouden zijn. Dan zou ik toch graag een Kamervergadering willen zien. Dan staat er iemand op het spreekgestoelte voor paal en je kunt de werkelijke vorm van de dalles zien en de vorm van (mevr,) Dales.

Dat zijn natuurlijk mooie luchtkastelen. Maar de praktijk is zo, dat ze meer loon nodig hebben om beter te kunnen aanpakken, opdat u denkt dat ze meer zijn dan ze zijn. En als u denkt dat ze meer zijn dan ze zijn, dan denkt u altijd nog minder van hen dan zij van zichzelf denken. Dat is nu de fout met het denken.

Wij denken over heel veel dingen waar we beter niet over zouden moeten nadenken. Want de mens leeft tenslotte uit het momentum van het ogenblik. Dat is ook adacadabra. Het betekent niets anders dan dat per ogenblik in je leven bepaald wordt wat mogelijk is en wat niet mogelijk is, wat wel kan en wat niet kan. Als je dat niet wilt beseffen, dan denk je steeds dat je kunt, terwijl je niet kunt en dan kun je niet omdat je denkt dat je niet kunt, terwijl je zoudt kunnen. Dat geldt voor lieden van beiderlei kunne. Dus, laten we proberen om het denken eens wat nuchterder te beschouwen op mijn manier.

Denken is het samenvoegen van herinneringen zodat een schijnbeeld van de huidige werkelijkheid ontstaat waarbij men voortdurend de feiten over het hoofd ziet en liever niets ziet en niet wordt herinnerd aan de feiten die men voor zichzelf te ongunstig acht.

Als de gedachte op de juiste wijze wordt gebruikt vormt ze een uitdrukking die niet alleen verbaal maar ook tot expressie van de eigen persoonlijkheid kan voeren. Heel veel mensen onderdrukken expres de expressie van de eigen persoonlijkheid door meer woorden te gebruiken dan ze eigenlijk gedachten hebben. In vele gevallen blijkt, dat degenen die het minst denken het meest zeggen. Ook dat is begrijpelijk, want als je minder denkt, kun je meer woorden produceren.

Degene die het denken noodzakelijk acht, heeft groot gelijk. Maar als het denken plaatsvindt zonder dat het gevoel een rol erbij speelt, dan krijg je een gevoelloos denken. Daarvoor heb je geen mens nodig; dat kun je ook bij een computer vinden.

Als een mens zijn gevoelens gebruikt, dan denkt hij heel vaak dat hij rationeel is, terwijl hij in feite alleen gevoelens verwoord zonder zich af te vragen wat de consequenties daarvan zijn. Iemand die denkt echter, beseft de consequenties van al datgene wat hij voelt en drukt daardoor de resultante uit van een tijdelijk vrede die hij tussen gevoelens en erkende consequenties heeft gesloten.

Op het ogenblik, dat je diep in jezelf weet wat mogelijk is, moet je jezelf niet afvragen wat een ander ervan denkt. Want wat anderen denken weet je nooit en meestal denken de anderen minder goed dan jij veronderstelt dat ze over jou denken. Je kunt beter nadenken over datgene wat voor jou belangrijk is en de wijze waarop dit voor jou belangrijke gemanifesteerd kan worden zonder dat anderen er iets van denken.

Dit betekent dat iemand, die nadenkt en zijn gevoelens op de juiste wijze weet te waarderen en te gebruiken, leeft op een wijze waarbij anderen misschien veel kunnen denken maar niets kunnen bewijzen. Dit betekent, dat hij het maatschappelijk tot grote hoogte kan brengen, omdat niemand

erachter komt wat hij in wezen is. Maar wie weet wat hij in wezen is, weet ook dat het wezenlijk belangrijk is te voorkomen dat een ander weet wat je bent.

Weet u wat u bent? Dan wordt het hoog tijd dat u daar wat aan doet. Want pas als u weet wat u bent, kunt u iets doen ten aanzien van al datgene wat een ander denkt dat u zult zijn.

In deze gehele reeks van definities, woordspelingen of hoe u ze allemaal noemt, komt dan toch wel één ding bijzonder scherp naar voren: dat wij in de geest voortdurend bezig zijn om u duidelijk te maken dat u uw hersens moet gebruiken. Dat is natuurlijk in tegenstelling tot dat wat in politiek en kerkelijk opzicht van u wordt verwacht, maar desalniettemin zou ik het u willen aanbevelen en wel om de volgende reden:

Een mens die niet denkt, laat zich meeslepen door allerlei schijnbetogen van anderen. In deze schijnbetogen gaat u op in een schone schijn die nooit werkelijkheid kan worden. Daardoor komt u in een toenemend conflict met de werkelijkheid. De werkelijkheid overwint toch altijd.

Als je wordt geconfronteerd met een wereld die in zich sterk verdeeld is, waar de mensen door dat redelijk en logisch denken heel vaak falen, dan is het heel erg belangrijk dat je zelf logisch denkt. Daardoor ben je namelijk in staat om voor jezelf de consequenties en de conflicten te voorkomen die zonder dit door die anderen voor jou veroorzaakt zouden kunnen worden.

Het is ook erg belangrijk dat je zelfstandig bent. De meeste mensen zeggen: Zelfstandigheid die bestaat eigenlijk niet meer. In het denken echter moet je zelfstandig zijn en wat meer is, ook in je persoonlijk leven. Want datgene wat jij bent en jij tot stand brengt voor jezelf en wat voor jou inderdaad aanvaardbaar is, betekent doorgewoon het vermogen om geestelijk een maximum aan nut te verkrijgen uit het stoffelijke bestaan, zodat je tenslotte kunt zeggen: Nu ja, het is de ellende waaard geweest.

Maar als je je alleen maar laat leiden door de gevoelens en de gedachten van anderen zonder zelf te denken en zonder je gevoelens op de juiste wijze te uiten, komt er een ogenblik dat je je afvraagt, of dat nu alles is wat je uit al die ellende hebt gewonnen. Het is dus niet alleen een kwestie van aarde, van wat je in de stof doet en bent.

Als wij op het ogenblik de wereld bekijken, dan is het zeker dat juist de illusies van veel mensen conflicten met de werkelijkheid vormen. Hoe groter die conflicten worden, des te groter de moeilijkheden waarin niet alleen die mensen, maar allen die deel uitmaken van de werkelijkheid zullen verkeren. Dat is duidelijk. Dan moeten wij er dus rekening mee houden dat er allerlei conflicten ontstaan die zinloos zijn, die ook overbodig zijn en waaraan wij ons met enig gezond verstand zouden kunnen onttrekken en waarvan wij de gevolgen voor ons met een juist aanvoelen van de mogelijkheden en het gezonde verstand zouden kunnen verminderen.

Dit jaar is een jaar (we zouden soms denken dat het een ramp wordt, maar zo erg is het nog niet) waarin we rekening moeten houden met allerlei onregelmatigheden. Denkt u niet dat de grootste ramp is dat uw huisvuil een paar dagen niet wordt opgehaald, U kunt dat dan altijd nog naar de vuilnisman brengen en in zijn tuintje gooien, dan weet hij tenminste wat hij doet.

De grote ramp is juist dat niemand in staat is om op dit ogenblik een oplossing te vinden voor het grote verschil tussen de werkelijkheid en de illusie. En dat niemand de moed heeft om de illusies te verstoren.

Het zal u duidelijk zijn, dat het niet alleen economisch en sociaal

invloed heeft. Het heeft ook in de politiek grote invloed. Wij zullen b.v. merken dat Reagan harder gaat blaffen tegen het buitenland naarmate hij in het binnenland grotere moeilijkheden krijgt.

Wij zullen merken dat Breznjef hartstochtelijker wordt in zijn aantijgingen tegen het kapitalisme naarmate het eigen kapitalistische stelsel, dat kapitalisme heet, grotere economische en sociale moeilijkheden gaat vertonen. En dat betekent, dat er spanning op spanning wordt opgebouwd.

Wie nu niet in staat is te begrijpen waar die spanningen uit voortkomen, niet begrijpen dat die spanningen helemaal niet bedoeld zijn om een ontlasting te veroorzaken, maar eerder om juist grotere conflicten te voorkomen, die zal daaronder zenuwpatient kunnen worden. Dat lijkt ons voor onze leden niet aanbevelenswaard. U bent tenslotte geen lezers van een damesblad. Daar wordt van u verwacht dat u schreit over de beschreven ellende van een niet bestaande persoonlijkheid die aan het slot toch nog een happy end krijgt; wat dan meestal het begin van alle ellende betekent die niet wordt beschreven.

Dus realiseer u - en dat geldt niet alleen voor degenen die nu hier zitten, maar zeker voor iedereen die op welke wijze dan ook kennis kan nemen van de boodschap die wij doorgeven - dat wij bezig zijn u voor te bereiden op een mate van terughoudendheid, van gezond verstand en vooral een erkennen van het verschil tussen feit en illusie waardoor u zich beter kunt oriënteren in uw eigen wereld en gelijktijdig voor uw geestelijke bewustwording beter kunt opkomen. Heeft u ooit gedacht dat denken zo belangrijk was?

Ik heb gedacht: zal ik over denken spreken. Toen dacht ik: nu ja, als je over denken spreekt, dan denken de mensen misschien wel: daar is hij alweer over bezig. Maar aan de andere kant, als ze nadenken, dan zien ze hoe belangrijk alles is geweest wat ze hebben gedacht en hoe belangrijk het is om erover na te denken zodat ze juister denken wanneer de situatie kenbaar wordt en ze morgen feiten moeten zien.

Voor mij betekent het allemaal doodgewoon: een voorbereiding op een tijd waarin de moeilijkheden heel veel mensen schijnbaar over het hoofd groeien.

Onthoudt u dit: Het is hetzelfde als met verdrinken in het badwater. Je kunt je hoofd erbovenuit steken, maar als je dat niet beseft, zit je zo aan onze kant; dan ben je verzopen in een plas waarin een kikker nog niet in kan zwemmen. Juist dat willen wij voorkomen.

Eigenlijk zijn het de onbelangrijke feiten van deze dagen die de grootste conflicten veroorzaken. Het zijn niet de grote problemen. Dat wordt u wel voorgegoocheld, maar dat is niet zo. Het zijn juist de kleine onbelangrijke zaken waaruit de grootste conflicten kunnen ontstaan. Het zijn de zaken die eigenlijk niet meetellen waardoor de mensen komen tot allerlei handelingen die averechts uitwerken. Nu heeft u vanons de laatste 2½ jaar een stoomcursus gekregen voor de aanpassing in deze crisistijd. Houd er rekening mee dat de crisistijd nog ongeveer 3 jaar duurt. Voorlopig kunt u met alle materiaal die u heeft gekregen wel heel wat doen. U moet er wel over nadenken. Want als u zich niet de moeite getroost deze dingen te verwerken en daardoor tot een herziening te komen van uw denkprocessen en tot een juister erkenning van uw persoonlijkheid, dan gaat u gewoon de vernieling in.

Een Orde die alleen vernielde leden moet oplappen zodra ze overkomen, die komt aan haar eigenlijke werk niet meer toe. Het is dus uit zuiver eigenbelang dat wij u voorbereiden. Nu weet ik wel, dat u daar weer het uwe van denkt, maar het is beter dat u erover nadenkt, dan dat u weigert erover na te denken.

WERKELIJKHEID

HOOFDSTUK VI.

MAYA IN MOEILIKHEDEN.

Maya is de moeder van de Boeddha, maar ze is ook de begoocheling. Elke mens zal in zijn leven voortdurend met de begoocheling te maken krijgen. Wij leven in een wereld van luchtspiegelingen. Wij zien altijd de dingen die er niet zijn en de dingen die er zijn zien we meestal niet of veel te laat. Dat is eigen aan het mens zijn. Het is ook eigen aan alle bewustwordingsprocessen die wij moeten doormaken.

Het is zo gemakkelijk om een droom in de plaats van de werkelijkheid te zetten. Het is zo gemakkelijk om steeds maar aan te nemen dat je je droombeeld kunt handhaven zonder dat er iets zal gebeuren. De werkelijkheid is wat dat betreft wreed. Ze laat het eenvoudig niet toe dat je blijft dromen. Er komt altijd wel een ogenblik dat je je gaat realiseren: dat was toch eigenlijk allemaal niet waar. Laten wij een eenvoudig voorbeeld nemen uit uw eigen omgeving:

Toen in Nederland de aardgasbel werd aangeboord, werd ieder van u duidelijk gemaakt hoe prettig, hoe goedkoop en hoe uitstekend het gebruik van gas zou worden. De mensen moesten allemaal natuurlijk wel nieuwe gasapparaten aanschaffen, maar ze kregen er enig krediet voor. Iedereen zorgde ervoor, want het zou er toch wel weer uitkomen, dat het goed werd gedaan. Heel veel mensen dachten toen: waarom zouden we nu nog kolen stoken. Gooi weg dat ding, neem een gashaard.

Toen iedereen dat eenmaal had gedaan, werd het gas steeds duurder. Nu is het zo duur dat de mensen eigenlijk het gas niet meer kunnen betalen. Toch ligt er tussen die twee fasen niet veel meer dan tien jaar.

Zo is er ook een tijd geweest dat een ieder zei: De gemeenschap kan alles doen en alles betalen, dus laat de gemeenschap daar maar voor zorgen. Laten wij maar heel progressieve besluiten nemen. Nu blijkt dat de progressie vooral de progressie is geweest van de schulden van de Staat en de daarvoor verschuldigde interest.

U kunt zeggen: Dat zijn zo van die nuchtere voorbeelden. Maar wij komen altijd weer met diezelfde illusie in aanraking: Als we dit of dat zullen doen, zal het beter gaan. Als wij de maatschappij ecologisch juist benaderen, dan gaat het ons ineens allemaal weer goed. Vergeet u het maar. Dan moet u wel een heel aardige stap terug doen in uw gebruikspatronen en de gewoonten van leven.

Niemand schijnt zich te realiseren dat de gehele ontwikkeling van de mens, van een wereld, van een economie, van een cultuur is gebaseerd

op een voortdurende verandering. En elke verandering betekent ook prijsgeven van het voorgaande. Deze veranderingen zijn de zaken waarmee wij in ons leven, in onze bewustwording steeds worden geconfronteerd. Wij hadden het ons zo mooi voorgesteld: zo zou het gaan en anders niet.

Je bent jong. Je trekt uit om de wereld te veroveren. En wat krijg je? Een uitkering van Sociale Zaken, scheldwoorden van anderen die denken dat je lui bent en tenslotte heb je een hoop pretenties omdat je niet van plan bent om vies werk te doen.

Je kunt dan zeggen: Dat is dwaas. Maar zijn we niet even dwaas, als we bezig zijn met onze innerlijke wereld?

Wij weten wat God wil. Nou, vergeet dat maar. Want als wij zouden weten wat God wil, dan zouden we kunnen handelen volgens die wet en dan zou daaruit wel voortvloeien dat wij de perfecte harmonie met God zouden vinden. Maar als je zo kijkt, dan is het geen harmonie, het is zelfs geen elektronische muziek meer. Het is alleen maar een chaotische fanfare van onvermogen, die de hele mensheid met al haar christelijkheid en allerlei openbaringen uitschettert.

Wij weten dat er een God is. Goed, je kunt denken dat je het weet. Maar op het ogenblik dat je zegt: omdat ik het innerlijk aanvoel is het bewezen, wordt het moeilijk.

Hoe vaak heeft u die apologetische argumenten niet gehoord van: Als er geen God was, zou er toch geen wereld en geen mensen bestaan. Men realiseert zich niet eens dat je het kunt omkeren en dat je kunt zeggen: Als er op deze planeet die door toeval ontstaan is door toeval geen mensen zouden bestaan, dan zou er nooit over een God gesproken zijn. Je kunt dat ook niet bewijzen, maar het is even logisch.

Als wij het innerlijk van de mens maar van spanningen ontdoen, dan zal die mens gelukkig zijn.

Ik geloof, dat de psychiatrie heeft bijgedragen tot de verdergaande ontwrichting van alle normbesef en daarmee van de innerlijke vrede die een mens kan vinden binnen de mogelijkheden die er werkelijk voor hem bestaan. Maya is wel degelijk in moeilijkheden.

Wij bouwen zo graag alles op in termen die mooi zijn. Wij spreken over solidariteit. En als solidariteit dan nodig is, blijken wij alleen solidair te zijn met één ding: onze eigen portemonnaie.

Wij zijn allen voor de laagst betaalden, voor de zieken en voor iedereen die het slecht heeft. Tot de junkies toe en de arme zielen die door geweldpleging in de bajes zitten en die het zonder t.v. moeten stellen, zodat ze alleen hun eigen dalles en niet Dallas kunnen zien.

Maar als je gaat kijken wat de werkelijkheid is, dan klinkt het ineens heel wat anders. Want het is niet alleen een kwestie van solidariteit, maar het is ook zo: ik gun het iedereen, maar ik moet het beter hebben. Het is: natuurlijk, voor mij mogen ze t.v.-kijken, maar als ik het moet betalen, dan kunnen ze die lui beter op water en brood zetten.

Dus, wat je zegt en de beelden die je geeft van jezelf, van de maatschappij waarin je leeft, van de God waarmee je werkt en van de onfeilbare religie waaruit je je krachten put zijn eigenlijk alleen maar mombakkessen waarachter je de feiten omtrent jezelf en de wereld niet wilt zien.

Er zijn perioden, zoals de huidige, waarin de mens wordt geconfronteerd met feiten die hij niet wil zien. Een voorbeeld:

Nederland heeft op het ogenblik een oplopende staatsschuld en een toenemende rentelast. De rente van de laatste staatslening ligt rond 12 %. Rekenen we de uitgiftekoers erbij, dan is het 11,9 %. Dat betekent, dat per 8 jaar het bedrag van de lening moet worden opgebracht.

En er zijn al zoveel leningen uit het verleden waarvoor ook zeer vele miljoenen aan rente moet worden opgebracht. Als ik het bereken voor de Nederlandse Staat, dan meen ik dat de jaarlijkse rentelast zal liggen omstreeks 700 miljoen. Misschien vindt u dat niet veel, maar het blijkt dat de ministers dit bedrag maar moeizaam kunnen besparen op de kosten van hun departementen.

Dus, waar ligt de illusie en waar ligt de werkelijkheid? Het is een omwentelingsperiode. Je moet leren dat je ook een stapje terug moet en kunt doen.

Het is leuk te spreken over de noodzaak van een groeiende productiviteit, een groeiende economie. Maar wat heb je aan een groeiende productiviteit als de economie in elkaar zakt? Dan blijf je zitten met wat je aan producten teveel maakt. Dan moet je bedrijven ontmantelen. En als je dan probeert toch te blijven doordraaien zoals je hebt gedaan, dan blijft er alleen nog maar een faillissement over. Dat is een van de oorzaken van de grote werkloosheid hier en elders.

Men heeft eenvoudig gedacht: wij moeten verder gaan zoals we bezig zijn. Wij moeten niet naar de werkelijkheid kijken. Wij moeten blijven kijken naar de mooie droom die wij zo lang hebben gekoesterd. In uw eigen land kunt u dat constateren.

In deze tijd krijgt u te maken met toenemende stakingen en andere zaken vanuit de vakbonden. U krijgt te maken met een toenemende onrust ook bij andere bevolkingsgroepen; vaak degenen die eigenlijk zelf geen inkomen hebben en dat van staatswege krijgen. Als we uitrekenen wat dat voor gevolg heeft, dan kunnen we zeggen dat het in het ergste geval resulteert in 160.000 extra werklozen. In het gunstigste en niet onwaarschijnlijke geval dat men zich tenslotte toch gaat beperken, zou het aantal extra werklozen op zijn minst 60 à 70.000 bedragen, schat ik. Met andere woorden: roepende om werkgelegenheid breekt men gelijktijdig zelfs alle mogelijkheden om wat er nog bestaat te behouden af.

Dat klinkt allemaal heel negatief. Maar als je zo'n periode hebt waarin die verandering noodzakelijk is, dan is dat niet alleen maar een verandering van uiterlijkheden. Het is ook een verandering van denken. Je zoudt haast kunnen zeggen: De mens moet een andere filosofie hebben. Hij moet zich niet afvragen: Hoe kunnen we meer winst maken en meer produceren? Hij moet zich afvragen: Hoe kunnen we onszelf instand houden en gelijktijdig zodanig produceren dat we wat we produceren ook kunnen afzetten. Dat is het verschil. In de welvaartsroes heeft men gedacht: als ik produceer, kan ik een ander afzetten.

Ik begrijp, dat het erg moeilijk is om terug te stappen van een gemiddeld winstpercentage van 20 à 25 % op het geïnvesteerde kapitaal naar een magere 6 of 7 %, maar het kan noodzakelijk zijn.

Als wij bezig zijn met al onze geestelijke bewustwordingen en ontwikkelingen, dan is het natuurlijk heel mooi om te zeggen: Nu heb ik de goede school gevonden. Met mijn juiste meditatie breng ik het zonder meer zover dat ik opstijg tot in de hoge hemelsferen. Als ik dan terugkeer, ben ik gesterkt.

Jawel, maar als je je lichaam niet voedt, dan kom je daar geestelijk ook niet veel verder mee. En als je al die mooie dromen koestert, dan kun je wel heel veel energie eraan besteden, maar als die energie nu resulteert in een onvermogen om in je eigen wereld, in je eigen toestand te leven, dan geloof ik niet dat je goed hebt gehandeld.

Het is het probleem van de ayatollahs. Wij moeten terug, zeggen zij, naar de stricte toepassingen van de leringen van Mohammed en de regels zoals ze zijn neergeschreven in de koran en de commentaren van zijn volgelingen. Dat is wel mooi, maar in die tijd hadden ze geen telefoon. Er was geen bioscoop. In die tijd was een paard, een zwaard en

een speer alles wat je nodig had om een oorlog te voeren. Tegenwoordig leeft u wel een beetje anders. Met andere woorden: die mensen proberen iets waar te maken wat niet kan.

Een droom op zichzelf is wel mooi, zeker vanuit hun standpunt. Maar die droom kan niet worden verwezenlijkt in een wereld die geheel anders in elkaar zit, die heel anders functioneert dan alles waaruit de leer is voortgekomen.

Dat is met het christendom toch ook zo. Hoe kan een christendom functioneren op wetten van naastenliefde als de gehele maatschappij alleen op een soort egocentrisme is gebaseerd? Hoe kan de zuiverheid van de leer nog iets bereiken als men gelijktijdig de wereld met wat ze bereikt ofwel afwijst, danwel gebruikt als een alibi ten aanzien van de leer waarin men zegt te geloven. Dat zijn onmogelijke zaken.

Als wij ons hier bezighouden met de bewustwording van de mens, moeten wij ons goed realiseren dat een van de eerste dingen die we moeten doen is: de werkelijkheid zien. Als wij de werkelijkheid niet erkennen, als wij daarvoor wegelopen hoe dan ook, als we maar steeds dromen blijven opbouwen, dan gaan we te gronde aan de illusies.

Illusies sterven. In de geest blijven ze een tijdlang je wereld. Maar ze zijn zo eenzijdig dat je niet terecht komt in een wereld die aangenaam is. Daarom moet je zoeken naar een methode om maya te ontmaskeren. Je moet weten waar het verschil ligt tussen de feiten en de interpretaties.

Ik wil proberen dat in deze les voor u op te bouwen en dan niet aan de hand van voorbeelden die ik heb geciteerd. Dan zitten we zo in de economie, in de politiek. Ik meen, dat de meeste mensen met de verkiezingen in het vooruitzicht daar nu al misselijk van zijn. Ik stel het volgende:

Als ik wat ik denk^{te} zien in de wereld, dan zoek ik niet naar datgene wat in de wereld bestaat. (Wij hebben dat in de vorige lessen ook al behandeld.) / meen

Als ik een beeld maak van mijzelf en ik tracht datgene wat de wereld edel en mooi vindt in mij terug te vinden, dan zal ik mijn ware "ik" nooit kunnen beseffen.

Als ik voortdurend zoek naar hogere machten die voor mij verantwoordelijk zijn en die voor mij de moeilijkheden moeten oplossen, dan zal ik er nooit toe komen mijn eigen positie te begrijpen en vanuit mijzelf datgene te doen wat voor mij goed is.

Dat is de moeilijkheid waarin maya verkeert.

Dat is de moeilijkheid van de illusie die we maar steeds niet kunnen prijsgeven. Wij moeten onszelf kunnen aanvaarden, zeker. Ook daarover hebben wij het nodige gezegd. Maar als we onszelf aanvaarden zonder te weten wie we zijn, dan komen we geen stap verder.

Ons werkelijke wezen is verbonden met allerlei werelden. Al wat we zijn en wat we denken wordt dus niet alleen geprojecteerd in onze gedachtenwereld op aarde of in één bepaalde sfeer. Het maakt deel uit van alle voertuigen en dus indirect van alle werelden waarin wij bestaan of zelfs zouden kunnen bestaan.

Elke vergissing die ik hier maak, is een vergissing die wordt weerkaatst in elke sfeer, in elke geestelijke wereld waarin ik kan bestaan. Dat wil zeggen, dat de vergissingen die ik hier op aarde zou maken voor mij zouden betekenen dat ik in mijn geestelijke werelden voortdurend disharmonieën zou ondergaan. Gelijktijdig heb ik om werkelijk goed te functioneren als de mens die ik ben, de geest die ik ben harmonie

nodig, tenminste met de werelden die ik kan beseffen. Dan is het niet zo eenvoudig om maar te zeggen: Nu ja, op aarde kan het wel een beetje mis gaan, maar dat komt later wel in orde. Want al wat er is gebeurd, wordt weerkaatst in elke wereld.

Dan is het wel heel belangrijk dat ik mijzelf niet teveel verhalen vertel. Dan moet ik door mijn z.g. idealen heen proberen om toch de feiten te zien. Dan moet ik proberen los te komen van allerlei theorieën en kijken naar de werkelijke ontwikkelingen waarmee ik te maken heb. Maar ja, Maya was de moeder van de Boeddha. De Verlichte kwam voort uit de illusie, kun je zeggen.

Wij denken vaak: als wij de illusie maar genoeg koesteren, ze vanzelf de verlichting zal voortbrengen. Want wij zijn verliefd op de illusie, wij willen graag in een droomwereld leven. Wij willen droomkastelen hebben, wijdse paleizen, landschappen met wijdse luchten. Wij willen ons niet realiseren dat achter al die denkbeelden er maar één ding is: harmonie of disharmonie zoals ze in ons kan bestaan.

Het is daarom dat een tijd als de huidige zo belangrijk is. U wordt in toenemende mate geconfronteerd met onontkoombare feiten en u kunt zich alleen daartegen verweren door de daarachter schuilende feiten eveneens te erkennen.

U moet niet uitroepen dat de Staat dit of dat beter kan laten. U moet zich afvragen, of de 70 % die de Staat, alles samen gerekend, gemiddeld van uw inkomen opslokt en waarvan zij u de bestedingsvrijheid ontnemt wel waard is wat de Staat pretendeert u te geven.

U moet zich niet afvragen, of de kerk misschien de genade kan brengen. U moet zich afvragen, of de slavernij, die de kerk in bepaalde opzichten van u eist, de genade waard is, als ze zich blijft manifesteren zoals dat tot nu toe is gebeurd.

U weet het, het huwelijk is een genade. Als het gezegend gesloten wordt, dan is het in de hemel gesloten. Kennelijk weten ze daar niet de sluiting dicht te doen, vandaar het grote aantal echtscheidingen. Zoek dus de essenties.

Dan zijn er beelden bij waarvan we weten: het is de waarheid niet. Zelfs toen de Verlichte op het punt stond om zijn werkelijkheid te ontdekken onder de boaboom, werd hij door allerlei visioenen en demonen gekweld.

Wij zullen ook voortdurend visioenen hebben en demomen die ons kwellen, zeker in dagen als deze. Dat zal elke mens en zelfs elke geest ervaren die altijd met de mensheid bezig is. Maar het zijn dromen; het zijn geen feiten. Het is maya, niet werkelijkheid.

Wij moeten ons losmaken van onze neiging om die dromen dan maar voor werkelijkheid te nemen, om deze een betekenis aan te meten die ze bewijsbaar of onbewijsbaar toch niet bezit. Het enige dat een droom ons kan zeggen is iets wat in ons leeft. Of het waar is, dat weten we niet. Het enige dat een paranormale waarneming ons kan zeggen, is dat er iets bestaat waarop we reageren; niet wat het is en waarom we reageren.

Als je een kracht uit jezelf voortbrengt, dan is het niet de vraag, of die kracht nu toevallig goed en goddelijk is of misschien dat je de duivel met de duivel uitdrijft. Dan is het in de eerste plaats de vraag, of deze kracht bestaat en hoe ze functioneert. Waar ze vandaan komt, weten we toch niet zeker. Je moet leren werken met de feiten.

Voor een geestelijke bewustwording betekent dit een enorme vooruitgang, wanneer een wereld in moeilijkheden komt. Want juist dan wordt de mens gedwongen te kijken naar de illusies die hij koestert en dan te kijken naar de dingen die werkelijk kunnen worden gedaan. Dat kan natuurlijk tot krampachtig vertoon leiden. Denk maar aan het mooie banenplan van Den Uyl. Een baan redt hij er waarschijnlijk wel mee: het zijne.

Wij hebben te maken met een werkelijkheid die zich onontkoombaar aan ons opdringt. Wij hebben daarnaast te maken met allerlei interpretaties die in feite illusies zijn; die niet geheel, misschien zelfs geheel niet met de feiten samenhangen. Wij moeten terug naar de feiten. Maar dan moeten we ook terug naar de werkelijkheid van ons eigen wezen.

Dan is het niet meer een kwestie van: ben ik in verzet tegen de maatschappij of ben ik getrouw aan de maatschappij? Ben ik voor oranje of voel ik meer voor rood? Dan is het alleen nog maar een kwestie van: wat ben ik werkelijk? Wat betekenen ik werkelijk? Wat wordt er voor mij werkelijk mogelijk?

Daarnaast: in hoeverre ben ik werkelijk zelfstandig en in hoeverre ben ik alleen maar afhankelijk van alle anderen? Als je die dingen bij elkaar neemt, kun je zeggen dat deze voor velen bijna tragische confrontatie met de feiten voert tot een diepere bewustwording.

Hoe meer de mens zich bewust wordt van feiten en werkelijkheden, hoe meer hij leert deze inzichten te aanvaarden en te verwerklijken, des te groter de moeilijkheden die er komen voor maya. Want je kunt dan niet meer geloven in woorden, in leuzen. Dan is het niet alleen maar een voordrachtje of een aardig kunstje waardoor je je laat overtuigen, misschien ook door pronk en praal en geschitter en gezang. Dan gaat het om werkelijke belevingen in jezelf, maar ook werkelijke feiten die je buiten je erkent. De relatie die er tussen je werkelijke "ik" en de feiten bestaat waarmee je wordt geconfronteerd.

Er zijn natuurlijk heel wat benaderingen mogelijk. Er zijn mensen die zeggen: Alles is een kringloop, alles herhaalt zich. In zekere mate is dat waar. Wij hebben het daar vroeger al over gehad. Ik heb zelfs iets gezegd over de spiraal van het leven. Er zijn anderen die zeggen: Het is gewoon een kansspel. Alsof je elke keer met dobbelstenen gooit en dan zoveel stappen vooruit of misschien terug moet doen zonder dat je het tevoren kunt bepalen. Er is een soort lotsbeschikking, die vanuit een onberekenbaar toeval voor zover het ons betreft ons regeert. Geen van beide is waar. De kringloop bestaat wat invloeden betreft, niet wat het gebeuren betreft. Daar zijn wij zelf bij betrokken.

Wij hebben een grote mate van vrijheid. Datgene wat ons overkomt, mag een zekere voorbestemming in zich dragen, maar het is heus geen kwestie van toeval alleen: het dobbelspel. Want door dat wat we zijn en dat wat we doen scheppen wij de situaties waarmee we moeten leven en waarmee we moeten werken.

Als je het eenvoudig wilt maken, dan begin je toch weer met een illusie op te bouwen. Dan verpand je je wezen aan een ideaal - of het waar kan zijn of niet. Dan dompel je je onder in een geloof - of je het innerlijk als waarheid ervaart of misschien alleen beleeft als een uitweg uit de problemen en conflicten waarin je anders gewikkeld zou zijn.

Het houdt in, dat deze komende tijd heel veel leuzen en opstandigheden te zien zal geven. Heel veel conflicten die in wezen overbodig en zinloos zijn.

Het betekent, dat er heel veel verschillende vormen van fanatisme op godsdienstig en politiek gebied tot uitbarsting kunnen komen. Maar het betekent tevens dat al deze dingen zichzelf voortdurend frustreren.

Het betekent, dat een ideaal zelfs de vernietiging kan zijn van het streven van de idealist.

Het betekent, dat de eis die je stelt op zichzelf de onmogelijkheid inhoudt om zelfs maar het zijnde instand te houden.

Het betekent, dat dat nieuwe geloof met zijn mooie hoge vluchten en zijn zelfverheffing je tenslotte brengt in een situatie waardoor

je innerlijk zo wanhopig wordt dat je ofwel wegvlucht van alle dingen en teloor schijnt te gaan in de droom, danwel terugkeert en jezelf terugvindt in een emotionele goot. Het is misschien geen prettige mededeling, maar aan de andere kant: uit modder was je goud.

Als u ooit een goudwasser bezig heeft gezien, dan ziet u hoe hij gesteente en modder uitgraaft en die vuiligheid blijft wassen en wassen totdat er eindelijk die glinsterende speldeknopjes overblijven: het goud. Het loon voor zijn arbeid.

Als wij te maken krijgen met een situatie als de huidige en de komende ontwikkelingen, dan is het onze taak om het goud van de werkelijkheid te wassen uit de grote massa van illusies en begoocheling. Wij kunnen vanuit onszelf en door te aanvaarden wat we werkelijk zelf zijn steeds meer punten van licht, steeds meer houvast vinden. Niet meer in iets wat in de feiten voortdurend wordt ontkend of nooit kan waar worden, maar in een werkelijkheid die zich buiten ons manifesteert, die in ons bestaat en waarmee we een kunnen worden.

Maya verkeert in moeilijkheden. Maar degenen, die ze haar sluier over de ogen heeft gebonden, leren langzaam zien. En wie eenmaal kan zien waar hij gaat op zijn pad, die stoot zich niet meer aan de stenen die erlangs liggen. Hij kan uitwijken voor de gevaren die er zijn en kan sneller en beter vooruit gaan.

Dat is hetgeen deze tijd gaat brengen aan de mensen. Geen einde der tijden, maar wel het einde van een lange tijd van zelfbedrog, een lange tijd van onbeheerste exploitatie zowel van de innerlijke bronnen van de mens als van de bronnen van de aarde. Een vrijwording van het denkbeeld dat men iets kan hebben zonder iets te zijn. Of dat men iets kan zijn zonder daardoor gelijktijdig iets te hebben, al is het maar een mogelijkheid om een invloed op de wereld te hebben.

Wij hebben in deze dagen, zeker ook in deze cursussen, steeds weer geprobeerd u daarop te wijzen. Geloof mij, de tijd is aangebroken dat veel van hetgeen wij hebben aangeduid in de kranten wordt bekend gemaakt.

Ik herinner mij nog dat wij spraken over een half miljoen werklozen en dat iemand een zucht slaakte en zei: O, mijn God, dat is toch niet denkbaar. Dat was misschien 7 jaar geleden.

Ik herinner mij dat wij spraken over een vijf miljoen werklozen in Nederland en de aangrenzende gebieden en dat iemand uitriep: Dat is onmogelijk! Dat is niet denkbaar. Dat getal is overschreden.

Ik herinner mij dat wij zeiden -- dat is langer geleden, bijna 25 jaar -- er komt een tijd waarin het geloof zich tegen zichzelf keert; priesters elkaar veroordelen, predikers elkaar aanvallen en waardoor het recht van de mens, het zijn van de mens tot een wapen wordt waarmee men elkaar probeert om te brengen.

Kijk naar hetgeen er gebeurt in de kerken. Kijk naar wat er op het gebied van geloof, zelfs van tegenstellingen binnen één geloof op dit moment speelt. Wij hebben al die tijd steeds weer geprobeerd u voor te bereiden. Nu begint de periode werkelijk.

Maya is in moeilijkheden. De illusie kan zichzelf niet langer handhaven. Dan zeg ik nog tot u: Dit is geen treurige tijd. Het is een tijd waarin het goud van de werkelijkheid wordt gevonden. Wees niet bang voor wat er komt en voor wat er gebeurt. Maar benut het om door de spinwebben die rond u geweven zijn eindelijk iets te zien van een werkelijkheid die alle sferen in wezen omvat.

WIJSHEDEN IN NEDERLANDSE VOLKSGEZEGDEN.

De meeste mensen begrijpen niet dat je soms door het vervangen van woorden ineens iets kunt gebruiken om duidelijk te maken wat er bestaat. Laat mij beginnen u een voorbeeld daarvan te geven:

U kent onze Mop: Toen onze Mop een Mopje wasenz.
Daar heb ik een heel mooie variant op: Toen onze bond een bondje was, was het aardig om te zien. Ons vak dat werd steeds beter en het betaalde bovendien, waf woef, waf woef Nu bijt hij bovendien en niet op een houtje.

Men heeft in Nederland een hoop uitdrukkingen die duidelijk maken waar je aan toe bent. Wat zoudt u zeggen van 'het paard achter de wagen spannen'.

Als we kijken, dan is dat natuurlijk geen paard. Dat is een ezel. Hij heet Jan Modaal en wordt voortdurend achter de wagen van de z.g. welvaart gespannen die met het schip van Staat te gronde gaat.

Ik vind dat de mensen in Nederland eigenlijk werkelijk verstand hebben gehad. Wat zoudt u zeggen van 'beid uw tijd'?

Als je je tijd kunt beiden, dan behoef je niet op een houtje te bijten. Want als je op een houtje bijt, heb je geen geduld om je tijd te beiden. En als je dat niet kunt, wat neem je dan? Dubbel gebeide. Als je dubbel gebeide neemt, dan ben je dronken. U weet het, als de wijn is in de man, is de wijsheid in de kan. Aangezien de kan zo vol is, kan hij niet meer. Kan niet meer is de leus. Dan lukt het nooit en dat is heus.

Zo is heel de Nederlandse taal en de volkswijsheid, de liederen, de sprookjes en de vertellingen doortrokken van een wijsheid die vandaag de dag toepasselijk is.

U kent wel het verhaal van de Witte Wieven. Zodra het donker is dansen de Witte Wieven. Ze brengen de wagens uit het spoor. Ze jagen je achterna. En als ze je inhalen, dan ben je er geweest. Het is een verhaal uit de noordelijke provincies dat daar nog steeds wordt verteld.

Als je nu de Witte Wieven eens vervangt door belastingontvangers? Dan zit je aardig in de moderne strekking.

Zo heeft men in Nederland ook een aardig verhaaltjes. Wanneer het stormt, dan zie je de Ruiters door de lucht gaan. Deze Ruiters trekken achter zich aan wolken en de golven. Als je dus de Ruiters ziet aankomen, zorg dat je haven in komt, want als je op zee bent terwijl de Ruiters door de lucht rijden, dan kom je onder water. Een verhaaltje uit Vlieland.

Laten wij het weer even omzetten, misschien dat het dan duidelijker wordt. Als er vele mensen met sociale idealen door de lucht draven, dan kun je er zeker van zijn dat de golven van de werkelijkheid een ieder laten verzuipen die niet tijdig zijn kapitaal in het buitenland heeft belegd. U zit te denken: dat is leuk. Maar is het wel zo leuk? Het is eigenlijk heel erg droevig. Weet u wat het is? De waarheid wordt eigenlijk niet herkend op aarde.

Petrus en Jezus zijn een samen op stap gegaan. Ze wilden eens weten hoe het eruit zag in Brabant. Waar ze aanbelden daar werd hun soms wat gegeven, maar heel vaak werden de bedelaars weggejaagd. Want per slot van rekening, ze zagen er niet zo florissant uit. Alleen de armsten waren bereid om met hen het karige maal te delen.

Toen ze weer boven kwamen in de hemel zei Petrus tegen de Heer: Heer, we zouden dat hele stuk land moeten wegvagen. Ach neen, zei de Heer, degenen die iets van het hunne met ons hebben ge-

deeld, zullen later in de hemel rijkelijk vergoed krijgen wat ze gaven. Al die anderen zullen tekort komen wat ze nu meenden te behouden.

Laten wij het weer even omdraaien. Wie zijn degenen die nog bereid zijn om het meest te offeren? Degenen die het minst hebben. Hoe komt dat? Als je zo weinig hebt, krijg je de tijd niet om gehecht te raken aan je bezit.

Dat is eigenlijk ook zo met heel veel theorieën. Ze zeggen vaak: de eenvoudigen van geest. Dat was dat gesprek in Rozendaal tussen een burgemeester en een pastoor. De burgemeester was ook fabrikant. De pastoor zei: Ik heb een orgel nodig. Toen zei de fabrikant: Nou, ik geloof wel niet, maar van mij kun je 't krijgen. Ach ja, zei de pastoor, ik weet dat ik altijd op u kan rekenen. Ach, zei de burgemeester, het is wederkerig, nietwaar. Wij houden ze arm, u houdt ze dom.

Als ik kijk naar de moderne tijd, dan valt mij op dat er een hele wereld is waar allerlei goeds moet worden gedaan. Daardoor ontstaan er heel veel stichtingen die belangeloos hulp verlenen, maar die dan wel een directeur en een administrateur in dienst moeten hebben. En als je ziet wat die voor salaris krijgen, dan vraag je je af wie je het meest helpt.

Dan hoor je overal dat de vrijheid wordt belaagd. Wij moeten strijden voor de vrijheid vanen dan noemt u maar op. In de moderne folklore verandert de naam nog wel eens. De ene keer is het Afghanistan, de andere keer is het Nicaragua of het zijn de onderdrukte negers in Zuid-Afrika enz.

Waarom wordt dat nu zo mooi verteld? Omdat dan niet opvalt hoe groot de terreur is waaronder de gemiddelde mens heeft te lijden. Het is zelfs zo, dat men tegenwoordig mooie namen bedenkt voor zaken die men in de oude tijd anders noemde. Vroeger zei men: Gekken en dwaazen schrijven hun namen op deuren en glazen, of muren en glazen. Wat zegt men tegenwoordig? De gefrustreerde jeugd ontlaadt zich in graffiti. Met andere woorden: ze knoeien nog veel erger.

Op deze manier kun je natuurlijk wel doen alsof het probleem niet bestaat, maar kun je het probleem daarmee weghalen?

Ze hebben bij ons een hoop van die dingen verzameld. Een van de dingen die je steeds weer hoorde, een Nederlands gezegd uit de buurt van Noord- en Zuid-Holland was: Een schip op het strand is een bakken in zee.

Wij moeten eens kijken hoeveel dingen er eigenlijk gestrand zijn. Dat gaat van Bestek '81 af, als je het modern wilt zeggen. Allemaal schepen op het strand. Degenen die het dan nog een beetje boven water hebben, kijken daar niet naar, maar ze ijveren naar datzelfde strand toe. Dat vind ik stom! Misschien zijn wij ook wel zo stom.

Wij denken dat wij het allemaal een beetje beter, een beetje progressievere moeten aanpakken. Daarom zijn wij voortdurend bereid om iedereen te betuttelen.

Wat deze betuttelaars aangaat, daarvoor bestaat er ook een heel mooi gezegde: Ze spreken over de splinter in andermans oog en zien de balk in eigen oog niet.

Al die mensen die bezig zijn te vertellen wat er fout is bij een ander, zien gewoon niet hoe zij zelf zijn. En juist daardoor veroorzaken ze allerlei ontwikkelingen die fataal kunnen zijn voor iedereen.

Ik ben b.v. helemaal niet pro of contra het feminisme. Integendeel, ik zeg: Een vrouw is altijd nodig geweest. Dan kun je wel zeggen dat ze de bron van alle zonde is, maar daar ben ik het niet mee eens. De eerste mode is de oorzaak geweest van de eerste zonde. Toen Eva de eerste rok aantrok, wilde Adam weten wat daaronder zat, ofschoon hij het allang wist.

Dan zeg ik: Beste feministen, als jullie willen vechten voor je eigen plaats, dan is dat jullie goed recht. Maar dan moet je niet doen of je iets anders of zoveel meer bent dan een ander. Je moet begrijpen dat je net zo bent als een ander. Dat is nu juist hetgeen ze over het hoofd zien. Zij denken, als wij maar hard genoeg schreeuwen, dan worden de argumenten van een ander niet gehoord. Maar wat zeggen ze in de volkswijsheid? Holle vaten klinken het hardst.

Nou, kijk maar als er een betoging is, dan rammelt het van de holle vaten. En waarom zijn ze hol? Omdat ze in plaats van hersens kroketten en patat hebben. Dat is een droeve waarheid.

Er bestaat nog een ander gezegde. Dat is overigens te danken aan een Noorse schrijfter, die heeft het indertijd voor het eerst gelanceerd: 'Waar de priester voorgaat, kan de duivel rustig volgen'. Hoe komen ze daar nu bij? Dat is toch duidelijk. De priester is de gewijde mens; hij staat boven allen. Daardoor acht hij zich gerechtigd om allen aan zich te onderwerpen. Maar waar een mens zijn medemens probeert te onderwerpen daar komt de duivel in het spel.

Het is natuurlijk een treurige mededeling voor het CPN, maar zij geloven gelukkig niet in God en duivel. Zij geloven alleen in Marx en Lenin. Marx kent u nog wel: een van de drie broers (Marx Brothers). Lenin is die banker die overal de Bank van Lenin(g) heeft. Die mensen geloven eenvoudig in theorieën zonder meer.

Dat doen de kerken ook. Dat doen wij eigenlijk ook. Wij geloven in de theorie van onze eigen rechten, de theorie van onze eigen mogelijkheden. Wij zijn heus niet bereid om de zaak op de proef te stellen. Als wij kijken naar de mislukkingen, dan zouden we tot de conclusie moeten komen: het kapitaal deugt niet. Het communisme deugt ook niet en het socialisme past ook niet. Wat moeten we dan hebben? Medemenselijkheid.

Wat is medemenselijkheid? Over het algemeen de manier waarmee je een ander tot je medemens verklaart en vervolgens de rekening onder zijn neus houdt.

Ik geloof, dat je terug moet gaan naar een wereld waarin je gewoon zegt: Kijk, dit ben ik, dit kan ik. Kan ik je helpen, goed. Kan ik je niet helpen, ook goed. Maar als je hulp nodig hebt en ik kan je helpen, dan zal ik het doen. Zo simpel is eigenlijk het hele leven.

Het is natuurlijk wel erg moeizaam, want ze vragen vaak om hulp die toch wel tijd en moeite kost om te geven. Het is veel gemakkelijker om een girobiljet uit te schrijven of om een mooie leuze te roepen, dan om zoiets te doen. Dat ben ik direct met u eens.

Maar als ik zie dat heel veel feministen (ik ben er nog steeds over bezig) die zo luidruchtig zijn en zeggen dat de man eigenlijk maar verre de mindere is van de vrouw en ik kijk wat ze doen, dan blijkt dat ze zo druk bezig zijn hun eigen Meerwaardigheid te verkondigen dat ze er niet toe komen iets te presteren.

Aan de andere kant zien we het effect dat vrouwen die werkelijk iets presteren helemaal vergeten om feminist te zijn. Ze zijn veel te druk bezig om zichzelf te zijn. Je kunt dan zeggen: Dat is droevig, maar het is waar. De ene gek haalt de andere, zegt men wel eens. Als iemand een kreet durft slaken in deze tijd en hij doet het hard genoeg, dan komen er heel veel mensen die meeschreeuwen. En waarom? Omdat een dwaas zelden alleen is.

Wij kunnen ook Tjyl Uylenspiegel citeren. Ook een zeer Nederlandse waarheid. Hij zag een paard dat een hoop liet vallen en daar kwam rook uit. Waar rook is, is vuur, zo redeneerde hij. Dus riep hij: brand! Inderdaad, het hele dorp liep uit. Wat deed toen Tjyl? Toen hij ieder-

een die kant zag uitlopen, zei hij tot zichzelf: Ik moet maar eens gaan kijken, want er zal wel iets van waar kunnen zijn.

In dit verhaaltje dat ook uit een volksverlevering is voortgekomen vinden wij weer precies hetzelfde element. Heel veel mensen verkondigen pertinente onwaarheden totdat zij zelf zozeer worden getroffen door de anderen die daar belang aan hechten, dat ze tenslotte denken dat ze het mis hadden en dat het toch waar is. Misschien is dat een verklaring voor heel veel verschijnselen in deze dagen.

Onze vriend heeft net geprobeerd maya om te brengen. Hij heeft geprobeerd duidelijk te maken dat je in deze tijd van je illusies moet afstappen. Maar dat betekent, dat je van je veronderstelde voertuig op de harde grond terecht komt en dat je zelf verder moet lopen. 'Wat je ook wilt en waar je wilt gaan, eerst moet je op eigen benen staan'. Dat is ook een mooi volksrijmpje. Maar wie staat tegenwoordig op zijn eigen benen? De meeste mensen niet. Anderen op de tenen trappen dat wel, maar op eigen benen staan, ho maar. Dan moeten we daar toch ook een conclusie uit trekken. Ik zou het zo willen formuleren:

Uit de mislukkingen van de afgelopen tijd wordt duidelijk wat je in geen geval kunt doen. Dit betekent, dat al is de weg die je moet volgen niet populair die vaak de enig mogelijke is. Dit geldt ook voor jou.

Vraag je niet af, of iets haalbaar is en wat de bureu ervan zeggen. Vraag je af, of het volgens jou goed is en doe het.

Iedereen is voortdurend bezig om een ander te beleren. Als je eens zoudt ophouden anderen te vertellen wat ze moeten doen, zou je misschien de tijd vinden om zelf iets tot stand te brengen. Het is beter zelf iets tot stand te brengen dan de grootste wijsheid te verkondigen.

Als het in de wereld steeds slechter gaat, kun je je natuurlijk beklagen over al hetgeen misschien wordt aangetast. Maar als je aanpakt, dan bouw je misschien dingen op die beter en kostbaarder zijn. De grote kunst is altijd weer: niet klagen over de gebouwen die in elkaar storten, maar de stenen afbikken en iets nieuws neerzetten dat beter is. Maar dat kun je alleen doen, indien je bereid bent om er hard voor te werken.

Dan heb ik nog een paar uitspraken op geestelijk terrein.

Geestelijke wijsheid is inzicht in de waarheid.

Bewustwording is een proces van zelfontdekking om daardoor dan de wereld te zien zoals ze is.

Esoterische ontwikkeling is in feite het doordringen tot de kern van je eigen wezen om de kracht te vinden die je buiten je moet manifesteren.

Een godsdienst is het korset waarin je je innerlijke waarheid perst tot ze vapeurs krijgt, omdat ze geen adem kan halen.

Elke leer die dogmatisch is, is een aanslag op de levensvatbaarheid van je innerlijke kracht.

Alle werkzaamheden die je verricht voor jezelf of voor anderen, moet

je verrichten met het idee dat er iets beters uit voortkomt. Alleen daardoor zul je jezelf goed voelen.

Zoek je de kracht in de hoogste macht, onthoud dan dat de hoogste macht aanvult wat je tekort komt, maar je nooit iets geeft wat je zelf hebt.

Bidden is toegelaten. Maar de beste manier van bidden is handelen. Want wie handelt in de naam van God bereikt iets. Wie spreekt tegen God spreekt vaak zichzelf en zijn eigen daden tegen.

Dan heb ik nog enige wereldwijze commentaren, Ik zou u het volgende willen voorstellen:

Het huidige Kabinet is wormstekig. De grootste wormen zitten aan het hoofd van een ministerie.

De vakbonden zijn op het ogenblik in een staat van ontbinding, omdat ze er een vak van hebben gemaakt meer te vragen dan ze verdienen.

Een staking is een vorm van voor jezelf een vrijheid nemen om anderen een vrijheid te ontnemen. Als je echter ontdekt dat je door te vrij te zijn jezelf teveel ontnemt, neem je misschien toch verstandige besluiten.

Het is een dwaas die betaalt wat men vraagt, zegt men op de markt. Als u steeds blijft betalen wat men vraagt, bent u waard dat u nog minder overhoudt dan u wordt gelaten.

Als je niet kunt geloven in jezelf, kun je niet geloven in de wereld. Maar als je in de wereld gelooft, moet je nooit geloven wat enkelingen over de wereld zeggen, want dat is meestal roddelpraat.

Zo heb ik u dan voorzien van een aantal wijsgerigheden. Sommige daarvan misschien de moeite waard, andere kunt u gewoon in de asbak gooien. De asbak is eigenlijk datgene waarin het grootste gedeelte van de Nederlandse welvaart altijd terecht komt. Voor mij betekent het dat ik aan het einde van dit betoog ben.

Verder wens ik u allemaal toe een steeds vollediger beleving en aanvaarding van de werkelijke waarde die achter deze schijn van chaos leeft waarmee u op het ogenblik te maken krijgt.

:--:--:

SLEUTELS

COSMISCHE LERINGEN

mediamiek ontvangen en uitgegeven
door de „Orde der Verdraagzamen“
t: 3-Gravenhage

M A A N D B L A D.
(10 nrs per jaar)

I N H O U D.

APRIL 1982.

27e jaargang.
Nummer 7.

DENKEN.

Intuïtief denken

CI blz. 83

De mislukte magiërs

CI " 91

WERKELIJKHEID.

Spiraalwerking in de tijd

CII " 75

geloof en feiten

CII " 82

De weg wijzen

CII " 88

Overname uit „SLEUTELS“ slechts toegestaan na
Schriftelijke toestemming van het bestuur der „O.D.V.“

D E N K E N

HOOFDSTUK VII.

INTUITIEF DENKEN.

Een mens heeft in zich het vermogen om allerlei gegevens samen te voegen zonder dat die doordringen tot zijn direct bewustzijn. Het resultaat is: gevoelens, plotseling opkomende denkbeelden, heel vaak sympathieën en antipathieën.

Nu is het duidelijk, dat een mens die denkt ook ten aanzien van zichzelf enigszins kritisch staat. Hij zal zich afvragen: hoe kom ik aan die onzin? Aan de andere kant moet hij zich afvragen, of het onzin is. Als je aanvoelt dat iets of iemand op dat moment niet bij je past, dan vertaalt zich dat in onbehagen. Maar als je dat eenvoudig terzijde schuift, dan blijkt dat er inderdaad gevolgen ontstaan die niet prettig zijn en waar je beter van af kunt blijven.

Als je probeert een situatie te analyseren - dat zal iemand die denkt vaak doen - dan komt er altijd een ogenblik dat je sprongen gaat maken die niet redelijk zijn. Ineens kom je tot conclusies, die naar je later beseft eigenlijk gezien de feiten niet gerechtvaardigd zijn. Toch zit je ontzettend dicht bij de waarheid. Hoe kan dat? Ik wil proberen het proces nog wat duidelijker te omschrijven.

1. Alleen de zeer sterke waarnemingen worden door u direct en bewust ervaren; de rest gaat verloren in een proces van automatische registratie. Hierdoor bezit u veel meer gegevens dan u bewust kunt handteren.
2. U heeft een onderbewustzijn. In dit onderbewustzijn zijn zeer veel ervaringen uit het verleden opgeslagen en zeer waarschijnlijk ook feiten, eventueel inclusief een aantal ervaringen die zelfs kunnen teruggaan naar vroegere levens. Al deze ervaringen tezamen vormen a.h.w. een afbuiging van de normale gedachtensporen. U associeert dus in wezen anders dan bij een normaal redelijk denken gebruikelijk zou zijn. Daar u echter gewend bent om enigermate redelijk te denken, bent u geneigd om juist deze dingen uit het bewustzijn te verdringen. Anders gezegd: u wilt niet weten hoe u steeds weer afdwaalt van de feiten. Het resultaat is, dat u een gevoelsmatige eindconclusie trekt en dat deze over het algemeen zeer dicht bij de werkelijkheid ligt.
3. Geestelijke invloeden en krachten. U kent alle verhalen daarover. Het gemeenschappelijk boven-bewustzijn kunnen we ook nog erbij gaan halen. Om u heen zijn er bewustzijnsvormen of stralingsvormen die anders en vaak ook redelijker reageren

op het totaal van feiten dan u bewust kunt verwerken en beseffen. Ook deze kunnen invloed op u uitoefenen en u daardoor brengen tot een reactie, die redelijk beschouwd onjuist is. Laat mij u een typisch voorbeeld geven van een dergelijke reactie:

U rijdt in een auto op een voorrangsweg. Er is geen snelheidslimiet. Iedereen rijdt op die weg minstens 120 km/u. Er komen hier en daar wel een paar onoverzichtelijke paadjes op uit, maar u rekent er toch niet op dat iemand vandaaruit plotseling de weg zal opvliegen. U heeft die weg meermalen gereden en vandaag heeft u plotseling een onbehaaglijk gevoel. Onwillekeurig neemt u uw voet van het gaspedaal weg enja, daar gebeurt het al. Er komt een trekker te voorschijn zonder even te stoppen en uit te kijken. Was u doorgereden, dan zoudt u bij ons het ongeluk verder hebben kunnen analyseren. Dus, wat is er gebeurd?

U heeft iets aanvoeld wat u niet kon zien. Het was ook geen waarschijnlijkheid. Het ging tegen alle voorgaande ervaringen in. Dat u toch zo reageert, kan alleen worden verklaard vanuit een onbewuste waarneming of een boodschap die onbewust werd opgevangen.

Nu zullen er heel veel mensen zijn die zeggen: Intuïtief denken is niet voor mij. Vooral mannen zeggen dat. Zij gebruiken hun intuïtie namelijk anders dan vrouwen. Daarom zeggen zij dat vrouwen intuïtief zijn, ofschoon de vrouwen menen dat ze volkomen redelijk zijn.

Intuïtief denken betekent in wezen je steeds meer bewust worden van al die vreemde factoren die een rol spelen in je waarnemingen, in je reacties. Hierdoor weet je wanneer er signalen komen die niet rationeel verklaarbaar zijn. Hoe beter je dat gaat beseffen, hoe gemakkelijker het ook is om een beslissing te nemen. Want in het voorbeeld dat ik gaf was de reactie natuurlijk zonder meer de enig juiste.

Het is mogelijk dat u iemand ontmoet. U heeft opeens een gevoel van afkeer tegen die persoon. Later blijkt, dat die man of vrouw nu toevallig was gekleed in dezelfde kleur en dezelfde stijl als iemand aan wie u vroeger een ontzettende hekel heeft gehad. Dat wist u niet meer. Als u zich realiseert dat u met dat gevoel afwijkt van de redelijke norm, dan zult u wel voorbehoud maken, maar u zult niet proberen de zaak ineens volgens uw gevoelens af te handelen. Dit kan, vooral als we enige tijd hebben om te reageren, vaak verkeerd zijn.

Er zijn verder bepaalde dingen die je dan misschien buiten-zintuiglijk moet noemen.

Je ziet soms dingen die er redelijk beschouwd niet zijn. Je hoort dingen, terwijl er helemaal geen geluid is dat dat kan verklaren. Op die manier sluipen allerlei beïnvloedingen binnen waardoor het normale, het rationele proces wordt geschaad. Wetend dat die dingen bestaan, kun je ermee leven zonder dat de rede wordt aangetast. Op het ogenblik echter dat je ze gaat integreren in je eigen z.g. redelijkheid zonder voorbehoud, wordt je gehele gedrag onredelijk en zal je reactie in feite gevoelsmatig worden. Dit laatste is absoluut verkeerd.

Een typisch voorbeeld van gevoelsmatige reactie, die zelfs een groot gedeelte van een volk bevangt, heeft u kunnen zien in Engeland. Een paar kleine eilandjes (een tweede of derde klasse steunpunt) is bezet; en dat nog wel door Dago's (Argentijnen). Op zichzelf interesseren die eilandjes niemand. Behalve een paar maatschappijen die denken dat er olie in de buurt zit en nog zo wat, is het voor de meesten veel verstandiger om die eilandjes af te schuiven; ze kosten geld. Maar daar gaat het niet om.

John Bull is op zijn tenen getrapt. Hier wordt dus een grootheid-illusie aangetast die allang niet meer bestond. Het imperium van Engeland is allang vergaan. Hoe komt het dan dat de mensen toch nog terug-

grijpen naar dat idee? Dat is weer heel eenvoudig.

Wij hebben een beeld van onszelf. Dat beeld is niet alleen gebaseerd op onze persoonlijke prestaties maar ook op onze associaties met al datgene wat tot ons volk behoort. Als je de Nederlanders hoort, dan zitten ze nog vol van 'jongens van Jan de Witt en Piet Heyn'. Het is meer de jongetjes van Simon de Wit en Albert Heyn. Door deze associatie wordt een beeld opgebouwd waardoor de emotie het je onmogelijk maakt rationeel te reageren. Gewoon afwegen wat de belangen zijn, afwegen wat de werkelijk mogelijkheden zijn.

Iemand, die daar een beetje verstand van heeft, kan precies uitrekenen dat een oorlogje met een duur van slechts 3 maanden, veel meer is het niet, Engeland ongeveer zou gaan kosten, wil het dit kunnen volhouden, tussen de 6 en 10 miljard Pond Sterling. Dat is veel meer dan ze kunnen missen. Waarom? Alweer, wie kijkt naar de kaart, weet het. Een veel te lange aanvoerlijn, een afwezigheid van werkelijk bruikbare bevoorradingsbases en het ontbreken van een luchthaven waar eventueel transportvliegtuigen gemakkelijk kunnen landen. Als je dat allemaal op een rijtje zet, dan wordt het duidelijk.

Waarom zeggen deze mensen dan tegen zichzelf: Wij moeten die Argentijnen eens een lesje leren. Is het alleen maar het grootheidsidee? Neen, het is de verwaarlozing van de feiten. Er is alleen verontwaardiging, geen rationaliteit.

Maar als je dan gaat kijken wat er mogelijk is (de familie Thatcher heeft dat gedaan), dan kom je toch wel tot de conclusie dat je voor je prestige misschien een slag kunt wagen, mits de gehele actie niet meer neemt dan maximaal 8 weken en er geen grote verliezen aan eigen kant zullen zijn. Dan wordt prestige hier vertaald in een uitgave van schattingsgewijs $3\frac{1}{2}$ à 4 miljard Pond. Is dit redelijk? Neen, het is niet redelijk, maar het is wel politiek redelijk.

Dan komen we op een ander punt dat ook erg interessant is. In de politiek denkt men niet helemaal rationeel. Men laat zich voortdurend beïnvloeden door factoren die bij de werkelijke beslissing niet zouden moeten meespreken. Ook hier is sprake van een intuïtief denken. Men realiseert zich niet eens dat men zich tegen bepaalde voorstellingen of noodzaken keert, omdat dit zetelverlies, prestigeverlies, aanzienverlies zou kunnen betekenen, want dat geeft men zichzelf niet eens toe. Men zegt: Ik reageer ten bate van het volk.

In feite reageert men echter ten bate van het volk zolang hierdoor de eigen greep op het volk zou worden verstevigd of bevestigd. De intuïtieve factor is een vervalsing, ook in dit geval.

Politiek is de mystiek van het zakelijk denken. Je kunt niet uitgaan van deze intuïtie, van deze onbewuste beïnvloedingen, deze onbewuste afbuiging van rechtlijnigheid die steeds weer optreedt zonder duidelijk te maken op welke gebieden zich dit altijd weer demonstreert. Want als er iets is dat meer demonstreert dan een werkloze Nederlander, dan is het wel de irrationaliteit in de rede.

Als ik deel ben van een kosmisch geheel, dan kan ik die invloeden zonder meer in mij ontvangen. Ik kan deze invloeden in mijn wezen laten doorwerken, geen bezwaar. Ik kan voor mijzelf de ondergane invloed omzetten in een gedragslijn; dus in een relatie met de feiten van de wereld waarin ik leef. Maar ik kan daaruit geen richtlijn puren die zal gelden voor het geheel van de materie waarin ik leef. Ik kan wel mijn eigen benadering, mijn standpunt, mijn relatie bepalen, maar ik kan de feiten niet bepalen. Ik ben zelfs niet in staat de kosmische betekenis om te zetten in een taal, die feitelijk volledig hanteerbaar is en die een redelijk denken zonder meer als argument kan gebruiken.

Dan moet ik een verschil maken tussen de mystiek, mijn eigen intuïtief denken en reageren en de werkelijkheid die buiten mij bestaat. Ik denk, dat je daarmee ook als enkeling heel vaak te maken krijgt.

Het is gemakkelijk genoeg om de wereld een beetje anders te zien dan ze is. Het is gemakkelijk genoeg om je jezelf een beetje vertekend voor te stellen, maar je kunt de feiten niet veranderen.

Je kunt natuurlijk praten, zoals de ministers doen, over de vraag of je het volk nu wel of niet zwaarder moogt belasten. Waarbij ze voorbij gaan aan de vraag, of zij in hun regeringsopzet misschien een groot gebrek aan efficiency kennen en dat daarin de werkelijke besparingen zouden moeten worden gevonden. Als u goed kijkt, dan ziet u dat dit niet het geval is.

Deze mensen ontwijken intuïtief, niet bewust maar intuïtief, alle punten die het geheel waarin zij een rol spelen zouden kunnen aantasten. Want te erkennen dat dat niet efficiënt is, betekent erkennen dat zij het zelf niet zijn. Te erkennen dat de gehele structuur (de wetgeving) steeds meer fouten begint te vertonen, zou zijn toegeven dat de wetgevende vergadering voortdurend faalt. Dat kun je niet doen, omdat je als politicus nu eenmaal moet denken vanuit politieke status, politiek standpunt, politieke invloed.

Maar hoe gaat het met uzelf? U heeft misschien wel een droomwaarschuwing gehad. Dat komt wel eens voor. Ook dit is een deel van een intuïtief proces. Datgene wat in u als weten, als zekerheid bestaat maar niet aan de oppervlakte kan komen, gaat zich manifesteren in een aantal dromen. Die droom herhaalt zich 4 à 5 keer. Elke keer hetzelfde element: b.v. water, vuur, eten enz. Er is altijd één element gelijk. Dan zeg je niet tegen jezelf: Dat element verwijst naar mijn werkelijkheid, ofschoon dat rationeel het best zou zijn. Je zegt: Dat is zeker een geestelijke waarschuwing. Want kijk, als een ander het doet, kun je voorbehoud maken. Als je erkent dat het uit je eigen weten voortkomt, dan kun je dat niet meer doen.

Dat is nu de grote moeilijkheid bij alle denken op intuïtieve basis. Elke keer, als je die intuïtie probeert terug te brengen tot haar feitelijke invloed en betekenis en probeert haar werkelijke oorzaak of bron te erkennen, kom je in conflict met je eigen werkelijkheidsbeeld en dan begint je denken omwegen te maken.

Wij gaan maar weer een paar punten neerzetten.

Elke kosmische invloed zal betrekking hebben op het geheel van je wezen. Ze heeft niet alleen betrekking op het denken, maar ook op de lichamelijke, zelfs de eventueel bestaande lichamelijke evenwichten of evenwichtverstoringen. Er is invloed op de waarneming van de omgeving. Ook deze wordt getint, wordt a.h.w. wat verschoven in betekenis door de kosmische invloed.

De geest ervaart de kosmische invloed over het algemeen meer direct, ze kan deze niet uitdrukken. Omdat nu de stoffelijke tekenen volgens gewoonte worden vertaald, is men vaak in zijn denken niet in staat te komen tot een aanvaarding van de geestelijke impulsen die vanuit de kosmos geconstateerd zijn. Een voorbeeld:

De kosmische impuls is op dit ogenblik: probeer je te beheersen en te ontspannen, heb geduld. Dat weet je innerlijk.

Je staat in de wereld en je wordt geconfronteerd met allerlei conflicten. Je bent zelf wat onevenwichtig geworden. Nu zou dat geduld ook vertaald moeten worden in een aanvaarden van bepaalde lichamelijke en misschien ook mentale onevenwichtigheden die je zelf op zo'n ogenblik vertoont. Maar dit doe je niet. En waarom niet? Als je zoiets hebt, moet er een oorzaak zijn in je omgeving. En of het nu je man, je vrouw

je baas, de regering of de ellendige situatie in de wereld is, doet niet ter zake. Iets moet de schuld zijn voor die afwijking. Niet de tensdens waardoor je je gedrag moet veranderen. Deze is niet schuld, neen de wereld. Hierdoor kunt u misschien begrijpen waarom ik deze keer op het intuïtief denken ben teruggekomen, wij hebben het er al eens eerder over gehad, en ook de nadruk een beetje aan het verleggen ben.

Intuïtie is iets waarmee je rekening moet houden, zoals je met elke waarneming rekening moet houden. Als er ergens een doodskop op een flesje staat, dan kun je wel denken dat er rum in zit, maar ik zou wel heel voorzichtig zijn met proeven. Zo is het nu met intuïtie ook.

Intuïtie geeft a.h.w. de stempels uit het gebeuren. Het zegt: Let daar op, dat is gevaarlijk. Of: dat is veilig, al zegt iedereen dat zal onveilig zijn. Op die manier krijg je dus met de intuïtie een soort geldigheidsverklaring van de dingen voor jezelf. Maar die geldigheidsverklaring kan nooit in het algemeen bestaan. Ze kan alleen voor jou bestaan en alleen in samenhang met deze intuïtieve benadering. Op het ogenblik, dat je zegt: Als er een doodskop op staat en er zit rum in, dan is dat voor mij rum, dan heb je kans dat je de volgende keer cyanide te pakken krijgt. En geloof mij, dan kom je bij ons aan zonder dat je beseft hoe je op aarde de zaak blauw-blauw hebt gelaten.

Elke keer opnieuw zal de intuïtie de proef moeten geven. En elke keer weer zullen wij de verstandelijke voorzichtigheid moeten betrachten. Maar in onze benadering voor zover deze bijna experimenteel is, zal de intuïtie mede een leidsnoer zijn. Wij zullen dus niet zeggen: Dat stempel betekent dit, dus ik ga eraan voorbij. Maar: ik moet voorzichtig zijn, want ik heb het idee dat het voor mij wel goed is. Op die manier kun je een aardig eind verder komen.

De situatie waarin de mensen op dit ogenblik op aarde verkeren is er een waarbij de intuïtie vaak een veel grotere rol speelt dan men wil beseffen. Gelijktijdig zien wij dat deze intuïtie een onbehagen schept t.a.v. feiten die men zuiver rationeel als normaal en zelfs goed zou aanvaarden. Er is in zeer veel mensen een splitsing ontstaan tussen de gevoelswereld en de redelijke wereld. Zolang die tegenstelling blijft bestaan, kunnen we niet verder. Als wij ons voortdurend blind staren op rampen en die er nog niet zijn, maar die voor ons onvermijdelijk zijn, dan kunnen we zeggen: dat is intuïtie. Dat is geen intuïtie, dat is onbehagen.

Dit onbehagen kan ook andere oorzaken hebben. Om die te vinden moeten wij ons gevoel vergelijken met de bekende en de kenbare feiten. Dat betekent, dat zeer veel mensen tegenwoordig een heel verkeerde visie hebben op het wereldgebeuren, op de economische en sociale tendensen en wat dies meer zij. Men is doodgewoon niet meer in staat om de feiten en de denkbeelden bij elkaar te voegen op een wijze waardoor het denken een ontwikkeling wordt van het feitelijk waargenomene.

Als je daarmee te maken hebt, moet je toch tegen de mensen zeggen: Let op, want jullie zijn geneigd heel scherp uit te vallen tegen deze en gene op gevoelsmatige gronden, terwijl je niet wezenlijk en bewijsbaar weet wat er aan de hand is. Terwijl je niet in staat bent de redenen, de achtergronden te ontleden heb je toch een oordeel. En dit oordeel - dat is het erge - zet je om in een aantal handelingen die je zelf als volkomen redelijk en gerechtvaardigd beschouwt. Daarin zit de moeilijkheid.

Ik kan mij voorstellen dat iemand door gevoelens bewogen een ander een optater verkoopt. Maar op het moment dat je dat beseft, breek je toch het gevecht af; dan ga je toch niet door. Dan wind je je niet op, omdat je nu één slag hebt gegeven. Je komt dan weer in het bezit van je verstand. Doe je dit echter niet, dan is het feit dat je die eerste slag, die je zuiver gevoelsmatig hebt gegeven, beleeft als een soort ontlading. Voor jou wordt het dan de reden om de ander te beschouwen als degene die

de ontlading (een ontvreemding van iets van je kracht, je wezen of je waardigheid) heeft veroorzaakt. En dan geef je een tweede klap. Als je pech hebt, word je wakker in het ziekenhuis. Heb je geluk, dan word je wakker in het politiebureau. Je kunt zeggen: Ik kon dat niet meer verdragen en kan een goedgunstige rechter misschien zeggen: Je was eigenlijk toch niet helemaal toerekenbaar. Maar in feite heb je gewoon de fout gemaakt dat je je gevoelens niet kon scheiden van de feiten. Je hebt je door gevoelens laten domineren, door iets wat niet direct kenbaar was. Daardoor heb je je feitelijke werkelijkheid veranderd zonder dat je wist wat de consequenties daarvan konden zijn.

Heel veel dingen hebben tegenwoordig enorme consequenties. Ik weet, dat er nu heel veel bewegingen zijn die zeggen: Ach, al dat geklets over God, laten ze er een keer mee ophouden. Men heeft in zeer grote mate gelijk zolang men hierbij uitgaat van een zuiver redelijke benadering. Maar wij voelen innerlijk wel degelijk dat er iets is. En of wij dat iets dan God willen noemen of wat anders, het is er. Wij zullen er mee moeten leven, we zullen ermee moeten werken. Dan moet onze gevoelswereld die God niet brengen als een wet voor de buitenwereld of als iets wat op grond van de buitenwereld terzijde wordt geschoven. Wij moeten proberen om juist dit begrip als een achtergrond te gebruiken voor onze redelijke overwegingen, zodat wij - niet voor het geheel beslissend maar alleen voor onszelf - kunnen komen tot een denk- en handelwijze waarbij elk feit wordt erkend en wij toch persoonlijk beantwoorden aan de innerlijk erkende waarde of kracht.

Dat is toch precies hetzelfde als democratie. Democratie is ergens het mooiste dat er kan zijn. Maar gelijktijdig is een democratie, die uitgaat van een algehele zeggingskracht die niet berust op deskundigheid, de grootste kletskrans die er ooit is geweest. Daar is een koffiekranstje niets bij. Als iedereen gaat meepraten over dingen die hij niet kan overzien, die hij niet weet en waarvan hij bepaalde feiten niet eens zou willen weten als men ze hem zou aanbieden, dan kom je toch nergens terecht. Nu kun je zeggen: Democratie is voor mij het beste. Goed, dat is je gevoelswereld. Wat is het feitelijke mechanisme dat je buiten je ziet als verschijningsvorm van de democratie? Vraag je dat eens af.

Dat is precies hetzelfde als je spreekt over het absolutisme. Je kunt toch niet verwachten dat een eskimo, een indiaan precies zo zullen leven als een Nederlander; net zo zal voelen en denken als een Nederlander? Dan kun je ze arm en onderontwikkeld vinden, maar je kunt er geen Nederlanders van maken. Die mensen zullen op hun eigen manier hun eigen weg moeten volgen. Accepteer dat eerst.

Ga niet oordelen vanuit je eigen situatie en toestand zonder meer. Je innerlijk gevoel, je rechtvaardigheidsgevoel of misschien je intuïtief aanvoelen van hetgeen er gebeurt, geeft je wel degelijk een achtergrond. Gebruik die achtergrond niet om de feiten te vervalsen, maar om de feiten kennende - een benadering te vinden waardoor je innerlijke gevoelens binnen het kader van de feiten gehanteerd kunnen worden en sluit daarbij geen feiten uit. Een voorbeeld:

Er is nu in Midden-Amerika (El Salvador) weer zo'n revolutietje aan de gang. Er zijn hier mensen die zeggen: De stemmen bij de verkiezing waren rechts, dus is het volk rechts. Neen, het betekent alleen dat zij hun hand moesten laten verven als ze hadden gestemd. Als ze het niet hadden gedaan, dan had dat allerlei onaangename repercussies gehad. Je kon nooit weten of iemand wist wat je zou stemmen, dus stemde je maar voor alle zekerheid op die partij waarvan je verwachtte in ieder geval met rust te worden gelaten. Dat is democratie. Dat is bekend. Je kunt dus niet zeggen: het was zo.

De tegenpartij zegt: Wat de guerilleros doen is gerechtvaardigd, want zij strijden voor de vrijheid. Maar zij hebben net zoveel onschuldige mensen vermoord als de regeringstroepen. Weet u dat? Dus kun je niet zeggen: De een is heilig, de ander is slecht of omgekeerd. Dan kun je alleen zeggen: Er is hier mentaal en emotioneel iets helemaal niet in orde. Wij kunnen de verantwoordelijkheid niet op ons laden om één van beide partijen hoe dan ook aan te moedigen tot verder gaande moordpartijen, omdat we weten dat vooral onschuldigen daarvan het slachtoffer plegen te worden. Dan zijn we rationeel, dan houden we rekening met de feiten zoals ze zijn. En dan proberen we niet onze gevoelswereld op te leggen aan de buitenwereld.

O, ik weet het wel, dat zal voor velen niet bepaald aanvaardbaar zijn. Dit is maar een voorbeeld. Maar dergelijke voorbeelden moet je wel degelijk durven en kunnen hanteren, als je duidelijk wilt maken wat intuïtief denken in feite betekenen kan. Het kan een absolute vervalsing van alle werkelijkheidswaarden betekenen, tenzij wij bereid zijn te erkennen wat wij aanvoelen en dit te stellen als een soort decor, een achtergrond, van hetgeen wij weten. Dan is het mogelijk om hetgeen wij weten in het juiste perspectief te plaatsen.

Als wij het echter verwarren met hetgeen wij weten, komen wij tot een aantal handelingen, gedachten en ideeën, zelfs tot gevoelens die niets meer met de feiten te maken hebben. Op dat ogenblik tasten wij onze eigen mogelijkheden en die van de wereld aan op een wijze die niet aanvaardbaar is.

Ik heb u reeds gezegd: In deze tijd zijn al die gevoelens vaak enorm hoog opgelopen. Ik weet, dat men bezig is over al die arme werklozen, die altijd teveel alcohol in hun bloed hebben, wanneer ze in de auto zitten en die natuurlijk ook proberen een deel van de koek te krijgen; die allerlei dingen kapot maken; die proberen beter voetbal te krijgen door een stadion af te branden. Daar moeten wij maar begrip voor hebben. Goed, dit begrip mag de achtergrond zijn, maar de feiten blijven de feiten.

Iemand die rijdt met een te hoog promillage in het bloed is iemand die anderen in levensgevaar brengt, of dit nu te verklaren is uit zijn achtergrond of niet.

Iemand die brand sticht, geweld pleegt, vernielt is misschien te begrijpen volgens zijn achtergrond, maar dit verandert niets aan de feiten.

Dit betekent, dat wij dan redelijk en vanuit de feiten moeten reageren en dan vanuit ons innerlijk weten, onze intuïtie, ons aanvoelen van de ander moeten proberen - eenmaal de feitelijke situatie gesteld hebbend en de consequentie daarvan getrokken - zo iemand te helpen om over zijn scheiding van de werkelijkheid heen te komen. Maar eerst de consequentie.

Ik heb alle begrip voor een politieman die zegt: Wij wilden geen verder geweld, dus hebben wij ons maar teruggetrokken. Waarom reageert die man zo? Omdat hij laf is? Ik geloof het niet. Hij reageert voornamelijk zo, omdat hij heeft geleerd dat hij zelf alle geweld moet kunnen verduren, maar dat hij geen geweld met geweld mag beantwoorden. Want als er ook maar één slachtoffer valt, is het zijn schuld. Hij voelt dat aan. Dan is het toch duidelijk dat die man niet kan functioneren. Maar wat zijn dan de feiten?

Wanneer een aantasting van de gemeenschappelijke orde plaatsvindt op een zodanige wijze dat hiermede de rechten en de waarden van andere mensen in het geding worden gebracht, dan moet een officiële instantie die zich voor de handhaving van de orde inzet ingrijpen; en dit zonder zich af te vragen of het gekwetste zielen zijn die protesteren of gerechtvaardigde rebellen of een stel idioten.

Deze manier van denken is helaas zo ver doorgedrongen dat men in uw maatschappij heel vaak niet meer weet, wanneer men nu eigenlijk gevoelsma-

tig reageert en wanneer men van de feiten uitgaat. Als dat alleen in uw land zou zijn, dan zou ik zeggen: Nou ja. Maar het is zo in alle landen van de wereld. Het is zo bij alle mensen, bij alle volkeren.

Wij hebben de rede nodig. Het redelijk denken is het enige werktuig dat de mens kan gebruiken om zich boven zijn dierlijke status te verheffen. Dan kan de mens het zich permitteren dit weg te schuiven voor onbewuste impulsen en invloeden, voor emotionele vervalsingen van de werkelijkheid.

De mensheid moet verder gaan. De mensheid moet blijven voortbestaan. Maar dan zal de mensheid ook moeten leren zelf te denken. Ze zal moeten leren haar eigen vaardigheden ook te behouden. Dat wil zeggen, dat zij ook onafhankelijk van allerlei computers en dergelijke apparatuur zelfstandig conclusies kan trekken en dat zij kan rekenen. Ik weet het, een elektrische rekenmachine is veel vlugger dan je hersenen, maar toch moet je eerst de tafels van vermenigvuldiging leren, omdat je eerst moet weten hoe je met getallen werkt. Het is niet voldoende te weten hoe je met een soort computertje werkt.

Dat is ook zo ten aanzien van andere zaken: sociale zaken, wetgeving, maar zelfs godsdienst, geloof, esoterie en al dat andere het geval.

Wij moeten steeds weer terug naar de feiten. Wij moeten op grond van die feiten redelijk en in zekere mate tenminste logisch kunnen denken. Wij moeten in staat zijn om onze gevoelens en achtergronden daarbij weliswaar in te schakelen, maar nooit in de plaats stellen van feiten of als gelijkwaardige feiten. Ze zijn slechts relatiebepalende invloeden.

Wanneer u voor een trein staat en u stapt niet in omdat u zo'n duister gevoel krijgt, dan is het mogelijk dat die trein zal verongelukken. Het is ook mogelijk, dat iemand aan u denkt die hoopt u nog op het perron aan te treffen. U weet niet wat of waarom. Daarom kunt u niet tegen iedereen gaan roepen: Stap niet in, want die trein is gedoemd. U kunt alleen maar zeggen: Ik heb toch de tijd, ik neem de volgende.

Dit moet u leren doen, ook in uw dagelijks leven. Dit moet u leren doen, ongeacht de vele eenzijdigheden en de vele emotionele benaderingen die u van alle kanten via radio, pers en televisie overspoelen.

U moet terug naar de rede. U moet uw denken zo ontwikkelen dat u een scheiding weet te maken tussen gevoelens, gevoelsmatige argumenten en feiten. Eerst als u dit doet, zult u in staat zijn zowel geestelijk als stoffelijk een inzicht te krijgen in een werkelijkheid en binnen die werkelijkheid u juist te bewegen.

Alleen als u leert hoe de geestelijke waarden geestelijke betekenis hebben, maar stoffelijk alleen beperkt van invloed kunnen zijn en omgekeerd, zult u bereid zijn om uw leven en werken aan te passen aan uw persoonlijke noodzaak. Uw persoonlijke noodzaak is altijd de basis van uw persoonlijke bewustwording die het doel is van alle leven.

Ik hoop, dat u er eens over zult nadenken. En juist ten aanzien van uzelf hoe vaak u gevoelens laat domineren in uw denken. U zult het niet meteen kunnen veranderen, maar als u het weet, kunt u het in ieder geval beperken in zijn uitwerking.

DE MISLUKTE MAGIERS.

Er zijn heden ten dage vele tovenaars bezig de wereld om te vormen tot een paradijs. Helaas kennen ze nog niet alle spreuken van buiten en daardoor gebeurt het wel eens dat waar zij een paradijs willen toveren er een hel ontstaat. Nu is dat ook weer niet zo wonderbaarlijk. Iedereen zoekt tenslotte een huiselijke omgeving te vinden die hem past. Als we nu toch bezig zijn met actualiteiten en met denken, dan zijn er een paar punten die op het ogenblik erg interessant zijn.

Wij zien nu heel veel mensen van wat men noemt 'de harde lijn'. Men noemt ze ook wel eens rechts, ofschoon ze wat dat betreft meer links dan rechts zijn. En zeker de resultaten van hun handelingen doen veronderstellen dat ze politiek gezien meer links zijn dan rechts, want dergelijke stomiteiten haalt iemand alleen uit als hij uitermate links is. Wat zijn daarvan de leuke voorbeelden?

Wij zien b.v. het conflict Thatcher met de vakbonden. Een heerlijk conflict. Ik vind het altijd zo buitengewoon leuk, als ik zie hoe twee mensen ongelijk hebben en samen zitten te vechten over iets wat er al niet meer is; zoiets als werkgelegenheid.

In dit geval blijkt dat de een zegt: Als wij maar voldoende winst kunnen maken; komt er meer werk. Aan de andere kant zou je moeten zeggen en dat zegt de andere partij dan ook: Hoe minder werk er komt, hoe minder er wordt verkocht en hoe minder winst er dus kan worden gemaakt.

Als je dergelijke dingen tegenover elkaar stelt, dan zit je werkelijk met je oren te klapperen. Het is net zo iets als in Nederland. Daar heb je een zeer groot theoretische politicus. Een groot man op zijn terrein die uitgaat van het standpunt, dat je in Nederland 100 % werkgelegenheid zeker kunt bereiken binnen enkele jaren, mits je het inkomen met 110 % belast.

De man heeft volkomen gelijk. Alleen, waar hij kennelijk niet in kan komen is, dat iemand zonder inkomen niet kan leven. En hoe minder mensen er kunnen leven, hoe drukker het dus wordt. De eersten die dit aantrekken van de economie dus zullen ervaren, dat zullen de begrafenisondernemers zijn.

Het is dus een beetje toveren met theorieën. Als ik hoor van de dominotheorie, dan vind ik dat ook zoiets heerlijks. Het is voornamelijk een Amerikaanse theorie. Zij zeggen: Als één land omvalt (en het is dus niet meer een betrouwbaar bondgenoot), dan gaat de hele rest mee. Deze heren hebben zelfs volgelingen waarvan enkelen kortgeleden in Japan zijn geweest en daar het wereldrecord hebben gevestigd met ongeveer 7000 dominostenen die inderdaad netjes omvielen. Maar ze vergaten er wel één ding bij: een dominosteen reageert volgens vaste wetten; mensen en staten doen dat niet. Dientengevolge is een dergelijke theorie niet bruikbaar zodra je met mensen te maken hebt.

Dat is ook de fout van heel veel andere theorieën. Zo spreekt men over de achtergrond van het socialisme die gelegen is in de solidariteit. Iedereen is bereid solidair te zijn met ieder ander natuurlijk. Maar als ieder ander profijt heeft en jij hebt alleen maar schade van je solidair zijn, dan vind je dat de anderen eerst met jou solidair moeten zijn, zodat jij er beter aan toe bent dan zij. Vanaf dat ogenblik zul je dan met mate met anderen solidair zijn.

Toen ik begon heb ik gezegd: Er zijn tegenwoordig veel mensen die toverspreuken gebruiken die niet werken. Dat is ook begrijpelijk. De wereld is langzamerhand losgekomen van de werkelijkheid.

Mijn voorganger heeft u o.a. gesproken over denken alleen aan de hand van de feiten. Maar dat is tegenwoordig opportunisme; dat mag je gewoon niet meer doen. Je mag niet kijken naar wat er gebeurt, je moet alleen kijken naar de morele achtergronden die theoretisch goed kunnen worden toegepast op het onvermijdelijke gebeuren dat kan worden omgebogen in de richting van een theoretisch en ethisch verantwoorde oplossing. Als je daarmee begint, dan kom je toch nergens. Ik weet niet hoe u daarover denkt.

Er is mij een verhaal bekend - dat is al een hele tijd geleden. Er was een magiër die in staat was om werkelijk bedienden te bezweren en te dresseren. Hij wist namelijk bepaalde natuurgeesten in te vangen. Hij zei tegen hen: Jullie moeten dit of dat doen. Zolang hij aan elke natuurgeest één taak gaf, ging dat uitstekend. Als zijn schoenen moesten worden gepoetst, dan was er een natuurgeest om die schoenen te halen, er was er een om ze te brengen, er was er een om ze in de schoensmeer te zetten en een ander om ze uit te wrijven.

De man werd op een gegeven ogenblik bevangen door de ellende van het steeds weer bezweren en in het gareel houden van zoveel verschillende natuurkrachten. Hij besloot dus de zaak een beetje beter aan te pakken. Hij begon er één te dresseren om zijn schoenen te poetsen. Toen gebeurde het dat zijn schoenen werden gebracht voordat ze waren gehaald; dat de smeer aan de binnenkant zat, omdat de buitenkant werd gepoetst. Die geest deed graag alles tegelijk. Toen de magiër zei dat dat niet in orde was, was de geest verdwenen, want daarmee was de totale capaciteit overschreden.

Deze magiër had vanaf dat ogenblik alleen maar ongeluk. Men zei dat het wraakzuchtige boze geesten waren, maar dat is natuurlijk een sprookje. Het was doodgewoon, omdat de man niet meer in staat was om te zien wat hij zelf kon doen.

Zo was hij voortdurend bezig met toverspreuken. Hij werd steeds opgewondener, maakte steeds weer verschillende fouten totdat hij tenslotte besloot om een vuurgeest op te roepen omdat het zo koud was in zijn werkkamer. Hij bezwoor toen een vuurspuwende draak en daaraan schijnt hij overleden te zijn.

Het verhaal is vrij gevarieerd door mij. Het is oorspronkelijk uit de 7e of 8e eeuw en komt uit de omgeving van Kent. Het is met enige variaties ook nog gebruikt door verschillende kritische schrijvers o.a. een bekende Fransman. U zult zeggen: Wat hebben wij aan zo'n verhaaltje. Maar dat is wat er vandaag de dag gebeurt.

Men denkt, als de ene spreuk niet voldoende is, dan moet er een volgende bij. Men gaat dus niet meer terug naar af. Men wil steeds verdergaan en begrijpt niet dat je daarmee een enorme hoop bagage moet meeslepen, die in feite nutteloos is.

Als je kijkt naar de manier waarop op het ogenblik in Rusland politiek wordt bedreven (u houdt mij ten goede dat ik dit als voorbeeld neem; het lijkt mij interessant) dan kun je wel zeggen: Breznjef is net het ziekenhuis uit. Dat wordt door velen betreurd die heel graag de kans zouden hebben om hem er weer in te slaan. Er is dus een machtsstrijd aan de gang.

Nu gaat het bij die machtsstrijd helemaal niet meer om de feitelijke mogelijkheden van de staat en de feitelijke behoeften van het volk. Het gaat hoofdzakelijk om verschillen van zuiver theoretische aard. Je zoudt zeggen een soort Hoekse en Kabeljauwse twisten. Maar dan wel uitgevoerd door de Jezuiten aan de ene kant en de Lutheranen aan de

andere kant. Deze godsdienstoorlog neemt steeds grotere omvang aan. Dat betekent, dat de beslissingen die worden genomen helemaal niets meer te maken hebben met de werkelijke feiten. Daardoor zijn er tegenwoordig grote productiemoeilijkheden vooral in het Oeral-gebied en zijn er tevens enorme verschuivingen in de toelevering van vraag en aanbod in de grote steden waardoor ook daar al moeilijkheden zijn ontstaan in de bevoorrading van de staatswinkels.

Als je dat allemaal bekijkt, dan zeg je: Waarom vechten die mensen eigenlijk over formules? Zij zouden zich veel beter kunnen bezighouden met de feiten. Maar heeft u ooit een tovenaar gezien die iets zelf deed, als hij dacht dat het met een bezwering ook kon? Dat is wat er op het ogenblik aan de hand is.

Overall zitten mensen elkaar te bezweren om toch vooral dit of dat te doen. U wordt bezworen om niet te roken. Aan de andere kant wordt u bezworen om meer accijnsen op te leveren. Dat moet u dan zeker in het gedistilleerd zoeken. Maar het enige gedistilleerd dat door sommigen nog wordt goed gekeurd is water en zelfs daar hebben ze enige twijfels over, want de kwaliteit van het water loopt sterk achteruit. Als deze waterkijkers dus komen met hun oproep aan u om gezond te blijven, dan zeggen ze dat u zo weinig moogt doen dat u daardoor ziek wordt. Een typisch voorbeeld:

Er zijn mensen die een zo gezonde voeding hebben uitgedokterd dat hun kinderen weer rachitis krijgen, omdat ze eenvoudig de nodige bouwstoffen niet meer binnen krijgen. U kunt dat dan overdrijving noemen. Neen, het is gewoon blindheid voor de feiten. Het is het hangen aan de formule.

Diezelfde formule hoor je, als men roept om ontwapening, als men roept voor of tegen atoomenergie. Men houdt zich niet bezig met de feiten. Helemaal niet. Men houdt zich bezig met mooie theorieën. Zo'n theorie wordt dan op een gegeven ogenblik door een aantal medicijnmannen uitgedanst binnen het een of ander ministerie, alleen noemen ze dat een vergadering, maar het is in feite een stoelendans. En als dat eenmaal is gebeurd, dan wordt verwacht dat de wereld daar precies op zal reageren. Dat gaat natuurlijk nooit.

Hetzelfde is het als mensen met elkaar trouwen. In het begin blijkt dat ze denken: als wij maar een goed bed hebben om te beginnen, dan komt de rest later wel. Maar na 3 weken zitten ze te hunkeren naar een televisie en vragen zij zich af waarom ze dat dure bed hebben gekocht. Een beetje overdreven misschien maar zo is het.

In de magie kennen we een aantal stelregels die we best eens zouden kunnen toepassen op al die benaderingen van het leven in de moderne tijd.

1. Elke bezwering is een groot risico. Daarom zul je alleen overgaan tot een grote bezwering of magische handeling, indien er geen andere mogelijkheden zijn.
2. Schep jezelf geen instrumenten en dienaars langs magische weg. De kans, dat zij je gaan domineren, is zo groot dat je vrijheid in gevaar komt op het ogenblik dat je dergelijke dingen tot stand brengt.
3. Deze regel zegt iets waaraan men wel eens voorbij gaat. Wie een demon oproept om het goede tot stand te brengen, vernietigt zichzelf en zijn doel. Denkt u maar aan de vele mensen die zeggen: Een beetje oorlog kan geen kwaad. Dat trekt de economie een beetje aan. Zij vergeten dat die oorlog hen en hun economie wel eens zou kunnen vernietigen.
4. Elke lijn moet ongebroken getrokken zijn. Een pentagram moet voorzien zijn van alle noodzakelijke tekens passend bij de bezwering.

De juiste lampen moeten zijn opgesteld en de juiste reukwerken moeten worden gebruikt. Maar - zo gaat het handboek verder - dit alles is nutteloos, indien de magiër zich niet heeft voorbereid.

Op het ogenblik heb je het idee dat een hele hoop mensen denken: als er maar voldoende dingen worden klaargezet in de juiste verhouding, dan gaat de rest vanzelf.

Er kan echter niets gebeuren, als er geen bezieling in zit. En omdat die magiërs dat vergeten, staan ze steeds sip te kijken. Dan kunnen ze wel zeggen dat iets toch moet gebeuren, maar zo'n gebeuren is ook iets wat snel voorbijgaat. Kijk maar naar Den Haag.

Den Haag heeft voor het Forumgebied in de loop der tijden tenminste 22 verschillende ontwerpen vervaardigd. Wat is het resultaat? Een woestenijs, waar nog steeds de projectondernemers en de gemeentemensen over vechten. Al deze mooie plannen halen niets uit. Je moet geen plan tekenen. Je moet kijken wat je nu kunt doen en uitgaande van hetgeen nu mogelijk is daar later iets bijvoegen. Of zoals het heet in sommige bezweringen:

Wij beginnen met de aanroeping. Wij roepen die krachten aan waarvan wij aannemen dat zij op dit moment bereikbaar en goedgunstig zijn. Daarna vervolgen wij de oproeping waarmee wij al deze krachten proberen samen te voegen om een hogere kracht binnen ons bereik te brengen. Pas daarna doen wij een beroep op het gezag en de kennis die wij bezitten. Krachtens deze bevelen wij deze hogere geesten de taken te volbrengen die wij hun opleggen en vragen alle anderen hen daarbij te steunen en gelijktijdig als het kan te controleren. Daarna wachten we af wat er gebeurt. Eerst nadat de gehele rite is voltrokken en het gewenste resultaat is verkregen, zullen wij dankend elk van de opgeroepen entiteiten vrij geven. Met andere woorden: Wij gaan terug naar af. En als we weer beginnen, dan beginnen wij helemaal opnieuw.

Kijk, daar hebben de moderne magiërs gewoon geen kaas van gegeten. Zij hebben allemaal het idee: als we eenmaal iets in werking zetten, kan het eindeloos doorgaan. Zij zien al datgene wat ze beginnen als een zichzelf continuerend perpetuum mobile. Dat kan niet. Alle plannen, alle ontwikkelingen moeten voortdurend in een vaste fase worden behandeld.

Nu moet u mij eens vertellen welke staatsman dat nog doet tegenwoordig. En wat dat betreft, welk ministerie of welke instantie is bereid om zijn eigen plannen steeds aan te passen aan de feiten. Men probeert juist de feiten aan de planning aan te passen en daarom gaat het steeds weer mis.

Er zijn op het ogenblik een hele hoop namaak-magiërs in omloop. Sommigen roepen uit, dat zij het precies weten. Zelfs Gijzen heeft weer eens de pers gehaald. Die man weet het ook precies. Hij weet b.v. dat het erg onchristelijk is om te gedogen dat een ander zijn eigen wegen gaat. Hij zegt: Je moet ze dwingen om in te gaan. Maar hij moet wel begrijpen, dat als je ze allemaal dwingt om in te gaan, je maar een rotzooitje binnen krijgt. Dat schijnt hij niet in te zien. Het is alsof men denkt: op het ogenblik, dat ik iets anders noem, is het anders. In het magische principe is dat volkomen juist.

Als u veel pech heeft in uw leven (ik kan mij dat voorstellen) en u zoudt uw roepnaam veranderen, b.v. u heet Kee en u noemt zich voortaan Karo, dan zal inderdaad de reacties van de buitenwereld op een andere basis verlopen. Maar dan moet u innerlijk ook nog evolueren, anders helpt het niet.

De namaak-magiërs denken: als je een belastingheffing geen belastingheffing noemt, dan hebben wij er iets anders van gemaakt en zullen

de mensen dat dus heel anders ervaren. Maar dat is niet waar. Het is en blijft wat het is: geld dat je moet betalen. Dat doet niemand graag vooral niet in Nederland. Dat doet men alleen, als men denkt dat er winst in zit of dat men er veel plezier van zal hebben. Wat voor plezier heb je van een solidariteitsheffing? De enigen die daarvan plezier hebben zijn degenen met wie je je niet eens solidair voelt.

Dus andere namen verzinnen voor iets, betekent niet dat de geaardheid verandert. Je kunt spreken over de noodzaak van een zaken-Kabinet, maar je kunt net zo goed zeggen dat het eigenlijk gaat om het afschaffen van elke invloed van de volkswil op het geheel van de ontwikkelingen. Daar komt het op neer. Men zegt het niet, men denkt: ik noem het maar anders, dus is het anders.

Als ik hier dus spreek over de mislukte magiërs van deze tijd, dan bedoel ik daarmee vooral de mensen die het verschil tussen feiten en woorden uit het oog hebben verloren. Die mensen, die denken dat zij met hun krijgsdansen in een Witte Huis of met hun wijsgerige als boeddha gegeven uitspraken ergens in Thailand daarmee de feiten veranderen. Ook dat is niet waar. Een werkelijke magiër weet:

1. Ik werk met datgene wat er is; niet met datgene wat er zou moeten zijn.
2. Ik moet uitgaan van de mogelijkheden die nu bestaan. Ik moet de krachten oproepen die harmonisch zijn met deze mogelijkheden.
3. Het is dwaasheid om een engel van de dag op te roepen, als ik in het nachtelijk uur magie bedrijf of omgekeerd. Ik moet zorgen dat alles tezamen past.

Dat heeft men in deze tijd, vrees ik, verleerd. En aangezien het hoofd van de cursus Denken is; wil ik wel constateren dat dit een zeer bedenkelijke ontwikkeling is.

U zult zeggen: Het is weer allemaal politiek. Wat moet je daarmee doen? Maar mijn beste mensen, daar wordt u toch door geleefd! Of denkt u werkelijk dat u zonder de politiek in precies dezelfde situatie zoudt zitten? Dan zou het weer anders zijn. Het kan niet, dat ben ik met u eens. Maar dan moet u het op zijn minst genomen beseffen. U moet beseffen dat theorieën heel vaak proberen de werkelijkheid te verkrachten. U kunt zeggen: Wat betekent het voor ons geestelijk? Dat zal ik er ook nog even bij doen.

Als je te maken hebt met de werkelijkheid (dus de feiten) en je erkent ze, dan leer je dingen beseffen, beleven en concluderen waar-toe je voordat je de feiten ontmoette geen mogelijkheden had. Anders gezegd: de ervaring is noodzakelijk om de bewustwording mogelijk te maken. Je kunt geen denkbeelden substitueren voor de feiten en de werkelijke beleving.

Als de hele wereld zo langzaam maar zeker begint te leven in allerlei illusies, in allerlei kreten zonder daarbij bewust de feiten te willen ondergaan, dan ontstaan er zodanige vervalsingen van ervaringen dat je daaraan later in de geest weinig of niets meer zult hebben. Dat betekent ook, dat iemand die zich bezighoudt met b.v. de politiek ook naar de feiten moet kijken. Hij kan dan bewuster worden. Maar als hij alleen kijkt naar zijn eigen doelstellingen, dan wordt hij geestelijk niets wijzer en vaak zal hij nog geneigd zijn om een deel van zijn eigen geestelijk bestaan een tijdlang te ontkennen. En dat betekent duisternis.

In de godsdienst is het precies hetzelfde. Een godsdienst is een innerlijke erkenning. Het is een soort filosofie, gebaseerd op een innerlijk weten. Dit moet geconfronteerd worden met de feiten; en belevend

vanuit de feiten moet je proberen de kracht te ontwikkelen die het geloof in je mogelijk maakt.

Als je dat doet, word je bewuster, word je rijker, kun je meer bevatten en omvatten en zul je in de geest in een grotere en betere wereld leven. Op het ogenblik echter dat je bezig blijft met de eisen van je geloof en de feiten probeert te ontkennen als ze daarmee in strijd zijn, dan verarm je geestelijk.

Het is heel goed om te filosoferen. Je moet echter altijd begrijpen dat de filosofie niet in de plaats van de werkelijkheid kan treden, maar dat ze alleen gehanteerd mag worden als een voorlopige verklaring voor de werkelijkheid. Maar wij hebben met de werkelijkheid te maken en de verklaring moet aan de werkelijkheid worden aangepast, niet de werkelijkheid aan de verklaring. Daarom heb ik dit gezegd.

Het is een geestelijke noodzaak voor iedereen om zich gewoon bij de laag bij de grondse feiten te houden en de innerlijke hoogwaardigheid en kracht toe te passen in overeenstemming met die lage erkenning.

Ik heb eens iemand meegemaakt die zei: Als we kijken naar de mens, dan zien we dat de sexuele drang eigenlijk datgene is wat hem in de grootste moeilijkheden brengt. Dat zou er niet meer moeten zijn. Waar denkt dat ei dan dat de mensen vandaan moeten komen?

Als je die drijfveren ontkent, ontken je dan niet iets wat eigenlijk de beweegkracht is in een groot gedeelte van een menselijk bestaan? Dat kun je gewoon niet doen. Maar je kunt wel zeggen: Ik erken deze dingen en voor zover het voor mij goed en noodzakelijk is, transformeer ik ze naar een ander niveau. Dat is denkbaar. Maar dan moeten ze, getransformeerd naar dat andere niveau nog wel degelijk een werking, een kracht, een feit betekenen in je eigen wereld, anders heeft het geen zin. Dat soort dingen had ik u willen zeggen.

Er zijn zoveel van die mislukte mensen tegenwoordig die zichzelf zien als grote wijzen, als magiërs, als de priesters misschien wel van een nieuwe mensheid en die niets anders doen dan de feiten ontkennen. Ik hoop, dat u daartoe niet zult gaan behoren. Want met uw welnemen, u kunt nu wel zeggen dat er geen verschil is tussen een kilo lood en een kilo dons, maar als u dat op uw tenen krijgt, dan denk ik toch dat u wel degelijk een verschil constateert.

Het is het feit dat het verschil duidelijk maakt dat althans theoretisch niet aanwezig is. Als u dat nu maar wilt toepassen in elke benadering van de werkelijkheid en vooral als u die mooie theorieën hoort van al die mensen die het zoveel beter weten, maar het ook niet voor elkaar krijgen, dan zult u een beroep kunnen doen op uw innerlijke waarheid, uw innerlijke kracht. Op grond daarvan kunt u dan werken met de feiten die er zijn, niet met de theorieën die men probeert in de plaats daarvan te stellen. Dat is dan volgens mij bewustwording.

Het is een methode waardoor je denken ongetwijfeld ook beter gericht en hanteerbaar wordt. En niet ten laatste lijkt het mij de enige methode waardoor je je innerlijke krachten en mogelijkheden werkelijk kunt ontplooiën in de feitelijke wereld waarin je toch moet bestaan.

WERKELIJKHEID

HOOFDSTUK VII.

SPIRAALWERKING IN DE TIJD.

Als wij ons bezighouden met de werkelijkheid, dan denken wij altijd: Ach, die dingen zijn allemaal een en hetzelfde. Wij leven volgens onze eigen regelmaat. Wij zoeken onze eigen wegen. Wij kijken terug naar de historie. Wij kijken misschien nog een keer vooruit naar de toekomst, maar alles zal geregeld gaan.

Dat geregeld gaan is natuurlijk ten dele waar, maar ook ten dele weer niet. Als je je namelijk de moeite getroost om te kijken naar het gebeuren in het verleden en naar het gebeuren in de toekomst, dan kom je tot de conclusie dat er perioden zijn van enorme historische versnelingen, er gebeurt ineens van alles tegelijk en daarnaast weer perioden van vertragingen waardoor alles schijnt terug te vallen tot een zeer gezapig tempo waarin niets schijnt te veranderen en datgene wat er gebeurt eigenlijk niet van groot belang is.

De mensen die in zo'n tijd leven kunnen dat zelf niet overzien. Als je b.v. tot de burgers uit 900 tot 1200 zoudt hebben gezegd dat zij zo belangrijk waren, dan hadden ze gezegd: Vraag dat maar aan de Here. Want zij zagen dat voor zichzelf niet zitten.

Als je tot de eerste christenen had gezegd dat zij tenslotte de hele Romeinse ordening zouden overnemen, dan hadden ze gezegd: Ach kom, dat gebeurt nooit.

Wat is er in 1500 eigenlijk niet allemaal gebeurd. Denk eens aan al die waarnemingen, al die ontdekkingen, alle technische vernieuwingen die er ook al in die tijd waren. Daarna loopt het weer uit op wat sociale omwentelingen tot ongeveer 1890 en dan begint het weer langzaam te versnellen. Als je een beetje begrip hebt voor dit eigenaardig afwijkende effect, dan kun je ook begrijpen waarom het in deze werkelijkheid zo erg moeilijk is de schijn te onderscheiden van de feiten. Want wij denken nu wel: deze tijd wordt steeds slechter, maar wordt ze slechter? Ja, vanuit ons standpunt, omdat we redelijk redeneren. Maar is dat reëel zo of is dat nu maar een veronderstelling.

Als je naar de feiten kijkt, dan zie je inderdaad een z.g. aflopende energiecurve. Die energiecurve loopt nu ongeveer 25 jaar waarvan 15 jaar met veranderende tendensen. Deze aflopende energie is maar een zeer korte fluctuatie, want we zien dat we in de laatste eeuw een voortdurend ritme hebben gehad van ongeveer 10 jaar. Tien jaar opgang, tien jaar neergang, conflict, tien jaar opgang, tien jaar neergang. Dat ritme blijft zich herhalen. Het lijkt erop dat we terecht zijn gekomen in een tempo waarin veranderingen soms onvoorstelbaar snel plaatsvinden,

maar het volgende ogenblik de zaak ineens stagneert.

Nu ben ik zo vrij te veronderstellen dat een dergelijke stagnatie en een dergelijke vooruitgang niet alleen maar iets te maken heeft met de aarde zelf; de aarde draait wel door. Ik geloof niet, dat de dagen nachtevening zoveel is veranderd in die paar duizend jaar. Maar als we gaan kijken naar de mensen, dan valt op dat de mensen qua mentaliteit een zeer sterke golfbeweging vertonen. En dat wordt interessant, want dan zitten we op dit ogenblik eigenlijk met de residuen van aflopende golven.

In een aflopende golf zien we dat allerlei kleine overwegingen het werkelijke belang en de werkelijke feiten overspoelen. We zien dat er een onbewust onbegrip is omdat men niet wil veranderen. Dat zien we niet alleen bij vakbonden en regeringen. Wij zien het net zo goed in de wetenschap die tegenwoordig ook enorm aan het tegensputteren is nu er langzamerhand nieuwe uitvindingen en ontdekkingen worden gedaan. Het is gewoon een kwestie van: men wil niet. Maar als we door dat dieptepunt heen zijn, als de mensen weer positief gaan denken en reageren, dan krijgen we juist het tegenovergestelde.

Er komt meer energie en daardoor worden alle overblijfselen van de laatste periode versneld verwerkt. Gelijkzeitig zien we dat de mensen weer veel helderder gaan denken, scherper gaan reageren en dat ze daardoor eigenlijk in een enorm tempo vernieuwingen tot stand brengen en tevens - dat is het wonderlijke hierbij - vaak bepaalde morele veranderingen ondergaan. Dit laatste moet ik nader uitleggen.

Moraal is iets dat niets te maken heeft met kosmische wetten, ook al denken de mensen dat wel. Moraal is namelijk een structuur opzet. Je hebt een maatschappij. De moraal in die maatschappij is tevens de maatstaf volgens welke de maatschappij zich kan handhaven. Elke verandering in moraliteit betekent dan ook een aantasting van de stabiliteit van de gemeenschap. Zo is moraal dus eigenlijk een kwestie van handhaven. Als dat niet meer te doen is, dan zien we dat men op een gegeven ogenblik alle normen loslaat. Men stelt geen nieuwe, maar laat gewoon alle normen los. Het resultaat is dan gewoonlijk een periode waarin niemand meer precies weet hoe hij eraan toe is.

U heeft nu een tijdje kunnen zien waartoe dat allemaal leidt. Als jouw club niet wint, sla je de scheidsrechter in elkaar. Dat idee. Dat heeft natuurlijk niets meer te maken met werkelijkheidsbesef. Het heeft niets meer te maken met de realiteit van sport of zelfs maar normaal sociaal gedrag.

Als nu dat denken weer opkomt, als men dus weer gaat grijpen naar nieuwe waarden, dan zal men die nieuwe waarden ook moeten gebruiken, dat is duidelijk. Dat een dergelijke omwenteling ontzettend snel kan gebeuren, kunt u zien aan het feit dat Pasteur gedurende 10 jaar werd bestreden met zijn bacterievrij maken van artsengereedschappen of instrumenten. Maar na die 10 jaar duurde het slechts 5 jaar voordat zijn maatregelen in Engeland en Frankrijk in alle ziekenhuizen althans enigszins waren ingevoerd, zeker t.a.v. operatiezalen.

Als je ziet hoe snel dat is gegaan, dan kun je je ook voorstellen dat het even snel kan gaan, als er maatschappelijk bepaalde dingen veranderen en als er geestelijk nieuwe factoren mede een rol gaan spelen.

Dan zeggen de mensen: Wij worden dan weer vroom. Nou, vergeet dat maar! Vroomheid is de uiterlijke saus waarmee de mensen de innerlijke onvolmaaktheid voortdurend proberen te overgieten. Maar je kunt gieten wat je wilt, onvolmaaktheid giet je niet weg. Je moet gewoon uitgaan van het standpunt: Ik heb te maken met werkelijke feiten. Ik heb te maken met werkelijke krachten. Daarnaast heb ik te maken met feiteninterpretatie en een oordeel over krachten dat niet inhaerent is aan de

kracht zelf. Dan heb ik hier al iets gezegd over die tijd.

U zit nu al een paar jaren in de dalspoorbaan. De zeer sociale Nederlandse gemeenschap zakt daar steeds verder onder door. Daardoor worden er steeds meer mensen kregel als ze horen dat er over solidariteit wordt gesproken. Iedereen is solidair zolang het niets kost. Maar sla dit nu eens om en zeg tegen jezelf: wat gebeurt er in wezen?

De mensen gaan anders denken. Wat is dat anders denken?

Nou, dit is erg interessant, want we zien dat tegenwoordig meer en meer opkomen. Wij hebben te maken met een vorm van denken waarbij men weer meer uitgaat van het standpunt dat iemand ook nog een beetje voor zichzelf moet zorgen. En dan kan iedereen wel uitorpen: Dat is toch eigenlijk niet verantwoord. Je moet toch iemand beschermen tegen toevalligheden die hem kunnen treffen. Dat is nu eenmaal zo. Een mens moet ook een beetje voor zichzelf kunnen zorgen.

Als dit nog een jaar aanhoudt (ik neem aan dat het nog wel 2 à 3 jaar aanhoudt voordat ze eruit zijn gekomen), dan is er net een zodanige ommekeer in denken ontstaan dat het daardoor weer noodzakelijk wordt de gemeenschap te zien als iets van jezelf en niet als iets waarvan je lid bent en de voordelen kunt genieten zonder dat je al te hoge contributie behoeft te betalen.

Een verandering van mentaliteit dus binnen 3 jaren van nu af. Het proces is al gaande, maar het duur nog 3 jaar voordat het zich heeft ontwikkeld. Dit zou impliceren dat mensen gaan zoeken naar nieuwe bronnen van kracht en leven, want ze moeten iets hebben om uit te putten. En als het niet meer uit de staatsruif gaat, dan moet het ergens anders vandaan komen. Dat geldt niet alleen ten aanzien van de financiën maar het geldt vooral ook ten aanzien van zaken als levensvreugde, verantwoordelijkheidsbegrip en al die soort zaken. Dan moeten we aannemen, dat door deze korte periode en de verandering van instelling de mensen zich veel meer moeten gaan richten op de werkelijke waarden van levenskracht.

Zeker, het betekent dat het huidige rationalisme en de huidige neiging tot organisatie en overorganisatie een beetje wordt afgezwakt. Maar meer levenskracht betekent meer daadkracht en ook meer vermogen tot inzien, tot begrijpen, tot ontwikkelen van kennis. Dat is nu iets wat men op dit moment erg hard nodig heeft.

Wat u namelijk op het ogenblik heeft, is een maatschappij die wordt beheerst door haar eigen middelen van bestaan en ontwikkeling.

Wij zouden ons kunnen voorstellen dat men zegt: Laten wij die computer nu maar helemaal alle beslissingen laten nemen. Dat is helemaal niet zo gek, want strategische computers staan er al overal, ook als u dat niet weet. Dus zoudt u nog veel meer worden beheerst door in feite niet-menselijke effecten en een absoluut niet-menselijke rede en logica.

Gelukkig gaat de mens veranderen. Hij zal daarom zijn eigen beslissingen willen nemen, zelfs als dit hem bepaalde inspanningen gaat kosten en moeilijkheden kan bezorgen. Er komt een toenemend individualisme niet in de negatieve zin van gemeenschapsverwerping, maar in de zin van persoonlijke beoordeling van plaats en mogelijkheid in de gemeenschap. Dan krijg je als gevolg daarvan toch weer enige terugval van de overorganisatie naar het particuliere initiatief.

U realiseert zich misschien niet dat de grootste ontdekkingen van de wetenschap waarmee men nu nog steeds bezig is niet in de grote laboratoria tot stand zijn gekomen. Ze zijn eigenlijk allemaal begonnen bij eenvoudige mensen; amateurs, wetenschapsmensen die vaak in hun vrije tijd, in ieder geval op eigen kosten, hebben onderzocht, hebben uitgevonden.

Een enkeling heeft het kunnen brengen tot het stichten van een uitvindingsfabriekje. Denk maar eens aan Thomas Alva Edison. (Alva vind ik

hier zeer toepasselijk al vroeg hij wel meer dan 10 %.) Deze man heeft er een kunstje van gemaakt om zoveel mogelijk te onderzoeken en uit te vinden. Dat is heel iets anders dan in opdracht uitvinden. Dit zou een goede slagzin zijn voor vele industrieën.

Aan de andere kant betekent het echter een enorme versnelling van ontwikkelingsmogelijkheid juist omdat nu niet meer alleen commerciële belangen bepalend zijn voor het gebied waarop men onderzoekt en de prestaties die men levert. Het is een verruiming van kennisgebied.

Als ik dan zo vrij mag zijn een kleine vergelijking te maken in tijd:

Ik ben ervan overtuigd dat de periode tussen 1985 en 1995 meer ontwikkelingen te zien zal geven dan de hele periode van 1960 tot 1985. Wat gebeurt er dus hier?

De tijd is een variabele. Er is geen rechtlijnigheid. Er is geen rationeel evolutionair proces. Misschien zou 't wel kunnen liggen aan de geaardheid van de tijd zelf. Daarvan heb ik ook nog een paar punten op mijn programma staan.

De tijd zal voor een mens schijnbaar gelijk blijven ook als voor alles in zijn omgeving die tijd vertraagt of versnelt. Zolang je niets hebt om daaraan een verandering af te meten, neem je aan dat het ritme gelijk blijft.

Ik stel nu, dat het tijdseffect zoals u dat als mens beleeft sterk wordt beïnvloed door bepaalde krachten (velden of invloeden) van buitenaf. Aangezien uw hele wereld gelijktijdig deel heeft aan dergelijke veranderingen, zal het u niet opvallen dat u het ene ogenblik veel sneller leeft dan het andere, maar feitelijk doet u het wel. Uw levensritme varieert ook.

Als we nu nog een stapje verder gaan, dan kunnen we ons voorstellen dat, wanneer de reactiesnelheid en denksnelheid van een mens veranderen, zijn prestatiemogelijkheid per tijdseenheid toeneemt. Dat is nu wat er feitelijk gebeurt. Omdat je dus daadkrachtiger ben maar gelijktijdig ook intelligenter, komt er een golf aanspoelen waarin alles zeg maar 10 % sneller verloopt. Maar die 10 % sneller betekent wel een aanmerkelijke verandering in het gehele proces waaraan de mensheid is onderworpen.

Wij hebben dat in de oudheid gezien. Wij hebben gezien hoe bepaalde beschavingen zijn doodgelopen op hun onvermogen om afstand te doen van hun trage tempo zodat er een te grote splitsing ontstond tussen het individu en de gemeenschap. Wij zien tevens dat er hele volken zijn geweest die lange tijd kans hebben gezien om die balans voortdurend te volgen.

Als ik denk aan de Atlantische periode en ik realiseer mij hoe ze daar zijn begonnen, de vissers en landbouwers. Stel u niets voor van een reuze beschaving in dat begin. Het waren mensen die eigenlijk niets wisten en die zich steeds hebben aangepast aan de varianten in besefte tijdswaarde. Daardoor kwamen ze tot een aantal opmerkelijke perioden waarin de gehele samenhang sterk veranderde.

Zeker, ze zijn hier en daar blijven steken. Zij hebben zich met hun gelijkhebberij eigenlijk op een gegeven ogenblik geworpen op zaken die ze niet konden beheersen. De eerste en de tweede ramp van Atlantis zijn daarvan indirect het gevolg. Maar in die tussentijd hebben ze toch maar geleerd om geweldige steden te bouwen. Ze hebben geleerd oceanen te overbruggen en hoe men allerlei producten kan gebruiken. Ik wil u eraan herinneren dat bepaalde zaken zoals o.a. het aurichalcum (?) niet meer door de moderne wetenschap gemaakt kunnen worden en dat men deze goud-koper legering harder dan staal in die tijd wel kende.

Ik wil erop wijzen dat men tegenwoordig heel veel moeite heeft met de bewerking van bepaalde materialen. Dat is een van de redenen dat u

zoveel met plastics doet; die kun je gieten, vormen. In die tijd was men zelfs in staat om basalt op een eenvoudige manier te vervormen. Men kende misschien gen liften, takels en lieren zoals u ze kent, maar men wist dan toch wel stenen te verplaatsen waarvan zelfs Blansjaar nu een beroerte zou krijgen.

Dus, laten we goed begrijpen, ze hebben een enorme vooruitgang gekend en telkenmale zijn ze weer blijven staan. En omdat het daar theocratisch van structuur was, omdat er een heel sterk priesterelement was met een enorme invloed, werd die terugval elke keer weer gebruikt om de mensen te binden aan één bepaald systeem van denken. Men heeft geprobeerd het hen onmogelijk te maken anders te leven en anders te denken dan de hogere standen toestonden. Resultaat: de terugval was steeds groter dan de vooruitgang. Want elke vooruitgang werd teruggedraaid totdat ze paste in de doeleinden van de heersende klasse.

Dat zou in deze tijd natuurlijk ook kunnen gebeuren. Er zijn heel veel landen waarin het zou kunnen plaatsvinden op het ogenblik. Het kan echter niet over de hele wereld geschieden, omdat er niet meer sprake is van één beperkte cultuurbasis. Vroeger waren er meer. Maar hoe groot waren de aantallen mensen in die volken? Het waren er maar een paar miljoen. Op het ogenblik heb je zo ontzettend veel mensen en zoveel verschillende beschavingskernen, verschillende beschavingsstructuren dat het niet meer mogelijk is om dat allemaal onder één noemer te brengen. Dat is niet mogelijk, zelfs niet door een belanghebbende klasse terug te schakelen.

Het is niet meer mogelijk voor een kerk om ze terug te brengen tot één dogmatisch geloof waar ze niet meer buiten kunnen en durven denken. Daar hebben we nu het belangrijke effect van de tijd. Het betekent dat de veranderingen, die in de komende tijd gaan optreden, veranderingen zullen zijn die in de wereld een groot aantal verschillen tot stand brengen.

Ik zie enorme verschillen in wetenschappelijke ontwikkelingen plotseling optreden tussen verschillende gebieden die op dit moment schijnbaar gelijkwaardig zijn

Ik zie, dat op godsdienstig gebied de meest eigenaardige verschuivingen plaatsvinden. Ik neem zelfs aan, dat er een nieuwe christelijke gemeenschap zal ontstaan die werkelijk terug wil naar de leer van Christus en niet meer naar datgene wat het Concilium van Nicea in 325 heeft besloten.

Ik zie een samentrekken van begrippen waarmee men niet zozeer meer een verschil maakt tussen dit is de Boeddha en dit is Jezus, maar dat men gewoon zegt: Dit is de leer, de weg die wij proberen te gaan.

Ik zie een geestelijke vooruitgang, maar gelijktijdig vanuit het huidige standpunt beschouwd een geestelijke anarchie. Men wil zich niet meer binden. Ik voorzie een enorme versnelling hiervan. Toch moet u niet denken dat het allemaal moeiteloos verloopt.

Wij kennen allemaal die historische perioden en daarin de grote opstanden. De ene keer worden de Katharen verjaagd, de volgende keer wordt de koning het land uitgejaagd om maar de Franse historie te citeren. Het is een kwestie van een volk in opstand. Ook dat moet u begrijpen.

De massa heeft een gemeenschappelijk bewustzijn. In een normale tijdsgang, zelfs in een teruglopende tijdsgang, is die massa in feite dooel; d.w.z. ze heeft één gemeenschappelijk denken, één gemeenschappelijk vertrouwen, ze zit voor een groot gedeelte in regeltjes ingepakt. Komt er nu een periode waarin dat niet zo het geval is, dan zien we dat die menigte loslaat, maar ze zoekt nog steeds naar regeltjes.

De regels die ze zoekt, dat moet u ook begrijpen, behoeven niet bepaald geestelijke of zuiver materieel of sociaal te zijn. Het kan alles zijn. Het kan uiteen lopen van een wanhoopsopstand van boeren (de Bundschuh indertijd) tot de grote revolutie van Frankrijk, waar iedereen zo

over opschept, ofschoon het ook niet veel waard was. Daarnaast kunnen we denken aan een vrijheidsoorlog, zoals na de Boston-teaparty in de Ver. Staten is uitgebroken. Altijd weer is de omwenteling een ontstaan van besef in de menigte waardoor ze hetgeen haar wordt opgelegd onaanvaardbaar vindt. Als dat geestelijk is, dan is er altijd wel een Luther om zijn artikelen ergens op een kerkdeur te spijkeren. Is het een kwestie van materiële belangen, dan is er altijd wel iemand die aanklager wil spelen en desnoods ergens de werven wil opgaan om de revolutie te prediken.

U zult zeggen: Wat hebben wij daar nu geestelijk aan? Wel, het is erg belangrijk, omdat de doorsnee-mens niet beseft hoezeer deze vertragingen en versnellingen eigenlijk zijn ingebouwd - mentaal en geestelijk - in het gehele stoffelijke gebeuren. Hij kan meestal niet overzien wat er zich in hemzelf afspeelt. Wat zich in uzelf afspeelt, is altijd weer het geestelijk resoneren met een waarde die nog veel sneller gaat dan de tijd. Een waarde, die eigenlijk de levenskracht zelf mede bevat of als u het zo wilt uitdrukken: een goddelijk ritme. Dit is het werkelijke ritme dat alles domineert.

Wanneer dan een zon ruimtelijk in een andere verhouding komt waardoor het tijdsbesef voor het gehele zonnestelsel verandert, dan maakt dat weinig uit. Zolang het geestelijk tempo gelijk blijft, zal het handelingstempo misschien niet versnellen of vertragen, maar het geestelijk tempo (het denktempo zelf) blijft practisch precies gelijk. Maar stel u nu voor dat het geestelijk tempo (het levenskrachttempo) zich gaat versnellen, dan kunt u zelfs in een periode waarin de menselijke tijd a.h.w. vertraagt een versnelling van reactie krijgen. Dat is ook een verandering van besef.

Om deze inleiding af te sluiten, moet ik op een paar heel eigenaardige verschijnselen van de laatste tijd wijzen.

Het aantal paranormale belevingen is bijna duizendvoudig toegenomen. Vlagen van helderziendheid, en helderhorendheid komen steeds meer voor. Geestelijke benaderingen, eigenaardige effecten, uittredingen, ze beginnen allemaal steeds meer zich te openbaren en om zich heen te grijpen. Als je daar rekening mee houdt, dan ziet het ernaar uit dat de levenskracht en de geestelijke kracht, die op het ogenblik al proberen de zaak in beweging te krijgen, hebben gegrepen naar wat men paranormale eigenschappen of occulte zaken noemt. Op grond daarvan moet men aannemen dat de eerste en belangrijkste ontwikkelingen en ontdekkingen van geestelijke, van psychische aard zullen zijn. Dat zou wel eens kunnen inhouden dat er een totale verandering komt in de benadering van het leven.

Ik ben ervan overtuigd dat wij op het ogenblik een zeer positieve fase doorlopen en niet een negatieve, zoals menigeen denkt. Zeker, de vertraging heeft haar effect gehad. Er is een economische crisis die geboren is uit dezelfde hebzucht waaruit eens de welvaart werd geboren. Maar achter de crisis zit nu de noodzaak om je te oriënteren, om weer zelf te denken, om zelf een oordeel te vormen over wat je bent, kunt en niet kunt.

Er zit in diezelfde tendens de geestelijke kracht die steeds meer mensen gevoelig maakt voor invloeden die tot voor kort alleen van de duivel konden komen of helemaal niet bestonden. De menselijke redelijkheid wordt aangevuld met nieuwe gegevens. De nadruk valt meer en meer op de geestelijke kwaliteiten van de mens. Dat kun je in deze dagen constateren ook als de eerste uitingen misschien een beetje twijfelachtig zijn en lijken op krankzinnige vormen van sectarisme en bijgeloof. Maar de verschijnselen zijn er.

Dan moet volgens mij worden aangenomen dat wij ons niet slechts bevinden in een tijd waarin een nieuwe versnelling gaat plaatsvinden, waarin nieuwe levenskracht naar de aarde gaat toevloeien, waarin de mensen weer sneller, concreter, daadwerkelijker zullen gaan denken en een beetje uit de waanwereld stappen. Maar dat we gelijktijdig te maken krijgen met een grote geestelijke ontwikkeling in de mensen. Die zal tot gevolg hebben dat de waardering voor de materie in de menselijke maatschappij een aanmerkelijke ommekeer in betrekkelijk korte tijd zal doormaken.

Het is een beetje goedkoop om nu weer over Aquarius te spreken, toch zit het erin. Zeker, Aquarius is maar een aanduiding. Maar als u gaat beseffen dat u het zelf moet doen. Als u beseft dat er in u mogelijkheden zijn waardoor u het beter kunt doen, als u in uzelf een zekere zinrijkheid, een zekere vreugde of een zeker geluk gaat vinden dat u buiten u niet meer kunt vinden en ontdekt dat er bovendien symbolische invloeden en harmonische invloed bestaan die niet door uiterlijkheden alleen bepaald kunnen worden, zult u dan uw benadering van sociale opzet en economische verhouding niet veranderen?

Nu lijkt het ondenkbaar dat op korte termijn de systemen van deze wereld veranderen. Maar ik zeg u: Juist door die eigenaardige fluctuatie van de tijd, door de versnelling die u nu weer tegemoet gaat, door de versterking van mogelijkheden plus de nadruk die reeds nu ligt op geestelijke ontwikkeling en mogelijkheden, zult u veranderingen zien ontstaan op deze wereld van een zodanige omvang, dat ze zelfs nu bijna niet denkbaar zijn.

Met dit onderwerp heb ik u niet alleen willen wijzen op bepaalde aspecten die er bestaan van de tijd, van de eeuwigheid en al die dingen meer. Ik wilde u ook duidelijk maken, dat je op het ogenblik niet kunt kijken naar de uiterlijkheden en daarover een concreet oordeel vormen. De werkelijk belangrijke processen spelen zich nu nog sub rosa af. Niet alleen achter de schermen, maar werkelijk diep in het innerlijk van de mensen.

Zeer grote veranderingen op zeer korte termijn zijn dankbaar. Dat betekent, dat je niet moet kijken naar de uiterlijkheden en je daardoor laten beïnvloeden, maar dat je moet zoeken naar het enige dat je dan nog in jezelf hebt: het innerlijk weten. Dit putten misschien zelfs uit een gemeenschappelijk bovenbewustzijn waardoor je in staat zult zijn, ongeacht de schijnbare vertragingen en tegenslagen van deze tijd, innerlijk de krachten te ontvangen, jezelf a.h.w. op te laden, zodat je steeds sneller, zuiverder en juister kunt denken en reageren.

Alleen op die manier maak je een optimaal gebruik van je bewustwordingsmogelijkheid op aarde en alleen op deze wijze ook zul je werkelijk positief kunnen bijdragen tot een verdergaande ontwikkeling van de mensheid als geheel en een ontwaken van een groot gedeelte van de mensheid voor een nieuwe en meer geestelijke wereld.

NOOT.

Mogelijkheden voor de wetenschap in deze periode van versnelling.

De huidige wetenschap is zeer rationeel ingesteld. Zij gaan ervan uit dat iets pas bestaat, indien men kan bewijzen dat, hoe en waarom het bestaat. Dat wil zeggen, dat de wetenschap zich niet voldoende realiseert hoe groot het aandeel is van haar stellingen die helemaal niet bewijsbaar zijn, die niets anders zijn dan werkhypothesen die men langza-

merhand als een zekerheid heeft geaccepteerd.

Denk maar aan de wetten van Einstein, de afleidingen daaruit. De wetenschap probeert nog steeds terug te gaan naar het systeem, naar de bewijsbaarheid, naar het gezag van wat men de concrete kennis noemt. De uitschakeling van de innerlijke kennis waar het maar even mogelijk is en waar ze dan toch wordt gebruikt, moet alleen in verschijning treden binnen het erkende kader en systeem van hetgeen men wetenschap noemt.

Stel u nu voor dat dat laatste begint te verbleken, dat steeds meer mensen zeggen: Het gaat mij niet om de verklaring, het gaat mij om het fenomeen. Daar waar ik het verschijnsel erken en in het verschijnsel een zekere wetmatigheid heb ontdekt, zal ik zonder verdere theorie werken met het verschijnsel totdat mij duidelijk wordt wat mogelijk de basis daarvan kan zijn. Dan zijn we op een heel ander terrein terecht gekomen. Aan de ene kant gaat de wetenschap dan veel meer proefondervindelijk te werk dan voorheen zeker in deze dagen, want dat is driekwart theorie.

Gelijktijdig zal ze afstand willen doen van vele beredenerings-systemen die op dit moment een apart aantal wetenschapsvormen schijnen te zijn geworden waarbij het gaat om redeneringen die niets of zeer weinig met feiten te maken hebben. Op grond daarvan moeten wij veronderstellen, dat de verrijking van de wetenschap uit vele daadwerkelijke mogelijkheden een aantasting zal betekenen van het gezag van vele theoretici, totdat de theorie in feite wordt teruggebracht tot datgene wat ze behoort te zijn: een soort karthotheek die je kunt raadplegen om te zien in welke orde van grootte datgene waarmee je werkt eventueel zou kunnen vallen. Een indeling en niet meer een uitgangspunt.

--:--

GELOOF EN FEITEN.

Geloof is iets wat nogal eens domineert in deze wereld. Er zijn mensen die geloven dat Ome Joop (Den Uyl) het precies weet. Anderen denken dat Dries (Van Agt) het weet, terwijl er ook nog weer zijn die denken dat Hans (Wiegel) toch beter is en voordeliger.

Als je dat bekijkt, is dat eigenlijk net zoiets als het geloof in God zoals sommige mensen dat hebben. Het geloof in maatschappelijke noodzaken. Het geloof in economisch onontkoombare ontwikkelingen. Geloof is iets wat zich met de feiten over het algemeen maar zeer beperkt bezighoudt.

Ik zou nu willen proberen om een aantal feiten en veronderstellingen naast elkaar te zetten.

In de eerste plaats gaat het de wereld op het ogenblik slecht, want de huidige economie vertoont een teruglopende tendens, terwijl de grondstoffenprijzen voortduren stijgen. Dat is de stelling. Het lijkt waar te zijn. In feite moeten wij het echter als volgt stellen:

Er zijn steeds meer mensen die behoefte hebben aan de producten die in de verschillende landen worden voortgebracht. Dit betekent, dat steeds meer mensen meer geld nodig hebben om meer te kunnen kopen. Aangezien het geld om meer te kunnen kopen ten dele ook moet komen uit de bestaande winsten en de prijsvormingen zoals die normaal bestonden,

is er een crisis ontstaan omdat er nog geen evenwicht was tussen de reële waarde der dingen en de eis van beloning die wordt gesteld.

We hebben nog meer. Men zegt, dat God in de hemel zit en ons gadeslaat. Men zegt verder, dat Hij ons zal straffen voor al het kwade dat wij doen en ons zal belonen voor al datgene wat wij op aarde niet hebben gekregen. Dit is zo'n intens geloof, dat een hoop mensen bereid zijn om in ellende te leven alleen maar om het later beter te krijgen. Wat zijn de feiten?

Indien God in zijn hemel zit en ons in het oog houdt, dan moeten wij het binnenkort zonder God stellen, want als Hij naar dit zootje kijkt, dan lacht Hij zich dood. Zeker als Hij zo menselijk is als Hij wordt voorgesteld.

In de tweede plaats: de dingen die God zal bestraffen zijn heel vaak de dingen welke degenen die ze verkondigen niet passen. Het zijn echter ook zaken die inhaerent zijn aan het wezen van de schepping en van de mens. Een rechtvaardige of liefdevolle God zal niet bestraffen wat hij zelf als beginkapitaal aan de mens heeft meegegeven.

In de derde plaats: als je op aarde tekortkomt en je bent er zelf verantwoordelijk voor, dan heb je dat zelf zo gewild en is het niet redelijk om te verwachten dat iemand je daarvoor beloont. Alleen als je alles hebt gedaan om het te krijgen en je kreeg het niet, kan ik mij voorstellen dat een liefdevolle vader zegt: Nu ja, hier heb je van mij een snoepje, dan hoef je niet meer te huilen.

Een andere stelling: De arbeiders dezer wereld zijn solidair. Een zeer opvallende stelling gezien het feit, dat hun solidariteit over het algemeen niet verder gaat dan de bereidheid samen te staken als de bond de kosten draagt.

Dan hoor ik zeggen, dat de mensen natuurlijk voor elkaar opkomen. De praktijk wijst uit dat het tegendeel eerder het geval is. Men komt voor een ieder op zolang hij ver genoeg weg is.

Men vindt dat alles voor iedereen in orde gemaakt moet worden natuurlijk. Maar iemand, die in de eigen buurt een afwijkend gedrag toont (of hij nu homo is of een andere huidskleur heeft), die moet liever weggaan, al is het alleen maar omdat hij de waarde van de leefgemeenschap doet dalen.

De feiten zijn, dat solidariteit een leuze is. Daar waar solidariteit in de plaats wordt gesteld van christelijke naastenliefde heeft men in feite een uiterlijke discipline in de plaats willen stellen van een innerlijk besef. Maar waar innerlijk besef is, is solidariteit als zodanig niet meer nodig. Zij ontstaat dan spontaan op die ogenblikken dat ze noodzakelijk is. Dientengevolge is alle praten over 'makers sluit de rijen' niets anders dan prietpraat waarmee men de mensen wil verhullen dat zij eigenlijk niet alleen anderen maar ook zichzelf bestrijden. Wie het er niet mee eens is, mag het zeggen.

Dan hoor ik tegenwoordig ontzettend veel over het einde van de wereld. Dat vind ik ook een heerlijk onderwerp. Elke keer als mensen niet meer weten hoe ze verder moeten gaan, dreigen ze met een wereldoorlog of met het einde van de wereld. Soms met allebei tegelijk en dan mag u zelf kiezen.

Als je die mensen hoort, dan is dit onvermijdelijk. Ze hebben het gelezen bij profeten. Helderzienden hebben het gezegd. Het vloeit voort uit de gehele ecologische omwenteling van de laatste tijd, uit de verarming van de aarde en de toename van het bevolkingsaantal. De praktijk ligt een beetje anders.

In de eerste plaats: het einde van de wereld is heel vaak verkondigd; tot nu toe is het nooit gebeurd. De kans dat nu een profeet gelijk

krijgt is dus betrekkelijk klein.

In de tweede plaats: Degenen die dergelijke dingen verkondigen, sluiten heel vaak zichzelf direct of indirect uit van deze ondergang. Dit bewijst, dat ze liever de wereld zien ondergaan om meer zichzelf te zijn en in hun eigenwaarde te worden bevestigd. Geen reëel overtuigend aanbod, meen ik.

In de derde plaats de situatie van de oorlog. Een oorlog wordt doorgaans veroorzaakt daar waar de staatslieden de macht willen behouden en gelijktijdig intern niet meer in staat zijn hun normale geloofwaardigheid te behouden. Er is dan een vijand van buitenaf nodig.

Alles bij elkaar genomen, al deze onheilsprofeten en onheilsvoorspellingen hebben niets te maken met feiten. Zelfs niet als ze op ecologische verstoringen en andere zaken zijn gebaseerd. Het zijn feitelijk zinloze argumenten die worden aangevoerd om een eigen gelijk aan te tonen en door de angst, die men wekt anderen ertoe te brengen dit gelijk toe te geven.

Dan kunnen we nog spreken over de bevolkingsaanwas op de wereld die - zo men zegt - oneindig verder gaat. Toen wij een aantal jaren geleden hebben gezegd dat het bevolkingsoverschot aanmerkelijk zou dalen binnen 10 jaar, hebben ze gelachen. Op het ogenblik is het al zover dat binnen afzienbare tijd moet worden gerekend met een reële daling van het bevolkingsaantal. Niet alleen in een land als Nederland, maar in praktisch alle hoog-geïndustrialiseerde gebieden. Gelijktijdig blijkt, dat het sterftecijfer voor jeugdigen in die delen van de wereld waar men zeer kinderrijk is nog steeds oploopt en dat de kinderrijkdom op zichzelf het middel is waardoor dan ook deze sterfte wordt bevorderd, namelijk het doen ontstaan van grotere armoede en minder mogelijkheden. Ik ben er dus van overtuigd dat ook dit argument niet juist is.

Ik heb hier nu een drietal punten gegeven. Ik kan er nog wel meer geven. Laten wij ons eens afvragen, of het geloof van de mensen eigenlijk niet een poging is om aan de werkelijkheid te ontkomen. Ik heb het gevoel, dat dat maar al te vaak het geval is. Zeker, er is een geestelijke werkelijkheid. Er zijn dingen die je niet kunt zien, maar je kunt deze zaken dan ook niet zodanig kennen en omschrijven dat je op grond daarvan regels en verwachtingen kunt opstellen ten aanzien van je eigen wereld.

Er zijn zoveel verschillende invloeden werkzaam die je zoudt kunnen ontleden als feiten (de eerste spreker heeft er een aantal van opgesomd) dat het niet redelijk is deze zaken eenvoudig weg te vagen en daarvoor in de plaats een hypothetisch ingrijpen van een onbekende grootheid te stellen. Indien dit het geval zou zijn, zou ik zeggen: Ten aanzien van de historie is hij tenminste een man van de klok. Je kunt er de klok op gelijk zetten wanneer hij weer voorbijkomt en even ingrijpt. Dat lijkt mij nu een beetje zonderling, want ik geloof niet in een God die voortdurend heen en weer pendelt en in het voorbijgaan even de aarde beroert. Dat zou maar een beroerde God zijn, vind ik.

U kunt zich nu afvragen: Wat kun je voor positieve dingen zeggen? Ik geloof, dat positief is een geloof dat zichzelf bewust blijft van zijn onbewezenheid en onbewijsbaarheid.

Ik ben niet tegen het geloof per se. Integendeel ik vind een geloof iets wat elke mens ergens nodig heeft. Als je helemaal niets hebt waarin je durft vertrouwen, waarin je jezelf durft zien en geven, dan blijft er niet veel over. Maar als je de scheiding blijft maken tussen de werkelijkheid en datgene waarin je geloof, dan zul je eerst de feiten registreren en dan kijken op welke manier je volgens je innerlijk weten daarop moet

reageren. Je zult het niet omdraaien en proberen alle feiten eerst aan je geloof aan te passen om dan vervolgens verwachtingen op te stellen die niet kunnen uitkomen. Neen, de hele wereld is met het geloof en met de feiten wel erg in de war.

Voor mij in de geest is het natuurlijk gemakkelijker om die dingen te overzien en uit de aard der zaak ook anders te bekijken dan de meeste mensen doen. Als ik kijk naar het innerlijke bewustzijn van de mensen in deze tijd, dan blijkt dat zeer vele van hen in feite een groei vertonen, maar dat ze dermate bang zijn voor de verschijnselen van die groei, dat ze proberen deze te onderdrukken. Ik kan mij voorstellen dat iemand zegt: Voor mij hoeft het niet helderziendheid, helderhorendheid of iets dergelijks. Want dat is, zeker zoals je nu leeft en denkt, alleen maar lastig. Maar als er mensen zijn die hele boetstunden beginnen, die op hun knieën liggen te bidden alleen maar omdat ze denken dan door de duivel te worden benaderd, dan heb ik daar toch wel een beetje medelijden mee.

Dan vraag ik mij af wat de duivel eigenlijk voor hen is. En dan blijkt, dat de duivel alles is waarmee ze geen raad weten.

Ik zie in de wereld geestelijk zelfs vooruitgang, maar daarnaast zie ik ook grote veranderingen in denken. Mensen die eens dachten vanuit de orde, denken nu naar zij menen vanuit wanorde. Maar dat is niet waar, want hun wanorde is eigenlijk alleen maar een poging om de orde te herleiden tot datgene wat ze werkelijk is: een vorm van samenwerking en niet meer een gezag; iets waaraan je slaafs onderworpen moet zijn.

Ach, ik zie zoveel van die dingen die ik vanuit mijn standpunt kan billijken. Ik ben werkelijk geroerd, als ik zie dat er christenen zijn die op een gegeven ogenblik zeggen: Paus, al ga je boven op de St. Pieter zitten, ik doe eerst wat ik volgens mijn geloof moet doen en dan zal ik wel eens zien of dat ook theologisch is recht te trekken. Trouwens, theologie is wat dat betreft net als geld. U weet wel, geld dat stom is enz.

De situatie, zoals ik die op het ogenblik beschouw, is voor mij ook heel aardig. Nu weet ik wel, het bestaan van kosmische krachten is niet aangetoond. Dat zal waarschijnlijk over een jaar of 15 wel enigszins aantoonbaar zijn, maar daar heeft u vandaag de dag niets aan.

De kosmische invloeden die de aarde beroeren worden door ons dan, omdat je nu eenmaal een systeem moet hanteren, in verschillende kleuren uitgedrukt. Als ik zeg, dat er op dit moment een heel sterke rood-invloed is (d.w.z. dat drift, driftleven en onbeheerstheid vaak een hoofdrol spelen, maar dat daarnaast moed meer dan normaal voorkomt), dan zullen velen van u op grond van de genoemde verschijnselen aannemen dat die rood-invloed bestaat.

Zeg ik u nu dat er een wit-invloed op komst is die zeer sterke veranderingen gaat brengen in denkwijzen en processen waardoor inderdaad een aantal mensen van de vlakte verdwijnen die op het ogenblik nog alles te zeggen hebben en anderen die naar de macht willen grijpen plotseling vallen en er toch weer iets of iemand komt die de zaak kan voortzetten, dan zegt u: Dat kun je nu wel vertellen

Natuurlijk, ik kan het u vertellen. Deze wit-invloed is niet meer zo ver af. In mei of in juni geloof ik wel dat we daarvan het een en ander zullen zien. Het is bovendien een heel mooie invloed vanuit mijn standpunt gezien, omdat ze zowel een materieel kosmische waarde bevat als ook een geestelijke waarde. Dat zeg ik weer van mijn standpunt. Dit is iets wat voor u geloof is. Maar als dat wat ik heb gezegd uitkomt, dan is daarmee niet de juistheid van het geloof bewezen, maar wel dat de conclusies die ik eraan verbind kennelijk met de feiten in verband staan en dat lijkt mij heel belangrijk.

Alle ontwikkelingen van de hele wereld, van alle mensen en van alle geestelijke sferen kunnen wij zo mooi voorstellen als we willen, maar al-

leen op het ogenblik dat er een samenhang blijkt te zijn met de feiten is er reden om ermee door te gaan.

Magie is een heel mooi iets. Denk maar eens aan de Wicca (heksen-groepen) en de rest. Schitterende theorieën! Fantastisch! De natuurgods-diensten in alle finesses uitgelegd. Maar om eerlijk te zijn, ik vind dat je aan die uitleg niets hebt. Eén bezem die vanzelf veegt of vliegt, overtuigt mij veel meer dan 25 rituele plechtigheden en honderd lezingen over de reden waarom dat zo is. Ik vind, dat de mens eigenlijk ook zo moet denken.

Wij worden geconfronteerd met heel veel zaken van geloof. Of dit nu economie, politiek, geloof, magie of wat anders is, het zijn toch de resultaten die tellen. Al datgene wat geen resultaten geeft of voor ons geen directe resultaten geeft, moeten wij toch vrijblijvend aanvaarden. Het is mogelijk, maar het kan ook anders zijn.

Als u zegt: Wij gaan naar de Orde en die brengt ons de onomstote-lijke waarheid, dan bent u een dwaas. Want dan gelooft u wel, maar u vraagt zich niet af wat de feiten zijn. Op het ogenblik dat u kunt zeg-gen: Wat de Orde doet, heeft direct of indirect voor mij of voor mijn leven betekenis, dan kunt u zien wat die betekenis is. Is die beteke-nis goed, dan heeft u daardoor uw geloof ten dele gerechtvaardigd, maar niet uw onbepert en onnadenkend als juist aanvaarden van alles wat de Orde zegt.

Ik weet wel, het zijn diengen die ze niet graag horen. Het is ook zo, in elk geloof mag je kankeren tegen elk ander geloof zolang je je-zelf maar ongemoeid laat. Dat is natuurlijk onzin.

Wij leven in een wereld -- of het een geestelijke is of een stoffe-lijke -- waarin de feiten het belangrijkste zijn. Niet datgene wat wij denken dat zal gebeuren of de verklaring die we geven voor het gebeuren is be-langrijk, maar het gebeuren zelf voor zover dat direct voor ons kenbaar is. Als wij van die kenbaarheid durven uitgaan, zullen wij heel vaak onze denkbeelden moeten herzien. Maar het is beter onze denkbeelden te her-zien totdat ons geloof en de feiten zo één zijn dat het niet meer moge-lijk is om iets te geloven dat ook niet in de feiten wordt bevestigd, dan dat we in een geloof opstijgen tot de allerhoogste hemel, terwijl wij in de praktijk op ons achterwerk ergens in de modder terecht komen. Misschien vindt u dit een wat onaangenaam betoog. Ik kan mij dat best voorstellen.

Feiten zijn er echter genoeg. De feiten van uw land b.v. op dit ogenblik. Iedereen weet dat men anders moet gaan handelen en leven. Iedereen is bereid een ander een groot gedeelte van die last te laten dragen. Niemand is bereid om zelf de consequenties van een noodzake-lijke beslissing te aanvaarden. Maar als men die consequenties niet wil en durft aanvaarden, als men niet bereid is af te stappen van zijn ge-loof en zijn liefhebberijen, dan is de consequentie: dat hetgeen wordt verteld om dergelijke mensen aan de macht te brengen en aan de macht te houden op zichzelf niet veel meer waard^{is} dan het eerste het beste sprookje van Moeder de Gans. Als u dan een ganzenfarm wilt beginnen, het Binnenhof staat voor u open. Dat zijn dus de feiten.

Wij horen aan alle kanten het bedrijfsleven roepen dat het zo niet verder kan gaan. Maar het bedrijfsleven zelf heeft en door zijn eigen laksheid en door zijn ambtelijk denken en door zijn toegeeflijkheid om de zaak maar storingvrij te laten verlopen zelf de situatie geschapen waar-in het nu verkeert. Dat zijn feiten.

Je kunt niet zeggen dat de vakbonden het hebben gedaan of dat de arbeiders het hebben gedaan. Het zijn de ondernemers zelf die de situa-tie hebben gecreëerd. Wanneer ze nu daarmee moeten afrekenen, kunnen

ze dat niet doen door de verantwoordelijkheid aan een ander toe te kennen. Dan zullen ze vanuit zichzelf en volgens hun eigen mogelijkheden en middelen zo te werk moeten gaan dat verliezen worden gedeeld, maar ook dat winsten een ieder ten goede komen. En of ze dat nu leuk vinden of niet, ze hebben het zelf veroorzaakt.

Wat het geloof betreft, ik heb u daar al veel over gezegd. Denkt u werkelijk dat het veel uitmaakt of de kerk leeg blijft of vol loopt? Als God alleen in een kerk te vinden is, dan is Hij geen God. Als God overal te vinden is, dan heeft u geen kerk nodig. Zij die klagen over het leeg blijven van de kerk ontkennen de werking van de God waarin ze geloven. Want zij menen, dat dat alleen volgens hun formule en in hun besloten gemeenschap zinvol is. Maar dan stel ik daar tegenover, dat de mensen die werkelijk zoeken naar geestelijke waarden in deze tijd veel talrijker worden al komen ze dan niet vaak in de kerk.

Ik stel daar tegenover dat steeds meer mensen zich gaan bezighouden met praktische zaken. Oefeningen om hun eigen geest te ontwikkelen, oefeningen om hun eigen lichaam te leren beheersen, pogingen om inzicht te krijgen in het gehele kosmische gebeuren zowel als in de eigen wereld.

Dan zeg ik u: Er is op dit moment meer werkelijk geloof dan lange tijd het geval is geweest. Dat de kerken leeg blijven is alleen maar het resultaat van een geloof dat zich heeft ontwikkeld tot een theoretiserende ambtenarij waarin de innerlijke mens niet meer aan het woord kan komen. Zo zie ik de feiten. U hoeft het niet met mij eens te zijn, maar het is misschien wel de moeite waard om er eens over na te denken.

En als we nu toch bezig zijn, is het ook wel de moeite waard om na te denken over de vraag, of al datgene wat er vandaag de dag gebeurt anders kan gaan, indien wij bereid zijn om eindelijk ook eens een stukje verantwoordelijkheid op ons te nemen, om zelf ook eens direct en bewust mee te werken. En dan moeten wij het niet houden op één liefhebberijtje alleen. Dan moeten wij het werkelijk houden op datgene wat wij in de gehele maatschappij zien en de noodzaken en behoeften die wij van de gehele gemeenschap kunnen kennen te toetsen aan de feiten.

Vrienden, dat is het zo ongeveer. Het lijkt mij niet redelijk om er langer over door te zeuren. Maar als de eerste spreker vanavond u heeft willen invoeren in de eigenaardige uitdijing en inkrimping van de psychische tijd, dan mag ik toch wel zeggen, dat al deze uitdijingen en inkrimpingen weinig zinvol zijn, tenzij de gevolgen, de resultaten daarvan in de eigen wereld worden verwezenlijkt. En op grond van die verwezenlijking en de feiten men komt tot een nieuw innerlijk erkennen en ervaren waardoor men steeds meer meester wordt over zichzelf, meester wordt over de omstandigheden en zich bewust wordt van de eenheid die men votmt met het geheel.

--:-

DE WEG WIJZEN.

Wie wijzen de weg? Zijn het wijzen of zijn de wijzen weg? En zijn de wegwijzers de onwijzen die wegen wijzen die er niet zijn, omdat zij de wegen niet willen nemen die de wijzen gaan?

Als je de weg wilt wijzen aan een ander, dan moet je eerst in staat zijn zelf de weg te vinden en te gaan.

Het is dwaas om ergens te gaan staan en tegen iedereen te roepen: Dit is de juiste weg, als je niet eens weet wat er aan het einde van die weg ligt.

Zeker, er zijn wegwijzers geweest op deze wereld. Ik denk aan Jezus die de weg heeft willen wijzen naar de werkelijke, innerlijke en vrije verbondenheid met alle dingen waardoor je kunt komen tot de werkelijke bewustwording, de werkelijke kracht. Maar wie volgt die weg? Men heeft daar heel snel een paar bordjes voor gezet met 'omleiding'.

Als ik kijk naar de Boeddha en zijn onthechting, dan weet ik dat hij de waan terzijde wilde zetten. Het is een weg en je zoudt hem kunnen gaan. Maar de mensen hebben gezegd: Het is panoramisch mooier als we een omweg kiezen; en dat doen ze dan ook getrouwelijk.

Wij moeten begrijpen dat de wegwijzers alleen degenen kunnen zijn die een weg zijn gegaan. En dat het alleen zin heeft om hun aanwijzingen te volgen en hen tot onze wegwijzers te benoemen, indien we bereid zijn die weg zelf te volgen, ook als wij dan misschien nog niet precies weten waar we tenslotte terecht komen.

Wijs niet de weg aan anderen, als je zelf niet weet waarheen hij voert. En als een ander je de weg wijst, probeer eerst te zien of hij weet wat die weg betekent.

Alleen op deze manier kunnen wij komen tot een begrip waardoor het ons eindelijk mogelijk zal worden om onze eigen wegen te gaan en onze eigen weg te kiezen in het bewustzijn tenminste van de richting waarin wij ons bewegen.

Daarmee zijn wij gekomen aan het einde van de bijeenkomst. Wij hebben allemaal ons best gedaan om de boot zoveel mogelijk in het midden te houden. Ik hoop, dat u daarvoor begrip zult hebben.

:--:~:

SLEUTELS

COSMISCHE LERINGEN

mediamiek ontvangen en uitgegeven
door de „Orde der Verdraagzamen“
te Gravenhage

M A A N D B L A D.
(10 nrs per jaar)

I N H O U D.

MEI 1982.

27e jaargang.
Nummer 8.

DENKEN.

Het wetsdenken

CI blz. 97

Preventief denken

CI " 104

Argumenten

CI " 110

WERKELIJKHEID.

De kringloop van het heden

CII " 89

Oorlog en vrede

CII " 96

Overname uit „SLEUTELS“ slechts toegestaan na
schriftelijke toestemming van het bestuur der „O.D.V.“

D E N K E N

HOOFDSTUK VIII.

HET WETSDENKEN.

De menselijke samenleving is opgebouwd, zoals u bekend zal zijn, uit allerlei regels en onderlinge afspraken. Heel vaak gaan die wetten en afspraken een eigen leven leiden. Ze staan a.h.w. los van de gemeenschap waarin ze moeten gelden. Als dat gebeurt, dan ontstaat er een zo grote discrepantie tussen de werkelijkheid van de mensen en de wet dat je op een gegeven ogenblik niet meer weet welke kant je uit moet gaan. De mensen proberen dan een bestaande wet aan te vullen. U kent dat verhaal wel.

Een aardig voorbeeld is de Nederlandse belastingwetgeving, die in feite minstens 10 jaar te oud is; ze is namelijk nooit aangepast. Men kwam steeds weer tot andere ideële instellingen en er kwamen steeds weer allerlei regeltjes bij. Het gevolg is natuurlijk, dat nu niemand meer precies weet wat voor belasting hij betaalt en waarvoor. Men is tot de conclusie gekomen dat het beter is om je zoveel mogelijk te onttrekken aan de belastingheffing omdat het immers toch een eigenaardige zaak is en blijft.

Het wetsdenken zegt hier: Ja, dat kun je nu wel doen, maar regel is regel, wet is wet. Een typisch voorbeeld van internationaal wetsdenken is de situatie omtrent de Falklandseilanden.

Het is duidelijk: dit was officieel Brits grondgebied. Het bezetten van het grondgebied van een ander is tegen de internationale wetten en regels. Dientengevolge waren de Argentijnen de overtreders. Dit betekent dat daardoor Engeland gerechtigd was in te grijpen op elke wijze die het aanvaardbaar vond. Dat staat namelijk ook in die regels.

De wetsdenkers zeggen nu: Het zijn wel een paar kleine eilandjes, maar de wet is geschonden en dan hindert het niet wat het kost, de wet moet worden gehandhaafd. Daartegenover staat een andere vorm van denken die u kent zelfs in uw eigen stad.

Men zegt: Er zijn heel veel jongelui die gefrustreerd zijn; ze zijn baldadig. Ze maken relletjes, ontketenen onlusten en dat is tegen de wet, maar wij moeten daar begrip voor hebben. Dientengevolge moeten wij de wet niet toepassen.

Deze twee stellingen berusten op een verkeerde manier van denken. Aangezien u in uw eigen omgeving, ook in uw verhouding tot de medemensen, heel vaak geneigd bent vanuit dergelijke regeltjes te opereren, is het misschien de moeite waard ook dit eens nader te beschouwen.

Wat is een regel? Een regel en zelfs een wet is feitelijk niets meer of minder dan een onderlinge afspraak. Een onderlinge afspraak

kan echter gewijzigd worden op het oogenblik dat het merendeel van de mensen deze afspraak niet meer als geldig beschouwt. Dan moet men zoeken naar een andere regel die wel voor iedereen aanvaardbaar is. Doet men dit niet, dan komt men tot een vervreemding van de werkelijkheid.

Als wij uitgaan van wat volgens recht en wet moet zijn, mogelijk is, niet mag, dan komen wij tot de conclusie dat bij een strikte toepassing van b.v. alle wetten in Nederland er in dit land geen werkelijk sociaal verkeer meer zou zijn; dat ook het wegverkeer voor een groot gedeelte belemmerd zou worden; dat het handelsverkeer zeer waarschijnlijk langzaam maar zeker zou wegsijpelen totdat iedereen failliet is. Kortom, er zou niets overblijven. Men heeft dit nu opgelost met wat men noemt jurisprudentie. Men zegt:

Er is een wet, maar je kunt die interpreteren. Als je haar interpreteert in overeenstemming met de huidige situatie, dan is die wet weer toepasbaar. Maar dat is niet waar.

Als wij kijken naar de regels die Jezus aan zijn gelovigen heeft gegeven, dan kunnen we zeggen: Die moeten wij interpreteren. Maar als er staat 'Gij zult niet doodslaan' en 'Wie het zwaard hanteert, zal door het zwaard omkomen', dan is dat volgens mij volkomen duidelijk. En dan moet je dat niet zo gaan interpretern dat onder bepaalde omstandigheden doodslag wel geoorloofd is en dat het hanteren van het zwaard goed is zolang het ter verdediging van iets is, maar dat het niet goed is, als je iemand aanvalt.

Je kunt niet twee regels tegelijk toepassen. Of de wet is de wet, of de wet is niet de wet. Maar dan kan ze ook niet meer als argument worden gebruikt; dan kan ze niet meer op anderen worden toegepast. Dat is de grote moeilijkheid.

Nu ga je heel vaak uit van voorstellingen die je hebt, van iets wat hoort. Bijvoorbeeld: Er zijn heel veel mensen die nog steeds uitgaan van het standpunt: Kinderen en heren dienen in het openbaar vervoer voor dames op te staan. Er zijn zelfs mensen die zich ergeren aan het feit dat anderen blijven zitten. Zij vergeten daarbij wel één ding: Een zeer actief deel van het vrouwelijke geslacht is voortdurend bezig met wat zij noemen emancipatie. Zij willen gelijk berechtiging met de man. Maar als je gelijk berechtigd bent, dan heb je geen bescherming nodig. En dan is het natuurlijk onzin om voor een vrouw op te staan; een man kan ook moe zijn.

Wat dat betreft, een kind behoeft ook niet altijd in een top van fitheid te verkeren. Dus dan zoek je het zelf maar uit. De grote moeilijkheid bij dergelijke opvattingen is, dat je eigenlijk automatisch reageert.

Er zijn nog steeds heel veel mensen die zeggen: Homosexuelen deugen niet. Zij hebben waarschijnlijk nog nooit zo iemand meegemaakt of leren kennen. Maar op het oogenblik dat zij dat woord horen, reageren zij met: dat mag niet, dat hoort niet, dat mag niet bestaan. Die regel kun je wel stellen, maar je kunt de feiten niet ongedaan maken. Het enige dat je je kunt afvragen is: in hoeverre kunnen dergelijke mensen binnen de gemeenschap functioneren en op welke manier? Dan blijkt, dat iedereen zich zekere beperkingen moet opleggen. Maar je kunt niet zeggen: Ze zijn er niet. Of: ze mogen er niet zijn. Wij moeten leven met de feiten.

Dat er veel vooroordeel bestaat, zal u allen bekend zijn. Alle denkwijzen die daartoe leiden zijn op zichzelf zo gek nog niet. Laten wij dat goed begrijpen. Ze houden echter geen rekening met andere factoren. Laat mij u weer een voorbeeld geven van dit wetsdenken aan de ene kant en het sentimentsdenken aan de andere kant.

Gastarbeiders zijn hier gekomen om werk te verrichten zolang er gebrek aan werkkrachten was. Ook als ze hier een lange tijd zijn (zij wisten dat zij voor tijdelijk kwamen) waarom willen zij nu dan niet weggaan? En waarom zouden wij deze mensen voorrechten geven? Waarom zouden wij ons door deze mensen eigenlijk laten zeggen wat wij, die toch hier geboren zijn en die er thuishoren, moeten doen? Waarom zouden wij betalen voor al datgene wat zij zeggen nodig te hebben? Laten zij er zelf voor zorgen of teruggaan.

Dan zeggen de mensen: Discriminatie, discriminatie! Natuurlijk. Er wordt één ding vergeten: dat degene die hier 10 tot 15 jaar heeft geleefd en gewerkt eigenlijk ook ontgroeid is aan zijn vaderland. Hij hoort hier niet thuis, maar hij hoort ook thuis niet meer thuis. Hier kan hij dan, omdat hij dat heeft geleerd, toch altijd nog iets beter en gemakkelijker leven dan, als hij weer naar zijn vaderland terug zou moeten gaan, onder de oude situatie en omstandigheden.

De andere kant is misschien nog erger. De mensen roepen uit: Zij zijn onze gasten! Als ze willen samenkomen, als ze willen slachten op hun religieus verantwoorde manier, als ze gerechten willen bereiden die elke Nederlander met een lichte walging vervult, dan is dat hun zaak; dat mogen zij doen. Wij moeten hen daarin bijstaan. Dat is natuurlijk kolder.

Iemand die hier komt, kan kiezen: hij kan teruggaan naar zijn cultureel erfdeel of hij moet zich met behoud wellicht van vele waarden daarvan aanpassen aan de gemeenschap waarin hij leeft. Dat is redelijk denken. Op het ogenblik echter, dat je dit uit het oog verliest, kom je tot de meest krankzinnige redeneringen.

Er zijn idealisten. U weet wat een idealist is? Een idealist is iemand die een toekomstdroom heeft die hij probeert waar te maken meestal op kosten van anderen. Deze idealisten zeggen: Wij moeten de inkomens gelijk schakelen. Dat is een heel mooie stelling, maar wat zegt de praktijk?

Wanneer iedereen hetzelfde inkomen heeft, dan heeft niemand meer een prikkel om meer te doen dan een ander en wordt er dus steeds minder gedaan. Dat klopt niet met het denkbeeld van een zich steeds verder ontplooiende economie. Je kunt het dus niet handhaven.

Anderen roepen weer uit: Wij moeten de arbeider gewoon terugbrengen naar de plaats waarop hij thuishoort: die van de werkelijke ondergeschikte. Dat is niet meer mogelijk. Je kunt niet zeggen tegen de arbeider: Ga jij maar leven van een minimum dat zullen wij je dan nog wel geven. Kom dan maar heel beleefd met de pet in de hand vragen, of wij wat voor je te doen hebben. Zolang wij dat hebben, kun je dan een beetje beter leven.

Er zijn een hoop mensen die dat nog graag zouden doen. Maar het kan niet, omdat die arbeider namelijk niet heeft geleerd zich in dergelijke situaties aan te passen. Hij weet, dat dit niet juist is, of meent het te weten, en hij zal dus al deze situaties niet alleen afwijzen, maar een poging om ze te scheppen ook proberen af te straffen. Dat zijn dingen waar men zich over het algemeen toch veel te weinig van bewust is.

Kijk, ik vind het schitterend dat je zegt: Wij moeten vrij onderwijs hebben. Hoe vrijer hoe beter, inderdaad. Maar laten ze het dan onder elkaar uitvechten. Zeg niet: Als je zoveel jaren op school bent geweest, dan ben je klaar, want dat is niet waar. Als leerstof een maatstaf is, moet ze worden beheerst. Dat was oorspronkelijk de regel. Nu zegt men: Wij kunnen het kind het niet aandoen dat het zoveel moet leren, pas dus het onderwijs en de eisen maar steeds meer aan het kind aan. Daarmee bereik je dat er dus in feite steeds minder wordt gepresteerd.

Wat is de werkelijkheid? Je moet het kind in een situatie brengen

waarin leren op zich geen dwangproces is maar een natuurlijk proces. Dat kun je alleen doen, indien je het kind niet onderwerpt aan een strict regiem, maar de kinderen onder elkaar maar eens rustig de beest laten uithangen. Laat ze mekaar maar half afmaken. Zodra er werkelijk gevaarlijke verwondingen dreigen, kan het onderwijzend personeel ingrijpen. Voor de rest zoeken ze het maar uit.

Als ze iets willen weten, dan is er iemand aan wie ze het kunnen vragen. Maar ze kunnen niet van school af. Zij kunnen niet de volwassen vrijheid die zij verlangen op welke wijze dan ook - zoals zelfstandig wonen - genieten, indien ze niet eerst de leerstof beheersen die wordt gevraagd. Dan kom je verder.

Misschien merkt u wat ik aan het doen ben. Ik ben aan het proberen het denken in regeltjes of in sentimenten te vertalen in een denken volgens de mogelijkheden en normen van de werkelijkheid. Je kunt geen twee dingen tegelijk hebben. Je kunt niet gelijktijdig voor het kind zo vriendelijk mogelijk zijn en het kind grotendeels zelf laten beslissen en aan de andere kant toch beantwoorden aan de eisen die een volwassen maatschappij stelt. Dan moet je ergens een gemiddelde vinden.

Denken is: altijd weer de extremen terzijde zetten en het vinden van de gulden middenweg. Dat is iets waar veel mensen heel nijdig over worden. Zij zeggen: Met de gulden middenweg komen we nooit verder. Wacht even! Niemand zegt waar die weg heen voert. Het enige dat duidelijk is: je moet leven binnen de beperkingen en mogelijkheden die in je bestaan. Op die manier kun je inderdaad heel veel tegenstellingen, die op dit ogenblik zaken als onderwijs e.d. beheersen, terugbrengen tot wat ze wezenlijk zijn: conflicten die in de werkelijkheid gemakkelijk zijn op te lossen, indien men bereid is de werkelijkheid zoals ze is te aanvaarden. Voorbeeld:

De strijd tussen christelijk en openbaar onderwijs. Christelijk onderwijs redeneert: Wij hebben toch het recht om onze kinderen in onze eigen godsdienst en leer op te voeden. Dat is ongetwijfeld waar. Het argument van de openbare school: Door openbare scholen kunnen wij een onderwijs geven dat voor iedereen meer gelijke mogelijkheden biedt aan de ene kant en aan de andere kant aanmerkelijk goedkoper is omdat wij ze gemakkelijker kunnen samenvoegen. Ook zij hebben gelijk. Maar waarom zeggen zij het dan niet zo:

Opvoeding van kinderen is en blijft in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de ouders. De school is geen opvoeder. Zij is een leerinstrument. Als wij een openbare school hebben, is deze dus voldoende, want zij geeft alle leerstof die volgens de huidige opvatting nodig is. Als wij menen dat er meer bij nodig is, dan kunnen wij een uurtje uittrekken waarin de kinderen, die christelijke ouders hebben, christelijk onderwijs krijgen.

Bovendien geloof ik niet dat een kind beter leert omdat het 's morgens begint met een psalm. Zomin dat ik kan geloven dat een kind beter zal leren, als er geen psalm is. Ik meen, dat dit dingen zijn die helemaal los van elkaar staan. Daar zullen heel wat protesten tegen komen, denk ik, als je dit zo zegt. Realiseer u gewoon waar het om gaat.

Een andere stelling: De onderwijzer moet meer en meer de vriend van de kinderen worden. Geen bezwaar tegen deze stelling zolang hij zijn overwicht op de kinderen weet te behouden. Maar als je te toegeeflijk wordt en de kinderen menen dat zij inspraak hebben in alle zaken, dan zal het onderwijs daaronder lijden en zal de onderwijzer misschien wel menen dat hij de kinderziel veel meer meegeeft, maar het enige dat hij hun in feite leert, is voortdurend protesteren, als het volgens hen een kant uitgaat die niet zo prettig is. Dat is niet redelijk.

In uw eigen denken zult u heel vaak worden geconfronteerd met uw vooroordelen. U heeft ook uw opvatting over wat hoort en wat niet hoort. Vroeger was het zo: als iemand geen das om had, was hij geen heer. Tegenwoordig is het juist zo, dat men degenen die nog een das dragen de das om zou willen doen. Dat is misschien een verandering van mode. Maar heeft ook u niet bepaalde opvattingen van wat een heer dient te zijn? Hoe een dame zich dient te gedragen? Waarom eigenlijk? Uiterlijkheden kunnen nooit bepalend zijn voor de inhoud. Probeer dan na te gaan wat de werkelijke inhoud is.

Als iemand er een beetje bijloopt als een plebejer, zoals men dat in deftige kringen pleegt te noemen, maar hij is wel bereid om iedereen te helpen als het nodig is, dan is dat voor mij meer een heer dan iemand die met de meest hoffelijke gebaren je kan laten schieten.

Een dame is voor mij veeléer iemand die eigen zijn en waardigheid op een aanvaardbare manier weet te handhaven, ongeacht haar bezigheden of haar positie; die weet wie ze is en bewust zich houdt aan hetgeen zij innerlijk weet te zijn. Dat is veel meer waard dan iemand, die ongetwijfeld uitstekend gekleed, met de beste manieren en misschien een speciale toon in de stem onoprechtheid na onoprechtheid manifesteert. Dat is volgens mij geen dame.

Uw burens zijn misschien anders dan u. Zij geloven anders of denken anders, maar dat mogen ze toch. De enige vraag is: hoe gaat u met hen om? Stelt u misschien eisen aan hen op grond van wat u meent te mogen verwachten? Of bent u bereid te zien hoe ze zijn en op grond van hetgeen zij tonen te zijn, te kunnen, te willen, tot een overeenkomst te komen, tot een soort samenvoeging van gedrag?

Het denken in termen van wetten en regels is over het algemeen levensgevaarlijk. Hoe gevaarlijk, kunt u misschien beseffen op een dag als deze (dodenherdenking). Hoeveel mensen zijn er niet gestorven door de handen van andere mensen die het eigenlijk niet eens wilden, maar die de wet tot het meest heilige hadden verheven: bevel is bevel. Realiseer u dat eens. U kunt met veel trala de doden herdenken en u daarmee bezighouden op een manier die doet vermoeden dat u nog steeds voelt hoe ze rond u bestaan. En dit terwijl u misschien aan uw eigen ouders eens in de 7 jaar denkt. Ook dat is niet redelijk.

U houdt zich bezig met denkbeelden. Maar zijn die denkbeelden wel echt? Dat is maar een vraag.

'Dit zal nooit meer mogen gebeuren' dat hoor je overal. Maar waarom proberen dan degenen die zich daarmee bezighouden voortdurend anderen in een bepaalde richting te dwingen? Waarom willen zij uitmaken wat een ander zal doen? Dat is toch strijdig met elkaar? Het is niet zo, dat er een wet bestaat waardoor wij gerechtigd zijn.

Alle fascisme is slecht. Goed. Ik houd ook niet van fascistisch denken, maar dat is iets anders. Waarom zou het alleen slecht zijn? Het heeft ook een aantal goede kanten. Door de goede kanten te erkennen wordt het mogelijk het goede te versterken, dan zal het kwade als vanzelf meer en meer verdwijnen. Op het ogenblik, dat je begint de dingen te bestrijden zonder te beseffen welke mogelijkheden erin schuilen, breng je eigenlijk een steeds grotere wanorde tot stand.

Dit is een dag waarop men zich bezighoudt met degenen die zijn gevallen hoe dan ook. Morgen is het een dag waarop men jubelt over de bevrijding. Maar men realiseert zich niet dat men onder het schrikbewind van Alva in Nederland veel vrijer was dan in de huidige democratische vrijheid. Realiseer u gewoon wat er aan de hand is.

Als u denkt, moet u niet denken alleen in de termen van 'wij zijn bevrijd' zonder meer. U moet zich afvragen: waarvan zijn wij bevrijd? Wat is er voor in de plaats gekomen? Wat hebben wij eens gedacht dat die

vrijheid zou betekenen en wat is ze in feite geworden? Dan zult u met verbazing ontdekken dat u ontsnapt bent aan één algemene dictatuur vol wreedheid om gestort te worden in een strijd tussen ~~el~~ kleine dictatuur nastrevende groepjes die zich als inspraak- en actie-groep manifesterende groepen proberen iedereen monddood te maken en die evenmin als eens het gezag bereid zijn te luisteren.

Kijk naar de werkelijkheid. Kijk niet naar uw dromen van morgen. Kijk niet naar de grootheid van het verleden. De jongens van Johan de Witt zijn allang aan onze kant en Piet Heyn was een tot held geworden kaper. De Gouden Eeuw van Nederland berustte op de prestatie van zeer weinigen ondanks de omstandigheden waaronder ze moesten presteren.

De hele grootheid van Nederland is een illusie, tenzij de Nederlander iets van vooral de vrijheid (liberalisme zegt men wel, ofschoon dat niet de juiste term is) in zijn denken ^{en} doen steeds weet te handhaven. Dat is heel wat anders dan voortdurend maar goed willen doen aan iedereen. Het is gewoon begrijpen wat mogelijk is en bereid zijn ieder zijn eigen mogelijkheden te laten ontplooiën.

U ziet het, wetsdenken heeft vele gevaren, want het neemt eigenlijk alle kanten van een vrije ontwikkeling weg. Het beperkt alles binnen één nauwkeurige spoel. Het zegt eenvoudig: Dit valt buiten de wet, dus kan het niet. Misschien is het beter dan de wet, maar de wet is zo, dus mag het niet. Dit valt binnen de wet, het is misschien veel slechter dan vele andere zaken, maar als de wet zo is, dan mag het. Ja, dan moet het. Probeer te vermijden dat u zo denkt over mensen, dat u zo maatschappelijk denkt.

Probeer te voorkomen dat u zich bindt aan welke eenzijdige groep en denkwijze dan ook. Probeer dit te doen in materieel opzicht en ook in geestelijk opzicht.

Als iemand zegt: De bijbel is op een bepaalde manier de waarheid en daarom volg ik Jehova, dan is dat zijn volste recht. Maar op het ogenblik dat hij zegt: Dus eis ik van jullie dat je mij wel alle mogelijkheden geeft, maar mij ontslaat van alle plichten, dan deugt het niet meer. Je kunt namelijk niet iets eisen zonder daar iets tegenover te stellen. Als men tegen mij zegt, dat een christen natuurlijk beter is dan een islamiet, dan vraag ik mij af wie zo gek is om dergelijke dingen te veronderstellen.

Het christendom bestaat uit mensen. De islâm ook. Zij formuleren het anders, maar ze zijn allebei even gek, even goed, even slecht. En als je nog een stap verder gaat, vraag je dan af waarom je eigenlijk de gebruiken van een ander afkeurt.

Natuurlijk, ik weet dat een creool anders is dan b.v. een hindoeestaan. Die beiden zijn weer anders dan een Afrikaanse neger of een chinees uit Hongkong en die is weer anders dan een chinees uit Peking. Die mensen hebben hun eigen manier van leven, van denken. Zij hebben hun eigen wetjes en regeltjes; dingen die zijn ingebouwd in hun wezen zo goed als u ze ingebouwd heeft.

Accepteer het feit dat ze zijn zoals ze zijn. Aanvaard hen, maar voorkom dat zij zeggen hoe u moet zijn. Laat niemand eisen aan u stellen, tenzij hij duidelijk kan maken dat die eis terecht is, gebaseerd is op de waarden die hij zelf bezit of die hij u op zijn wijze kan geven. Quid-pro-quo (het ene voor het andere). Zo is het altijd geweest in de menselijke samenleving. Tot op zekere hoogte is het zelfs zo in de geest.

In de geest kan ^{ik} niets van een ander ontvangen, als ik niet bereid ben mij daarvoor open te stellen. Dat betekent, dat ik mij met al wat ik ben toegankelijk moet maken voor een ander. Te denken dat u wel kunt eisen dat de hogere geest u helpt en dat u zich gelijktijdig kunt afslui-

ten voor al datgene wat die hogere geest u geeft, omdat de lessen u misschien minder zouden bevallen, is niet alleen waanzin, het is in feite een afstorten in de duisternis. Dat is zelfs zo in de sferen. En als het in de sferen zo is, dan mag het toch ook in de wereld zo zijn.

Doe wat u doen moet, maar zeg niet dat het een wet is. Aanvaard dat elk ogenblik zijn eigen variant scheidt op de bestaande regels. Eigenlijk zou een wet iets moeten zijn dat per dag wordt ingevoerd en automatisch wordt afgevoerd, tenzij het door een meerderheid van stemmen wordt gecontinueerd.

Al die dingen samen, vrienden, zijn misschien niet hetgeen u onderdenken verstaat. Misschien zoudt u dieper willen doordringen in het mystieke denken, willen wegdromen in de filosofische theorieën waar een enkel feit voldoende is om een toren van Babel te bouwen die tot ver in de hemel reikt. Maar dat is geen reëel denken. Filosoferen mag, als u beseft dat het niets met de feiten te maken heeft, maar dat het een veronderstelling wordt waaruit u de feiten kunt benaderen totdat het tegendeel wordt bewezen.

Hetzelfde is het met een mystieke beleving. Een mystieke beleving is in feite een bovenzinnelijke beleving. Ze laat een gevoel achter. Dat gevoel kunt u ongetwijfeld continueren, maar u kunt het niet uitdrukken in wetten, in regels en wetmatigheden die u op anderen kunt toepassen.

Ik zou deze les willen afsluiten met het volgende:

1. Elke wet overleeft zichzelf reeds op het ogenblik dat zij wordt of moet worden geïnterpreteerd.
2. Hij, die denkt, gaat niet uit van wetten maar van feiten. Het zijn de feiten waardoor u kunt begrijpen waar u aan toe bent. Het zijn de feiten waardoor u voor uzelf langzaam maar zeker een beeld kunt opbouwen van hetgeen u zelf bent en zelf kunt doen.
3. Er zijn u bepaalde regeltjes ingetrecterd zeer waarschijnlijk in de tijd dat u jong was. Deze regels bepalen uw gedrag. Zij behoeven echter niet bepalend te zijn voor het gedrag van anderen. Beoordeel anderen dus niet naar de regels die u volgt, maar probeer te beseffen waarom zij andere regels volgen.
4. Vervang nooit feiten door veronderstellingen. God is een veronderstelling. Hij kan nooit worden gebruikt om feiten te veranderen, tenzij uit die veronderstelling in ieder geval een kracht kan worden gevonden die op de feiten een directe invloed heeft. Er is geen onbekende kracht of waarde die wij kunnen aanroepen om ons gelijk te bewijzen. Wij kunnen slechts werken uit onze aanvaarding van het onbekende om zo zelf te bewijzen in hoeverre de juistheid van het in ons levende in de wereld kan worden aangetoond.
5. Leven is voor de mens gebaseerd op denken. Denken moet menselijk gezien gebaseerd zijn op feiten. Wij kennen het intuïtieve denken. Wij kennen het mystieke denken. Wij kennen het filosofische denken, maar ze zijn slechts op onszelf van toepassing. Het feitelijke denken (dat is niet eens altijd helemaal logisch) is echter van toepassing op onze directe relatie met de wereld waarin wij leven en daardoor op alle mogelijkheden die wij in de wereld vinden en de ontwikkelingen die vanuit die wereld voor ons mogelijk worden.

Als u deze feiten nog eens wilt overzien en de voorgaande lessen wilt nalezen, dan zult u daarin soms elementen tegenkomen die u ook in deze les heeft aangetroffen. U kunt dan voor uzelf een aardig beeld op-

bouwen van hetgeen denken voor u dient te zijn. Op het ogenblik, dat u beseft dat uw denken innerlijk iets anders behoort te zijn dan het denken over de wereld, zult u eindelijk vermijden uw wereld tot een projectie van uzelf te willen maken. Dan zult u de werkelijkheid zien zoals ze is en daardoor uzelf beter ontdekken zoals u bent en zoals u verder kunt gaan.

-:-

PREVENTIEF DENKEN.

Preventief denken is denken om feiten te voorkomen. Met andere woorden, het is een analyse van het heden maken waarbij je uit de aard der zaak logisch dient te denken. Daardoor kom je tot een aantal conclusies en deze bepalen waardoor je zelf beter kunt handelen. Die handwijze is er dan op gericht om dingen te voorkomen waarvan je meent dat ze anders onvermijdelijk zouden zijn.

Ik hoop, dat ik daarmee een voldoende definitie heb gegeven van het begrip. Dan gaan we eens kijken wat we ermee kunnen doen.

Preventief denken is heel aardig, maar hoe kun je iets voorkomen? Je kunt alleen iets voorkomen door de omstandigheden in het heden zodanig te wijzigen dat de verdere ontwikkeling niet meer waarschijnlijk is. Om een eenvoudig voorbeeld te geven: Je denkt, dat er relletjes zullen komen bij een voetbalwedstrijd. Verplaats die wedstrijd naar het buitenland, dan heb je veel minder kans dat je daarvan last hebt. Dat is dus preventief denken.

Preventief denken is echter niet, wat mensen ook wel eens veronderstellen, dat ze zeggen: Wij gaan maar vast voorzorgen treffen voor het geval dat het gebeurt. In dat geval gaan ze ervan uit dat het zal gebeuren.

Een ander voorbeeld: Men neemt aan dat er op straat moeilijkheden zullen komen. Men denkt dan, zoals men meent, preventief. Om te voorkomen dat het uit de hand loopt, roept men dus alvast de ME op. Het verschijnen van de ME echter is nu juist de lont in het kruiwat. Je hebt dan zelf iets veroorzaakt dat misschien iets afwijkt van hetgeen je wilde voorkomen, maar dat nog erger is of tenminste gelijk is aan hetgeen je vreesde. Dat is natuurlijk nonsens.

Laten wij eens kijken, of je in je eigen leven preventief kunt denken. Ik geloof, dat het toch altijd nog beter is om van jezelf uit te gaan.

Als je weet, dat je over een paar weken waarschijnlijk veel geld moet uitgeven, dan is het logisch dat je nu zorgt dat je alle geld dat je maar bij elkaar kunt krijgen bewaart om dan de zaak te kunnen afhandelen. Je kunt natuurlijk ook nog aannemen, dat hetgeen men van je zal vragen niet rechtvaardig is. Dan begin je nu alvast de argumenten te verzamelen waardoor je die eis eventueel kunt bestrijden. Je hebt dan een aantal voorbereidingen gemaakt. Maar dat kan alleen, indien op grond van ervaring de zekerheid bestaat dat men inderdaad met die betaling bij je zal aankomen. Dat kan energie zijn of water. Het kan iets zijn van belastingen. Dat soort dingen kun je wel voorzien.

Je kunt natuurlijk niet voorzien dat het reisbureau waarmee je op reis zult gaan failliet gaat of de boot waarmee je een heerlijke cruise wilt gaan maken opeens een extra trip met militairen moet maken in de richting van de Malvinen. Hier kun je dus niet preventief denken.

Een andere vraag is: Kan ik mijn gedachtenkracht gebruiken? Daar zijn wel mogelijkheden voor. Maar het is natuurlijk geen zuiver preventief denken. Ik voel aan dat er een bepaalde mogelijkheid is. Nu richt ik mij op de factoren, (ik concentreer mij daarop) welke bij die ontwikkelingen een rol kunnen spelen.

Er zal nu in mij iets opkomen. Soms als een soort gesprek, heel vaag. Soms eerder als een aantal beelden en soms alleen maar als gevoelens waardoor ik tot een herwaardering kom van die factoren. Op grond daarvan kan ik mij dan oriënteren op de meest waarschijnlijke ontwikkeling. Ik voorkom hier niets, maar ik ben wel in staat om de feiten een beetje uit elkaar te halen. Het ontwarren van verwarringen is vaak veel belangrijker voor wat u preventief denken noemt dan het zonder meer alleen uitstralen van gedachten.

Er zijn goede mensen die denken: Als wij nu allen tezamen maar voortdurend vrede uitstralen, dan zullen er steeds meer mensen zijn die de vrede ook willen en daardoor zal er vrede ontstaan. Dat zou juist zijn, indien datgene wat u als basis van het gevoel 'vrede' definieert bij anderen precies gelijk zou bestaan. Maar je kunt geen oorlog voorkomen door vrede uit te stralen zolang er mensen bestaan voor wie oorlog in feite de enige bevrediging is die ze voor zichzelf zoeken, omdat ze daarin pas zichzelf menen te kunnen ontwikkelen en zo vrede vinden met zichzelf. Je kunt geen vrede op aarde hebben. Je kunt alleen vrede in de mens hebben. Ik weet niet, of u deze gedachtengang kunt volgen.

Het is, meen ik, toch wel de moeite waard om zich te realiseren dat elke mens anders is. Als u tegen tien mensen zegt: Dit is rood, dan zeggen ze allemaal 'ja'. Maar u weet niet, of er misschien niet vijf zijn die iets anders zien dan het rood dat u ziet. Een groot gedeelte van hetgeen wij kennen en dus ook een groot gedeelte van hetgeen in onze gedachten in gebruik is, is gebaseerd op conventies. Rood is rood, blauw is blauw. Dat is niet alleen een kwestie van namen. Het is ook een kwestie van ervaringen, die op zichzelf verschillend kunnen zijn, samenbrengen onder één noemer.

Dus als u probeert te denken op preventieve manier, dan kan ik dat misschien vanuit mijzelf wel doen. Mijzelf kan ik wel en mijn eigen ervaringen, maar in hoeverre kan ik de waarden die in een ander bestaan juist waarderen.

Een van de meest eigenaardige ontwikkelingen van deze tijd is wel de behoefte die men heeft aan massa-psychologie. U kunt dat in Engeland heel goed zien. De voorman van Labour zegt: 'Als ik nu maar blijf roepen om vrede, dan komt er een ogenblik dat de meeste mensen vrede willen hebben. En dan kan ik gaan zitten daar waar op het ogenblik Maggie haar achtereind heeft geparkeerd.' Heeft hij daarin gelijk? Ik denk, dat hij hier de zaak een beetje verkeerd inziet.

Als namelijk Maggie bloedvergieten veroorzaakt - ook onder de eigen mensen - en daarbij duidelijk kan maken dat ze nu toch de eer van Britannië heeft gered, dan geloof ik dat die mensen achter haar aan zullen blijven lopen. Ze zullen misschien betreuren wat er gebeurt, maar ze zullen niet de vrede verlangen waarvoor je eigenlijk je illusie van grootheid als natie moet prijsgeven.

Hetzelfde is dat in Argentinië. In Argentinië hebben ze het ook heel aardig bekeken. Zij hebben gezegd: Wij hebben zo'n grote inflatie (het laatste jaar ongeveer 135 %), dat wij nu eindelijk iets moeten hebben waardoor de mensen weer achter de natie gaan staan, minder naar de centen kij-

ken en dus iets meer over hebben voor de gemeenschap. Daarvoor was de bezetting van de Malvinas een ideaal punt. Maar ze hebben wel een vergissing gemaakt. Ze hadden namelijk gedacht: Wij krijgen wel protesten, maar geen daadwerkelijke acties. Want wie is zo gek om voor enkele stukjes grond kosten te gaan maken die een arm land als Engeland ook niet kan betalen. Integendeel, ze moeten in Engeland ons dankbaar zijn, want dan kunnen zij ook de nationale gevoelens opzweepen en daardoor de onrust binnenslands een beetje tot stilstand dwingen. Dat is anders gelopen. Het is gewoon verkeerd denken.

Hoe had je nu in deze gevallen preventief moeten denken? Dat was niet mogelijk, omdat in beide gevallen degenen, die het voor het zeggen hebben, worden gedreven door een grote behoefte zichzelf te handhaven ongeacht de kosten. En dan kan heel Engeland preventief gaan zitten denken en er gebeurt niets.

Wij moeten gewoon begrijpen waar de feiten liggen. Pas als je gaat begrijpen wat de mensen beweegt, kunt je misschien een verandering brengen in hun situatie en dan zullen ze daardoor ook anders gaan reageren.

De situatie waarin je als mens verkeert, houdt ook heel vaak in dat je denkt: ik ben bang dat dit of dat zal gebeuren. Daarvoor heb je je redenen. Er is ongetwijfeld een waarschijnlijkheidsfactor. Maar kun je dat door denken voorkomen? Het gekke is dat je dat niet kunt, omdat je in teveel ontwikkelingen afhankelijk bent van teveel anderen. Laten wij het zo zeggen:

Naarmate het aantal factoren, dat tezamen een feit bepaalt groter wordt, zal een van die factoren minder invloed kunnen uitoefenen op het verloop van de hele ontwikkeling. Dan wordt het ook duidelijk waarom u vaak zo weinig kunt doen. Maar wat kunt u wel doen?

U kunt in de eerste plaats gebruikmaken van uw intuïtie. U voelt bepaalde dingen aan die misschien niet helemaal logisch zijn. Als u nu op dit aanvoelen uw denken, uw benadering van de werkelijkheid baseert, dan zult u in die werkelijkheid hier en daar mazen, kleine hiaten ontdekken. Dat zijn punten waar eigenlijk nog niets bepaald is. Alleen op die punten kunt u invloed uitoefenen. Wat natuurlijk de vraag doet rijzen, of preventief denken wel een juiste aanduiding is.

Kunnen wij voorkomen dat de wereld wordt vergiftigd? Een heel moderne vraag. Het antwoord is: neen. Waarom niet? Omdat namelijk de meeste mensen niet beseffen wat er eigenlijk gebeurt. Zij kunnen zich niet indenken welke gevaren er b.v. liggen in de luchtverontreiniging, in de verontreiniging zoals die in de wereldzeeën steeds sterker optreedt. Als men dat niet weet, zal men omdat men nu eenmaal een bepaald levenspeil wil handhaven en een zekere mate van gelijk willen hebben ook, niet geneigd zijn om maatregelen daartegen te treffen.

Men zal zeggen: Nu ja, zure regen, dat komt wel eens een keer voor, maar zo erg is dat nu ook weer niet dat wij daarom onze fabricage, onze landbouwmethoden helemaal moeten veranderen. Zo kunnen wij het nog net redden. Als wij het veranderen, dan weten wij niet waar we aan toe zijn. Dan kunt u daar niets tegen doen. Het enige dat u kunt doen is duidelijk maken wat er gebeurt. Maar dat moet vooral ook duidelijk worden gemaakt aan degenen, die bij het instand houden van de huidige ontwikkeling geen direct belang hebben.

Dit is misschien weer een vreemde denkwijze voor u. Maar iemand, die belang heeft bij het behoud van een bepaalde situatie, zal alles wat daartegen wordt ingebracht als irrelevant willen afwijzen. Hij zal zeggen: Zo erg is het niet. Jullie overdrijven. Jullie zijn eenzijdig. Jullie zien de belangen niet. Anderen die er geen belang bij hebben, zullen veel gemakkelijker inzien wat er werkelijk wordt gespeeld. Hier zou dus preventief denken betekenen een voorlichting aan degenen die er niet direct bij be-

trokken zijn om zo een menigsvorming tot stand te brengen waardoor steeds meer mensen zich bewust worden van de feitelijke omstandigheden. Pas dan kan men in het geheel van dit besef de neiging tot preventie wakker roepen. Wat kunnen wij daartegen doen?

Ik heb ontzettend veel respect voor mensen als die van Greenpeace. Dat zijn echte idealisten. Maar wat hebben ze nu feitelijk bereikt?

Ja, ze hebben het dumpen van gif tegengehouden; voor een paar weken misschien. Ze hebben hier en daar een beetje opzien gebaard. Ze hebben een paar walvisvaarders gepest en misschien een walvis gespaard om door dat schip geschoten te worden, zodat die door een ander schip kan worden buitgemaakt. Ze hebben wat zeehondjes tijdelijk gered, maar de aantallen die men zich had voorgenomen te jagen zijn toch gejaagd. Dit was dus niet iets wat feitelijk van belang was.

Wat is dan het enige belang van zoiets als Greenpeace? Al die moedige daden? Ach kom! Een beetje riddertje spelen zonder dat het iets uithaalt. Maar het feit, dat men de mensen steeds meer ervan overtuigt dat het niet deugt, dat is interessant. Want daardoor gaan steeds meer mensen zich afvragen wat de zin is van die dingen en wat het mogelijke gevaar daarvan is.

Het betekent, dat degenen die eens konden dicteren 'zo moet het gebeuren' nu zich moeten gaan rechtvaardigen als ze zeggen 'daarom moet het gebeuren'. En pas op het ogenblik dat die menigsuitwisseling tot stand gaat komen, kan er reëel over het probleem worden nagedacht. Eerst als dit reële denken mogelijk is, kan men denken aan het voorkomen van de minst gewenste effecten.

Ik zie dat geestelijk ook zo vaak. U moet mij niet kwalijk nemen, als ik iemand per ongeluk op zijn geestelijke staart trap. Hoeveel mensen zijn er niet die zich bezighouden met: Alles is vroom en alles is goed. Het licht is rond mij. De geest is vriendelijk, zij staat naast mij. Allen die ik heb gekend en velen die ik nooit heb gekend zijn bij mij om mij te helpen en te beschermen.

Natuurlijk, dat gevoel kun je hebben. Misschien is het nog wel waar ook. Maar wat weet je daarvan? Kun je daarop rekenen? Kun je eenvoudig een avontuur beginnen en zeggen: Ik weet wel niet hoe ik het moet redden, maar dat zal de geest wel doen. Ik geloof, dat je het eerder anders moet bekijken. Je moet gewoon zeggen:

Als dat zo is, dan zal ik het wel merken. Ik heb te rekenen met mijn mogelijkheden, mijn eigen kennis. Ik probeer de feiten op een rijtje te zetten. Ik probeer zo goed mogelijk te handelen. Ik probeer mij de kaas niet van het brood te laten eten, maar ook niemand onrecht aan te doen. Ik ga gewoon mijn houding bepalen. En komt er dan een moment dat ik niet verder kan, dan krijg ik misschien dat beetje extra hulp dat ik nodig heb. Maar dat weet ik niet zeker. Ik moet eerst gaan tot de grens van mijn eigen kunnen, vermogen en verantwoordelijkheid.

Dat is natuurlijk niet leuk. Het is veel leuker om het wiegekindje van een paar verlichte geesten te zijn. Als het even misgaat, dan komt er een verlichte geest, dan wordt je een kosmisch geheimpje ingefluisterd, drie keer over het kruintje gestreken, zeven keer angeblazen en dan wiek je weg vrolijk en opgewekt alsof er niets aan de hand is. Het is heerlijk, maar het gebeurt niet. Het wordt maar zelden waar.

Wat blijkt dan wel? Als wij verder gaan tot de uiterste grens van ons kennen, zelfs nog verder om te komen tot datgene wat wij juist achten, dat we dan dat extra beetje kracht, dat extra meevallertje krijgen waardoor wij tot een overprestatie komen. Daarop rekenen kunnen we echter niet.

Dat wil zeggen, dat je niet iets kunt voorkomen waar je helemaal geen zicht hebt op je invloed en je mogelijkheden. Het betekent, dat je

dat alleen kunt doen t.a.v. waarschijnlijkheden of reeds nu vastliggende feiten die je redelijk kunt benaderen, waar je met eigen middelen tegenin kunt gaan of veranderingen daarin tot stand proberen te brengen. En dan is altijd nog nodig de vastbeslotenheid. Pas dan kan de geest je helpen, anders niet.

Wij hebben soms wel het gevoel dat wij in de ogen van vele spiritisten zijn geworden tot de nieuwe heiligen die je kunt aanroepen om bepaalde diensten te verrichten. Zoals: 'St. Januarius, kom even mijn stal vrijwaren voor bliksem' enz. Dat heeft niets met realisme te maken. Het is geen gezond denken. Het heeft ook niets te maken met een preventie van iets. Als wij willen begrijpen wat er in een dergelijk geval gebeurt, dan moeten we eerst weten wat we feitelijk doen.

Wat doe je, als je je richt op een hoge kracht, ongeacht of die bestaat of niet?

1. Om daaruit krachten te putten om iets tot stand te brengen of te beïnvloeden verhoog je je vermogen tot reageren en presteren, omdat je kracht ontleent aan de totaliteit.
2. De geest kan je niet helpen op een manier die jij kunt begrijpen. Jij wilt alleen geholpen worden op een manier die je wel kunt begrijpen en volgen. De hulp van de geest wordt in vele gevallen ontkend of zelfs afgewezen, omdat men eenvoudig niet in staat is te begrijpen wat die geest wil. Men ziet niet in wat het nut is van de dingen.
3. Wilt u zelf redelijk denken, begrijp dan dat de geest alleen de versterking kan zijn van uw eigen mogelijkheden, persoonlijkheid en ontwikkeling. En dat u steeds uw eigen denkvermogen zult moeten gebruiken, inclusief uw intuïtie, eigen innerlijk en geestelijk weten, maar vooral ook uw menselijke logica om het geheel van de feiten op een rijtje te zetten en op grond daarvan tot beslissingen te komen die voor zover u kunt zien leiden in de door u gewenste richting.

Dan zijn we weer een stuk verder. Nu weten we in ieder geval dat we niet alles kunnen. Daarnaast begrijpen we ook nog dat het hele preventieve denken eigenlijk zou neerkomen op een weten van datgene wat in de toekomst bijna onvermijdelijk zal gebeuren. We zouden de zaak een beetje moeten rangschikken.

Wij hebben een aantal niet te vermijden feiten; de aanslag van de belasting komt heus wel.

Daarnaast hebben we waarschijnlijke feiten: die relletjes in Den Haag in het najaar zijn wel heel erg waarschijnlijk maar niet zeker.

Dan hebben we de onwaarschijnlijke feiten. Deze kunnen b.v. zijn: als ik de hoofdprijs in de loterij win. Of: wanneer nu morgen het weer ineens omslaat.....

Die onwaarschijnlijke feiten dient u altijd buiten beschouwing te laten. Het heeft geen zin om u daarmee bezig te houden. Dat is alleen mogelijk binnen het kader van magisch denken en dan nog alleen, indien u de beschikking heeft over de nodige kennis en vermogens om geestelijke krachten in te zetten en bovendien weet hoever u daarmee kunt gaan en hoe u dat kunt doen. Houdt u dus in de eerste plaats bij de zekerheden.

Zekerheden zijn tot ongeveer 90 % van hun betekenis en invloed op u te voorzien. U kunt dus zorgen dat u tenminste voor die 90 % nu alle condities schept waardoor die toekomstige gebeurtenis u niet werkelijk kan overrompelen of u misschien in een totaal ongewenste positie zou kunnen brengen.

Dan hebben wij de waarschijnlijkheden. Waarschijnlijkheden betekenen een voortdurende wijziging van mogelijkheid. Het is net zo iets als een weervoorspelling op lange termijn. Twee of drie dagen kun je wel voorzeggen wat het weer zal worden, maar ga je dat tien dagen vooruit zeggen, dan zul je dat elke twee of drie dagen moeten bijstellen.

Als ik vermoed dat er iets kan gebeuren, ik acht het tamelijk waarschijnlijk, dan kan ik mij wel degelijk bezighouden met reeds nu mijn houding te bepalen, eventueel de maatregelen die ik wel of niet zou willen nemen. Maar ik zal elke keer opnieuw moeten zien hoe die mogelijkheden ervoor staan. Ik heb dus niet te maken met een vaststaand plan, maar met een aantal grondlijnen op grond waarvan ik steeds weer variërend probeer in harmonie te blijven met de ontwikkelingen buiten mij en zo voor mijzelf een marge van mogelijkheid of zekerheid te scheppen.

Dan gaan we nu de zaak afsluiten. Als u mij vraagt iets te zeggen over preventief denken, dan is het duidelijk dat u zelf de behoefte gevoelt om bepaalde dingen te veranderen waarvan u aanneemt dat ze zullen gebeuren. Als dat het geval is, dan zult u eerst het heden moeten ontleden.

Eerst als ik mij volledig bewust ben van mijn situatie in het heden, kan ik mijn gedachten verder ontwikkelen t.a.v. een verwachte of vermoede toekomstige situatie. Hoe meer ik mij vandaag voorbereid op hetgeen mij in de toekomst onvermijdelijk lijkt, hoe groter mijn meesterschap zal zijn in de situatie, wanneer ze eenmaal ontstaat.

U moet er zo over denken: Heel veel situaties in het leven ontstaan onverwachts. Hoe onverwachter iets gebeurt, hoe minder u kunt reageren. Als u reageert en u doet dat onoverlegd en instinctief, dan is de kans tenminste 1 tegen 1 dat u precies de verkeerde kant kiest. Daarom is het heel belangrijk dat u zich voorbereid op de dingen waarvan u kunt aannemen dat ze komen.

Ga nooit af op de voorspellingen van anderen. Anderen voorspellen vanuit hun visie. Hun voorspelling kan intuïtief of inspiratief tot stand gekomen zijn. Misschien zijn ze zelfs profeten, maar je weet het niet. De verwachtingen die anderen t.a.v. de toekomst uitspreken zijn altijd verwachtingen die alleen als ze voor u volledig logisch zijn enig verder nadenken aanvaardbaar maken.

Ga uit van de feiten die u kent. Probeer de feiten omtrent het heden en de situatie in het heden zo goed mogelijk te verwerven. Zoek achter de bekend geworden feiten in de menselijke wereld bovendien nog naar de lijn die erin zit. Heel vaak blijkt deze wat anders te zijn dan uit de woordelijke verklaring zou moeten worden opgemaakt.

U bent in staat dit te doen t.a.v. familieleden, relaties, uw plaats in bedrijfs- of zakenleven. U kunt dit doen in uw realtie t.a.v. de godsdienstige ontwikkelingen, de kerken en genootschappen waar u toe behoort. U kunt dit ook doen zelfs t.a.v. uw geestelijke inhouden voor zover u zich daarvan bewust bent. Wij hebben de mogelijkheid om voorzorgen te treffen, maar als wij niet flexibel zijn, dan lopen we vast.

Als wij eenmaal iets wat is voorspeld als een zekerheid aannemen, als we eenmaal innerlijk iets als droom of misschien als openbaring beleefd als onveranderlijk waar aannemen, dan lopen we vast. Want de wereld waarin wij leven is niet onveranderlijk. Integendeel, zij is een voortdurende verandering waarbij zoveel verschillende factoren een rol spelen dat wij niet in staat zijn om die allemaal te overzien. Ons beeld zal altijd maar een beperkt beeld blijven. Daarom wil ik dit onderwerp dan als volgt samenvatten:

Preventief denken is, zoals duidelijk is geworden, slechts beperkt

mogelijk. Preventie kan nooit uitgaan van geestelijk denken zonder meer. Een preventie zal voor de mens altijd moeten liggen op het gebied van het kenbare leven. Als zodanig zal het moeten worden benaderd met de redelijkheid eventueel ondersteund door de intuïtie. Alle regels, die op dit ogenblik gesteld zijn, kunnen zich wijzigen. Houdt u niet vast aan regels. Probeer steeds weer de toestand onder ogen te zien.

Wat uzelf betreft, vraag u steeds weer af in hoeverre u een bepaalde uitdaging kunt aannemen. Vraag u af wat u werkelijk wilt. Vraag u af wat de offers zijn die u zult moeten brengen om een bepaald iets te kunnen waarmaken. Als u eerlijk bent tegenover uzelf en zo eerlijk en logisch mogelijk t.a.v. alle ontwikkelingen waarin u zich bevindt en alle verwachtingen die u misschien koestert, zo zult u in staat zijn uw toekomst voor zover ze zuiver persoonlijk is ten goede te beïnvloeden. U zult niet in staat zijn een dergelijke invloed uit te oefenen t.a.v. grotere gehelen. Daar kunt u alleen hopen op harmonie met zoveel personen dat althans enige beïnvloedingsmogelijkheid ontstaat.

ARGUMENTEN.

Argumenten, argumenten. Steeds weer woorden samengeklonken tot denkbeelden en begrippen, neologismen misschien waarachter je verbergt wat je niet wilt zien.

Argumenten op zichzelf zijn de vervalste strijdmiddelen waarmee je vecht. Het is een poging om je eigen recht, eigen rechtvaardiging, eigen gelijk en noodzaken, zoals jij ze beseft aan te tonen aan een ieder; en je overtuigt geen mens. De enigen die je overtuigt, zijn degenen die het al met je eens zijn. Want argumenten hebben eerst dan betekenis, als degene die ze aanhoort ze ook volledig begrijpt.

U kunt geen argumenten scheppen voor de oneindigheid, als een mens niet eens gelooft dat hij bestaat. U kunt het bestaan van God niet verdedigen voor iemand die God alleen wil zien op een bepaalde manier en juist daarom zijn bestaan ontkent. U kunt geen wijsheid scheppen die in een ander openbloeit zolang deze meent dat uw wijsheid een aantasting zou betekenen van zijn rechten, zijn persoonlijkheid of datgene waarop hij zijn leven heeft gebouwd.

Argumenten zijn maar betrekkelijk waardevol en heel vaak waardeloos. Ook voor mijzelf heb ik argumenten niet nodig, als ik mij moet overtuigen dat ik goed doe of dat ik gelijk heb. Dan weet ik immers dat ik niet goed doe en dat ik geen gelijk heb, anders hoeft ik mijzelf niet te overtuigen. Neen, laat mij dan maar zoeken naar een innerlijke waarheid die geen argumenten kent.

Heel diep in mijzelf is er een sonore toon, een soort trillende snaar, die mijn hele leven steeds weer doortrilt op het ogenblik dat ik weet juist te zijn. Het is een gevoel, het is een siddering. En op het ogenblik, dat ik voel dat bepaalde dingen niet juist zijn, voel ik mij eveneens beroerd door allerlei krachten waar ik niet helemaal raad mee weet, waar ik op dit moment althans nog geen bepaalde richting mee uit kan.

Argumenten heb ik niet nodig. In mij is een richtsnoer. In mij is iets wat mij zegt wat voor mij goed, aanvaardbaar is, ja, noodzakelijk is soms. Zo goed als het mij zegt waarvan ik mij verre moet houden. Mij duidelijk maakt waar ik eigenlijk te ver ga. Als ik al die dingen begrijp, dan zal ik steeds minder argumenten gebruiken, maar meer waarheid kennen en beleven. En uit de waarheid groeit het onveranderlijke. Uit argumenten alleen maar de deling van alle waarden tot ze het werkelijk terugvinden van de denkbeelden onmogelijk maakt.

:--:--:

WERKELIJKHEID

HOOFDSTUK VIII.

DE KRINGLOOP VAN HET HEDEN.

Wie zich de moeite getroost te kijken naar het gebeuren in de laatste 50 jaren, die zal met verbazing ontdekken dat een groot aantal verschijnselen zich herhalen. Zoals er vroeger elk jaar -- ik weet niet of het nu nog zo is -- voor de kinderen op een bepaald tijdstip zonder dat men precies wist wie het signaal gaf, knikkertijd was, zo zie je op dergelijke onbegrijpelijke signalen plotseling de damesrokken omhoog of naar beneden gaan, de broeken korter of langer worden wijder of smaller. Waarom?

Wij begrijpen niet genoeg, geloof ik, dat er altijd een feedback is; d.w.z. het verleden heeft een zeer grote invloed op de toekomst. Wat is geweest, dat heeft u gemaakt tot wat u nu bent. Maar wat u nu bent, bevalt u nooit. Als er iets is waarmee de mens ontevreden is, dan is dat met het heden. Hij verheerlijkt over het algemeen het verleden en maakt zich illusies aangaande de toekomst.

In het heden probeert hij eigenlijk het goede van het verleden terug te vinden. Daardoor grijpt hij terug naar allerlei dingen die eigenlijk waardeloos zijn. De rommel van eens wordt plotseling het geliefkoosde verzamelobject van morgen.

Ik heb mij laten vertellen dat er tegenwoordig zeer hippe jongedames en heren zijn die zich o.a. bezighouden met 't verzamelen van oude foto's van filmsterren en verbleekte foto's van landschappen of gebouwen die allang door de een of andere projectondernemer zijn gesloopt.

Kun je het verleden terugkrijgen? Neen. Kun je van het verleden uitgaan? Eveneens: neen. Want het verleden heeft het heden bepaald. U kent dat verhaal wel. Maar als dat het geval is, dan kunnen wij ons ook nooit beroepen op wat is geweest. Dat het in de werkelijkheid een beetje anders gaat, zal u eveneens bekend zijn. Om een voorbeeld te geven:

Nederland was eens een behoorlijk rijk en welvarend land. De prijzen waren in verhouding laag. Daardoor was een hogere belasting voor de burger draagbaar. Het resultaat was een aantal sociale voorzieningen, die elk voor zich eigenlijk een enorm reservekapitaal zou vereisen. Maar, zeiden, dat kapitaal hebben we niet nodig, want we kunnen dat gewoon financieren uit de lopende inkomsten. Zo ontstonden de sociale verzekeringen.

Nu spreekt men over dit verleden als van een verworven recht. Dat kan alleen, als men heeft betaald op grond van een persoonlijke verzekering. Dat betekent, dat u volgens de werklozenwet wel degelijk normaal zou moeten worden gefinancierd bij het wegvallen van uw arbeid gedurende de daarvoor staande tijd, omdat u zolang premie daarvoor heeft betaald

en niemand u de verzekering heeft opgezegd. Datzelfde geldt voor de AWW, WAO e.d. Als je daarvoor betaald hebt, dan moet je die verzekeringen ook krijgen. Dat betekent, dat voor de mens van vandaag de werkelijke lasten eigenlijk gezegd helemaal niets meer te maken hebben met datgene wat hij bijeen heeft gebracht. Integendeel, men heeft schulden gemaakt op grond van inkomsten die er nog niet waren. Nu blijven de inkomsten weg en de vereiste uitgaven van de verzekering worden groter. Dan kun je zo'n verzekeringsmaatschappij natuurlijk failliet laten verklaren, maar dat wil men ook niet. Dus wat zegt men? Wij moeten de zaak aanpakken.

En nu het mooie: Omdat men in het verleden ook uit een sociaal inzicht vergoedingen heeft betaald aan mensen niet op grond van een verzekering, maar van gewone wetgeving uit de belastinggelden die een hoogte hadden vergelijkbaar met de WW en noemt u verder maar op, roept men uit: Dat is een verworven recht, dat moet zo blijven! Dat is natuurlijk onzin.

Kijk, hier is geen sprake van een verworven recht, alleen sprake van een gewoontemisbruik. Als het gaat om de bestaande sociale verzekeringen, zo zijn deze eigenlijk tot stand gekomen door een overeenkomst tussen al degenen die daaraan mee betalen en de Staat die garant is voor de uitbetaling. De Staat zal dat moeten blijven. Of dat prettig is of niet, of ze daaraan failliet gaat of niet, dat zal ze moeten doen.

Nu wil men dat niet. Men wil aan de ene kant de sociale uitkeringen aanpakken, dat is duidelijk, maar men wil geen verschil maken tussen datgene wat volksverzekering is en datgene wat gewoon sociale uitkeringen zijn. Want dan krijgt men moeilijkheden. Om die moeilijkheden te omzeilen besluit men alsnog een deficietfinanciering te plegen.

Een deficietfinanciering wil zeggen, dat u eigenlijk vandaag de dag geen inkomen heeft en u wilt toch naar Mallorca. Dan neemt u nu geld op om luxueus naar Mallorca te gaan met het idee dat u het later wel eens zult aflossen, zonder te weten of en hoe u dat kunt doen. Dat is nu precies hetzelfde als de deficietfinanciering van sociale uitgaven, van overbestedingen van de overheid.

Het zou natuurlijk denkbaar zijn dat iemand op een gegeven ogenblik zegt: Dit kan niet meer. Laten wij eerst eens kijken wat onze werkelijke verplichtingen en onze werkelijke mogelijkheden zijn. Dat doen ze niet, want dan moeten er beslissingen worden genomen waarbij er slachtoffers vallen.

Kijk, als je alle sociale uitkeringen kort, dan kun je dat percentage minder doen dan als dit op één bepaald type van sociale uitkering van toepassing is, want dan moet je toch besparen. Zo blijft die kringloop gaande, want daarom leent men. Omdat men leent, kan men minder doen; de rente is te hoog. En omdat men dus minder kan doen, moet men tenslotte weer korten; wat men probeert te voorkomen door wederom te lenen. Het is dus eigenlijk geen wonder dat politici in kringetjes draaien.

Wat is een politicus? Dat is iemand die ten koste van alles op kosten van iedereen zijn zetel veilig gesteld wil zien. Dat klinkt misschien hatelijk en er zullen mensen zijn die daar bezwaar tegen hebben, maar ook dat is weer een kringloopproces.

Je begint als idealist. Dan ontdek je al heel gauw dat de idealen niet helemaal met de werkelijkheid stroken. Maar, zo zeg je, binnen de groep waartoe ik behoor, kunnen wij die idealen toch meer waarmaken. En daar lijkt het ook inderdaad op.

Nu wil die groep echter een bepaalde macht uitoefenen. Om die macht te kunnen uitoefenen mag ze haar idealen niet volledig waarmaken.

Dientengevolge maakt ze steeds minder waar en beroept zich steeds meer op haar ideaal om te verklaren waarom ze dat ideaal niet waarmaakt; een kringloop op zichzelf. Ze komt tenslotte tot de conclusie dat het beter is het ideaal te laten rusten en de macht te behouden dan het ideaal voor zover mogelijk te vervullen, maar daardoor alle onmiddellijke macht teloor te zien gaan.

Misschien vindt u het vreemd, maar de werkelijkheid is toch eigenlijk zo. Je kunt alleen maar roeien met de riemen die je hebt. Iemand die werkelijk oliedom is, kan misschien op een bepaald gebied veel presteren. Er zijn apen en idioten die uitstekende moderne kunstenaars blijken te zijn. Laat ze dan moderne kunstenaars worden en probeer niet om ze alsnog tot arts, rechtsgeleerde of iets dergelijke op te voeden.

Je kunt geen waarheid verkopen, omdat de waarheid in zich evident behoort te zijn; ze is dus niet verhandelbaar. Wil je echter iets verkopen als de waarheid, dan moet dat een leugen zijn omdat het immers niet evident is. Op deze manier raken wij in onnoemelijke verwarringen.

Ik heb nu wat politieke voorbeelden gegeven waarover u uw eigen mening kunt volgen. Laten wij proberen die kringloop nog even verder te volgen. Wat ontstaat er namelijk? Er ontstaat b.v. in opeenvolgende geslachten het volgende proces:

De ouders hebben een zeer streng beheerst leven moeten leiden in hun jeugd. Zij gunnen het hun kinderen beter. Die kinderen worden dus vrijer opgevoed, maar vinden nog steeds dat ze teveel bekneeld hebben gezeten. Zij voeden weer hun kinderen nog vrijer op. Zij zijn echter zo vrij opgevoed dat ze niet meer bereid zijn om de vrijheden van kinderen te nemen zodra ze hun eigen mogelijkheden aantasten en zij treden dus weer streng op. Het klinkt krankzinnig maar het is waar.

Als wij met een geestelijke werkelijkheid of waarheid bezig zijn, zien we alweer precies hetzelfde. Ook hier is een typische kringloop-redenering die u allen kent: De bijbel is het woord Gods, want staat dit daarin niet geschreven? Waarop onze vriend Henri, geconfronteerd met dit argument, onmiddellijk uitriep: Nou, dan ben ik God, want ik zeg het zelf!

Men zegt vaak: Er is een inwijdingsweg. Wij hebben de juiste inwijdingsweg. Als je ons nu maar gehoorzaamt, dan zul je bewuster worden. Nou, je bent zo gehoorzaam als je maar kunt. Dan zeg je tegen hen: Waarom ben ik nog niet verder? Zij zeggen dan weer: Omdat je niet gehoorzaam genoeg bent geweest. Dat zijn allemaal van die eigenaardigheden.

Als wij proberen u een geesteswereld te laten zien (althans iets daarvan) die logisch in elkaar zit, dan zijn de meeste mensen daar bang voor. Waarom? Wel, een wereld van geesten die zo logisch en nuchter in elkaar sluit dat zelfs een mens de samenhangen kan overzien, is ook een onzichtbare wereld die door de mens niet verder te bepalen valt. Zolang wij een hemel hebben met een goddelijk gezag, ach, dan zucht men met Gijsbrecht, wanneer het misgaat: 'De Heer heeft Zich ten langen leste ontfermd over mij en mijne veste'. Waarbij hij volgens mij sprak over een kledingstuk dat in zijn tijd nog niet bestond.

Wij kunnen zeggen: God wil het. Zolang God ons niet kan tegenspreken. Als God een abstractie blijft, dan is die God bruikbaar. Want als wij zeggen 'God wil het' en een ander vraagt 'waarom', dan zeggen wij: Omdat wij weten dat God het wil. Hoe weet u dat? Omdat God het mij heeft verteld. Hoe kan ik dat te weten komen? Dat kunt u niet te weten komen. U kunt alleen gehoorzamen tot God zich aan u openbaart. Dat zijn heel mooie redeneringen. Maar het is een kringloop waar eigenlijk het gelijk door het onbepaalde wordt verkregen.

In de tijd zelf is dit natuurlijk niet zo. De tijd heeft zijn wetten, zijn regels. Als ik spreek over het kringloopeffect in het heden dat toch altijd weer constateerbaar is, dan komt dit eenvoudig voort uit de kwaliteit van de tijd, van de ontwikkeling. Een ontwikkeling kan namelijk nooit een toekomst vinden, indien daarin het verleden niet behouden is. Omgekeerd kan een verleden nooit waarlijk worden beseft, tenzij het vanuit de toekomst wordt benaderd en dan is het de interpretatie van de toekomst. Zo zit je in het heden eigenlijk altijd een beetje in moeilijkheden.

Je bent zo geneigd mee te draaien. Je hebt je eigen denken, je eigen oordeel. De een weet het zus en de ander weet het zo. Zolang men daarvoor maar een rechtvaardiging kan vinden, hoe vaag ook, dan is dat zonder meer goed. Op het ogenblik, dat alles rationeel moet worden, dat het dus een samenhang moet vertonen die tenminste op één punt controleerbaar is, lukt het niet meer. De kringloop van het heden wordt doorbroken op het ogenblik dat de werkelijkheid in het heden wordt beseft.

Als ik dat op politiek terrein zoëven heb gedaan, dan zouden we dit kunnen stellen: Zolang een gemeenschap schulden moet maken om haar huidige bestaansvorm te financieren, is de norm onjuist. Dat is een logische conclusie.

Kerkelijk kunnen we het zo zeggen: Op het ogenblik, dat God als autoriteit wordt opgevoerd zonder dat op enigerlei wijze duidelijk kan worden gemaakt dat die God onmiddellijk ingrijpt, is dit geen argument. Dientengevolge is het geheel van de eisen en stellingen van een dergelijke kerkgemeenschap niet als reëel te aanvaarden en te beleven.

Omdat wij proberen de kringloop ook in het heden te doorbreken, moeten wij uit de aard der zaak de werkelijkheid zoeken waar ze is. Die werkelijkheid ligt in de feiten. Als je van feiten uitgaat, zijn de conclusies niet altijd vleierend, dat geef ik graag toe. Heel vaak blijkt dan, dat allerlei geliefde theorieën helemaal niet meer werken. Toch hebben wij te maken met de werkelijkheid. Wij kunnen ons niet onttrekken aan de feiten. Wij kunnen alleen bepaalde effecten welke die feiten veroorzaken zodanig verwaarlozen dat ze op een gegeven ogenblik ons overrompelen en overspoelen.

Als u zover met mij mee heeft willen en kunnen komen, dan moeten we nu het schouwtoneel naar binnen verplaatsen.

Leeft de lichtende geest in u? Zo ja, wat voor bewijs heeft u daarvoor? Anders gezegd: Wat is het feit dat u kunt ontlenen aan die lichtende geest in u? Zolang u geen concrete feiten kunt geven en alleen maar vaagheden die ook elders aan toe te schrijven zijn, is uw stelling niet aanvaardbaar behalve voor uzelf. Het is daarom ook foutief om deze stelling als argument te gebruiken tegen anderen, u daarop te beroepen t.a.v. de wereld of hoe dan ook hieraan enig recht te willen ontlenen.

U heeft in u een waarheid? Uitstekend. Maar die waarheid mag dan niet door de feiten worden gelogenstrafd. Als ik zeg: Er is een rechtvaardige God en ik kijk naar de wereld, dan lijkt het er meer op dat de duivel scheidt op de grote hoop. Dat is niet rechtvaardig.

Dan zegt men: Gods wegen zijn ondoorgrondelijk. Maar hoe weten wij dan dat God rechtvaardig is? Want rechtvaardigheid is een concept dat voortkomt uit ons besef. Dat heeft niets met de kosmos te maken.

In ons hebben wij de neiging om voor onszelf een beeld op te bouwen van een wereld in het hiernamaals. Een beeld van een liefdevolle Godheid, van een verlosser, van een profeet, van banen die voeren naar de hoogstepoppen van de geestelijke werkelijkheid. Maar bestaan ze echt? Dat is nu de moeilijkheid. Wie aan de kringloop wil ontkomen die ont-

staat als wij theorieën, innerlijke waarden en zaken die wij aannemen als zekerheid gaan hanteren, dan kunnen wij dat niet. Wij kunnen de kringloop niet ontlopen. Wij blijven ronddraaien als een hond die probeert in het puntje van zijn eigen staart te bijten. En als ik zie hoe sommigen het doen, dan lijkt het er soms op of ze gecoupeerd zijn ook, zodat het bijna helemaal niet mogelijk is geworden. Realiseer u dit.

Uw innerlijk leven is voor u waar, maar het is niet zonder meer een werkelijkheid die in uw wereld of in een latere wereld volledig zal gelden. Alleen indien feiten kenbaar worden uit die veronderstelling, dan wordt de aanvaardbaarheid daarvan groter. Er zullen niet veel mensen blij zijn met een dergelijke boodschap.

Men zegt ook: De geest geleidt mij. Dat kan best. Wanneer heeft die geest dat gedaan? Hoe heeft ze dat gedaan? Wat waren de resultaten van die leiding? Zodra u dat kunt zeggen, moogt u de geest en de geestelijke leiding aannemen als een persoonlijke werkelijkheid, een persoonlijke zekerheid. U kunt niet zeggen dat dit geldt voor de gehele wereld.

Als u zegt: De geesten zijn voortdurend om mij heen, dan kan dat een persoonlijke beleving zijn. Of ze zich nu laten zien of zich op een andere manier kenbaar maken, doet daarbij niet eens ter zake. U ziet deze dingen, u hoort deze dingen enz., dus voor u zijn ze er. Maar als dit alleen maar een spel is dat geen directe inwerking heeft op uw leven en werkelijke prestaties, kunt u het beter vergeten. Zelfs als die geesten helemaal echt zijn, hebben ze geen betekenis in uw huidige werkelijkheid.

Pas als blijkt, dat uit deze verschijnselen zich iets kristalliseert dat een directe betekenis heeft voor uw leven op aarde en al datgene wat ermee samenhangt, kunt u de kringloop doorbreken waarin u anders terecht komt, namelijk een voortdurend fantaseren, raadsel-spelletjes spelen met uzelf waarbij u veronderstelde feiten inpast in een veronderstelde werkelijkheid zonder ooit te beseffen in hoeverre uw beeld van wat echt is wel in de wereld zou zijn waar te maken. Dus staan we weer voor een moeilijkheid.

Als wij de kringloop doorbreken, dan krijgen we te maken met feiten. Die feiten zijn niet alleen maar gevoelens, laten we dat heel goed vooropstellen. Feiten zijn zaken die direct werkzaam zijn. Als een geest tegen u zegt: Neem morgen uw paraplu mee, want het gaat regenen, dan kan dat het onderbewuste zijn. Als die geest dat echter zegt nadat het 6 weken droog is geweest, dan moogt u aannemen dat iemand u heeft willen waarschuwen. Zeker als er onverwachts een regenbui losbarst. Het is een beetje moeilijk om de werkelijkheid te scheiden van alle illusies en feiten.

Leven in dromen is prima, als je maar niet denkt dat je droom echt is. Als een van de hier aanwezige heren droomt dat hij Superman in eigen persoon is en dat hij, wanneer eens de grote nood komt, met fladderende rode mantel door de lucht zal suizen om rampen te voorkomen, dan zeg ik: Het is erg leuk dat u dat droomt, maar heeft u al iets gedaan wat erop wijst dat u ook maar een kleine ramp kunt voorkomen? Al is het maar het aanbranden van het gebraad dat uw vrouw in de over had vergeten. Als u daar geen antwoord op kunt geven, dan is het een dagdroom. Je kunt ermee werken, je kunt ermee leven, maar het is geen feit en dit moet worden beseft. Misschien kan ik het zo duidelijk maken:

Zoals u weet zijn er nogal wat politici die ook econoom zijn of doctorandus economie. Daarnaast zijn er ook nog echte economen. Wat is nu het verschil tussen die twee? De echte econoom gaat alleen uit van de cijfers, terwijl de politieke econoom probeert de cijfers zo

te groeperen dat ze beantwoorden aan zijn politieke behoefte en veronderstelling. In beide gevallen ontbeert de economie een besef van datgene wat menselijk aanwezig is (de mens is er eigenlijk als werkzame factor een beetje uitgezift) en dientengevolge hebben wij te maken met twee modellen die onbetrouwbaar zijn.

Het economische model van de echte econoom is in zoverre onbetrouwbaar dat het geen rekening kan houden met plotselinge veranderingen zoals die in de mentaliteit van mensen, in hun verbruikspatronen, hun behoeftepatronen, hun arbeidslust e.d. zouden kunnen optreden.

Bij de politieke economen echter is de onbetrouwbaarheid bijna 500 %. Een econoom of iemand die goed kan rekenen weet wel wat ik daarmee eigenlijk zeg. De economische conclusie van de politicus is in wezen reeds onzin op het ogenblik dat ze wordt gesteld. Omdat ze wordt gesteld aan de hand van onjuiste premissen met verwaarlozing van alle ongewenste feiten en van tevoren wordt getendeerd naar conclusies, die niet in de werkelijkheid haalbaar zijn, maar die politiek begeerlijk zijn.

Wat heb je dan eigenlijk nodig om toch de patstelling die hier is ontstaan te doorbreken? Gezond verstand. Weet u waarom? Gezond verstand gaat af op de feiten en de mogelijkheden zoals ze nu bekend zijn. Het gaat niet uit van een toekomstig beeld dat mogelijk nooit te verwezenlijken is. Het gaat ook niet uit van een theorie die zonder meer een continueren van het verleden in de toekomst veronderstelt. Als u dat zo beziet, dan wordt u misschien duidelijk waarom wij het hebben over het kringloopeffect in het heden.

Als je met de feiten werkt, dan kun je eraan ontkomen. Want feiten zijn in de werkelijkheid een weergave van het totaal der bestaande tendensen plus het geheel van de bestaande mogelijkheden en instellingen. Het resultaat is dus dat iemand, die met de werkelijkheid bezig is, elke kosmische invloed mee verwerkt, bewust of onbewust, in hetgeen hij doet; dat hij rekening houdt met alles wat hij uit de mensen om zich heen opvangt, wat uit het gemeenschappelijk bovenbewustzijn komt, wat uit de normale feiten blijkt, ook uit de cijfers.

Gezond verstand is een samenvoegen van alle factoren, niet het selectief gebruiken van bepaalde factoren om daardoor het geheel te bepalen.

Nu zou ik u enkele gewetensvragen willen stellen.

1. Heeft u een geloof waar u niet van kunt afstappen?
2. Indien dit het geval is, heeft u persoonlijke bewijzen voor de juistheid van dit geloof ontvangen?
3. Heeft u zodanige raadgevingen, tips of andere zaken op deze manier ontvangen dat dit geloof een feitelijke verandering betekent in uw stoffelijke mogelijkheden en omstandigheden?

Indien u op een van deze vragen 'neen' moet antwoorden, dan moogt u niet uitgaan van uw geloof om aan de hand daarvan de feitelijke mogelijkheden te overzien. Op het ogenblik, dat u dat doeteenzijdigheid, kringetjes draaien.

Er is een vast mogelijkheids spoor door de tijd. Afwijkingen daarvan zijn mogelijk, maar we ontkomen dan toch niet aan het ontstaan van parallellen, die wat voor ons belangrijke ontwikkelingen aangaat niet zoveel zullen verschillen van het hoofdspoor van de tijd.

In de tijd ontstaat een spiraalbeweging waardoor, maar met een verschil in tempo, voortdurend dezelfde invloeden zich herhalen. Dit betekent niet dat gelijke maar wel vergelijkbare invloeden zich manifesteren en dat hierdoor mede het geheel van de menselijke historie in het heden wordt bepaald.

Wij hebben daarnaast te maken met een bewustwordingsgang die eveneens dit spiraal-element niet schijnt te ontberen. Ons bewustzijn heeft in het begin een betrekkelijk grote verbreiding voor tamelijk weinig feiten. Daarna blijkt, dat ons bewustzijn beperkter wordt, maar wel in die beperking meer feitenmateriaal bevat. Totdat wij op een ogenblik komen dat in één punt het geheel van alle voor de persoonlijkheid denkbare feiten aanwezig zijn.

Wanneer wij de geestelijke waarde plus de tijds waarde beschouwen als de werkelijkheid zoals deze persoonlijk bestaat, dan kunnen wij op grond hiervan concluderen: Het is voor mij onmogelijk uit het verleden enig recht of enige mogelijkheid voor het heden te ontleen anders dan die welke ik op dit moment zelf vanuit en door mijzelf feitelijk kan manifesteren. Dan volgt daar verder nog op:

Wat ik ben volgens het oordeel van anderen zal onbelangrijk zijn, omdat een dergelijk oordeel gewoonlijk op eenzijdigheid is gebaseerd. Wat ik ben, moet ik zelf volledig kunnen aanvaarden. Zonder de aanvaarding van hetgeen ik zelf ben en doe, zal ik niet in staat zijn iets van de werkelijkheid buiten mij te beseffen, te aanvaarden en daarmee te werken. Hoe meer ik wegvluicht voor mijzelf of een deel van mijzelf, hoe meer ik eveneens in kringetjes loop en met een voortdurende feedback van een verleden probeer een gelijkvormigheid in mijn innerlijke persoonlijkheid te veroorzaken die nooit werkelijk kan bestaan, omdat ze alleen instand kan worden gehouden door een voortdurende aanpassing van illusies die de feiten daardoor onkenbaar maken.

Alswij dat allemaal samenvatten, dan hebben wij ons onderwerp voor vandaag gemakkelijk afgerond, want dan zeggen wij:

De kringloop in het heden is een bijna onvermijdelijk verschijnsel voor elke mens, die om welke reden dan ook weigert de feiten van de wereld te erkennen zoals ze zijn, de feiten omtrent zichzelf te aanvaarden zoals ze zijn en te werken met de mogelijkheden die op dit moment bestaan zonder zich te beroepen op grotere mogelijkheden of andere mogelijkheden in het verleden en zonder een beroep te doen op mogelijkheden en ontwikkelingen die eventueel in de toekomst zouden kunnen plaatsvinden.

x Kunt u nog wat verder ingaan op de kringloop van de bewustwording?

-- De kringloop van de bewustwording in dit verband is niet te geven. Bewustwording is een proces dat in wezen tijdloos is en niet kan worden omschreven in tijd anders dan het deel na deel beseffen van je eigen wezen en mogelijkheden. In de eigen bewustwording geldt echter wel degelijk: Al datgene wat ik in mijzelf ontdek, besef, als geestelijke waarheid aanvaard, geloof of persoonlijk zie als juist, zal ik moeten toetsen aan datgene wat buiten mij bestaat, buiten mij mogelijk en kenbaar is. Door de vergelijking tussen deze beide word ik mij bewust van datgene wat waar en werkelijk is en datgene wat in feite vanuit mijzelf voortkomt en daardoor ook een vervreemding van mijn persoonlijke innerlijke werkelijkheid en bewustwordingsmogelijkheid betekenen.

Als u hetgeen ik nu heb gezegd met de voorgaande lessen vergelijkt, dan zult u met verbazing zien: a. bepaalde herhalingen komen voor; b. in die herhalingen zijn de benadering en interpretatie anders. c. de gegevens welke in die lessen zijn verstrekt spreken elkaar niet tegen, maar vullen elkaar aan. En aangezien dat de bedoeling is van een cursus, meen ik dat ik voldoende heb gezegd.

--:--

OORLOG EN VREDE.

De moeilijkheid is, dat vrede een vorm van oorlog is. De meeste mensen weten dat niet, omdat ze aannemen dat oorlog alleen bestaat uit daadwerkelijk geweld. Toch zou ik willen zeggen, dat het meest potentiële geweld bestaat in de vrede. En aangezien een potentieel geweld dat kan worden uitgespeeld in feite een oorlogssituatie impliceert, zou ik willen zeggen dat de vrede een vorm van oorlog is. Het is maar hoe je het bekijkt. Ik geloof, dat je het zo moet bekijken:

De meeste mensen zijn voor vrede, ze zijn ook voor rust. Zij zeggen: Als iemand de vrede verstoort, moeten ze hem afmaken. Als iemand hier de boel op stelten zet, moeten ze hem maar in elkaar slaan, dan hebben wij weer rust. Er zijn zelfs mensen die nog verder gaan dan dit. Zij zeggen: Kind, ik hou van je zoals je bent. Houd nou in vredesnaam je mond, anders sla ik je het ziekenhuis in.

U lacht er om, maar waar denkt u dat al die 'blijf-van-me-lijf-huizen' vandaan zijn gekomen? Per slot van rekening wordt er heel wat geweld gepleegd. Zelfs in het gezin is de schijn van vrede vaak de vermomming van een feitelijke toestand van oorlog. Als je dat zo bekijkt, dan wordt het ook veel duidelijker waarom de wereld eigenlijk zo gek in elkaar zit.

Ik heb mensen horen zeggen: Ik kan niet begrijpen dat ze oorlog voeren over een paar van die kleine rot eilandjes. Nu is daar natuurlijk een heel redelijke uitleg voor te geven die u ongetwijfeld al heeft gehoord. Maar ik kan het nog heel anders zeggen:

Er zijn mensen die elkaar naar het leven staan over één sigarettepeukje op de trap. Dat is nog veel minder dan een paar eilandjes. Het gaat tenslotte niet eens om een eiland. Het gaat niet om het bereiken van iets. Het gaat er doodgewoon om dat iedereen zijn wil wil doorzetten ofwel zijn haan koning wil zien kraaien. Wat dat betreft, moet u maar eens opletten: wanneer mannen aan het vechten zijn, dan ziet u vaak aanmoedigende vrouwen terzijde staan die hun haan koning willen zien kraaien en als dat niet lukt proberen de kip van de anderen te plukken. Dus laten we alsjeblieft niet denken dat de mens een vreedzaam wezen is, tenzij we dat met een t schrijven. De mens is zo, dat hij bereid is alles te aanvaarden, als hij maar zijn rust heeft zolang hij zelf daardoor niet in een situatie wordt gedwongen waarin hij zichzelf niet meer kan aanvaarden, danwel zijn rust teloor ziet gaan.

Er zijn mensen die in bittere armoede leven en misschien verhonoren, maar volkomen bereid zijn om dit te doen zolang niemand hen maar dwingt om meer te werken dan ze zelf gezellig vinden. Dat is gewoon een situatie waarbij je je moet neerleggen. Dat doet zo iemand trouwens ook, als hij geen zin heeft om te werken.

Maar waarom dat ideaal van de werkzame, de productieve mens, van de machtige natie? Een nazi was eigenlijk alleen maar de loopjongen van een Führer. En menig z.g. machtige natie van tegenwoordig is niets anders dan een misbruik uit het verleden dat nog steeds niet is uitgeroeid.

Als je spreekt over oorlog en vrede, dan moet je je realiseren dat oorlog de uitbarsting is van de spanningen die in vrede zijn ontstaan. Het is het daadwerkelijke geweld dat het denkbeeldige geweld komt vervangen. Nu zult u zeggen: Waar is dat denkbeeldige geweld dan?

Ik heb al heel veel mensen meegemaakt die, als ze een onaangename dag op kantoor hadden gehad, besloten om de directeur maar niet te vermoorden, omdat de een of andere t.v.-held dit zeer kundig een aantal mensen heeft gedaan. Het vervangende geweld is kentekend voor de mentaliteit van de mensen. En wat dat betreft ook als we spreken over porno.

Er zijn een hoop mensen die tegen porno zijn. Maar vraag je nu eens af waarom porno zo attractief is. Per slot van rekening, als je een stilleven met bananen hebt, dan blijf je honger houden. Wel, omdat er altijd weer een soort wensvervulling in verwerkt zit. Ofwel meisjes die allemaal naar bars gaan en in feite zichzelf misbruiken en zo een uitlaat scheppen voor dames die zich misbruikt gevoelen, danwel de wensvervulling van mannen, die ondanks hun eigen onmacht op het filmdoek over hun oneindige potentie en hun even oneindig aantal mogelijkheden schijnen te beschikken. Dan kunt u zeggen: Dat is niet echt. Dat ben ik direct met u eens, maar het is wel een beroep op iets wat in de mens leeft.

Gaat u maar eens na hoeveel films er worden gemaakt in deze dagen, inclusief t.v. en andere producties waarin geweld - direct of geïmpliceerd - eigenlijk de hoofdrol speelt. Dat kan toch alleen maar voortkomen uit een innerlijke droom van geweld. Maar door het ontbreken van b.v. moed of capaciteiten kan men dit zelf niet verwezenlijken. Daarom neemt men het tot zich in een soort surrogaatbeleving.

Als er geen oorlog is, dan valt op dat er ontzettend veel films over oorlog worden gemaakt. En als het geen direct echte oorlog is, dan is het waarschijnlijk wel in het een of andere vreemde staatje. En als dat ook niet meer helpt, dan hebben we altijd nog de mogelijkheid om een psychologische western te produceren waarin eveneens in technicolor kan worden opgehangen, mishandeld, geslagen, geranseld en geschoten.

Laten we daneens kijken naar de literatuur. De literatuur van al die vredige dagen schijnt voor een groot gedeelte te berusten op zeer handige en vooral hardhandige detectives die bovendien worden omringd door willige schone vrouwen. Als ze aan hun 17e dode toe zijn, vinden ze met ongelooflijk vernuft een ontknoping voor het gehele probleem waar de schrijver zelf nog niet eens aan had gedacht. Het is ergens altijd weer eenkwestie van geweld of van list.

Als we kijken naar de 20er, de 30er jaren, dan vinden we heel veel romannetjes in de stijl van Woodhouse. Wat blijkt dan? Degene die heeft, de hebbert dus, is in feite een leeghoofd die zeer kundig door een onderdanige maar zeer meerwaardige butler of een andere dergelijke figuur wordt bijgestaan. Waarom? Alweer omdat men zich daarin verplaatst.

Als we de laatste tijd een soortgelijke literatuur proberen te vinden, dan blijkt ze er niet meer te zijn. Ofwel men rust psychologisch ondersteund door allerlei vreemde theorieën op een Stenen Bruidsbed, danwel men wolkt omhoog tot achter het 5e zegel om niet te zeggen het 7e zegel.

Misschien heb je daarnaast nog een samenkomst van dronken filatelisten inclusief moord of de magische onderlinge strijd waarin demonen door zeer machtige mannen met geheime wapens als daar zijn kruizen, ringen, geheimzinnige spreuken e.d. worden verslagen.

Als we de hele opbouw van de populaire lectuur zien en zelfs een deel van de literatuur, dan blijkt dat de mens deze dingen juist zoekt, koopt, leest, ondergaat om zo een mate van agressie a.h.w. te kunnen uitleven die hij anders te zeer in zichzelf verborgen moet houden. Vindt u het nu nog zo vreemd, als ik zeg dat vrede eigenlijk alleen maar een andere toestand van oorlog is? Werkelijke vrede, kunt u zich dat voorstellen?

Vrede impliceert ook tevreden zijn. Wie is tegenwoordig nog tevreden? Vrede impliceert het aanvaarden van het anders zijn van anderen en het gewoon met hen samengaan op grond van gemeenschappelijke waarden. De vooroordelen rijzen op het ogenblik de pan uit. Naarmate men meer de vrijheid en de emancipatie van verworpen groepen probeert waar te maken, blijkt er meer meerwaardigheidsbegrip bij andere groepen te bestaan waardoor het theoretisch schone feitelijk onmogelijk wordt. Dus de oorlog was er eigenlijk al.

De oorlog was er natuurlijk ook in Engeland. In dat land was er in feite oorlog tussen de vakbonden en een op zuinigheid ingestelde huisvrouw met première kwaliteiten die menige voorstelling, maar niet met volledig succes, tot nu toe heeft kunnen volbrengen.

Er was oorlog tussen de Ira en Ulster. De mannen van het leger van Engeland en daarnaast alle Orangisten, alle Engeland getrouwen. Ook deze spanningen groeiden ze zo nu en dan over het hoofd. Ook daarvoor kon geen oplossing worden gevonden. Agressie na agressie die zich opstapelt en zich eindelijk kan ontladen, als er een feitelijke geweldsituatie ontstaat waardoor je zeggenschap hebt. Verbaast u zich nog dat deze Engelse Magpie een soort horlepiep danste met vreugde gebaren voor Downingstreet 10, toen ze eindelijk een overwinning had behaald, eindelijk eens iemand geslagen zag?

Wat betreft de Argentijnen, vergeet één ding niet: Niets is frustrerender dan voortdurend je populariteit te zien afnemen en gelijktijdig de onbeheersbare problemen te zien groeien. En als er dan een mogelijkheid is om via agressiviteit naar buiten toe de interne problemen op te lossen, waarom zou je het dan laten? Het is gewoon verklaarbaar uit de hele situatie.

Ik heb een eigenaardige kritiek gehoord in Amerika. Het ging over een James Bond film. Men was het eens met de gehele inhoud. Het was een uitstekende film, maar ze begrepen alleen niet waarom James Bond iemand van de Engelse geheime dienst moest zijn. Het had toch beter een CIA-man kunnen zijn.

Alweer, wij zoeken superioriteit. Wij zijn het, een ander is niets. Op het ogenblik, dat wij moeten toegeven dat wij eigenlijk niets tot stand kunnen brengen, moeten we dat op de een of andere manier uitleven. Dan kun je zeggen: de ene keer is het regen, de andere keer is het mooi weer. Ondertussen blijft ditzelfde probleem doorspelen.

Zo is het ook met de Russen. De Russen zitten ook met spanningen. In Rusland zijn intern net zoveel moeilijkheden als in een kapitalistische maatschappij. Dat kan socialistisch gezien niet waar zijn, dus zit je met steeds grotere moeilijkheden om steeds weer te bemantelen dat het steeds slechter gaat met steeds meer. Dan is een probleem - of dat nu agrarisch heet of zelfs maar opstandigheid van de arbeiders in Polen en kapitalistische intriges - een gevonden vrede. Dan kun je de agressie naar buiten toe kwijt.

Als je innerlijke spanningen hebt, dan hoop je dat er ergens een film loopt waarop je je kunt afreageren. Er zijn echter maar weinig films die de naties in hun geheel tot afreageren kunnen brengen al worden er nog zulke fraaie politieke stukken opgevoerd.

Nu moet ik toegeven dat in politieke stukken maar zelden een werkelijk goed stuk voorkomt. Over het algemeen zijn het meer brokken die in een verbale haché elkaar vliegen proberen af te vangen en gelijktijdig de burger, die toehoort het idee geeft dat de burger zelf ze dan wel ziet vliegen. Dergelijke dingen zijn verantwoordelijk voor een voortdurend groter aantal spanningen op deze wereld.

Dergelijke spanningen kun je niet oplossen met een oorlogje, ofschoon menigeen dat heel graag zou doen. Je kunt het niet oplossen door ze af te

reageren in verwijten aan het een of andere fascistische of communistische regiem. Je kunt het alleen oplossen door je eigen spanningen op te heffen.

Je kunt van het vervangingsmiddel misschien weer terug naar de natuur of naar het intern bewustzijn. Samen proberen het vraagstuk op te lossen en waar het niet gaat elkaar desnoods om de oren slaan zodat tenslotte iemand tenminste iets verder komt. Als je dat niet aandurft en wie durft dat aan in een democratische maatschappij, dan moet je het wel buiten je blijven zoeken. Maar dan is alles wat je zegt dat vrede en vredelievendheid is niets anders dan een masker waarachter jij je angst voor een volledig afreageren van de spanning probeert te verbergen.

Natuurlijk, iedereen reageert op zijn manier af. De koningin b.v. houdt een toespraak in het buitenland, dan kan ze tenminste ook wat laten zien.

De Premier, ach, als hij het niet meer ziet zitten, dan neemt hij de fiets.

De heer Den Uyl, als hij merkt dat hij niet verder komt met zijn plannen, dan probeert hij in ieder geval verder te komen met zijn partij en als het geen van beide gaat, dan zal hij ongetwijfeld een kleine vacantie, b.v. in Griekenland, trachten te nemen waardoor hij althans nog enige voordelen geniet voordat het doek gaat vallen.

Bekijk de zaak. Kijk naar het machteloze gedoe. Kijk naar de voortdurend verborgen maar in feite steeds groter wordende frustraties. Of dacht u misschien dat Dries en Joop elkaar om de hals zouden vallen? Dat zou dan een geval zijn dat zeer bedenkelijk is, omdat dat wederkerig op waanzin zou wijzen.

Realiseer u hoe in uw eigen land intern tussen bepaalde ministeries, tussen ambtelijke instanties, tussen bedrijven voortdurend een onverklaarde oorlog woedt. En vraag u dan eens af, of u nog over vrede kunt spreken.

Mijn stelling is niet alleen maar dwaasheid. De meeste mensen denken dat. Zij zeggen: Nou, daar heb je hem weer. Hij weet het weer mooi te zeggen, maar het blijft bij kreten. Vergeet dat maar.

De werkelijkheid is, dat iedereen zozeer aan zichzelf twijfelt dat hij -- meer dan normaal het geval zou kunnen zijn -- erkenning eist van anderen. En dan op grond van het niet volledig geven van die erkenning voor zichzelf het recht meent te hebben om anderen te onderwerpen aan grotere vernederingen dan waaraan hij zelf onderworpen was.

De mensen met hun problemen zitten te wachten op een oorlog. Een oorlog zou goed zijn voor de economie. Het zou goed zijn voor de nationale eenheid. Het zou kort en goed goed zijn voor iedereen en alles behalve voor de mens. Ontkennen dat je er zo over denkt, maakt het nog niet ongedaan.

Het gevaar van de komende jaren ligt niet in de eerste plaats in de een of andere krankzinnige machtsgreep van een staat die met atombommen begint. Het gevaar ligt in de steeds minder te bedwingen conflicten en problemen binnen de verschillende landen zelf. En als de mensen dan zo dwaas zijn om hun onderlinge geschillen en op reële basis ontstane conflicten te vergeten voor kreten als 'vaderland in gevaar! 'de wereld heeft ons nodig!' dan heeft de wereld geen mens meer nodig omdat ze in een radio-actieve wolk aan een volgende fase van levensontwikkeling kan gaan beginnen.

Het grote gevaar van deze tijd ligt helemaal niet in oorlog. Het ligt in de wijze waarop de vrede wordt beleefd. Het gevaar ligt niet in de waanzin van de mensen, maar in hun onvermogen om te leven met de feiten van hun bestaan, hun eigen mogelijkheden, hun eigen waardigheid. Zeg niet dat politici of generaals de schuld zijn. Evenmin kun je zeggen

dat de hand schuld is, als je steelt. Begrijp dat heel goed.

Iedereen is mede aansprakelijk. Iedereen bevordert de spanning. Iedereen op zijn manier houdt zich bezig met die zaken, die ontwikkelingen welke voor hem belangrijk zijn. Elke tegenstand wordt ervaren als een groot onrecht dat men het liefst onmiddellijk zou wreken.

Die mentaliteit waarop uw vrede is gebouwd, de mentaliteit van betweters, van eigen recht zoekers, van bezits-egoïsten en machtsmonomanen is de feitelijke oorlog die vernietiging kan brengen. Want als dan het geweld eenmaal losbarst, dan is dat alleen maar het waar worden van de symptomen die in deze periode van z.g. vrede voortdurend worden opgebouwd.

Nu ik dit allemaal heb gezegd, hoop ik dat u iets begrijpt van de werkelijkheid van deze dagen.

Kijk eens door alle idealistische leuzen, mooie beloften, fantasistisch klinkende verklaringen heen. Vraag je gewoon af: Wat zijn de mensen? Waarom doen de mensen zoals zij doen? Hoe komt het dat ze zo agressief zijn? Als je daar een antwoord op vindt, dan vind je misschien een antwoord waardoor vrede mogelijk wordt: namelijk een wederkerig elkaar helpen, een in plaats van voortdurend tegenstellingen kweken het kweken van samengaan, van onderling helpen, van elkaar begrijpen. Misschien vind je dan een benadering waardoor je niet meer zo behoeft te spreken over wetten, omdat je bezig bent met noodzaak.

Wij geloven niet dat de komende tijd werkelijk een oorlog brengt van grote omvang. Dit ongeacht de huidige z.g. ontwikkelingen in het geschied Engeland .. Argentinië en al wat daaraan vastzit. Ongeacht de oorlogshandelingen tussen Iran en Irak en nog verschillende andere kleine problemen die in geweld zullen ontaarden.

Wij geloven wel, dat de mentaliteit van de mensen op zeer korte termijn moet gaan veranderen omdat eerst, als er vrede leeft in de volkeren, niet als een leuze maar als een werkelijk beleefd geheel, het mogelijk is om met geweld de feitelijke oorlog te vernietigen. Daarvoor heeft de mensheid nog de tijd tussen de 10 à 12 jaar. Wanneer het voorbij is en er is niets veranderd, dan is het voorbij; maar ook helemaal.

Als de mensen wel veranderen in die tijd, als de mensen anders leren denken, werken en samengaan, dan is er geen wereldoorlog in 1984, geen wereldoorlog in 1992. Dan is er wel een volledige ommekeer niet alleen internationaal en nationaal maar vooral ook sociaal en mentaal.

Daarmee heb ik dan mijn hart zo ongeveer gelucht.

Of u esoterisch of exoterisch denkt, aan één punt zult u in deze dagen niet kunnen ontkomen. Als u tegen oorlog bent, zult u eerst in uzelf vrede moeten vinden. Als u daar niet aan toe komt, dan krijgt u bij ons wel de nodige tijd om daarover na te denken. Dan denkt u misschien dat wij u met open armen welkom zullen heten. Maar zo breed zijn zelfs de armen van de geest niet. Er wordt overal gewaarschuwd voor falen. In de hele wereld gaan stemmen op. Stemmen van bewuste mensen, zelfs van ingewijden: Mens, zoek vrede of ga ten onder. Er wordt van onze kant gedaan wat mogelijk is. Maar zolang u niet wilt luisteren en de benzineprijs belangrijker vindt dan de vrede in uzelf, dan heeft u zelf uw keus gemaakt en zult u ook daarmee verder moeten gaan.

Uw vrede van het ogenblik is vermomde oorlog. Overwin uzelf en u overwint een deel van die oorlog. Vind vrede in uzelf en u scheidt meer vrede op aarde. Wanneer er werkelijke vrede op aarde kan heersen, is er een harmonie geschapen ook tussen de lichtende geest en de wereld die dermate groot wordt dat alleen daardoor reeds de mensheid een nieuw stadium van ontwikkeling en bewustwording kan binnentreden.

:--:--:

SLEUTELS

COSMISCHE LERINGEN

mediamiek ontvangen en uitgegeven
door de „Orde der Verdraagzamen”
te 's-Gravenhage

M A A N D B L A D.
(10 nrs per jaar)

I N H O U D.

JUNI 1982.

27e jaargang.
Nummer 9.

DENKEN.

Prognose en denken

CI blz. 111

Aforismen over denken

CI " 120

Warmte

CI " 124

WERKELIJKHEID.

De droom en de werkelijkheid

CII " 101

Relatie tussen magie en werkelijkheid

CII " 108

Zonnewende

CII " 114

Overname uit „SLEUTELS” slechts toegestaan na
schriftelijke toestemming van het bestuur der „O.D.V.”

D E N K E N

HOOFDSTUK IX.

PROGNOSE EN DENKEN.

Wij gaan vanavond nog even in op de werkelijkheidssituatie, de manier waarop wij die kunnen ontleden en daarnaast ook op prognose.

Een prognose is zoals u weet een voorspelling. Een voorspelling kun je op vele manieren opzetten. Eén daarvan is gewoon intuïtief reageren. Een andere is de omstandigheden berekenen.

Als wij dergelijke dingen doen, dan worden we altijd geconfronteerd met het feit, dat elke voorspelling van de toekomst die tijdig wordt gegeven in zich een paradox inhoudt. Zij waarschuwt namelijk en kan dus de toekomst veranderen.

Als we nadenken, dan zijn we bezig met de dingen op een rijtje te zetten. Ik geef maar weer een actueel voorbeeld, dat hebben we in deze cursus nogal eens gedaan:

Israël is binnengevallen in Libanon, in zuid-Libanon vooral. Wat zijn de oorzaken en wat zijn de redenen? Die kunnen we zo op één rijtje zetten.

Oorzaken: een voortdurende angst voor de Arabische wereld en een voortdurende ergernis en haat t.a.v. de Palestijnen.

De redenen dat men het nu doet, zijn ook begrijpelijk.

Eerste reden: Men was het allang van plan, maar men had een aanleiding nodig. De dood van een Israelische vertegenwoordiger in Londen was een voldoende aanleiding.

Tweede reden: Op dit ogenblik zijn er in de Arabische wereld nogal wat moeilijkheden. De aanhang voor de Palestijnen is hoofdzakelijk mondeling. In feite is men onderling zeer verdeeld.

De derde reden is, dat op dit ogenblik Libanon bezig is moderne bewa-
pening aan te schaffen, maar dat deze modernste wapens nu nog niet in Libanon aanwezig zijn en dat men ook niet over getraind personeel beschikt.

Deze factoren tezamen waren voldoende redenen om een lang geplande inval waarmee men bepaalde Palestijnen a.h.w. het land wil uitjagen en als het even kan de leider van de christenen, die de bufferzone nog een beetje hebben gevormd, meteen te maken tot president van Libanon zelf.

Het laatste is overigens niet iets dat haalbaar lijkt.

Waarmee moeten wij rekening houden? Ook dat is eenvoudig te zeggen. De Israëliërs hebben nu nog het overwicht en dat zullen ze houden zolang het alleen maar gaat tegen de Palestijnen en eventueel hier en daar wat Libanezen. Op het ogenblik, dat de Syriërs met hun volle macht gaan optreden tegen Israël, is de situatie totaal anders en kunnen we zeggen, dat Israël zijn troepen plus materieel ongeveer zal moeten verdubbelen om zelfs maar hetgeen tot nu toe in korte tijd werd bereikt enige tijd te kun-

nen behouden. Daar draait het helemaal om.

Kan men Kadaffi en al die anderen een loer draaien? Daar gaat het ook om. Waarom heeft men zo bijzonder fel gereageerd? Ook dat is weer begrijpelijk.

In Israël zitten ze met dezelfde moeilijkheden als de Argentijnen in Argentinië. Een oorlog zou inderdaad tijdelijk de aandacht kunnen afwentelen van allerlei grote economische conflicten in dit land. Daarnaast zou er zeer waarschijnlijk weer een beetje meer eenheid kunnen komen en zou de Knesset dus wat volgzamer worden ook t.a.v. de Havikken die het daar toch hoofdzakelijk voor het zeggen hebben. Het is dus zowel een interne als een externe operatie.

Wat ik nu doe is niets anders dan een analyse geven van feiten die u allemaal zoudt kunnen weten. Ik weet niet, of ze u interesseren. Dat is een ander punt. Maar u zult hebben gemerkt dat ik een opbouw heb gemaakt. Ik ben uitgegaan eerst van een definitie van de omstandigheden, de mogelijkheden en daarna van de gevaren.

Als ik nu een prognose wil stellen op dit terrein, dan zou deze redelijk als volgt moeten luiden: Ik weet, dat de meeste Arabische landen op het ogenblik helemaal geen behoefte hebben aan een toenemende spanning in het Midden-Oosten. Ze hebben al genoeg ellende met de strijd tussen Iran en Irak. men is voor de ayatollahs in Iran bovendien nogal beducht. Er zijn sji'ieten die zelfs bereid zijn om daartegen te gaan vechten.

Egypte is om velerlei redenen, vooral die van economisch herstel, niet bereid om zich in enige strijd met Israël te storten. Dat wil zeggen: één flank van Israël is voorlopig veilig. Egypte zal wel grote woorden spreken, maar geen daden stellen.

Syrië is niet geliefd bij de verschillende olie-sheikdommen, de olie-staten. Waarom? Alweer, Assad is een man die dwars ligt. Hij is links georiënteerd. De sheiks zijn meer rechts georiënteerd. Ik mag dus aannemen dat Israël de kans krijgt om althans een groot deel van zijn voornemens uit te voeren en dat het de mogelijkheid heeft om ongeveer 20 tot 30 dagen de eventueel ingenomen posities te behouden.

De Uno zal moeten protesteren, maar aangezien de protesten van de Uno in de laatste 10 jaren niets hebben uitgehaald, zal dat nu ook wel niet het geval zijn.

Dan blijft de vraag over, of Israël in staat is om de kosten op te brengen van een op zichzelf toch wel zeer kostbare onderneming. Het antwoord is: nee. Men zal dus moeten overgaan tot grote wapenverkoop aan anderen. Wapens zijn het meest gangbare handelsartikel dat ze hebben. Dat gaat van Usi's af tot geleide raketten toe. Het is zeer waarschijnlijk dat ze daarmee landen gaan bevoorraden als Argentinië, Brazilië en nog andere landen. Dat is dus de redelijke situatie.

Daarnaast blijkt, dat er een grotere bufferzone is ingesteld. De United Nations legt zich tenslotte onder protest erbij neer en in Libanon is niet veel veranderd. Nou, als je dit allemaal zo hoort, dan zeg je: Het klinkt wel aardig.

Nu gaan we eens proberen te schouwen. Een prognose die door schouwen wordt verworven is natuurlijk op zichzelf niet rationeel. Ik voorzie dat binnen 3 dagen een groot treffen plaatsvindt waarbij Syrische troepen in direct gevecht komen met Israelische troepen. Het zal waarschijnlijk gaan om de rechter flank van het nu oprukkende front; dus het binnenland. Zeer waarschijnlijk zullen de Israëliërs hier een beperkte nederlaag moeten incasseren.

Hoe kom ik daartoe? Er is geen reden voor om dat zo te stellen. De waarschijnlijkheidsfactor is ongeveer 50. Dat wil zeggen, dat deze uit-

spraak een zuivere gok is. Toch kom ik tot die uitspraak, omdat in mij iets zegt dat een gebeuren de Israëliërs binnen 10 tot 20 dagen plotseling in een heel andere situatie zal brengen. Dat is ook noodzakelijk.

Geestelijk gezien is het noodzakelijk om dit geschil binnen afzienbare tijd en zonder verdere uitbreiding te beëindigen, omdat hieruit wel eens een conflict zou kunnen voortkomen waarin het moet gaan tussen de Russen en de Amerikanen op de achtergrond en waarbij het gehele olieproducerende gebied direct betrokken is. Dat kun je voor de wereldvrede niet hebben. Zou de situatie langer blijven duren, dan zou daar een wereldoorlog uit kunnen voortkomen.

Voor de Falkland-oorlog is dat gevaar veel minder, ofschoon de Russen hier wel op het vinkentouw zitten om invloed te krijgen op het Zuid-Amerikaanse gebied. Maar op zichzelf is daar het wereldoorloggevaar niet groot.

In het Midden-Oosten gaat het om enorme reserves aan olie. Het gaat eigenlijk om de mogelijkheid de kraan open of dicht te draaien voor de westelijke economie. Het is duidelijk, dat dit zowel voor de Russen als voor de Amerikanen een zeer belangrijke zaak is.

Dit is een poging geweest om te denken. Dat ik daarbij irrationele elementen moest gebruiken komt voort uit het feit dat een prognose, die alleen op bekende feiten is gebaseerd, over het algemeen niet uitkomt. Dat is heel duidelijk. Als wij alleen op bekende feiten een prognose stellen in een geval waarin teveel onbekenden zitten, dan is de waarschijnlijkheidsfactor dermate gering dat we een dergelijke prognose eigenlijk beter achterwege kunnen laten. Alleen als wij die prognose beperken tot één gebied waarop we een redelijk overzicht hebben, kunnen we eventueel t.a.v. bepaalde aspecten wel een goede voorspelling geven.

Wanneer je intuïtief reageert, zit je met een heel andere situatie. Hier wordt zo'n groot aantal feiten betrokken in de vergelijking dat je eigenlijk niet meer kunt spreken van een bewust proces. Als ik probeer om op mijn manier een dergelijke prognose te imiteren, dan ga ik uit van wat mij bekend is van de verschillende stralingen die op deze wereld werkzaam zijn en wat er in de toekomst werkzaam zal zijn.

Ik ga uit van bepaalde geestelijke sferen en invloeden die op het ogenblik op aarde bezig zijn en waar ik misschien iets over weet of iets van heb aan gevoeld. Ik ga daarbij ook uit van allerlei invloeden die ik in de mensen zelf in Libanon, in Israel, in Syrië opmerk en ik kom zo tot een conclusie die op zichzelf niet redelijk maar ook niet on-redelijk is. Op het ogenblik echter dat ik deze ga toespitsen, wordt het natuurlijk veel gevaarlijker. Ik zou wat dat betreft kunnen zeggen:

Kort voordat Israel tot stilstand wordt gebracht, zal er een luchtslag zijn. Hierin zullen beide partijen samen een groot aantal vliegtuigen, waarschijnlijk 10 à 12 in totaal, verliezen. Vermoedelijk zal er in diezelfde periode een plotselinge verandering van weersomstandigheden zijn, al is dit niet normaal in deze tijd van het jaar in deze streek. Dat zijn dingen, die voel je gewoon aan.

Als u bezig bent met denken en met redeneren (of dat nu gaat over geestelijke zaken en geestelijke bewustwording, politiek, economie of wat anders) dan wordt u altijd geconfronteerd met deze zelfde situatie.

In de eerste plaats: Er is een mogelijkheid tot een logische en redelijke ontleding. Die is alleen mogelijk, indien men een groot aantal feiten kent. Om dus tot een oordeel te komen moet men de feiten kennen en die op een rijtje zetten.

In de tweede plaats: Een interpretatie mag niet gebaseerd zijn op een voorkeur of een afkeur voor een bepaalde partij; ze moet onpartijdig zijn. Dat zal in radio en televisie zelden voorkomen, omdat er nu eenmaal een zekere bias is b.v. ten gunste van Israel of omdat er andere

oorzaken zijn waardoor men politiek gezien een andere keuze maakt. U moet proberen de feiten voor zover ze u bekend zijn op een rij te zetten. Zijn er tegenstrijdige meldingen, neem dan aan dat de waarheid in het midden ligt. Bijvoorbeeld:

Als de Engelsen vertellen: In de Falklands hebben wij de omsingeling van Port Stanley aanmerkelijk verstevigd, terwijl de Argentijnen zeggen: Wij hebben de Engelse groep uit hun stellingen gejaagd, dan liegen ze allebei een beetje. Dan is er zeer waarschijnlijk sprake geweest van een treffen tussen Argentijnen en een Engelse voorpost. De voorpost zal zich inderdaad hebben teruggetrokken en eventueel zelfs materiaal -- ik neem aan granaatwerpers -- hebben achtergelaten. Wat dat betreft hebben de Argentijnen gelijk. Maar wat de Argentijnen niet zeggen is, dat daar vlak achter al een beter beveiligde stelling was die de Argentijnen weer op de vlucht heeft gejaagd.

Als u het zo gaat bekijken en dat kunt u gewoon beredeneren, dan komt u vanzelf tot een zuiverder beeld van de wereld waarin u leeft. Als u dat t.a.v. uzelf moet doen of t.a.v. uw innerlijke waarde, dan moet u toch ongeveer hetzelfde proces proberen te volgen.

Als u denkt over uzelf, wat zoudt u dan van uzelf zeggen? U heeft natuurlijk wel eens fouten gemaakt. Gelukkig weten heel weinig mensen daarvan, maar u heeft nogal wat fouten gemaakt. Aan de andere kant heeft u toch ook wel heel goede dingen gedaan. Heel veel dingen die verkeerd gingen, heeft u toch heel goed bedoeld. En innerlijk heeft u ergens toch het gevoel dat er een lichtje brandt en dat u zo nu en dan met het hogere in contact bent. Waar of niet. Als dat allemaal zo is, dan bouwt u een beeld op van wat u bent. Let wel, goed en kwaad tellen hier niet. Dat hebben we in de vorige cursus ook al gezegd.

Het gaat hier helemaal niet om de vraag, of wat u gedaan heeft voor de mensen goed of kwaad heet. Het gaat erom wat u zelf ervaart te dien aanzien, want u bent zelf arbiter, de scheidsrechter. Het beeld dat u van uzelf opbouwt, zal nooit volledig zijn. Het zal ook nooit volledig waar kunnen zijn. Er zijn dingen omtrent uzelf die u niet beseft en er zijn ook dingen die u gewoon niet wilt beseffen. Maar het beeld dat u overhoudt is toch voldoende om u af te vragen: Wat zijn voor mij nu de beste harmonische mogelijkheden? En dan blijkt, dat die nogal eens verschillen.

Er zijn mensen die zeggen: Als ik alles nu precies doe volgens het boekje, dan voel ik mij ongelukkig en heb ik het idee dat alles mis gaat. Dan is het antwoord: Als je dat gevoel hebt, vraag je dan eens af wat je zelf wél goed vindt. Vraag je af: Welke normen leg ik voor mijzelf aan? Als je dat hebt gedaan, vraag je dan af welke normen je voor de wereld aanlegt. Zijn die twee identiek, dan is het nodig om nog een laatste vraag te stellen aan jezelf: Indien ik mij niet zo aan die regels had gehecht, hoe zou ik dan zijn? Met andere woorden: wat zijn mijn dromen, wat is mijn gevoelsleven? Als je al die dingen bij elkaar voegt, dan krijg je een heel ander beeld van jezelf en ook van de situatie in de wereld.

Een redelijk denkend mens zal begrijpen dat je met een auto, die ook gebouwd is om te varen niet zo goed zult kunnen varen als met een boot en niet zo goed zult kunnen rijden als met een auto die voor snelwegverkeer is gebouwd.

Een mens heeft over het algemeen twee kanten: de z.g. goede kant en de z.g. kwade kant. Nu is dat natuurlijk allemaal relatief en voor een groot gedeelte onzin, maar u heeft toch wel degelijk twee kanten. U heeft a.h.w. twee mogelijkheden in uw leven. Er zijn altijd twee gebieden waarin u zoudt kunnen uitblinken als u wilde en durfde. Vraag u dan af: In welke situatie bevind ik mij? Wat is voor mij op dit ogenblik be-

langrijk? Als ik toevallig met mijn voertuig met twee mogelijkheden aan het wegverkeer deelneem, dan moet ik er rekening mee houden dat ik niet zo gemakkelijk kan versnellen als een ander, omdat ik niet die aerodynamische vorm heb waardoor ik met weinig weerstand snel kan rijden. Ik zal rekening moeten houden met mijn mogelijkheden.

Aan de andere kant kunt u zeggen: Wanneer op een gegeven ogenblik het wegverkeer mij teveel wordt, dan kan ik misschien wel een waterweg vinden waar ik iets langzamer maar veel gezelliger en vooral meer constant verder kan gaan.

Die twee kanten van uw persoonlijkheid kunt u afwisselend gebruiken, als u maar weet dat een zeker evenwicht hoofdzakelijk is en dat beide moeten dienen om een doel te bereiken dat u zich steeds voor ogen kunt houden.

Dit is natuurlijk redeneren. Alle denken, als je het hardop gaat doen, wordt redeneren. Behalve als je meent dat een ander alleen maar moet luisteren, dan wordt het oreren. Ik meen wel niet dat u alleen moet luisteren. Ik hoop, dat u er ook over gaat nadenken. Daarom heb ik geprobeerd om allerlei beelden naast elkaar te zetten.

In uw denken zult u dat ook doen, maar met andere inhouden. U verschuift de betekenis van mijn woorden. Als ik ze uitspreek, houd ik daarmee rekening.

Heeft u wel eens een kaleidoscoop gezien? Zo'n buisje met drie spiegeltjes erin en ergens een dubbel vlak waartussen zich wat kraaltjes of glassplinters bevinden. Dan krijg je steeds weer nieuwe maar wel allemaal volledig symmetrische patronen. Bekijk nu uzelf en de wereld nu eens op deze manier.

Wij hebben te maken met een aantal vaste feiten. Die gegevens zijn voor ons op dit ogenblik vast; d.w.z. onveranderlijk. Maar door ons gezichtspunt te wijzigen ontstaat wel een totaal ander patroon. Het patroon dat voor ons op dit moment het mooist is, is het patroon waarop wij ons voorlopig kunnen richten. Is het zo, dat wij dat patroon niet meer kunnen verwerken, dat we zeggen: het is wel symmetrisch, er zit een mate van logica en van kosmische waarheid in maar het bevalt mij niet, dan moeten wij ons gezichtspunt veranderen. Dat betekent dus, dat wij er op een andere manier naar gaan kijken. Dan wordt het patroon anders. Wat misschien eerst een sneeuwvlok leek, lijkt nu meer op een aantal takken van een boom. Daarmee kan ik dan misschien werken.

Als u te maken heeft met prognostiek, dan zult u met dit aspect heel vaak worden geconfronteerd. Je bent bezig en ineens heb je een denkbeeld: zo zal het gaan, of: zo zal het zijn. Maar ergens voel je ook weer aan dat het niet helemaal past in je wereld zoals je die kent. Wil je nu de prognose toch doorzetten, dan moet je proberen je gezichtspunt zo te wijzigen dat de betekenis van die prognose voor jou een harmonische wordt. Pas op het ogenblik, dat je dit hebt bereikt, is het mogelijk om redelijke woorden en argumenten te vinden waarin je de prognose kunt inkleden.

Een mens, die steeds met zichzelf bezig is, stompt af. Een mens, die niet alleen met zichzelf maar voortdurend met zeer bepaalde aspecten van de wereld om zich heen bezig is, is overgevoelig. Dat zal u bekend zijn. Een mens, die volledig openstaat voor de wereld om zich heen en zichzelf daarin als een onbelangrijke factor ziet, is niet over- of ongevoelig maar blijft normaal doorgaan in de wereld. Dan is het interessant om te zien wat er dan gebeurt.

De mens, die voor alles openstaat, neemt zoveel signalen op dat zijn onderbewustzijn combinaties maakt die hij redelijk niet meer kan volgen. Een dergelijke persoon kan een uitstekende prognost of prognostica zijn. De eigen persoonlijkheid speelt wel een rol, maar de boodschap die wordt

gebracht is zozeer gebaseerd op alle factoren in de wereld, dat de waarschijnlijkheidsfactor zeer hoog ligt, waarschijnlijk boven de 80 van 100.

Als ik overgevoelig ben door mijn zeer gerichte interesse in de wereld plus mijn aandacht voor mijzelf, dan word ik geconfronteerd met de onzichtbare wereld, maar ik kan haar niet plaatsen, want ik zie maar beperkte verbanden. Ik zie niet alle vertakkingen en verbindingen van mogelijkheden die er zijn. Ik zie ze alleen zoals ze bestaan voor mij, tussen mij en die dingen in de wereld waarvoor ik mij interesseer. Dan zullen er dus vele onbegrepen verschijnselen zijn.

Iemand, die dan een prognose wil stellen, moet ofwel absoluut onredelijk reageren en er dan rekening mee houden dat de waarschijnlijkheidsfactor van zijn prognose ligt rond de 60 tot 65, danwel hij moet zijn mond houden. Want de betekenis van de dingen ontgaat hem zodra hij ze redelijk probeert te benaderen.

De mens, die helemaal met zichzelf bezig is en in zichzelf is opgesloten, kent niet eens een werkelijke prognose. Hij is dermate ongevoelig voor de signalen van buitenaf dat hij eigenlijk alleen maar zijn eigen verwachtingen en eigen dromen projecteert als zekerheden. Dat klinkt dan wel erg profetisch, maar helaas deugt het dan niet altijd. Als hij zegt: Het einde van de wereld komt. Ga dan naar hem toe. Misschien kun je aardig wat van zijn bezit voor één koopje overnemen en dan zit je later goed tegen de tijd dat hij denkt: de wereld gaat toch niet ten einde. Dit lijkt mij voor de Hollandse koopmansgeest een prima aanwijzing.

Wij moeten echter ook met ons bewustzijn kunnen werken. Laten we dan allereerst eens nagaan tot welke van deze typen wij waarschijnlijk wel behoren. Waarschijnlijk, want zekerheid zullen wij daarover nooit helemaal hebben. Ook als de uitslag van deze zelfanalyse iets minder prettig klinkt dan u misschien had gewenst, trek u er niet teveel van aan. Wie weet het en zelf kunt u het wel vergeten zodra u maar op grond daarvan uw mogelijkheden t.a.v. prognose maar ook t.a.v. redelijke reactie heeft geconstateerd.

Hoe bouwt men denken op? Wij hebben daarvan in de eerste en tweede les van de cursus al heel wat voorbeelden gegeven.

Een redelijke redenering echter (dit moet u goed onthouden!) zal altijd nog een groot aantal keuze-elementen bevatten. U kunt b.v. zeggen (ik haal maar weer Libanon en de rest erbij): Deze joden hebben een gedrevenheid waardoor ze ondanks tegenslagen zullen volhouden. Het kan hen niet schelen welke offers ze moeten brengen, want voor hen is het tenslotte ook oog om oog, tand om tand.

U heeft tot op zekere hoogte gelijk. Maar u vergeet daarbij dat dit de mentaliteit van een beperkte groep is, niet van een volk.

U zoudt ook kunnen redeneren: Op dit moment, nu er nog succes is, zullen de meeste soldaten een betrekkelijk hoog moreel vertonen. Maar aangezien velen van hen eigenlijk tegen hun zin in het oorlogsflict zijn meegesleept, zou enigeweerstand er wel eens toe kunnen leiden dat velen van hen zich proberen af te wenden van de werkelijke strijd en daardoor een aanmerkelijke verzwakking gaan betekenen voor Israëls feitelijk slagkracht. Dat is ook mogelijk.

U maakt dus een keuze. De keuze die u maakt, wordt bepaald door uw voorkeur en uw persoonlijkheid, ook als u bewust probeert om een dergelijke keuze te vermijden. U zult altijd iets meer georiënteerd zijn naar de ene of naar de andere kant. Realiseer u dat.

Dan zegt u: Ik moet in mijn denken dus niet alleen nagaan wat volgens mij het meest waarschijnlijk is, maar ik moet proberen daarnaast de an-

dere mogelijkheden te zien. Door zoveel het kan de mogelijkheden te overwegen zal ik zeer waarschijnlijk tot een eindconclusie komen die onpartijdiger is.

Als u snel moet denken (het komt ook wel eens voor dat u heel snel moet nadenken), probeer dan niet eerst in gedachten alles te formuleren. Probeer intuïtief te reageren of instinctief. U zult merken dat u dan heel wat slagvaardiger bent, maar ook dat u de zaken die u anders na heel veel piekeren zoudt hebben gevonden nu a.h.w. op het eerste gezicht schijnt te begrijpen en daarop dan reageert om u later af te vragen: hoe ben ik daar in 's hemelsnaam op gekomen? Uw werkelijke inhoud is veel groter dan uw redelijke inhoud, zeker uw voor het waakbewustzijn toegankelijke inhoud.

Dit houdt in, dat denken alleen daar zin heeft waar we de tijd hebben om alles heel nuchter en uitvoerig te overdenken. Wanneer wij die mogelijkheid niet hebben is het beter intuïtief te reageren, omdat we daarmee de in het onderbewustzijn aanwezige kennis plus eventueel nog andere factoren inschakelen in onze beslissingen die we dan later alsnog kunnen ontleden.

Dit is voor de meeste mensen een beetje moeilijk. Als je hoort hoeveel er wordt geëmmerd over allerlei dingen die dan politiek, economisch, sociaal al dan niet haalbaar zijn, dan vraag je je wel eens af: Waar halen ze dat in 's hemelsnaam vandaan? Die mensen hebben gelijk, ergens. Als zij de tijd zouden hebben om over 20 jaar een beslissing te nemen, dan zouden ze absoluut de meest juiste nemen. Maar als het beslissend ogenblik maar een jaar weg ligt, dan is het duidelijk dat je op die manier nergens komt.

Je moet dus niet zo rationeel en zo grondig reageren. Je moet slagvaardig en desnoods instinctief of intuïtief reageren op de huidige omstandigheden; en wel in zodanige mate dat je hierdoor de tijd krijgt om te beseffen wat je hebt gedaan en wat je verder moet gaan doen. Dat is natuurlijk heel iets anders dan de manier waarop politici denken.

In zoveel andere opzichten komt datzelfde voor. Een chirurg heeft alle voorzorgen genomen. Hij heeft de röntgenopnamen bestudeerd, bloedproeven genomen, kwaliteit van celweefsel gecontroleerd enz. Dan begint hij te opereren en ziet dat zijn diagnose toch niet helemaal goed is. Hij voelt dat aan op het ogenblik, dat de eerste incisie wordt gemaakt. Als deze man een goed chirurg is, dan is hij op dat ogenblik met het totaalbeeld dat hij heeft niet meer bezig. Hij reageert door het beeld, dat hij in zich draagt, bij te stellen op grond van hetgeen hij vermoedt. En wat zien we dan?

Dat goede chirurgen heel vaak in staat zijn om operaties uit te voeren die - gezien de aanwezige gegevens - bijna ondenkbaar zijn. Dat zij daarbij in staat zijn van ogenblik tot ogenblik zo snel de zaak te overzien en a.h.w. beslissingen te nemen dat, als je hun later vraagt hoe zij daarover hebben gedacht, zij zouden moeten toegeven: ik dacht niet, ik zag.

Als we haast hebben, dan is het beter om de dingen te zien dan om de dingen te overwegen. Dit moet u ook onthouden.

Als ik deze keer de prognose erbij heb gehaald, dan is dat misschien wel omdat juist daar de beslissing soms zo snel moet worden genomen dat je het niet redelijk eerst kunt overleggen; dat je a.h.w. een instinct voor juistheid kunt ontwikkelen. Dat instinct van juistheid hebben de meesten van u wel. U gebruikt het onder omstandigheden dat u eigenlijk niet eens weet dat u de zaak analyseert en erover nadenkt.

In het verkeer neemt u vele malen per jaar een beslissing, die als u het goed bekijkt over leven en dood gaat. U schat onbewust de snelheid van aankomende voertuigen, uw eigen bewegingssnelheid, de hoek waaruit

de wind waait, u houdt misschien nog rekening met de lichtval waardoor optisch bedrog zou kunnen optreden. U steekt heel rustig zonder op stoplichten te letten de straat over, nu een stapje vlugger, dan een stapje langzamer. Er zoekt een wagen achter u, er zoekt een wagen voor u en u bent aan de overkant. Dat is geen redelijk denken. Hier wordt gebruik gemaakt van gewoontereacties, van spontaan verwerken van gegevens en kennis. Leer dit te doen, als u juist wilt denken.

Als wij ons gaan bezighouden met alle ondergeschikte punten, komen we nooit verder. Als wij elk punt redelijk precies moeten omschrijven, precies moeten vastleggen, dan komt er een ogenblik dat wij begraven zijn onder de details en de hoofdzaak niet meer zien. Probeer als het om belangrijke zaken gaat zo te reageren als u doet, wanneer u een drukke straat oversteekt. Kijk bijna automatisch naar links en naar rechts. Constateer, maar ondertussen repeteert u uw boodschappenlijstje.

Probeer op deze manier dat wat voor u het belangrijkste is redelijk te overwegen en laat de rest van uw reacties spontaan, instinctief opkomen. Hierdoor zult u altijd snel reageren waar dat onmiddellijk nodig is en kunt u gelijktijdig een beeld ontwerpen van datgene wat u bewust en overwogen moet doen, zeggen of laten.

Dat brengt mij vanzelf tot de vraag (ik heb prognose niet voor niets in de titel gezet): hoe zit het nu met de toekomst?

U heeft in u een beeld van de nabije toekomst. Dat beeld is niet rationeel. Het is vaak onbewust. Het komt niet eens helemaal aan de oppervlakte. Het voert wel tot intuïtieve reacties. Dit komt, omdat uw wezen niet volledig onderworpen is aan aardse tijd, maar alleen de stofelijke en tot op zekere hoogte de astrale delen daarvan plus het levenslichaam; de rest is niet daaraan onderworpen. Hierdoor bent u zeker van een aantal toekomstige feiten die niet redelijk aantoonbaar zijn. Feiten, die voor u in de toekomst bestaan (wij hebben daarover in de 3e les gesproken), zullen zeer persoonlijk geïnterpreteerd zijn, maar het is wel een aanduiding.

Als ik droom dat ik morgen in Scheveningen in een kletterende regenbui sta, dan betekent dit dat anderen de kans lopen nat te worden. De kans, tenzij die regenbui een symbool is. Laat ik mij dan afvragen: Hoe voel ik mij en waarom kom ik tot dit denkbeeld? Dat is rationeel. Zeg ik: Ik weet niet hoe ik aan dat droombeeld kom. Zeg dan tegen de anderen: Het lijkt nu wel zonnig, maar neem een regenjas of een paraplu mee.

Dit is ook deel van de prognostiek. Maar het is ook deel van een redelijke benadering.

Als u droomt dat een ander zijn nek breekt door een val over een bananenschil, dan is het natuurlijk dwaas om naar de ander toe te gaan en te zeggen: Jij zal je nek breken. Als het niet uitkomt, dan staat u voor gek. En als het wel gebeurt, dan staat u toch gek te kijken. U kunt wel de ander erop wijzen dat hij erg voorzichtig moet zijn. Leg u nooit vast.

Prognoses die u maakt op grond van dromen, intuïties en dergelijke mogen alleen naar buiten worden gebracht in redelijke maar algemene termen. Een zeer exacte voorspelling doen aan een mens is levensgevaarlijk, al is het alleen maar omdat u daardoor diens vrijheid van denken en reageren ongetwijfeld ten dele belemmert.

Algemene prognoses zijn natuurlijk veel gemakkelijker. Ik kan ze zo uit mijn mouw schudden.

Er zijn waarschijnlijkheidsprognoses: Het volgende jaar zal het aantal werklozen in Nederland waarschijnlijk de 500.000 met 10 tot 20.000 overschrijden. Dat is gewoon rationeel, als je ziet hoe het nu gaat. Als je kijkt hoe het verder zal gaan, dan kan het bijna niet anders of het zal zo gaan.

Nu ga ik voor mijzelf eens aanvoelen: wat is er gaande? Dan zeg ik: Er is teveel werking in de wereld. Op het ogenblik zijn er zoveel spanningen, zoveel ontladingen, zoveel onweer in de wereld dat ik niet kan zeggen: Wij zitten in een droge tijd. Dat duurt nog 7 jaar. Morgen kan de regen komen en overmorgen kan het weer vruchtbaar zijn.

Nu ga ik mijn eigen prognose geven op grond van deze intuïtie: Zeer waarschijnlijk zal in het jaar 1983 omstreeks de maand oktober het aantal feitelijke werklozen met ongeveer 80.000 zijn teruggelopen t.a.v. het nu bekende getal daarvan.

Hoe kom ik daaraan? Nou, ik denk gewoon na. Maar wat in mij bestaat is toch ook belangrijk. Het is de manier waarop ik de wereld zie. Dan behoeft ik mij niet uit te schakelen om alleen met de rede, de logica, te werken.

Zoals wij in tenminste 3 à 4 lessen hebben gezegd: Logica is een werktuig. De logica is datgene waarmee wij proberen een redenering te vinden die oorzaak-en-gevolg samenbrengt. Maar als ik de oorzaak niet geheel ken en het gevolg alleen maar intuïtief kan aanvoelen, dan is elke redenering, die ik tussen deze in vlecht hoe logisch ook in schijn, in wezen niet volledig rationeel. Laten wij dat begrijpen. Als ik dus de logica gebruik, dan gebruik ik haar als een werktuig om mijn erkennen van het heden en mijn verwachting van de toekomst zo samen te voegen dat een ander zich kan voorstellen wat ik denk.

Voor jezelf is denken belangrijk. Denken is nu eenmaal de taal waarin je met jezelf spreekt. En als je de dingen een beetje bewuster wilt ondergaan, dan zul je daarover moeten nadenken. Dan zul je alles daarin zijn plaats moeten geven: je dagdromen, je intuïtief aanvoelen van de toekomst, je persoonlijke interpretatie van feiten in het heden. Daarnaast moet je proberen om los van jezelf ook nog een algemeen rationeel beeld op te stellen.

Je leeft uit het beeld dat je kent, dat je zelf beleeft, niet uit datgene wat je buiten je opstelt als een soort bouwwerkje. Dat bouwwerkje heb je echter wel nodig, als je wat jij weet, voelt en erkent wilt overdragen aan de wereld. Dan moet je dat doen via dat bouwwerkje van logica dat je niet op persoonlijke gevoelens, maar op algemeen geldende feiten hebt opgebouwd. Dan zul je leren dat vele dingen te voorspellen zijn. Kleine zaken kun je zelf beïnvloeden. Grote zaken niet. Dat wil zeggen, dat elke prognose betrouwbaarder wordt naarmate zij een groter aantal mensen omvat. Dat weet u trouwens ook al uit de waarschijnlijkheidsberekening.

Beelden die de wereld omvatten hebben veel meer waarschijnlijkheid dan beelden die het lot van een enkele mens omvatten. Het aantal onbekende factoren is veel groter bij het wereldbeeld. Maar aangezien er zoveel zijn, is de kans groot dat het merendeel van deze invloeden elkaar zal opheffen.

De algemene lijn is gemakkelijk te constateren. Gaat het om een enkele mens, bedenk dan dat u uw handelen, denken en beleven van moment tot moment, let wel, kunt wijzigen. Want u kunt maar één beslissing anders nemen en daardoor verandert het verdere verloop der dingen. Natuurlijk, u bent van de wereld afhankelijk met alles wat daar in zit.

Voor uzelf een prognose maken heeft weinig zin. Die is te zeer te beïnvloeden. Probeer, wanneer u in de toekomst schouwt, beelden te vinden die een zo groot mogelijk aantal personen of factoren omvatten. Daardoor krijgt u meer algemene, maar ongetwijfeld betrouwbaarder beelden van de toekomst. Dan kunt u via een bouwwerk van logische redenering heel vaak anderen helpen door uit te gaan van deze toch grotendeels innerlijk erkende en niet helemaal rationeel te verklaren visies

Dan hebben wij daarmee iets gezegd dat heel belangrijk is. Wij hebben gezegd, dat prognoses en evengoed andere zaken eigenlijk niet zo belangrijk zijn als we denken, maar dat we het rationele, het logische denken nodig hebben omdat het ons verbindt met onze menselijke wereld. Dat is een punt dat u nooit zult mogen vergeten!

Uw innerlijke mogelijkheden zijn groter dan uw logisch redeneringsvermogen. Maar u kunt die mogelijkheden naar buiten toe alleen met anderen delen, indien u in staat bent ze redelijk uit te drukken. Leer daarom niet alleen denken om uzelf beter te kennen, om uw wereld beter te begrijpen, maar ook om datgene wat in u leeft als mogelijkheid of als zekerheid beter te kunnen mededelen aan anderen.

Als u dat leert doen, dan denk ik dat heel wat ontwikkelingen meemaakt die vanuit uw standpunt erg positief zijn en dat u in de wereld veel tot stand brengt waarvan u zich later zult afvragen: Heb ik daar nu deel aan gehad? Daarmee sluit ik deze les af.

- 3 -

AFORISMEN OVER HET DENKEN.

Denken is datgene wat de mens volgens zijn eigen opvatting onderscheidt van het dier, maar wat hij weinig doet.

Het systematisch denken is datgene wat men bij een ander altijd veronderstelt, terwijl men het zelf nooit weet te volbrengen, vandaar de vele verwarringen in de wereld.

Heel veel mensen denken dat, als ze iets geloven zij een feit hebben geconstateerd. Als je goed nadenkt, weet je dat een geloof juist datgene is wat niet in feitelijk denken is uit te drukken.

De kosmos is zo groot dat wij niet in staat zijn met ons denken of ons beseffen een klein deel daarvan geheel te omvatten. Als wij dus denken dat wij iets weten, moeten we beseffen dat ons weten berust op de onvolkomenheid van ons denken.

Het systeem van denken is gebaseerd op het voortdurend logisch aan een rijen van feiten en veronderstellingen. Daar de meeste mensen denken dat zij de feiten kennen, menen zij dat hun veronderstellingen feiten zijn. In feite echter kennen zij de feiten niet waarover zij denken, zodat hun veronderstellingen hen slechts verder van de feiten afvoeren.

Een mens kent een aantal taboes. Dat wil zeggen: je mag over alles redelijk denken behalve over die punten welke juist de moeite van het redelijk denken waard zijn. Als u echter redelijk denkt, dan zult u moeten zeggen dat elke godsdienst, elke filosofie, elk systeem zo speculatief is dat er geen reden bestaat om je daaraan te binden, tenzij op grond van een innerlijke erkenning die met de rede verder niets van doen heeft.

Elke wetenschap die is gebaseerd op veronderstellingen omtrent de mens zal tenslotte leiden tot grote misvattingen, omdat elke mens een andere mens is en een gemeenschappelijke mens nooit zal kunnen bestaan. Naarmate je meer uitgaat van een menselijke norm, ga je dus eigenlijk uit van een grote onwaarschijnlijkheid.

Er zijn ook ^m menswetenschappen. Je kunt geen wetenschap bezitten omtrent de mens. Je kunt slechts een algemeen besef hebben van diens gemiddeld gedrag. Dit beseffend moet je aangeven dat elke z.g. menswetenschap bestaat uit geloof, bijgeloof en filosofie welke wordt toegepast op het zieleleven van de medemens zonder dat men zich van de werkelijke resultaten daarvan ook maar enig beeld kan maken. (Nu krijg ik de agogen tegen mij!)

Alles wat te maken heeft met esoterie is een algemene benadering van datgene wat elke mens alleen in zichzelf volledig en zuiver kan kennen.

Elke innerlijke erkenning die beantwoordt aan buiten u bestaande feiten en stellingen is dus zeer waarschijnlijk een vervalsing van uw innerlijke werkelijkheid.

Wanneer u probeert om de innerlijke kwaliteiten van de mens (inclusief de geestelijke) te activeren in uw menselijk leven, zult u gelijktijdig afstand moeten nemen van uw behoefte om alles systematisch te benaderen. Menselijke systemen en redelijke systemen zijn namelijk niet van toepassing op de geestelijke krachten en waarden en zelfs op de daaruit voortvloeiende kwaliteiten zoals ze in de mens leven.

Dit zijn een paar punten waar u misschien even tegenaan wringt. U zegt: Het is toch zo mooi, als een ander ons de waarheid komt vertellen. De moeilijkheid echter is, dat een ander u alleen kan zeggen wat volgens hem de waarheid is. Maar of zijn waarheid ook waar blijft, als u zich daarmee bezighoudt, dat is en blijft een grote vraag.

Denk nooit na over datgene waarvan men u zegt dat het een zeker succes betekent. Denk na over datgene wat voor uzelf en vanuit uw eigen besef een mogelijkheid inhoudt.

Als u zoekt naar een hoger geestelijk bewustzijn, dan moet u bereid zijn om uw persoonlijkheid tijdelijk in twee delen te splitsen; namelijk de innerlijke werkelijkheid waarin u probeert door te dringen en de uiterlijke, redelijke verklaring van die persoonlijkheid en werkelijkheid die u in uw wereld voorstelt.

Datgene wat een mens naar buiten toe probeert te zijn, is altijd iets anders dan datgene wat hij innerlijk wenst te zijn. Ook dat is een waarheid waar u over moogt nadenken.

Dan enkele aforismen t.a.v. de wereld en de verhoudingen in de wereld.

Als iemand u verklaart dat iets een noodzaak is, dan moet u zich afvragen, of hij bij deze verklaring een persoonlijke belang heeft. Zo ja, dan moogt u de noodzakelijkheid die u wordt gepredikt altijd van een vraagteken voorzien.

Als iemand u zegt, dat hij gezonden is door onverschillig welke hoge kracht dan ook, dient u zich af te vragen, of die hoge kracht daarvan ook inderdaad blijk geeft. Als profetieën niet uitkomen, als gewekte krachten geen resultaten opleveren, dan betekent dat dat de pretentie niet in overeenstemming is met de feiten.

Er is een geestelijke wereld die haar eigen wetten en regels kent. U kunt deze geestelijke wereld met haar kwaliteiten, wetten en regels niet in redelijke begrippen omzetten. U kunt alleen een benaderend beeld schetsen dat dan in vele gevallen niet veel meer is dan een karikatuur of een schimmige tekening waarin vele vakken niet zijn ingevuld.

Wie diep in zichzelf luistert, zal daarin vaak bepaalde harmonieën, sferen en stemmen herkennen. Deze zijn voor u werkelijk en zijn een bewijs van de contacten die u op een ander dan zuiver stoffelijk redelijk niveau heeft met de kosmos om u heen. Verwar deze dingen echter niet met de wereld waarin u moet leven. De menselijke wereld zoals u haar beleeft, moet beantwoorden aan zuiver redelijke normen en stellingen. U móogt geen dromen stellen in de plaats van de feiten.

Nu heeft u een serie aardige spreuken waarmee u misschien iets kunt doen als u ze serieus neemt. Misschien mag ik het ook nog een beetje anders doen, want er zijn veel mensen die het vervelend vinden als het zo ontzettend rechtlijnig blijft.

Elke mens volgt kronkelpaden om zichzelf duidelijk te maken dat hij niet het doel beoogt dat hij probeert te bereiken. Dit zult u kunnen constateren in het liefdeleven, in het zakenleven, in de politiek, kortom in al dat datgene wat het menselijke leven zo interessant kan maken.

Elke mens probeert in de wereld iets waar te maken dat een bevestiging moet zijn van hetgeen hij droomt omtrent zichzelf. Maar zodra u de wereld maakt tot een spiegel, ziet u de werkelijkheid niet meer.

Diep in uzelf ligt de eeuwigheid. Maar al heeft u in u de eeuwigheid een mens moet op zijn tijd passen.

Begrijp, dat er een groot verschil is tussen de werktuigen en de mogelijkheden van een wereld waarin u leeft en de wezenlijkheid van uw persoonlijk innerlijke "ik". Door een beroep te doen op dit innerlijke "ik" kunt u soms uw werktuigen beter gebruiken. Besef echter wel, dat de vaardigheid om met de werktuigen om te gaan alleen kan worden verworven in dat voertuig dat met de werktuigen zijn taak dient te volbrengen.

Ga nooit uit van het standpunt dat geestelijke waarden en krachten in de plaats kunnen komen van de stoffelijke waarheden en de stoffelijke bekwaamheden.

Er is eens gezegd: Probeer alle dingen, maar behoudt alleen het goede. Als je alle dingen moet proberen, kom je maar zelden aan het goede toe.

Menzegt wel dat één dwaas meer kan vragen dan twintig wijzen kunnen beantwoorden. Als dat waar is, dan is de dwaas wijzer dan de wijzen. Want het antwoord vinden op een vraag is een bewijs van wijsheid. Veel weten is heel vaak het bewijs van de verwarring waarin men schijnbare

kennis perverteert tot dwaasheid.

Mensen die graag aan magie doen, kunnen het volgende onthouden:

Als ik in een tweede werkelijkheid probeer te werken, zal ik mij met geheel mijn wezen en zonder uitzondering aan alle waarden en normen van een tweede werkelijkheid moeten onderwerpen. Wie magie wil bedrijven door even zijn eigen werkelijkheid terzijde te stellen om daarin onmiddellijk terug te keren, zal ontdekken dat ze niet werkt.

Er zijn zoveel mensen die graag paranormaal zijn. Sommigen zijn zo paranormaal op die manier dat het abnormaal is. Laten we aannemen, dat u daarbij normaal blijft als u toch paranormale gaven wilt gebruiken.

Paranormale gaven kunt u pas gebruiken, indien ze voor u niet paranormaal, maar een normaal deel zijn van de kwaliteiten, die u in u erkent en die u zonder te verklaren hoe of waarom zij werken naar buiten projecteert. Op grond daarvan is het dan later mogelijk een aantal redelijke constatering en verklaringen op te bouwen, die echter geen directe betrekking zullen hebben op de wijze waarop het paranormale zich vanuit u heeft gemanifesteert.

Wij weten dat sommige mensen zoveel leren omtrent wat anderen dienen te geloven dat zij geen geloof meer hebben, behalve het geloof in hun eigen wijsheid. Daarom zijn zij eigenwijs.

Er zijn zeer veel mensen die menen dat de theorie van hun wetenschappelijke opleiding kan worden omgezet in een praktische aanpak van stoffelijke problemen. Hierbij vergeten ze echter dat de werkelijkheid niet volgens academische normen reageert. (Dat kunt u aan bepaalde professoren vertellen. Dat zal goed voor hen zijn.)

Ik geloof in een God omdat ik niet met zekerheid weet wat hij is. Op het ogenblik, dat ik weet wat mijn God is, geloof ik niet meer. Dan is hij voor mij een deel geworden van mijn wereld en mijn milieu waarmee ik kan werken en eventueel kan manipuleren.

Laten we dus beseffen, dat ons geloof voortkomt uit onze onmacht tot begrijpen, beseffen en hanteren.

Als u het hiermee wilt doen, dan heeft u in korte tijd een aantal spreukjes gekregen waarover u toch heel lang kunt nadenken.

:--;--:

W A R M T E.

Warmte is voor een mens iets wat hij nodig heeft. Als er in je leven geen warmte is, dan ontbreekt er een relatie.

Aan de andere kant is het opvallend dat de mens warmte associeert met de hel. Hij zegt, dat hij daar in een vurige oven terecht komt en dat moet natuurlijk behoorlijk heet zijn. Je zoudt kunnen zeggen dat voor hem een overdaad aan relatie de hel is. Misschien is het goed om ons dat te realiseren.

Bovendien, wat is warmte?

Kijk, u heeft op het ogenblik warme dagen. Daar komt natuurlijk dit mooie onderwerp vandaan. Als u in die warmte probeert te reageren alsof ze er niet was, krijgt u het steeds warmer. Als u in de warmte uw eigen bewegingstempo instelt op de warmte die er buiten u heerst, dan heeft u er geen last van. Integendeel, u geniet ervan.

Ik geloof, dat warmte iets is dat in ons leven altijd een rol speelt in verband met onze aanpassing.

Als de goddelijke Kracht en het goddelijk Licht rond ons zijn, dan kan dat voor ons aanvaardbaar en aangenaam zijn, als we ons aanpassen aan de kracht die we erkennen. Op het ogenblik, dat wij proberen ondanks die kracht voort te gaan zoals we altijd hebben gedaan, loopt het mis.

Als wij bang zijn voor grote gevaren, dan is ook dat een soort van warmte, al is het wat meer hels. Indien wij ons echter aanpassen aan de situatie zonder de vrees daarbij op te voeren, dan blijkt er een gewenning te ontstaan en blijkt het gevaar af te nemen. Ik zou zeggen:

Als je wilt mediteren over warmte, dan moet je mediteren over je eigen aanpassing aan al datgene wat er om je heen is. Hoe beter je je aanpast aan alles wat er om je heen is, hoe beter, hoe harmonischer je alles kunt doorstaan. Tot er een ogenblik komt dat warmte en koude je niet meer kunnen deren, omdat beide voor jou hetzelfde zijn: een uiting van de kracht waarin je leeft.

Ik wens u toe een beetje meer van de kracht die u nodig heeft om u aan te passen aan alle condities en in uzelf de rust en de vrede te blijven bezitten die u zo nodig heeft, als u als mens ook met het hogere in uzelf wilt leven.

WERKELIJKHEID

HOOFDSTUK IX.

DE DROOM EN DE WERKELIJKHEID.

Wij hebben ons reeds beziggehouden met maya. Vanavond gaan we verder met de droom en de werkelijkheid.

Maya betekent droom, illusie. De werkelijkheid, ach, dat zijn de feiten waaraan we desondanks niet kunnen ontkomen. Leven in een droomwereld kan soms goed zijn, maar het is niet altijd even goed. Ik zal proberen dat uiteen te zetten.

Wij hebben de gewoonte om alle signalen die wij ontvangen om te zetten in droombeelden. Om u een typisch verhaal te vertellen:

Iemand droomt: ik heb opeens een druk op mijn borst en een ontzettende band om mijn hoofd. Er is iemand, die mij van achter met een band om mijn hoofd staat te kwellen. Nachtmerrie! Deze nachtmerrie is echter wel de aankondiging van een verkoudheid of gezien de pijn in de borst waarschijnlijk een bronchiale catarre die tussen de 3 en de 5 dagen daarna uitbreekt.

Er zijn andere dromen die we kunnen gebruiken om te voorspellen dat er iets fout is.

Iemand droomt steeds dat hij vuur in zijn lendenen heeft. In dit geval is het redelijk te zeggen, dat die persoon de een of andere kwaal onder de leden heeft die niets te maken heeft met nieren, lever of milt. Het lichaam zegt dus: er is iets fout. De mens vertaalt het in een droom.

Als je dat doet met de signalen van je eigen lichaam, dan kun je dat ook doen met de signalen van je wereld. En dat is nu juist het moeilijke. Alles wat er binnenkomt aan gegevens verwerken wij, maar wij doen het niet op de manier die bij ons past, die past bij de feitelijke wereld waarin we leven. Wij doen dat op onze speciale manier. Als iets niet aangenaam is, dan zeggen we niet: Dat kan aan ons liggen. Dan zeggen we: Dat ligt ergens anders aan. Een mooi voorbeeld:

Als je op het ogenblik hoort hoe de Argentijnen met hun Zuid-Amerikaanse status spreken over de kwestie van de Falkland eilanden. Zij zeggen: De Britten vallen aan. Dat is helemaal niet waar. Maar het is voor hen beter om het zo te zeggen, anders moeten ze toegeven dat Argentinië een veroveringsoorlogje is begonnen en dat zou betekenen, dat zij zichzelf in het ongelijk stelden. Dat is niet aanvaardbaar, dus is Engeland de schuldige. Op dezezelfde manier reageert men overal op de wereld.

Als u kijkt naar politieke verklaringen. Als u luistert naar legercommuniqués. Als u zich bezighoudt met uitspraken van Reagan, die opeens een man van vrede is geworden omdat dat kennelijk voordeliger is dan alleen voor verdere atoombewapening op te komen. Het zijn allemaal zaken,

die men interpreteert naar zichzelf toe.

Er zijn mensen die zeggen: Het milieu moet zuiver blijven. Gelijktijdig willen zij echter wel dat alle producten tegen een redelijke prijs verkrijgbaar blijven. Dat zijn twee dingen die industrieel gezien samen niet haalbaar zijn. Dus, wat is het dan? Dan is het ofwel de schuld van de kapitalisten, de onachtzaamheid van de mensen die chemische producten vervaardigen, danwel is het een kwestie van overdreven milieu-ijveraars waarover je je toch werkelijk niet zo druk moet maken; die mensen zijn toch gek. Iedereen schuift de schuld op een ander. Dat is precies als in de dromen die ik u heb verteld.

Je droomt, dat er iemand naar je toe komt en dat hij je met een tang of met een lans zo maar ergens in de borst staat te steken. Je lichaam zegt: Er is iets fout met het hart. Houd daar rekening mee. Wat zegt de mens? Neen, dat kan niet. Het is een ander die mij dat aandoeft.

Als we te maken krijgen met deze begoocheling waarin we zo graag in leven en met de feiten, dan blijkt steeds weer dat wij eigenlijk weglopen voor de werkelijkheid.

O, wij weten het wel en wij vertellen onszelf schitterende verhalen over wat anderen zouden moeten doen, verkeerd zouden hebben gedaan en misschien hebben nagelaten. Maar wij zeggen niet wat wij zelf hebben gedaan.

Als u probeert de werkelijkheid te zien zoals ze is, dan moet u ook beginnen te begrijpen dat u - en dat is niet een schuld kwestie maar het is ingebouwd in uw aard - de neiging heeft om alles wat direct betrekking heeft op uzelf en op uw situatie en daden toch naar buiten te verplaatsen en a.h.w. een persoon of een instantie te creëren die daarvoor de verantwoordelijkheid moet dragen en aan wie of waaraan u alles kunt verwijten. Dit is in de wereld erg belangrijk geworden.

Als u tegenwoordig kijkt naar allerlei bewegingen, dan hoort u ze uitroepen: Wij zijn belangrijk! Ja, die belangrijkheid bezit men in eigen ogen. Andere groepen roepen weer uit: Anderen miskennen ons! Is dat wel waar? Kijk, iemand die op een Hollandse meeting waar het merendeel van de burgers bovendien van het platteland afkomstig is (uit de klei getrokken kent u tegenwoordig niet meer, anders zou dat de juiste term zijn) begint een heel verhaal in het sanskriet te vertellen, moet dan niet vreemd opkijken als niemand hem niet verstaat. Zo'n voorbeeld kunnen ze begrijpen.

Een kunstenaar die zegt dat hij miskend wordt, vergeet één ding: hij heeft misschien wel wat te zeggen, maar hij zegt het niet in een taal die een ander kan begrijpen. Dan heeft hij geen recht om van anderen te eisen dat zij die vreemde taal dan maar leren. Hij moet eerst proberen de anderen te bereiken.

Datzelfde geldt voor al die instellingen die zo sociaal zijn. Ik wil niet alleen maar afbreken. Er wordt ook wel veel goed werk gedaan. Maar toch moeten we wel goed zien dat deze z.g. sociale instellingen aldoor bezig zijn om eisen te stellen aan de gemeenschap. En wel voor een beperkt gebied, voor een beperkt aantal mensen. Daarbij zullen zij zich niet afvragen, of hun eigen eisen misschien te hoog zijn en of zij wellicht niet teveel van anderen willen, te weinig zelf presteren en eventueel, als het een goede zaak is, opofferen.

De hele wereld heeft het zo langzamerhand wel begrepen: Als je maar hard genoeg schreeuwt en je eist genoeg, dan sta je in je recht. Dat is hetzelfde als met die nachtmerrie waar ik over sprak.

Degenen, die zo hard schreeuwen, begrijpen niet dat het grootste gedeelte van de fout in henzelf schuilt. Het is een ziekte in henzelf. Ik wil helemaal niet zeggen dat een mens die voor de vrede vecht iets verkeerd doet. Maar zolang hij alleen voor de vrede wil vechten zolang zijn

eigen gebied, zijn eigen belangen, zijn eigen denken onberoerd blijft en dus de vrede niet wil zien als een toestand die belangrijker is dan zijn eigen belangen, is het toch duidelijk dat de verwijten, die zo iemand aan anderen maakt, toch ook bij hemzelf liggen.

Een typisch verschijnsel in Nederland op het ogenblik is, dat men verbeterd strijdt tegen fascistische groepen. Die zijn minderwaardig, die moet men geen stemrecht geven; die mogen geen eigen partij hebben, die mensen zou je eigenlijk in een ghetto moeten samenbrengen. Waarmee men dit soort mensen dus ongeveer behandelt als eens de fascisten de joden deden: ontzeggen van stemrecht; ontzeggen van enig recht van gelijkwaardigheid.

Dan kun je wel zeggen: Die mensen hebben gelijk, maar er is iets fout. Natuurlijk is er iets fout. Maar ligt die fout alleen bij degenen die zo fascistisch denken of ligt ze ook bij uzelf. Doet u misschien op uw manier precies hetzelfde wat u die anderen verwijt?

Het is erg moeilijk om de feiten precies te zien, dat geef ik toe. En het is zo gemakkelijk om in een droom weg te deinen waarin je zelf a.h.w. door het lichtende trekt of door de duistere dalen des doods heen trekt om alle slaven te bevrijden. Maar alleen dan, als die slaven willen doen wat u zegt dat goed voor hen is. Dat klinkt allemaal heel aardig.

Men droomt dan dat men wordt belaagd door de duistere krachten van buitenaf. Waar schuilen die krachten eigenlijk? Dat is gewoon de keerzijde van het eigen wezen. Een vriend van mij heeft eens gezegd: "God en duivel: beeldenaar en revers van een en dezelfde medaille." Zo zou ik willen zeggen: Al datgene wat u bij anderen veroordeelt, leeft in uzelf. Juist omdat u dit beseft, projecteert u het op anderen. Het behoeft er niet eens te zijn, maar u zegt dat anderen verantwoordelijk zijn. Nu wordt de droomwereld iets anders.

De droomwereld is niet slechts een wegdromen of tekens ontvangen. Neen, ze is gelijktijdig het middel geworden om te ontvluchten aan een kennis die we hebben omtrent onszelf, omtrent de wereld waarin we leven, omtrent de feiten waarmee we toch rekening moeten houden. Dat is natuurlijk niet leuk. Het is veel prettiger om hooggeestelijk bewust over deze wereld te zweven en a.h.w. zegenend zo nu en dan de weldoende hand te laten neerdalen, opdat er rust, vrede en genezing zij in de wereld. Maar kan dat zonder meer?

Zolang u nog in anderen iets minder ziet dan in uzelf, zolang u nog al het kwaad dat u erkent alleen aan anderen toeschrijft, bent u niet hooggeestelijk bewust. Op het ogenblik, dat u in de nieuwsberichten altijd ziet hoe onverantwoordelijk anderen zijn, heeft u misschien ook iets gezegd omtrent uzelf.

O, nu wil ik helemaal niet terugkomen op dat andere voorbeeld: de mens zit in het midden van de cirkel. Alles wat hij uitzendt aan signalen wordt weerkaatst en vormt zijn wereldbeeld. Dat is waar, maar zover behoeven we niet te gaan vandaag. Laten wij gewoon naar de feiten kijken.

Het gaat de Nederlandse economie buitengewoon slecht. Dat ligt aan het buitenland.

In Nederland worden de arbeidscondities moeizamer. Dat is te danken aan Kok en de zijnen. Wacht even! Hoe zit dat nu precies? Wat projecteert u naar het buitenland? Wat projecteert u naar de vakbonden of naar de werkgevers? Het ligt eraan aan welke kant u zit. Waarschijnlijk is het uw besef dat u meer eist dan u toestaat; dat u meer wilt dan u kunt waarmaken. Maar u kunt niet toegeven dat u zelf faalt en daarom zoekt u de schuld ergens anders.

De Nederlandse economie kun je helpen, zo een, twee, drie. Als elke

Nederlander voor 50 % van zijn huidig loon hard wil werken, dan is Nederland binnenkort een arbeidersparadijs. Maar een arbeider wil dat alleen, als hij moet. En dan krijg je een arbeidersparadijs zoals er attelijke op deze wereld zijn waarin ontzettend grote leuzen klinken, elk kapitaal de vijand van het volk is en gelijktijdig elke arbeider het minste doet wat hij kan doen zonder daar moeilijkheden door te krijgen. Laten we eerlijk zijn, dat zijn toch de feiten.

De feiten wijzen het uit. Wij kunnen uitroepen dat het ene systeem beter is dan het andere, maar laten we dan de werking van die systemen eens eerlijk ontleden. Waar komen we dan terecht? Dan blijkt, dat er uitbuiting bestaat; dat er ook in Rusland een zwartgeld-circuit is, dus niet alleen in Nederland. Dat is misschien een verrassing voor u of een teleurstelling maar het is zo.

Gaan we kijken in kapitalistische gebieden wat zien we dan? Precies hetzelfde. De uiterlijke vorm is anders, de werkelijke verhoudingen blijven hetzelfde. Dan ligt de fout dus niet in het ene of in het andere systeem, maar in de wijze waarop de mens staat tegenover de gemeenschap waarin hij leeft.

Als u dan begint na te gaan waar de fout ligt, dan moet u eerst zeggen: Wat zie ik in de wereld? Waarom erken ik het? Het leeft in mijzelf. Dan kunt u misschien van uw droom komen tot een beeld van de werkelijkheid.

Alle idealen die u koestert zijn dagdromen. Natuurlijk, idealen zijn dingen die u moogt najagen. Dat ben ik direct met u eens. Maar elk ideaal heeft altijd te maken met de schuld van anderen. Er is altijd een vijand die bestreden moet worden. Als dat het geval is, geef je de onjuistheid en onvolkomenheid van je ideaal toe.

Op het ogenblik, dat een kerk zich zet om desnoods met geweld heidenen te bekeren, als men hersenspoelingen toepast om de mensen in de secten vast te houden, geeft men toe dat de waarden die worden verkondigd in die kerken of in die secten op zichzelf onjuist zijn. Want als men om te overtuigen geweld nodig heeft, is de boodschap zelf dus niet overtuigend.

Het is vervelend om zo naar de dingen te kijken. Maar weest u nu eens eerlijk, hoeveel die u anderen verwijt, had u eigenlijk zelf ook willen doen? Hoe vaak zegt u niet dat iets anders zou moeten zijn, omdat u zelf niet de kans heeft om het te doen als de anderen?

Kijk naar uzelf. Kijk naar de dagdromen die u heeft en probeer na te gaan wat voor signalen ze geven. Probeer de wereld te zien met al haar denkbeelden, haar sprookjes. Iemand heeft eens gezegd: "Een politieke campagne is niets anders dan een vernieuwde versie van Moeder de Gans verteld in de meest vervelende taal die men maar kon uitzoeken." Kijk daarnaar, want juist door hetgeen zij zeggen en aan anderen verwijten, maken zij duidelijk wat zij zelf zijn.

Dromen zijn symptomen. De droom is een duidelijke mededeling van het bewustzijn dat een toestand is erkend. De droom zegt altijd weer: Datgene wat ik voor mijzelf niet als een persoonlijk gebeuren of een persoonlijk feit kan aanvaarden of begrijpen, moet van buiten komen en kiest zich daarvoor een doelwit.

Als je dat eenmaal in de gaten hebt, kom je een eind verder in de benadering van de werkelijkheid. Want de werkelijkheid is tenslotte niet zo simplistisch als velen haar willen voorstellen. Ze is samengesteld uit ontelbare mogelijkheden en tendensen.

Er zijn een groot aantal feiten waaraan je je niet kunt onttrekken, maar waarop je wel je reactie bewust kunt beheersen. Er zijn een aantal z.g. drijfveren of dwingende krachten die je eigenlijk zelf schept.

De weg vinden in de werkelijkheid betekent: eerst de weg vinden in jezelf. Vanuit de droom komen tot de feiten is maya maken tot profetes en niet tot blinddoek. Dat betekent de symptomen erkennen omtrent jezelf die in de beelden, die je zelf ontwerpt, tot stand komen.

Nu weet ik wel, dat velen van u zullen zeggen: Is dat wat er over dromen wordt gezegd wel waar? Het is waar. Er zijn een aantal proeven daarmee genomen in de Ver. Staten. Er is over gepubliceerd in de Sovjet-Unie. Er worden op het ogenblik experimenten gedaan in Oost-Duitsland. Er is een Zwitserse psychiater die zich eveneens daarmee is gaan bezighouden en in samenwerking met anderen een medische therapie heeft gemaakt gebaseerd op droomonttrafeling. Het is dus een reëel gegeven wat ik in het begin heb aangevoerd, niet het een of andere verhaaltje. Het is een werkelijkheid die zelfs in medische kringen langzaam maar zeker wordt erkend. En aangezien het hier niet gaat om de therapie, maar alleen om de vervroegde constatering, moeten we zeggen dat het toch helemaal niet zo gek is.

Er zijn gevallen bekend waarbij op grond van dromen de mogelijkheid van kanker werd geconstateerd. Een onderzoek werd gedaan dat niets uitwees. De dromen bleven echter aanhouden. Op verzoek van de man, die zich met deze dromen bezighield, werd na 3 maanden nogmaals een proef gedaan en de patient was inderdaad kanker-positief, maar in een zodanig vroeg stadium dat het zonder meer mogelijk was om alles te genezen. Nogmaals, dit zijn feiten geen praatjes.

Laten we dan alstublieft begrijpen dat de dagdromen van de wereld, de illusies die we voor elkaar scheppen en trachten instand te houden ook symptomen zijn. Dat ze dingen aanduiden die er nu misschien nog niet zijn, maar die er binnenkort zullen komen. Dat het mogelijk is, dat een geweld dat losbreekt of een vrede die opbloeit in het denken van de mensen, in de wijze waarop ze buiten zich bepaalde feiten of machten proberen te stellen reeds maanden van tevoren wordt aangekondigd. Je kunt daar dan rekening mee houden. Wat meer is, je kunt er wat tegen doen. Droom en werkelijkheid lopen wat dat betreft door elkaar, indien je de droom maar weet te ontrafelen.

Een filosoof heeft eens gezegd: "De hele wereld is een droom die God droomt. Hij droomt ons en wij dromen hem."

Daarmee zei die man eigenlijk alleen maar: Ik weet het niet. En dat is nu juist het zonderlinge. Want te zeggen dat God ons droomt, impliceert het aanvaarden van een God. En als je dan nog zegt: Wij dromen hem, dan zeg je: De God die wij kennen is niet reëel. Kan een mens zijn innerlijke onzekerheid duidelijker uitdrukken dan in een dergelijke stelling, een dergelijke ideologie?

Maar als ik gelijk heb en ik meen, dat ik het heb met al hetgeen ik voorgaand heb gesteld, dan kunt u uzelf leren kennen, indien u een ogenblik afstand wilt nemen van die z.g. vijanden, de concrete tegenstellingen, de fouten en de zonden van anderen en in plaats daarvan u gaan afvragen: Wat beweegt mij om mij daarmee bezig te houden?

Dan heeft u een weg gevonden die middels uw droombeelden, uw illusies, uw eenzijdig wereldbeeld, uw verkeerde interpretatie van feiten misschien zelfs toch kan voeren tot een werkelijkheid. Een werkelijkheid waarin evenwicht en harmonie bestaat, maar waarin wij zelf een eenheid zijn die nimmer een deel van ons kan delegeren naar elders en zo een schuld buiten onszelf kan scheppen.

U heeft ongetwijfeld uw oordelen en vooroordelen in het dagelijks leven. Er zijn dingen waarvan u zegt: Dat zou zo moeten zijn. U denkt: als het zo zou zijn wat zou het dan beter zijn. Is dat waar?

Vraag u eens af waarom u het zich zo voorstelt, waarom u het zo droomt? Waarom u misschien een zelfbevestiging nodig heeft door het

aanklagen van anderen? Waarom u de dingen die u innerlijk vreest buiten u gaat bestrijden en precies daar waar ze feitelijk voor u niet gevaarlijk zijn?

Realiseer u dat elke mens in zijn persoonlijke droomwereld leeft en dat hij zich daaraan nooit helemaal kan onttrekken. Realiseer u ook dat elke mens, die leert zijn dromen op hun betekenis te onderzoeken en ze te betrekken op zichzelf als bron, hierdoor langzaam maar zeker niet alleen zichzelf beter leert kennen, maar ook een juistere interpretatie leert vinden van de hele wereld om hem heen, van al die tegenstellingen waarvoor hij tot nu toe geen oplossing heeft kunnen vinden.

Realiseer u, dat u levend in de feiten al dromend voor uzelf de mogelijkheid schept om de feiten beter te hanteren, om vrediger te leven, om meer voldoening te vinden in uw bestaan, minder vijandschap te kennen t.a.v. de wereld en tevens een juist begrip te krijgen voor al wat er in die wereld werkelijk leeft en voor al datgene wat u er zelf zo graag aan toeschrijft.

-:-

x Komen er wel eens wegloop-dromen voor? Iemand heeft gedurende 6 jaar steeds dezelfde droom: altijd weglopen....enz. enz.

-- Algemeen gesproken kunnen we het volgende constateren:

1. Een vluchtdroom impliceert een niet-aanvaarden van een huidige werkelijkheid.
2. Gaat die vluchtdroom gepaard met het net ontsnappen aan de een of andere pijniging, dan kan ook een lichamelijk symptoom mede de oorzaak zijn van de droom.
3. Lukt de vlucht of wordt de vlucht tenslotte onderbroken door een ontwaken terwijl men zich nog steeds niet heeft kunnen vrijmaken. Pas als u die punten allemaal bekijkt, kunt u een antwoord geven. Aangezien u zegt: 6 jaren, dat is een lange tijd, zou ik zeggen: Het is iemand, die zijn plaats in de wereld zelf niet kan aanvaarden. Het is iemand, die tot op zekere hoogte zijn eigen persoonlijkheid en een deel van zijn fouten en kwaliteiten niet kan aanvaarden. Deze mens vlucht eigenlijk voor de wereld die hij zelf is.

Indien zo iemand kan komen tot een betere aanvaarding van zichzelf en een aanvaarden van zichzelf ook als hij daardoor ook minder mooi tevoorschijn komt dan hij zou willen zijn, dan zal aan de vluchtdroom ongetwijfeld een einde komen, tenzij het een lichamelijk veroorzaakte droom is.

Gezien de genoemde duur lijkt mij dit niet bepaald aanvaardbaar. Er zijn maar heel weinig ziekten waarvoor een incubatietijd van 6 jaren staat. Dus, zou het een lichamelijke kwestie zijn, dan zal juist door deze zelfanalyse te aanvaarden van je wezen en je toestand door de droom te veranderen in een symptoomdroom, die dan eventueel duidelijk de lichamelijke feilen, klachten of tekorten aangeeft. Dan zou zelfs kunnen blijken -- ik geef maar een voorbeeld -- dat een deel van de vluchtdroom mede wordt veroorzaakt door een onjuiste of voor het lichaam niet geheel aanvaardbare voeding of het gebruik van middelen waartegen het lichaam protesteert.

x ?

-- Antwoord: Het is tegenwoordig wetenschappelijk nog niet mogelijk om een volledige analyse verantwoord te geven op grond van datgene wat op aarde is geconstateerd.

Practisch elke persoon droomt. Practisch elke persoon kent ook deze symptoomdromen. In de meeste gevallen treden deze dromen op voordat een kwaal, een defect, een tekort in het lichaam merkbaar wordt. Maar alleen als de persoonlijkheid streng op zichzelf is gericht, zullen deze dromen

zodanig blijven hangen dat ze gemakkelijk en helemaal herinnerd worden. Dit wil dus zeggen: ze komen wel bij een ieder voor, maar er is een bepaalde mentaliteit, een bepaalde instelling voor nodig, vooral t.a.v. je lichamelijkeheid om deze dromen een zodanige nadruk te geven dat ze na het ontwaken worden herinnerd.

Welke type mensen deze dromen hebben?

Er is hiervoor geen type aan te geven, omdat het eigenlijk een kwestie is van gecentreerd zijn op jezelf of actief bezig zijn met je wereld. Hoe actiever je bezig bent met de wereld om je heen, des te kleiner de kans dat je vooral bij onbelangrijke lichamelijke symptomen deze waarschuwingdromen al tevoren krijgt. De praktijk wijst wel uit dat bij zeer ernstige zaken, b.v. een ontstane longkanker of hartfouten die zich aankondigen, bepaalde gezwellen in de hersens. aandoeningen van het zenuwstelsel, deze dromen wel voorkomen en ook bij herhaling. Maar zelfs dan zal de persoon, die naar buiten is gericht over het algemeen daar minder aandacht aan besteden dan degene die zeer egocentrisch reageert.

x Als je zeldzaam droomt, heeft dat ook een bepaalde betekenis?

- Ik weet niet of u de droom als zeldzaam wilt beschouwen of het feit dat u zeldzaam bewust droomt. Dit laatste is een heel normaal verschijnsel, omdat namelijk de droom een functie heeft voor het psychisch evenwicht. Normaal is de droombeleving het scheppen van compensatie-waarden waardoor een zo groot mogelijk lichamenlijk en geestelijk evenwicht wordt herwonnen. Zolang dromen alleen deze betekenis hebben, worden ze niet of slechts vaag herinnerd. Wat men zich dan meestal herinnert zijn meestal wekdromen; d.w.z. dromen die kort voor het ontwaken opkomen en die heel vaak worden veroorzaakt door een poging om in jezelf een indruk van buitenaf logisch te verklaren.

Wij kunnen zeggen dat ongeveer 99 % van de mensen dit zeldzaam dromen, althans zich dromen realiseren, kent. Bij dergelijke mensen echter zal de herinnerde droom meestal een grotere betekenis hebben. De moeilijkheid hierbij is wel, dat men moet nagaan welke waarden hier tot uiting komen. Want juist bij dergelijke personen kan een uittredingsdroom zeer sterk worden herinnerd, omdat zij een totaal andere geestelijke harmonie heeft getoond en daarmee een verklaring zo dringend noodzakelijk maakt, dat de ferociteit van de verklaring in het herinneringsvermogen vastligt. Daarnaast zullen dergelijke mensen, als het om ernstige kwalen gaat, deze dromen krijgen. Maar het zijn dan altijd een soort nachtmerries.

Ik hoop, dat u de hoofdinhoud van mijn betoog niet over het hoofd heeft gezien. Om het nog eens heel kort te formuleren:

Elke illusie, elk ideaal, elke dagdroom en elke droom is symptomatisch voor de in ons bestaande waarden welke wij normalerwijze voor onszelf niet willen aanvaarden en daarom naar buiten projecteren.

Als u deze regel onthoudt en op grond daarvan een verklaring zoekt voor al datgene wat in uw droomwereld, uw denkwereld zo'n grote rol speelt, dan zult u ongetwijfeld juist worden geconfronteerd met uw eigen wezen en daarnaast ook in staat worden gesteld om meer feiten en minder illusies om u heen te zien.

--:--

RELATIE TUSSEN MAGIE EN WERKELIJKHEID.

U weet wat magie is? Magie is het stellen van toestanden of daden op een zodanige manier dat men aanneemt daardoor de werkelijkheid te beïnvloeden zonder dat er een directe, redelijke beïnvloeding uit de voorgaande rituelen kan worden afgeleid.

Er zijn mensen die op meer of minder bewuste manier aan magie doen. Er zijn mensen die uitroepen: Wij zullen winnen bij deze verkiezingen! Zij denken: als wij maar hard genoeg schreeuwen, wordt het misschien waar.

Er zijn ook mensen die zeggen: Morgen zal het mooi weer zijn. Zij hebben wel kans dat het waar wordt al zal het misschien een beetje gaan donderen.

Al die dingen bij elkaar hangen toch wel samen met een illusiewereld. Want dat wat ik mij allemaal voorstel in een magisch ritueel, is natuurlijk niet echt. Het kan de werkelijkheid benaderen, maar het is nooit de werkelijkheid zelf. En als ik daarmee toch de werkelijkheid kan veranderen, dan moet ik tot de conclusie komen dat er tussen de ene of de andere illusie of droom en de werkelijkheid een relatie bestaat. Het kennen van deze relatie is eigenlijk de kern van alles wat de mensen magie noemen. Om dat nu wat duidelijker uiteen te zetten gaan we regels stellen en gaan we kijken waarom het regeltje wel of niet waar is.

1. Als ik geestelijk sterk in mijzelf geconcentreerd een beeld oproep, dan is de mogelijkheid dat dit waar wordt zeer groot. Is dat reëel? In zekere zin. Naarmate ik mij iets intenser voorstel, straalt het meer uit. Gelijkzeitig ga ik echter mijn eigen reacties op dat beeld richten. Dientengevolge zal ik uit alle mogelijkheden die er zijn altijd juist die mogelijkheden kiezen welke de verwerkelijking het dichtst nabij brengen. Dus er zit wel iets in deze regel.
2. Zo boven zo beneden, zo beneden zo boven (tabula smaragdina). Dit veronderstelt een macrokosmos tegenover onze microkosmos. Alles wat bij ons gebeurt, gebeurt ergens anders ook. Dat is natuurlijk onzin. Dat kan nooit zo bedoeld zijn. Maar wij zouden het wel zo kunnen stellen: Als er boven een verandering plaatsvindt die groot genoeg is, dan zullen wij daardoor worden beïnvloed. Als er bij ons een verandering plaatsvindt welke de hoge wereld beroert, zal die hoge wereld daarop antwoorden, dan zal ze daarop moeten reageren, want het is een feit geworden in die hoge wereld. Er bestaat dus wel een relatie. Maar deze relatie is zeker niet de directe die men vooral in bepaalde vormen van hermetische magie daaraan pleegt te ontleenen.
3. Op het ogenblik, dat ik de krachten die boven mij of onder mij staan weet te bedwingen, kan ik dezen verplichten datgene te volvoeren wat ik hun opdraag. U kent dat wel:
De magiër in of buiten zijn pentagram (het ligt er maar aan hoe hij werkt) die met veel hocus pocus, brandende kruiden en ook een hele hoop zelfbedrog bezig is een demon te bezweren. Is die demon echt? Dat is maar een vraag. Een demon is over het algemeen niet veel meer dan een gedachtenbeeld dat een mens oproept en dat al dan niet wordt beziel ofwel door een echte soortgelijke kracht, danwel door die mens zelf of door andere krachten.

Dus zo heel erg waar is dat ook weer niet.

Als ik een kracht heb opgeroepen, dan heb ik wel een relatie tussen mij en die kracht tot stand gebracht. Dat wil zeggen, dat ik deel zal hebben aan datgene wat dit beeld, zelfs als het maar een schijnbeeld is, tot stand gaat brengen. Omgekeerd, dat al wat dat beeld tot stand brengt, omdat het voor een deel ook uit mij is voortgekomen, op mij invloed zal hebben.

Dan wordt het begrijpelijk waarom men zegt, dat je bij gebruik van de z.g. groene of zwarte magie waarmee je de dood zendt naar een ander degene, die een geestelijk schild heeft de kracht naar je doet terugkaatsen en dat ze bij jezelf in vervulling gaat. Dat is hier volkomen logisch.

Niet dat het een situatie is waarvan je zegt: Het is allemaal echt. Maar omdat je doodgewoon moet zeggen: Kijk, de krachten die ik heb opgeroepen, zijn krachten die uit mij voortkomen. Als ik ze op een bepaalde manier heb uitgezonden, keren ze op diezelfde manier terug, tenzij ze eerst ontladen zijn. Dat is logisch. Dat is hetzelfde als een elektrische machines. Als je aan het wielje staat te draaien en een ander houdt de handvaten vast, dan is het goed. Maar als je zelf de handvaten op hun plaats wilt leggen, dan krijg jij de schok.

Ik heb nu een paar regels gegeven. Ik heb geprobeerd duidelijk te maken: magie is aan de ene kant niet zo gek als het lijkt; aan de andere kant is het toch ook weer een beetje anders dan de meeste mensen denken.

Dan komen we aan het volgende:

Elke magische handeling op zichzelf is een droom op het ogenblik, dat wij een denkbeeld nodig hebben om tot het magische handelen over te gaan. Op het ogenblik, dat wat men magisch handelen pleegt te noemen normaal en spontaan uit mij voortkomt, is het een deel van mijzelf en als zodanig een kracht die van mij uitgaat, een relatie die in mij bestaat en dus een spontaan en natuurlijk werken.

Het verschil in de magie ligt dus niet in de krachten die je gebruikt, maar in de voorstellingen die je al dan niet nodig hebt om die krachten tot ontplooiing te brengen. Dan kom je tot de conclusie dat magie niets anders is dan een hulpmiddel om krachten te kunnen ontplooiën die je zelf wel bezit, maar die je anders niet weet te gebruiken.

Dan gaan we het volgende eens proberen:

Als ik magie gebruik, dan is één ding zeker: ik trek het initiatief aan mijzelf. Of ik nu demonen bezweer, de krachten des lichts oproep, Gods zegening uitdeel, in al die gevallen betrek ik in de eerste plaats het hele gebeuren op mijzelf. Zelfs de Paus, die de zegen geeft, moet eerst geloven dat hij die zegen kan geven om iemand de zegen te geven. Als hij het niet gelooft en hij doet het, dan doet de gelovige beter om hem de zegen achterna te geven. Dat geldt voor u precies hetzelfde.

Welke dingen ziet u als deel van uzelf? Wat gelooft u dat u bent, dat u kunt, als u dat wilt? Als u die dingen nu heel goed in de gaten houdt, dan zegt u: Een van die factoren kan ik gebruiken, maar dan moet ik die ook projecteren. Met andere woorden: magie is nooit een gebeuren dat zonder mij kan plaatsvinden. Zelfs als ik het slachtoffer word van een magisch ingrijpen, b.v. het schieten van de doodspijl wat de Tibetanen zo leuk doen.

De sjamaan die dat doet, gaat in een tentje zitten. In dat tentje maakt hij eerst een mooie piramide van saffraanrijst en nog wat. Het gaat met veel ritueel gepaard. Hij verbrandt ook wat kruiden en dan gaat hij zich heel sterk concentreren. Hij zit te wiegen, te dansen en met de handen te wapperen in dat tentje. Soms duurt dat wel drie dagen en dan in-

eens heeft hij het gevoel: nu kan het. Dan neemt hij de pijl en boog die klaar liggen. Te voren heeft hij ze tezamen met de saffranrijst gezegend. Dan schiet hij de pijl af door de tent heen. Als de pijl naar buiten komt, dan weet hij: de dood is gezonden naar die en die persoon. Maar als die persoon daar helemaal niets van afweet en er helemaal niet aan gelooft, dan gebeurt er helemaal niets. Alleen heb je wel kans dat de sjamaan een halve beroerte krijgt. Waarom?

Wel, omdat magie altijd gebaseerd is niet op één persoon maar op tenminste twee personen. De ene persoon kan in de geest bestaan of hij kan in de stof leven, dat is niet belangrijk. De andere is altijd de magiër. Pas op het ogenblik, dat beiden zich bewust zijn (hoe dan ook, dat kan telepathisch, via het onderbewustzijn, via geestelijke bezweringen of anderszins gebeuren, maar beiden moeten op de hoogte zijn van het gebeuren) kan de wisselwerking optreden waardoor het geschiedt.

Nu zult u zeggen: Wij hebben natuurlijk niet zoveel pijlen af te schieten. Maar u heeft in uw relatie met mensen precies hetzelfde. Het is onbewuste magie. Bijvoorbeeld: Waarom denkt u aan iemand kort voordat hij op bezoek komt? Waarom heeft u bepaalde denkbeelden en blijkt later dat die juist zijn?

U heeft ergens iets afgelezen. Dat kan alleen, indien er tussen u en de ander op dat moment een gelijkheid, een verbinding bestaat. Dat is eigenlijk het hele principe van de magie. Dat is het feitelijk in de magie.

Een mens heeft vele voertuigen. U leeft niet in één sfeer op aarde. U heeft er nog heel veel bij alleen merkt u dat later pas en meestal ontdekt u dat eerst wanneer het te laat is. Maar daar praten we nu niet over. Het gaat er doodgewoon om dat op welk vlak u ook bestaat en in zekere mate bewust bent (dat kan stoffelijk soms onbewustzijn betekenen) en de ander een soortgelijk bewustzijn bezit, overdracht van krachten, opwekking van spanningen en kracht, het geven van genezing, van zegening of wat u maar wilt, mogelijk is. Dan blijkt vaak dat de mens een dergelijke innerlijke situatie alleen kan verwerken, als hij haar ook uitbeeldt. En dat is nu weer het typerende.

De ritus op zichzelf is dus niets. Het is alleen maar de uitbeelding van iets wat er al is. Maar pas door het zich zo geconcentreerd voor ogen te stellen maakt de mens deze relatie voor zichzelf waar. En als (dat is een voorwaarde) er elders een soortgelijke erkenning ontstaat, is het magisch gebeuren werkelijkheid.

Ik vind het heel eigenaardig dat de meeste mensen altijd aan magie denken in negatieve zin. U weet wel, jongentjes en meisjes die in hun blootje rond een altaar aan het dansen zijn, terwijl op het altaar iets gebeurt dat ook niet fatsoenlijk is. Zo denken de meeste mensen over magie. Maar dat is toch helemaal niet waar.

Als u werkelijk gelovig bent en u zweren een eed voor het Gerecht 'zo waar helpe mij God almachtig', dan bedrijft u in feite magie. U probeert een relatie tot stand te brengen met de hoogste kracht en uw besef van waarheid en op grond daarvan een zeggingskracht te geven aan hetgeen u naar voren brengt, die groter is dan normaal van u verwacht zou mogen worden. Jammer is, dat de meeste mensen, die de eed afleggen, eigenlijk niet meer echt aan God geloven. Veel van wat de mens gelooft is tegenwoordig de uitvlucht die hij gebruikt om te rechtvaardigen dat je leeft zoals je doet. Voor heel veel mensen is God een niet bestaande waarde waaraan je macht ontleent. Het gaat mij erom duidelijk te maken dat die relatie noodzakelijk is.

Als u bijgelovig bent, dan doet u die dingen ook. Waarom loopt u altijd om een ladder heen? Waarom wilt u altijd gemorst zout over uw linker schouder gooien?

Ladders daar zitten demonen aan vast. Die kunnen op je vallen en dat brengt ongeluk. Als er zout wordt gemorst, dan is er iets kostbaars verspild. Iets kostbaars verspillen, doe je natuurlijk nooit zelf, dus is het altijd de duivel die daar achter zit. En als de duivel achter je staat, te rechter zijde staat je engelbewaarder daar kan hij niet staan, dus staat hij links. Gooi je het zout naar hem toe, dan schrikt hij zich een hoedje en smeert hij 'em. Dit is slechts een voorstelling.

Maar wat is het vreemde? Dat je daardoor een zekere spanning mee afreageert. Dat afreageren van die spanning op zichzelf is vaak voldoende om pech te vermijden, althans niet als zodanig intens te beseffen, ofwel om bepaalde voor jou toch onaangename invloeden te verwijderen. Je hebt ze echter niet buiten je verwijderd, je hebt ze gewoon in je verwijderd. Maar je kunt moeilijk dat zout naar binnen gooien, dan kom je om van dorst en drink je teveel. Dus laten we het maar precies houden zoals het is. Ook de eenvoudige mens met zijn bijgelovigheden, met zijn geloof e.d. gebruikt praktijken die in feite een vorm van magie zijn.

Laten we dan een stap verder gaan en zeggen: Als ik dit door uiterlijke dingen voor mijzelf kan waarmaken, mag ik nooit de uiterlijke dingen als oorzaak zien, maar moet ik steeds mijzelf als oorzaak zien.

Wanneer ik mij volledig op iets concentreer en ik kan bij deze concentratie een antwoord vinden, dan heb ik een mogelijkheid in de wereld geschapen. Dat zien de meeste mensen ook niet in. Zij denken: magie is een soort automatiek. Je gooit een bezwering in de gleuf, dan trek je het klepje open en er komt zo'n gehaktbal van gebeuren uit compleet met brood en zuur. Als u weet wat ik bedoel dat het betekent. In feite is het gelijktijdig simpel en toch ingewikkeld.

Wat ik innerlijk als goed ervaar, is voor mij op dat ogenblik goed. Op het ogenblik, dat de juistheid - hoe dan ook - wordt bevestigd, heb ik een proces op gang gebracht. Er ontstaat een mogelijkheid en niet noodzakelijkerwijs een feit.

De meeste mensen denken: als het echte magie is, dan moet het onmiddellijk gebeuren. U moet zich dat een beetje anders voorstellen. Het is ongeveer als een elektrische wisselomzetter. Wanneer ik magie gebruik, druk ik op het knopje. Ik rij met de juiste snelheid op en op dat ogenblik slaat de wissel om. Ik kom dan op een ander spoor; d.w.z. ik zal een ander traject volgen en een andere reeks halten krijgen.

Magie is niets anders dan het omzetten van een wissel. Het is het verwisselen van de grootste mogelijkheid en waarschijnlijkheid zoals die rechtlijnig bestaat in een afwijkend spoor van mogelijkheden en waarschijnlijkheden. Naarmate je zelf meer daarin gelooft, zul je dat intenser en beter doen. Dat houdt in, dat je andere mogelijkheden en contacten bereikt dan normaal; dat je ook door andere straten gaat als je met de tram gaat, maar dat je door andere omstandigheden, contacten of harmonieën, door andere werelden gaat dan normaal voor jou het geval zou zijn.

Laat mij u een eenvoudig voorbeeld geven van dit omzetten van een wissel: U zit thuis. De telefoon gaat. Een vriendin of vriend belt op. Deze zegt: Ik geloof niet dat ik vandaag kom, want ik barst van de koppijn. Dan kunt u zeggen: Goed, ik zal aan je denken. U gaat zich verder daar helemaal niet mee bezighouden. U stelt zich de ander voor en zegt: Die hoofdpijn neem ik weg. U kunt zich voorstellen dat u de pijn er a.h.w. uittrekt.

Door u dit voor te stellen en het contact dat u met de ander heeft gehad (dat zijn twee dingen die nodig zijn) is het mogelijk dat u,

als die hoofdpijn een kwestie is van spanning of onevenwichtigheid, die gewoon wegneemt. De ander komt later aanzeilen en zegt: Toen ik jou had opgebeld, voelde ik mij zoveel beter dat ik toch nog maar even ben aangelopen.

Dat zijn doodgewone dingen. Ze komen duizenden keren voor. Dit is de goede vorm van magie.

Bij het bestaan van een verbinding is belangrijk (dat kan in het verleden of in de toekomst liggen, maar ze moet ergens bestaan): het erkennen van een situatie in of bij de ander (ook weer een noodzaak) en het in jezelf bewust corrigeren daarvan waardoor dit bij de ander in meer of mindere mate ook gebeurt.

Ik denk, dat velen van u zullen zeggen: Moeten wij dan niet bidden daarbij?

Dat mag natuurlijk. Kijk, als u denkt dat u het zelf niet kunt doen, dan roept u er maar een ander bij. Of die ander echt is of niet dat doet niets ter zake. Zwarte Piet is ook niet echt, maar als u weet dat de angst voor Zwarte Piet vele kinderen heeft zoetgehouden, dan kunt u toch zeggen dat zo'n denkbeeldige figuur ook resultaat heeft. Denkt u mijnentwege aan de aartsengel Michael of Gabriël e.d. Die figuren zijn in zekere zin denkbeeldig.

Het denkbeeld is bruikbaar. Als ik niet voldoende op mijzelf kan vertrouwen om een bepaalde kracht op te wekken, om een bepaalde kracht uit te zenden, dan kan ik mij een figuur voorstellen waarvan ik aanneem dat ze het wel kan. Ook als die figuur niet werkelijk bestaat en alleen maar een denkbeeld is van mij, dan heft ze eenvoudig de grens op die ik aan mijzelf heb gesteld. Dientengevolge kan ik voluit werken.

Dan zegt men: De geest kan veel meer dan wij. Nou, dat zou u moeten weten! De geest zwoegt aan heel veel dingen die een mens gemakkelijk kan doen. Dat komt omdat de geest in een wereld leeft waar de gedachte een onmiddellijke verandering betekent, terwijl u leeft in een wereld waarin heel veel gedachten vaak niets veranderen. Uw benadering is dus een andere. U kunt zich gemakkelijker instellen op stoffelijke zaken dan wij. Wij kunnen u helpen een ander te genezen, maar wij hebben u nodig en uw voorstellingsvermogen als brandpunt. Buiten dat is het moeilijk.

Dat verklaart weer - wat ook een magisch gebeuren is - hoe bepaalde geestelijke genezers werken.

Die mensen krijgen zo'n 60 à 70 brieven per dag. Allemaal met een foto. Meestal is die zo oud dat je niet meer kunt zien waar de kwalen vandaan komen. Die genezers zitten dan die brieven te lezen en zeggen: Achter mij staat een goeroe, een ex-medicus of een medicijnman. Zij kiezen dan de mensen uit die zij kunnen genezen. Dat is waanzin, nietwaar. Maar zij geloven dat er een kracht is die dat doet. Dientengevolge stralen zij op elk ogenblik dat ze daaraan denken met hun gehele wezen en dus met alle afdelingen erbij kracht uit naar elke persoon die ze noemen.

Dit is geen bewust proces meer, omdat het feitelijke proces is overgedragen aan onbewust geschapen en buiten het "ik" staande figuren. Dan zeggen ze: Nu heb ik alle brieven gelezen en ik ben toch zo moe. Geen wonder! Ze hebben een hele hoop kracht opgevangen en weer weggeven. Maar dat hebben ze zelf niet eens gemerkt. Op die manier gebeuren er duizend-en-één vreemde dingen.

Er zijn zoveel van die kunstjes die u kunt leren. Weet u wat gemagnetiseerd water is? Gemagnetiseerd water is niets anders dan gewoon water. Dat water wordt in een glas of fles gedaan en tussen de handen genomen, meestal de linkerhand boven en de rechter hand onder. Men doet het ook wel andersom. Nu concentreert men zich erop dat er een kracht zit in dat water. En nu het gekke: U geeft dat water aan een ander en zegt: Als je je beroerd voelt, neem er dan maar een slokje van. Het helpt ook nog. Weet u waarom?

Omdat uw eigen kracht uw eigen aura a.h.w. verbonden is aan dat water. Wanneer dat water wordt gedronken, dan verandert er dus iets in uw krachtsevenwicht en u gaat dat aanvullen. Dientengevolge krijgt de ander uw kracht op het ogenblik, dat hij dat water drinkt.

Natuurlijk, het is een droom, het is allemaal illusie. Het zijn een aantal zelfsuggesties, voorstellingen, maar ze zijn gelijktijdig de sleutel tot een stukje werkelijkheid dat de meeste mensen van zichzelf niet kennen.

Nu zit ik toch in het vaarwater van de eerste spreker, want ik kan nu zeggen: In de magie is een kunstmatig fantastisch beeld vaak de enige mogelijkheid om in ons niet beseftte krachten of waarden of in en voor ons bestaande verbindingen met andere krachten en waarden zodanig te activeren dat daar voor ons en voor de wereld waarin wij leven kenbare resultaten uit voortkomen.

Ik ga nog het volgende vertellen en sluit dan dit betoog af.

1. Alles wat je in jezelf weet dat waar is (let wel, wéét dat waar is) is waar op een bepaald niveau. Dat kan geestelijk, dat kan astraal zijn, maar het kan ook zuiver stoffelijk een mogelijkheid betekenen. De zekerheid die je in jezelf hebt, kan echter nooit actief zijn, tenzij je zelf daar iets aan doet. Dat moet u goed onthouden! Het kan bij wijze van spreken zijn dat u zegt: Ik wil een nieuwe plant zien groeien. Ik neem een bruine boon en doe hem in een sponsoed. Het behoeft dus geen gereleerd gebeuren te zijn. De impuls die u geeft is dus niet direct verbonden met datgene wat u nastreeft, maar het is de uitdrukking ervan. U moet leren, dat u altijd in elk magisch gebeuren zelf het initiatief neemt; dat kan nooit van een ander komen.

2. Een initiatief kan op geestelijk, astraal of een ander niveau genomen worden, maar het is gezien uw denken en uw wijze van leven echt, indien u dat eerst stoffelijk activeert. Daarvoor is elk symbool goed.

3. De krachten waarover wij beschikken zijn zo groot dat wij ons geen enkele voorstelling daarvan kunnen maken. Als ik alleen al de stoffelijke energie, die u lichamelijk bezit bij een gemiddelde leeftijd van 60 jaar, neem en ik sla ze om tegen de huidige energieprijzen hoeveel denkt u dan dat uw energierekening voor uw leven zou bedragen? Dat ligt naar gelang u heeft geleefd tussen de 70 en de 120 miljoen gulden in. Weest u maar blij dat u dat niet aan het GEB hoeft te betalen.

Als ik dat geestelijk ga bekijken, is dat nog veel groter. Als u alleen in de levenskrachtsfeer de mogelijke energie beziet die u kunt gebruiken (dan heb ik het niet over het feitelijke verbruik), dan zou dat waarschijnlijk al het tienvoudige zijn bij een omrekening zoals ik die zoëven heb gegeven.

Zoudt u echter met geestelijke energieën gaan werken, dan is dat in een aantal miljarden uit te drukken waarmee Nederland de hele staatsbegroting kan betalen zonder lenen en dat wil wat zeggen. U heeft dus enorme kapitalen aan energie.

De magie waarover wij spreken is het eenvoudig activeren, richten en gebruiken van deze kracht. De manier waarop wij dat tot stand brengen is niet zo belangrijk. Alleen, dat wij hoe dan ook een knop omdraaien waardoor die energie actief wordt. Dat is nu magie. Het feit is: er is energie die werkzaam is. Het droombeeld, de illusie is: dat u dat alleen via zeer bepaalde handelingen, riten of symbolen kunt oproepen. U kunt het oproepen op elke manier die voor u aanvaardbaar is en waarbij u het gevoel kunt hebben dat die kracht wordt ingeschakeld.

Nu kunt u in ieder geval enkele pogingen doen om uw magie te gebruiken al is het maar om een hoofdpijntje weg te nemen, iemand een beetje kracht te geven of iemand wat te laten lachen. Ik hoop, dat u daarin zult slagen. Want als de mensen hun eigen energie beter gaan gebruiken, dan zal op aarde heel wat minder energie verkeerd worden gebruikt. En dat lijkt mij belangrijk.

-:-

ZONNEWENDE.

Wanneer de aarde in haar omwenteling een ogenblikje stopt en de zon weer terugkeert in de streek die zij verlaten scheen te hebben, dan is het zonnewende. Winter-zonnewende, zomer-zonnewende, maar altijd weer de terugkeer van het licht. Maar er is iets wat die terugkeer bepaalt.

Als de aarde recht op haar baan zou staan, zou er geen zonnewende zijn. Het is de beweging, de ontwikkeling, die de zonnewende veroorzaakt. Het is door die voortdurende wisseling dat de jaargetijden ontstaan en zich verplaatsen van noord naar zuid en terug.

Zou dat bij ons misschien ook zo zijn? Als wij volkomen stabiel zouden zijn, dan is er geen keerpunt; dan is er niets. Dan is er een gelijkblijvendheid. Maar juist omdat wij voortdurend toch wat wankelen op onze baan, steeds weer iets anders zijn en denken en beleven, worden wij door het licht van de eeuwigheid, waaraan wij ons niet kunnen onttrekken, ook steeds weer anders getroffen.

Voor elk van ons komt er inderdaad steeds weer een punt dat wij zonnewende kunnen noemen. Zoals voor veel mensen, die in deze tijd uitgeput, geprikkeld en wanhopig zoeken naar een ogenblik van rust en die wanneer de kosmische invloeden veranderen en zij zelf daarmee redelijk harmonisch zijn op eens een nieuwe toevloed van energie ervaren, nieuwe vreugde, nieuwe mogelijkheden vinden, zo verandert elke keer de relatie van de mens met het licht.

Het is door deze verandering dat het menselijk bestaan zo vruchtbaar is, ook wat de geestelijke bewustwording betreft.

Misschien zou ik het nog zo kunnen formuleren: Wat voor ons het beste is, is voor een ander niet voldoende. Maar als het voor ons het beste is, dan is het meer dan voldoende om verder te gaan op het pad waarop wij ons bewegen.

:-:-:-